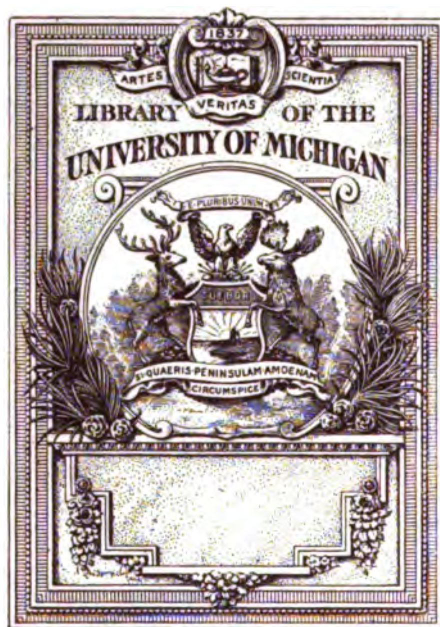

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

FJERDE BIND

1

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

FOLKEUDGAVE

FJERDE BIND

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1907

RANKER OG ROSER

EN SAMLING SANGE

Ein liebeleeres Menschenleben
Ist wie ein Quell, versiegt im Sand,
Weil er den Weg zum Meer nicht fand.
Wohin die Quellen alle streben.

Mirza-Schaffy.

(FORAAR 1879)

Sakuntala.

Jeg kunde for Længsel ej sove,
En Blomstervind
Slog mig imod,
Strømmed herind ad mit Vindu
Som en vellugtaandende Flod;
Jeg hørte de høje Palmer
Suse svagt
Med sød Musik;
Det hvisked ihvor jeg stod og gik;
Sakuntala, Sakuntala.

Du evige Himalaya
Med Issen højt
Mod Himlens Tag,
Hvi sender Du dine Kilder
At møde min Fod i Dag?
Hvi risler de duftende Vover
Mindetungt
Forbi mig hen?
Hvi møder mit bævende Blik igen:
Sakuntala, Sakuntala.

O Pige, Du sænker dit Øje
Saa fugtig blødt
Ind i mit Blik,
Som var det i denne Time,
Den bindende Ring Du fik!
Ak, ikke en enkelt Time,
Enkelt Dag,
Nej tusinde Aar
Skillende mellem os begge staar:
Sakuntala, Sakuntala!

Du tabte ej Ringen i Floden.
Dushjántas selv
Har slængt den hen,
Og stemmed han end den stride
Strøm,
Han bringer ej Ringen igen.
Dushjántas i Palmelunden
Jage vil
Langs Flodens Bred;
Han skyder en Antilope ned:
Sakuntala, Sakuntala.

Farlige Drømme.

Der blev stille i Stuen,
Da Festen var endt;
Hvor *hun* havde sunget,
Stod et tavst Instrument.
Der gemte sig slumrende
Toner deri;
Hun kunde dem vække.
Nu var det forbi.

I Stagen stod Lysene
Næsten brændt ned,
Et vaklende Skær over
Glassene gled.
Her suged din Læbe
Den livfulde Glød;
Jeg føler kun Glassets
Forstenede Død.

O kunde Du komme
Tilbage igen!
Jeg stillede Vinen
Paa Bordene hen;
Jeg lyste med Fakler
Vor natlige Fest,
Jeg satte Dig højbords,
Mig selv som din Gæst.

Saa sang Du til Tonernes
Bølgende Slag.
Jeg sad for din Fod, til det
Gryed ad Dag.
Saa bar mine favnende
Arme Dig hjem, —
Hvis ikke Du døde
Forinden i dem.

Der blev stille i Stuen.
Festen var endt.
Der stod kun et støvet,
Forstemt Instrument.

Som Laag for en Kiste
Smak Klappen i ....
O Gud være lovet:
Forbi, Forbi!

Til Vaar!

Den Vinter var saa barsk og haard,
Den Vinter vil vi glemme;
Min favrest Ven i Urtegaard,
Hvor alle gode Blomster staar,
Jeg løfter til Sang min Stemme:
Og synger jeg ud af et redeligt Savn
Min Længsel efter en sikker Havn,
Hvori jeg mit Hoved kan gemme,
Saa hvisker jeg — tys! — for mig selv et Navn,
Saa føler jeg — Kys! — at en trofast Favn
Mig aaben staar
Til Vaar, til Vaar,
Thi dér har en Sanger dog hjemme.

Jeg saa' en liden Fugl paa Gren
Bag Frostens blomstrende Rude,
En saadan sød, velsignet en
Med klare Øjne paa lette Ben
At hoppe omkring derude.
Jeg strø'de den Smuler; til Tak den sang:
Du faar dem tilbage med Renter en Gang,
Thi Du forstaar:
Til Vaar, til Vaar
Smelter al Is paa Rude.

De Folk med saa brusende Vingefang
Kan nemt os Smaafugle glemme,
Men *det*, at dit Hjerte, hvor højt det slaar,
Hvor vidt og hvor vildt dets Bølger gaar,
Har stedse Tanke for Smaafolks Kaar,
Det vil ej vi Smaafolk glemme;
Om ogsaa din Vinge har blødende Saar,
Der kommer en Dag paa Dagen i Gaar:
Jeg spaar, jeg spaar,
Til Vaar, til Vaar
Vil Du være i Reden hjemme! —

OUVERTURE

Nu, kom du gode Gige,
lad høre dit A,
men ingen skal du sige,
hvor din Tone kom fra;
for Folk med dannede Ører
er det vel Lyst at spille,
men Kunstneren han hører
Dig, selv naar Du tier stille.

Sommerdag.

Der laa den Ridder i Græsset og drev.
Hejsa nu sadler vi af!
Der laa hans Harnisk, hans Skjold og Værge,
Hans Tanker de fløj over alle Bjerge,
De sejled paa Sky gennem Luften den blaa;
Den Rejse man bruger ej Vaaben paa.

Den Ridder han laa, hvor han steded sig først,
Han kendte ej Sult, han kendte ej Tørst;
Og Solen den kom over Stedet og gik:
Han lytted som efter en sagte Musik.

Det lød som de vandrende Spillemænds Kor,
Der giger og fløjter, hvor Godtfolk bor,
Det lød som naar fineste Strenge klingre
Berørt af hvide og varsomme Fingre.

Da traadte af Skyggen saa grim en Gæst,
Og Græsset det visned, som stod ham næst;
Han bukked sig ilsomt og Vaabnene tog
Og grined og ud imod Ridderen slog:

Hr. Dagtyv, I laa eders længste Tid,
Nu drage I med mig af Landet did,
Se her Eders Harnisk og Skjold og Kniv;
Jeg panted Jer ud, løs ind med Jert Liv! —

Den Ridder han lagde sit Hoved paa Sned
Og plukked en Blomst og i Straaet bed:
Hvad skriver vi ellers for Dag i Dag?
Hr. Knokkelmand, se I kan fare i Mag!

Og stjal I de Vaaben, min Fader mig lod,
Jeg ligger ej vaabenløs her for Jer Fod;
Thi Sommerens Luftning, som Jorden omkranser,
Har lagt om mit Bryst et ubrydeligt Panser.

Det bugter og føjer sig efter min Gang,
Ret aldrig en Stikning i Ringbrynjen sprang,
Og Dagmoder, Solen, har vævet den Særk;
Slaa til! I skal kende, om Brynjen er stærk.

Og Skjoldet, som giver saa frejdig en Klang,
Naar Klingen er draget og Striden i Gang, —
Den skærmende Klang har jeg stedse for Øre,
Saa ikke jeg kan Eders Grovheder høre.

Der toner fra Markens livsalige Rige,
Fra Blomster og Dyr en Musik uden Lige;
De bejler, de kæmper, de fødes, de dør, —
Om ej I var død, I hørte den før.

Og Værget, I stjal! — o behold kun den Kniv,
Jeg dagtinger ej for saa lidt om mit Liv.
Min Mund er mit Værge: paa Læben *det* Kys,
Jeg drømte, jeg fik af min Fæstemø nys.

Det dølger sin Styrke som Sværdet i Balg,
Men giver, Hr. Død, I saa haardt mig et Valg,
Saa løsner jeg Tungen, mit Værge paakalder
Al Bistand hos smaa og hos store Vasaller.

Og Fugle og Blomster og springende Dyr
Og Mennesker komme fra Land og fra Byer,
I Flammer staar hele det ganske Land: —
Pas paa, I vil brænde Jer Haand paa den Brand!

Nuvel, lad Vintren rase ud,
Saa vil vi Stormen glemme,
Saa sender Søndenvinden Bud,
Og Posten er en vinget Gud,
Som spørger, om nogen er hjemme? —
Javist, i tusinde Blomsters Navn!
Her er en sikker og rolig Havn,
Om nogen vil dér sig gemme.
Jeg gjorde jo — tys! — under mangt et Savn
Mig værdig til — Kys! — til en trofast Favn,
Som aaben staar
Ved Vinter og Vaar;
Alt andet vil Sangeren glemme.

FØRSTE AFDELING

Frejdig flyver den unge Fugl;
hvorfor stække dens Fjedre?
Tidsnok bliver den gammel; —
blev Sangene derfor bedre?

Ungdom er vel ej altid nok,
maa gaa i Visdommens Lære;
der var dog den Visdom, som gav sit Liv
for Yngling én Time at være.

Men ingen Sanger, om nok saa ung,
som kunde lidt mer end rime,
gav for den graasprængte Tinding
én eneste tankeløs Time.

Den farende Svend.

Baretten i Haand
Og Farvel til den sidste,
Min Luth over Skuldren,
Min Kaarde ved Lænd,
Mit Hjerte paa Læben,
Min Sang til al Verden,
Saa gaar gennem Verden
Den farende Svend.

I Herrer, som byder
Bag Mure og Grave,
I Fruer, som pryder
Den fløjsmykte Gaard:
Min Sang ved jer Side
Fik Sangerens Kaar;
Først ret paa det vide
Han selv den forstaar.

Den suger fra Skoven,
Hvor Vilddyret bygger,
Sin Aande, sin frejdige
Friluftsmusik,
Fra Luften, fra Voven
Den stjæler de Smykker,
Som Solen forglemte,
Hver Kvæld den nedgik.

Han suger fra Salen,
Fra Latter og Smilen
Den kaade, den ømme,
Den legende Gift;
Men Dagluftens sunde,
Husvalende Strømme
Udglatter, hvor Pilen
Har ridset sin Rift.

I pryded for Sangen
Min Vams med Kokarder,
Jer Guldbørs belønned
Mit gode Humør.
Dukaterne rulled,
Kokarderne falmed:
Mit Sind og min Sang blev
De samme som før.

I Herrer, som klukked,
Naar Spøgen Jer hoved,
I Fruer, som sukked,
Naar Sangen var øm:
Min Vin har jeg drukket,
Min Søvn har jeg sovet;
Var Rusen end liflig,
Det var kun en Drøm.

Jeg red mig fra Gaarden
Med Luth ved min Side,
Min Kaardespids satte jeg
Verden for Bryst;
Jeg raabte: Her leges
Med Staal, skal I vide!
Og tvang dem at tage
Til Hat for min Røst. —

Baretten i Haand
Og Farvel til den sidste;
Med Luth over Skuldren,
Med Kaarde ved Lænd,
Med Hjertet paa Læben,
Sin Sang til al Verden,
Saa drog gennem Verden
Den farende Svend.

Holla, i Kroen derinde!

Holla, i Kroen derinde!
Har I Plads for en farende Svend,
Som er ked af det evige Rend
Paa Vejen for alle Vinde?
Du Vært og din smukke Kvinde!
Saa giv mig Besked,
Kan jeg sætte mig ned,
Kan en Plads jeg paa Ovnbænken finde? —

Og vel kan Du sidde, saa meget Du vil,
Min Terne hun rækker Dig Hynde dertil;
Saa hvil kun og saml Dig Kræfter.
Du har nok kun Kappe og Trøje?
Jeg tager det ikke saa nøje:
Bagagen den kommer vel efter? —

Bagage! den kender jeg ikke.
Hvad jeg ejer, fører jeg med,
Hvor jeg vandrer fra Sted til Sted;
Saa er farende Svendes Skikke.
Dog kom jeg ej her for at tigge:
Jeg har Staal i min Arm,
jeg har Guld i min Barm,
Under Huen Ædelstene ligge!

Og er I en Herre af saadan en Art,
Da bredes paa Disken Jer Dug i en Fart,
Da faar I vel kysse min Kvinde.
Da fjæler jeg selv mig i Stalden
Og sover til Hanernes Kalden;
I sover i Stuen herinde! —

Saa drak han og spiste, den fremmede Svend,
Og strakte sig sindig ad Ovnbænken hen
Og drømte sig favnet og krystet.
Men Værten derude i Stalden han lo:
Ja, lad dem kun kysses og gantes de to,
Han bærer sit Guld jo paa Brystet! —

Om Morgenen Værten fra Stalden gik
Og veksled i Døren med Ternen et Blik:
Naa, fandt Du hans Guld saa i Barmen? —

Nej, søge det turde jeg ikke,
Han havde saa fyrige Blikke;
Men jeg mærked Staalet i Armen! —

Holla! Hr. Vært bring mig Spise!
— Før bort jeg begive mig vil,
Maa jeg davre og drikke dertil,
Jeg har Sult som en Berner-Rise.
Jer Kro skal jeg love og prise;
Jeg har sovet saa sødt,
Jeg har hvilet saa blødt,
Jeg har digtet derover en Vise! —

Nuvel, saa kom frem med Jer Vise paa Stand;
Jeg hører saa gerne en fornemme Mand

At skæmte, skønt aarle paa Dagen.
Jeg synger jo selv, naar det gælder;
Nu tog jeg mit Regnebræt heller:
Men det gør slet intet til Sagen! —

Hr. Vært, I skænked mig Drikke,
I rakte mig Sulet dertil;
Med min Vise betale jeg vil,
Saa er farende Svendes Skikke.
Ædelstene er mine Blikke,
Staalet mit Mod,
Guld mit sunde Blod;
Og andet ejer jeg ikke!

Jeg er kun det skøre Kar.

Jeg er kun det skøre Kar,
Kig ej saa paa Glasset,
Navne, Ridser og alskens Tant
Staar i Krystallen kradset.
Er kun Vinen, som gemmes derinde, god,
Saa lad Glasset staa paa en vaklende Fod,
Er kun Indholdet lifligt at smage,
Saa lad Formen have sin Hage! —

Hvorfor, Venner, veje mig bestandig
Paa en Vægt med fine Decimaler!
Er jer Regning gjort, nuvel, hvad fandt I?
Eders egne Mangler,
Kødets fælles Kvaler.
Venner, gaa til Side,
Læg jer Griffel væk;
Tag mig paa det vide
Som et Hav, i store, aabne Træk.

Glæd Jer ved den Sol, som paa mig brænder.
Jeg har ikke tændt den selv, desbedre
Kan jeg prise Varmen, kære Venner.
Solen over Havet
Kan jeg trøstig hædre;
Jeg har Ret at glæde
Mig, naar paa min Strand
Over Saltets Væde
Funker falde fra den høje Brand.

Jeg er kun et Instrument.
Mestren paa mig spiller.
Selv jeg véd ej, hvorfra, hvorhen
Disse Buestrøgs Løb og Triller.
Klinger Sangbundens Tone med Ild og Fart,
Saa lad Træet kun være af skrøbelig Art.
Der er Støv, naar Redskabet skilles,
Men det mærker man ej, naar der spilles.

Saa Du Knøsen, som strøg forbi.

Saa' Du Knøsen, som strøg forbi,
Skælmen med tindrende Øjne?
Tror Du, hans Fart blev standset, fordi
Hans Fødder var nøgne?
Tror Du, hans Stemme er hæs og raa,
Fordi han ikke har Kappe paa? —
Hør hans Stemme og se hans Gang;
Der staar Røg af hans Fjed, der er Ild i hans Sang.

I Morgenluften saa frisk og sval
Svajer de grønne Kranse,
Skoven blev bygget til Dansesal;
Kom, lad os danse!
Tør Du vel flette dit Trin i mit,
Da er mit Hjerte til Hansdag dit;
Dagligt Brød giver daglig Kiv,
Følg mig paa Farten og vær min Viv!

Kom Du brune Pige, kom!
Vort Bryllup skal staa i det grønne.
Vi agter den Snak og de andres Dom
Værd kun en Bønne.
Saa' Du Magisteren, tynd og bleg?
Han rynkede Næsen ad vor Leg.
Lille Magister, lad se din Arm! —
Den spænder jo ej om en Piges Barm.

Mit Navn er Gotfred Springforbi,
Vildtet er mine Frænder.
Tror Du min Fod er nøgen, fordi
Jeg ikke har Venner?

Raakalven skaffed mig Støvler vel,
'Fald jeg nænned at slaa ham ihjel;
Men jeg klæder mig ej ved en andens Trang,
Jeg er let om mit Hjerte og let i min Gang.

Kom hid, I Mænd!

Kom hid, I Mænd, saa sandt som I har
Gige og Fløjte og Tromme;
Jeg spørger ej om, hvor Vejen bar,
Om I Skælmer er eller fromme.
Jeg ryster den fillede Hat Jer fuld;
Af al min Eje og alt mit Guld
Skal Størsteparten I nyde,
At Glansen Jer ret maa fryde.
Og var I de største Skælmer paa Jord,
Jeg hædred dog højt det Spillemands-Kor.

Gigen.

Det bar forbi med en krydret Duft,
Mynte, Lavendel og Rosmarin.
Vi saa' os omkring i den blege Luft —

Fløjten.

Hvor er nu Vennen min?

Begge.

Vaaren er solklar,
Men Vaaren er kort.

Trommen.

Nyt den; den ruller saa hurtig bort!

Gigen.

Det mylrer med Smaafolk fra Mose og Kær,
Alferne pynter de strittende Træer;
Pynter dem pænt med gule Rosetter,
Spinder og tvinder, tætter og fletter,
Røgter den Væv i Løn; —
Ej nu blev Skoven grøn.

Ræk mig din Haand,
Her er din Krans;
Følg mig i Kredsen
Og dans!

Fløjten.

Saa gik de i Dans langs den lysnede Sti,
Hvor Kilderne risle og Kæret staar stille;
Fuglene var dem saa kære, fordi
De vidste saa sødt at spille.

Gigen.

Han gav hende Haanden; hun loved, han svor;
Det sused i Skoven, den tog deres Ord.

Fløjten.

Men Fuglene lo, da det Løfte lød;
De vidste maaske, hvad et Løfte betød.

Alle.

Tiden driver med Tiden Gæk.
Hvor er den Duft, som fødtes?
Vi saa', hvor Blomsterne ødtes,
Sommeren sved dem væk.
Det buldred' i Skoven, vi saa' os om:
Stormen var kommen og Skoven stod tom.
Ikke et Blad paa en eneste Gren,
Ikke en Fugl,
Ikke en.

Vug, o Vove.

Vug, o Vove, med varsom Haand
Baaden, hvori vi glider,
Stryg den, Strømme, med kælen Haand
Over de buttede Sider;
Kunde jeg selv
Klappe den Glut,
Som sidder paa Toften og nynner,
Over Kindernes Hvælv
Blot en flygtig Minut,
Jeg arme, forelskede Synder:
O da skulde min Stemmes Klang
Vække al Vellyd, som slumrer i Skoven,
Smeltende hen i en Kærlighedssang
Med Nymfen, med Ekko paa Skrænten ved Strandkildevoven.

Flyt Dig, Fagre, foruden Frygt
Hen ved din Sangers Side;
Dig har min daglige Længsel søgt,
Fulgt Dig paa Gang under Lide.
Er ej Du selv
Ramt af den Gud,
Som gav mig de sejrende Kræfter?
Ak, Barmens Hvælv,
Som vider sig ud
under Sukket, mit Udsagn bekræfter.
Kom da, jeg klapper min hvide Hind;
Sænk kun dit Hoved, jeg skygger det over
Med Kappen, mens Stjernen tænder sit Skin
Og Frygten er flygtet med Sol og Undseelsen sover.

Nyd da Nat, hvad, for Nuet skabt,
Glemmer de flygtende Timer;
Tag de to, i din Tryghed tabt,
Til Daggryets Klokke kimer.
Skjul dem, til selv,
Vakt ved det Gys,
Som sitrer i Morgenstunden,
Imod Himlens Hvælv,
Mod det staalblanke Lys
De stirrer, blænded' fra Blunden.
End er de trygge, langs Skovsøens Rand
Hviler i Morgnen den blege Dryade.
Saa vaagner Ekko og melder paa Stand,
At Natten er endt, at Diana med Følge vil bade.

Vær hilset, I Damer.

Vær hilset, I Damer, langs Højsalens Bænke;
Hvad vover jeg farende Svend?
Hvad drister min Fod sig,
Hvad trøster mit Mod sig,
Paa hvad tør min Tanke vel tænke?
At drikke den Vin, som I lader mig skænke,
At lægge min Haand i den fangende Lænke,
Sig: er det ej hovedløs Sag? —
I ser mig i Aften,
I saa' mig i Dag;
At komme og gaa er den farendes Sag.

Saa væver vi Vadmel og lægger det sammen,
De store saa godt som de smaa,
Og danser og synger i Fællig og Gammen:
Væve Vadmel og lægge sammen
Og lade Skytterne gaa.

Hør, Tonerne kalde; forlad Eders Bænke
Og følg kun den farende Svend!
Med ham er hver Glæde
I Aften til Stede
Foruden al Arglist og Rænke.
Han fører Jer Dans, naar I blot vil betænke:
I fanger ham ikke i Baand eller Lænke,
Han taaler, som Fuglen, ej Aag. —
I bandt ham for ofte,
Til sidst blev han klog;
Tilgiv ham, men Tanken maa have sit Sprog.

Saa væver vi Vadmel og lægger det sammen.
En Skytte er Svenden som faa.
Hvor herligt at synge i Fællig og Gammen:
Væve Vadmel og lægge sammen —
Og saa lad Skytten kun gaa!

Nu er Aftnen lys og lang.

Nu er Aftnen lys og lang;
Kom, min Kærlighed!
Fyld mit glade Bryst med Sang
Ved Havets tavse Bred.
Ved de dæmrende Strande en Pigeflok
Hviler sig, ventende — véd jeg nok —
Paa Elskerens Barkarole.
Kling, I Strenge! og hjælp mig med
At tage de Piger i Skole.

Hvorfor fik I, kære Børn,
Disse Øjne, som
Næppe fæstes paa os, førend
Straks vi sadler om? —
Sad vi forhen til Hest med den vilde Jagt,
Føres vi nu, som i Lænker lagt,
Omkring i sværmende Drømme;
I gør Rytteren spag og from
Og leder hans Hest ved Tømme.

Komme vil forvist den Stund
— o min Kærlighed!
Da hans blege, bange Mund
Røve vil Jer Fred.
Naar I synkende for Eders Fod ham ser,
Hjælper ej Flugt og Forstillelse mer;
I rejser ham med Eders Hænder.
Kling, I Strenge og hjælp mig med
At vise, hvor Legen ender.

Den Spillemand snapped Fiolen.

Den Spillemand snapped Fiolen fra Væg
Og gik i den grønne Skov.
Hej, Piger smaa,
En Dans skal I faa;
Den gamle han gi'er vel Forlov.
En fejende Dans
Med Per eller Hans,
Hvorledes det bedst kan falde.
Jeg spiller for en, jeg spiller for to,
Jeg spiller for hver og alle!

Bind dit Skørt og flet dit Haar,
Læg an dit Hovedklæde.
I Præstevænget Dansen gaar
Med Fryd og megen Glæde.

Den Bondemand fingred sig over sit Skæg
Og saa' mod den grønne Skov.
Saa lunt han lo:
Nu ja, min Tro,
Saa faar jeg vel gi' Jer Forlov.
Men lad ikke Per
Jer komme for nær,
Lad Hans Jer ikke bestjæle;
Et Kys eller to, det lader jeg gaa,
Men brug Jer Forstand ved de Dele!

Den Bondeknøs slog sig ned ad sin Læg
Og gik i den grønne Skov.
I Piger kær',
Vi danser med Jer,
Den gamle han gav jo Forlov.

Vi svinger Jer, ret
Som var I saa let
Som Dun, og Spindel for Resten.
Saa gaar vi i Skoven to og to
Og snakker om Lysning hos Præsten.

Saa gik da Dansen, den var ej træg,
Udi den grønne Skov.
Der stod et Spor
I den bløde Jord,
Hvor Fødderne tog sig Forløv.
Og Skumringen kom,
Og Pladsen stod tom,
Det hvisked og lo mellem Løvet.
Da Morgenen gryed, saa gik der to,
Men da var den ene bedrøvet.

Bind dit Skørt og flet dit Haar,
Læg an dit Hovedklæde.
I Præstevænget Dansen gaar
Med Fryd og megen Glæde.

Du retter tidt dit Øjepar.

Du retter tidt dit Øjepar
Saa spørgende mod mit:
Om ikke snart jeg svarer Dig,
Hvorledes jeg dog klarer mig
Trods alle onde Rygter, som stedse om mig gaa?
Ja, kære, Du skal vide det,
Men først maa Du forstaa:
At oven over Skyerne er Himlen altid blaa.

Der er blandt Hoben altid Had
Mod ham, som sidder højt;
Man føler derved tydeligt,
— Og det er saa fortrydeligt —
Hvor lidt man selv kan magte, hvor lavt man selv maa gaa.
Saa sanker man et Rygebaal
Og tænder Ild derpaa.
Men oven over Skyerne er Himlen altid blaa.

Det er en egen Virakduft,
Som hvirvler mod mig op.
I Skyer Røgen slynger sig,
Et Kor om Baalet synger mig
En Takkesang, en Hilsen, en Pris, som kan forslaa.
Den ryger ret infamt, den Halm,
Det stinker fælt, det Straa;
   Men oven over Skyerne er Himlen altid blaa.

Jeg sidder, som jeg altid sad:
Jeg sidder højt til Vejrs;
Jeg lader Røgen sprede sig,
Jeg lader Banden kede sig;
De mærker dog omsider, de kan mig ikke naa.
Ja, kære, saadan sidder jeg
Og smiler ad de smaa:
   Jeg sidder over Skyerne, hvor Himlen den er blaa.

Jeg bærer den Hat, som jeg vil.

Jeg bærer den Hat, som jeg vil,
Jeg synger de Viser, som jeg vil,
Og som jeg kan;
Jeg tager dem ej fra nogen anden.
Er jeg derfor en fuglefri Mand?
Skal jeg derfor korrekses af „Standen" ? —
Lad Sangerlauget være, som det vil,
Jeg er den, som jeg er, og ingen anden.

Mine Gaver mig selv ej jeg gav,
Har faaet dem til Laans, at forrente;
Jeg maa spytte i Bøssen brav,
Hver Gang jeg et Laan mig vil hente:
Naturen, vor hjælpsomme Moder,
Har en Skyldherres ørnehaarde Blikke;
Jeg véd, der er ringere Boder,
Hvor der laanes; — dem søger jeg ikke.

Men har jeg betalt, hvad jeg skal,
Saa sætter jeg Hatten, som jeg vil,
Og som den kan
Uden at klemme mig om Panden;

Og synger over Sø og Land,
Saa det skingrer i Øret paa Standen.
Lad Sangerlauget være, hvad det *skal,*
Jeg er den, som jeg *vil,* og ingen anden.

De svajed og svinged.

De svajed og svinged,
De grønne Ranker,
Som en attenaarigs
Forviltrede Tanker.
Saa blev de bundne
Op ad en Stok.
„Ja!“ sagde Druen,
„Det tænkte jeg nok;

Der skal Maade med alt
Og Alvor i Sagen,
Nu kommer Glansen
Nok snart for Dagen!“
Og Solen bagte,
Glohed var Luen;
Tanker blev tændte,
Og mørk blev Druen.

Det tynged og trykked,
Druerne svulmed;
Det var Solild, som inde
Bag Skallerne ulmed.
Saa rusked og rev det
Med haarde Hænder.
„Hvad!“ tænkte Druen,
„Er det saadan, vi ender?“

Der blev stampet og trampet
Under Snakken og Summen,
Druerne sprøjted
Som Blod ned i Kummen.
Nøgne Mænader
Gled ud i Blodet,
Silener sprang Buk
Og Fauner stod paa Ho'det.

Saa blev der stille
Paa Larmen den lydende.
„Naa!“ tænkte Druen,
„Saa blev vi da flydende.“
Stilhed og Mørke
Langs Flaskereolen,
Ikke et Glimt af
Dagen og Solen.

Ensomme Timer,
Ensomme Dage,
Tanker paa Fremtiden,
Tanker tilbage.
Underlig Syden
Omkring i Kroppen.
„Blot man turde løfte
En Smule paa Proppen!“

Saa blinked det endelig;
Proppen knalded,
Druerne skummed
Ud i Krystallet.
Og Glasset blev svunget
Højt i Vejret:
Nu er Vinen god,
Nu har Druerne gæret!

ANDEN AFDELING

Walther von der Vogelweide
døde; det er længe siden.
Stor og liden
yder ham nu fuld Respekt;
men man gransker ej hans Vægt,
ej hans Tale, Gang og Færden;
hvad han dengang var for Verden,
er han ej for Verden mer.
Hvad han sang, det har man gemt; —
Walther v. d. Vogelweide
sang om Verdens lyse Have;
hvad han bøded, har man glemt; —
Walther v. d. Vogelweide
bøded, med sig selv i Fejde,
for sin dyre Sangergave —

ellers var hans Sange glemt.

Piazzale Michelangelo.

Florens, dine Roser er ikke til for mig,
De øger kun den Feber, som brænder mig i Blodet;
Aftnens Skygger sænke sig, saa synker nu Modet;
Det bar mig saa langt, vil det bære mig mer?
Du skønne By dernede for Øjet jeg ser,
Din Kunst er for de karske og ikke for mig;
Feberhede Øje, *ét* Kunstværk jeg kun ser:
Michelangelo, jeg knæler i Aftnen for Dig.

Din Kæmpe af en David, mørk mod den gyldne By.
Drengen blev en Konge med et straalende Ry.
En Kunstner paa Tronen; han kunde Strengen slaa,
Han kæmped og han synded, han stod og faldt som faa.
Højenes Roser brød han, paa Gulvets Sten han laa;
Kong David, det er, som din Skygge jeg saa'.
Højenes Roser dufte og Byen staar i Glød.
Michelangelo, Du taler saa vældig i din Død.

Vogt paa dit Øje!

Hver Gang Du var gaaet, saa tænkte jeg paa
— O mine rolige Drømme! —
Paa alt, hvad jeg vilde, Du skulde forstaa;
men aldrig til Læben kan Ordet naa',
Dine Øjne varsler mig Fare.
Der brænder en spørgende Ild i dit Blik.
Jeg tør ikke svare.

Hvi vil Du forfølge den flygtende saa?
    — O mine rolige Drømme! —
Hver Gang Du berører den klirrende Slaa,
Det er, som jeg skulde i Angst forgaa;
    Hvi kan dog den Leg Dig fornøje?
Men fødtes Du stærk, saa benyt ej din Magt.
    Vogt paa dit Øje!

Rosenrøde Drømme.

Han.

Du sidder i Baaden, som svømmer,
  Sænket i Bølgens Musik;
  Dine dejlige Øjne drømmer,
  Mod Skyerne vendt dit Blik.
  Mod Aftenens taarnede Skyer
  Stiger dit Hjertes Begær;
  De vinker saa lokkende nær,
  De daler, de letter, de flyer.

Men disse taarnede Skyer,
  Som gløder i Purpurskær,
  Som vinker og vinkende flyer
  Og synes dog stedse nær,
  De staar som et Billed paa Sorgen,
  Et Spejl paa forgængelig Lyst;
  De fylder med Solskin dit Bryst —
  Og bliver til Regnvejr i Morgen.

Hun.

Jeg ser for mit Øje
Som det fineste Spind
Af Traade, der funkler i Solens Skin;
Jeg lukker mit Øje.
Ak, Du har jo flettet
Det Tryllespind,
Du, som har gættet
Rosen paa min Kind.
Og jeg synker i Rosendufts Drømme ind;
Mine Læber mod dine sig bøje.

Jeg gaar som i Blade
Af den flagrende Vaar;
Det gynger paa Blomster, hvorhen jeg gaar;
En bølgende Flade.
Ak, kunde jeg tage
Dig, Elskede, med,
Kunde vi drage
Langvejs til et Sted:
Da lad Bølgen kun rive i Dybet os ned;
Vore Livsens Timer var glade.

Jeg hører din Stemme.
Det er Fuglenes Sang
Og Hjortens, som kalder paa Hind over Vang.
Hvor skal jeg mig gemme?
Ak, vilde jeg flygte
Til Jordens Rand,
Naar *Du* kun mig søgte,
Var jeg der paa Stand.
Der er Fugl, der er Hjort i det fjerneste Land:
Over Verdener rækker din Stemme.

Og jeg vil drage.

Og jeg vil drage
Fra Sydens Blommer,
Men ikke tage
Dens Torne med.
Hvorhen jeg kommer,
Dér vil jeg prise
I Spil, i Vise
Dens Ildfuldhed.

Dér køler Vinden,
Hvad Solen brændte,
Dér skærmer Linden,
Naar Regnen slaar.
Hvad Sommer tændte,
Det Vinter slukker,
Indtil man plukker
Den nye Vaar.

Dog, aldrig ender
Den Ild *dér* brænder,
Derfor jeg sender
Mod Nord min Sang.
Dér veksler Sommer
Og skønne Blommer,
De gaar, de kommer
En evig Gang.

Hvad hurtigst svinder,
Det stærkest binder
Med alle Minder
Af Sang og Duft.
Thi vil jeg drage
Mod Nord tilbage,
Mod Solskinsdage
Som Snefaldsluft.

Og jeg vil lægge
I mine Toner
Bag Kuldens Dække
Den stærke Glød.

I andre Zoner
Vil varmt jeg prise,
I Spil, i Vise,
Hvad Syden bød.

For fuldt Orkester.

Solen staar lavt paa Himmelens Hæld.
Saa dristige flyve mine Tanker.
De ville sig dykke i Straalernes Væld
Bag de løftede, glødende Banker;
De ville sig rejse i Søen et Slot
Af Marmorets funklende Fliser;
Dér vilde jeg sidde som Sangens Drot
Og synge mine dejligste Viser.

Saa vilde jeg stævne til Hove en Hær
Af yndige Piger og Drenge,
De skulde i Aftenens blussende Skær
Stemme deres fineste Strenge.
Den skældækte Lyre, dèn Perlemors Luth
Skulde mine Sange ledsage;
Det var en Serenade, min dyreste Glut,
Hvortil ingen Mester vidste Mage.

Fra Slottet af Marmor, fra Straalernes Væld
Klang Tonerne hen over Søen;
Min Pande den løfted sig højt som et Fjæld,
Jeg troned som Hersker over Øen.
Da rev jeg fra Panden det prunkende Guld
Og knæled paa Marmorets Flise,
Og kaldte mig en Tigger: var Du mig ikke huld
Og vilde ikke lytte til min Vise.

Solo i Salen.

De andre har plukket Dig Blomst paa Blomst,
Plukket Skaalen fuld,
Og lagt omkring Randen en Ring af det Guld,
Som de røved fra Stjernernes Himmel.

Jeg ligger i Græsset, jeg fik min Bekomst;
Hvor er mine Sange? jeg har kun et Suk; —
Du er altfor vidunderlig, altfor smuk,
Din Dejlighed gjorde mig svimmel.

Lad Sangen kun klinge i Slottets Sal,
Jeg er ikke med.
Min Kærlighed søger det skjulteste Sted;
Dér vil den synge sine Sange.
Jeg vrager det Flitter, de andre stjal,
Nøgen er min Harpe, kun fattigt mit Kvad, —
Men hvis Du mig vinked og bønlig bad,
Da stod jeg i guldslagne Spange.

Da tren jeg i Salen, saa Sangen tav,
Med mit Sværd i Haand.
Min Harpe var smykket med Silke og Baand,
Den skulde vel Visen forandre.
Lad høre, hvad synger det Sanger-Laug!
Blomster vil I byde den straalende Viv: —
Men jeg byder min Ære, byder mit Liv.
Hvad bliver saa Rest for de andre?

Ad kendte Veje.

O hvor hvert Fjed dog er gammeltungt,
Naar Vejen skal trædes tilbage;
Trittet var let, saa tyveaarsungt,
Da det gik mod de dejlige Dage.
Liden Fugl paa vor Vej
Havde travlt med at synge
Sin Elskovssang;
I hver Bøgetræsgynge
Var Legen i Gang. —
Nu synges, nu leges der ej.
Kun de susende Graner har endnu Røst,
Og det lyder som oprørt Vand;
Det tegner mod Høst.

Elskede! ak, den dobbelte Klang,
Som strider i denne Kalden:
Sangfuglelatter fra korngul Vang
Og hulkende Skovvandes Falden!

Nu er Sommeren væk
Og kun Høsten tilbage,
En Middelhøst;
Kun en Afglans af Dage
Med kummerlig Trøst,
Et Billed med falmede Træk.
Og jeg trykker det blegede Blad til min Mund.
Der er dobbelt og stridende Lyst
I Afskedens Stund.

Nej, jeg vil ej som den klagende staa,
Naar intet dog kan forandres;
Heller ad høstgule Gange gaa,
Naar Stierne dog skulle vandres.
Der er Kraft i den Luft,
Som fra Granskovens Naale
Min Aande naar;
Gennem Høstsolens Straale
Et Farvevæld gaar,
Hver Blomst har forstærket sin Duft.
Lad kun Vaaren forstumme; her spirer et Frø.
Jeg har Sange i Hjertet endda;
De kan aldrig dø.

Koral.

Den bomstrende Sommer blev kædet til Høst,
Til Død, hvad der var i Live.
Sorg skal følge paa Lyst,
Stille, Du bankende Bryst!
Kun de evige Love skal blive.
Venner, ræk Haand over Graven hen;
Den døde kommer ej mer igen.
Men Aanden taler fra Rummet,
Naar Læben her er forstummet.

Den taler os til i en ensom Stund,
Naar Tanken erindringsfuld knæler;
Bud da bringer en Mund,
Tysser os Smerten i Blund
Og med Billeder Drømmen besjæler.

Venner, den Drøm svinder aldrig hen;
Et Billed stiger bestandig igen
Fra Skønheds-Andagten inde:
En Drøm om en dejlig Kvinde.

DYVEKES VISER

I Bergen.

I

Skal altid fæste mit Haar under Hue,
Tør aldrig sætte en Sløjfe deri;
Ilde lugter den Kræmmerstue —
Hvem der som Fuglen var fri!
Min Moder var dog en stadselig Frue.
Kom, lille Spejl, lad mig se.
De kaldte ved Daaben mig „Due“, —
Hun flyver helst i det fri.

De Klokker ringe til Ottesang,
Nu bliver Dyvekes Dag saa lang;
Og vil jeg af Byen med Moder gaa,
Dér spærre de Bjerge saa isengraa.

Men ude i Haven staar Urter og Blommer,
Der drømmer mit Hjerte blandt Zwibler og Løg.
Krydret dufter den liflige Sommer,
Mit Hjerte slaar som en Gøg.
Det slaar mod min Haand, under Huden det trommer,
Det varsler saa langt mig et Liv.
Vær hilset, Du Fugl, mellem Urter og Blommer,
Vær hilset, Du kukkende Gøg!

II

Ak, hvem der havde en Hue
Med Fjer og Brokade paa,
Og hvem der var klædt som en Frue
Og skulde til Messe gaa!

Og hvem der vel kunde age i Karm
Eller sidde til Hest med Falk over Arm;
Ak hvem der blot ikke var Askepot;
  Men ejed et stensat Slot!

Jeg sidder og Øjnene lukker,
  Med Hænderne lagt under Knæ:
Da længes jeg efter de Dukker,
  Jeg havde, som lille, af Træ;
Dem pynted jeg ud efter eget Sind
Og redte dem i baade Zobel og Skind;
Ak hvem der var Barn mellem Dukker igen —
  Eller Dukkerne Fruer og Mænd!

Saa tog jeg den bedstes Hue
  Med Fjer og Brokade paa
Og redte mig ud som en Frue,
  Der agter i Messe at gaa.
Jeg aged til Hove i hængende Karm,
Mig fulgte den Ridder med Falk over Arm.
Ak nej, jeg maa græde for Ridder og Slot,
  Jeg er jo kuns Askepot.

III

Hvad vil den Mand med Kæder paa,
  Med gyldne Kæder om sit Bryst?
  Hvorhen jeg gaar, hans Øjne gaa,
  Men taler han, saa har hans Røst
  En Magt, som jeg maa lyde.
  En gejstlig Mand, en Adelsmand.
  Gud véd, om Duen var i Stand
  Den Høgeham at bryde?

. . . . . Og han er Prinsens Kansler,
  Og Prinsen kommer hid! . . . .

Hvorledes ser en Prins vel ud?
  Maa bære Kæder vel paa Bryst
  Og Lin om Hals og Sidenskrud;
  Men har hans Tunge saadan Røst,

Som Jomfruer maa lyde?
Ak, her i Mutter Sigbrits Bod
Han sætter aldrig dog sin Fod.
Hvad kunde vi ham byde!

IV

Vildt, vildt suser Blæsten,
Sommer er næsten
Draget af Land;
Mod Bryggerne skvulper det sortnende Vand —

Jeg saa' ham paa Bryggen, den kongelige Mand.

Hans Øje var dybt som Fjorden derude; —
Jeg kunde mig sænket derned.
Paa Brystet det brede laa Fløjelets Pude; —
Jeg kunde mig hvilet derved.

For Foden jeg kunde ham falde med Suk
Og smile, om Haanden min Pande strøg.
De sagde saa ofte, at Duen var smuk, —
Nu véd jeg først, hvem der er Høg.

Vildt, vildt suser Blæsten,
Hvem der ved Festen
I Aften var med!
Jeg blev vel paa Tærskelen staaende ræd —

Og dansed dog gerne af Sted, af Sted.

V

Tys mit Hjerte. Hvad Du gav,
Gav Du villig hen og gerne;
Var jeg dog kun før en Terne,
Nu er jeg — en Dronning? — nej,
Men jeg bor i hvælvet Stue,
Og jeg smykkes som en Frue,
Og han skæmter og han hvisker:
Du er Christierns egen Due!

Hvor jeg griber, er der Fløjel,
Hvor jeg træder, er der Klæde,
Terner for hver Haand til Stede;
Helst jeg dog alene er.
Saa gaar Festens Svimmel rundt.
Gør det end i Hjertet ondt,
Sig, hvad skal jeg da fortryde? —
Havde kun mig selv at byde.

Disse Dage: o hvor lange,
Til han kommer, til vort Møde;
Da maa Duens Hjerte gløde
Under Hammens gyldne Fjer.
Hvad er Duen al dens Pragt?
Guld og Stene han fordunkler,
Naar hans store Øje funkler,
Naar det blødt i mine ser.

Tys mit Hjerte. Alt er godt,
Her er hvælvet Sal herinde,
Jeg er ung og jeg er Kvinde,
Fik ej Moders Regnesans.
Lille Spejl, vær Du min Terne,
Eneste fortrolig, Du.
Christiern kommer, ser mig gerne
Smykt som Dronning — smykt som *hans*.

Paa Sælland.

I

Nu maa min Luth min Tid forslaa;
Kom, I svundne Tider!
Som Børn I skal omkring mig staa,
Og jeg vil se som Moder paa,
Om Eders Træk jeg lider.
Jeg havde selv en lille Dreng,
Ham redte de saa kold en Seng;
Jeg fik ej Lov at være
Hvad Kvinder mest begære. —

Nej bort med de Lin!
Jeg er favr og fin,

Vil ej visne for Vuggens Gænge.
Har Han Tørst efter Vin,
Jeg skal række ham Vin;
Kongen skal love mig længe.

De skød med Skud her under Ø;
Der vugged et Skib for Anker.
Nu skal vel Dyveke Døden dø,
Kongen rakte den fremmede *Mø*
Sin Haand under Skovens Banker.
Jeg kunde saa lidet mit Øje dy,
Jeg smilte, da Himlens vrede Sky
Sendte dem Regnens Væde
Over den Bryllupsglæde.

Paa Hvidøre Strand
Steg Prinsessen i Land;
Hun var bleg som en Dødning paa Baare.
Hun skal raade det Land,
Hun skal favne den Mand,
Som jeg ejer og elsker saa saare!

Din Læbe, Dronning, er saa stor.
Kom, mit Spejl, min Terne.
Den blege Lilje sank til Jord,
Her staar en hollandsk Blomst i Flor,
Den lider Kongen gerne.
Han lider vel dens Rosenmund,
Og Rosen er saa frisk og sund
Og blomstrer Ham til Ære. —
Saa faar vel Liljen være!

II

Gav stedse Brød hver fattig Sjæl,
Som betled for min Dør,
Gav hver en Sorg Gehør,
Hver sin Naade.
Da sang for mig en lille Fugl:
De nævner Dig Hans Frille,
De nævner Dig ved Navne, som
Jeg aldrig nævne vilde. —
De stikker selv i Skarnet, hvor de traadde.

Hvad voldte jeg de Herremænd?
  De bære Zobelpels,
  De kaldes fri og frels',
  Landets Hæder!
  De dobler og de drikker, ja,
  De sidder op og jager
  Saa mangt et Vildt til Tidsfordriv
  Alt paa hinandens Ager. —
  Jeg véd den Rust, som Ridderskjoldet æder.

Hvad voldte jeg de Kirkens Folk?
  De synger Herrens Pris,
  De nævnes ligervis
  Landets Hæder!
  De slaar vel deres Øjne ned,
  Imens de Bønner nynner,
  De slaar den vide Kuttes Fold
  Ud over mange Synder. —
  De gaar omkring som Ulv i Faareklæder.

Jeg hørte nys en liden Fugl,
  Som flagred for min Dør;
  Jeg gav dens Sang Gehør,
  Foretræde:
  Hvor beded Kongens Fader vel?
  Hvor sprang hans Glæders Kilde?
  Fru Edele, vi derom ej
  Nyfigen fritte ville. —
  Hvi lader de ej Sønnen da sin Glæde!

III

Næppe tør jeg tale,
    Saa vinker han brat;
  Kongen drømmer vaagen,
    Men værre dog ved Nat;
  Vilde saa gerne sige ham,
  Hvad mest jeg tænker paa . . . . .

  Jeg tænker paa svundne Dage;
    Det kan han ej forstaa.

Jeg drømte, jeg var en Due
  Og sattes med Høg i Bur,

For Høgens funklende Øje
Jeg flygted med Skræk mod Mur;
Saa bød han mig sikkert Lejde,
Hvorhen jeg blot havde Lyst .....

Saa hugged han Næbets Kaarde
Igennem mit hvide Bryst.

Vaage maa jeg stedse
Ved Dag og ved Nat,
Vender jeg mig fra ham,
Saa vaagner han brat,
Fatter mig i sit Favntag,
Som vilde jeg fra ham gaa .....
Hans Kys er glødende Lue;
Jeg kan dem ej forstaa.

IV

Det stiger, det stiger, det stiger herop;
Bækken vandrer mod Fjældet.
Det er uhørt Leg; er jeg ældet? o nej,
Jeg er fældet paa Vej,
Jeg er angst for mit Liv,
Kunde dø for min Kniv;
Hvor er Kongens Dyveke henne? —
Véd ej, kan ej selv hende kende.

De hvisler omkring mig som Snoge,
Maa lukke mine Øjenlaage;
De trykker min Haand,
Jeg tør ej, jeg véd —
Jeg er angst, jeg er hed,
Jeg er træt af mig selv, af min Leg er jeg led;
Jeg er ræddelig stedt i den bitreste Nød.

Jesus Maria, hvem der var død!

V

Se, nu er Sommeren kommen,
Kirsebærfrugten er moden;
I Havens snirklede Gange
Flytter jeg Silkefoden.

Silke har jeg mig spundet
Ud af min Ungdoms Glæde,
Silke fra Hoved til Foden, —
Véd ikke, hvor jeg tør træde;

Elsker de dyre Stene,
Elsker de gyldne Spanger;
Ligner vist Gyldenlakken,
Som med sin Armod pranger.

Holdes til Huse bundet,
Vogtes mod snigende Slanger,
Vilde saa gerne snakke
Lidt med de andre Fanger.

Se, nu er Sommeren kommen,
Træernes Frugt er moden,
Sommeren har sine Storme,
Frugterne drysses for Foden.

Fy, hvilke stygge Tanker.
Vinden faar vifte dem ud,
Vinden faar slutte min Vise.
Dér kommer Slotsherrens Bud!

EFTERSPIL

Fagre Nat med Blomsterstrømme
gennem Vindvets aabne Sluse,
medens fjerne Bølger bruse
som et Hav af Valmudrømme:
Vindvet i! men tyst og varlig,
Søvnen er den syge god,
men en saadan Søvn er farlig
med et Blomsterhav for Fod.

Lyse Dag med stærke Strømme,
Solglans gennem Taagens Banker,
faste Forsæt, rene Tanker,
svale Pust af vaagne Drømme
over Mandeviljens Hav:
Morgnens Gry er Nattens Grav.
Tak! den Haand, som Morgenhilsen
med et ærligt Haandslag gav.

Hilsen.

Se, nu er Vindene milde;
Vaaren har aandet paa Luften,
Luften har kysset hvert Blad og hver Blomst,
Som staar langs den rislende Kilde.
Elskede, føler Du Duften
Her ved den svale Sø!
Livet har sikkerlig Vinter og Kulde,
Men Livet kan aldrig dø.

O der er Vaar i dit Øje,
Evigheds Blaat i dets Vande;
Blomster og Blade, hvorhen Du end gaar,
Andægtigen Bægrene bøje.

Vaaren fra ukendte Strande
Lander hver Maj paa vor Kyst,
Du vil, hvor fjernt Du endogsaa kan færdes,
Lande en Gang ved mit Bryst.

Da vil paa Foraarets Vinge
Baaren af Lyset og Luften,
Sødt som to Bølger, der samles i én,
Vi to gennem Rummet os svinge.
Elskede, føler Du Duften
Over den svale Sø!
Elskov har sikkerlig Vinter og Kulde,
Men Elskov kan aldrig dø.

Ind imod Ophavets Rige!
Lad da kun Døden os favne
Midtvejs; hvad har vel den skinsyge Død
Over Vaaren og Elskov at sige?
Lyt! Du vil høre to Navne
Hviskes ved denne Kyst.
Det er vor evige Elskov, som aander
Evig i Bølgernes Røst.

Inde i Skoven.

Ud fra de tætte Stammer
Kom, dæmpet, mig i Møde
Som Fløjtetoner bløde
Skovensomhedens Sprog.
Jeg lagde bort min Bog.
Den store, stille Verden
Omkring min egen lille,
Urolige, var en Kilde,
Som gennem mit Hjerte drog.

Den gød de svale Strømme
Hen over mit hede Hjerte,
Den tyssede paa min Smerte,
Den lukked min Vunde til.
Jeg lytted til Kildens Spil.
De store Toneværker
Fra Kunstens straalende Scene
Blegned mod dette ene,
Beskedne Fløjtespil.

Jeg knuged min Haand for Øjet,
Jeg kendte i Tindingen Aaren,
Jeg kendte i Haanden Taaren,
Jeg kunde ej standse den.
Saa greb jeg min Bog igen.
Og søgte som Mand at lede
Mit eget urolige, lille
Løb i den store Kilde,
Som risler mod Havet hen.

Børnelærdom.

Jeg véd nok — og hver, som har Skoen paa sin Fod,
Han véd ogsaa bedst, hvor den trykker —
At tidlig jeg foretrak Rosen i Blomst,
Som den glimrer i Junidagens Smykker.
Jeg véd nok, at alt, som i Solglansen stod
Og havde af Ungdom og Skønhed og Mod
En Overflod,
Kunde paa min Hyldingshilsen regne; —
Min Svaghed har jeg haft, men ogsaa det Mod,
At være den bekendt alle Vegne.

Jeg véd det. Men Skyer trak sammen, og der gik
En Høstgysen over mit Hoved,
Og Solen blev borte, en Eftersommer kom;
Da holdt ikke Rosen, hvad den loved.
Og siden har jeg sandet, hvor lidet det holdt Stik
Med Ungdom og Skønhed og Hjælpen, man fik
Det Øjeblik,
Da Livet med Tordenbyger mødte; —
End trykker mine Børnesko, men Trykket forgik
Betydeligt, da Regnen dem blødte.

Foraar om Vintren.

Saa bryder alting op igen,
De gamle, skjulte Kilder,
Og Blomster ler til Blomster hen,
Og jeg er atter ung, min Ven;
Hør kun, hvor friskt jeg spiller!
Saa lad os glemme Vintrens Tid
For Tiden, som skal komme:
Vaarblomster skal jeg plukke Dig,
Thi jeg har lært at dukke mig
i Vintren, som er omme.

Ej synges bedst, naar Skoven staar
I fuldest Puds og Silke,
En Sang om Løvets lyse Vaar,
Nej bedre, naar en Stormvind slaar
Tungt i de nøgne Stilke.

Den værste Storm vil rase ud,
Det bli'r dog stille atter:
Men bag det tunge Graat i Graat
Det høje, rene Himmelblaat
Først ret til Gavns man skatter.

Jeg byder Dig en Vaar igen
Af unge, friske Kilder,
Et Væld af bedre Udspring end
den Strøm, som randt og klang, min Ven,
med Fløjteløb og Triller.
Med Fløjten har det nu sin Tid,
Dens lette Løb er omme.
Vaarsange her jeg synger Dig,
Og Vaarens Duft forynger mig
I Tiden, som skal komme.

Simpel Sang.

Naar trofast, varm og redelig
Jeg bejle vil til Dig,
Da er det vel tilstedelig,
Du gives hen til mig.
Og alle Landets Piger smaa
Skal synge denne Sang;
Jeg *tænkte* den jo fordum, —
Nu kom den først paa Gang.

Jeg tænkte den, da Søen slog
Sin Bølge mod mit Bryst,
Saa tidt som jeg fra Øen drog
Mod mangen fremmed Kyst.
Og Havets Bølger tumled mig,
Og Ebben faldt og steg.
Jeg kom paa Grund med Floden, —
Det er en farlig Leg.

Naar Højvandsstrømmen gaar igen,
Saa ligger Skuden dér,
Og ingen Hjælper naa'r derhen,
For Revler, Braad og Skær.

Dog slap jeg fri fra mit Forlis
— Det var en heldig Stund —
Og takkede bevæget
Med Hjerte og med Mund.

Jeg takked i en simpel Sang,
Som vælded fra mit Bryst,
Og hilste fra min Vimpelstang
Ud mod en bedre Kyst.
Hos andre flyder draabevis
En saadan Hjertets Sang;
Hos mig gaar den i Strømme, —
Det er nu *saa* engang.

Og har jeg atter redelig
Lagt ud til frejdig Fart,
Da byder jeg beskedelig
I Skuden Dig en Part.
Og alle Strandens Piger smaa
Skal synge Dig en Sang:
Vi saa' ham sejle ofte —
Men glad for første Gang.

Paa ædel Stok gror ædel Vin.

Paa ædel Stok gror ædel Vin;
Der bygged en Fugl i min Ranke,
Den kvidred og sang: Allerkæreste min,
Jeg vender mod Dig min Tanke;
Den flygtige Fugl over Verden fo'r,
Den tænkte sig Palmer at vinde;
Den fandt, at den evige Palme beror
Paa Sejren i Hjertet inde.

Den var en Fugl med dristig Flugt,
Med Næb og med tindrende Øje,
Den styred mod Vinden lige lukt
Og tog ikke Maalet saa nøje;
Den saa' med et Smil mod den svindende Jord
Fra Bjergenes iskolde Tinde,

Den fandt — men lidt sent — at Flugten beror
Paa Maalet i Hjertet inde.

Og Gletscherisen i Brystet skar,
Den frøs paa den svimlende Tinde,
Ned over atter, i Kamp det bar
Med Taager og Hvirvelvinde;
Den Fugl, som svang sig saa højt fra Jord,
Vil ofte sig husvild finde
Paa Jorden igen. Men alting beror
Paa Styrken i Hjertet inde! —

Saa sang min Fugl. Jeg sad og saa'
En Vaardag ud over Verden,
Og krydset var Himmelens tindrende Blaa
Af de luftige Flyveres Færden.
De sang. De jublende Toner fo'r
Af Sted med de legende Vinde,
Men Genlyden satte sit blivende Spor
Dybt i mit Hjerte inde.

Og lænet mod Muren med Cithren i Haand,
Hvor Ranken sit Tag har tjældet,
Jeg stod iblandt Rosers og Rankers Baand
Af Længsel og Savn overvældet.
Da var det, som brast med en eneste Gang
De Lænker, der stærkest kan binde;
Jeg knuged min Cither i Favn og sang
Om Sejren i Hjertet inde.

Jeg sang: Min Vin, gør Sjælen sund,
Lys op med din reneste Lue,
Og har jeg en Fjende, i denne Stund
Jeg byder ham Fred i min Stue;
Og har jeg letsindig min Ungdom strøet
Som Blomster for alle Vinde,
Én Blomst er tilbage, som ej blev forødt,
Den spirer i Hjertet inde.

Paa ædel Stok gror ædel Vin.
Det faar de vel Sangeren lade,
At ikke man perser sig Neckar og Rhin
Af Ukrudt og ormædte Blade.
Jeg skænker min Vin. O guldgyldne Blod,
Giv Kraft mig igen til at vinde!
Og Kransen for Sejren skal lægges for Fod
Af en ung og uskyldig Kvinde.

POUL OG VIRGINIE

UNDER NORDLIG BREDDE

(FORAAR 1879)

POUL OG VIRGINIE

I

Dér laa Stranden, som den brede Bugt beskyllede. Skoven havde trukket sig tilbage og givet Sandet fri Tumleplads. Følgende Bugtens Kystlinje laa Sandet i en mægtig Hesteskobue mellem Træerne og det salte Vand. En Gang imellem, men dog kun en sjælden Gang, gav det salte Vand efter for et Tryk ude i rum Sø og gik op i Skoven. Naar Trykket blev taget bort ude i Havet, gik Vandet tilbage fra Skoven, roligere end det var kommet. Herom kunde meget gamle Folk paa Stedet fortælle; men Ungdommen lyttede med et lille Smil til disse Fortællinger, thi i Mands Minde havde Vandet aldrig været oppe i Skoven. Det vilde være lige saa utroligt, som om Skoven skulde gaa ned til Vandet. Og *det* vidste man vilde aldrig ske.

Ikke desto mindre, hvorfra skulde alt dette Sand være kommet, som dannede det nøgne Bælte mellem det friske, grønne Vand og de friske, grønne Træer? Det kunde være blæst derhen, vilde man svare. Men hvorfra skulde det være blæst? Sandet blæser ikke saadan uden videre op fra Havet, og endnu mindre blæser det ud fra Træerne, inde fra Skoven, hvor Jordbunden er fast, i Yderkanten klædt med messinggult Lav, længere inde dækket med bløde Mostæpper og inderst, hvor de smaa Moser og Enge begynde, betrukket med fint, bølgende Græs. Herfra kunde Sandet umuligt være kommet; det maatte være skyllet op.

Stærke maatte disse Skyller have været. I Brinkerne under Skoven, et Par gode Bøsseskud fra Søen, var det gule Ler hulet ud og de mørke Trærødder stak frem, ikke ulig Snoge i Bundter. Selve den brede, sandede Flade, Forstranden, var furet med lange, regelmæssige Rynker, ligesom en Mands skaldede Pande. Her groede intet — undtagen Sten. Der var nogle store, blaagraa eller rødlige, som kunde øjnes langt borte. Saa snart Vejret blev fugtigt, og det

var det den største Del af Aaret, saa' det ud, som om Stenene græd, de laa og lignede Øjne med en vaad Hinde over. Der var desuden i Millionvis af mindre. De laa og skinnede skarpt i Smaaprikker, naar Sommer- eller Foraarssolen stirrede ned paa dem, og det var da, som om de vendte sig hvert Øjeblik for at undgaa Varmen. Undertiden, naar Vinden susede hen over Fladen, gav den sig til at lege, ligesom om den kunde have været et stort Barn. Fra Gruber og Huller i Stranden skruede den smaa Sandhobe i Vejret, drejede dem af til en spids, foroverbøjet Top og lod dem staa saaledes og ryge ganske fint som en Troldkælling — indtil den faldt paa at flytte dem. Nogle af disse Tuer holdt sig dog, og saa kom der et eller andet Sted fra, uden at man ret vidste hvorfra, et Par gule, raslende Straa, som efterhaanden fik Kammerater, og som holdt fast paa Tuen, medens de selv stod og cirklede i Sandet, ligesom man cirkler med et Passerben, frem og tilbage, frem og tilbage, uden Ophør.

Naar Sommeren var tør, saa var her brændende hedt over Sandet. Men den skyfri Himmel og den stærke Varme varede sjælden længe, og gennemgaaende var her friskt hele Aaret rundt. For Folk med meget fine Fornemmelser maaske endogsaa vel friskt. Efteraars- og Vinterstormene havde uhindret Spil fra Oktober til Maj, ja undertiden ind i Juni. Desto mere Pris satte man paa de to Sommermaaneder — naar man ikke blev narret for dem af Regnen. Blev man narret, saa satte man sin Lid til September; den var i Reglen klar og skinnende, varm midt paa Dagen, kølige, stjernefulde Nætter. Med Oktober kom Stormene tilbage fra Foraaret, indblandede med Taager; de varede, afvekslende med Regn og Storm, til hen imod Julen. Saa kom Vinterstormene med Sneen og Isen, der skruede ind langs Bugten. Og saa gik Strand og Hav i et. Her blev et stort, hvidt Øde, med graa tung Luft oven over og med Skoven som et Bælte af nøgne Riskoste, hvorfra Krager fløj op, og hvor nu og da et Skud knaldede.

Midt paa Vinteren lettede den graa Himmel, naar Frosten kom i Luften. Der blev klare Dage, hvor man kunde se langt, langt ud over det hvide Øde, ud forbi Pynten, der afsluttede Bugten, ud i det kolde, mørkeblaa Hav. Der blev endnu klarere Nætter med funklende Stjerner, Himmelbuen uendelig højt over Stranden, stærkt, gennemtrængende Maaneskin, lange Skygger over Sandet, Stormen og Søen bragte til Tavshed. Saa skreg Vildgæssene derude, saa kom Stormene tilbage, saa syntes det, som om det hele skulde opløse sig i Snesjap, Regn, Blæst og Taage, et Kaos af Uhyggelighed og Mørke, hvoraf saa Foraaret omsider kæmpede sig frem.

Sneen tøede og Isen drev væk. Stranden fik sine gamle Grænser, Solen begyndte at spille, de store Sten græd, de mindre blinkede og

vendte sig. Der blev grønt langs Skovranden, Træerne brunrøde og fyldige; og paa den sandede, opblødte Vej med de dybe Hjulspor vovede Fodgængere eller Vogne sig fra Skoven ned til Stranden, til Byen, som laa dér.

Thi her laa en By, her paa Sandet. Ellers var her næppe noget at fortælle om — mere end om enhver anden blot og bar Strand under vore nordlige Bredder.

Folk blive til det, som Omgivelserne gøre dem til. Saa siger man. Og der er noget, som taler derfor. Men det var i saa Fald vanskeligt at sige, hvorledes disse Folk blev, som her havde slaaet sig ned. Hvad bliver man af at ligge paa en Strand med Skoven i Ryggen og Ansigtet ud imod Søen, stadig udsat for et omskiftende Vejrligs Luner? Sandsynligheden er for, at man har lige saa mange Sind i Ugen og i Maaneden, som Vinden blæser til. Men disse Folks Sind var alt andet end omskifteligt. De lod Regnen gennembløde sig, Stormen bryde løs og Himlen blive klar igen, uden at afvige det mindste fra deres daglige Gerning eller daglige Vaner. Mest syntes de at have taget Karaktermærke efter Sandet. Ligesom Sandet udslettede de hurtigt Sporene af en eller anden Tildragelse, som var gaaet hen over dem. De Smaatuer af fygende, bevægelig Beskaffenhed, som hist og her kunde opstaa, udjævnedes i paafaldende kort Tid. Kun de enkelte, faste Sandhøje blev staaende. Paa disse opførte Beboerne deres Huse; bag dem som Værn boede de ud imod Havet, og indenfor dem som Skel og Afgrænsninger plantede de deres Kartofler i smaabitte Dukkehaver, der alle lignede hverandre.

Beboerne, for saa vidt som de var komne til Skelsaar og Alder, havde i Grunden kun to Slags Sind. Det rettede sig efter deres ydre Livsvilkaar. Halvdelen af Byen var lave, smaa Fiskerhytter, hvis Ejermænd og deres Familjer maatte slide haardt paa Søen eller ved Stranden for den daglige Føde. Gemyttet her var mut, ikke uden en vis Trods, som hos Ungdommen klædte ganske godt, naar den var tilsat med Raskhed, men som hos de ældre trak sig sammen til knarvoren Stædighed; og den var ikke klædelig.

De øvrige Huse i Byen, nette, pyntelige Bygninger med grønmalede Stakitværker og en Flagstang midt i Kartoffelbedene, beboedes for Størstedelen af Folk, som havde slidt haardt og som nu hvilede sig ud; Skibskaptajner, der havde „lagt op“ med Skuden for Resten af Aarene og tillige havde lagt saa meget op paa Kistebunden, at de kunde passe deres Kartofler og male deres Stakitværker uden at tænke paa Dagen i Morgen. Deres lykkeligere materielle Vilkaar gav deres Sejghed en Tilsætning af gemytlig Venlighed. Man har altid et lille Smil og en lille Munterhed paa rede Haand, naar

man véd med sig selv, at Sparekassebogen ligger vel forvaret i Dragkisten.

Dog — Gemytligheden her hvilede paa et Underlag af det samme Sind, som i de uanseligere Hytter. Man løber ikke fra sin Oprindelse, og det gennemgaaende Træk af Muthed og Stivsindethed, som denne Strand fortrinsvis syntes at frembringe, røbede sig nu og da hos de bedre stillede. Især brød det frem hos de Kaptajner, som endnu ikke havde lagt op, hverken Skuden eller Sparekassebogen. Og det gik fra Familjefædrene over paa Familjen. Den nøgne Strand, den korte Sommer, de barske Vintre formede disse Beboere. Det er dog Omgivelserne, der gøre Folk til, hvad de blive.

Byens Smedie laa i Udkanten af Byen og var den sidste antagelige Bygning, man forlod, og den første, man kom til. I Følelsen heraf havde Smeden ogsaa givet sin Ejendom et saa standsmæssigt Udseende, som han raadede over. Han havde mellem sin Beboelseslejlighed og Smedien indhegnet en Gaard med et tjæret Plankeværk. Her kunde Landboernes Vogne holde, naar Hestene skulde skoes eller Vognene ses efter, og op imod Plankeværket kunde Fiskernes Redskaber stilles, som trængte til et Eftersyn; ja her kunde sommetider ligge en hel Baad, som havde Smedens Hjælp behov. Her var et Hundehus op ad Plankeværket med en stor, stærk, enøjet, stumphalet Hund, Hælvten af Skindet hvidt, Hælvten sort; den hed „Preusser", skyede hverken Søens Vand eller Smediens Ild, naar den kom løs, og holdtes derfor i Reglen bunden. Den havde gennemgaaet meget i sin Tid, navnlig i Krigsaaret var det ofte gaaet ud over dens Skind. Den patriotiske Smed, som holdt meget af denne Hund, havde i Krigsaaret mangen Gang vaklet mellem sin Kærlighed til Dyret og sit Fædrelandssind. Dyret var blevet haardt forfulgt paa Grund af sit Navn og sit Ydre. Smeden havde døbt Syndebukken om og kaldt den „Dogmand" for derved at afvende noget af den patriotiske Harme fra dens sagesløse Skind. Men man løber ikke saadan fra sit Navn; og da det gik rigtig galt med Affærerne hen imod Krigens Slutning, og Hunden døjede mere og mere af Stenkast og Trusler, saa havde Smeden en Dag taget sin store Strandbøsse, Muskedonneren, ned fra dens Plads oven over Essen og lavet sig med et tungt Sind til at bringe Opinionen et Offer. Smedens Søn havde da bedet saa bønligt for sin Ven, og Hunden var bleven lukket inde i en Krog af Smedien.

Alting driver over, Krigen og dens Følger med. „Preusser" boede i sit Hus op ad Plankeværket, men den havde beholdt Erindringen

i sig om hin Episode, og dens oprindelig godmodige Sind var bleven bittert. Den var hæs af at gø mod alle og enhver, som den kunde mistænke for at have villet den til Livs; selv Smeden turde ikke ret lide paa dens Selvbeherskelse; den kunde undertiden se paa ham med sit ene Øje (det andet var slaaet ud af en Sten) paa en Maade, som røbede, at den oprindelige Hengivenhed kæmpede med den senere Bevidsthed om at skulle være skudt — blot fordi den havde et ildeklingende Navn og et Skind, som den lige saa lidt havde givet sig selv som Navnet.

Man kan i Grunden ikke forlange det umulige af en Hund.

Smeden selv gav sig for øvrig ikke meget af med Hunden. Han var efter sin Kones Død bleven mere indesluttet end før, noget sørgmodig og lidt vranten. Han passede sit Arbejde flittig, irettesatte sin Søn og Medhjælper, eller gav ham sine filosofiske Raad paa sin egen faamælte Maade. Hans Fader, Farfader og hele Slægten op efter havde været Fiskere, Lodser eller Skibsførere. Han havde selv i sin Ungdom først fisket og siden taget Styrmandsprøven, men var paa en Rejse raget uklar med sin Kaptajn, og det paa en saa eftertrykkelig Maade, at han havde maattet forlade Skibet bag efter, ja maaske lige knap og nap — efter hvad Gisninger og Rygter vilde vide — var undgaaet retslig Tiltale for grov Insubordination. Sagen var nok imidlertid den, at Skibsføreren — som mange af Skipperne i de gamle Dage — havde været en brutal og ikke ganske ædruelig Mand. En af Folkene var bleven mishandlet om Bord, Styrmanden havde lagt sig imellem og som sagt paa en saa utvetydig Maade, at Rederiet som dog var tilbøjelig til at holde paa ham til det yderste, ikke kunde andet end give ham en Tilrettevisning — saa meget mere som Skipperen var besvogret med Rederen og havde „Interesser“ i Skibet. Styrmanden, der var lige saa ærekær og prikken paa det, som han var ridderlig, og hvis ganske unge Blod endnu ikke havde lært sig at undergaa Temperaturforandringer efter Omstændighederne, svor Søen, og hvad dertil hørte, et evigt Farvel. Han havde en stærk Arm, var nem paa Fingrene og kunde saa at sige faa noget ud af enhver Ting, han rørte ved. Et Tilfælde bragte ham i Hovedstaden sammen med en Kammerat, som var Smedesvend. Han valgte denne Profession, opholdt sig nogle Aar i Hovedstaden, kom hjem, fik laant nogle Penge, købte den gamle Mester ud af hans sodede Hule, fik efterhaanden Smedien opført i sin nuværende Skikkelse, giftede sig og fik en Søn.

Denne Søn, Tønnes, skulde oplæres i Faderens Haandværk; og Smeden begyndte da ogsaa med Drengen, saa snart de smaa Fingre kunde holde om et Hammerskaft. Søen var der ikke Tale om. Den skulde Drengen holdes fjernt fra.

Men det er ikke saa lige en Sag at holde en Dreng fra Søen i en lille By, som ligger paa en aaben Strand, og det saa meget mindre, naar Slægtens Tilbøjeligheder ligger i Blodet.

Faderen selv havde holdt sine Tilbøjeligheder med Vold og Magt tilbage. Det var stundom rørende, stundom pinligt at være Vidne til Drengens Opdragelse med det dobbelte Formaal for Øje, at tvinge ham væk fra en Tilbøjelighed, der var groet ham ind i Kødet og hvis Fristelser han stadig havde for Øje i Skikkelse af Baade, Skibe og Kammerater, og at tvinge ham ind i et Arbejde, som var hans Natur imod, og som han delte med sin ordknappe Fader i det mørke, sodede Rum, hvor Bælgen stønnede og fortalte om Kuling og Storm, og hvor Gnisterne sprudede omkring under de ensformige Hammerslag og ligesom tændte Glød i den Modstandskraft, der laa slumrende i Drengens Gemyt.

Det var rørende og pinligt at se, hvorledes Faderen selv trods Aarene, der var gaaede hen over ham under det haarde, sløvende Arbejde, bestandig kæmpede med sin gamle Tilbøjelighed. Han vidste vel selv næppe deraf. Disse Mennesker paa denne Strand og især den flittige Smed havde ikke Anlæg og ikke Stunder til at forfølge deres egne smaa Rørelser under den uldne Skjorte og det haarede Bryst. Saa snart Smeden opdagede hos sin Søn et Stykke Legetøj, som under Drengens nemfingrede Haand begyndte at antage Form af en Baad, rev han det med Barskhed fra ham. Han slog aldrig Sønnen, var aldrig utilbørlig haard imod Drengen; han selv gik jo og led under den Dobbelthed, som hans Afkom havde arvet. Han var et udannet Menneske, som man kalder det, men han havde Hjertets Dannelse, som gør, at man aldrig bliver helt uretfærdig. Hvad han derimod havde sat sig i Hovedet, det skulde frem — ligesom han havde sat sin Beslutning igennem hos sig selv. Han gav knubbede Ord fra sig og holdt disse korte, fyndige Formaningstaler; men han selv led maaske mest derunder. Han valgte altid, især efter Konens Død, sine ensomme Spadsereture langs Stranden, hvor han da stod stille og iagttog i nogen Afstand Arbejdet ved Baadene; eller han smed sig ned i en Sandbunke, paa en Marehalmstue eller oppe ved Skovranden, og fulgte i sin gamle Skibskikkert Sejlernes Gang derude over Bugten, saa' dem, ikke uden kendelig Bevægelse, komme for et Pres af Sejl langvejs fra omkring Pynten og saa' dem, med endnu større Bevægelse maaske, krydse ud efter og vende paa den sidste Boug under Land og derpaa klare Pynten fra sig for at holde Kurs ud i rum Sø — hvorhen? ja han laa og gisnede sig dertil; han havde jo selv været over Havet.

Naar han saa den næste Morgen tidlig stod foran Essen med Skødskindet for og Tangen i Haanden, saa var han endnu mere ordknap

end ellers. Ja, en Dag havde han endogsaa lukket Drengen ude af Smedien. Det var Dagen efter en Stranding, hvor Smeden havde ladet Ambolt og Tænger, Hammer og Nagler skøtte sig selv og havde paa Stranden og i Baadene været en af de virksomste blandt Bjærgerne.

Tønnes' bedste og hidtil eneste Trøst var Hunden. Kammeraterne maatte han som Regel give Afkald paa. Saa var kun „Preusser" tilbage, og de to var — ikke uadskillelige, thi enhver havde som Regel sin Lænke at bære. Men naar Fyraften kom, eller om Søn- og Helligdagene, saa var de bestandig sammen. I Begyndelsen fandt Sammenkomsterne Sted i eller umiddelbart udenfor Hundehuset; men da Drengen voksede til, sneg han sig til at forfærdige en ny Ring for Hundens Lænke, som da kunde aabnes og lukkes efter Behag, og saa fulgtes de ud over den store Sandflugt, undertiden endogsaa — skønt det var forbudt — ind i Skoven.

Faderen lukkede et Øje for disse Udflugter. Han følte vel, at Drengen maatte have én Kammerat i det mindste; og denne firbenede kunde allenfals ikke mistænkes for at ville friste ham til en Tur i Baad.

Der kom paa sin Side én Ven eller bekendt af Faderen i den ensomme Smedie. Det var en gammel, forhenværende Kanoner af den rigtig gamle „Stok". Han havde en lille Bestilling som Opsynsmand ved en Signalstation oppe i Skovranden, et Træskur med nogle Flagkort, et Kakkelovnsrør igennem Taget, en Flagstang udenfor med en Gaffel oppe under Salingen, hvorpaa Vindens Styrke blev vist i Form af Kurveballoner, og hvor der for øvrig kunde signaliseres med forbisejlende Skibe. Han var enbenet og hoppede af Sted ved en Stok som en Skade; der var ikke Fugls Føde paa hans Knokler; han havde en skarp Næse under en stor, bredskygget Kasket, som han aldrig tog af; uldne Nattrøjeærmer, som der meget sjælden blev trukket en Jakke over. Han hed Jakob Bunke, almindelig kaldet Jakob. Han kunde tie, naar Smeden var i daarligt Lune, og tale, naar han atter syntes, at Lejligheden var. Han plejede at humpe ned til Smedien hver Lørdag Fyraften, naar Vejret var godt, Vinden flov og ingen eller faa Sejlere i Sigte og da langt ude. Disse smaa Uregelmæssigheder i hans Vagthold havde endnu ikke straffet sig — hvilket han egenlig havde en hemmelig Ængstelse for, hver Gang han gjorde sin Afstikker; og bestandig, saa længe han sad hos Smeden, ventede han at træffe et ministerielt Brev med rødt Segl ved sin Tilbagekomst i Skuret. Saa snart en usædvanlig Sky, der kunde tyde paa Forandring i Vejret, viste sig over Skoven eller ude over Sandflugten, hinkede Jakob tilbage. Han syntes, at det allermindst gjaldt Landets Ve og Vel, om han var paa sin Post, naar det første Luftpust strøg ud eller ind over Bugten.

Det var Lørdag og Fyraften, Vejret stille, først paa Forsommeren. Smedien laa som sagt i Udkanten af Byen, netop dér, hvor Vejen skar forbi og hvor Aaen oppe fra Skoven havde sit Løb gennem den store Stenkiste under Vejen. Man kunde følge Aaens Løb, med Grønt paa begge Sider og Piletræer hængende ud over, i en Bue uden om Byens gule Gavle og Kartoffelhaver, indtil den tabte sig i en lille blank Pyt ude over Sandflugtens nøgne Flade.

Solen var ved at gaa ned over Pynten. Bugten skinnede allerede ganske gylden; Pyntens Banke var violet. Smededrengen aabnede den lille Rude i den tilrøgede Mur, som vendte ud imod Stranden; hans Fader havde forladt Smedien og var gaaet ind i Stuehuset over Gaarden.

Strandens fjernere, friske Kølighed og Kartoffelhavernes nærmere, jordslaaede Lugt kom ind til ham og blandede sig med Rust og Sodstøvet, den syrlige Damp fra Kullene paa Ildstedet og hans egen varme Uddunstning. Han havde arbejdet ihærdig denne Eftermiddag og endnu havde han et lille Ekstraarbejde tilbage. Han skulde „strække Sømtener af“ (til Hestesko).

Han var en velbygget Dreng paa en 15—16 Aar, slank, brune Arme, som var nøgne fra Albuen, haarde Hænder. En lille Kasket paa det støvede Haar, hvasse, blaa Øjne, sort omkring Næsen og under Øjnene, hvor han havde tørret Sveden af sig.

Han stod og kiggede ud paa den indbydende Verden der udenfor. Han havde i Reglen kun den sorte Esse at se ind i og Gaarden med Plankeværket og Preusser at se ud paa. Men om en halv Times Tid kunde han være færdig, og saa var der endnu et Stykke af Aftnen og hele Dagen i Morgen. Hvad skulde han saa bestille?

Han drog et lille Suk, som han ikke engang selv gjorde sig rigtig Rede for, og vendte sig rask omkring ved en Lyd bag ham.

Han frygtede, at det var hans Fader, som var kommen ind og skulde til at overraske ham. Men det var ikke Smeden.

Det var et Pigebarn, som stod paa Tærsklen.

Hans første Bevægelse var at fare med Hænderne ind under sit Skødskind og gnide dem i Læderet. Men da han kunde sige sig selv, at dette ikke vilde forbedre deres Udseende i nogen synderlig Grad, tog han dem ud igen, skubbede Kasketten til Rette og gik langsomt hen til Essen, hvor han med en Tang skrabede Kullene sammen over de ulmende Emmer paa Ildstedet, med den anden Haand trak han i Kæden til Bælgen, og saa først vendte han sine Øjne spørgende mod den indtrædende.

Han slap igen Kæden, da Bælgen gjorde for megen Støj, og han vilde høre, hvad hun muligvis havde at sige.

Men hun sagde intet.

Saa tørrede han sig under Øjnene, lod Kæden danse igen, saa at det summede og brummede, og en skarp Lue stod op igennem Kullene. Han tog derpaa i Tangen et langt, smekkert Stykke Jern, holdt det ind i Luen indtil det glødede, slap derpaa Kæden, lagde Jernet paa Ambolten og huggede løs paa det med en Hammer, idet han drejede det snart paa Kant, snart paa Fladen, og efterhaanden fik det strukket ud i en lang, tynd Stang.

„Hvad bestiller Du der?" spurgte Pigen.

„Godaften Nanna!" sagde Drengen.

„Jeg spørger, hvad Du bestiller?" sagde Pigen og krummede sin lille Overlæbe frem, medens hun skød noget gult, genstridigt Haar i Lokker tilbage under en Kyse.

Hun kunde være en 14 Aar, var paa det nærmeste udviklet, lidt spinkel endnu, bare Arme, noget mut i Trækkene, stod godt paa et Par lange Ben under den stumpede Kjole, med Fødderne lidt ind efter.

„Jeg strækker Sømtener af!"

„Hvad er det?"

„Søm til Sko!"

„Sko? hvilke Sko? er det Støvler, Du mener?" Hun saa' ned til sine egne og rettede Fødderne.

„Hestesko! Man hugger dem af her, saadan. Ser Du det Hul her paa Ambolten? Her „lokker" man Sømmene. Man slaar et lille Hoved paa, saadan; saa brækker man dem af med Tangen, og saa er Sømmet færdig. Vent lidt ......"

Han holdt Sømmet med Tangen ned i Kølevandet; det hvislede, han holdt Sømmet op for Næsen og rakte hende det.

„Det brænder ikke!" sagde han. „Det har været i Essetruget — her i Hullet paa Skorstenen, hvor der er Vand."

„Er det rent Vand?" spurgte hun.

„Vil Du maaske drikke?" spurgte han med et Smil.

„Nej fy! Kan Du løfte den store Hammer der?"

„Mener Du Forhammeren? Jeg kan nok løfte den, men den bruger ellers kun Fa'er."

„Er han stærk?"

„Ja, han er meget stærk. Ellers bruger jeg alle de andre Hammere. Her er Handhammer, Fusshammer, Bænkhammer, Svikhammer til at svikke Sømmene i Skoene, og Beslaghammer!"

Han havde samlet alle disse Redskaber sammen fra den Liste langs Muren paa begge Sider af Essen, hvor Værktøj af alle mulige Former sad Side om Side i Hakker og Huller.

„Vis mig, hvordan man skor en Hest!" sagde hun i en lidt bydende Tone og uden at værdige alle hans Hammere nogen Opmærksomhed.

Han saa' spørgende paa hende, som om han ikke var vis paa, om det var Spøg eller Alvor, eller om hun maaske kunde have Mangel paa sund Menneskeforstand.

Men hun stod ganske alvorlig og ventede.

„Det kan jeg ikke vise, naar jeg ikke har en Hest. Jeg kan da ikke lægge Dig en Sko under!“ svarede han omsider.

Hun tænkte lidt over. „Vis mig saadan en!“ bad hun.

„Jeg kan vise Dig Fa'ers Svendestykke!“ sagde han og gik hen til Værktøjsbænken ved Vindvet, hvor der i den støvede Karm foruden et koloreret Portræt af Bernadotte, et Stump Spejlglas og et Stykke Sæbe fandtes itubrukne og hele Sko.

Han kom tilbage med et meget smukt Eksemplar af en af de sidste.

„Se her; her er Ridsningen, den Fure, hvori Sømmene slaas, og her er Hagerne bagtil, som holder igen, naar det er glat. Paa Bagskoen er der en lille Hage forefter, den kalder vi Optaaen. Forskoen er altid rundere. Saa er der for Resten Strygesko, uden Hager, for Heste, som stryger sig. Og saa er der Kilsko uden Hager, høj bagtil, naar Hesten har Stengalde. Og der er Ringsko, helt runde og en Saal imellem, for Heste, som har daarlig „Dragt“.“

„Vil det sige, at de er platfodede?“

„Ja, det er rimeligt nok! Saa er der denne flade Kasse, som vi bruger, naar vi beslaar. Her er Hovkniven og Netjernet og Værkejernet, og Filen og Raspen og Tangen. Og saa er Hesten beslaaet!“

„Det gik hurtigt!“ sagde hun.

„Ja,“ svarede han, uden at lægge Mærke til Betoningen. „Vi er altid meget flinke til at beslaa!“

Han saa' sig om, øjensynlig glad over at kunne forklare hende alle disse Ting. Aldrig før havde den sodede Smedie forekommet ham at indeholde saa meget af Interesse. Han mente — og hvem mener i Grunden ikke det samme, naar man modtager Besøg paa sine egne Enemærker? — at alt herinde, uden Undtagelse, maatte interessere hende, og han begyndte med Livlighed en hel Ramse.

„Ambolten kender Du vel? Spidsen her kalder vi for Hornet, og Træet her hedder Amboltklodsen. Vi har ogsaa en anden og mindre, som Du ser; det er Spændhornet i to Jernkramper. Her er mere Værktøj; ser Du disse Tænger! Dette er en Vuftang, denne her er Smedetangen, her er Hultang, Bolttang, og denne kalder vi for „svensk Næse“.“

„Hvorfor svensk?“

„Det véd jeg ikke. Den hedder nu engang saadan. Her paa Bænken ser Du den større og den mindre Skruestikke, og denne Indretning med de to Greb og Skruen i Midten er en engelsk Skruenøgle. Her

er en Boltklubbe, og her er Snitklubben. Dette hedder Navlejernet, det bruger vi til at smede Bolte, og saa er her Sinkhammer, Vridsmejssel, Sæthammer, Puls og Lokhammer."

„I har nok flest Hammere?"

„Ja, jeg tror det!" sagde han.

Hun spurgte om Blæsebælgen og trak selv i Kæden.

„Det er Bælgkassen," sagde han og pegede bag Essen. „Og det er Stangen og Kæden. Skorstenen kalder vi Ildstedet, det hele hedder Essen; disse sorte Ting er Slagstumperne, og her neden under er Kulhullet!"

Han holdt inde og trak Vejret. Det havde været en lang Forklaring; den længste rimeligvis, han endnu havde givet fra sig.

Hun var igen traadt tilbage til Indgangen.

„Skal Du gaa?" spurgte han.

„Ja!" var Svaret.

„Vil Du ikke høre lidt mere ...?"

„Nej, her er saa sort!"

„Ja!" Han saa' sig mistrøstig omkring.

„Og Du er saadan en ækel sort Smededreng! ...."

Dermed vendte hun sig om, løb over Gaarden, slog et Knips med Fingrene til Hunden og var borte.

Han saa' efter hende og tørrede sig under Øjnene og omkring Næsen. Saa tog han fat paa sine Sømtener; men det gik langsomt.

„Nu kan Du lukke!" raabte Faderens Stemme over Gaarden.

Det gav et Sæt i Tønnes. Han slængte imod Sædvane Værktøjet uordenlig til Side, rev Skødskindet af sig, kastede Vand paa Gløderne, hentede Sæben og Spejlglasset og vaskede og skrubbede sig med Ilterhed, hvorunder han bestandig kiggede i Spejlet for at se, om han ikke snart blev ren.

Det varede imidlertid noget. Og han blev mere og mere utaalmodig. Endelig hjalp det dog. Saa gik han ind i det lille Materialkammer, kastede sin Bluse, trak en grov Lærredsskjorte paa og en Jakke oven over, børstede sin Kasket, gav den et kækt Tryk og lukkede derpaa for Smedien.

Han saa' ikke over til Beboelseshuset, men gik lige hen og løste Hunden. Preusser sprang op ad ham og vilde give ham de sædvanlige Kærtegn, men han truede ad den, og slukøret, med Hovedet paa skraa, stadig iagttagende ham med det ene Øje, travede den i Hælene paa ham ud gennem Gaarden.

Der var nogen, som raabte efter ham der bagved. Men han agtede ikke derpaa. Han fulgte den dybe Sandvej, som snoede sig ind igennem Byens Hytter og Huse. Hytterne med de smaa Haver og de faldefærdige, tjærede Plankeværker holdt sig paa den ene Side af

Vejen. De stadseligere Huse med de grønmalede Stakitværker paa den anden Side.

Udenfor et saadant Stakit standsede han. Dér laa Huset inde; rødtavlede Mure; straatækt, men med en teglhængt Bord til Tagskæg, en grøn Dør paa Midten. I Vindverne Evighedsblomster i Fajancevaser med spraglede Rosetter, Porcellænshunde med blaa Snuder og udstoppede Kolibrier paa en ferniseret Gren.

Han havde ofte set paa disse Herligheder her udefra; men stadig maatte han se paa dem igen og i Særdeleshed i Aften, hvor noget kæmpede inden i ham. Her boede Nanna.

Hun var ikke i Vindvet, ikke i Haven. Han fortsatte sin Gang. Maaske var hun nede paa Stranden!

Men efterhaanden, som han nærmede sig Stranden, sagtnedes hans Gang. Hvad om hun nu var der! hvad vilde han hende saa? vilde han tale til hende, eller vilde han blot gaa forbi og vise hende, at han ikke var sort, ikke var ...?

Han slugte Ordet Smededreng i sig, og hans Kinder blev brunrøde.

Han gik ned paa Stranden.

Der blev straks opløftet et Raab fra nogle Drenge paa hans Alder eller der ud over: „Tønnes, halløj Tønnes!"

Han besvarede ikke Raabet, men kommanderede blot Hunden tilbage og trak sig til Siden op paa en Sandhøj, hvor han lagde sig paa Maven med Hænderne under Hagen. Preusser lagde sig ligeledes ned og gav sig til at bide i noget Marehalm, og stadig saa' den fra sit Arbejde op til sin unge Herre, som i Aften var saa besynderlig. Derpaa trillede den sig rundt i Sandet og blev liggende paa Siden med det seende Øje op efter og Ørelappen nu og da i Bevægelse. Den ventede øjensynlig paa, at Vejret skulde bedage sig, men den var tillige for ærekær til at bede derom. Man var gennemgaaende saa ærekær paa denne Strand.

Nogle Baade kom hjem. De havde en god Last. Solen var nu i Vandkanten og spillede med sit sidste, stærke Skær over de frisktjærede Baadsider og paa de røde Sejl. Tønnes fulgte nøje enhver af Baadenes Bevægelser, han saa' dem pludselig standse indenfor den inderste Revle, saa' Mændene springe uden Bords i deres lange Vadestøvler, saa' Baadene atter bevæge sig frem, indtil de stod i Havstokken.

Nu tog Mændene forskellige Sager ud og bar dem i Favnen eller over Ryggen op paa Sandet, hvor de blev smidt i en Bunke. Saa holdt Mændene et Øjeblik inde, stemmede Armene i Siden og saa' sig omkring. Saa kom der drivende hist og her fra over Sandet nogle ældre Mænd og unge, voksne Knøse. Alt gik saa sindigt, hartad

tvært, og dog som efter en fælles, tidligere Aftale. Man vekslede nogle Ord, saa huggede en et Tov med en Jernkrog fast i Baadstævnens nederste Del, og pludselig var der en lang Kæde af uldne Rygge eller blaa Rygge, af nøgne Ben, Ben i Vadestøvler eller Ben i Tøfler, som samledes paa begge Sider af Tovet ligesom i en Gymnastikskole op efter ad Stranden. Saa lød der et: Hiv ohøj; op med hende! og saa lænede alle Ryggene sig frem i Tovet, medens andre Rygge og andre Ben stemmede sig ind under og langs den tjærede Baad, og saa gled Baaden langsomt og lydløst op paa Stranden.

Man slap, snakkede lidt og tog saa fat paa den næste. Og saa var alle Baadene oppe og stod med Masterne pegende frem og tilbage i en langagtig Bue langs det sagte skvulpende Vand.

Da han havde set paa dette Skuespil og overtydet sig om, at der paa Stranden ikke fandtes andre Væsener end Mænd og Drenge, rejste han sig og kaldte ad Hunden. Den fo'r op med et Straa imellem Tænderne og stødte først Snuden et Par Gange eftertrykkelig ned i en Sanddynge som for at betegne at: nu gik det da endelig løs! og derpaa sprang den forud langs med de sidste Huse ved Strandkanten, kysede nogle magre Faar, som var tøjrede ved Aabredden, sjaskede frem og tilbage over Aaen, labede Vand i sig og drejede sig under alle disse Forretninger stedse tilbage for at erfare, om dens Herre virkelig ogsaa fulgte, eller om han maaske oven i Købet gik og tænkte paa at narre den.

Han tænkte rimeligvis slet ikke paa Hunden. Han sprang over Aaen med et noget drævende Hop, som gjorde hans Sko vaade, og slog ind over de sandede Græsbakker, hvor Fiskernes Net netop nu af Piger og Koner bleve pillede ned fra Stejlerne. Han skyndte sig med Flid forbi disse og satte Kursen ret op til Skovranden, til Træskuret, Signalstationen.

Den gamle Jakob havde netop lukket Døren og kom med sine Skadehop ned ad den lille Sti.

„Hvad, er Du dér, Tønnes?"

„Ja, jeg er!"

„Er din Fa'r kanske ikke hjemme?"

„Jo han er!"

„Saa kan vi jo følges. Der er kun flov Vind i Aften og bliver næppe mere, førend Mørket falder paa. Har I haft travlt i Dag?"

„Jeg vil tale med Dig, Jakob!"

„Hvad vil Du ...?" Den gamle saa' skarpt ud gennem Øjnene under Kasketskyggen og skubbede Hovedbedækningen lidt i Vejret. „Hvad er der i Vejen?"

„Der er i Vejen, at jeg ikke vil være Smededreng. Jeg vil være Sømand, jeg vil være Skibskaptajn!"

Den gamle satte Stokken fast ned i Sandet og stirrede paa ham. „Hvad er det, Du siger?“

Tønnes gentog sine Ord med samme Heftighed.

„Du kan, saa bande mig! (den gamles staaende Ed) da ikke blive Skipper lige straks! det jeg véd. Og hvad siger Fa'r?“

Drengen betænkte sig et Øjeblik.

„Du maa tale med Fa'r!“ sagde han bestemt.

„Nej i al Verden. Hvad tænker Du paa?“ raabte Jakob.

Han trak Stokken op af Sandet og humpede brummende videre —. Drengen ved Siden, Hunden i Kredse omkring dem.

„Det gaar aldrig godt; der bliver intet deraf,“ mumlede Jakob hen for sig. „Du kender jo din Fa'r lige saa godt som jeg!“

„Jamen jeg *vil!*“ sagde Drengen.

Jakob saa' paa ham.

„Hvor gammel er det, Du er?“

„Jeg bliver 16!“

„Og Du skulde være Svend til næste Aar?“

Drengen svarede ikke.

„Tønnes, Tønnes, det gaar aldrig!“

Drengen fløjtede ad Hunden.

„Farvel Jakob!“

„Hvor gaar Du hen?“

„Jeg gaar hjem og siger til min Fa'r, at jeg ikke vil staa og være sort den hele Dag og strække Sømtener af!“

„Nej bliv, tag mig med. Naar der endelig skal være Spektakler, saa faar jeg give min Skilling med i Lavet!“

Og dermed fulgtes den gamle, Drengen og Hunden ned til Smedien.

De traadte — Hunden med — ind i Stuen, hvor Smeden sad med Albuerne paa Bordet og Briller for Næsen og gjorde sig al Flid for at læse den nærmeste Købstads lille Avis.

Han saa' op og over Brillerne og nikkede til Jakob. Til Drengen med Hunden gjorde han store Øjne.

„Du kommer i Selskab i Dag, Jakob?“

„Jeg traf Tønnes oppe foran Stationen. Han vilde — han ...“ stammede den gamle.

Smeden betragtede dem begge opmærksomt.

„Hvad vil han? har han gjort noget galt?“

Den gamle undveg hans Blik.

„For al Landsens ... hvad er der med Drengen?“

Smeden rejste sig. I det samme kom han til at træde paa Preusser, som var krøben ind under Stolen. Hunden hylede. Smeden blev blodrød i Ansigtet og sprang hen til Døren.

„Ud med den Køter!“ raabte han. „Hvad skal Hunden i Stuerne?“

Og dermed sendte han Dyret ud i Gaarden med et kraftigt Tøffelspark.

„Hvad er der saa med Drengen?“ raabte han. „Herud med Sproget!“

„Din Søn vil til Søs!“ stønnede den gamle.

Smeden drejede sig rundt paa Hælen og stod foran Tønnes. Idet Faders og Søns Øjne mødtes, var det, som om den stærke Mand vilde kaste sig over Drengen. Jakob stak allerede Stokken frem, men Smeden havde atter med en Kraftanstrengelse drejet sig rundt og gik op og ned ad Gulvet.

„Jeg tænkte det, jeg tænkte det!“ mumlede han.

Saa satte han sig ned paa en Stol henne ved Væggen og vinkede ad Drengen, at han skulde gaa ud.

Det gjorde han ogsaa, men først efter at have vekslet et Blik med Jakob. Ude i Gaarden satte han Preusser igen i Lænke og stod og klappede dens Hoved. Dyret kærtegnede ham, men Drengens Tanker var andet Steds.

Saa kom Jakob frem i Døren, kneb det ene Øje til og vinkede. Tønnes kom ind. Faderen saa' stift paa ham.

„Du kan faa Lov at blive Skibsbygger, og Du kan begynde nede hos Baadebygger Jonassen!“

Tønnes gik tilbage til Hundehuset og smilte hen for sig, medens Preusser slikkede hans haarde brune Hænder.

II

Kaptajn Andreas Spang stod udenfor Baadebygger Jonassens Skur. Han var kommen haltende ned paa Stranden, støttende sig til en Kæp. Han havde paa sidste Rejse faaet et Slag over Benet og laa nu denne Tur over derhjemme. Benet var blevet bedre; den kraftige, førladne Mand med det noget blussende Ansigt og Haartjavserne kæmmede frem over Ørene var kommet op og ud. Der var imidlertid ingen af hans Venner og jævnaldrende, de andre „farende“ Skibsførere, hjemme paa den Aarstid. De, der havde „lagt op“, var ham for gamle og stive i Hætten, og han betragtede Fiskerne og Baadførerne som simplere Folk, hvem man nok kunde hilse paa og veksle et Par Ord med, men hvem man ikke saadan havde Omgang med, naar man var Kaptajn Andreas Spang.

Kaptajnen kedede sig.

Det er generende at være blandt de store, naar man skal gaa og bære paa Værdigheden alene.

Derhjemme i det rødmalede Hus med den grønne Dør, Porcellæns-

hundene og Kolibrierne i Vindvet, var kun Nanna og saa et gammelt Fruentimmer, en Slags Tante til hans afdøde Kone. Barnet holdt han af, det var sikkert nok, men Pigebarnet kunde dog ikke udfylde ham hele den lange Dag, saa meget mindre som hun ofte var paa sin egen Haand, og, nu da Faderen var kommet op, færdedes rundt omkring udenfor Huset. Husholdersken skændtes han saa jævnlig med paa sin buldrende Maade; men ogsaa denne Adspredelse kan blive ensformig i Længden. Den gamle Skipper kedede sig virkelig.

Hans to „Fruentimmer i Huset", som han kaldte dem, havde plejet ham paa det bedste, medens han havde ligget. Han indrømmede det selv. Om han derimod vilde indrømme, at han havde været en vanskelig Patient, det er mindre afgjort. Man kender sig selv saa lidt, og Folkene paa denne Kyst plejede jo mindst af alt at filosofere over sig selv. Den gamle Skipper havde ikke i mange Aar holdt Køjen saa længe ad Gangen; det var ham en ren Tortur. Han beviste det ved at skænde og buldre som en hel lille Orkan. Han havde en Tordenstemme, og han brugte den. Undertiden ledsagedes denne Torden af Lyn: alle mulige let overkommelige Genstande i hans umiddelbare Nærhed, der kunde anvendes som Kastevaaben. Tanten og Nanna havde mere end én Gang maattet dukke sig eller søge bag Døren. Som de fleste opbrusende Mennesker fortrød han sin Hidsighed næsten øjeblikkelig, og han lovede sig selv højtideligt næste Gang ikke at bruge Sofa- eller Sengepuder paa nogen utilbørlig Maade. Han holdt det ogsaa — efter at han var kommen op. Hans Buldren var ham derimod saaledes indgroet, at han ikke havde kunnet aflægge den uden at aflægge sig selv. Han var godmodig hjemme i sit Hus trods det, at forbigaaende undertiden kunde faa en modsat Anskuelse. Overfor Datteren var han rent ud svag. Hun havde en egen rolig Maade at tage imod Stormen paa; saa snart den var ovre, talte eller handlede hun akkurat, som hun vilde — ganske som om der slet ingen Byge havde været. Naar da Rynken kom i den gamles Pande og visse Trækninger i hans Underlæbe gav en Antydning af, at Bygen kunde komme tilbage, saa fløj Pigen ham om Halsen og blev hængende dér, indtil han selv begyndte at give gode Ord. Hun tilbad den gamle, maaske netop fordi han var saa svag. „Man kunde ingen Vej komme med den Tøs!" erklærede han ikke uden en vis indre Stolthed. Han følte Slægtens Blod i hende.

Blev hans Ilterhed i Hjemmet holdt i Skak af hans Godmodighed og særlig af hans Eftergivenhed overfor Datteren, saa søgte han sig Oprejsning udenfor Huset. Uden egenlig at være trættekær kom han ved sin Paastaaelighed, sin Hidsighed og en vis, fra Fædrene nedarvet Stolthed over at være „første Mand paa Pladsen", meget nemt paa en spændt Fod med sine Omgivelser. Man var nu engang

ikke blid eller bøjelig paa hans Kyst. Med hans Venner og Frænder, de andre Skibsførere, gik det dog nogenlunde. Men den vagthavende Toldbetjent paa Kysten kunde han aldeles ikke forliges med. Han havde en gammel udestaaende Strid med ham, og Saaret var ikke bleven lægt i Tidernes Løb. De „simplere" Folk i Byen holdt han, som ovenfor bemærket, i en vis Afstand. „Man skal ikke give sig af med dem, som man dog ikke vil søbe Kaal sammen med ved sit Bord!" bemærkede han. Dette afholdt ham dog ikke fra at række dem en hjælpsom Haand ved Tid og Lejlighed paa patriarkalsk Vis — naar det blot ikke skulde ske direkte. Da der saaledes var overgaaet den fattigere Del af Byen en Ildsvaade for nogle Aar siden, saa sendte Kaptajn Spang fra den udenlandske Havn, hvor Tidenden blev bragt ham, en ganske pæn lille Sum hjem til de skadelidte. Men da senere nogle af disse med en Ordfører i Spidsen søgte ham i hans eget Hus for at bevidne ham deres Taknemlighed, saa afbrød han Taleren kort og anbefalede Deputationen at „skrubbe af og ikke spilde Tiden for ham og dem selv med Sliddersladder".

Nu stod han denne Eftermiddag nede paa Stranden udenfor Baadebyggerens aabne Skur.

Han kiggede ud over Bugten. Vinden var over Land og bar fra. Et Par Skibe havde ankret op derude. Han syntes at mønstre det ene af Fartøjerne med nogen Opmærksomhed og nikkede hen for sig. En let Dønning, Hilsen fra den friske Vind ude i Søen, rullede paa Landet; i Havstokken, halvt paa Land, halvt liggende for Dræg, stod Kaptajnens Bergensjolle, som han nu og da brugte enten til lidt Strandjagt eller til at pilke nogle Torsk i.

Han vendte sig og saa' ind i Skuret.

„Holla, hvem er Du?"

Tønnes var alene derinde. Der stod en Baad i Spant, som det hedder, og en anden var omtrent færdig. Ved denne havde Drengen noget Smaaarbejde. Der lugtede af Lim, Tjære og Høvlspaaner inde i Skuret. Udenfor var det saa friskt. Søen trak sit Vejr med dybe Aandedrag, Skyerne trak ud efter som Sejlere, der havde Ordrer for Udgaaende; Tønnes kiggede op fra sit Arbejde med det store Centrumsbor og saa' paa Manden, der spurgte.

„Naa, det er Dig, Smedens Tønnes. Kan Du lave Baade, min Dreng?"

Og dermed stolprede Kaptajnen ind og gav sig til at undersøge den færdige Baad med Kendermine. Han satte Stokken fra sig, lagde Hænderne paa Knæene og lod i denne dukkede Stilling, ikke ulig en Bjørn, der skal til at danse, Øjnene følge Vandlinjerne fra Stævn til Stævn, lod derpaa sin Haand følge Bordene i deres buede Forløben fra agter til for, puttede sin Tommelfinger ind i Naaterne, pik-

kede hist og her paa en Knast, paa et Sømhoved, paa en Kobbernagle, der ikke var drevet helt ind endnu, løftede sig paa Tæerne for at kunne følge Essingplankens Spring, ruskede lidt i Tolleroerne, Klamperne paa Essingen, hvor Aarerne skulle glide, mumlede lidt om Hensigtsmæssigheden af et Skvætbord, der vilde forøge Baadens Stivhed uden at betage den noget af dens Form, og gik sluttelig hen foran Stævnen og greb med den ene Haand fat om den jernbeslagne Næse og gav med den anden Haand Bougen et blidt Klask — omtrent som en Beduin, der ender en tilfredsstillende Undersøgelse af en ny Hest med et kærtegnende Klap over Dyrets Bringe.

Tønnes var gaaet lidt til Side, medens Undersøgelsen stod paa, og havde fulgt alle Kaptajnens Bevægelser med synlig Ærbødighed.

„Skub den Kasse herhen, Dreng, og lad mig komme op og se hende efter indenbords!"

Kaptajnen kom op paa Kassen og mønstrede Baaden inden i.

„Spring op med, og lad os høre, hvad Du duer til!" sagde Kaptajnen.

Drengen hoppede op som en Kat. Den store Mands Ligefremhed betog ham hans første Undseelse. De sad begge deroppe. Den gamle Sømand inde i Baaden paa Bjælken, (Toften med Mastehullet) Drengen paa Rælingen. Alt blev undersøgt og Drengen maatte svare paa alt. Der kom Liv i ham, han havde endog smaa Udsættelser paa et og andet, som han maaske næppe havde turdet lade Mesteren høre, men som nu undslap ham. Langremmen var for spinkel, mente han; hun var for hul i Bunden — ja maaske —; det kunde man se, naar man tog Skodlugerne fra og lettede op i Bundtiljerne, — aa ja, ja saamænd; hun spidsede lidt for meget til i Agterpigen, og var dygtig svær henne over Bjælken og faldt saa atter lidt for brat af ned imod Pligten og hen efter Beddingen. Hun kunde gerne haft lidt mere Spring og lidt mindre Bælg; men for Resten var det en dejlig Baad, en rigtig Stadsbaad, hvem der havde saadan en Baad og kunde sejle med den altid ......!

„I Stedet for at staa her og varme Limpotten, hvad? Du er en rask Dreng, Du skulde til Søs!" afbrød Kaptajnen.

Tønnes svarede intet, men lod sig dumpe ned fra Rælingen og satte Kassen til Rette for den svære Mand, at han atter kunde komme ned paa Jorden. Nu da Drengen igen stod Side om Side med den mægtige Kaptajn Spang, følte han sin egen Ringhed og tav.

Kaptajnen tog Stokken og stolprede ud af Skuret.

Tønnes saa' efter ham.

Kaptajnen standsede, kiggede op til Skyerne, kiggede hen over Stranden, hvor han overbeviste sig om, at der ingen Toldbetjent gik og drev, kiggede dernæst ud til Fartøjerne, som laa ude paa Reden, vendte sig kort og sagde:

„Du kan tage og gaa ud med i Jollen!"

Han pegede med Stokken ned paa Stranden, hvor hans Baad laa.

Drengen spilede Øjnene op og lagde Centrumsboret fra sig, som han atter havde grebet.

„Du kan gaa med, siger jeg; Du kan ro for mig. Den fordømte Pote gør mig ubekvem i Baaden. Jeg skal nok klare for Dig hos Mester Jonassen!"

Det var fristende. Tønnes saa' sig om i Skuret, saa' paa Kaptajn Spang og ud paa hans Baad og ud over Søen, og saa fulgtes de ned paa Havstokken, hvor Bergensjollen laa.

Tønnes maatte slide ordenlig i Baaden, thi Kaptajnens Pote gjorde ham virkelig ubekvem. Endelig kom de ud, og Drengen satte sig til Aarerne. Baaden var kun maadelig udhalet; der var en Stump Sejl paa en lille Mast; Masten fik Kaptajnen rejst og satte Sejlet, og snart efter behøvede Tønnes ikke at ro mere; det gik rask ud efter for den friske Brise.

Drengen lagde Aarerne ind og gjorde ved sig selv den Bemærkning, at den ene duede just ikke stort.

„Vi skal ud til Skonnertbriggen!" sagde Kaptajnen og pegede paa et af de opankrede Fartøjer.

„Det er vel en Frugtfarer?" bemærkede Drengen.

„Det er saa!" var Svaret.

Kaptajn Spang var atter bleven ordknap. Han fortrød sagtens, at han allerede havde givet sig saa meget af med Drengen. Respekten maatte opretholdes — især nu, da man nærmede sig Briggen, hvis Fører var en af de „gamle", Kaptajn Spangs jævnaldrende og Kammerat fra saa mangen en lystig Middelhavstur.

De lagde paa Siden af det lastede Fartøj. Kaptajnen prajede Folkene paa Dækket for en Ende og spurgte om Skipperen var om Bord.

„Ja begribeligvis!" raabte en svær Mand af Kaptajn Spangs Kaliber. „Kom om Bord, Du gamle Dreng!"

„Lettere sagt end gjort! Min ene Undermast har faaet Skamfiling," svarede Kaptajn Spang. „Du kommer til at sætte nogle Trappetrin ud over Siden!"

Skipperen beordrede Falderebstrappen taklet og hevet over Rælingen. Kaptajn Spang kom op og gik straks ned under Dækket med sin Ven. Drengen tog han ingen Notits af.

Tønnes blev siddende nede i Baaden og holdt den taalmodig i nogen Tid klar af Trappen. Her stod nogen Sø herude, Vinden friskede stadig, Briggen duvede let og Jollen huggede.

Saa prajede Tønnes. Nogle Hoveder kom ud over Rælingen; der

blev gloet lidt ned paa den uanselige Jolle; Hovederne trak sig atter tilbage; et af dem blev; det viste sig at tilhøre Kokken.

„Kan I ikke stikke paa Trossen, saa at jeg kan sakke agter ud?“ spurgte Tønnes.

„Er Du inde fra Lejet af?“ spurgte Hovedet med stærk fynsk Tone.

„Ja jeg er. Stik paa Trossen!“

„Er Du kanske Søn til Manden, som kom om Bord?“

„Nej jeg er ikke. Giv mig en Slæber og lad mig gaa agter ud. Jeg hugger Jollen i Stykker!“

„Er Du kanske sulten?“

„Stik paa Trossen, siger jeg!“

„Du kan komme om Bord!“ sagde Kokken menneskevenlig og lavede sig endelig til at fire paa Fangelinen.

Tønnes kom op, og Jollen blev sakket agter ud. Drengen tog Plads udenfor Kabyssen og snakkede afvekslende med Kokken og lod sit Blik med Beundring flakke omkring til Vejrs. Skonnertbriggen var som de fleste Frugtfarere udhalet næsten paa orlogsmæssig Façon. De lange, smækre Læsejlsspir pegede ud over Raanokkerne som Styrefjerene i Søsvalens spidse Vinger; det var, som om de paa samme Tid vilde fremskynde Skibets Fart frem efter og balancere dets Bevægelser til Siderne. Stag, Vant og Bardoner, Drejereb, Fald, Braser og Skøder var halede saa tot og alle Ender opskudte saa knap som muligt; Masterne hang agter over, medens begge Toppene var stagede kækt forefter; Bougsprydet fulgte Rælingens Spring og var „trukket lige ud af Næsen“ paa Stævnen og derpaa ved Klyverbommens Vaterstag tvunget en ganske lille Kende buet ned efter paa en Maade, som kun en med Søen fortroligs Øje kan glæde sig over, som Tønnes paa Instinktet kunde følge og vurdere, og som for øvrigt lader al Beskrivelse bag sig — omtrent som de fine Enkeltheder i Væddeløbshestens Bygning, medens den jager hen over Banen.

Tønnes lod sine Øjne løbe omkring paa Dækket, hvor den samme Orden, Renlighed og Regelmæssighed herskede som uden Bords og til Vejrs. Om det saa var Vandtønderne, der var surrede styrbord og bagbord mellem Skanseklædningens Støtter, saa havde de blankt polerede Messingbaand. Naglebænkene om Masterne, Faldrebsporten og Spillet forude paa Overbygningen over Folkelukaf'et havde ligeledes Messingbeslag. Det skinnede. Tønnes følte en Bevægelse i sit Bryst, som han aldrig havde følt før.

Om han maatte gaa lidt til Vejrs? Jo det maatte han nok, mente Kokken. Og han gik til Vejrs.

Han sad oppe og red overskrævs paa den dobbelte Foremersseraa. Han følte sig til Mode som en ung Gud, der første Gang sidder paa

sit eget Tempeltag. Solen gik ned og farvede Kysten derinde stærkt rød og stærkt gul. Han saa' de hvide Klitter, de var gule; han saa' de gule Gavle, de var som Messingbaandene om Vandtønderne; de røde Huse var blodrøde, Skoven bag var violet. Han mærkede sig enkelte Bygninger frem for andre. Der var Skolelærerens med Klatrestangen. Ja nu var han meget højere til Vejrs, end da han staaende oprejst paa Klatremaskinen havde forskrækket den gamle, skikkelige Lærer. Den Gang havde Nanna staaet neden under og beundret ham; derfor havde han ogsaa løbet frem og tilbage paa Strømpesokkerne hen ad den smalle Bjælke og var sluttelig gaaet ned i Armene alene ad Glatstangen. Hvor var Kaptajn Spangs Hus? Der henne. Mon Nanna stod udenfor? Blot hun kunde se ham nu!

Saa faldt hans Øje paa Smediens tilrøgede Tag og Skorsten. Det dæmpede lidt hans Glæde. Endnu mere dæmpet blev den, da han nede ved Stranden fik Kig paa Mester Jonassens Skur. Hvad vilde der komme ud af denne Afstikker? Det blev sent, inden de nu kom i Land. Solen var nede bag Skoven; kun en lang, luende Stribe trak sig hen over de blaanende Bakker, hvor Bøndergaardene hist og her skød op som mørke Muldvarpeskud. Himlen var overtrukket, Skyerne laa i Lag som Skrueis, brandgule i de flossede Kanter hen over hans Hoved. Vinden havde Magt nu. Den rev i ham heroppe og peb og snurrede i Rigningen omkring ham. Han blev lidt tung om Hjertet. Hvordan skulde han i Grunden klare for sig hos sin Mester? og hvad vilde bagefter Smeden sige?

Han rystede det atter af sig. Kaptajnen var saadan en stor Mand, han vilde jo dække ham. Foreløbig var han sikker nok. Han sad her, oppe paa Topsejlsraaen af et smukt Skib. Han syntes, at han var sendt til Vejrs for at slaa Sejlet løs. Han syntes at se Sejldugen svulme, strammes og fange Vind. Javist, han sejlede, han gik over Havet, han var Sømand, han kom tilbage, han var stor, voksen, havde Jakke paa og Penge i Lommen, Guldkæde over en sort Silkevest. Han havde ogsaa noget i Lommen til Nanna — trods det, at hun altid havde behandlet ham saa affejende. Sort Smededreng! nej han var Sømand, han gik ind ad Døren i hendes Faders Hus, han tog hende i Haanden, og hun lo ikke ad ham ..... Han drømte en Drengs Drømme, der kun kender Livet og Verden fra sin egen Strand, og for hvem et Skib er Indbegrebet af Skønhed og Uafhængighed, og Søen Vejen til Fremtids Lykke.

„Sej da!“ prajedes der nede fra Dækket.

Tønnes saa' ned. Der stod de to Kaptajner ved Falderebet, Kokken bar en stor Kurv med Flasker og Pakker, Styrmanden prajede op efter Drengen.

Han var hurtig som en Kat — til Mandskabets synlige Fornøjelse

— oppe og ude over Raaen, ned ad Stængebardonen, ud over Rælingen og ned ad Fokkerøstet i Jollen, som atter var halet frem.

„Naa Du lille Abekat ....!" sagde Kaptajn Spang, men smilede samtidig med Haandens truende Bevægelse.

Begge Kaptajner blussede, og de sagde hinanden Farvel og trykkede hinandens Haand paa det kærligste. Det var ikke for intet, mærkede man, at Briggen havde de hede Middelhavsvine om Bord.

Kaptajn Spang blev hjulpet ned ad Falderebstrappen, den store Kurv med de mange Flasker og de øvrige Sager blev firet ned i Jollen; Kurven var stor og Jollen var lille, den svære og lidt ubehjælpsomme Kaptajn Spang satte sig med Benene hen over Kurven, Tønnes sad atter ved Aarerne.

„Farvel, farvel!" De to Kaptajner hilste endnu en Gang og udvekslede de sidste Ord. Spang ønskede, at Vinden snart maatte forandre sig, saa at Briggen kunde komme under Sejl, og den anden mente, at Vinden endnu vilde blive staaende Natten over med stedse friskere Kuling.

„Der kommer Byger op," raabte han efter Baaden. „Se til at Du kommer i Land, inden Cigarerne bliver vaade!"

„Tak; jeg har ungt Mandskab ved Aarerne. Ro væk!"

Kaptajn Spang sad med det sidste, svindende Solskær lige i Ansigtet. Han blussede ganske karmoisinrød og smilede stadigvæk, idet han dampede paa den spanske Cigar, som Vinden rev Dæksbladet op paa. Tønnes maatte lægge alle Kræfter til for at ro Baaden op imod Vinden. Kaptajnen opmuntrede Drengen med forskellige Tilraab af meget krydret Natur; Tønnes følte sig ganske underlig paa sin mægtige Beskytters Vegne.

Paa en Gang lettede denne sig op fra sit Sæde, saa at den ranke Jolle næsten kæntrede over.

„Tænkte jeg det ikke nok; der gaar han og snuser, den Lurendrejer. Jo pyt, min Fa'er, Du skal ikke sætte Andreas Spang i nogen Fortræd, fordi han kommer i Land med Vin, som ikke er mærket. Skod om bagbord, Dreng!"

Kaptajnen lagde Roret ned, Jollen vendte Stævnen fra Land.

Tønnes saa' da, idet de atter roede ud efter, en Skikkelse inde mellem Strandens Klitter. Skikkelsen, der øjensynlig havde søgt at dække sig bag Sandtuerne, viftede med et Tørklæde, da den opdagede Baadens forandrede Kurs.

„Ja vift Du kun, din Gavtyv! Vi kan ogsaa sætte vor Næsedug til Vejrs."

Derpaa rejste Kaptajnen med nogen Besværlighed den lille Mast og satte Sejlet. Det gik atter strygende ud efter. Men nu drejede Kaptajnen til Vinden, gav Stik paa Skødet, for at den lave Baad ikke skulde

fylde, og holdt Kursen parallelt med Kysten ud efter mod Bugtens yderste Fremspring.

„Vi skal nok gøre ham ked af det!“ sagde Kaptajnen med en høj Latter og pegede ind mod Stranden, hvor man i den nu indfaldende Skumring utydelig skimtede den vandrende Skikkelse. Den havde samme Kurs som Baaden.

Tønnes var bleven lidt urolig. Dette saa' ud til at trække i Langdrag. Hvad vilde hans Fa'er sige?

Kaptajnen lagde ikke Mærke til Drengen. Han havde faaet en Flaske frem og drak af den. Saa trallede han lidt, saa drak han igen, saa gjorde han Bemærkninger om Tolderen, som nu kunde faa Lov at gaa et Par Mil og endda faa en lang Næse. Efterhaanden faldt Mørket paa, Vinden voksede stedse og Søen med herude i den mere aabne Del af Bugten. Nu sagde Drengen:

„Kaptajn, skal vi ikke se at komme i Land?“

Kaptajn Spang hævede Flasken for sidste Gang og kastede den derpaa i Søen. Han trak en ny frem.

„Hvad siger Du, Dreng? Kom, tag Dig en — en Hjertestyrkning. Du er en rask Dreng. Drenge maa aldrig være forknytte. Jeg skal nok klare for Dig, naar vi kommer i Land! Vi skal bare gøre ham ked af det derinde. Skaal; Tolderens Skaal. Haa haa!“ —

Tønnes gjorde, med en uudsigelig Følelse af Ængstelse og Skamfuldhed, den Opdagelse, at den store Mand ved Roret var drukken.

Han saa' ind mod Land. Den høje Banke, der afsluttede Bugten, kunde akkurat skimtes. Kursen havde i det sidste Kvarterstid været ret ud efter igen. Bygen var nu ovre, og jaget af Vinden fo'r den spidse Bergensjolle for sit lille daarlige Sejl, med sin uforholdsmæssige Agtervægt, med sin drukne Styrmand og et Barn til Baadsmandskab ud i rum Sø.

Drengen raabte til Kaptajnen:

„Kaptajn, lad os vende!“

„Ad H— til!“ lallede Kaptajn Spang, og hans Hoved faldt ned paa hans Bryst, og Flasken gled ham af Haanden.

Tønnes blev angst. Søerne blinkede paa begge Sider af den overlastede Baad, eller de jagede hvæsende bag efter den. Hvis blot en eneste Sø naaede dem, saa vilde Baaden fylde. Og hvis den svære Mands Overkrop — hvad der var al Grund til at befrygte — slingrede ud over Siden, saa vilde de kæntre i samme Øjeblik.

Tønnes betænkte sig en Minut. I den halve Del af denne Minut var han som lammet af sin Angst: de maatte uundgaaelig drukne. I den næste Halvdel vaagnede hans Instinkt. Paa denne aabne Strand fødes Folk med Instinkter og vokser op med dem i Mangel af Kundskaber. Han oversaa hele Situationen. At ro op imod denne Vind og Sø var

for hans Kræfter umuligt. Oven i Købet var den ene Aare halvt ovre. Sejlet maatte staa, saa længe Baaden i det hele kunde bære det, og man maatte løbe væk for Vejret, indtil man atter turde risikere at lægge til Vinden. Man maatte lade staa til ud i den aabne Sø.

Først og fremmest maatte Tønnes til Roret. Han bukkede sig paa Mastetoften, hvor han sad, og halede den svære Kurv til sig. Det lykkedes ham med megen Møje efterhaanden at faa Kurven til at glide frem over Bundtiljerne, saa at den tillige med sin Byrde, Kaptajnens Ben, kom midtskibs i Jollen. Kaptajnens Overkrop og Hoved fulgte blidelig efter. Agtertoften var fri; Kaptajnen hvilede paa Bunden af Baaden og forøgede Jollens Stivhed. Derpaa tog Tønnes fat paa Flaskerne og kastede dem en efter en, med samt de vaade Pakker, over Bord. Andreas Spang var Ballast nok, mente han, og Briggens Flasker havde allerede anrettet tilstrækkelig Skade. En Flaske beholdt Drengen agter for sig. Den var til Natten, som nu paafulgte, til den lange, vaade Høstnat, hvor Drengen maatte styre og øse og holde Udkig efter Sejlere og holde Modet oppe i sig selv, medens Jollen lænsede for Stormen i den høje Sø, og medens den store Mand laa som en „død“ Vægt i Bunden af sit eget daarlige Fartøj for Fødderne af den raske Dreng ....

Da Kaptajn Andreas Spang ved Daggry slog sine tunge Øjenlaag op og stirrede med en halv sløv, halv forvirret Mine i Vejret fra sit ubekvemme Leje, saa' han først nogle graa Skyer med hvide Kanter, der trak hen over hans Hoved, derpaa saa' han de grønligfriske Toppe af Bølgebjerge, som snart viste sig over, snart forsvandt under Rælingen af hans egen Baad. Nu lød der et Slag mod Baadsiden, som rystede den skrøbelige Skal i alle dens Forbindinger, og et Styrtebad af salt Skum gød sig ned over ham. Det var en uendelig ringe Del af en af disse Toppe, som havde været uhøflig nok til at vække den store Kaptajn.

Han fo'r sig med Fingrene i Øjnene og satte sig over Ende. I et Nu begreb han alt; han var gammel Sømand nok til ikke at behøve Forklaring.

Han skudrede sig i det Vand, hvori han sad, og drejede Hovedet med et Blik paa den blege Dreng ved Roret. Tønnes slog Øjnene ned.

Kaptajn Spang sagde intet. Han saa' paa Sejlet. Det var mindsket, saa godt det havde ladet sig gøre, ved et Par af de smaa, daarlige Rebsejsninger. Han saa' paa Kurven; den var tom. Tønnes rakte sin Flaske frem; den var halv fuld. Flaskehalsen var knækket over lige under Proppen. Tønnes bemærkede stilfærdig, „Kaptajnen maatte passe paa ikke at skære sig.“

Kaptajn Spang tog Flasken, saa' Drengen stift ind i Øjnene, slog

derpaa sine Øjne ned, tog et langt Drag, skubbede Flasken tilbage, tog sin Voksdugshat af og gav sig med den til at øse Baaden.

De øsede og styrede paa Omgang uden at veksle andet end meget korte og rent faglige Bemærkninger. Da Solen brød frem, gul og skinnende over de blaagrønne Bølgetoppe og det hvide, rygende Skum, raabte Tønnes med lidt hæs Stemme:

„Kaptajn; der er et Sejl i Læ!“

De holdt ned efter det. Et Par Timer efter var de under Bougen paa Skonnertbriggen, som holdt det gaaende for smaa Sejl i den svære Sø.

„Pas nu paa, Dreng. Bid Dig fast, det gælder Livet!“ raabte Kaptajn Spang.

Langs Briggens læ Ræling stod alle Mand i Spænding, klar med Liner og Redningsbøjer. Briggens Kaptajn manøvrerede selv Skuden ved Rattet. Et Par Vendinger var gjort forgæves og nogle Liner kastede; nu løftede en Sø den spinkle Jolle højt over Briggens Ræling; idet Baaden atter dukkede, var Briggen skudt op igennem Vinden, Jollen tørnede, Tønnes og Kaptajn Spang hang i Røset, de vidste ikke selv hvorledes, men det rykkede i Armene, som om de skulde slides fra Skuldrene. Et Dusin Hænder greb fat i Haar, Klæder og Skind, og de to Baadskammerater laa paa Briggens Dæk, medens de løse Tofter og et enkelt knust Bord af Jollen slyngedes væk paa den sydende Bølgeryg.

„Pas mig paa den Dreng,“ hørte Tønnes Kaptajn Spangs Stemme. „Han er lige saa meget værd som et helt Skibsmandskab!“

Saa mærkede Tønnes, at han blev løftet op og baaret ned. Og saa mærkede han intet mer.

III.

Da Vinden var sprunget midt paa Natten, havde Briggen maattet forlade sin Ankerplads og var gaaet i rum Sø. Op paa Dagen stillede Stormen; om Eftermiddagen var det atter Magsvejr, og Natten benyttede Briggen til at krydse sig tilbage til sin forrige Ankerplads.

Om Morgenen blev Tønnes og Kaptajn Spang satte i Land ganske tidligt. Drengen havde sovet som en Sten og var atter frisk. Kaptajnen erklærede det hele for „noget Lapperi, som man ikke skulde gøre Ophævelser over.“ Ikke desto mindre sendte han Drengen, naar han troede at kunne gøre det ubemærket, Blikke fra sine rødsprængte Øjne, som kunde forklares paa en blødere Maade; og da Skibsbaaden nærmede sig Land, kunde en egen Uro iagttages over Kaptajnens

ellers saa støtte, sluttede Væsen. Der var jo „dem derhjemme i Huset“ ; de troede formodenlig alt forbi.

„Dumt, at man skal have Fruentimmer, som venter paa en!“ brummede Andreas Spang i Skægget.

Tønnes, som mente, at Kaptajnen havde talt til ham, spurgte, hvad det var?

„Intet; noget Sludder. Du kan gaa hjem til vort og vente dér, saa skal jeg gaa til din Fa'er og snakke med ham. Dér vander de vel ikke Høns, kan jeg tænke!“

Og til Baadsmandskabet, som vilde ro tilbage igen, saa snart som de to var sprungen ud paa Stranden, sagde Kaptajnen, at de kunde gaa op til Kroen og gøre sig til Gode paa hans Regning; „men de skulde ikke braldre ud med den dumme Historie undervejs; den kunde tidsnok komme i Omløb!“

Baadsmandskabet, anført af Kokken, som havde taget en Aare med paa Turen, nølede lidt.

„Naa, skrub Jer!“ sagde Kaptajn Spang.

„Ja undskyld, men — kunde vi ikke faa Lov at tage Drengen med os?“ spurgte Kokken og blinkede hen til Tønnes. „Vi vilde gerne være go'e imod ham ...!“

„Ved at drikke ham fuld paa Morgenstunden, hvad?“ raabte Kaptajnen, og Blodet skød ham til Hovedet. „Nej,“ tilføjede han i en mildere Tone, „Drengen gaar med mig. Men I kan vel nok faa ham at se en Gang — naar han kommer til Søs. For, til Søs skal han; han er gjort dertil!“

Det var en dejlig Høstmorgen med kølige Briser hen over Vandet, med stærke Farver i alting. Stranden skinnede, Husenes Gavle skinnede bag Sanddigerne; Briggen derude laa med sit sorte Skrog, som om den kun laa et godt Stenkast borte, og dens Sejl, som hang til Tørre, skinnede op imod den blaa Luft. Drengen havde været mangen en Høstmorgen paa Stranden i samme Vejr og havde dog aldrig sét de samme Ting som i Dag. Her gik han, Smedens Dreng, Skibsbyggerdrengen, op igennem den dybe Sandvej ved Siden af den store Kaptajn Spang. Nu og da modtog de en Hilsen, som Kaptajnen besvarede saa kort og mut som mulig. Drengen følte, mere end han saa', hvorledes de forbigaaende blev staaende eller vendte sig omkring flere Gange og stirrede efter de to. Afstanden mellem disse Fiskere eller andre Smaafolk og saa den respektindgydende Skibsfører var for stor til, at nogen yderligere Tilnærmelse, Spørgsmaal eller deslige kunde tænkes.

Men Tønnes saa', hvorledes Spørgsmaalene hang over de maabende Læber eller kiggede ud gennem alle de rynkede Øjenkroge. Man vid-

ste naturligvis saa og saa meget; og nu havde man Syn for Sagn: de to var kommen tilbage sammen — men uden Jollen.

Drengen gik og tænkte efter, hvad der da egenlig var passeret. I Grunden tænkte han ikke paa, at han havde reddet Kaptajnens og sit eget Liv ved sin Opførsel i Stormnatten. Man tænkte nu engang ikke denne Slags Sager under denne Form „at redde Livet“ her paa denne Strand. Det hele var naturligt, ganske naturligt; Drengen havde været i en Baad, den anden havde faaet Forfald, Drengen havde klaret Sagen alene; omtrent som en Fisk, man har fanget og atter sluppet: den vil svømme.

Men nu hans Fa'er, Smeden?

Tønnes' Selvfølelse sank. Hans Mod sank i det hele, jo nærmere de kom det røde Hus. Kaptajnen aabnede ikke Munden. Nu var de der.

Den grønne Stakitlaage, Kolibrierne og Hundene i Vindvet — Drengen standsede. Han tænkte i dette Øjeblik paa, hvem der sad indenfor disse Vinduer.

„Naa kom!“ lød Kaptajnens Stemme.

Og i samme Øjeblik, som Stemmen havde lydt, blev Døren paa Huset revet op, en stumpet Kjole hvirvlede om et Par Ben, to fremstrakte Arme slyngedes om Kaptajnens Nakke, og Nanna hang om sin Faders Hals og bedækkede hans Mund med Kys og hulkede og skreg afvekslende af Glæde og udstaaet Angst.

„Naa — naa — naa — javel Tøs, her er jeg; rolig — rolig, Du Djævelunge; lad mig — lad mig dog ......!“ Og den gamle Sømands Taarer blandede sig med Datterens, medens han snøftende, virrende med Hovedet, rød som en kalkunsk Hane bar den smækre Pige, knuget i sine Arme, ind i Stuen.

Tønnes var blevet udenfor Døren. Han var aldeles overvældet af denne Scene; hans Knæ dirrede, han var gerne løbet sin Vej, men han formaaede ikke.

Saa aabnedes Døren atter. Med ganske ophovnede Øjne stod Nanna der og sagde:

„Fa'r siger, at Du skal komme ind!“

Hun trak sig baglænds tilbage, og han fulgte mekanisk. Hun saa' paa ham, som om hun vilde spørge: hvordan hænger det egenlig sammen, at Du kommer her? Tønnes saa' ned paa Gulvet og tabte sin Kasket. Han ønskede sig hundrede Mile borte.

„Naa, ræk ham Haanden, Nanna,“ sagde Kaptajnen. „Det er *hans* Skyld, at jeg er her — om jeg selv skal sige det!“

Hun rakte Haanden frem, han nølende sin.

„Giv ham et Kys!“

Hun kunde slet ikke se ud af Øjnene for Graad; Tønnes slet ikke

for Undseelse. De stødte Panderne imod hinanden, den gamle lo — og saa fo'r Pigen som et Kid ud af Døren til Køkkenet, og man hørte hende græde højt med afbrudte Ord ude i Tantens Skørter.

Nu var Kaptajn Spang forvirret. Men han greb sig i det, og idet han lettede sit Sind med en usædvanlig lang og indholdsvægtig Ed sagde han:

„Sæt Dig, Dreng, sæt Dig. Nu faar vi straks Kaffen ind paa Bordet!"

Tønnes samlede sin Kasket op og stammede noget om sin Fa'r.

„Ja, Du har Ret. Giv mig min Stok dér henne i Krogen. Hm, den anden blev i Jollen. Den var i Grunden bedre. Det fordømte Ben, det er s'gu ikke blevet bedre af den Tur. Bi Du her og drik Kaffe med Fruentimmerne; nu skal jeg gaa til din Fa'r!"

Og Kaptajnen gik.

Nanna og Tanten kom ind. Den sidste bar den blankpolerte Kobberkaffekande paa en Bakke med Kopper og Fintbrød. Da hun havde sat fra sig paa Bordet, syntes hun, at det var passende i Drengens Paasyn at tage det blaatærnede Forklæde op for Øjnene endnu en Gang. Derpaa skænkede hun med rystende Haand den brune Drik og nikkede hen til Drengen.

Tønnes sad paa sin Stol henne ved Vindvet under Kolibrierne. Havde han været ene med den gamle Tante, saa skulde han — det var han vis paa — ikke have tøvet med at tage for sig. Men Synet af Nanna holdt ham i en uafbrudt Spænding: han vidste ikke hvorfor, men han havde ikke den mindste Smule Mod til at være sig selv.

Saa gik det gamle, skikkelige Fruentimmer hen og tog Drengens Hoved mellem sine haarde Hænder og mumlede noget over ham, mens Læberne mimrede og Hænderne rystede. Da Nanna saa' det, gik hun paa sin Side ogsaa hen til Tønnes og tog ham bagfra om Halsen og lagde sin bløde Kind til hans stride, pjuskede Haar.

Ung eller gammel, høj eller lav, Kvindehjertet finder dog frem til sine naturlige Veje.

Den stakkels Tønnes ønskede i dette Øjeblik, at han laa ude, hvor Kaptajnens Flasker laa, paa tyve Favne Vand. Og samtidig følte han med sine seksten Aar, at der er en Sødme forbeholdt det unge Mod i denne Verden, og denne Sødme er af en ubeskrivelig Art.

„La' være; lad mig være!" stønnede Drengen. Det var ikke langt fra, at han selv havde faaet Taarerne frem; og saa trak de ham hen i Sofaen, og Nanna kom fire store Stykker Kandissukker i hans Kop og lagde ham et saadant Bjerg af Fintbrød paa hans Tallerken, at de alle tre gav sig til at le.

Latteren rensede Luften. Og saa maatte Drengen til at fortælle. Det varede en god Stund, inden han kom igennem det hele, thi Nanna,

som sad lige overfor ham med de bare Albuer paa Bordet og Hænderne flettede ind i det lysegule Haar, med klare, iagttagende Øjne og en Mund, som var omlejret af det mest vekslende Minespil, Nanna faldt ham idelig i Talen med Spørgsmaal og Udraab, medens Tanten sukkende sank sine Kaffeslurke med mange: Ak Gud ja! Ih nej Kors. Kan man tænke sig! osv.

Det kneb lidt for Tønnes at komme tilstrækkelig let over den egenlige Forklaring paa hele Sagen. Det med Tolderen gik nu endda; ja, det lod til, at man tog det fuldstændig som en Selvfølge: Vinen skulde være smuglet i Land. Men nu kom dette med denne Vin og Kaptajnens Svaghed. Nanna slog Øjnene ned, og der lagde sig en Skygge over den halvt barnlige, halvt jomfruelige Pande, og Tanten sukkede som et Vindstød i et gammelt Hus. Tønnes fik herved en dæmrende Formodning hos sig selv bekræftet: den gode Kaptajn Spang havde en Svaghed, hvorunder hans Barn led. Men hvorledes holdt ikke dette Barn af sin Fader!

Tønnes standsede. Han gjorde uvilkaarlig en Sammenligning; han tænkte paa Smedien.

„Videre, videre!" sagde Pigen hastig. „Fa'r blev søvnig, og hvad saa ...?"

Endelig var Fortællingen bragt til Ende. Tønnes puttede det sidste Stykke Fintbrød i Munden og saa' ned for sig med Haanden hvilende paa Bordet. Saa blev denne Haand taget og trykket mellem to meget mindre og blødere; alt Blodet fo'r Drengen til Hovedet, men nu havde han ikke længere denne tyve Favne Vands Fornemmelse; han saa' op og mødte de to klare Øjne; de saa' dog ikke ind i hans egne, de saa' forbi ham, ud i Luften, langt ud i Søen efter en svær, gammel Mand, som havde givet efter for en arvelig Svaghed paa denne Kyst, og som paa et hængende Haar kunde være bleven ... og atter trykkedes Tønnes' Haand, og denne Gang gjaldt Trykket ham selv. Han var overbevist derom, en egen Forvirring sagde ham det, han rev sin Kaffekop paa Gulvet og fik Skænd af Nanna.

De pillede Skaarene op sammen, og saa tog Tønnes sin Kasket. Hans Mine blev alvorlig:

„Kaptajnen bliver saa længe borte; jeg er bange for, at Fa'r ...!"

Han fuldførte ikke. Han vilde saa gerne blive her; men han kunde dog ikke dølge for sig, at der sandsynligvis hang et Uvejr over hans Hoved, og han følte, at det var hans Pligt at møde dette paa Halvvejen. Han var mindre bange for den mulige Irettesættelse — han var i Grunden mest bange for at møde Faderens Bedrøvelse.

Nanna slog det hen. Han skulde blot blive, til hendes Fa'r kom tilbage. Det var han da nødt til! Hun havde en saa myndig og tillige indsmigrende Maade at tale paa; men navnlig myndig. Han lagde Ka-

sketten, Tanten gik ud til sin Skorsten, og nu blev der en Fremvisen af alle Værelsets Herligheder, først og fremmest af Vindvets og dernæst af alle de udenlandske Sager paa Væggene, i det gamle Chatol, i Dragkisten, i Skuffer og i Gemmer. Nanna kunde Historier om det alt sammen og havde Adgang, med Nøgler og uden, til det alt sammen. Det var, som om alt i Huset var hendes, og paa samme Tid havde det alt kun Interesse for hende, fordi det tilhørte og fortalte om Faderen. Drengen følte dette usynlige Baand mellem de to; Pigen voksede derved i hans Øjne; hun blev ældre end han selv — og dog var hun jo endnu kun den lille Pige, som hvert Øjeblik kunde slaa over i en Spilop, en Kaadhed, et raskt Udtryk. Ja, hvordan hittede han egentlig ud af det hele? Han tænkte slet ikke længer; han lod sig rive med af Kolibrier, klare Øjne, Historier, hastige Bevægelser, Søkort, nautiske Redskaber — og saa blev hun pludselig alvorlig og eftertænksom og saa' paa Tønnes med fugtige Blikke og tog hans Haand. Han havde kun ufuldstændige Begreber fra sine Skoleramser om Paradiset. Men han følte sig overbevist om, at hvis han en Gang paa Grund af særlig gode Gerninger her i Livet kom et saadant Sted hen efter Døden, saa maatte der være en blaa, oliemalet Stue med hvidt Panel, Kolibrier og Porcelænshunde i Vindvet, Søkort paa Væggene, og rundt omkring i Stuen, flagrende fra Møbel til Møbel, en halvvoksen Pige med bare Arme, gule Fletninger ned ad Nakken og nogle klare Øjne, som baade kunde smile og se alvorlige ud. En saadan lille Pige var formodentlig det, man kaldte en Engel; og Englen bar Nannas Navn.

Kaptajn Spang kom, støttende sig til sin Stok, ned ad en krum Gyde, der løb uden om Byen hen til Smedien. Maaske var det hans Fod, der gjorde ondt, maaske standsede han af andre Grunde. Han stod i det mindste stille og betænkte sig, om han skulde gaa lige ind gennem Gaarden til Huset eller uden omkring Plankeværket hen til Smedien. Han vidste, at der var en Hund i Gaarden; han hørte rigtignok ikke noget til den, men det var dog sandsynligt, at den var der som ellers, og han skøttede ikke om, at hans Ankomst i Forvejen blev meldt af saadan en Køter. Saa vilde der maaske blive kigget ud paa ham, medens han gik over Gaarden; Kaptajnen var jo rigtignok Kaptajn Andreas Spang, der kunde taale baade, at Hunde gøede ad ham og at Folk gloede paa ham; men i Dag var han dog lidt ømfindtlig; det var saadan en delikat Anledning, han kom i.

Han gik uden omkring Plankeværket og standsede atter. Den ene store Portfløj til Smedien var smækket op, og bag denne stod Kaptajnen stille og saa' ind i Smedien gennem Sprækken mellem Døren

og Dørposten. Ingen Hund gøede i Gaarden, og derinde sad to tavse Mænd, Smeden paa Ambolten med sine nøgne, sværtede Arme over Kors paa Brystet, den gamle Jakob Bunke paa en omvendt Balje med Øjnene plirrende under Kasketskyggen, gnidende de skindmagre Hænder langsomt hen over de spidse Knæ.

De lod til at have siddet en Stund saaledes.

Saa rejste Smeden sig og saa' paa Jakob.

Den gamle Udkigsmand dukkede, paa en endnu mere fugleagtig Maade end ellers, Hovedet ned mellem Skuldrene under dette Blik og rakte Haandfladerne ud til Siden, som om han vilde sige: jeg er da uden Skyld!

Atter sank Smeden hen i sig selv.

„Hvad der skal komme, skal komme!" dristede Jakob sig til at fremføre.

Smeden sendte ham et Blik fra sine mørke Øjne.

„Ti stille! Hvem siger, at dette skulde komme? hvem siger det, hvad? ..."

Og nu tordnede han løs, som om han længe havde ventet paa at faa Luft. „Hvem siger, at Du skal sidde og præke her? Ingen kan præke Drengen levende igen. Hvem siger ellers, at Drengen er død? hvad siger det, at vi fandt noget af Jollen? Der er mange Bergensjoller i dette Farvand, og Drengen var ude med en Sømand. Ja, Kaptajnen er et skammeligt Menneske, at han saadan forlokkede min Dreng, men den storsnudede Skipper er Sømand; det maa man sige. Og en Sømand han la'r sig tage op af et Skib, gør han; han gaar ikke hen og drukner, fordi han driver af Land med en Storm; saa skulde Fiskerne her drukne hvert Øjeblik. Jeg siger, at Drengen lever; han skal og maa leve, forstaar Du. Men lad ham komme her, lad ham komme, siger jeg; og om han saa kom i Lommen paa den storsnudede Kaptajn Spang, saa skal ......"

Her rystede Smeden sin Næve og sparkede til den store Forhammer, saa at hans Tøffelsnude flækkedes.

„Hvad skal? om jeg faar Lov at spørge. I er da ikke gal, Mand?"

Kaptajnens svære Skikkelse stod i Døraabningen. Der var falden Trusler; han var sig selv igen.

„Naa Gudskelov!" sukkede gamle Jakob, men flyttede sig dog med sin Balje, i Betragtning af mulige Tilfælde, tilbage mod Muren. —

Smeden maalte den indtrædende. Det kæmpede i hans Bryst, og alle Ansigtsmuskler dirrede, inden han kunde faa Herredømme over sit Sind.

Han sagde ironisk:

„Den, der lurer, hører sjælden Dæggenavne om sig selv. I skal ellers have Tak, Kaptajn Spang, for hvad I har gjort. At sige, hvis

I da ikke er kommen hjem uden — uden (her snappede Smeden efter Ordene) min Dreng!"

Det varede et Øjeblik, inden Kaptajnen paa sin Side kunde komme til Orde. Alt Blodet var faret ham til Hovedet og spændte i hans Kinder og under hans Øjelaag. Han stod og stødte Stokken imod Lergulvet. Gamle Jakob forsvandt aldeles under Kasketskyggen. Smeden blev bleg og saa' mod Jorden.

„Ja saa!" mumlede han. „Sig I det kun rent ud; kom bare med det, Kaptajn Spang. Tønnes, min stakkels Dreng! ......"

„I er aldeles spiltosset; hvor Fanden — Mand — hej — saa kom dog til Vinden!" raabte Kaptajnen. „Drengen er i god Behold hjemme hos mig. Kom her med Næven!"

Kaptajnens Øjne var fugtige. Smeden vendte stadig Hovedet bort, men strakte dog nølende Haanden ud. Gamle Jakob rejste sig. Smeden sagde:

„Jeg takker Jer, fordi I har bragt mig min Søn igen; men jeg kan ikke takke Jer, fordi I har spoleret ham! "

„Spoleret? er I gal?"

„Der bliver aldrig en Haandværker af ham — efter den Tur!"

„Nej, det skal jeg love for. Og hvad mere er, det skal jeg sørge for!"

„Skal I?"

„Jeg vil!"

De to Mænd saa' atter paa hinanden. Det var denne Strands stærkeste Viljer og haardeste Halse, der maalte hinanden.

„Kaptajn Spang!" begyndte gamle Jakob mæglende. „Kaptajn Spang, I kender ikke Smeden, men det gør jeg. Tag det sindigt, tag det ..."

„Hold Mund, I gamle Fugleskræmsel!" raabte Kaptajnen hjertelig og lo, medens han atter langede ud efter Smedens sorte Haand. „Nu skal jeg fortælle Jer to, hvad det er for en Gut, I har lukket inde her i det sodede Kulhul og nede i Mester Jonassens Svedekiste. Hør nu en Gang .....!"

Og Kaptajn Andreas Spang fortalte.

Smeden sad atter paa sin Ambolt. I Begyndelsen havde han Armene som før korslagte over Brystet, men efterhaanden som Fortællerens usminkede Berettelse skred frem, lod han først den ene og underste Haand synke, og derpaa faldt begge Hænder ned og tog fat om de stærke Laar, og saa begyndte Tøffelhælene at klappe sammen, og Overkroppen og Hovedet kom opmærksomt lyttende frem, og Øjnene spillede under Brynene, og endelig drog han ved Slutningen om Bord i Briggen et dybt Suk, et Suk af faderlig Stolthed, og saa mumlede han, da Kaptajnen var færdig:

„Ja, det maa saa være!"

„Det maa det, saa bande mig!" sagde Jakob Bunke.

„Det er tydeligt!" raabte Kaptajn Spang. „Vi tales nærmere ved. Nu skal jeg jage Drengen hjem til Jer, og saa skal jeg selv se at faa noget Oppodelduk om Poten, ellers kommer jeg vel til at hoppe Skade som den gamle her hele mit øvrige Liv; og det er en daarlig Gang paa et Skibsdæk!" —

Kaptajnen var borte. Der var ingen Hund, som gøede ad ham, da han gik over Gaarden. Preusser havde den foregaaende Dag slidt sig løs; der havde været Uro i Gaarden og over Gemytterne, og denne Uro havde meddelt sig til Hunden. Dyrene have ligesom Mødre og forelskede fine Instinkter.

Smedien blev lukket. I Begyndelsen havde Smeden rigtignok forsøgt at gøre et paabegyndt Arbejde færdigt, men der var i Dag, saa lidt som i Gaar, noget Hold i Arbejdet. Jakob humpede op med ham til Stuehuset. Den gamle Udkigsmand forsømte i Dag paa Morgenstunden for første Gang i sit Liv sit Udkig.

Men det var rigtignok ogsaa saadan et dejligt, stille Vejr ....

Ja Vejret var dejligt, stille, høstklart og lokkende denne Formiddag. Det havde de to fornummet i Kaptajnens Stue. Det varede en Evighed, inden Faderen kom igen, og Nanna havde omsider, baade for at styre sin egen og Tønnes' Utaalmodighed overfor Udfaldet i Smedien, foreslaaet et lille Løb op i Skoven.

Drengen adlød blindt. Hvad der skulde komme, det vilde dog komme! havde han med noget af gamle Jakobs Filosofi sagt sig selv. Og saa sprang de af Sted uden om Byen op til Skoven.

Her var saa stille. I Begyndelsen knækkede deres Fødder Smaakvistene hen over den tørre, sandede Jord i Udkanten; men efterhaanden som de kom længer ind i Skoven, mødte Fødderne Mos og blødt Græs at træde paa. Saa tog de hinanden i Haanden og gik langsomt. Hvor skulde de egentlig hen? De slog ind paa en smal Skovvej, som førte til en lille Birkemose. Nanna var den, som først slap Haanden. Hun var varm, sagde hun. Vejen skar lige forbi Mosen. Der var intet Vand i den, men dejligt friskgrønt Græs i smaa Tuer; Birkene stod spredte omkring, af og til viftende med det hængende Løv, ligesom om Træerne pludselig fik en Tanke paa et eller andet. De to kastede sig ned paa Siden af Vejen og saa' en Stund paa dette Syn. Her duftede af Birk og af Skovløberens Hø. Ah! de snusede Duften til sig og strakte sig hen ad Jorden; de hørte i nogen Afstand en af Skovløberens Køer, som tog sit Middagsfoder ude i Mosen; men se den kunde de ikke for Ellebuske og Birkekrat. De følte Solen, som skinnede saa velsignet varmt lige ned paa dem gennem Træerne, men de laa godt, hvor de laa, og havde ingen Lyst til at

flytte sig. De hørte langt inde i Skoven Smaafuglene, som fløjtede saa kønt; de ligesom kaldte ad og svarte hinanden, og naar Fuglene hørte op, saa fornam de to, hvorledes Fluerne summede og surrede et Stykke fra dem henne paa Skovvejen. Det var nu ellers slet ikke saa rart med de Fluer, for henne paa Vejen, lige hvor Solskinnet og Skyggen mødtes, laa nogle Efterladenskaber fra Skovløberens Køer, og herom var det, at alle Fluerne og en Mængde mørkeblaa Skarnbasser havde samlet sig.

De flyttede sig lidt, som efter en stiltiende Aftale. Men da de atter havde lagt sig, vilde Samtalen ikke ret komme paa Gled.

„Hør," sagde hun; „syng noget!"

Tønnes saa' ganske forskrækket i Vejret.

„Jeg kan ikke synge." —

„Snak, alle Mennesker kan synge. Syng bare noget, men — ingen Smedeviser!"

Hun lo og saa' skælmsk ud.

Tønnes blev lidt forvirret, men hun var altfor uimodstaaelig. Han saa' sig om, medens han rejste sig halvt op paa Hænderne, og da han havde overbevist sig om, at ingen anden uvedkommende end netop Koen, som nu rejste sig ude i Mosen, kunde høre ham og muligen kriticere ham, saa sang han med halv Stemme:

Fa'r han er paa Søen,
Fa'rfa'r i sit Huggehus,
Lig nu Du, min lille Dreng,
Saa stille som en Mus.

Sov nu paa din Pude,
Børn kan aldrig sove nok;
Mo'r hun sidder ved sin Rok,
De andre de er ude.

Fa'r han gi'er Dig Stene,
Røde, blaa og hvide,
Fa'rfa'r hugger Dig en Hest,
Saa skal Du op at ride.

Mo'r maa sidde hjemme,
Mo'r kan intet give,
Kan kun synge for sin Dreng,
At han maa Sømand blive.

„Men det er jo en Vuggevise!" sagde Nanna.

Tønnes blev rød.

Jeg kunde ingen anden.

„Nej den du'r ikke," sagde Pigen. „Den er for ganske smaa Børn — eller for Dukker." —

„Saa syng Du da!"

„Ja lad mig se ......!" Hun betænkte sig lidt; derpaa satte hun sig oprejst, skød Benene ind under sig paa Tyrkermanér og glattede Kjolen over Knæene.

Hun sang:

De vare elleve Svende,
Som vilde til Jomfruen bejle;
De rejste sig aarle og kæmmede sig
Og klippede Skæg og Negle.
Ho, ho! saa rider vi ud,
At fæste os Pigen til Brud;
Men Pigen hun lo, der det Tog hun saa':
Ja sadle kan alle, men ride kan faa!

De vare elleve Svende,
Som taled om Hjerternes Vunde,
De vifted og svansed og nejede sig
Og snakked med samtlige Munde.
Nej én ad Gangen, jeg be'er,
Jeg ta'er dog kuns en, ikke flér!
Og saa gik de samtlige Munde i Staa;
Saa lige det er ej en Jomfru at faa.

De vare elleve Svende,
De stod der og bed deres Negle;
Den yngste han traadte til Jomfruen hen:
Nuvel, jeg kom her for at bejle!
Saa drog han af Skeden sin Kniv
Og satte den mod hendes Liv;
Men Pigen hun lo, der den Bejlen hun saa':
Ja, ham vil jeg have, ham kan jeg forstaa!

„Det var en underlig en den!" mente Tønnes og kløede sig i Haaret.

Hun lo.

„Det er en af de Viser, som Fader synger. Han siger rigtignok, at jeg ikke altid maa høre efter; men jeg tror nok, at *den* tør jeg huske. For jeg kan ikke lade være med at huske!"

Tønnes tænkte efter. Derhjemme i Smedien blev aldrig sunget, i det højeste nynnet en Stump af en gammel Soldatervise. Fra hans egen stille Moders Tid havde han beholdt nogle gudelige Sange, som han dog ikke ret huskede og som ogsaa gik ham for langsomt. Vuggevisen var en Slags Kontrabande, som efter Moderens Død var bleven indsmuglet af den Pige, der passede ham. Den var ved en Lejlighed bleven strengt forbudt af Faderen. Det var maaske derfor, at Sønnen bevarede den i Hukommelsen.

Nej, hvad Nanna sang kunde umulig være slemt. Desuden havde Kaptajn Spang selv lært hende Visen ...!

„Hør, skal vi lege med Skarnbasser?" —

Det var Nanna, som foreslog det.

Tønnes vilde i Grunden helst hjem. Han syntes, at det nu kunde være paa Tiden. Men at modsætte sig noget, som Nanna foreslog, det kunde han ikke. Og saa legede de med Skarnbasser.

Han kendte ikke noget til den Leg, og fandt den maaske ikke saa overmaade morsom. Men Nanna kendte til det, og hende morede det. De forsynede sig hver med en Kvist, lagde sig tværs over Vejen og stoppede de „Basser" op, der kom kravlende trægt af Sted til og fra Middagsbordet. De blev efterhaanden begge lige ivrige, som det saa ofte gaar med en Sag her i Verden, hvor den ene Parts oprindelige Lidenskab virker opildnende paa den anden.

De fik udsondret to store, tykke Skarnbasser, som de dømte til at være meget gamle, ud fra de øvrige, og med deres Pinde gjorde de Dyrene enhver anden Udvej umulig end den at spadsere den ene Basse op over den andens Ryg. Nanna og Tønnes lo højt, da deres Bestræbelser endelig lykkedes, da den ene Tyksak, øjensynlig meget imod sin Vilje, begyndte at kravle op ad den anden, da Kløerne paa deres Forben indvikledes, og da de trimlede omkuld og begge laa ubehjælpsomme paa Ryggen, sprællende med alle Ben i Vejret. Tønnes vilde skaffe flere Skarnbasser tilveje. Han mente, at man maatte kunne bringe en hel lille Krig i Stand mellem de dovne Dyr ligesom mellem Drengene paa Stranden, naar man blot gjorde sig tilstrækkelig Umage. Han sprang op. Han satte sin ene Skohæl haardt paa Pigens venstre Haand, der laa fladt udstrakt over Vejens Grus, medens den anden førte Kvisten.

Hun gav et Skrig fra sig af Smerte. Tønnes havde trukket Foden til sig og stod og stirrede forskrækket ned for sig.

Hun laa paa Knæ og jamrede sig ganske sagte. Tønnes kunde ikke faa et Ord frem. Nu skød hun den saarede Haand ind under sit Forklæde, rejste sig som et Lyn og stod foran ham.

„Klods!" raabte hun og slog ham med Kvisten over Ansigtet.

Han sprang tilbage og tog sig op til Kinden. Han havde ladet sin Kvist falde. Blodet skød ham til Hovedet; han forsøgte at tale, men kunde ikke. Saa drejede han sig om og fo'r som en Pil bort igennem Skoven.

Hun saa' efter ham, uvis, usikker paa det hele. Hvad var der forefaldet? Han havde traadt med hele sin Vægt paa hendes Haand, den dumme, klodsede Dreng — Smededrengen. O hvor det gjorde ondt! Nu gjorde det først rigtig ondt. Hun gav sig til at græde og tog Haanden frem. Og jo mere hun besaa de røde, opsvulmede, af Skosaalens Grus forkradsede Fingre, jo mere græd hun og jo harmfuldere var hun paa ham. Hendes Taarer faldt over Haanden. De svalede straks.

men hedede bag efter. Hun viskede med Tørklædet Jorden af Fingrene, søgte rundt omkring og plukkede en Haandfuld af de vilde Skovsyrer; de var fugtige af at staa i Skyggen mellem det forrige Aars Løv; de maatte være gode til det Brug. Hun lagde dem over Haanden, bandt sit Lommetørklæde om og saa' sluttelig efter Tønnes. Hun kunde ikke øjne ham. Ja, lad ham blot løbe, den tossede Tønnes!

Hun var alene. Der var ikke engang nogen til at beklage hende. Aa, hun behøvede ikke nogen til at beklage sig! Men naar hun kom hjem til Faderen, saa vilde hun sige ...... Nej, hun vilde intet sige. Men Tønnes skulde bede hende om Forladelse. Ja det skulde han!

Hun gik ind igennem Skoven i den Retning, hvor han var løben. Han havde et stort Forspring. Hun blev ærgerlig. Hun gav sig til at kalde højt, højere endnu. Ingen svarede. Men bag sig, i den modsatte Retning, hørte hun langt borte en Gøen. Hun standsede. Jo det var ganske rigtig en Hunds Gøen. Hunde maatte ikke komme i Skoven, vidste hun, og hun kunde da ikke endnu være saa nær ved Skovløberens Hus. Hun raabte endnu en Gang højt: „Tønnes! hører Du, Tønnes!" og saa kom der springende gennem Underskoven bag hende en Hund. Hun vendte sig rask. Det var Preusser.

Den lagde sin Glæde over Mødet lydelig for Dagen. Den sprang op ad hende; hun maatte værge for sin ombundne Haand; den lagde sig ned, kiggede paa hende, sprang frem, stødte Snuden i Jorden, kredsede om hende, snusede og syntes at søge nogen i hendes Følge.

Den var bleven mager og medtaget i disse Dage. En Stump af Lænken hang endnu i dens Halsring. Hun fik saadan Medlidenhed med den. Hun kaldte den til sig, klappede dens haarde Hoved og sagde med et lille Smil: „Ja, søg ham!"

Den forstod hende godt nok. Den fo'r til den ene Side og til den anden og lige ud. Saa blev den borte og saa gøede den. Hun løb efter. Den var paa Sporet. Hun fulgte.

At løbe sig varm er en god Kur for Vrede og Fornærmelse. Da hun standsede for at trække Vejret, tænkte hun kun paa, at hun havde slaaet Tønnes, som i Uagtsomhed var kommen til at træde hende og som havde frelst hendes Fader. Nu gøede Preusser som rasende og styrtede frem. Henne bag et Træ stod Tønnes. Hunden i stormende Glæde op ad ham. Nanna løb til. Tønnes vilde undvige, men hun slyngede sin Arm om hans Hals og sagde: „Fy skamme Dig, vil Du løbe for mig?"

Holdende hinanden omslynget med Armene gik de to halvvoksne Børn ud igennem Skoven og hen ad Vejen, der førte ned forbi Smedien. De snakkede ikke meget; Tønnes mindst. Da de nærmede sig Smedien, vilde han slippe, men hun holdt ham fast. Hunden gjorde sit bedste for at underholde dem med sine Krumspring. Tønnes op-

muntrede den med Tilraab, maaske for at undgaa at underholde sin Ledsagerinde.

Paa Trappen til Smediens Stuehus stod Smeden og gamle Jakob. Denne sidste puffede, med en ganske usædvanlig Mangel paa Respekt, den tavse Smed i Siden og pegede ud paa Vejen, hvor Parret nærmede sig.

Smeden spilede Øjnene op; og noget som et Smil lagde sig under hans sværtede Hue.

„Tag den Albu til Dig," rettede han sig hurtig for at bøde paa sin egen Selvforglemmelse. Gamle Jakob smiskede og lod Armen synke.

I saadant Følge og i det dejligste, stille Vejr drog Tønnes ind under Faderens Tag.

IV

Tiden var gaaet. Tønnes havde været ude sin første Rejse under Kaptajn Spang. „Den første Tur skal være lang!" havde Kaptajnen sagt. Saa havde Tønnes staaet Konfirmand, og Vintren over havde han ligget hjemme og „gjort Bestik" hos Kaptajnen.

Det var Forskolen til næste Aar, naar han havde været ude en Tur endnu og skulde paa den rigtige Skole i Hovedstaden. Bestikket kunde han nok komme ud af, men hvad der voldte ham mere Hovedbrud var Nanna.

Da han var kommen hjem fra sin første Tur, havde hun fløjet ham om Halsen og kysset ham. Men dette var ikke bleven gentaget. Paa Konfirmationsdagen, da Kaptajnen havde foræret ham en Kikkert, Faderen et Sølvur og Nanna en Haarlidse til at bære det i, paa selve Konfirmationsdagen havde hun vist sig saa besynderlig sky overfor ham, og denne Adfærd var vedbleven hele Vintren igennem, medens hun gik og „læste" afvekslende hos Skolelæreren og Præsten for den lange Vejs Skyld. En Gang imellem kom der noget af Børnene op igen hos begge; de begyndte en eller anden Leg sammen, de gik et Stykke Vej sammen, de holdt hinanden i Haanden. Men saa slap hun pludselig og saa' til den anden Side; og tidt og ofte, naar han skulde ind til Kaptajnen og havde sét hende sidde ved Vindvet, saa var hun borte, naar han kom ind i Stuen og ikke til at finde igen, naar han skulde gaa.

Tønnes pinte sig selv adskillige Gange med Spørgsmaal om, hvad han da egentlig havde gjort hende. Omsider kom Slægtens Blod op i ham. Naar hun vilde være saadan imod ham, saa vilde han ogsaa være saadan imod hende. De surmulede, de mundhuggedes, hun klagede til sin Fader, denne hendes Afgud, som hun hang med større og

større Kærlighed ved, jo længere hendes Kjole og Skørter blev, og jo mere hun med sit mere udviklede Instinkt følte den Forskel, der efterhaanden voksede op imellem hende og hendes Legekammerat.

Den gamle lo. Eller han stillede sig an, som om hendes Klager gjorde ham meget vred. Han rynkede Brynene og skændte paa Tønnes. Midt i stemmede han sin Tordenlatter op og raabte, idet han tørte Sveden af Panden:

„Gaa hen og forlig Jer, I Rollinger! Man skulde min Salighed tro, at I var rigtige Kærestefolk til Gavns, saa meget Vrøvl er der imellem Jer." —

Tønnes blev ikke klog paa ham. Nanna vel heller ikke rigtig. Men hun gik altid ud af Stuen, naar Faderen havde talt saadan; og hun kom ikke saa hurtig ind igen.

Omsider blev det Drengen for hedt. Saa var han en Ugestid hjemme i den tavse Faders og gamle Jakobs Selskab eller tog paa Strandjagt med Preusser i Baaden. Smeden havde vel forsonet sig med Sønnens nye Stilling og var bleven lidt mere meddelsom af sig, men gammel Vane bider haardt, og hverken Jakob eller Hunden kunde i Længden sprede den Sky af Ensformighed og Træghed, som i saa mange Aar havde hængt over Smediens tilrøgede Tag og næsten røvet Drengen Aandedrættet. Skibsdrengen følte ofte Minderne tungt nok fra Smededrengens Dage. Undertiden blev der rettet ligefremme Opfordringer til ham.

„Du gaar her og driver!" knurrede Smeden. „Du kunde gerne tage Haand i med!" —

Saa gjorde Tønnes sig usynlig med Preusser. Og saa var der mørke Miner ved Hjemkomsten. Og saa længtes Tønnes dobbelt tilbage til det røde Hus med den grønne Dør.

Ungdommen kan have det vanskeligt nok.

Endelig var Vintren forbi.

Ugen efter Paaske skulde Kaptajnen sejle og Tønnes med ham. Men først skulde Nanna konfirmeres Palmesøndag.

Solen skinnede. Himlen var blaa, kold i Farven men frisk og fornøjelig at se paa, med smaa, hvide Skyer, der fejedes af Vinden. Fuglene sang i de nøgne Buske paa det lave Kirkegaardsgærde. Rundt omkring mellem Gravene med Buksbomrabatterne og de liggende eller staaende Kors stod Mændene og Ungdommen i hviskende Grupper og ventede paa, at Konfirmandinderne skulde komme ud. Smeden var kommen i Kisteklæderne, men var indesluttet og tavs som altid; gamle Jakob stod ved ham; i Dag havde han en blaa Klædes Trøje paa med nogle ganske korte Skøder og to blanke Knapper bag. Han underholdt Smeden med sine: Aa ja, ja saamæn' saa ja; hm, naa! —

Smeden saa' stundom hen efter mod Tønnes. Denne stod i forrige Aars Konfirmandklæder med nogle Kammerater henne ved Laagen. Tjenesten i Kirken havde været lang; nu var man sluppen ud, lidt forfrossen, lidt træt af at staa op og løfte sig paa Tæerne saa længe; men herude skinnede Solen, og Ungdommen fik Munden paa Gled i smaahviskende Underholdning indbyrdes. Tønnes var tavs.

Smeden havde Øjnene paa ham. Han kunde ogsaa være stolt af sin Søn. De sorte Klæder, denne moderne Uniform i godt som i ondt, der røber alle en daarlig Figurs Mangler, sad godt om det unge Menneskes Skabelon. Skikkelsen havde med Ungdommens Slankhed allerede begyndt at antage Mandens Skulderbredde og de smalle, stærke Lænder. Naar man ikke smeder altfor længe i sin Drengetid, og naar man umiddelbart efter Haandværkets Ophør kommer til Søs og kryber i Rigningen, saa bliver Bygningen smuk, hvor Grunden er god i Forvejen.

Tønnes tænkte ikke paa at anstille Sammenligninger mellem sig og sine Kammerater. Han undgik Faderens Blik og hæftede sine Øjne paa det lille, lave Vaabenhus, hvorfra de gamle Koner begyndte at strømme ud.

Nu kom Konfirmandinderne. Først en Enke med sin rødhaarede Datter, Øjnene ophovnede af Graad. Saa nogle andre Par, der ligesaa lidt havde nogen Interesse for Tønnes og endelig ....

Drengens Hjerte bankede stærkt. Der kom den svære Kaptajn, rødmusset, stor og bred, med Datteren ved Haanden.

Tønnes havde kun en eneste Gang i Kirken mødt hendes Øjne; hun havde straks taget dem til sig. Ogsaa her gik hun med nedslagne Øjne — forbi ham.

Det hørte sig jo saa til. Men han havde dog haabet, at hun havde modtaget hans Hilsen. Nu var hun forbi. I den sorte Alpakas Kjole, det lyse Haar glatsiddende over Panden, Salmebogen og Lommetørklædet i Haanden havde hun set saa nydelig ud. Men som en fremmed. Var det virkelig Nanna?

Tønnes stirrede efter den slanke Pigeskikkelse, som vedblev at have Hovedet bøjet, endogsaa udenfor Kirkegaardslaagen.

Kaptajnen havde i Forbigaaende knebet det ene Øje til og nikket ganske let ad Tønnes med et Udtryk, som om han vilde sige: Ja, her kommer vi og saadan ser vi ud! —

„Naa, skal Du ikke med hjem?“ spurgte Smedens Stemme.

Tønnes fo'r op af sine Tanker. Kirkegaarden var næsten tom. Smeden og Jakob stod ved Laagen.

De tre fulgtes. Gamle Jakob maatte sørge for Underholdningen.

„Der var rigtig mange Folk i Kirke i Dag!“ sagde han.

„Aa ja,“ svarede Smeden tvært.

„Og rigtig mange nette Piger, ja saamæn' ja!"

„Hvad snakker Du om unge Piger, Du gamle Ædderkop!" vrissede Smeden.

„Hm! man kan da ha' sin Mening. Kaptajn Spangs lille Nanna er skudt rigtig net i Vejret," sagde gamle Jakob.

„Ja, og bleven lige saa storagtig som Fa'ren; det er hip som hap!" afbrød Smeden og forstærkede sine Skridt som Tegn paa, at Samtalen var endt.

De kom hjem. Der blev spist under den samme trykkende Tavshed. Efter Bordet tog Smeden „Bibelhistorien" ned fra Hylden og langede den over til Tønnes.

Han skulde læse op.

Tønnes tog Bogen og gav sig til at læse det første det bedste Sted, medens hans Tanker dels var paa Kirkegaarden og dels i Kaptajnens Stuer.

„Hvad er det, Du siger?" afbrød Smedens Stemme. „Kan Du nu ikke læse indenad mere?"

Tønnes havde læst galt. Han rettede sig og fortsatte.

Lidt efter tabte han den svære Bog ud af Haanden.

„Er Drengen fuld eller gal?" raabte Smeden.

„Nej!" brusede Sønnen op og rejste sig.

Gamle Jakob tyssede paa ham.

Fader og Søn stod atter overfor hinanden med rynket Pande og dirrende Læber.

Tønnes tog sig i det.

„Du kan selv læse!" sagde han og lagde Bogen stilfærdig paa Bordet. „Jeg har ondt i Hovedet!"

„Ondt i ... he!" brummede Smeden. „Det er noget ganske nyt her, at Drenge har ondt i Ho'det!"

„Da er det dog Tilfældet; og jeg vil gaa ud i Luften!" svarede Tønnes.

„Du vil ... Du *vil*? Naa ja, Du er jo en stor Karl nu, en rigtig stor Karl; Du bliver vel snart ligesaa almægtig som Kaptajnen, den gamle Romdunk. Naar han ikke kan lære Dig andet om Bord i sin Skude end Opsætsighed og Klammeri, naar Du er hjemme, saa kunde han ligesaa gerne beholde Dig med det samme. For *jeg* har ingen Fornøjelse af Dig mere!"

Tønnes saa' hen paa gamle Jakob, og derpaa drejede han sig rundt og gik ind i sit Kammer.

Jakob lod Smeden skænde lidt endnu.

„Du er for ivrig i det med Drengen, naar jeg skal sige min Mening. Du har dog ingen Skam af ham; han arter sig godt og ..."

„Ti stille!" sagde Smeden.

De blev siddende lidt saaledes. Saa tog Smeden Bogen og stavede sig mumlende frem i den.

Gamle Jakob dampede paa sin Pibe. Saa gik Tønnes igennem Stuen.

„Vent lidt!" sagde Smeden.

Tønnes standsede og saa' paa ham. Bygen var drevet over.

„Hvor gaar Du hen?" spurgte Faderen.

„Jeg — jeg — Jeg gaar til Spangs!" sagde han raskt.

„Naturligvis!" mumlede den gamle. Men idet han gav Sønnen Tegn til at tøve lidt, rejste han sig og gik hen til Hjørneskabet, hvor han trak en Skuffe ud og syntes at søge efter noget.

„Her er det! Det kan Du give til Konfirmandinden," sagde han og lod en lille Æske falde i Tønnes' fremrakte Haand.

Tønnes saa' forundret paa ham. Men Smeden vinkede kun, at han skulde gaa; og Sønnen gik.

Han kunde ikke dy sig, da han var kommen udenfor. Preusser gøede fra sit Hus, han tyssede paa Hunden og aabnede Æsken. Der laa et Hjerte, et Anker og et Kors i rød Agat, sammenholdt med en tynd Guldbøjle, det hele hængende i en Sølvkæde.

Det havde været hans Moders. Maaske en Forlovelsesgave fra Faderen.

Drengen blev rød, lige saa rød som Agaten. Han puttede hurtig Æsken til sig og gik.

Preusser saa' langt efter ham; men Tønnes saa' sig ikke tilbage.

Hele Kaptajn Spangs Hus var fuldt af Gæster. Naar den fjernere og nærmere Slægt endelig kom sammen ved festlige Lejligheder, saa var den stor. Omtrent hele den velhavende Del af Byen gav Møde.

Alle Stuerne var tagne i Brug. Kvinderne sad sammen og snakkede og drak Kaffe, Mændene røg Tobak, drak Punsch og fortalte Historier. Undertiden antog disse saadanne Former, at et og andet skægget Hoved bøjede sig frem og kiggede ind til Fruentimmerne, om de hørte noget. De var imidlertid for optagne af sig selv indbyrdes. Det var Aar siden, de sidst havde været sammen saa hyggeligt som i Dag. Hele Byen skulde have sin Overhaling. Og den fik den.

Tønnes var ør af al den Snak, al den stærke Duft af Punsch og Tobak. Han kom i Vejen over alt og satte sig sluttelig i en Krog, hvorfra han kunde se Kaptajnens blussende Ansigt, omringet af en Kreds ligesaa stærkt farvede. Mændene lo, slog i Bordet, lo atter og pustede under dette Stuen endnu tættere fuld af Tobaksdamp, medens de forskellige bestøvlede Fødder efter Tur havde fat i Spyttebakken, som blev skubbet hid og did, naar Piberne skulde bankes ud eller Tobakssaften trængte til et Afløb.

Tønnes havde givet — ja han vidste ikke hvor meget til, for at faa talt blot to Ord med Nanna. Men enten var hun formelig belejret af Kaffesøstrene, eller, naar hun nu og da saa' sit Snit og gik ind og klappede Faderen paa Skulderen og lagde sin egen fintrødmende Kind op imod hans blussende, saa manglede Tønnes Mod til at stille sig i Vejen for hende i det afgørende Øjeblik.

Dette Mod manglede derimod ikke en ung Mand, Kaptajnens Førstestyrmand, som tillige med anden Styrmand og nogle af Folkene var kommen herud til Byen i Dagens Anledning. Denne Førstestyrmand var en rask, krølhaaret Fyr, som øjensynlig ikke tog sig Verden synderlig nær. Han kunde drikke, fortælle Historier, besørge sin Pibe og sige den smukke Skipperdatter Artigheder paa samme Tid, uden nogen Sinde at komme ud af Ligevægten.

Tønnes snappede enhver af disse Artigheder henne fra sin Krog. Han kunde egentlig ikke sige, at de indeholdt noget fornærmeligt, men den med Verden saa fuldstændig ubekendte Tønnes ærgrede sig over den Lethed, hvormed det gik for den anden; han ærgrede sig over, at Nanna i det hele taget skulde høre derpaa, og at den gamle ikke kunde stoppe Munden paa sin Styrmand, men stedse skulde le og le og stoppe sin Pibe og lade fem være lige.

Det kogte i Tønnes. Han var for beskeden til at forlange, at nogen skulde lægge Mærke til ham selv, han ønskede blot, at der ikke blev lagt saa meget Mærke til Nanna.

Og dog var hun jo den, hvorom alt drejede sig i Dag. Det kunde ikke godt være anderledes.

Det svimlede for Smedens Søn, al denne Damp og Duft og Latter og Snakken. Han rejste sig stille fra sin Krog og vilde gaa. I det samme saa' han, at Nanna derinde fra den anden Stue gik ud i Køkkenet. Han listede sig ud af den grønne Gangdør, løb bag om Huset og traadte ind ad Køkkendøren.

Hans Hjerte bankede. Han famlede efter Æsken i Lommen.

„Men er det Dig, Tønnes?" sagde Nanna, som havde noget at se efter oppe i Tallerkenrækken oven over Vaskebordet.

„Jeg vilde gerne give Dig noget fra mig — det vil sige, det var Fa'r, som ... men Du skal ikke vise det til nogen!"

„Hvad er det?" spurgte Pigen nysgerrig.

„Ja, se selv!"

Han aabnede Æsken.

„Skal jeg have det?" spurgte hun, idet hun holdt Kæden frem for sig.

„Ja!" sagde Tønnes straalende.

„Den er nydelig. Tak!" sagde hun og trykkede hans Haand.

Han trykkede hendes igen og saa' hende ind i Øjnene.

„Mere varmt Vand!" raabte Kaptajnen og stak sit Hoved ind ad Døren. „Hvad Fanden? tror jeg ikke, de kysses! ..."

Nanna trak Haanden hastig til sig og bed sig i Læben.

„Nu kommer jeg!" sagde hun. Men den glade Kaptajn var allerede borte — maaske for at forlyste Selskabet derinde med denne Køkkenhistorie.

Tønnes var bleven blodrød.

„Gem den!" sagde han og pegede paa Æsken.

Hun saa' paa ham og svarede koldt:

„Tak! jeg skal nok selv passe, hvad jeg vil. Men hvad skulde Du ogsaa herude i Køkkenet?"

Tønnes havde intet Ord.

„Gaa nu!" sagde hun med den lille Rynke i Panden, som han kendte fra tidligere Lejligheder.

„Gaa!" sagde hun lidt formildende. „Jeg maa ind til de andre!" —

Tønnes lagde Haanden paa Klinken. Han vilde have et rigtig godt Ord. Men det kom ikke.

„Du skal vel ind til din Styrmand, Du?" sagde han med dirrende Læber.

„Fy, Tønnes!" —

„Ja, gaa Du bare! jeg skal saamæn' ikke" ... Og han rev Klinken op og stormede ud.

„Tønnes!" raabte hun efter ham. „Tønnes, saa hør dog ...!"

Han hørte intet. Han løb, han vidste ikke hvorhen. Han løb langs Stranden gennem Sandet, saa længe indtil han blev træt. Mørket var faldet paa, Stjernerne blev tændte. Han saa' ude over Søen et rødt Skær. Det var Maanen, som begyndte at staa op. Saa gik han hjem efter.

Smeden og gamle Jakob sad i Stuen med Lys paa Bordet og røg og smaasnakkede.

„Hvad; er Du allerede der?" spurgte Smeden lidt forundret. „Kommer man nu saa tidlig fra Gilde hos Kaptajnens?"

„Der var saa mange Folk og saa varmt og saa megen Tobaksrøg, og de drak saa meget og — jeg har ondt i Hovedet!" sagde Sønnen.

Han gik ind paa sit Kammer.

Smeden saa' paa gamle Jakob.

„Fanden staar i Drengen; han er jo helt kulret i Dag. Skulde Kaptajnen have drukket ham ...? Saa skal da ogsaa ...!"

„Nej, nej!" sagde Jakob i en afgørende Tone. „Han gik jo saa rank som et Spedelys. Nej, det er snarere noget ganske andet!"

„Saa—aa? hvad kan der være andet i Vejen med saadan en Hvalp?" —

„Aa—aa;" sagde Jakob. „Der kunde jo — hm! naa ja—ja man skal intet forsværge, ser Du!"

Og de to gamle fortsatte rygende og smaasnakkende, medens Smeden nu og da kastede et Blik hen til Sønnens Kammerdør.

„Nu har han vel lagt sig til at sove! Ja lad ham bare sove. Gid han var vel til Søs igen — siden det nu ikke kan være andet!" —

Smedens Stemme var blød; blødere end maaske Sønnen selv vilde have troet, at den kunde være.

Tønnes havde først villet tænde Lys, men havde betænkt sig. Efterhaanden var Maanen kommet op, og Skæret faldt ind gennem det lille Vindve. Han søgte at samle sine Tanker. Han lagde sig paa Sengen.

Den dumme Tøs! og Styrmanden og Kaptajnen og hele Redeligheden derhenne i det røde Hus! Hvad kom det ham ved alt sammen? Han var jo kun Smededrengen for dem alle. Men han vilde ikke ud mere med Kaptajnen. For Kaptajnen havde lét ad ham. Og han vilde aldrig tale til Nanna mere. For hun havde set saaledes paa ham. Aa, han vidste nok, at hun var storagtig. Smeden havde Ret. Men Tønnes vilde tage Hyre med et andet Skib, en Ostindiefarer, og blive borte mange Aar og tage Eksamen paa England og komme hjem som Kaptajn. Og saa vilde han gaa forbi det røde Hus og slet ikke se til Nanna, som sad i Vindvet ... Men saa var Nanna jo bleven ældre og maaske gift, maaske gift, maaske med Styrmanden ...!

Det fo'r som et Stik igennem Drengens Hjerte. Han rejste sig over Ende og saa' paa Maanelyset hen over Gulvet. Hvad var der dog egentlig i Vejen med ham?

Maaneskinnet kunde intet Svar give. Ingen kunde give ham noget Svar. Han lagde sig tilbage og døsede. Hans Hoved var tungt. Mon han var syg?

Han kendte i hvert Fald ikke sin Sygdom. Ingen attenaarig Dreng paa Landet kender den selv.

Han sov ind og drømte noget forvirret Tøjeri. Han vaagnede og frøs. Nej, han kunde umulig nu klæde sig af og lægge sig til at sove. Han stod op, aabnede forsigtig Vindveskrogene, svang sig ud, trykkede Vindvet ganske sagte til og sneg sig langs Aaen og Byens Udkant.

Han vilde gaa sig varm og gaa fra sine Tanker. Han gik raskt til, da han var kommen lidt bort fra Smedien.

Men han standsede ved Gangbrættet over Aaen ind til Krohaven. Der var lyst i Gæstestuen. Vindverne var røde i Modsætning til Maanelyset, der laa hvidt og koldt over Muren. Han fik pludselig den Idé at gaa ind. Han trængte til Selskab, uden at han ret gjorde sig Rede for, at han trængte dertil.

Der sad omkring det store runde Bord i Midten af Stuen — første Styrmand og anden Styrmand med nogle af Skibsmandskabet og nogle

Fiskere fra Byen. Gildet maatte altsaa være endt hos Kaptajnens. Kaptajn Spang yndede at gaa tidlig til Ro; han havde maaske særlig Opfordring hertil i Aften som Følge af den Eftertrykkelighed, hvormed han havde fejret Dagen.

Denne Formodning bekræftedes af Førstestyrmand selv.

„Den gamle var saa tilpakket," forklarede han just Mandskabet, da Tønnes traadte ind, „at han til sidst ikke kunde finde Klysset til at stikke Pibespidsen i."

Man lo.

„Han sad og stangede med Piben," fortsatte Taleren, „som om han vilde harpunere sin egen Næse eller kradse sig Søvnen ud af Øjnene. Saa fik vi taget et Tag i ham og bragt ham til Køjs. Vi kender ham jo. Men den lille Nanna, Pigebarnet, græd, saa det var en Ynk. Man skulde mene, at hun aldrig havde set den gamle gaa over Stag før med en Bjørn til Bovenvægt!" —

Latteren blev almindelig. Tønnes fortrød et Øjeblik, at han var gaaet herind. Men nu var han sét. Det var ham dog en Beroligelse. at Førstestyrmanden sad her og ikke hist ovre.

„Naa min Gut!" raabte Styrmanden, idet han skænkede ham et Glas op af Bollen paa Bordet. „Du kommer nok for at indhente det forsømte. Det kan jeg lide. For mange Fruentimmer fordærver Appetiten. Jeg selv var gerne skejet ud et Par Timer før, om jeg blot havde kunnet komme til; men jeg maatte holde Brandvagt efter den gamle. Om otte Dage er vi vel under Sejl igen, saa faar vi nok spulet Tarmene rene for alt, hvad vi nu hælder i dem. Skaal Tønnes! Du holdt Dig flinkt paa forrige Rejse, men hvad er det for et Fjæs Du sætter op i Aften?" —

Tønnes stak Glasset ud. Han blev ærekær, da han blev mindet om Søen.

„Ret saa! Her er et nyt; drik og vær glad og blæs alle Griller ad H— til. Det er Sømandens ABC, og min hele Katekismus!" —

„Det turde dog være, at den ikke slog til!" mente anden Styrmand, en mager, alvorlig Mand med fremstaaende Kindben, skarpe Træk, „amerikansk" Skæg under Hagen. Han sad og holdt en Harmonika paa Skødet og trak af og til en lang Tone og en lille klimprende Trille ud af den.

„Enhver gaar efter sit Bestik!" svarede Førstestyrmand sorgløs og godmodig, som hans Væsen var. „Giv os et Stykke, Esbensen!" raabte han og føjede til med et udfordrende Kast paa sit Krølhoved: „Men ingen Begravelsesjammer, hører Du! Saft og Kraft og Polkamazurka og ingen Kvinkeleren om døde Kærester!" —

Det var Esbensens Svaghed. Han sang altid om døde Kærester.

„Du kan beholde dine Flovser hos Dig selv!" sagde anden Styrman tvært.

„Snak!" raabte Første godmodig. „Giv os et Stykke. Lige meget derom! lad os faa en Vise; jeg bestiller en ny Bolle." —

„Vi kan vist hjælpe os med, hvad vi har!" sagde Esbensen sindig. „Og Du kunde vist hjælpe Dig med mindre?" —

„Ingen Vrøvl. Bollen er bestilt. Faar vi saa Visen?"

Harmonikaen lod sig høre, og alle Folkene om Bordet lyttede andægtig efter til Sangen, som blev sunget i dybeste Alvor.

Jeg gik mig ud ved blanken Sø,
Vi skulde til at sejle;
Der mødte mig min egen Mø;
Det skal nu aldrig fejle.
Og hør Du elskte Hjertensven
Og tag mig med paa Bølgen blaa,
Thi om Du sejler fra mig hen,
Jeg skal i Sorg forgaa! —

Jeg gjorde mig saa ond og vred,
Endskønt jeg ikke nænt' 'et.
Hun svared: Du min Kærlighed,
Du kan ej være bekendt 'et!
Saa fo'r vi ud paa Bølgens Skød
Og Skibet førte os af Sted,
Endskønt Kaptajnen han forbød
At have Kvindfolk med.

Men da vi stod Kanalen ud,
De Storme ret begyndte.
Hun sukked: ak min Skabergud,
Det har jeg, for jeg synded.
Og hør Du elskte Hjertensven
Og kast mig Du i Bølgen blaa,
Thi skal jeg længer sejle hen,
Jeg maa af Angst forgaa! —

Jeg blev saa bleg ved disse Ord,
Dog kunde jeg ej nænne
At kaste Pigen over Bord; —
Saa maa vi heller vende!
Men Skibet fo'r paa Bølgens Skød
Og Skibet førte os af Sted;
Kaptajnen sagde: Jeg forbød
At tage Kvindfolk med! —

Men da vi kom til Lissabon,
Saa havde Rejsen Ende,
Da var min egen Pige kun
Et Lig og ej at kende.
Og hør Du elskte Hjertensven,
Nu sørger jeg paa Bølgen blaa,
Fordi jeg tog Dig med mig hen
Og lod Dig her forgaa!

„Er det ikke det, jeg siger?" raabte Førstestyrmand; „han skal altid lamentere over de døde Kærester!"

„Det er netop en rigtig pæn Vise!" sagde en af Folkene, som endnu sad og slog Takten i Gulvet med Foden.

„Det er noget Sludder," raabte den første. „Der er ikke Menings Forstand skabt deri. En Pige, som dør af Søsyge, ha!" —

Man begyndte at drøfte ganske sindigt, om der var nogen Mulighed derfor eller ikke. De fleste mente, at det dog nok kunde være. Førstestyrmand slog i Bordet; Andenstyrmand holdt sig tavs udenfor Sagen og trak en Gang imellem paa sit Instrument.

„Lige meget!" raabte endelig den første. „Det er ikke nogen Sømandssang. Der skal en hel anden Melodonte til. En rigtig Sømand

kerer sig ikke om Pigerne. Pokker i Vold med dem; lad dem blive i Land; de er kun til Fortræd, siger jeg. Der er saa mangen en brav Gut, som er gaaet paa Grund for et Par Øjnes Skyld; og saa griner de bare ad ham bag efter. Pokker i Vold! siger jeg. Skal vi kuldsejle, saa lad os kuldsejle og blive derude med Skuden; og lad Fruentimmerne blive, hvor de er. Hver sit! Det kan jeg en Vise om." —

„Saa skulde Du synge den og ikke sidde og skabe Dig gal!" sagde Andenstyrmand.

Første saa' paa ham, som om han vilde give ham nok et Svar, men nu raabtes der: „Syng, syng!"

Styrmanden smilede, skænkede først rundt i Glassene, strøg sig dernæst over Munden og spurgte „Musikanteren", om han kunde spille den Melodi:

Og Fanden og hans Pumpestok?

„Jeg spiller ikke saadan noget ugudeligt Tøjeri!" svarede den anden mut.

Første lo.

„Du skal ikke blive bange. Der gaar saa mange honnette Viser paa Abekattemelodier. Jeg kan godt hjælpe mig selv foruden din Orgelkasse!" —

Han sang:

Nu fløjter Brisen som en Fugl,
Et Spilleværk med Triller,
Og titter frem og leger Skjul
Og snurrer med sit Sangværks Hjul,
Mens Søen Bassen spiller.
Et saadant lidet Spilleværk
— Hej Gutter, mærk mit Ord —
Er Sømands bedste Tidsfordriv,
Som han kan ha' om Bord.

Vi kan ej tage Skoven med,
Hvor Drossel slaar og Finker;
Men Skoven er et farligt Sted,
Dens Fugle bringe tidt Fortræd;
Farvel! vi derfor vinker.
Farvel, Du Skov med Sang og Klang
— Hej Gutter, mærk mit Ord —
En Sømandssang fra Leveren,
Den lufter ud om Bord.

Jeg véd, der sidder under Ø,
Med pæne, hvide Hænder
Og Smil og sligt, en dejlig Mø,
Men lad mig som en Sinke dø,
Om ej det Spil jeg kender!
Et saadant lidet Spilleværk
— Hej Gutter, mærk mit Ord —
Er godt nok for en Dag i Land,
Men ikke med om Bord.

Tidsnok der komme kan den Stund,
Hvor nedenom vi sejler
Og lægges under Skudens Bund;
Vi vil dog ikke gaa paa Grund
I Land som Hundestejler.
Farvel derfor, hver Pigelil!
— Hej Gutter, mærk mit Ord —
Skal Farten ende med Forlis,
Saa dør vi helst om Bord.

Da man en Gang var begyndt, saa vedblev man med Viserne. Den ene tog den anden, men de blev snart af et Indhold, som Tønnes,

selv om han forstod det, ikke havde nogen Fornøjelse af at høre paa. Han rejste sig, saa snart han kunde gøre det ubemærket, og gik ud.

Han var ganske fortumlet. Hvad var det dog, der var bleven sunget? Han satte det, medens han i det hvide Maaneskin vadede igennem Sandet, i Forbindelse med Bølgegangen gennem hans eget Sind i Dagens Løb. Han begyndte at ane noget, hvis Tilstedeværelse han hidtil kun havde fornemmet som Blodets raskere eller langsommere Fart gennem Aarerne. Han gik omkring Kaptajnens Hus. Det laa i dyb Søvn, medens Maanen kiggede ned igennem dets Skorsten, som om den ad denne Vej vilde udforske Beboernes Drømme.

Sov hun nu? Ja naturligvis. Drømte hun? Rimeligvis. Men om hvad ...?

Tønnes forekom sig selv som en Tyv, at han saadan gik her og luskede omkring. Sæt at nogen saa' ham! Hvad vilde de tænke? ...

Han blev aldeles forknyt. Hvad var det dog, der var i Vejen med ham?

Under Umuligheden af at kunne klare sig noget som helst, vendte han, slog et stort Slag uden om Kroen, sprang over Aaen og gik langsomt hjem til Smedien, medens det var ham ligesom en beroligende Følelse, at han gik her alene, og at ingen kunde spørge ham ud.

Da han havde naaet Plankeværket og vilde liste sig uden om det hen til sit Kammervindve, mærkede han, at Preusser lavede sig til at gø.

Han hviskede Hundens Navn og den nedstemmede straks sit Varsko til en dæmpet fortrolig Knurren: Naa, saa det er Dig!

Den raslede logrende med sin Lænke. Han længtes efter og trængte til Selskab. Han gik paa Tæerne hen til Hundehuset og klappede sin Kammerats Hoved. Preusser besvarede Kærtegnene. Den mærkede nok, at den ikke maatte gø.

Nej, jeg kan dog ikke sove nu! tænkte han og løste Hundens Kæde.

„Stille Preusser; fy, stille! Du kan gaa med mig, men bare rolig!" —

De to Venner fulgtes. Den ene havde ikke synderlig mere Begreb end den anden om, hvorfor de gik her. De slog Vejen ind over Sandflugten til Skovbrinken. Tønnes kravlede op, Hunden sprang efter.

Tønnes satte sig paa et Træstød; Hunden foran ham med Snuden paa hans Skød mellem hans Hænder. Det ene Øje, som endnu kunde se, iagttog, hvorledes Vennens tvende Øjne hvilede med et besynderligt paa en Gang nærværende og fraværende Udtryk over Husene

dernede paa Sandet, som i det blændende Maaneskær næsten flød sammen med Havet.

Tønnes' Hoved sank lidt efter lidt ned imod Hunden. Hans Bryst bølgede og hans Haand sitrede. Hunden begyndte at knurre. Den var jo *næsten* saa klog som et Menneske. Den vilde vide Besked.

Tønnes klemte dens fugtige Snude imellem sine Hænder. Han kunde i dette Øjeblik have meddelt sin Kammerat og Ven, at han led under det første, altovervældende Indtryk af en Opdagelse, han netop havde gjort. Han elskede Andreas Spangs Datter.

Det maatte være det. Det kunde umulig være andet. Hvor ung og uerfaren man er, man er dog atten Aar, og Bølgerne i Hjertet skvulpe saa længe frem og tilbage i mumlende Løb, vækkende et stedse stærkere og stærkere Ekko derinde i Stilheden, indtil de til sidst rejse sig, bruse frem og raabe: Det er *det*. *Du* er vor Mand, vi har fat i Dig, vi slipper Dig ikke; hør os nu, vi raaber Dig ind i Øret: Du elsker, Du elsker for første Gang, Du er fortabt, hvis Du ikke faar hende; thi Du elsker som Slægten her paa denne Strand, din og hendes egen, trodsig, ærekær, bundet til en Lidenskab som Folkene her til deres Strand, som Stranden til Havet, der vælter sine evige Bølger! —

For at Baaden skal komme i Drift behøves kun et svagt Stød. Styrmandens Vise havde givet Stødet; Tønnes var ude paa Lidenskabens Bølger.

Han stønnede. Hunden gav sig til at pibe lydeligt. Ak, den kunde jo dog ikke forstaa ham. Hvad behøvede han at klemme saa haardt for? —

Tønnes sprang op.

„Kaptajn, Kaptajn!" raabte han og slog sig for Panden.

Saaledes stod han og saa' ud over det maanebeskinnede Hav, hvis Bølger brød sig mod Sandet. Disse Bølger skulde trælle for ham; paa dem skulde han naa til hende.

Og imidlertid brød Søerne inde i hans egen Sjæl. Han var jo saa ung; han havde aldrig stridt med den Strøm før; han ængstedes næsten over, hvor dybt den skar sit Løb.

Over Stranden og Havet trak Foraarsnattens Himmel sin umaadelige Bue. Kloder blinkede derpaa som smaa Prikker. Naar man staar længe og alene en Nat og ser paa disse tindrende Prikker, saa er det til Slutningen, som om man hørte en Susen af stor Ro og Højhed, en dæmpet, beroligende Musik, der stemmer Sindets Bølger ned og lægger sig over Lidenskab og Uro, Længsler og Løfter, Attraa og Bønner med en forunderlig fjern Hvisken: Giv Tid, giv Tid ......!

Saa gik Tønnes og Preusser hjem for at sove.

V.

Og Nanna?

Ugedagen derefter, da Faderen og Tønnes var taget af Sted til Havnepladsen, hvor Barkskibet „Anna-Dorthea“ laa, gik hun ind paa sit Kammer og græd.

Hun syntes, at det var over Faderen. Men han var jo taget saa tidt af Sted, uden at hun var kommen i saa stærk Bevægelse. Saa maatte det være . . . . .

Over Tønnes? spurgte hun sig selv.

Han havde set saa sørgmodig ud Dagen efter Optrinet i Køkkenet. Saa havde hun kaldt venlig paa ham og spurgt, hvad der fejlede ham; saa havde han knuget hendes Haand, og saa havde hun sagt: Av! Saa havde han sluppet og var gaaet bort, og saaledes var de sidste Dage gaaede, uden at nogen af de to havde haft synderlig Fornøjelse af hinandens Selskab.

Den sidste Dag havde de truffet hinanden oppe ved gamle Jakobs Hus paa Brinken. De havde siddet paa Bænken udenfor Signalskuret, begge i Tavshed.

Saa havde Tønnes pludselig rejst sig og sagt, idet han pegede ud over Søen:

„Jeg skal nok blive Kaptajn, Du, ligesom din Fa'r!“

Det var bleven sagt saa pludselig, at hun ikke havde kunnet lade være at le.

„Du behøver ikke at le!“ raabte Tønnes.

„Jeg kan virkelig ikke lade være!“ —

„Saa kan Du blive siddende her og le alene!“ Og dermed var Tønnes sprunget ned ad Stien.

Nej, han havde dog været altfor besynderlig og altfor lunefuld.

Den unge Pige stod og græd med Albuerne støttede paa sin lille Kommode. Men man græd ikke længe ad Gangen her paa denne Strand.

Hun blev vred paa sig selv og tørrede Taarerne af Kinden. Saa trak hun den øverste Skuffe ud. Der laa hendes Smaasager fra Konfirmationen. Der laa ogsaa en lille Bog, hæftet i rødt Papir og med Udskriften: „Passeret om Bord paa Barken Anna-Dorthea, ført af Kaptajn Andreas Spang, paa en Rejse til Cadix og Vestindien og tilbage over Leith“.

Bogstaverne var store og rummelige og stødte af og til hinanden paa Albuerne under deres Iver for at komme frem. Men det saa' Nanna ikke.

Det var Tønnes' Dagbog paa hans første Rejse. Kaptajn Spang, som nødig selv skrev, havde beordret sin Skibsdreng til at føre denne

Journal. „Det kunde han altid have godt af siden" ; og han havde foræret Datteren Bogen, da han kom hjem.

Nanna slog op og læste.

Den lille Bog var holdt pyntelig. Første Side saa' omtrent saaledes ud:

Datum	*Passeret*	*Vinden*
9. April.	Maaneden begynder at dreje. Jeg har Hyre som Skibsdreng med 5 Rbd. i Maaneden.	V. S.V.
10. —	Intet. Proviant og 200 Favne Kæde om Bord.	S. til V.
11. —	Vi fik Udskejning med hele Besætningen for Eftermiddagsarbejde, da det var Kaptajnens Geburtsdag. Kaptajnen kommen sent om Bord (her var noget kradset ud bagefter).	
12. —	Vi letter og sætter alle tjenlige Sejl til.	S.
13. —	Gjorde første Gang Røjlen fast. Det staar med Byger. o. s. v.	

Nanna bladede videre. Men snart trættedes hun ved Ensformigheden i disse Meddelelser om Vejr og Vind og Arbejdet om Bord. Hun kunde ikke faa fat paa Tønnes under alle disse kortfattede Sømandsudtryk, som hun rigtignok var godt hjemme i, men som egentlig sagde mere om Skibet end om Skibsdrengen. Hun vilde have foretrukket et Brev.

Men man skrev nu engang ikke Breve her paa denne Strand.

Hun skubbede Bogen ned igen paa dens Plads og tog Æsken frem, som Tønnes havde foræret hende.

Hun holdt Kæden i sin Haand med de tre smaa røde Genstande i. Hun erindrede det Udtryk, der havde været i hendes Legekammerats Øjne, da han halvt undselig, halvt bønligt bedende havde rakt Æsken frem.

Kæden blev ganske varm i hendes Haand. Hun tog den hastig om Halsen, men opdagede med det samme, at de tre smaa Ting næppe hang synderlig fast i den tynde Guldbøjle, og at de let kunde skilles fra Kæden. *Den* var stærk nok; det prøvede hun ved at trykke i den, saa at den snærede om den smukke Nakke.

Hun havde en Rulle hvid Silketraad. Silke skulde være saa stærk,

vidste hun. Hun kastede, slog og surrede, aldeles paa Sømandsmanér, Tro, Haab og Kærlighed fast til Sølvkæden og endte med et forsvarligt, tredobbelt Halvstik. Saa vidste hun, at det ikke kunde gaa op.

Og siden den Dag bar hun stedse Kæden synlig om Halsen. Men de tre smaa, røde Agatgenstande havde Plads dér, hvor intet nysgerrigt Øje kunde se dem, over den unge Piges varme, bankende Hjerte.

Og saa gik Sommeren.

Sent paa Høsten kom Kaptajnen hjem. Hun holdt Faderen længe og hjertelig omfavnet og spurgte, medens hun endnu havde sit Ansigt ved hans Bryst:

„Naa! og Tønnes .....?“

Den gamle lo og tog hende op i sine Arme.

„Længes Du efter ham, min Tøs?“

„Du skal slet ikke spørge, om jeg længes, men blot svare mig paa, hvad jeg spurgte om ....!“

„Godt! Tønnes tog til Staden med det samme. Han bliver der og gaar paa Skolen, til han faar Eksamen. Han vilde ikke komme hjem her, førend han var Styrmand, sagde han; og jeg gi'r ham sgu Ret. For her gaar I to blot og skæn ....“

Hun holdt ham for Munden. Han gryntede og kvaltes næsten under denne Kamp for at komme til at le. Men da de senere begyndte at snakke „ræsonerligt“ sammen, kunde han intet faa ud af Pigen.

„Hun ligner sin Fa'r!“ sagde han og saa' efter hende, halvt stolt, halvt hovedrystende. „Ja, førend en Planke kan blive til et Stykke Skibstømmer, saa maa den i Svedekisten og pines krum. Det kan dog alt sammen lignes ved en Skude i denne Verden!“

Og med denne Bemærkning blandede Kaptajn Andreas Spang sig sin sædvanlige Aftengrog; og Groggen var ikke af de svageste.

Tiden gik sin vanlige Gang i den lille By. Kaptajnen begyndte atter at kede sig, hvad han altid gjorde, naar han havde været noget hjemme. Denne Gang havde han heller ikke noget rigtig godt af Datterens Selskab. Nu var hun jo dog voksen og kunde ikke føjte om, men maatte deltage med Tanten i Husets indvendige Gerning. Man skulde da tro — og Kaptajnen troede det selv — at hun netop kunde være ham til Selskab. Men hun var bleven indesluttet, sad ofte med Haanden under Kinden og Albuen støttet til Vindveskarmen, og naar da Faderen talte til hende, saa svarede hun med en ganske svag Rynke i Panden, eller hun smilede adspredt og stoppede hans Pibe af Udkrasningskassen i Stedet for af Tobaksdaasen.

Naar Kaptajnen efter det andet Glas Grog kom med en eller anden

Hentydning, saa rejste hun sig og holdt ham sin Haand for Munden, indtil han bad om godt Vejr. Det gik vel stadig spøgende til imellem dem, men undertiden kunde han, naar han havde faaet det tredje Glas, blive for slem, og saa forlod den unge Pige Stuen.

„Gudbevares," sagde ofte Kaptajn Spang højt hen for sig, „Gudbevares hvad de Fruentimmer er for besynderlige Skabninger. De er ligesaa kildne ved visse Sager som et rankt Fartøj i Blæst!"

Til sidst blev det den gode Kaptajn for kedeligt. Han søgte udenfor Huset. Der var ikke noget stort Udvalg. Han prøvede Smedien.

Men han havde ikke været der mange Gange, førend han følte sig overbevist om, at det ikke gik.

Kaptajnen kunde nok tale med Smeden om Tønnes, men dermed stoppede ogsaa deres Underholdning. Ingen af de to Mænd havde lært sig Kunsten fra de store Byer, at tale om alt og om intet. Enhver havde sine Særinteresser, og tilsammenlagt blev de hverken mange eller store. Dertil kom, at Smeden kun meget maadeholden nød Spiritus, sjældent lo og aldrig ad Kaptajnens Historier. Smeden kunde heller ikke lide, at hans Gæst gjorde sig lystig over gamle Jakob, og saa ophørte disse Besøg lidt efter lidt af sig selv.

Men saa fik Kaptajnen en anden Omgang.

Det var Preusser.

Dette var gaaet saaledes til. Den gamle Sømand var en Dag standset foran Preussers Beboelseslejlighed, da der ingen var hjemme i Smedien, og havde moret sig over den bidske, utrættelige Maade, Hunden lagde sin Vagtsomhed og øvrige uselskabelige Natur for Dagen. Da den svære Kaptajn ikke gav tabt, saa gav omsider Hunden. Preusser vendte Halestumpen til og krøb under en misfornøjet Murren ind i sit Hus, hvor den drejede sig adskillige Gange rundt og omsider lagde sig med Hovedet fladt ned over sin egen Dørtærskel og det ene Øje fæstet iagttagende paa sin Modstander.

Kaptajn Spang havde noget meget godmodigt i sin Stemme, naar han endelig vilde. Han kunde kalde selv meget sky Børn til sig; han forsøgte det nu med Hunden. Det holdt haardt, men det lykkedes dog. Hunden kom ud, gabede, missede med Øjet og gav sig sluttelig til at logre.

Venskabet var sluttet.

Retfærdigheden byder imidlertid at gaa nærmere ind herpaa, da det kunde synes en baade utilgivelig og uforklarlig Afvigen i den faste Hunds Karakter. Siden hin Nat, da Preusser havde fulgt sin unge Herre op til Skoven, var der indtraadt en vis Kølighed i deres Forhold. Tønnes havde den Uge, førend han sejlede, været aldeles optaget af sig selv; han havde ligefrem forsømt Preusser. Under dette Indtryk fra Hundens Side var Herren taget bort, og Preusser huskede, som man véd, temmelig godt og længe.

Hunden havde sandsynligvis i sin Ensomhed anstillet Gisninger herover og var næppe kommen til et tilfredsstillende Resultat. Menneskene var og blev utaknemmelige Skabninger.

Senere var Nanna begyndt at komme til den. Det havde imidlertid vist sig, at hun ikke var et Haar bedre. Hun kunde sidde og klappe den, og saa kunde hun falde i Tanker, og naar saa Preusser søgte at gøre sin Nærværelse gældende ved, paa sin lidt formløse Maade, at støde med Snuden, saa havde det hændt sig, at Pigen havde rusket den.

Det skal vel være Spøg! tænkte Preusser og besvarede Spøgen. Men saa havde det vist sig, at det dog ikke var Spøg, og saa var det omsider revet ud.

Thi Preusser var ærekær og som alle trofaste Naturer fordringsfuld. Den vilde ikke blot være Legetøj for visse Luner, den vilde have Rettigheder. Der skulde være Balance og Alvor i Sagen.

Den var bleven bitter oven paa alle disse Skuffelser. Den formaaede jo ikke at trænge til Bunds i Tingene, men man var heller ikke aaben imod den. Hvad kan saa en Hund blive andet end bitter? Naar to Mennesker holde af hinanden, saa vil der i mange Tilfælde være en Tredjemand, som lider derunder.

Og paa dette Tidspunkt fandt Mødet Sted mellem Hunden og Kaptajnen.

De to blev snart efter og i Virkeligheden uadskillelige; thi Kaptajnen købte Preusser af Smeden.

Det havde holdt haardt at bringe det dertil. Men dels var den gamle Sømand sejg, dels var Hunden det ikke mindre. Den rev sig — da den først ret for Alvor var bleven sig sine Følelsers Styrke klar — saa ofte løs, og der var saa ofte Spektakler for dens Skyld, at Smeden omsider gav efter. Men efter den Tid var der saa godt som ingen Omgang længer mellem ham og Spangs; thi i sine sodede og indesluttede Grublerier anklagede Smeden Skibskaptajnen for at have skilt ham af, først med sin Dreng og dernæst med sin Hund: alt hvad Smeden havde haft kær.

Og hvad nu Nanna angaar, saa havde hun ogsaa „prøvet" Smedien, og ligesom Faderen var hun kommet til det Resultat, at Omgangen var umulig i Længden. Tønnes' Fader havde i Begyndelsen vist sig ligesom optøet i den vindende og tækkelige Piges Selskab, men da hun efterhaanden baade i ligefremme og forblommede Spørgsmaal kredsede mere og mere om Sønnens Navn, saa var Faderens Mistænksomhed og Ærekærhed vaagnet samtidig. Han skulde hverken have Ord for eller Udseende af at fremme nogen som helst Forbindelse mellem sit ringe og Kaptajn Spangs store Hus; lige Børn legede bedst og maaske — hvem kunde sige det? — naar saa endelig Sønnen

en Gang kom paa Friersko, saa gjorde man sig kun lystig over ham og lod ham drive af som den, han var kommen!

Saa ophørte Nannas Gang i Smedien. Hun behøvede ikke noget endeligt Udbrud af Smedens Vrantenhed; hun „drejede af" i Tide og kom en Dag hjem med det kække Hoved lidt mere knejsende end ellers og med de smukke Læber sammenbidt. Hun gik ind paa sit Kammer og stod lidt dér og tænkte efter. Hun var i Grunden vred, rigtig vred paa Smeden, men maaske netop denne Vrede overfor Faderen havde bidraget mægtigt til med ét Slag at anskueliggøre hende sit Hjerte- og Sindelag overfor Sønnen. Hun rev Kæden op, saa' paa de tre smaa, røde Ting, lukkede Øjnene, saa' Tønnes staa for sig — og følte, at hun elskede Smedens Søn, om der saa var nok saa mange Smede til i Verden.

Man maa have fortrolige i denne Verden; en ung Pige ikke mindre end en ung Mand. En ung Mand *kan* undertiden slutte sine Hemmeligheder inde hos sig selv, en ung Pige aldrig.

Nanna havde ingen Veninde; hun brød sig ikke om de andre jævnaldrende Piger i den lille By. Tanten var hende for grædefærdig. Faderen holdt hun saa meget af — at hun aldrig kunde have betroet sig til ham. Thi hun holdt af ham, næsten som om han havde været et stort Barn. Han var som Voks i hendes Haand; kun kendte, dækkede og bar over med hans Svaghed. En saadan Følelse hos Barnet nærmer sig stærkt til Moderkærligheden. En saadan Mand betror man ikke sit Hjertes første, spirende Hemmelighed —; den taaler Dug af Graad, den kan taale Væde af Regn og Storm og Modgang, men ikke af Grog.

Nanna havde betroet sig til gamle Jakob. Det var kommet lidt efter lidt, ingen af dem kunde sige hvornaar eller hvorledes. Gamle Jakob forstod en halvkvædet Vise; han havde vel ogsaa været ung en Gang, skønt det rigtignok var meget længe siden og skønt mange betvivlede det. Han var i hvert Fald en opmærksom Tilhører, utrættelig i at besvare de samme Spørgsmaal og bejae de samme Formodninger — og det er i Grunden alt, hvad forelskede ønsker.

Den unge Pige besøgte ham saa ofte, som det nogenlunde lod sig gøre. Maaske vilde hun gøre Stedet, Signalskuret og Bænken udenfor samme, sin Afbigt for den Maade, hvorpaa hun havde drillet Tønnes, sidste Gang de havde været sammen heroppe. Den gamle røg sine Piber og nikkede hen for sig; den unge Pige talte om Faderen derhjemme og om Preusser, som nu havde forøget Husstanden, om Smeden og om den lange Vinter, om hvad der var forefaldet af mærkeligt i Ugens Løb og om, hvornaar Tønnes kunde ventes hjem. Det endte alt sammen her.

Nanna vidste ganske anderledes end sin Ven at dreje sig. Men hun var jo ogsaa en ung Pige.

Vintren var endnu ikke gaaet sin Vej de første Dage i April. Saa haardnakket havde den ikke været i mange Aar, og den havde været lang, meget lang for Nanna.

Solen skinnede i Dag. Det skulde egentlig være Foraarssolen, men dens Straaler traf Levninger af Snedriver langs Skovranden og under Brinken, og flere Hundrede Alen ud i Bugten laa en fast, hvid Isbræmme. Udenfor denne var Søen blaa; den saa' rigtig frisk og indbydende ud, men det var kun meget faa Sejlere, som havde taget mod Indbydelsen.

Gamle Jakob stod med Kikkerten for Øjet. Nanna sad hos ham inde i Skuret; den lille Kakkelovn var glorød, og hun maatte flytte sig for den.

„Faar den Vinter da aldrig nogen Ende?" sagde den smukke Pige og saa' baade tankefuld og fornærmet ud.

Gamle Jakob lo saa smaat og smækkede Kikkerten sammen.

„Hm! de unge Mennesker har altid saa travlt. Hvis Vinden springer om paa en Vesten — og det kan jo snart ske —, saa er den Is fløjten, og saa kan vi have Tøvejr med det samme og store Knopper inden 8 Dage. —"

„Ja, gid det var saa vel!" sukkede Nanna.

Hun rejste sig derpaa og saa' tilfældigvis gennem det lille Udkigsvindve, som vendte ud mod Stien, der løb op over Brinken.

„Hvad er der i Vejen?" spurgte gamle Jakob.

Hun var traadt tilbage og var bleven blodrød. Derpaa gjorde hun en Bevægelse, først som om hun vilde gaa ind i Skabet, hvor Jakob gemte sine Køjeklæder og sine Fødevarer, og dernæst som om hun vilde løbe ud igennem Døren.

Men i Døren stod allerede en rank, bredskuldret Skikkelse med et Ansigt, som blussede efter et raskt Løb i den skarpe Luft.

„Tønnes! nej virkelig?" raabte gamle Jakob.

Tønnes trykkede Jakobs Haand og vendte sig imod Nanna. Hun havde aldeles tabt Fatningen. Han opdagede det og gav sig til at snakke hurtigt og i en lang Ramse om sig selv. Som forklarende Afslutning trak han en Tegnebog op af Lommen paa sin blaa Klædesjakke, og ud af Tegnebogen tog han et Stykke Papir, som han rakte Nanna.

„Her er Eksamensbeviset, baade Bredden og Længden. Styrmandspatentet faar jeg først, naar jeg har været ude en Rejse endnu. Men Beviset er det vigtigste; jeg er kommen ind som Nr. 1."

„Det kunde ikke være mindre!" erklærede Jakob med Overbevisning.

„I gamle Dage!" lo Nanna og værgede for sig. „Ja det var en anden Sag!" —

Hun blev alvorlig. „Nej, Tønnes, Du skal være stille. Du vil dog ikke gøre mig vred, vel? Ser Du den derude!" raabte hun og pegede ud mod Iskanten, hvor en Sælhund i dette Øjeblik skød op ligesom for at se, hvad al denne Blæst og al denne Bragen kunde betyde.

Tønnes var Jæger. Ikke saa snart fik han Øje paa Sælhunden, førend han tog Nanna fast i Armen.

„Stille Du; bliv her, men rør Dig ikke; pas paa den, medens jeg løber hjem efter Bøssen!" —

„Hvad; vil Du løbe hjem den lange Vej?"

„Javel; jeg er hurtig tilbage. Pas bare paa!"

Det nyttede ikke, hvad hun sagde. Han sprang af Sted ind imod Land. Da han kom i Landkanten, maatte han springe over en stor Revne, som Isen havde slaaet. Han tænkte ikke derover, han vinkede kun ud til hende, at hun skulde blive, og hun vinkede ind til ham, at hun nok skulde passe paa; og saa fo'r han af Sted langs Stranden. Og denne Gang var han lige saa hurtig, som Nanna havde været før.

Han kom aandeløs hjem.

„Bøssen!" raabte han. „Muskedonneren; der er en Sælhund!" —

Smeden vrissede lidt ad hans Ivrighed. Men alle Folk paa denne Strand var Jægere; Smeden ikke mindre end andre.

„Du maa først tage Skraldet ud af den," sagde Smeden og langede den tunge Bøsse ned fra sin Plads.

„Jeg har ikke Tid," svarede Tønnes.

„Snak! Det Skud er rustet fast i Løbet for længe siden, og Du skal da ikke komme til nogen Ulykke for en Sælhunds Skyld. Den venter nok paa Dig!"

„Jamen ....!"

„Ingen jamen. Kom her!" —

Der gik en ti Minuter, og der var vel nok gaaet en halv Time, inden Tønnes med den tunge Bøsse i Haanden kom løbende igennem Sandflugtens tunge Sand. Stormen susede. Tønnes blev saa trang om Hjertet; det forekom ham, at Skikkelsen derude paa Isen var bleven saa paafaldende lille. Han kastede et Blik til Strandkanten, medens han skar af Sted i strakt Karriere, og han gav et Skrig fra sig.

Isen var i Drift.

Han sprængte af Sted, indtil han var kommen til Stedet paa den anden Side af Signalskuret, hvor han og Nanna var gaaet ud. Inderst ved Land var Revnen vokset; den kunde han til Nød springe over endnu. Men en hundrede Alen ude var Isfladen brudt med en stor, aaben Rende, og derude drev Nanna af Sted med Isen til Søs.

Han saa', hvor hun vinkede og vinkede. Han skreg ud til hende. Han kunde ikke høre hendes Skrig; dem tog Vinden med sig. Han var som forstenet.

Men det varede kun et Øjeblik. Han satte med et vældigt Spring over den inderste Revne og hastede frem ud over Isen. Nu kunde han se hendes Ansigtstræk. Hun var dødbleg og dukkede sig ned for ikke at yde Stormen for meget Vindfang. Han stod ved den aabne Rende. Der kunde være en Snes Favne at svømme. Han tog Vejret dybt, hævede den svære Bøsse over sit Hoved og fyrede den af som Nødskud for den gamle Udkigsmand. Saa smed han sin Jakke, fik Støvlerne af og kastede sig som en Newfoundlænder ud i det iskolde Vand.

Nanna var løbet til paa den modsatte Side af Renden. Hun lagde sig ned paa Knæ og understøttede ham i hans Bestræbelser for at komme op igen paa den skøre Iskant.

„Stakkels Tønnes — kære, kære Tønnes — jeg vidste, at Du vilde komme!“

Han laa paa Knæ ved Siden af hende. Han havde ondt ved at faa Ordene frem. Han knugede hende i sin vaade Favn og sagde hæst kun disse tre Ord:

„Jeg elsker Dig!“ ......

Et Par Timer efter, ligesom Tusmørket truede med at udslette ethvert Haab om Undsætning, hørte de to Kærestefolk, som endnu sad knugede op til hinanden paa den drivende Isflage, et Raab:

„Haløj; er I levende endnu derude?“

Det var gamle Jakobs Stemme. Selv sad han i Forenden af den Fiskerbaad, der bragte Hjælp.

Det blev aldrig opklaret, hvorledes det havde været den gamle Udkigsmand muligt med sine halvandet Ben i saa kort Tid at komme ned til Byens Fiskere og faa deres optrukne Baade ud. Men gamle Jakob hostede kun og forklarede, at Kærlighed gør stærk.

„En Time senere, og der var s'gu aldrig blevet et Par ud af Jer, Børn!“ bemærkede Kaptajnen, som søgte at skjule sin Bevægelse i det fjerde Glas.

„Jamen, vi var jo et Par!“ sagde Tønnes stille med Nannas Haand i sin.

VI

„Anna Dorthea“ laa i Nordsøen og huggede sig frem for smaa Sejl, Vinden i Byger, Luften uren, Barometret faldende.

Rejsen havde været kort denne Gang. Vinhuset Leroy & fils i Havre havde gjort fordelagtigere Tilbud end de gamle Huse i Bor-

deaux. Kaptajn Spang havde for hver af de senere Rejser talt om, at denne skulde være hans sidste. Han vilde lægge op derhjemme; han blev altfor før og altfor ubehjælpsom, og han kunde nu stole fuldstændig paa Tønnes, sin Førstestyrmand. Kaptajnens store, brede Ansigt skinnede som før; han syntes stadig at være belyst af en dalende Oktobersol; heri var ingen Forskel; snarere var Solnedgangens Farve forstærket; men Tønnes iagttog, hvorledes de Træk, som han baade kendte i deres jævne Godmodighed og i deres heftige Opblussen, efterhaanden slappedes. Han tænkte ved sig selv, at Tidspunktet virkelig nærmede sig for hans gamle Skipper til at lægge op; men et Par Rejser mente han dog endnu ....

„Holla, Tønnes; lad hende gaa over Stag, førend den næste Byge kommer op. Hun ligger mig saa død paa denne Boug!" —

Skipperen stak Hovedet op over Kahytskappen. Han var som sædvanlig i Skjorteærmer, og hans Haartjavser flagrede i Vinden. Da han havde varskoet sin Styrmand, dukkede han atter ned i sit Lukaf.

Tønnes gav Ordren højt til Manden ved Rattet og sprang selv med til Storbraserne. Det dobbelrebede Storemerssejl gik rundt, „Anna Dorthea" skød op igennem Vinden, noget trægt og ikke uden at tage dygtig Vand over sig; saa fulgte Foremerssejl, den rebede Fok og Stængestormsejlet. Da Vendingen var gjort og Kludene atter fangede Vinden, røg Stormsejlet fra Ligene med et Knald.

Kaptajnens Hoved viste sig atter.

„Vi faar klodsrebe!" sagde han.

Det sidste Reb blev taget, Bygerne kom op og piskede Søen, Luften blev mere og mere truende, Vandet stod ret over Dækket, hver Gang den gamle Bark duvede i Søerne. Den gamle Skude, som havde baaret Kaptajnen i en Menneskealder, laa virkelig tungt i Søen; Tønnes mente *altfor* tungt.

Andenstyrmand, som var den samme, der havde spillet Harmonika hin Aften i Kroen, kom hen til Tønnes.

„Det var galt med det, at vi fik Porcelænsjorden nederst i Skuden og Vinfadene ovenpaa; hun ligger fælt dødt, og jeg er bange for, at hvis vi skal bruge Pumperne .....!"

„Ja jeg sagde det jo til den gamle, men han vilde have det saaledes," svarede Tønnes. „Vi faar en vaad Nat!" —

„Vi gør saa!" sagde Andenstyrmand.

Tønnes kravlede hen til Rattet og saa' Kompasset efter. Der blev sat to Mand ved Styret, og de surrede sig. Tønnes kiggede op i Rigningen og ud til Luvart; derpaa raabte han pludselig med sine Lungers fulde Styrke:

„Klar for en Braadsø!"

Tønnes tog selv med ved Rattet, men Skuden lystrede kun halvt. Den største Part af Søen traf Bougen, Laaringen og det opstaaende midtskibs. Det knagede og bragede; den ene af Rorgængerne havde faaet Tag i Tønnes, ellers var han bleven skyllet ned i Læ. Da Skibet atter havde rejst sig efter det voldsomme Slag, stod Kaptajnen paa Dækket i sine Oljeklæder.

„Er der nogen savnet?" raabte han gennem Vindens Tuden og Larmen af det frem- og tilbagestrømmende Vand, som ikke hurtig nok kunde komme ud gennem Lænseportene.

Stormen var brudt løs i hele sin Voldsomhed. Mandskabet, hvoriblandt den til Skibshund forfremmede Preusser, dukkede efterhaanden frem af det sydende Saltvand og Vraggodset, som belemrede Dækket.

Det viste sig, at Andenstyrmand savnedes.

Kaptajnen saa' paa Tønnes og dernæst ud paa den vilde Sø. Han behøvede ikke engang at kaste Blikket til den knuste Storbaad; selv om en Baad kunde være sat ud, vilde det nu være for sent. Tønnes og hans gamle Skipper var uforfærdede Mænd; de var tillige begge Mænd, som tog Tingene saaledes, som de laa for. Hvis nogen Hjælp kunde være bragt, saa vilde de have bragt den. Men intet mørkt Punkt øjnedes mellem de rygende Søer og — man maatte sørge for sig selv, for Skib og Mandskab.

„Gud være hans Sjæl naadig!" mumlede Kaptajn Spang.

Tønnes strøg sig med Haanden over Panden og gik til sit Arbejde.

Aftnen faldt paa; Stormen voksede snarere, end den aftog i Styrke.

„Hun trækker Vand, gør hun!" sagde Kaptajnen, som selv havde pejlet Pumperne.

Tønnes bekræftede hans Udsagn.

„Vi faar dreje hende under!" sagde Kaptajnen. „Hun arbejder altfor svært i denne Sø!" —

Barken blev holdt op saa nær Vinden som mulig. Der blev pumpet uafladeligt, men hvert Øjeblik blev Pumperne uklare paa Grund af Porcelænsjorden, der blandede sig med Vandet nede i Bunden.

Skibet blev kendeligt tungere og tungere, dets Bevægelser, naar det skulde undgaa Søerne, mere og mere døde. Om Natten hørtes et Skrig; og atter var en af Besætningen skyllet væk.

Det blev en lang Nat og en „vaad", som Tønnes havde spaaet. Adskillige Gange dukkede Skibets Fører ned i sit Lukaf; Tønnes vidste nok, hvad han bestilte dér, men sagde intet. Der blev i det hele taget ikke talt meget om Bord i „Anna Dorthea" denne Nat.

Om Morgenen erklærede Kaptajnen selv, der atter var kommen paa Dækket efter en af sine Forsvindinger, at Kahytten var halv fuld af Vand.

„Vi maa holde Udkig efter en Sejler!" sagde han kort og med nogen Besværlighed i Mælet.

Tønnes lod Ordren gaa videre iblandt Mandskabet. Paa deres Miner kunde man læse, at de havde ventet herpaa, og at de havde opgivet Haabet, selv om de ikke havde opgivet Arbejdet, ved at pumpe.

Hele den luv Skanseklædning, Kokkens Hus og Storbaaden var knust eller skyllet væk. Man kunde høre Vandet neden under Lugerne. Ofte søgte et og andet Øje, ved Siden af at der blev holdt skarpt Udkig efter Sejlere, Skibsjollen som den sidste Frelse. Men om Bord paa Kaptajn Spangs Skib var endnu ikke de Ord udtalt, som dog i Virkeligheden bar Skibets Skæbne i sig: „vi er i Færd med at synke."

I det graahvide Morgenlys blev Flaget sat i Sjov som Nødsignal; Flagdugen blev bundet sammen paa Midten og hejst op paa halv Stang.

Tønnes og Kaptajnen havde begge surret sig fast agter ude, thi Barken var nu ikke stort andet end et Vrag, hvorover Søen brød uafladelig, naar Skibet rullende og tumlende som en drukken Mand lagde sig blot for Havets voldsomme Anfald, i Stedet for at afparere dem.

„Jeg ser et Sejl til Luvart, Kaptajn!" sagde Tønnes.

Kaptajn Spang nikkede blot.

„Hun holder sin Kurs!" raabte en af Mandskabet i Spænding.

„Nej!" erklærede Tønnes rolig. „Sejleren har set os; den bærer af her ned paa os!"

Kaptajnen nikkede atter.

„Det er en Brig!" raabte en af Mandskabet.

„En Skonnertbrig!" rettede Tønnes. „Hun bærer sine Stumper udmærket. Jeg holder for, at det er en Frugtfarer!" —

Omsider var den fremmede Sejler saa nær, at man kunde se den ind paa Dækket, hver Gang den kastede sig i den rygende, voldsomme Sø.

„Men det er jo Skonnertbriggen!" raabte Tønnes. „Husker De, Kaptajn, fra dengang ...?"

Atter nikkede Kaptajn Spang. Han var saa besynderlig. Tønnes iagttog ham og rystede paa Hovedet derved.

Nu prajede Tønnes derover:

„Hjælp os, hvis I kan! — Vi synker." —

I dette Øjeblik styrtede to, tre Stykker af Barkens Mandskab sig over Skibsjollen, trods det, at Tønnes truede ad dem.

Kaptajn Spang syntes forvandlet. Der kæmpede øjensynligt stridende Følelser inden i ham. Han trak blot paa Skuldrene ad Folkenes Selvtægt og lod Tønnes raade i et og alt.

Folkene sad i Jollen, som endnu hang under Jerndavid'erne. Nu huggede de Taljerne fra, Jollen berørte Vandet; de vinkede advarende derovre i den fremmede Sejler, men det var for sent. En Sø greb Jollen med dens lille Besætning og knuste den i næste Øjeblik mod Barkens Storrøst. Det tiloversblevne Mandskab opløftede et Skrig og ilede til Hjælp, men Hjælp var umulig. Baad og Besætning var forsvundet.

„Jeg sagde Jer det!" raabte Tønnes med funklende Øjne.

Derovre i Briggen havde de travlt. Man kunde fra „Anna Dorthea" se, hvorledes Kaptajnen gav sine Ordrer. Han manøvrerede sit Skib som en udmærket Sømand. At borde Vraget vilde være Vanvid i dette Hav. De skar derfor om Bord i Briggen to meget lange Liner ud og gjorde dem fast hver paa sin Side af deres Storbaad. Saa lagde de Brog under Baaden og hev den op i Taljer midtskibs. De huggede Taljerne ud og passede deres Snit, da Skuden et Øjeblik laa tværs i Søen og Baaden slingrede ud over Siden; de kappede Brogen, Baaden faldt ned paa Vandet langskibs agter, og nu firedes der i begge Liner paa en Gang; og medens Briggen skød op imod Vinden og lagdes i Linje med Vraget, nærmede Baaden sig hen under Hækken af Barken.

Tønnes stod klar med et Langhuk. Forbindelsen mellem Sejleren og Vraget var bragt i Stand.

„Nu hurtig!" raabte Tønnes. „Alle Mand i Baaden; ingen kan tage Tøj med sig; vi maa være glade, om vi bjærger Livet!" —

Mandskabet kom ud over Hækken og ned i Baaden. Preusser peb og holdt sig op til Kaptajn Spang, som ikke havde forandret sin Plads paa Dækket.

„Kom Kaptajn!" sagde Tønnes og tog sin Skipper ved Armen.

„Hvad er der?" spurgte den gamle heftig.

Tønnes saa' paa ham. Preusser gøede.

„Vi maa i Baaden, Kaptajn. Skuden kan hvert Øjeblik synke under os. Kom!" —

Kaptajnen pressede Sydvesten ned om Panden paa sig og saa' hen over sit Dæk.

Folkene i Baaden raabte op, at de skulde komme.

„Nuvel!" sagde Kaptajn Spang. Men Minen var saa fraværende og hans hele Holdning saa ubestemt, at Tønnes omsider tog et resolut Tag i ham.

Preusser viste Tænder ad sin forrige Herre.

„Saa gaa Du først!" raabte Tønnes, snappede Hunden og kastede den over Hækken ned til Folkene, som havde den yderste Møje med at holde Baaden fra at tørne.

Da Hunden var borte fra Dækket, syntes det, som om Kaptajn

Spangs Modstand var brudt. Tønnes havde stadig Tag i ham, men den unge Styrmand maatte anspænde sine Kræfter næsten overmenneskeligt for at faa den svære, gamle Mand ud over Skibet og til Sæde i den vippende Baad.

Saa snart dette var bleven observeret fra Briggen, haledes der i Linerne. Baaden bevægede sig atter tilbage, men det var en farlig Rejse, og alle maatte surre sig til Tofterne med Tove, som var anbragte til dette Brug.

Kaptajn Spang var som et Barn. Tønnes maatte surre ham. Den gamle Mand sad med Ansigtet i sine Hænder og Ryggen vendt mod sit Skib, ufølsom for og udelagtig i, hvad der foregik omkring ham.

Da de endelig alle, med utrolig Besværlighed, var kommen op paa Dækket af Skonnertbriggen, traadte dennes Fører hen og slog sin gamle Ven paa Skuldren:

„Det er anden Gang, hva' Du! Naa: Livet er kært for os alle, og Skuden var jo gammel derovre!" —

Kaptajn Spang fo'r i Vejret. Han gengældte næppe Vennens Haandtryk.

„Mit Skib, siger jeg Dig — mine Papirer! — Alt, hvad jeg ejer, er i Skuden, siger jeg. Jeg maa om Bord, hører Du; jeg maa om Bord. Død og al Landsens, at jeg kunde glemme ....!"

Den fremmede Skipper og Tønnes saa' paa hinanden.

Kaptajn Spang vred sine Hænder og stampede i Dækket. Han stirrede ufravendt over mod sit synkende Skib. Endnu flød det jo paa Vandet; hvad brød han sig om Stormen eller den svære Sø? Han hørte til den gamle Skole af Skippere; han var knyttet til sin Skude ved Baand, der var længere end nogen Redningsline, sværere end nogen Trosse; han havde forladt sit Skib ligesom i en Taage og intet taget med, som kunde dokumentere, *hvad* han havde besiddet, og *hvor længe* han havde haft denne Besiddelse. Endnu flød hans gamle Skib paa Vandet. Han maatte, han vilde derover, og vilde ingen anden gaa med ham, saa gik han alene.

Her var alle Forestillinger unyttige.

Tønnes trykkede den fremmede Skippers Haand.

„Der er intet andet for. Jeg kender ham!" —

„Ja, jeg med!" sagde Skipperen og besvarede Haandtrykket.

Kaptajn Spang og hans Styrmand sad atter nede i Baaden. I det Øjeblik, da de lavede sig til at sætte af, lød en høj Tuden og Gøen fra Dækket, og Preusser viste det ene Øje over Lønningen.

„Bliv Du, hvor Du er!" raabte Tønnes til den. „Vi kommer jo straks igen!" —

Men Hunden forstod uret. Havde den maaske sine Tvivl? Det lader sig ikke afgøre. Den sprang ud, Tønnes greb den i Ørelappen og halede den ind i Baaden.

Og saa vippede de to Mænd og Hunden tilbage igen.

Denne Gang klatrede den gamle Skipper op paa sit Skib ved egen Hjælp.

Preusser hylede nede i Baaden.

„Aa, lang mig den Hund op!" raabte dens Herre.

Tønnes gjorde saa.

„Skal jeg komme op med og hjælpe ....?" prajede han til Kaptajnen.

„Nej, jeg skal nok finde mig til Rette selv!"

„Jamen skynd Dem, Kaptajn, hører De!" sagde Tønnes, som ængstelig iagttog Skibets mere og mere truende Bevægelser, imedens han af al Magt søgte at holde Baaden klar af Skibssiden.

Der paafulgte et Svar inde fra Dækket, som han i Baaden ikke hørte. Tønnes tænkte i dette Øjeblik paa den Dag, da han i Bergensjollen havde roet Kaptajnen ud til Fartøjet paa Reden derhjemme. Hans næste Tanke var paa Nanna. Hvad om hun vidste, hvor de nu befandt sig!

Og ved denne Tanke blev Styrmandens Bryst fyldt med saa modstridende Følelser. Den kære, velsignede Pige! .... blot hendes Fader nu vilde komme! —

„Kaptajn!" raabte Tønnes. „Kaptajn Spang; for Guds Skyld kom! Lad de Papirer være. Skuden synker. Vi kan hver Minut .....!"

Han holdt inde.

Kaptajnen stod deroppe ved Hækken. Ved hans Side skelede Preusser ned paa Baaden. Der var et aldeles fremmed Udtryk i Andreas Spangs Ansigt; egentlig et dobbelt. I det ene Øjeblik et sammenbidt, trodsigt, i det næste et formelig højtideligt.

Sydvesten var faldet af den gamle. Haartjavserne flagrede i Vinden. Han holdt en lille Papirspakke og en opskudt Rulle Tov i Haanden og pegede over imod Briggen.

„Dér!" raabte han og kastede Pakken og Tovrullen ned til Tønnes. „Giv ham derovre dette nye Linegods for hans Ulejlighed. Han har slidt nok paa sine Trosser for os. Gaa Du blot tilbage. Jeg bliver her; og ... hils ... hils Barnet derhjemme! Du og hun, I to. Gud være med Jer!"

„Kaptajn!" raabte Tønnes angst. „I er syg; kom, lad mig ...!"

Han gjorde sig klar til at springe op.

Kaptajn Spang satte truende sin Haand frem og Preusser gøede rasende.

„Bliv dernede, Dreng, siger jeg Dig! Skuden og jeg hører sammen og vi følges. Du skal passe paa Pigen. Farvel!" ...

„Anna Dorthea" rullede tungt over paa den ene Side, rejste sig atter og begyndte derpaa at stikke Snuden ned efter som en Hval,

der er træt af Overfladen og vil søge sig Ro paa Bunden. Der haledes i Baadens Liner ovre fra Briggen. Ude fra den oprørte Sø saa' Tønnes, hvorledes den gamle Skipper stod og støttede sig ved Rattet med Hunden ved sin Side. De graa Haartjavser flagrede i Vinden, som om de viftede det sidste Farvel; og med Skib og Hund sank den gamle Skipper ned i den vilde Sø, som havde baaret ham saa længe paa sine Bølger.

VII

Der blev en Dør hastig aabnet ud til Mørket udenfor. En Lyssprække viste sig og forsvandt; Døren faldt atter til efter en Skikkelse, som bevægede sig ud fra Huset og gennem den aabenstaaende Stakitlaage og videre med uregelmæssige Skridt op igennem den bløde Sandvej mellem Husene og Hytterne i den lille Fiskerby.

Skikkelsen standsede, rev Hatten af Hovedet og lod Novemberaftnens fine Støvregn væde i Ansigtet. Derpaa fortsatte den sin Gang, stedse med uregelmæssige Bevægelser, snart feberagtig hastende frem, snart gaaende rent i Staa, op igennem Byen hen imod Smedien.

Paa Trappeflisen til Smediens Stuehus stod den stille og syntes at betænke sig. Der var dødt og tavst over den lille Gaard; Vinden, som drev Regnen foran sig, susede svagt gennem de afbladede Piletræer; ude over Sandflugten lød de vemodige Slag af Søerne imod Stranden.

Der blev aldrig rullet ned for Vinduerne i Smedens Lejlighed. Han tænkte ikke herover. Enhver maatte gerne se ham. I Aften kunde man se ham sidde derinde ved Bordet med sit lille Lys foran sig paa Bordet, lyttende efter, om nogen kom over Gaardens Stenbro.

Gamle Jakob sad ligeledes paa sin sædvanlige Plads; hans Pibe var gaaet ud saa vel som Smedens; de havde nok begge deres egne Tanker; og de var nok ikke saa fornøjelige.

Saa rejste Smeden sig, snappede Lyset og gik hen til Døren. Han rev den op, Lyset faldt over den udenforstaaendes Ansigt; det var hans Søn.

Smeden gav Plads uden at sige noget. Tønnes gik over Gulvet hen til en af de simple Træstole, lod sig falde ned derpaa og sad med Hagen imod Brystet, Hatten paa Hovedet, Benene strakt ud fra sig uden at give Agt paa de to gamle.

Saa spurgte Smeden langsomt:

„Fik Du nu talt med hende?“ —

Tønnes saa' op — og nikkede.

Smeden stod lidt og iagttog ham. Derpaa stillede han Lyset hen paa dets Plads, tog sig en Stol og ventede.

Der kom ikke det fjerneste Forsøg paa en Forklaring fra Sønnen. Smeden rykkede lidt paa sin Stol, rømmede sig hæst og begyndte:

„Vilde hun slet ikke høre noget, Tønnes?"

Sønnen virrede med sit Hoved og nikkede derpaa.

„Sagde hun ikke noget?" spurgte Smeden.

„Nej. Hun hørte paa min Forklaring ligesom forleden, da jeg kom hjem. Jeg gav hende den hele Forklaring om igen og bad hende blot om at række mig Haanden. Hun saa' bare paa mig — saadan; saa rejste jeg mig, saa rejste hun sig ogsaa; saa rakte jeg atter Haanden frem, hun lagde blot sine Arme over Kors og saa sagde hun Farvel!" —

Dette ramsede Tønnes op, ligesom om det var noget, han kunde huske udenad. Betoningen var fuldstændig ensformig. Ved det sidste Ord sank atter Hagen ned paa Brystet.

Smeden iagttog ham skarpt og rykkede nærmere.

„Sagde hun *slet* ikke andet?"

Tønnes lukkede Munden op og atter i, uden at der kom nogen Lyd. Han tog sin Hat af og betragtede den, som om det var en meget gaadefuld Ting.

„Tønnes!" sagde Faderen lidt haardt.

Det fo'r igennem den unge Mand. Han rettede sig op i Sædet og hviskede ud i Stuen:

„Hun sagde: Det er forbi imellem os!"

I dette Øjeblik sprang Smeden og gamle Jakob op og ilede hen til Tønnes.

De fangede ham op i deres Arme, just som han var i Begreb med, svimlende, at falde forover ud paa Gulvet.

„Tønnes, Tønnes, min Dreng!" raabte Smeden og holdt paa den sitrende, muskuløse Krop, som bævede og rystede under den voldsomme Anstrengelse for at undertrykke den frembrydende Hulken.

„Jeg er syg," mumlede Tønnes. „Lad mig — lad mig komme ind og ligge . . .!"

Smeden saa' vild ud af Øjnene.

Hans ene Arm laa om Ryggen paa Sønnen. Med sin knyttede højre Haand slog han i Bordpladen, saa at Lyset sprang højt i Vejret.

„Hun skal betale mig det! Hun skal . . . ."

Tønnes greb om hans Arm.

„Du maa ikke sige noget ondt om hende, hører Du!" mumlede han. „Du maa ikke! O Gud, hvor jeg er svimmel . . ."

„Det tror jeg nok!" hviskede gamle Jakob. „Ingen Søvn, ingen Spise . . . . .!"

De to gamle ledte ham ind i det lille Kammer, trak Klæderne af ham, som han ikke havde været af siden Hjemkomsten, og fik ham lagt i Sengen.

Tønnes laa med lukkede Øjne.

„Han har vist Feberen!" hviskede Jakob.

„Ja!" sagde Smeden, som havde taget Sønnens Haand.

„Hvad skal vi gøre ved ham?" spurgte Jakob som før.

„Vi skal sidde ved ham, til han bliver bedre. Du skal lave ham en Kop stærk Kaffe, saa stærk som Du kan. Med ondt skal man ondt fordrive. Og i Morgen gaar jeg hen og taler med hende." —

Tønnes aabnede Øjnene og stirrede paa Faderen. Det syntes, som om han vilde sige noget. Men Øjnene faldt atter til. Han begyndte lidt efter at mumle og derpaa at snakke forvirret.

„Det er præcis som ...." begyndte Jakob.

„Stille!" hviskede Smeden.

Lidt efter sagde Jakob:

„Jeg tror dog ikke, at Kaffen vil gøre godt!" —

„Nej!" sagde Smeden.

De to gamle blev siddende Natten igennem inde i det lille Kammer ......

Næste Dag, ved Middagstid, gik Smeden igennem den grønmalede Stakitlaage og bankede paa Døren til Kaptajn Spangs Hus

Tanten, klædt i sort, lukkede op.

Om Nanna var inde?

Jo, det var hun!

Om man kunde faa hende i Tale?

Jo — ja, det vil sige — jeg skal se .....!

Og Tanten gik ind, medens Smeden stod og ventede i Forstuen.

Han kom ikke til at vente længe. Han hørte Tanten, som gjorde nogle Forestillinger; men hun blev afbrudt kort ved Nannas: „Lad ham komme!"

Smeden traadte ind. Nanna sad, sortklædt, henne ved Vindvet og havde noget Haandarbejde for. Uden egentlig at have skæmmet sig, mærkede man dog i hendes Ansigt Sporene af den store Sorg, som nylig var overgaaet Huset. Haaret var desuden i det sidste Aarstid bleven lidt mørkere, Minen i det smukke Ansigt alvorligere. Da Smeden havde gjort sin korte Hilsen, overfo'r der hende en hastig Rødme, som hun imidlertid lige saa hurtigt fik Bugt med. Hun satte en af de hvide Tænder, efter gammel Vane, i Læben, og bøjede Hovedet.

Han kunde begynde.

Smeden betragtede hende. Han bemærkede, at hun endnu bar Halskæden, men hun bemærkede ikke det Blik, der ledsagede Smedens Opdagelse.

Han talte staaende. Hun bad ham ikke sidde ned. Han talte, i Begyndelsen tungt, lidt efter lidt ganske flydende, som en Mand, der i Forvejen har afvejet, hvad han vil sige. Han talte som den, der har en vanskelig, men dyrebar Sag, ret en Hjertesag, at forfægte. Han nævnte kun en eneste Gang Sønnens Navn. Da han saa', at det ikke gjorde den ventede Virkning, formørkedes hans Ansigt. Han klemte Haanden fast om Hatteskyggen og endte med at gøre Pigen ansvarlig for, hvad der kunde ske med Sønnen.

Der blev et Ophold.

Hun ventede; hun vilde vide, om der var en Fortsættelse. Smedens sidste Ord havde gjort hende kold. Der kom intet. Hun løftede Hovedet og saa' paa sin Elskers Fader:

„Har Tønnes bedet Dem om at gaa herhen og sige mig dette?"

Smeden svarede: nej!

„Ikke? Saa har jeg altsaa kun med Dem at gøre?" —

„Tønnes er syg!" svarede Smeden, hvis Mine blev mørkere og mørkere.

„Saa? Han bliver vel nok rask igen!" —

Smeden mumlede mellem Tænderne.

„Har Du da slet ingen Medlidenhed?" fik han endelig vristet frem.

Hun rejste sig og saa' hen til Døren, som Tanten havde ladet staa paa Klem. Det kæmpede inden i hende, men hun betvang Stemmen og de frembrydende Taarer.

„Har *han* maaske haft Medlidenhed? Hvor kunde han saaledes gaa fra Fa'r, fra en gammel Mand, hvem han skylder alt? ja alt! — Men det er ufornødent at tale længer herom. Jeg har sagt ham, hvad jeg ikke behøver at gentage for Dem. Jeg havde kunnet bære, at begge var bleven borte; thi det er nu Sømænds Lod; men jeg kan aldrig bære over med, aldrig tilgive den, som i Nødens Stund svigter ... Nej, nej ... Gaa, siger jeg Dem! ..... Det er i Nødens Øjeblik, at det skal vise sig, *hvad* man er. Det har Tønnes vist, og derfor siger jeg til Dem ligesom til ham selv: Gaa! det bliver ikke anderledes..."

Hun havde talt med stigende Heftighed. De sidste Ord var igen rolige; ganske rolige og tydelige; der kunde ikke tages fejl heraf.

Smeden lagde sin Haand paa Dørklinken bag sig. Derpaa snappede han den til sig og udstrakte den truende mod den unge Pige.

„Og *Dig* siger jeg, at Du aldrig har fortjent en Mand som min Dreng derhjemme. Aldrig; hvor kæphøj Du endogsaa er. Jeg har talt med alle de gamle Skippere her i Byen, og de siger, at Drengen ikke kunde have baaret sig anderledes ad, og at han maatte være gal, om han var bleven om Bord. Jeg haaber nu til Ham deroppe, som er større end de største Kaptajner, at min Søn skal blive til Menneske igen

efter denne Tur. Hvis han bliver det, saa er det ikke din Skyld, og hvis han ikke bliver det, saa .... saa ..!"

Her snappede Smeden efter Ordene. Idet han lukkede Døren op, tilføjede han:

„Det er Deres Tur, Jomfru Spang, forstaar De? Det er Deres Tur ..... Farvel!"

Han lukkede atter Døren op og stak Hovedet ind med Øjnene gnistrende af Vrede:

„Men *min* Skyld bliver det ikke, om De ikke bliver vist af, Jomfru!" —

Nanna havde vendt Øjnene bort. Ved Smedens sidste Ord kom Hovedet atter i Vejret og Øjnene skød Lyn.

Da den forskrækkede Tante kom ind, kastede den unge Pige sig om hendes Hals og knugede hende til sig under voldsom Graad og uforstaaelige Ord. Nanna vilde have revet Halskæden af sig, men Tanten tyssede paa hende og tog lempelig hendes Haand bort. Og Kæden blev, hvor den var.

Der var akkurat gaaet et Aar siden hine Novemberdage. Det var Aften; en regnfuld, ruskende Aften, men med større Styrke i Vinden og mere Uhyggelighed i dens Tuden, end Aftnen i Fjor. Lyset, som stod paa Bordet foran Nanna, viftede og flagrede i Trækvinden, som pinte sig ind gennem Vindverne. Rundt omkring Huset tudede det, og Døre og Tagfløj klaprede og peb i Nabolavet. Nanna var saa optaget med et Arbejde, at hun ikke lagde synderlig Mærke til disse paa denne Strand og ved denne Aarstid lidet mærkelige Lyde. Af en trykt Bog, som laa opslaget foran hende, stræbte hun, ikke uden Besværlighed, at overføre nogle Vers paa et Ark hvidt Papir, hvor Begyndelsen allerede var gjort med nogle Blækklatter og Udstregninger. Bogen var en, som hun havde laant hos Skolelæreren; Papir, Pen og Blæk var hendes eget; det var sjælden, hun gjorde Brug deraf; derfor alle disse Ophold; derfor det meget Blæk paa Fingrene.

Paa Papiret kom til at staa disse Vers:

Hvem er min Fjende? mon den, som jeg slog?
    Hvor er da min Ven?
Ud gennem Verden en Vandringsmand drog,
    Søen ham bar, men Søen bedrog,
    Som den altid er vant at bedrage;
Jeg syntes i Drømme, jeg havde ham igen,
Han var tro, han var god, var min kæreste Ven;
    Jeg er vaagen, jeg kalder Dig tilbage.

Vindene skifte som Menneskenes Sind;
Stranden ligger fast.
Bølgerne storme mod Strandbredden ind,
Skibet er ude for Strøm og Vind,
Men jeg kender min Skipper og hans Skude.
Du Skipper, som tumler med Havet i Kast,
Og laa Du og drev paa en Stump af din Mast,
Jeg tog Dig fra Havet derude!

Tanten stak Hovedet ind af Døren.

„Hvad sidder Du oppe — og skriver?"

Nanna gemte hurtig sit Papir.

Tanten kom ind i Kammeret og nærmede sig Bordet.

„Véd Du, at — jeg hørte det nu for nylig derovre fra Naboens, som taler med Smeden nu og da — at — at Tønnes kommer hjem?"

Nanna bøjede Hovedet.

„Det er ganske sikkert. Han er undervejs. Der er skrevet til Rederiet fra den Havn i England, som — ja, jeg har glemt Navnet, — men det er ganske sikkert. Skibet skal mønstre af i .... Jøsses, sikken et Vejr!"

Og det gamle Fruentimmer slog Hænderne sammen og holdt dem foldede, medens hun lyttede til Stormen der udenfor.

Den peb og tudede; den halsede rundt omkring Huset. Døre klaprede, Tagfløjene hvinede, og nogle Hunde tudede om Kap med Vinden.

Nanna svarede intet. Saa nikkede Tanten Godnat. Idet hun vilde gaa ud af Stuen med Lyset, som hun bar i Haanden, slukkedes det i Trækvinden. Hun gik tilbage og tændte det hos Nanna. Medens hun stod hos hende, bøjede det gamle Fruentimmer sig ned og kyssede den unge Pige.

Nanna besvarede Kysset lidt utaalmodig. Da Tanten var gaaet, sad hun en Stund med Hænderne foldede over Knæene. Saa klædte hun sig langsomt af, slukkede Lyset og lagde sig i sin korte, snehvide Seng.

Hun var vaagen flere Gange. Stormen steg; men omsider faldt hun dog i en fast Søvn uden Drømme.

Hun vaagnede ved en sælsom Forening af Lyde. Hun rejste sig over Ende, endnu halv forvirret, og søgte at blive klar over, hvor hun var og hvem hun var.

Det forekom hende nu, i Mørket og under det forfærdelige Bulder der udenfor, ligefrem mærkeligt, at hun havde kunnet sove saa fast. Hun var vant til at høre Stormen i alle dens Anfald. Men i Nat var

den rent ud sagt brølende. Og saa denne underlige Bilyd og den kolde Luftstrøm, der strøg igennem Kammeret.

Hun blev lidt underlig. Hun satte den ene Fod udenfor den varme Seng. Foden blev iskold og vaad. Hun sprang op og ud paa Gulvet. Hun kunde ikke hitte Svovlstikker, hun fik grebet sit Skørt, som laa over Stolen, og, medens hun trak det ned over Hovedet og bandt det om Lænderne, raabte hun højt paa Tanten.

Ingen svarede.

Pigen vadede gennem Vandet; — der stod Vand over Kammergulvet. Hun fik Døren op, kom ud i Forstuen, raabte igen paa Tanten, hørte en Lyd som af et Svar og fandt endelig frem ind til det gamle Fruentimmer, hvem hun traf halvdød af Angst og lysvaagen.

„Men hvorfor har Du ikke vækket mig tidligere?" raabte Nanna.

„Ak Gud — ak Gud!" Det var alt, hvad hun kunde faa ud af Tanten.

De to Kvinder søgte sig Vej udenfor Huset. Noget, noget ganske usædvanligt maatte være sket. Udenfor fik de delvis Forklaring. Havvandet stod op rundt omkring Huset, helt ind igennem Kartoffelhaven, med skvulpende Kast, med formelig Skyllen frem og tilbage, som om det kunde have været nede paa selve Stranden.

Der var ikke Tale om at meddele sig til hinanden. De holdt fast i hinandens Skørter og stred sig imod den voldsomme Vind og gennem Vandet ud paa Vejen, som løb langs med Husene. Vejen var en strid Strøm. Skikkelser løb dem forbi. De raabte dem an, men fik kun det Svar:

„Havet kommer!"

De stred sig op igennem Vejen. Den hele By syntes at staa under Vand. Flere og flere Skikkelser sluttede sig i Mørket til dem. Det var Fruentimmerne rundt omkring fra Byen. De jamrede eller skreg ganske højt, og de to Kvinder fulgte instinktmæssig den almindelige Bevægelse op igennem Byen, ind over Sandflugten, op imod Skovbrinken.

„Vorherre fri og frels os; Verden forgaar!" raabte Tanten.

„Det er Søen!" svarede Nanna, som nu omtrent havde genvundet sin Fatning. „Den har oversvømmet Stranden med denne Paalandsstorm. Lad os se at komme op til gamle Jakob!" —

„Hvad bliver der af Huset?" spurgte Tanten grædende.

„Huset staar vel nok; og hvis det ikke staar, saa falder det. Vi kan intet gøre!" svarede den unge Pige rolig og trak det gamle Fruentimmer med sig.

De hørte ikke efter, hvad der blev sagt eller skreget omkring dem. De blev dreven frem af Stormen, som fo'r med ustandselig Styrke hen over den nøgne Flade, gennem Mørket op imod Brinken. De kun-

de akkurat skelne den; de naaede den, klatrede op, gled tilbage, faldt, slog sig, og klatrede atter op.

„Jeg kan ikke mere!" stønnede Tanten.

Nanna havde samlet hele sin Karakters Styrke, hele sit Mod, sin Aandsnærværelse, sin Hjemmevanthed med, om ikke slet saa voldsomme Optrin, saa dog med voldsomme Optrin af Elementerne i Forening. Men dette var dog næsten for meget for den unge Pige.

Der var ikke Tanke af Læ her i Skovens Udkant. Træerne bragede imod hverandre med ildevarslende Lyde. I Mørket snublede de to Kvinder over Trærødderne, og naar de vilde meddele sig til hinanden, saa overdøvede Vindens Stød i Skoven og Søens Bulder paa Stranden al menneskelig Tale. Det var, som om Søen med hvert Øjeblik voksede dernede over Sandflugten. Det var, som om Havet gik op i Skoven.

De to Kvinder kastede sig ned et lille Stykke inde mellem Træerne. De følte ikke — Nanna i det mindste ikke — hvorledes Vinden og den raakolde Novembernat gennemisnede dem i deres tynde og vaade Paaklædning. De følte kun Angst, Angst for Byen, for Uvejret, for noget ubestemmeligt. De knugede sig op imod hinanden ......

Nanna tænkte i dette Øjeblik paa Tønnes.

Saa brød Morgenen omsider frem. De gik igennem Skoven og hen til Signalstationen. De fandt Skuret halvt knust under et omstyrtet Træ. Masten med Kurveballonerne var blæst om. Fra denne Station kunde ikke længer Vindens Styrke vises; men det var ogsaa overflødigt. Orkanen talte tydeligt nok selv. Gamle Jakob stod udenfor Skuret, omringet af en Skare blege og jamrende Kvinder nede fra Fiskerbyen. Han søgte at trøste dem, saa godt han formaaede. Da han fik Øje paa Nanna og Tanten, hinkede han hen imod dem, knugede deres Haand og pegede ned for sig over Stranden.

Der saa' da saaledes ud over Stranden:

En bestandig frem og tilbageskyllende Vandmasse, blygraa og skidengul i Dagskæret, inderst mod Skovbrinken blandet med væltende Lerklumper og tumlende Træstammer, yderst, paa den forhenværende Havstok, kantet med fraadende Brændinger, hvis tunge Skum- og Sandmasser sprang favnehøje Spring i Vejret og føg rygende ind igennem Skoven og næsten blindede de dér staaende, angstfulde ventende.

Bag disse Brændinger, som i dobbelte og tredobbbelte Rader betegnede Stedet, hvor forhen Strandens Beboere traadte deres sindige Gang til og fra deres daglige Gerning, rullede Havbugten sine mægtige Søer ind imod Landet, idet Havet stedse nærede Brændingen med fornyet Anfaldsstyrke og hidsede den op til et Raseri, som om alt skulde opsluges, som om den stejle Skovbrink ikke engang var Værn og Vold nok.

Den lille By laa som en Ø i Havet, selv gennemskaaret af rivende Kanaler. I disse snevre Indvande saa's Mændene at kæmpe en Kamp for at redde deres Baade, deres Huse, deres Ejendele. Nogle af Baadene laa knuste under den udhulede Skovbrink, hvis sorte og brandrøde Trærødder stak uhyggelige, som Slanger i Bundter og Nøgler, frem af Dyndet, behængte med Tang, tyngede af Vraggods og Jordskred. Nogle af de yderste og daarligste Hytter var allerede styrtede, og hele den larmende, sydende, skvulpende Strandflade var oversaaet med Fiskeredskaber, Taglægter, Sparreværk, Planker og alle mulige Genstande, som kom og forsvandt, øjnedes og dukkede under.

Over det hele hang den tunge Himmel med sine lave Skyer, som en uhyre Pose, hvoraf Regn og salt Skum og Orkanens voldsomme Kast styrtedes ud under en Hylen og Tuden, der mindskedes enkelte Øjeblikke for atter at tage fat saa meget vildere, saa meget ubønhørligere.

Men Opmærksomheden for alt dette — de stakkels Strandboeres Iagttagelse af deres egen truende Ruin — afløstes af Opmærksomheden for et andet Syn, som paa denne Kyst i umindelige Tider havde kunnet gøre Regning paa Beboernes Deltagelse — ligegyldigt under hvor farefulde Omstændigheder man selv befandt sig.

En Sejler var allerede i nogen Tid af et og andet øvet Øje bleven set ude over Bugten. En Sejler under denne Orkan! Det var da ogsaa kun saa som saa med Sejladsen.

Nogle Fiskere nede fra Byen, som havde bragt deres Baade i foreløbig Sikkerhed og hvis Huse var de mindst truede, kom op for at hente deres Koner og Døtre ved Signalskuret.

De vekslede nogle Ord med gamle Jakob og medens de, lidt barsk og uden lang Forklaring, affærdigede Fruentimmernes mange Spørgsmaal, gav de sig til at drøfte Skibets Stilling, Muligheden for at klare Pynten fra sig.

„Hun presser haardt nok paa!" sagde en.

„De klarer sig aldrig, aldrig i Verden!" forsikrede Jakob, som havde grebet til Kikkerten.

„Strømmen sætter hende ind. Mærkeligt nok, at hun endnu kan føre de Stumper, som hun kan. Se saa, der gik Fortoppen. Ja, jeg tænkte det!" —

Hvis man endnu havde haft nogen Tvivl, saa forsvandt den sidste ved Skibets Bevægelse. De tog Roret ind derude og lod løbe for Stormen. Kursen var ret paa Land.

Ikke saa snart var dette sét, førend der kom Liv i Fiskerne. Ogsaa Fruentimmerne, som vidste, hvad der forestod, glemte for en Stund deres egne Anliggender. Gamle Jakob hinkede i Forvejen, Nanna fulgte ham med nogle af de mest behjertede Koner og Piger; alle Fi-

skerne gik langs Skovkanten indtil dér, hvor Vejen skar igennem ned til Smedien.

„Smeden har det da endnu paa det tørre!" sagde en.

„Ja saa omtrent," svarede en anden. „Han er selv ude at bjærge Baade. I Dag har han nok slukket paa Komfuret!" —

Her ved Vejen viste det sig i den frembrydende Dag, at Søen ved sine egne Anstrengelser havde dannet en Slags Dæmning af opskyllet Sand, Vraggods og deslige. Man kunde med nogen Besværlighed naa ned til Smedien. Men længer kom man heller ikke. Aaen var opsvulmet og blandede sit Vand med Vandet ude over Sandflugten og inde mellem Udhusene og Kartoffelhaverne. Udenfor Smedien stod Smeden selv med en Del Mænd af Byen. De havde bjærget nogle Baade, og disse var bleven anbragte i Gaarden og langs med Plankeværket, som om de ventede paa Reparationer — hvortil de alle sammen syntes at trænge.

Mændene havde foreløbig opgivet deres Bjærgningsarbejde i og omkring den overskyllede By. Det var et større Bjærgningsarbejde, som nu forestod.

Alles Øjne var vendte mod Havet. Den fremmede Sejler var allerede duvende og skummende gennem Søerne saa langt inde over Grundene, som ingen Skude nogen Sinde havde været, paa ret Køl, under almindelige Forhold.

„De derude maa kende til Stranden her, siden de netop sætter hende paa *det* Sted!" var der en, som raabte.

„Nu støder den!" raabtes der af en anden.

„Nej endnu ikke!"

„Nu da!" raabte Smeden og løftede Armene, som om han vilde afbøde Stødet.

Han var ikke til at kende i Dag. I store Vadestøvler, Sydvest ned over Nakken, Uldskjorte og opsmøgede Ærmer stod han der med en opskudt Line i Haanden og syntes at kommandere den hele By.

Skuden var stødt; en Gang — to Gange. Den stod dér, hvor Fiskerne ellers halede deres Baade op, midt i Brændingen, omsydet af Skum og Fraade, trodsende den Forening af Sand og Vand, Grund og Braad, som den selv havde udsøgt sig som en mulig Frelse.

Saa faldt den tværs i Søen. Brændingen dundrede mod dens luv Side og sendte uophørlige Styrtninger højt til Vejrs og ned over Dækket. Nogle Mænd rutschede ned i Læ; man hørte nogle korte, hvinende Skrig, Mændene skylledes væk og var borte.

„Vi maa have en Baad frem!" raabte Smeden gennem Stormen. „Kom her, tag fat, alle Mand!" —

Der blev ogsaa taget fat; men alt bar saa utrolig hurtigt frem efter mod Ødelæggelse derude paa Skibet.

Det havde lagt sig ned med Masterne næsten fladt over Vandet. Derved dannedes noget Læ ind efter mod Land. Nu saa's en Mand, som hidtil havde været surret i Agterriggen, gøre sig los og fire sig ned paa den læ Side af Hytten. Nogle andre fulgte ham. Det ene Laaringsfartøj hang fordelagtigt til at sættes ud. De sprang op i det; man kunde se, hvorledes Knivene var i Virksomhed ved at kappe. Baaden med dens Besætning flød paa Vandet.

Hurra! raabte Folkene med Smeden paa Stranden og styrtede plaskende frem gennem Vand og Dynd. Nanna fulgte tæt efter Smeden. Hun havde kiltret sit Skørt op; hendes Øjne var opspilede; hun vedblev at stirre ud paa Baaden, medens hun sprang frem gennem det skyllende Vand, frem til Undsætning i Række med de haardføre Mænd.

Baaden derude hævedes op paa den første Brændingskam.

I dette Øjeblik var Manden, som styrede agter med Aaren, kendelig for alles Øjne.

„Tønnes!" skreg Nanna og standsede, med Haanden presset imod sit Bryst.

Smeden vendte sig som et Lyn og saa' paa hende.

Hun kunde ikke tale; hun pegede blot frem efter og — i samme Nu fyldtes Baaden af den forfølgende Vandmasse.

Mændene derude laa i Søen; Baaden med Kølen i Vejret.

Nanna var tæt oppe ved Smeden, som var den forreste af alle Bjærgerne. Hun skreg ikke, hun vristede kun med et fortvivlet Menneskes krampagtige Tag Linen fra den stærke Haand, som holdt den.

„Nu er det mig; det er *min* Tur!" raabte Pigen og gjorde Linen fast om Livet med to hidsige Halvstik.

Og derpaa sprang hun frem med udstrakte Arme, sprang og løb, reves om, rejste sig, dukkede sig for Søen og borede sig ind igennem Brændingen med Øjnene hæftede paa et eneste Punkt, bestandig det samme, oppe over eller under det graadige Havvand . . . . .

Hele Rækken af Bjærgerne gik frem med hinanden i Hænderne. Nu halede Smeden i Linen; han halede stedse, de andre Hænder slap, og Mændene kastede sig over de to, den unge Mand og den unge Pige, som havde omslynget hinanden saa fast, at ingen Haand og intet Tag kunde skille dem ad, og som bevidstløse, med lukkede Øjne, blødende og drivende af Vand i Stormskridt blev baarne ind i Smedens Stuer.

Der lagde man dem ned. Hun havde omslynget ham med sine Arme; hans Haand havde knyttet sig omkring Pigens Halskæde. Og *den* Kæde holdt.

„Vi faar vel alligevel løse dem lempelig, naar vi skal kunne rulle dem!" sagde den praktiske gamle Jakob.

Smeden nikkede. Han syntes rolig. Han havde jo været med til at bjærge Folk før. Han havde sét Tegn paa Liv. Han havde ogsaa sét andre Tegn ....

Da han en Timestid efter traadte ud paa Flisen udenfor Stuehuset, hvor Mænd og Kvinder ventede, sagde han, idet han tog Sydvesten af:

„Nu kan vi tage fat paa Resten; her er nok at gøre!" —

„Jamen — de to?" spurgte en Nabokone.

Smeden smilede.

„Hver i sit Kammer. De sover. De skal nok komme sammen igen!"

UNGDOM I DIGT OG SANG

(EFTERAAR 1879)

TIL BJØRNSTJERNE BJØRNSON

Det er, saa tilpas et Decennium siden —
Da røg det og brændte paa alle Kanter;
I blodrøde Strømme blev Ilden slukt:
Jernhaarde Formynder-Mænd i Evropa,
Her hjemme en halv Snes Tanter.
Tanterne tænkte paa Folkets Vel,
Derfor de slog ikke nogen ihjel;
Husarerne viste blot Skeden,
Og en Kone fik Foden forvreden.

Det var dog saa temmelig slemt i de Dage,
Om ogsaa med Smil vi nu tænke tilbage;
Min Ven, som var Doktor, om just ikke Læge,
Han satte i Lampen en dobbelt Væge;
Paa Frue-Plads stod han og løfted sin Lygte,
Ved Skinnet af den han et Menneske søgte;
Han fandt ikke mer' end halvanden Mand,
Og nu er han borte, drevet af Land.

Det er saa tilpas et Decennium siden —
Da røg det og brændte paa alle Kanter.
Du var en Helgen endnu af Faget,
Jeg var kun med blandt de unge „Fanter" ;
Vi saa' Dig som Konge, Profet, Minister,
Som Gud véd hvad, paa din Dovrestol; —
Da aabned jeg Rækken paa min Reol
Med de „Engelske Socialister".

De futtede af, og man raabte „Sluk!"
Ved Sprøjten stod dine gamle Venner,
Et Mandskab, som stedse med samme Fynd
Mod alt, hvad der *brænder*, sin Slange betjener.

De fik dog ej slukt mig saa helt endda,
Der maatte min egen Svaghed til Sprøjten;
Da lo de først ret, da jeg „sakkede a'"
I Længden saa vel som i Drøjden.

Men nu er jeg atter, hvad jeg var først;
Og Feberkosten, jeg tæred saa længe,
Har givet min Sjæl en naturlig Tørst
Efter atter at stemme de gamle Strenge.
Decenniet svandt. Ved Grænsen vi staar:
Maaske vil det næste — det nye — skue,
Hvad ind jeg har varslet i Ungdommens Aar,
Belyst af Manddommens rensede Lue.
Maaske! — Men sikkert jeg véd, at der gaar
En Ungdom her gennem Strengeslaget,
Og den vil jeg vie til Dig, som staar,
En Yngling i Hjertet, med graanet Haar,
En Høvding i Bardelaget.

Mig har de løftet til Skyen den ene
Dag — til jeg kom deres Vivat paa tværs;
Da blev jeg uglesét ved Hippokrene,
Levnet kun blev mig lidt Anlæg for Vers.
Verset, det véd man, fik Adgang, hvor ikke
Prosa kom ind med de stikkende Blikke.

Vers! musikalske! det har ingen Fare,
Særlig hos ham, hvor de stundom
Ikke just altid var „klare" !

Klarhed! — Nuvel, vi har Snusfornuft,
Kritisk Befamlen og klam Befølen
Nok her i Norden, hvor alt, hvad der rager
Op over Gennemsnitsmaalet,
Væltes gemytlig i Sølen.

Klarhed! — Der findes i Sjælen en Gnist,
Findes i Hjertet en Glød, som kan lyse
Op for de Smaafolk, hvem Brændsels-Brist
Tvang til at krybe i Krog og fryse.

Den har *Du* faaet af Guden i Eje,
Den bli'r Dig misundt mer end Du tror,
Medens din Fod over Digtningens Veje
Sætter saa „bent fræm“ et Forkæmperspor.

Tiden er gaaet, Aarene svandt;
Da kom Profetens store Forsyndelse.
Nu, imod Tiaarets næste Begyndelse,
Tiden *os* samlede fandt.
Dig har de dænget saa grundigt til; —
Ven, hvorfor ændred Du ogsaa „Signaler“? —
Selv har de spil't underfundigt Spil,
Vredet og vendt deres Ungdomskofte,
Vrikket paa Taa og vaklet i Hofte,
Danset paa Line — og Linen var slap —
Tjent paa Geschæften Berømthed og Penge.
Drevet det svævende Spil saa længe,
Til de er havnet i Grøften
Med samt deres „Idealer“.

Du har jo været i Koften hos dem.
Hurtig den blev dog for trang Dig i Ærmet;
Saa har Du slængt den, og derved fornærmet
Hele Familjen, dens Hus og dens Hjem.
„Vi, som i Favntag saa tidt har ham klemt,
Vi, som hans Værker har rost i Avisen,
Vi ....“ ja, Du kender formodenlig Visen,
Kender det hele, behøver ej Noter;
Men der er et, som maaske Du har glemt:
At disse Frihedens Venner
Er en Familje *Despoter*.

Knæfald de vil, beundrende Blikke,
Virak paa Alteret i deres Hus.
Yder Du den, ja saa kan Du drikke
Selv i det vildeste Nonsens en Rus.
Bliver Du kritisk, saa sadler man om.
Selv i et Storsyn finder man ikke
Noget, som staar for en „Alvors“-Dom;
Og man laaner Dig Lænkehundsblikke.

Fejled Du end: hvad var saa din Fejl
Mod disse Kuske, hvis Tømmer er borte,
Mod denne Tærsker, som fører sin Plejl
Stedse bag Logavlens Porte
Paa Jorden, den blotte, den sorte?
Har Du „forsét" Dig dernede mod Syd,
Slog for et Slag Du for tidlig til Lyd,
Hvad har da vore „Profeter" at sige?
Spaamænd i Fantasteriernes Rige,
Konger, som, detroniseredʼ, vil herske,
Kuske, som, væltede, stedse vil køre,
Væltede, som ej Fornuften vil høre,
Folk, som vil Kærner paa Loen
Af udfejet Langhalm tærske.

Hædre jeg vil Dig paa Digternes Vis,
Ikke med brammende Ord Dig beprise;
Det var jo Sprøjtebetjeningens Skik,
Da den sang Dig sin barnlige Vise.
Nej, jeg har samlet, hvad Tiaaret evned,
Samlet det bedste med Omhu og Flid,
Alt hvad af Vemod og Vrede og Vid
— Minder fra Lykken og Minder fra Strid —
Lykken at synge mig levned.
Satte jeg Flugten i noget for højt:
Saksen har stækket den svulmende Vinge.
Fejled jeg stundom, saa bøded jeg drøjt:
Saaret jeg blev ved min egen Klinge.
Et har jeg gjort; det var værst dog af alt,
Da var i Flugten jeg nærmest ved Jord,
Da var *Du* højest og videst dit Spor, —
Det var dengang, da, saaret og syg,
Med mig selv jeg søgte at tinge.

Dog — jeg er atter, hvad jeg var først.
Modet med Lykken er kommet til Huse,
Vingerne strække sig, Sangen skal bruse
Stolt med sit Ungdoms Drapa mod Sky.
Dig vil den søge, til Dig vil den ty.
Ej skal Du dække dens Svaghed ved egen
Styrke, nej, Lige for Lige i Legen:
Kæmpe den vil, den vil brydes med Dig.

Ligger den under, saa jubler den dog;
Leende springer den atter fra Jorden,
Griber din Haand og raaber:
Der er Kræfter endnu i Norden!

I PANSER OG PLADE

Ungdom.

Den gamle Mesters Syn.

Den gamle, den evig skabende Tid,
Mesteren, bryder sit Værktøj sønder;
Han ser, hvor de myldre ustandset hid,
Disse Værker af en Begynder;
Han lægger sig paa sine Hynder.
Den gamle Mester har lagt sig træt,
Der kommer en Fusker med Ler paa Bræt,
En Gibser, en Haandværker slet og ret,
Som dybt under Byrden sig bukker;
Han ælter Leret, han klasker det op
Og modellerer saa — hej i Galop! —
En Stabel af smaabitte Dukker.

De sugede aldrig Mælk af et Bryst,
Næredes ej af en Kvinde;
De blodløse Læber gi'er ingen Røst,
Det piber kun spædt derinde;
Deres Øjne er matte og blinde.
Den fuskende Gibser med ilsomt Jag
Har grebet en Puster og pustet dem bag;
Livsens Aande som Livets Sag
Er ikke til for hans Dukker. —
Den gamle Mester har rejst sig op
Og stirrer paa hele den stablede Trop
Og slaar sig for Panden og sukker.

Han sukker, og mindes den svundne Tid,
Skabelsens Apotheose,
Da ud af de gærende Væskers Strid,
Urverdnens boblende Mose,
Sprang Livets blussende Rose.

Da Kæmper fra Gudernes Skyborg fo'r
Og favnede Kvinderne paa vor Jord,
Da Løver slikked de spæde Noer,
Og Storme dem lulled i Slummer.
Han mindes den første — sin egen — Slægt;
Det var, som følte han Lemmernes Vægt,
Kroppens gigantiske Krummer.

Han hører den kaade, buldrende Støj
— Et Slagsmaal som aldrig siden —
Bjerge er Børnenes Legetøj,
Jorden er dem for liden:
De blander Himlen i Striden.
Til fælles Angreb i sluttet Trop
De stabler paa Pelion Ossa op,
Selve Kroniden maa sige Stop
og Herkules svinge Tampen.
Saa sættes der Grænse og stiftes Forlig,
Himlen og Jorden har ingen Krig;
Saa hviler man ud fra Kampen.

Og Jordens Skarer og Guders Hær
Vandrer fortroligt sammen;
De parrer sig atter blandt Lundens Træer,
De kysses paa Bakkekammen;
Én er Roden og Stammen.
Naar Afrodite en Yngling ser,
Blusser hun heftig i ømt Begær,
Ja selv den kølige Luna ler
Til Knøsen ved Kildevoven.
Mens Phoebos den smeltende Lyra slaar,
Paa Lur den store Kronide staar
Som Bejler til Pigen i Skoven.

Da myldrer det ud over Bjerg og Dal,
Ungdomsverdner sig røre;
Man træder vor Jord som en Dansesal
Baade uden og inden Døre;
Dioskurer Rækkerne føre.
De solbrændte Legemer veksle i Spil,
Den graanede Gubbe med Lyst ser til,
Og selv de adstadige Vismænd vil
I Legen ej Sinker være.

Og Legen er Lærdom, og Lærdommens Ord
Er gyldig for Himmel saa vel som for Jord;
Det er Ungdomstidernes Lære.

Men Lemmerne svulme uformeligt op
Ud over Maal og Grænse,
Og Slægten slaar an i et vildt Galop
Som en Hingst uden Tøjle og Trense;
En Styrer vil ingen ænse.
I hvirvlende Fart over Sten og Stok,
Vinaand i Aaren, Vinløv i Lok,
Vanvittig raser den ravende Flok
Med Blodsved af aabne Porer;
Kraften blev altfor utæmmelig stor,
Der stiger et Brøl fra et samlet Kor
Af Bødler og Gladiatorer.

Og Brølet slaar mod en Skare af Mænd;
Fra Østen de kom for at stride;
Dog fører de ikke Sværd ved Lænd,
De vandrer i Kapper vide;
De følges Side om Side.
I Øjet blusser en sælsom Glød,
De viedes ind ved en Ynglings Død,
For Verden det sælsomme Budskab lød:
Mænd! vi er Brødre alle!
Et Ynglinge-Budskab, et Ungdomsord;
Fra Raaheden reddes den herlige Jord,
Men først maa en Verden falde.

Det brager og knager i Slægtens Hus,
Det hviner i hver en Fuge,
Guden i Marmor bli'er malet til Grus,
Legemer Legemer knuge; —
Skal Faldet da alt opsluge?
Sværdet synes det eneste Svar,
Dog, førend Æggen i Ædderen skar,
Blev Sygdomsgrunden ej aabenbar,
Saa lidt som Frelse blev funden.
Nu trækker man Vejret og ser sig om,
Tomten blev ryddet, Pladsen staar tom;
Saa bygger man op fra Grunden.

De komme fra Norden og Vesten hid
Med Dyrehuder om Lænder;
Tænderne skinne som skabte for Bid,
Haarede er deres Hænder;
Det er Urskoven, som dem sender.
De kommer, at røgte det gryendes Tarv,
De tage de solbrændte Kvinder i Arv,
Med Nerver af Jern og Ild i Marv
De avle mandhaftige Sønner.
Men Arven gemmer hin Østens Sæd;
Da knæler Kæmpen for Korset ræd
Og mumler de fremmede Bønner. —

Og Mesteren ser, hvor den unge Æt
Vokser med Sæden til Live;
Den modnes, til Mærket paa Skjoldets Bræt
Kan Slægten sit Korsnavn give;
Saa funkler de blanke Knive:
Der gaar som et Vejr over Verden hen,
I Staal og i Plade Drenge og Mænd
Sværmende ride med Lanse ved Lænd
Bort til de ukendte Lande.
Fra Vuggen man iler, at frelse en Grav;
Dødshugget, som Saraceneren gav,
Adler den kløvede Pande.

Og Mesteren ser, hvor det mørknes om Land,
Da Lyset i Østen bli'er slukket.
Blodet, som sived i Ørkenens Sand,
Af golde Cisterner blev drukket;
Nu stønner kun Munke-Sukket.
Hyrden, som vogted om Faarenes Kuld,
Klipper dem nøgne og fylder med Guld
Kirkernes Læddik, som aldrig bli'er fuld,
Men stedse har tomme Gemmer.
Trøsten er blevet et Tugtens Ris,
Baalene ryge — til Frelserens Pris,
Og kvæle de murrende Stemmer.

Da aabner sig Jorden. Fra Grundens Gem
Stiger de straalende Guder;
I Rækker, ustandset, haste de frem
Fra Søvn i de muldne Puder;

En Skønhedens Dom de bebuder.
Og Ynglinge flokkes med Mejsel i Haand,
Og Digteren tolker begejstret i Aand,
Hvad Jorden gav fri, men Himlen gav Baand,
Hvad Livet kan aldrig fornægte.
Og Ungdommen jubler med Sang imod Sky,
Minerva staar knejsende højt over By
Over Klerker og Bøddelknægte.

Da træder en Mand fra den mørke Vraa,
Hvor ellers lød Munke-Messen,
Han taler et Sprog, som Folk kan forstaa,
Det lyder som Sværdehvæssen;
Cellen var Smede-Essen.
Han svinger det Sværd, som fra Kirken han tog,
Det lysned, da ud han af Balgen det drog,
Vidt blev det spurgt, hvor Sværdet det slog,
Det delte Verden i tvende.
En Ungdomsdaad med et mandigt Mod,
Et Hug, som rammed ved Træets Rod —
Om Hugget end ikke fik Ende.

Og gærende Tider, en voldsom Slægt,
Som haaber og higer og kæmper;
Huggene falde med Fynd og Vægt,
Ingen sit Løsen lemper,
Kun Døden Iveren dæmper.
Men Døden tager en Maske paa,
Ræve omkring mellem Ulvene gaa
Og hvisker og lader Afgørelsen staa
Til dem i de purpurne Kaaber.
Hjerteblod-Strømmen i Slottets Gaard
Ledes i Damme, som stille staar
Og stinker i størknende Draaber.

Saa lyder der ud i den døsige Dag
Et Raab, som Lakajerne skræmmer;
De vækkes op af den dvaskende Mag:
Hvor kommer de larmende Stemmer?
Respekten de Godtfolk glemmer! —
Der kommer et Svar fra en ukendt Egn,
Et Svar med en raslende Kugleregn,
Som splintrer Paladsets gitrede Hegn

Og flænger de tressede Kjoler.
En Ynglingeskare med blussende Blik
Kvitterer for Regningen, som de fik
Tilslængt fra en kongelig Boler.

Og ud under Sangen for Folkenes Ret
Mod Tidens gustne Tyranner,
At opgøre Slægternes Regnebræt,
De flokkes om Frihedens Banner;
Karré imod Verden de danner.
En Kittel i Pjalter, Begejstrings Kyrads;
De skaffer de nøgne Fødder Plads
Og sætter en Trusel saa skræmmende hvas
Mod hver, som Retfærdighed krænker. —
Den gamle Mester han smiler dertil;
Det var, som han hørte til Trommernes Spil
En Klirren af knuste Lænker.

Han smiler. Da mørknes det luende Blik,
Uvilligt han Øjnene lukker,
Det var, som en Gysen igennem ham gik,
Han vender sig bort og sukker;
Hans Øje traf Fuskerens Dukker.
Han famler, han véd hverken ud eller ind:
Kan Slægten da blive saa spinkel og blind,
Og vikler der sig af det filtrede Spind
Mon atter en dristig Flyver? —
Fuskeren smisker: „Min kære Ven,
I kalder dem Dukker, men det er Mænd!"
— „Ti!" raaber Mestren. „Du lyver!"

Islandsfarten før og siden.
(Juli 1874.)

Før

Hvad er det for en modig Flok,
Som over Nordhavs Vovens Skum,
Med Sejlet spændt fra Raaens Nok,
Med Skjolderad langs Øse-Rum,
I Sommernatten farer?
Hvad er det for en Kæmpe-Æt,
Som her paa Skudens skøre Bræt
Det mørke Dyb befarer,
Og ler ad Bølgefossens Skvæt
Og trodser Færdens Farer?

Hvad er det for en bjergfast Ø,
Som op mod Nattehimlens Glans
Fra Urtids Grund i dyben Sø
Sit Hoved, slyngt med Jøkel-Krans,
Stolt knejsende nu strækker?
Hvad sælsomt Navn har dette Land,
Hvor frosne Bjerge staar i Brand
Med Damp af Sneens Sprækker,
Mens tordnende fra Jøklers Rand
Ildstrømme Stranden rækker? —

Det er en modig Mande-Flok,
Som drages mod den fjerne Ø,
Som fik af Kongevælde nok,
Som heller ønsker *fri* at dø
End *bunden* leve Livet;
Det er en uafhængig Æt,
Som kaster ud sit Højstols-Bræt,
I Vætters Værge givet,
Og søger saa sin Friheds-Plet
Paa Landnams-Vis for Livet.

Det er en bjergfast Klippeø,
Som skænker til en mandig Slægt
En Mund, hvis Aande ej skal dø,
En Arm, hvis Værker skal faa Vægt,
Et Ry i Sekel-Tide.
Det er et Land, hvor, klædt i Dragt
Af Friheds-Malm, paa Grænsevagt
Sagn-Kæmpen snart skal ride
Fra Næs til Myr, fra Tun til Trakt,
Som Gunnar under Lide. —

Ja! Farten gaar en Sommernat
Mod Nord, mod Islands stejle Kyst;
Til Rors den bedste Mand er sat,
Den største Helt med bredest Bryst
Til Styrismand er kaaren.
Fjeldhøj mod Midnatssolens Glød,
Som blusser paa hans Ringsærk rød,
Han staar ved Styreaaren,
Mens sikkert over Havets Skød
Lang-Snekken bliver baaren.

Han kommer fra det fjerne Land,
Hvor Friheds Arne nu er kold,
Hvor Herskerkrigens hede Brand
Drev Bamsen bort fra Hiens Vold
Og rydded Rævens Gange.
Ham lysted ikke denne Lod:
Saa heller Bølgens Brand og Braadd
Og Kamp mod Dybets Slange!
„Lad Kongen trække Fisk i Vod;
Os skal han ikke fange!
„Der er vel Fisk med sligt Begær;
Os tykkes det den værste Skam
At slippes i et Karpe-Kær,
At gaa i Kongens Fiskedam
Og fo'res fint med Krummer;
Nej bort til fremmed Frihedsstrand,
Mens Kæmpen end i Mund har Tand
Og Frembørs-Blæsten rummer!
For Stævnen staar det stride Vand;
Ret som en Bams det brummer!" —

Og over Toft og Bænkerad
Der lyder Raab og Vaabengny;
Hvor Hav og Himmel skilles ad,
Der højner sig en mørkblaa Sky
Med Glimt af lyse Bræmmer.
„Nu Høj-Stols-Støtter over Bord;
Os viste Vejen Asa-Thor,
Hist Maalet han bestemmer!"
Og Raabet rækker Næs og Fjord
Med Brag af stærke Stemmer.

Siden.

Der sejler stolt en Sommernat
For bliden Bør en Dampfregat
Med Kongsflag under Gaffel.
En Skare Mænd paa Skansen staar,
Og mens man Kaffen ombudt faar
— Samt en Likør-Karaffel —
Helt frit Konversationen gaar,
Som Skik er efter Taffel.

„Og hør Du Klein, Du store Mand,
Mens Kongen slumrer, her paa Stand
Du Rejsens Runer raade!
Hvi gaar vi, baade Vært og Gæst,
Til denne Islands Jubelfest?
Hvad skal den Vandgang baade?
Det er en dunkel Gaade!

„Og hør Du Klein, Du Statens Raad,
Har Islands Folk til Fester Raad,
Saa kan ej Folket trænge.

Saa kunde vi min S'æl ha' spart
Til meget andet nyt og rart
De mange, mange Penge,
Vi sendte dem saa længe.

„Og hør Du Klein, Du Danmarks Trøst,
Du sige frit med djærven Røst,
Hvad Du af Rejsen venter.
Fem Hundred Aar var Island vort:
Vi kendte det kun af vort Kort,
Og af en Flok Studenter,
Hvis Ry noksom bekendt er!

„Og hør Du Klein, Du Kongens Ven,
Hvorfor gaar vi ej hjem igen
Og lader Festen fare?
Du er jo vistnok meget klog,
Men kan Du tale islandsk Sprog?
Her har det ingen Fare,
Men kan Du hist Dig klare?

„Ja hør Du Klein, Du kloge Mand,
Du bragte Tingen pænt i Stand:
Forfatningen den klare.
Men er dit Udkast ej for tamt,
Og har Du bundet Knuden stramt,
Saa den kan længe vare —?
Hvad vil Du dertil svare? —"

— „O store Skjald og Kammerraad,
Du, med din „Liv i Lænkers" Graad,
Forfatningen er stram nok!
Den blev ej blot for *Island* gjort;
Lidt Snak deroppe gør ej stort:
Befolkningen er tam nok,
Naar bare den har Lam nok!

„Nej, ser Du, Skjald og Kammerraad,
En gammel Kælling har mig spaaet,
Det kunde gaa saalunde:
D'hrr. Berg og Bojesen,
Af Kampen ked, en Skare Mænd
Paa Skagen samle kunde
En Gang i Fremtidsstunde;

„Og drage til den gamle Ø
Heroppe i den vilde Sø,
Og sende ud Budstikken;
Og agitere hist og her,
Og rejse rundt med stort Besvær,
De to og hele Klikken,
Til Gavn for Republiken!

„Lad dem da rumle, som de vil!
Ej mø'nsk, ej bogø'sk Kraft slaar til,
Naar *jeg* har Part i Striden.
Forfatningen er døbt „Hr. Klein",
Men der er ingenting i Vejen;
I Vækst den end er liden,
Men vokser nok med Tiden!" ...

Saa veksles disse gæve Ord,
Og hvermand glæder sig om Bord,
Og der bli'er Sjov paa Dækket.
Fra „Jylland" øjnes Islands Top,
Og Kongen bliver vækket.
Højt knalder da Champagnens Prop,
Og der gaar Dans paa Bak og Dæk,
Kun stakkels Rosenberg er væk,
Maa ej hos Kongen være:
Nej „Hejmdal" skal ham bære!

To Ballonbreve til „Morgenbladet"
fra Islands Tusindaarsfest.

1ste Brev: Klein i Reykjavik.

Nej og nej og atter nej:
Det var dog for galt min Sandten,
Om min Stemme hørtes ej
Som en Bas iblandt Diskanten,

Hvor den store Richard Kaufmann,
Og den anden store Skjald,
Ham, Professor-Aspiranten,
Ridderen og Kongs-Drabanten,
Harpen slaar i Kongens Tjald!

Referater uden Tal,
Taler uden Maal og Maade,
Lommeklud for Øjne vaade,
Hurraraab, Kartovers Skrald:
Sligt jo længst vort Øre naaede;
Og vi sejled ud i Flaade,
Og vi modtog Majestæten,
Medens Himlen selv ved Fêten
Græd og lo paa samme Tid.

Ak ja, hvilken herlig Tid!
Frederik den sjettes Dage
Vende paa en Prik tilbage;
Vi er saa loyale, spage,
Har forandret rent vort Væsen,
Er ej kritisk, er ej kræsen,
Vi kan trækkes om ved Næsen
Af det røde Liberi; —
Klein er trukket selv deri.

Men højt over Virakduften,
Fri som Fuglen gennem Luften
I Gondolens Kurv jeg fo'r,
Og jeg saa' den lille Jord,
Hvor den drejed sig i Rummet,
Knagende omkring sin Tap.
Brat jeg Barometret slap,
Og af Undren jeg forstummed:
„Hvis vor Klode er saa bitte,
„Hvor bli'er saa de „Store“ a'?

„Hvordan skal man Klein og Trap,
„Ja og Finsen kunne hitte;
„Hvor skal „Glorien“ komme fra?
„Hvor skal man Fregatten finde,
„Som til Ingolfs Hædersminde,
„Med sin dyre Ladning inde,
„Gennem Sø og vilde Vinde
„Dampende til Island gaar? —“
Ja, slig Tanke tænkte jeg. —
Men Ballonen Skylden faar
For min Tankes uloyale,
Tvivlesyge Enetale.

Jeg er jo saa højt til Hest,
Jorden fjernest, Solen næst,
Ført af frejdig Frembørs-Blæst,
Styret af min Sanger-Gave,
Og jeg kan ej stille mig
— det er afgjort, det er sikkert —
Med min Sang og med min Kikkert
I Niveau med alt det lave.

Altsaa, kære „Morgenblad“,
Hvis Du Referat vil have,
Maa Du forud Dig belave
Paa en Mad af eget Slags:
Ingen „Dagblads“ røget Laks,
Som maa pebres, skal den glide;
Ingen „Berlingsk“ liljehvide,
Royalistisk Fløjelsgrød;
Intet lækkert Sukkerbrød,
Bagt i „Telegrafens“ Kælder;
Pokker heller!
Hvad jeg byder og fortæller,
Frisk fra Hjertets Ovn jeg sender,
Øser op med baade Hænder
Af mit eget Saltmadsfad.

Nyd da Maden, hør mit Kvad;
Hør hvad her fra Luftens Zoner,
Stemt i mindre høje Toner
End de andre Harpenister,
Jeg paa Harpen mig fordrister
Frejdig til at referere
Om den Fest, — som er ej mere!

Reykjavik har Festdragt paa.
Alt er klædt i Søndagsklæder;
Der er Trængsel alle Steder:
Kongen vil fra Borde gaa!
Kongen er jo med Fregatten,
Som er kommen hid om Natten;
Klein og Kaufmann, hele Klatten,
Tager nu saa smukt til Hatten,
Og Matrosen mander Raa:
Kongen vil fra Borde gaa! —

Se, hvor Giggen, smykt med Flag,
Spejlende de blanke Sider,
Dreven frem med raske Tag,
Ind mod Landgangsbroen glider.
Alle er i bedste Stads;
Rejsen den var ingen Spas,
Søsyg var de fleste vistnok,
Og den Sygdom er jo trist nok,
Men nu føler man sig bedre:
Disse Stjerner, disse Fjedre,
Disse Brandebourgs ved Kraven,
Disse Livgehæng om Maven,
Denne Alvorsmine kæk
Jager nu paa Flugten væk
Mindet fra Fregattens Dæk,
Den Gang Plankerne var vaade,
Den Gang ingen Magt formaaede
Noget imod Søens kaade
Anfald; og da Trap han spaaede,
At man aldrig Island naaede. —

Den Gang var vor Klein kun klejn,
Og han slog sig haardt for Panden,
Og han stønned højt...Gid Fanden
Havde denne Jubelfest!
Kammerraaden, som stod næst,
Lig Per Paarses Skriver spytted,
Svor, at Skjaldemod ej nytted
I en saadan bansat Blæst. —

Men, som sagt, nu gaar det bedre
Under Trekanthattens Fjedre. —
Og man lægger til ved Broen
Under Hurra og Begloen.
Hører dernæst straks paa Stand
Landshøvdingens dybe Rømmen,
Hvor han giver Talen Tømmen,
Priser sin og Kleins Forstand,
Takker Kongen med Berømmen,
Hilser fra det ganske Land,
Glemmer ikke „Understrømmen",
Taler lidt om Baal og Brand,
Sociale Uvejrsskyer
Fra den slemme Menigmand. —

Her han Talens Traad fornyer,
Minder om den Dag, som gryer
Over Islands Jøkelrand,
Her hvor Bjerge staar i Brand,
Her hvor Sigurdsson er borte,
Og med ham det fule, sorte;
Og hvor hver en islandsk Mand,
For at fejre, som han burde,
Festen, gaar i linned Skjorte,
Som han aldrig før var van' .....
. . . .

Kongen takked. Ej med mange
Ord, men de, som kom, var gode.
Finsen maatte flere Gange
For de Folk, som rundt om stode,
Tolke Talens rette Mening.
Derpaa gik man i Forening
Hen til Landshøvdingens Bolig;
Her man skiltes ganske rolig,
Folket lejred sig paa Gaden
Og „de andre" — omkring Maden.
Og mens Kniv og Gaffel hviler,
Rejser Klein sig op og smiler,
Tørrer Hagen med Salveten,
Bukker dybt for Majestæten,
Siger saa med den ham egne
Takt, at han paa Islands Vegne
Takker Kongen for hans Gave,
Den, han selv (Klein) fik at lave,

Da det gjaldt de gode, brave
Islændinger at fornøje.
Hvis man ej fandt Gaven god,
Kom det paa Ministrens Trøje;
Dog, det kunde han med Føje
Sige, havde ingen Fare;
Thi saa længe Kongen bare
Og Bureaukratiets Skare,
Dertil Pressens Tropper vare
Rede til ham at forsvare,
Skulde han nok Sagen klare!
Der var ingen Ting i Vej'n:
Han hed ej for intet *Klein!*

Og saa løsner man Kanonen
For den store Statsmands Virken;
Og saa vandrer man til Kirken,
Sætter dér paa Værket Kronen
Med en Lovsang til Vorherre:
Tak, for Rejsen ej var værre!

2det Brev: Festen paa Thingvoldene.

Se, et Tog hen over Sletten!
Hvilken lystig Kavalkade;
Som en Slange frem det glider,
Alle glade
En for en i Toget rider;
Ret et prægtigt „Gaaseridt". —
Solen straaler, Himlen smiler,
Pisken knalder, Hesten piler,
Av! der snublede en Hest.
Død og Pine,
Hvilken Mine
Af Forfærdelse i Toget!
Stødte nogen sig paa noget?
Var det Adjudanten, Holten,
Som i Volten
Tyngdens rette Lov forfejled,
Eller pejled
Her, som andetsteds, Marinen
Lidt forkert og tabte Linen?
Ak nej, Minen, Alvorsminen,
Tyder paa en stor Malheur;
Tænk Dem .... Hør! .....
Dog, — nu gaar det jo som før;
Faren alt er overstaaet,
Det betød slet ikke noget,
Kun en Rift, en lille Skramme.
Den forstærker Folkets Flamme,
Den gør Folkets Kærlighed,
— Den loyale — mere hed.
Og saa gaar det over Sletten,
Almannagjá snart er naa't,
Denne Trappe tidt betraadt
Af de gamle Helteskarer,
Niáls Sønner, Folk, hvem Farer,
Trusler, Bønner, intet rokked
Fra den Vej, de vilde træde;
Folk, som stod saa fast forstokket
Paa den Ret, de nævned „Retten";
Folk, som aarlig satte „Retten"
Her paa Bjerget, rolig, sindig,
Efter Fædres Skik og Vis.
Folk, som stundom løste Trætten,
Naar den blev dem for spidsfindig,
Med et Slag til Odins Pris,
Med et Hug til Thors Berømmen
Hisset nede midt i Strømmen,
Som fik Navn af Øksens Klang.

Alt er her et Sagn, en Sang.
Hver en Klippeblok har Mæle,
Hver en smuldret Sten beretter
Om de kække Heltesjæle,
Nævner deres Strid og Trætter,
Nævner deres Venskabspagter,
Dem, de holdt trods Blod og Vildhed,
Sindets Brand og mørke Magter;
Nævner deres lyse Kvinder,
Som med Troskab og med Mildhed,

Stolt i Hu og stærk i Snildhed,
Dækked Kæmpefolkets Skygger.

I hver Kløft et Minde bygger.
Sagnet over alt er rede
Til en Ørneflugt paa brede,
Stærke Vinger imod Skyen.
Og deroppe højt fra Bjerget
Klinger det med Ørnens Stemme:
„Her har Sagafolket hjemme;
„Folket, i hvis Hænder Værget
„Var som groet fra Vuggens Gænge;
„Folket, som fik Harpens Strenge
„Til en gavmild Faddergave;
„Folket, som i Runestave
„Hugged ind sit skarpe Snille;
„Folket, som sit hede, vilde
„Mod, i Hjemstavns Kulde hærdet,
„Uforfærdet
„Over Verden strømme lod;
„Folket, som for Hjerteblod
„Købte sig den Ret med Sværdet,
„Fri at fødes, fri at dø
„Paa sin Hjemstavns Jøkel-Ø."

Herhid kommer nu den glade,
Københavnske Kavalkade. —
Trap er Førstemand paa Trappen;
Han er topografisk nøje
Kendt med Stedet. Svøbt i Kappen
Følger Kammerskjalden efter.
Richard Kaufmann, klædt i Trøje,
Tankefuld sit Øje hæfter
Paa den lange Trappestige;
(Hvad han tænker, nok jeg aner,
Men jeg tør det ikke sige.)
Derpaa, med Musik og Faner
Og af Embedsmænd omringet,
Følger Kongen og hans bedste
Mænd og derpaa en Snes Heste;
(Rosenberg, den lille Stump,
Bør man billigvis ej glemme!)
Samt af Landets Børn en Slump;
Resten holder Fest derhjemme; —
Og da Klein til Lyd har ringet,
Aabnes Festen, aabnes Thinget.

Med gabende Kløfter i Klippernes Bryst,
I Hraun-Kroppens Sider,
Med Thingvallavatnets forhuggede Kyst,
Med Taager, som trægt gennem Kløften sig vrider,
Med Øxaraa-Elven, som blinkende glider,
Ses Thingslettebjerget, berømt fra de ældgamle Tider.

I Dag er her Fest.
Her er Althing med stimlende Skarer;
Her er Taler, Fanfarer,
Og Boder med flydende Varer;
I Dag er her Fest;
Det er dejligt med saadan et Gilde!
Majestæten er Gæst;
Det var rart, at han ej kom forsilde!

Paa Lovbjergets vældige Flade er rejst
En Teltby af Boder,

Og Bænke er slagne og Mærker er hejst,
Og Kæmperne faar deres Mundgodt og Foder,
Og Lovmænd er tilsagt, og Præster og Goder,
Og al Ting er ordnet saa net efter Saga-Metoder.

Og Lovsigemand er Etatsraaden, Klein;
Han endte just Talen;
Og Bifaldet bryder hvert hæmmende Hegn,
Man jubler og fordrer da capo Finalen,
Og Rosenberg brøler, som om han var galen:
Men Trap trækker Fyren forsigtig i Kjoleskøds-Halen.

Og Skjaldene gribe med Lyst og med Il
I Harpernes Strenge;
De synge om Kampen og Kvindernes Smil,
De synge om Kap, og forsøge, hvor længe
De Tonen kan holde, før Øret de sprænge;
Ved Brage! selv Kaufmann vurderer knap saadant i Penge.

Og Budstikker komme og gaa deres Vej;
De pynte paa Festen;
Naar bare der ej kommer „Aber dabei",
Thi det er jo ikke saa rart. Men for Resten
Hvad gør saa en islandsk Adresse? naar Resten
Blot svarer til „Hjemmets" Forventning om Tusindaarsfesten!

Men bedst som der tales og synges og raabes,
Og Fortiden mindes, paa Fremtiden haabes,
Saa høres et Bulder
Fra Hrafnagjá-Kløften,
Og Skulder om Skulder
Fra Øxaraa-Grøften
En vaabenklædt Skare mod Lovbjerget rykker.
De vandre saa tavse, med straalende Smykker,
Med skinnende Klæder, med blinkende Skjolde;
De træde saa fast over Lavaens Volde;
Og Mængden paa Bjerget gaar ængstlig til Side:
„Det kunde dog være! . . . man kan dog ej vide! . . . .
„Det var maaske bedst at ta'e Flugten i Tide! . . . .
„Hvis ikke det hele er Skinfægteri,
„Som Hr. Bournonville har Finger med i!" . . . .

Nej, ingen Ballet har saa prægtige Klæder.
De Mænd, som saa fast over Lovbjerget træder,
De lærte ej Gangen bag Scenens Kulisser.
Se her, disse Vaaben har Buler og Ridser,
Og se disse Øjne, hvor ildfuldt de brænder,
Og se disse brune og staalstærke Hænder;
Hvor længe Du end ved Balletten vil lede,
Du finder ej Folk med saa mægtige, brede
Og knudrede Rygge, saa hvælvede Bringer,
Saa trodsige Skuldre, en Nakke, der tvinger
Det hjelmdækte Hoved til Blik imod Sky;
Nej fly!

Betragt dine egne forhutlede Lemmer,
Som Bukser og Vesten og Spidskjolen gemmer;
Beføl dine Arme, besigt dine Hænder;
Hvordan Du Dig drejer, hvorhen Du Dig vender:
Du ser kun en vantreven Karrikatur, —
Og Du snakker med om den vilde Natur!
Om Stamslægtens Old i fornstore Dage,
Og peger paa Kraften, som end er tilbage! —
Se her er de gamle! Du selv har dem manet.
De kom paa din Kalden, de adlød din Stemme;
Men Du har nok næppe saa „store“ dem anet;
I saa Fald var heller Du bleven derhjemme.
Du hænger med Næbet, Du skygger for Brynet,
Du er lidt benauet ved Mødet, ved Synet;
Du ræddes ved Ilden, Du taaler ej Lynet
Fra Kæmpernes Øjne, de funklende hvasse;
Nej, sligt vil kun slet for en „nutidig“ passe.
En Vise, en Tale, et Gilde, med mere,
En sølle Forfatning, som ret skal kurere
Det ældgamle Island fra ældgamle Onder:
Paa sligt kan man rolig „gaa med“ nu om Stunder;
Men stille sig Ansigt til Ansigt med slige,
Bevæbnede, raa og uslebne Personer:
Nej, ikke for alle de nyeste Kroner!
Hvad vilde vel Børsen og Bladene sige,
(For ikke at tale om Venner og Koner)
Naar saa risikabel en Adfærd de hørte?
De vilde vel tro, at en Trold Dig forførte,
En Trold fra de islandske Sagabøger,
Som altid heroppe ved Lovbjerget spøger! —

„Nej, bort med os alle! ... Lad blæse Retræten!
„Det regner desuden!“ ....
.... Saa endte da Fêten. —
Og alting blev stille. I tungsindigt Øde
Laa Thingslettens vældige Kæmpeflade;
Og Taagerne hen over Søen fløde;
Forsvundet var Telte og Bodernes Gade,
Og borte var levende, væk var de døde.
Kun *en* blev tilbage. Han dvæled deroppe
Paa Brinken, hvor Lavaens Kæmpekroppe
Som stablede Jætter fra Kløften sig rejser.
Hvad søgte hans Blik? Var det Hekla og Geyser?
Nej, Blikket, som fløj fra det svimlende Stade,
Det fulgte den Flok, som mod Syd skulde drage;
Og Øjet det tindrede atter og atter, —
Og Kæmpen, som stod der alene tilbage,
Var Skarphedin, ham *med den tavse Latter.*

Plimsoll.

Juli 1875.

Her er en Haand og her er et Raab,
Et Begejstringens lydende: Hør!
Til den enkelte Mand, som tog Kald fra sin Daab,
Til den eneste Kristen i Hyklernes Hob,
Som i Kærlighed lever og dør. — — —

Man gnaver ej mer i den uhyre Stad
Paa Falliternes sure Agurk.
Man glemmer selv Skybruddets øsende Fad,
Man rives og slaas om det seneste Blad:
„Plimsoll har talt og sagt *Skurk!*“

Man tænke sig: Taleren knytted sin Haand
Og raabte til Premieren hen,
Og paakaldte Gud og den hellige Aand
Og brød med de parlamentariske Baand
Og fornærmed de pæneste Mænd!

De stivede Flipper, det kæmmede Skæg,
Det engelske Gentleman-Snit,
Et Virvar det hele. Fra Væg til Væg
Brøled og peb de, og „Husets“ Præg
Misted sin gode Kredit.

Hvad er der da sket? — En Idealist,
En Sværmer, en skørho'det Mand,
Som raaber paa Samfundets Brøst og Brist
Og sætter for nogle Matroser til sidst
I Flammer det hele Land!

Vi smider ham ud. I vort Parlament
Tør man ej træde Grænsen saa nær.
Ud med den Tølper! Han har det fortjent,
Slig Tale kan ingen være bekendt;
Han kan lære sit Sprog i „Lothair" ! —

Ak Plimsoll, Du kender ej Tiden ret,
Du raaber kun i en Ørk.
Dit Billed med Skudernes skøre Bræt,
Den bortslængte Bill, som Nationens Plet,
Den Farve er altfor mørk.

Vi lever i Konstitutionernes Tid
Med en Konstitution, som er brudt.
Vi taaler kun Dosis af Dagblads-Vid
Og vil, efter Dagens Forretningsslid,
Kun Fyrværkeriernes Krudt.

Selv Kansleren, Manden, som vredes saa nemt,
Maa krydre, det har Du vel mærk't,
Sin Tale med alskens Løjer og Skæmt,
Og er den end grov: det bliver dog glemt,
Thi han krydrer, han krydrer saa stærkt.

Ak Plimsoll, Du taler som *Idealist,*
Du kender ej ret dine Folk.
En Førsteminister som Føljetonist,
Romanforfatteren først og sidst,
Det er Tidens Idéers Tolk.

Du hæver din Stemme, som Idealist,
I den Højestes Navn; ak betænk:
De *høje* Herrer er lave, saa vist
Som Egennytten er Dusbroder hist
Med dem paa Ministrenes Bænk.

Og alle de Taler i Wien og Berlin,
I Versailles og i København: —
Et Nip til Likøren, men ej Medicin,
Zodiacus-Draaber, Poul Lindausk Vin;
Til Lyst blot, men ikke til Gavn. — — — —

Ak Plimsoll, Fortidens Skygger staar
Forklarede frem for dit Blik.
Nazaræerens Tale dit Øre naar,
Han løfter sin Svøbe i Templets Gaard. —
Husker Du Lønnen, han fik?

Det nye Nationalteater.

En Epilog.

Langs Strandvejen hvirvler de gulnede Blade.
Landlivets Scene staar tom og forladt,
Københavneren skifted sit Stade,
Han flygted fra Skov og fra Krat;
Københavneren lider ej Efteraarsskyggen,
Ej Aarets elegiske Gyldenlak-Skær;
Københavnerne vendte det Ryggen,
De flyttede en og hver. — ....

De flytted til Byen med Spejl og det hele,
Pianoet ej at forglemme,
Og Middage, Baller og alle de Dele
Begyndte man alt at bestemme;
Den gamle, fortærskede, udpinte Gaade:
„Hvormed skal vi more os?“ søgte man raade,
Og Løsningen simplificertes mærkværdigt
Ved det, at det nye Teater var færdigt.

Mens Landlivets Scene derude blev domfældt
og „Smykningen“ reves i Pjalter,
Saa indvied Byen, som oftere ommeldt,
Sin Scene, sit Thespis's Alter.
Mens Løvfaldet ude i Skoven husered,
Og Kronerne slængtes til Jorden kassered',
Saa var der et Løvspring herinde i Byen:
Teatret sprang ud med sin Krone mod Skyen!

Teatret sprang ud — med det dejligste Bladvæv,
Og Lindetræs-Kronen den funkled;
Hvert Mishag af dem, som kun lever for Madstræv,
Tilsidesat blev og fordunklet;
En Tid maa jo ha', hvad for Tiden kan passe,
Og derfor forsvandt den forældede „Kasse".
Kong Christian og Folket de rejste en Bygning
Til Kunstnernes Dont og med kunstnerisk Smykning.

Ja, Bygningen staar der, saa knejsende mægtig
Med Lyren som Varsel om Donten,
Med Genier, Havfruer, Sfinkser og prægtig
Polerede Søjler i Fronten;
Hvad Havfruen skal er jo vistnok en Gaade,
Som Tiden og saa Direktionen maa raade,
Men, Templet er færdigt! Det venter, foruden
Lidt Tilskud af Staten, endnu *kun paa Guden.*

Det venter paa Guden; — naar blot han vil komme,
Naar bare han ej bliver borte,
Naar blot han har Tiltro til alle de fromme,
Som stimler om Pragttemplets Porte.
Det venter paa Guden; — men ak, han er kræsen
Og streng og kan vanskelig tages ved Næsen;
Han fordrer lidt mer end Balletmester-Knælen,
Han fordrer et Tempel, som hvælves i Sjælen.

Ved Zevs og Apollon! Hvad er det for Kunster,
Hvad er det for Kneb og for Fagter,
Prologiske Stikord og Røgelsedunster,
Tableauer og holbergske Akter?
Hvad er det for Leflen med Aandslivets Magter,
Hvad er det for Kryben i Mummespils-Dragter? —
Naar Tiden er sløv og Aanden er vissen,
Mon Aanderne da stampes frem af Kulissen?

Naar Aktier, Svindel og Døgnlivskritikken
Er bleven den Guddom, som styrer;
Naar Smagen slaar Takten i Kræmmerbutikken
Og klinger fra Festmaaltidslyrer,
Naar Pegasus gumler sit Foder i Stalden,
Og kun „stroppes op" ved et Piskesmælds Knalden,
Naar Sanggudens Præst er Profos ved Avisen,
Er Tiden da skikket til Guddommens Prisen?

Nej, Guden, hvis Tempel paa Torvet nu rejstes,
Han lever sit Liv i det høje
Og smykker sig ej med de Kranse, som hejstes,
Og kan ej Prologen fordøje;
Han slaar ej til Taals sig med „Økonomien"
Og narres slet ej ved Teatermanien;
Om Huset er fuldt eller Bænkene tomme,
Vil ud paa det samme for Guddommen komme.

Han mindes den Tid, da hans Tempel var ringe,
Men Præsterne alle var Kæmper,
Da Hymnerne monne sig malmfulde svinge
Mod Hvælvingens Loft uden Dæmper.
Han mindes den Tid, da hans Lære, fortolket
Af troende Tjenere, voksed i Folket,
Da Folket og Templet var et og det samme:
Én blomstrende Krone, én tætløvet Stamme.

Da funkled hans Øje, da kaldte hans Stemme,
Da skød det som Lyn i hvert Bryst;
Hver lysende Tanke sprang frem af sit Gemme
For Præsternes manende Røst.
Det sænkede Hoved mod Haabet blev rettet,
Det kvalfulde Hjerte for Taarer blev lettet;
Der gik som et Aandepust hen over Huset,
Indvielsens Vejr over Mængden hensused.

Hvad hver kun som Anelse bragte fra Hjemmet,
Som ulmende Gnist i sin Emme,
Det flammede op, blev til Vished forfremmet,
Naar Guden lod høre sin Stemme;
De knoppede Blade fra Længsler og Minder
Sprang ud og blev Roser paa Jomfruens Kinder,
Og Ynglingen knyttede Haanden mod Barmen:
Han følte sig Helten med Lansen i Armen. —

Ja Guden har Minder, saa skønne som store,
Fra Fortidens lysende Dage.
Nu flygter han bort, og Kulissernes Snore
Kan ikke ham holde tilbage.
For ham maa enhver langs de prangende Bænke
Sin Hyldest, sit Mishag til „Skibbrudet" skænke,
For ham maa „De skiftende Tider" behage; —
Han gaar nu; og Templet staar ene tilbage.

Men udenfor Templet der sidder ved Muren
En Mand, som saa vide bekendt er,
Han sattes paa Post her som Tempel-Avguren;
Han sidder taalmodig og venter.
Han venter den Stund, hans Kollega vil komme,
Og stirrer imedens i Luften den tomme;
Han smiler. Det er, som paa Forhaand man fatter
De tvende Avgurers homeriske Latter.

I Høst.

„Bort med det Gamle!“ hvad er det Ny,
der meldes med Trommer og med Trompeter?
Selv det ej kommer, men kun dets Ry
og Masser af smaa Profeter.
„Fædrelandet“ d. 20. Oktbr. 1876.

Den løvede Skov er bleven lidt tynd,
Og Kappen er luvslidt, og Stakkelen fryser;
Man synes jo nok, „det er Synd“,
Og man skutter sig stille og gyser;
Man synes jo nok ved sig selv, det er Skam
For den dejlige Gyldenblads-Glorie!
Men Skoven maa skifte sin Ham.
Det er nu den gamle Historie. —

Og Stormen suser, og Vinden slaar
Og rusker i Træernes tjavsede Haar
Og byder at holde sig færdig.
Der spilles en Dans, og den smager af Strauss,
Det er næsten en hvirvlende Hopsa-Kehraus,
Hvor Trommen er navnlig ihærdig.

Og forrest rider en Spillemand
Med Hakkebræt hængt over Skuldren;
Han stammer nok hist fra et udenvælts Land;
I Lybækker-Domen hans Stamtavle staar;
Smækker i Midien, smal om sit Laar,
Med knoklede Fingre han Strengene slaar
Og lytter til Trommernes Buldren.
„Bort med det gamle!“ ... Han vender sig om;
Øjet er ude, Hulen er tom.
Minen er stille, alvorlig from,
En middelalderlig Herre.

Det klager omkring ham ved Afskedens Fest,
Raabene rundt om den raslende Hest
Blir stadig værre og værre.
Døv for de domfældtes klynkende Sang,
Han mumler i Takten til Trommernes Klang,
Den stille, alvorlige Herre:

„Det gamle, det ny! to skiftende Ord,
De siger mod Enden det samme;
Men bedre for den, som paa Fremgangen tror,
End som stedse skal skælde og skamme.
I dænger det ny med Bebrejdelsers Vægt;
Det er Fædrenes Flok, som stønner.
Men I træffer med Klagen jer egen Slægt,
Hvoraf I gik frem som Sønner.

I stod eders Tid, I bar eders Frugt;
Hvad Fordring har I tilbage?
Lærte I ej under Tidernes Tugt
At standse ved Maalet Jer Klage?
Hvi blir I mod Enden saa svage!
Hvor er det Storværk, hvis Glans paa Jer Vej
Løfted Jert Liv over Vindenes Sky,
Bar eders Navn med udødeligt Ry
Bort gennem evige Tider? —
Udødeligheden, den kender nok jeg,
Døden, som med eder rider!“ —

Og Stormen suste, og Vinden slog.
— Omhvirvlet af Høstløv-Kransen,
Fremmest i Skaren Rytteren drog;
Bort gennem Skoven hans Ganger jog
Med dem, der gik bag af Dansen.

Skoven var øde, Pladsen var tom;
Hvor Høsten havde holdt Ret og Dom,
Gik Stormen stærk over Scenen.
— Da var der en Kraft i de nye Raab;
Da brød der fra Træerne nye Haab
I brune Knopper paa Grenen.

Et Sendebrev.

Paris, Januar 1877.

Nu rørte det danske Folk sig derhjemme,
Kravled fra Krogen,
Saa' i Avisen,
Sprang over Postfarten, Kulden og Isen
Og dem, som sad fast i Sneens Klemme —
Døde der nogen?

Klokkerne klemted, Avisen var vaad,
Det drev med Graad.
Spalte paa kryds og Spalte paa tværs
Stod der en ny Slags Nytaarsvers;
Og hver, som havde blot mindste Raad
For Julepresenter og Nytaarsregninger,
Og hver, som kunde for Spisning sanse,
Bestilte Kranse
Efter Ligpoeternes Tegninger.

Der blev i hvert Udsalg en formelig Løben,
Spørgen og Køben
Af Mænd og Piger, Studenter og Koner;
Man vilde ha' Kranse med Anemoner
Og Blomster med mytologiske Kroner;
Man vilde møde i sorte Kjoler
Og lægge ved Kisten de pæne Symboler
Paa al den Sorg,
Som Danmark følte i Fredensborg
Og ligervis
I Paris.
Og Klokkerne klemted, og Taler blev holdt;
Fra Seinestaden man telegrafered,
Og Sætterne satte, og det blev voteret,
At Danmark var saa umaadelig stolt
Af de tvende Poeter, som døde.

Det værste var, at det var saa koldt,
Og saa — ja saa skulde man ogsaa møde
Ved Middagsgildet i rette Tid.
Man skyndte sig hjem og tog sin Bid.
Skøderne paa den sorte Kjole
Hængtes ud over Grosserernes Stole,
Og under Gildernes glade Skæmt
Var snart den hele Affære glemt.

Der lagdes ned med de to en Tid,
Som ikke skal ønskes af nogen tilbage:
Storm i et Vandglas, en Thebords Strid,
Men *Digtere* rustet med Højhed og Vid
Hvis Toner rulled en Klangrække hid,
Hvortil Danmark ikke faar Mage.

De tog deres Arv fra den store Skjald,
Der hamrede ud i Rytmernes Fald
Det danske Sprog, som et gammelt Guld,
Og grov de store Bedrifter af Muld
Og aanded dem ind i sin Lyre.
De lærte af ham, hvor Jorden var skøn
Og Skoven hvælvet og Egen grøn;
De sang som Gudindens fribaarne Søn
Og ej som en Skriver for Hyre.

Og midt under Folkets sygnende Nød
Og Ravnekrogspjat og Thevand, som flød
Hos „Intelligensen" i Strømme,
De hælded sig op mod Gudindens Skød
Og stirred mod Læben, som svulmede rød,
Og i Øjnenes dejlige Drømme.

De saa' i et Spejl med et sælsomt Glar,
Som løfted fra Jorden hver Ting og bar
Hver Tanke op, hvor der stille var
Og ene Kilderne talte.
Det stod saa løftet og dog saa nær.
I Regnbuefarvers forklarede Skær
Paa Spejlet sig Billeder malte.

Saa greb de Lyren og Strengene slog;
Og Sange bort efter Sange drog.
De væved og fletted i Strengenes Net,
Foruden Støvgran, foruden Plet,
En Billedverden, forklaret, stor;
Ikke de Smaafolk, som gik paa Jord:
Slægten saadan som den *burde* være
Efter Kunstens og Harmoniens Lære.

Og saadan formedes Syvsoverdag
Midt under Trykket og Folkenøden,

Og Weichselfloden brød frem med Brag,
Som en saaret Ganger, der springer i Døden.
Og saadan blev Amor og Psyche til,
Og Koret hos Dyring hørtes at synge;
Til sidst forstummed den hele Klynge
Med Christian Winthers melodiske Spil.

Lad være, der var i den hele Klang
Lidt mindre af Livet, end vi begærer. —
Folket vil høre sin egen Sang;
Folket vil nok have Skuespil,
Men dagligt Brød maa der ogsaa til,
At ikke man selv sig fortærer.
Ustraffet kryber man ikke op
Og sidder bestandig paa Helikons Top
Og spiller fornemt for dannede Ører
Og slynger fint og tilspidset Lynet
Filisterkrapylet i Synet.
Blandt Folket sig noget rører;
Bag Vadmels Frakken, bag Skødskindets Læ'r,
Bag Fiskertrøjen fornemmes et Værd,
Der former sig ud i et stort Begær
Og raaber til Digteren: Tiden er nær,
Hvor Lyren maa skifte Strenge!
Spild ej paa kvidrende Triller dit Vejr,
Syng os en Sang, som vi selv kan faa kær,
Vi, Jordens fribaarne Drenge!

Lad være, der var i den hele Kunst
Et Drag af Salonernes Røgelsedunst,
Af mytologiske Taageskygger
Og Blink af retoriske Brystnaalesmykker.
Lad være, at Digterne var for polerte: —
En sluttet Række de dog formerte
Med Smagens Vaaben, Begejstringens Raab
Mod hele den aandløse, sløve Hob,
Mod Dilettantismens flade Gestalter,
Der pynter sig op med de stjaalne Pjalter,
Mod Kræmmerforeningens Tyranni
Og Avisernes fedtede Industri.
Der var dog en fuldlødig, ægte Værdi,

Der var en Adel, en Styrke i
Den hele, fornemme Melodi,
Der rækker os med sine Toner. —
Og nu er den skrinlagt, dens Tid er forbi,
Og nu kommer *I,*
Alle de smaa Epigoner.

De drysser som Blade fra Træer; de falder
Til Jord og forgaar.
Der svinder en Alder;
I Stedet staar
En anden, som pynter sig op med de gamles
Aflagte Klæder, med Bøgetræsløvet,
Sommerfuglstøvet,
Psychens det fine, Natsværmerens grove,
Dampen fra Enge og Duften fra Skove,
Fuglenes Slag
I den dejlige Dag
Og alle de Smaasuk i Aftenen silde,
Som klinger saa kønt ved den rislende Kilde,
Som, en Gang sunget, maa lades i Fred
Og ikke i al Gemytlighed
Drysses hvert Aar paa hvert Julebord ned.

De drysser som Blade fra Træer. De falder
Til Jord og forgaar.
Nu kommer en Alder,
Som baglænds gaar.
Ved Jul og ved Vaar
Bestandig et Gengangerløvfald vi faar,
En Efterslet efter de gamles.
Man kunde vel, uden Fortrydelse, vamles;
Jeg lader rolig det hele samles,
Og fejer saa alt i en Bunke hen
Og sætter min Kost som et Kors paa *den.*

O ja, I har aabnet en hel Butik
Af gamle Bøger, med nye Rygge,
En hel Fabrik
For det tynde Øl, I la'er brygge.
Og præke gør I, saa godt som en Præst;

Hvad Nytte, om andre kom med Protest?
I løfter Øjet og slaar i Bord:
Vi tror! —
Hver anden er en Fornægter!
I er paa Parnasset Jer egen Vægter,
I vogter ved Dag og ved Nat Butikken;
Og vil man en Gang jer for Alvor paa Livet,
Nu vel, saa er Tegnet til Vennerne givet;
I skriver jo selv Kritikken.

Saa træder I da i de gamles Spor
Og synger de „laante“ Sange i Kor,
Og stadser jer op med et Rosenflor,
Og gøder Literaturens Jord
Med alle de faldne Blade.
Det stærke lider jo Tiden ikke,
Likør maa der til, de søde Drikke.
Den kraftige Most, som de gamle skænked,
Den taaler man ikke, hvor I er bænket;
Maven er svag og Minen er from,
Saa byder man Chokolade om;
Og Tiden, som kommer og holder Dom
Og skriver jert Regnskab med Rentesrente, —
Den lader lidt længe paa sig vente.

Dog: — „Adam Homo“ om jer blev skrevet,
Saadan som I digted og tragted og leved.
Det glemte I; det er saa længe siden.
Men Adam skifted blot Frakke med Tiden;
Han dukker op som jer egen Broder,
Som Søn af jer egen Fader og Moder.
I stammer, som han, fra de samme Kanaler
Og svigter, som han, eders Idealer.
Er Maalet end ikke en Kammerjunker:
Midlet det er dog en Pige med Grunker.
I sadler, som han, fra jert Letsind om
Og bliver adstadig, lidt fed og lidt from.
I søber med ham af den samme Skaal
Og spytter, som han, i jer egen Kaal,
Og ender, saaledes som vi har set,
At Adam endte, betitlet og agtet,
Med Baand og med Kors, hvorefter han tragted,
Som Smagsdommer og som — Poet.

O, Danmark, glæd Dig. Din Digterskare
(Jeg hvisker Dig Navnene kun sub rosa,
Thi Navne er, som bekendt, odiosa),
Som nu skal tage sin Arv fra de gamle,
Den synes slet ikke mod Maalet at famle.
Der er ingen Slinger, det har ingen Fare,
De stiler saa trygt ad Vejen hen,
Og Publikum lyser med Fakler den
Og strør deres Stier med Invitationer
Til Middag og Balfaldera med Balloner.
De slaar ikke bagud, staar aldrig paa Ho'det,
De fødtes jo alle med koldt Vand i Blodet,
Kender ikke til Sturm-und-Drang Perioder,
Men klæder sig efter de pæneste Moder,
Kommer aldrig med Regler og Love paa tværs, —
Men læsper bestandig de samme Vers,
Det samme, sukrede, søde Pøjt,
Og — skriver i „Punch", naar det kommer højt.

Ja, Danmark, glæd Dig; og spred dine Arme
For alle de smaa med faderlig Varme.
Tryk dem og knug dem, til Vejret forgaar dem.
Jeg tvivler dog paa, at Du ret forstaar dem,
Jeg tvivler dog paa, Du kan være i Stand,
At sætte saadan for det ganske Land
En Stymper paa saadan en Herremand
Og kendes ved dem som Sønner.
Vi andre, som haaber endnu paa en Slægt,
Hvis Gerning vejer med større Vægt,
Vi korser os stille og mumler Bønner;
Vi beder andægtig: Vorherre fri
Os naadig for saadan en Poesi!

Den sidste Skanse.

September 1877.

De drog sig tilbage: en sluttet Trop,
Ind gennem Passet, til Bjergkammen op.

Den synkende Sol over Bjergstien faldt;
Man kunde paa Skyggerne Mændene talt.

Med Kæmpedrag over Randen skred
Skyggen og drog sig i Dalen ned. —

De var en halvhundred Stykker i alt;
Resten af Hæren, som faldt.

For hver en Snes Skridt, de fremad gik,
De vendte sig, fæsted paa Vejen et Blik,

Og smed Musketten til Kinden og skød;
Der vakled en Fjende og faldt og var død.

Fjenden var nemlig bestandig i Hælene,
Som den brølende Løve, der opsluger Sjælene.

Han fyred bag hver en Klippeblok;
Og tyndere blev den lille Flok.

Hej, sæt Trompeter, dit Mundstykke i
Og tud dem i Hornet en rask Melodi!

Nu vil vi spille, lad dem saa danse;
Nu har vi naaet den sidste Skanse. —

Saa taled Kaptejnen og peged op
Med Sablen mod Fjeldets glødende Top.

Dér højned en Klippe sin dækkende Rand.
Det er alt, hvad en Kampesten evne kan.

Den Trompeter satte Hornet for Munden.
Han faldt og rulled og var forsvunden.

Kaptejnen bøjed sig ud og saa'
Over Styrtningen ned i det sejlende Blaa.

Knøsen var væk. Paa en Slaaentorn
Hang i sin Lidse det blanke Horn.

Han fisked det op. Og højt det klang.
Kaptejnen blæste, de andre sang.

De stod bag Klippen, øverst paa Tinden;
En liden Fane flagred i Vinden.

Hver Kugle rev Klude af Fanens Dug;
Saa maatte Stangen tages i Brug.

Støt stod den flossede Fanestage.
Fjenden løb Storm, og sloges tilbage.

Men vid blev Pladsen bag Klippens Blok,
Og tyndere blev den lille Flok.

Soldater! Solen er gaaet ned.
Nu kommer Natten, saa vidt jeg véd.

Vi holdt vel Pladsen, om vi var flere;
de faa, som vi er, de kan ikke mere.

Vi gør som Solen. Vi skriver vor Bane
Ned bag Bjerget — minus vor Fane.

Lad Fjenden saa tage den nøgne Stang.
Der kommer vel nok en „næste Gang“! —

Saa steg de, dækket af Nattens Kappe,
Ned gennem Dalen paa Fødder rappe.

De spredte sig, gemte Musketterne hen.
De véd nok at finde de samme igen.

De klædte som sindige Landmænd sig ud.
De gemmer paa Brystet af Fanen en Klud. —

Og Fjenden stormed. Hans Lavrbærkranse:
En nøgen Stang og en øde Skanse.

Svar til Morgenbladet.

Paris. Decbr. 1877.

Holla, Du hidsige Morgenblad,
Stands en Minut i din Fart;
Fordi Du har slaaet til Lyd og raabt
„det er hørt“, er det dog ikke „svart“.

Endnu er ikke det uhørte hændt
Og hænder ej nogen Sinde;
Du giver mit Fremtidsvisitkort paa Prent,
Men før Fotografen sit Billed har endt,
Jeg raaber til Manden derinde
Bag Tæppet: Hvad har De i Sinde?

Det Fremtidsfotografi, Du har gjort,
— Morgenblad, ganske ærlig! —:
Det ligner dog Originalen ej stort,
Og *mig* ikke ganske særlig.
„Trivelig" ! hm! der er Maade med;
Den indre Ild har ej blivende Sted,
Men tærer bestandig paa Manden,
Den udhuler Kinden, gør Issen graa,
Den brænder derinde hvert muggent Straa
Og gør Hvælving i Tanken og Panden.
Jeg hænger vel op paa min nøgne Væg
Her i Parisernes Stad
De Kranse, som danske Mænd har mig sendt,
Lavrernes mørkgrønne Blad.
Jeg lytter dog ej til en fjern Musik,
Som strømmer fra Ballernes Sale;
At valse med Strømmen jeg har ej for Skik,
Jeg lytter kun, glad for et Øjeblik,
Til al den højtflyvende Tale:
Jeg véd, hvor snart den vil dale.

Jeg er — ja — Indignationens Mand,
Bestandig i Panser og Plade.
Jeg tager mod Tak for den ringe Skænk,
Jeg rakte til Salens fjerneste Bænk,
Fra Venstre- som Højreblade.
Men — Overløber! hvem nævner det Ord?
Man nævner det ikke, man ymter, man „tror" ;
Jeg stævner *den* hid for min Skrankes Bord,
Og I véd, jeg har Vaaben paa Bordet.
Jeg blotter — saa kig dog en Gang — mit Bryst;
Der sidder dog Mærker fra Aarenes Dyst,
Som i Farten skal stoppe Jer Ordet.

Det var ej saa lige en Sag, som man tror,
At stride som Skjald ved jer Side;

Tidt Midlet var ringe, var Sagen end stor;
Det faar vel en Digter at vide.
Han saa' den af Hoben fortrampede Vej,
Han hørte de bølgende Stemmers Staahej,
Han stævnede med, han svigtede ej,
Men det skurrede tidt i hans Øre.
Kanske var hans Øre, som Sanger, for fint,
Kanske var han for musikalsk: han blev pint,
Og saa søgte han bort inden Døre ....

Den vrede Achillevs sad i sit Telt.
Han havde jo „sét sig gal"
Paa Førernes Kiv, Rivalernes Strid
Ved Havets blaanende Bælt.
I Teltet han sad, alene, og saa'
Op mod Achæernes Faner;
Han lytted til Kampen; snart gik den i Staa,
Snart blussed den atter; vred i sin Vraa
Han sukked mod Storslægtens Ahner.
Men hvem vilde falde for Alvor paa
At kalde *ham* en Trojaner? —

Om atter den golde, forbitrede Strid
Ved Havets blaanende Bælt,
Førernes Fejde, vil slukke sin Brand,
Da træder han vel af sit Telt.
Om atter Achæernes mandige Slægt
Vil kæmpe for, hvad der i Striden har Vægt,
Med Fanen højt over Hoben:
Da rækker Gudinden ved Havets Strand
Hans egen Moder — ham Vaaben;
Og da staar hans Teltdør aaben.

Et Opraab.

(„Fædrelandet", 22. Februar 1878.)

Paris, 19. Februar.

Jeg sad
— Og ligegyldigt, hvem denne „jeg" —
I den store, den rige, den yppige Stad.
Rundt om mig leged de Tavlbordets Leg:
Graanede Gubber, svenske Parisere,
Polske Baroner, Normænd og Danske,
Og forøvrigt de andre Franske.

Og saa diskutertes der rundt omkring
alle mulige Verdens Ting,

Stanleys Hjemkomst fra de Hottentotter,
Pavevalget og nye Cocotter,
Forstadsteatre, Kunst og Gøgl,
Frakker med eller uden Fløjl.
Dagsnyt og Bynyt veksled og fløj,
En sagde „Jo“, en anden „Du løj!“
Man diskuterte Alverdens Ting;
Deriblandt først — naturligvis —
Alt, hvad som vedrører Byen Paris.

Men lidt efter lidt faldt Talen mere
Centripetal paa den *store* Affære,
Den orientalske. — Naturligvis,
Den vedrører ogsaa den By Paris.

De talte, de snakked, hver Knever gik.
De vilde løse det store Bestik.
En havde hentet sin Visdom fra
„Journal des Débats“,
En fra London, en fra Paris,
Og endelig en fra den gode
Gamle „Berlingske Avis“.

Saa kom da de saarede ogsaa paa Tale,
Krigens Rædsler og Ambulancen.
En kaldte Krigen „Kulturens Skandale“,
En vilde samle til Russerne ind,
En vilde give en Franc til Tyrken,
Og en vilde holde Balancen
Og ligeligt dele Styrken —
Det hele blev Vitser og Vind.

Og saa gik man ud paa Gaden og drev.
Jeg blev.
Jeg greb en Avis; det var „Fædrelandet“.
Jeg læste og læste. Aa, ikke andet!
Vajsenhus-Skolen, Folketeatret,
Og saa deroppe i Tinget
Finansloven omkalfatret!

Saa slog jeg om paa den sidste Side.
Gud skal vide,
Her var forfærdeligt nyt.
Jeg sad og læste og stirred derpaa;
Til sidst det var, som jeg for mig saa'
Den hele Elendighed, Jammersnøden,
Den haabløse Lidelse, Hungersdøden.
Det var, som hørte jeg Skrig udgaa
— Ikke fra dem, som paa Valpladsen falder,
Unge, robuste, i kraftig Alder,
Med Vaaben i Hænde, *for* eller *mod,*
Med knudrede Lemmer og rullende Blod —
Nej Skrig fra Tusinders levende Lig,
Som vælter sig rundt og trygler om Brød:
Barnet, det gule, paa Moderens Skød;
Moderen selv, hvis Mælk ikke flyder,
Som næppe Naturens Instinkter lyder,
Som taber sit Barn af de matte Hænder,
Som næppe for Sult det kender.
Oldinger, tærede ud til Skelet,
Drenge som Mumier, slugende *det,*
Som ikke nævnes af dannedes Læber,
Det, hvortil selve Ordenes Smuds,
Sprogets Forbandelse klæber.

Da syntes mit sortnende Øje at se,
Hvorledes de laa der i Skarn og Sne,
Hvorledes de kom i Kupé ved Kupé,
I Jernvejstrains uden Ophør og Ende,
Til den dødsdømte By uden Føde og Brænde,
Og kastedes ind i den nøgne Moske;
Levende? — Lig? det var ikke at se.

Der laa de. Der *bad* de den første Dag:
Troende under Profetens Faner,
Græsk-Katolske og Luteraner,
Romersk-Katolske, persiske Ildmænd,
Hungerbesejrede, halvnøgne Vildmænd,
Kristne, som sulted, og sultne Tyrker,
Jøder, som Gud og som Guldkalven dyrker,
Mænd, som er afvænt længst med at bede,
Kvinder, som har kun en eneste Gud,
I Fryd og i Nød, i Kulde og Hede:

Barnet ved Brystet, som nu tørres ud.
Folk, som slet ingen Guddom have,
Men derimod
Ned over Lemmerne størknet Blod,
Og en brændende, udpint Mave.
Der laa de og bad den første Dag. —
Om Natten døde et Par hundred Stykker
De rykked sig sammen, smed Ligene hen
I en Krog mellem Vaaben og Krykker.
De røvede Ligenes pjaltede Rester;
Saa bad de igen.
Den Dag var de alle Præster.

Men Dagen den svandt og Natten gik;
Hverken Brød eller Vin af Profeten de fik.
Da banded de Tyrker og Vildmænd slemt,
Og Jøden sad tavs og bed sine Negle;
Det kunde ej fejle:
Jehova havde, som Noah, ham glemt!
De Romersk- og Græsk-Katolske de bad,
En tysk Luteraner begyndte at brumme;
Da viste sig Folkenes Racer og Kraft,
De skilte sig ad;
Halvdelen suged paa Haabets Saft,
Tyrker og Vildmænd laa stumme.

Og atter en Nat og en Dag hengik;
Da bad de fleste ej længer.
De graved med Negle i Kødet Flænger,
Vanvidet stod i det sluknende Blik ...
Da skjalv mit sortnende Øje.
Jeg rejste mig op og gik. —

Der føres en Tro's-, en Racekrig.
Her ligge de henslængt, de levende Lig.
Racer og Tro under Halvmaanen blandet;
Imedens saa vælter en Brand over Landet
Og slukker Arnen og øder Huset;
Der bliver for dem, som vende tilbage,
Kun Graad og Klage,
Og Ildebrands-Tomten og Gruset.
Saa siger jeg: *hjemme* paa hver en Plet,
Hvor Ploven drager sin Fure let,

Hvor Kornet fredlyst spirer af Muld,
— Om end det er smaat med det danske Guld —
Dér holdtes det (uden „Pall Mall Gazette“)
Bestandig for Smaanationernes „Ret“,
At elske sin Næste som kristne Mænd
Og lægge sin Skærv til den lidende hen.

Jeg hjemsender *min* — og mit Opraabs Stemme.
Jeg tænker at høre et Ekko derhjemme.

Rimbrev til Esrom Sø.

Fjernt fra din Strand, i Verdensbyens Gader,
Hvor jeg blev træt og tung ved alt det lette,
I denne Ørk af Stene, sat i Rader,
Hvor alt det jævne synes en det slette,
Fjernt fra dit Spejl, i dette Hav af Spejle,
Hvor Verden synes en forbi at sejle
Paa Hovedet — jeg sér mit eget Billed,
Saaledes som Naturen mig har stillet
Paa Benene, og trøstet ved det Syn,
Jeg jager hvert et Blændværk fra mit Bryn,
Og lader Tanken haste som et Lyn
Og tage sig et Bad i dine Vover.

Nu er det Nat, og Verdensbyen sover.
Jeg hører Esrom Søens fjerne Vover.
Jeg drages did. Den kvalme, hede Duft,
Som parfumerer Verden her omkring mig,
Hvad kan det andet end min Længsel øge
Imod de Minder, mine Tanker søge,
Imod et Drag af ægte sællandsk Luft?
Spejlblanke Sø, min Ungdoms Drømme, bring mig
Et Blund, et styrkende, hvor *Mandens* Drømme
Som store Skyer over Spejlet svømme,
Stolt ved den Tanke, Solen paa dem skinner,
Og stoltere ved Tanken, at man finder,
Naar Skyen ruller op sin mørke Bølge,
Et Lyn, en Torden, som den har i Følge!

Jeg sejler gennem Nattens vide Hav,
Der vugger mig paa sine stille Vande;

En Luftskibsfart med Længselshestens Trav,
Men uden Lyd fra Hestens rappe Hove.
Jeg sætter Kursen mod de fjerne Strande;
Dybt nede suser søvnbetyngte Skove.
Et dæmpet Blink, som duganløbet Staal:
Og jeg har naaet mine Længslers Maal.
Du skønne Sø, jeg daler mod din Vove.
Naar Morgensolen paa din Strandbred skinner,
Ved Søens Skrænter udstrakt jeg mig finder.

Jeg sér, lidt efter lidt, de høje Sale,
Som Bøgen hvælver over Søens Siv,
At fyldes med et virksomt Friluftsliv.
Det stryger ud, hvor Søen sølvblank skinner.
Jeg retter langsomt mig paa Lejet op,
Og blotter Hovedet og sænker Øjet.
Ak, hvor de Godtfolk dog har paa mig løjet! —
Jeg holder Bøn — blandt mine bedste Minder.

Du Søens Bred, hvor Drengefodens Hæl
Har sat sit Spor, saa sorgløs og saa sikker;
Løvkranste Skrænter, hvor min Ynglingsjæl
Har flakket som et Vildt i dine Skove,
Har tumlet, vejløs, som din egen Vove,
Hvor nu i denne Morgenstund han ligger
Paa Knæ, Odyssevs lig, der vendte hjem,
Erfaren, prøvet, vokset moden frem,
Og hvor han ydmyg takker Vejens Leder,
Som med sin Haand om Sjælens Minder freder —
Vær hilset Du, som med dit staalblaa Øje
Min hele Slægt har fulgt i Sorg og Lyst;
Du er mit Vidne, at jeg taler sandt,
At det er mer end Mundsvejr fra et Bryst,
Naar her, i denne lyse Morgenstund,
I denne Luftning, hjemlig, ren og sund,
Jeg varsler ind en ny Genfødningsstund,
Hvor ej Odyssevs mer skal Farten døje,
Hvor Lønnen kroner Rejsen og dens Møje!

Nuvel, med Mandens hele Muskelkraft,
Med alt det Blod, der bruser gennem Aaren,
Som gennem Bøgestammen Jordens Saft,
Hvoraf den stolte Krone bliver baaren, —

Jeg springer op. Jeg har min Andagt holdt
Og staar, ej mer for Drifterne en Boldt,
Ej sorgløs som et Barn, men fri og sikker.
Jeg gæster som Odyssevs ej mit Hjem
Formummet som en trængende, en Tigger;
I egen Kaabe stolt jeg træder frem,
Med Buen i min Haand. Jeg véd at bære
Mit Vaaben og min Dragt med Ret og Ære.
Der løfter sig en Mumlen her og der,
Der samles fra en Sum af fjerne Stemmer
Et Raab, en Larm: Kald Vagten i Gevær;
Den Mand, som kommer dér, en Fare gemmer! —
Hvad er det for en Fare? — Intet Svar;
Saa maa jeg altsaa selv jer Mening tyde:
„Den Mand, som kommer dér, han vil kun *nyde!*“

Jeg takker jer, I Folk fra Ithaka!

Hvad mener I med dette Ord „at nyde“?
Nød ikke Verdens Skaber selv sit Værk,
Da som en Kunstner han, bevidst og stærk,
Lod Haanden synke og lod Øjet fryde
Sig ved det Liv, som selv han havde skabt?
Og sidder han ej end den Dag i Dag
Til Højbords, i en stum Beundring tabt
Ved dette Værk, som vidner for hans Sag,
At han har kunnet over Kræfter byde,
Hvorfor vi bøje Knæ og sænke Flag?
Var ikke Digtersjælens Sværmeri,
Profeters, Barders store Melodi,
Fra Arilds Tider over alt det rige,
det store, skønne, det uendelige
paa *Jorden,* som et mægtigt Søskendkor,
Der har besunget Stedet, hvor vi bor,
Just som et Værksted for en *Kunstners* Værker?
Tilstaa, I Alvorsmænd fra Ithaka,
At selv i Englehærens Lovsangskor
Af Tonen og af Farverne vi mærker,
Hvorledes Billedet er hentet fra
Vor egen, højst profane, skønne Jord!

Velan, hvad vil I da, en Skjald skal gøre,
Saa snart han, kaldet, træder uden Døre? —

Sér han ej Livet, skønhedsfødt og rigt
At forme sig i Rytmen som et Digt,
Der stiger trinvis frem fra en Begyndelse
Af utilhugget, simpelt, primitivt,
Og svulmer op, storstilet og naivt,
Og bøjer sig i Undren, i Forkyndelse
Af Mesterskab foruden Plet og Lyde,
Som hver en Skabning hylder ved at nyde?
Hvad skal en Digter gøre? Er han ej
En Seer, Præst, en Kriger paa sin Vej? —
Er Folket sovet ind, han skal det vække,
Er Folket svagt, han skal det Vaaben række.
Man blader i hans Bog og fordrer Lære,
Man læsser paa ham Byrder, *han* skal bære;
En søger hos ham Trøst for tunge Tab,
En kun Musikken i hans Mesterskab;
Trang er den Vej, som han paa Jorden gaar,
Han giver Lægedom af sine Saar,
Han vækker døde op, om Fremtid spaar,
Han mildner Jordelivets knappe Kaar.
Til Tak derfor han tidt en Krone faar
Af Torne. Men selv Torne kan ham fryde.
Han smiler, mens hans Bødler om ham danser;
Hans Musa ham med Valmukronen kranser;
Og hvisker ham i Øret, mens de slaar
Hans Bryst: Staa fast, husk under hvem Du staar!
Husk, at hos mig Du dog *har kunnet* nyde!

Ja, hvis hans Tid, i sin Elendighed,
Var rig og stor og yppig overvældende,
Og Livets Kraft i sin Ubændighed
Gik over Grænsen, imod *den* Tid hældende,
Hvor en Askese fordres kan som *Ret*, —
Saa kunde I vel sige: Digter, *det*
Maa prentes paa din Bog og paa din Pande!
Men ak, skal nu med Vand sin Vin han blande,
Mens Vandet vokser daglig for hans Fod?
Hvad skal han give da Jert blege Blod
For Lægedom? Skal selv han gøre Bod,
Fordi *I* stønner uden Kraft og Mod?
Skal Digtersjælen gøre Pønitense,
Fordi Hr. Tiden paa en vissen Fod
Omstolprer som en gigtsvag Ekscellense?

Han bær' ej Skylden for, hvad *I* forbrød,
For hvad Jer Ungdom altfor tidlig nød;
Hans Fordringer — ved Pallas og Apol! —
Er ringe imod Eders. Jer Kontrol
Med ham er kun en Skærm for selv at dække
Jer egen Fordrings alenlange Række.
I spiste Jer kun altfor grundig mæt,
Og krydred Maden med en god Musik
Og raabte Hurra, saa det havde Skik;
Jo, I har siddet bænket om Jer Gryde!
Nuvel, har Sproget da forandret Ord?
Naar mæt man sidder, glad, ved Gammensbord,
Er det da ej, paa Ithakask, „at nyde" ?

Det er hans *Ret,* naar herom han Jer minder.
Hvem dømmer ellers mellem ham og Eder?
Behold Jert Raab om „Blomster, Vin og Kvinder",
I fejler, Godtfolk, svarlig, hvis I tror
At finde Vinløv slynget ham i Haaret.
Den Drue blev og bliver aldrig baaret
Af nogen Vinstok, som hans Sjæl bedaared,
Om end hans Hjerte, aaben for hver Lue,
Har hilset glad, med attenaarig Sang,
Den unge, stærke, varme Vingaardsdrue.
Han fordrer for sig selv kun bag en Skov
Og ved en aaben Strand en fredlyst Hytte,
Et Fristed og en Arne, hvor han kan
Til Skovens og til Havets Stemme lytte
Og mønte ud sin Rejses rige Bytte
I tvangfri Sølvmønt for sit Fødeland;
En Arne, hvor hans rejsetrætte Lemmer
Kan strække ud sig under eget Bord,
Imens han lytter til Naturens Stemmer;
En Kunstners stille Værksted, ej en „Leders" ;
Fred ved sin egen Arne, Fred med Eders.

Hvis der er Fare ved, hvad *der* han tolker,
En ringe Talsmand for den store Slægt,
Som disse Skove, denne Strand befolker; —
Hvis Havet er for ungdomsfrit og kækt,
Og Skoven altfor skjult og altfor farlig,
Og Stormens Slagsang altfor aabenbarlig
I Strid med Eders Komponisters Noder; —

Hvis Vikingflokken, som paa Stranden lander,
Er klædt for meget efter vilde Moder; —
Hvis Vaarens Løvspring folder ud et Banner,
Hvorpaa en altfor majfrisk Trubadur
Har malet, hvordan Solen gør sin Kur
Til alle kære Blomster i sit Rige; —
Hvis Junidagens Rødme hos en Pige,
Hvis Sommeraftnens Cither hos en Svend,
Hvis Efteraarets Sværd om Mandens Lænd,
Og Vinternattens Lys paa Gubbens Pande,
Der søger, grublende, en Sandheds Ø
Paa Videnskabens Oceaners Vande —
Hvis *sligt* er Fare, da lad Skjalden dø.
I Folk fra Ithaka, vær da ej sen',
Men træk ham udenfor Jer By og sten,
Ja sten ham, mens han endnu er i Live!

„Thi der er Fare ved, hvad han kan skrive.“

Dog, om I glædes vil ved Skjaldens Bord,
Bespises ved hans Arne af hans Ord,
Og rækkes Kruset, duftende af Vin,
Og lytte med ham til en fjern og fin
Musik fra Alnaturens dybe Strenge;
Og om I kommer døsig til ham ind
Og lader Hovedet mod Brystet hænge;
Og om I kommer modløs i Jert Sind,
Paa Rejsen saaret af en Røvers Flænge;
Og om I vækkes vil af Skjaldens Raaben
Og rustes mod Jer Røver ved hans Vaaben
Saa lad ham, Folk fra Ithaka, kun *nyde!*
Hans Sang er Alnaturens Lovsangssprog,
Hans Mesters Herskerbog: *den* maa han lyde.

Ud gennem Verden gik min Digtervej.
Jeg vilde bringe hjem mit Folk en Skat,
Som længe slumred i min Sjæl; — kun at
Den hidtil savned Lys og Dag og Lykke.
Jeg havde bygt mit Hus, hvor der var Skygge.
Jeg trængte til lidt Sol. En Digter skylder
Sit Modersmaal, sit Folk, sin Fødsel alt,
Det skønneste, det bedste han kan give.
Jeg saa' mig sund paa Bjergenes Gestalt,

Paa skønne Mennesker og skønne Byer,
Som Solen med sin Farverigdom fylder.
Jeg gjorde kun, hvad Eders egen Skare
Af Digtere har gjort i Seklets Morgen:
Jeg priste Livet og jeg glemte Sorgen.
— Skal nu en sildig Slægts blodløse Kor
Betegne ved min Sang *det* som en Fare,
Hvad jeg har taget op som en Fornyer
Af hines Sang, som i Elysium bor
Og smiler til os bag Parnassets Skyer?
Jeg ønsker ingens Sang at efterskrive,
Jeg ønsked, og jeg ønsker kun at byde
Mit Folk den hele Verdens Herlighed,
Mandsviljens Stordaad, Kvindens Kærlighed,
— Og fri for alle Slakker — til at nyde.

Vil sligt I hæmme? Det formaar I ej.
Vil I mig standse? „Gudbevares, nej;
Din Sang er altfor „køn!"" Hvad vil I da?
Jeg raaber ikke med Jer et Hurra,
Hver Gang en Taler rejser sig ved Bordet
Og for en Skaal hos Værten æsker Ordet:
For alt det Smaapluk i de gamle Gænger.
Jeg kan ej være „Alvorsmand" paa sligt.
Er *I* „alvorlige" ? Jeg skræmmes ej
Saa let ved Eders Alvor, Eders Lære,
Naar I vil kaste Stene paa min Vej,
Hvad eller med Jert „Raad" mig vil beære.
— I holder tidt et Raad for Eders Pligt.
Jeg kan ej være „Alvorsmand" paa sligt.
Jeg kan af al min Sjæl og al dens Eje
Kun ønske for mit Folk, at nye Veje
Maa trædes i de gamle, kendte Spor
Did op, hvor vore store Mestre bor,
Hvor Muser med Chariterne i Kor
Opfører Dans paa Danmarks Helikon.
Nu staar der snart paa Danmarks Dør et Skilt,
Halvt dansk, halvt engelsk: „Sørensen & Son".
De græske, de latinske Guder svandt,
Kun én, en romersk, man til overs fandt,
En vims, gemytlig, fiffig Gangerpilt,
Med Stav i Haanden, Hat og Pengepose;
Han dyrker og Musikken, men det klinger,

Som naar man tæller Sølv imellem Finger,
Og for „Gehør“ man tør ham just ej rose.
Han har sit Stade foran hver en Port,
Han knejser strunk fra Børsens høje Tind,
Og røgter som sin kommunale Pligt,
At spørge hver, som vil i Byen ind:
Min Ven, hvor mange Penge har Du „gjort“ ?

Jeg kan ej være Alvorsmand paa sligt.

Men jeg kan skrive Dig, mit Folk, et Digt,
Der skar min Sjæl med sine dybe Flænger,
Der fra mit Hjerte, sorgfødt, frem sig trænger,
Og skriger som et Barn mod Dagens Lys,
Og undrer sig, og stirrer med et Gys,
Som Morgnen, naar den Nattens Mulm forlader,
Og smiler, ler, og jublende sig bader
I Solens Skin, ombølget af et Pust
Fra Søens Vande, smult af Vinden krust,
Omskygt af Løv, belejret trindt om fra
Af Alnaturens høje Lovsangs Lyde.
Og dette Digt, I Folk fra Ithaka,
Jeg haaber, det skal handle om at *nyde*.

Pejling.

Der slynger over Søen sig en Sti.
Paa Skræntens Rand den svæver med sin Strimmel;
Og unge Stammer hælder uden Svimmel
Frygtløs sig frem og spejler dybt sig i
Den klare Sø. De synes i det næste
Sekund at maatte følge Tyngdens Orden; —
De glider ej, de hænger støt, fordi
De har en Rod, som bunder dybt i Jorden
Og bider haardt sig fast i Skræntens Fæste.

Der stod jeg tidt og saa' i Søen ned. —
Mens Bølgens Flade som et Tæppe gled,
Bevæget hid og did af Vindens Krusning,
Af Stormens tunge Haand og Bygens Susning,
Saa hvilte rolig Bundens runde Stene,
Med slimet Søgræs og med raadne Grene
Udspækket for at dække „Hestehuller“,

Og emsigt Kryb og Kravl stak flittig sammen
De flade Hoveder og tisked,
Naar Bølgen stundom brød med Brus og Bulder.

Dér stod jeg tidt og saa' paa Bølgens Vej,
Og saa' den bruse, saa' den atter rolig.
Men op fra Bunden steg, fra Kravlets Bolig,
Én Tanke: de er slettere end jeg!

Hilsen efter Festen.

Til Bjørnstjerne Bjørnson.

Den 4. November 1878.

Nej, jeg var ikke med til at skrive
Hilsen og Sang ham i Aftes ved Bordet;
En efter en tog de Ordet;
Mødt var det skrivende, talende Lav,
Jeg tav.
Han, som min Sangermund først gav sin Die,
Han, hvem som Dreng jeg har dyrket som Gud,
Han har nu skikket os Bud efter Bud,
Manet os, rusket os; — hvad skal jeg svare?
Hædres han ikke bedst af vor Skare
— Vi, som er krøben i Ly —
Ved at tie? ...

Paa de yderste Skær,
Hvor Landet viger,
Rejser en Mand sig
Herdbred og høj,
Og Bølgerne skvulpe
Omkring ham.
De raabe Bravo, de le, de hysse;
Han peger mod Kimingens Morgenrøde;
Den rødmer af Skam over dem, som hysse,
Sikre selv bag de dækkende Volde;
Den blusser med Fremtidshilsen bag alle de Bølger,
Frejdige, frygtsomme, brændende, lunkne og kolde.

Peger han netop paa Punktet, hvor Skuden
Skal styre sin Gang?
Nej, men i Sang
Han aner dens Kurs,
Og jeg bøjer mit Hoved.

Selv har jeg sét paa de yderste Skær
Noget, som vinkende funkled for Øjet;
Saa blev jeg „syg“, og jeg krøb i min Skal.
Jeg er jo den, som kun hidtil har *lovet;*
Han — han kan fylke en Hær.
Godtfolk, som spaaed hans Fald,
I har løjet! —

Jo, jeg vil være med til at skrive
Sang ham og Hilsen her efter Bordet;
Thi der var mødt, hvad der *dog* fører Ordet,
— Ligger de end ej med *Magt*sproget inde —
Stemmer, som nu skulle gro ham i Sinde;
Ikke den vaklende Magt paa sin Tinde;
Ungdommens Mænd, som, enhver ad sin Bane,
Søger og hilser det gryendes Fane,
Ikke bli'r skrækket, om Fanen end glimtvis sig dølger
Bag ved en Taage, som skyder sig op
Over Fjeldlandets Søn, fra den stængende Dal
Og fra Nordhavets mørke, fanatiske Bølger.

Hilsen og Tak!
Den skal tie den Snak
Om de Ris, som de Danske nu skær' Dig.
Under din Fane fylker en Hær sig.
Ungdom. Den vejer vel op
Mod de Venner, som laa for din Fod
Og nu ønsker at træde din Nakke,
Da selv de er gamle.
Har Du — saa mener jeg selv — mod vort Syd Dig forløbet,
Er Du en *Digter,* og kan som en saadan Du famle,
Saa har Du luftet vor Nordluft, og oven i Købet
Der, hvor især den var lummer.

Helved paa Jorden! Det kender — Gud bedre — vi alle;
Men under Digterens Sange forstummer
Tidt dog et Skrig fra de Stakler, som pines saa svarlig.
Helved bag Døden! o, fy, dette Skræmsel skal falde
Tungest tilbage paa dem, der vil mane
Billedet op imod ham, de vil stemple som „farlig“.
Hilsen og Tak! der er Luft om din Fane,
Ryddende, funklende Liv paa din Tunge;
Ung blandt de unge

Peger for *os* Du mod Morgenrøden. —
Lad saa de andre beholde
Ilden og Døden.

Ved Universitetsjubilæet.
Juli 1879.
Den sorte Skole og Livets Skole.
Kantate post festum.

Første Afdeling.

Solo.

Lang er den Herre af Lemmer,
Kæmpevoksen og bred;
Det drøner i Gulvet, da Kongen
Falder for Paven ned,
Han trykker med Andagt den hellige
Tøffel til Læben sin; —
Paven forstaar ikke Plattysk
Og Kongen ikke Latin.

Saa veksle de Buk og Hilsner
Og korse sig alle dertil,
De Herrer faa viede Klæder
Og Aflad, saa mange de vil,
Og Splinter af Kors og andre
Sager til Glæde og Gavn,
Og Lov til at rejse den sorte
Skole i København.

Kong Kristjan drager fra Holsten
Til Rom, en Pilgrimsgang.
De Herrer er vel beredne,
Vejen til Rom er lang;
De komme med Sild og Bergfisk
Og dertil med Hermelin; —
Sixtus takker for Skænken,
Men Kongen forstaar ej Latin.

Kong Kristjan drager til Danmark,
Han glemmer aldrig den Gang;
De høje Herrer maa borge
Sig frem den Rejse saa lang;
De hented i Vælskland en Lære,
Den var baade spids og fin; —
Saa hærpes de Poge derhjemme
For Fædrenes Brist i Latin.

Kor.

Mensa est rotunda, rotunda mensa est, —
Pryglet bli'r Latinen ind og skrevet og læst.
Peblinger med Skæg om Hagen,
Ramser, Korsang hele Dagen,
Kirken svinger Tugtens Ris,
Præceptores ligervis; —
Mensa est rotunda,
Rotunda mensa est.

Blandede Soli og Kor.

Det var i de Tider, da Røgelseduften,
Svanger med Troens Forfald,
Af osende Bækkener lumrede Luften
I Domkirkens halvmørke Hal,
Da Helgener, en for hver eneste Dag,
Tog Troen fra samtlige Degne,
Og Degnene selv, som en afgjort Sag,
Lod Sagerne glide i Ro og Mag,
Mens Paverne ud over Verden
Lod Aflads-Aktierne regne.

Da tog man i Kirken en Obligation
— Jo flere, jo højere Renter —.
Vorherre var Banken i egen Person,
Og Paven var Sedlernes Prenter.
Man affandt sig let med de højeste Ting,
I Kutter gik Kommissionærer omkring,
Mægler var hele Kleresien;
Man kunde helt frit spekulere i alt,
Naar Spekulationen blot ikke gjaldt
Principet: Teologien.

Det var i de Tider, hvor Jorden var flak
Og maatte og skulde saa være,
Og Tvivlsmaal om Sagen var Galmands Snak
Og Paastande Djævelens Lære;
Da Romerret blomstred, og Næveret rap
Skød op i de Pletter, hvor Lovbogen slap,
Og Blodsæd var Udsæd for Resten;
Da Hekse blev stegte til Helgeners Pris,
Og Baalet var Dom og Proces og Bevis,
Og Lægekunst — Bødlen og Pesten.

Da grunded man Skolen, den sorte, her hjemme,
Af Kirken et lavstammet Skud,
Men Tiderne blev, som vi vide, saa slemme,
At Plantningen næsten gik ud;
Der kom i Gemytterne Angst og Fortræd,
Hvad skulde nu Peblingen synge?
I Wittenberg staar Dr. Morten bered
At kul'grave Katolicismens Bed;
Han møder med Forken til Værket,
Som Tyskerne kalde at „dünge".

Solo.

Ja, Luther er en Hædersmand,
Saa lærd en Klerk,
Saa bondestærk;
Han bruger Stridsmands-Gaven.
En Arbejdsmand ved Herrens Værk,
Han sveder i sin grove Særk
Og hugger løs mod Paven.
Han graver om og retter Skel, —
Men ak, en anden Præstegæld
Tynger kun Kirkehaven.

Recitativ.

Bort dreves den Munk i sin Kutte graa
Fra Kirkens Stol og fra Klostrets Vraa,
Alle de Helgenbilleder smaa
Vendte sig fra deres Plads og saa'
Ængstlig mod Kirkeporten.

Med Spændebibel og Sløjkjole paa,
Skægget spidset og Minen bister,
Traadte i Koret en lærd Magister,
Som kunde bevise med Fynd og med Torden:
At syv og syv giver fjorten.

Hvad Vælskland og Frankrig, Rom og Paris
Havde sværmet og sunget og malet og digtet
Og hugget i Sten til en Kvindes Pris,
Det blev til Begrebers Begreb forpligtet
Og bundet til Højskolens Ferler
Under Enevoldsmagtens Ris.
Human var et Skældsord som forhen en Kætter,
Studenterne tygged de tørreste Retter
Langs Højskolens høvlede Bænke;
Da var det en Lyst at se, hvor de jaged
Som Stimænd hver Frimand, der ej var af Laget,
Og Landet sygned og sukked
Under Aandstvangens snærende Lænke.

O nævn ikke *Skolen* for det, som den gjorde.
Niels Hemmingsen, Tycho og Dybvad er borte;
De kunde vel snakke lidt med derom.
Og Griffen, som spiled sin Vinge mod Solen,

Den styrtedes dybt under Hørerstolen
Til Hofkrybets ravtyske Latter
For en krybende Lovtrækkerdom.

Og nævn ej, at Højskolen hæved sig atter,
Da Holberg til Sæde paa Stolen kom.
Alma mater hun havde en Datter,
Som næsten blev Landet i Moders Sted;
Hun sidder med Glar for den spidse Næse
Og stirrer sig blind for Latinen at læse,
Hun ramser og mumler og fægter med Armen
I Luften, mens Kappen nedglider fra Barmen
Og viser det goldeste Bryst, man kan se.
O ve, o ve;
Den magreste Skabning, ej Spor af elastisk
Sundhed og ikke et eneste drastisk
Træk af Humør, som kan vække, befri.
Kun stivnet, skolastisk
Teologi
Og Hovmod og Bukler og Fraser
Og Snus og Pedanteri.

Og sused det end som et Fyrværkerblus
I Luften, og hørtes den trufne skrige,
Og svang den store Satyrikus
med Smil paa Læben sin Svøbe, —
Hvad har det for Skolen at sige?
Den gamle Jomfru blev troligt ved
At sidde, trods Regnen, som haglede ned,
Trods alle de Stryg, hun fortjente.

Hun vidste: den stærkeste Arm bliver træt;
Saa skrev hun „Baron“ paa hans Gravsteds Bræt.
Han kæmped mod Skolen for Livets Ret,
Men Skolen kæmper for Magten ...

Og Skolen har Tid til at vente.

Anden Afdeling.

Solo.

For hver Gang en Højskole rejstes, hver Gang der blev Akademi,
Da var det med Aandernes Fribrev, de frie, de frelse, forbi;

I Doktorhabitten kan rummes
En grumme Hoben Forstand,
Men ikke den brændende Ildsjæl
Hos Gudernes haandgangne Mand.

Med Sigil og paa Pergamentsblad bekræftes den boglærdes Rang,
Men „Pallas's Sønner“ de fødes som oftest besværlig ved Tang,
Først sent er de lallende Dage
Med Tandperioden forbi;
Kun Pallas Athene hun springer
Fuldbaaren af Zevs's Geni.

Gud ved, om den høje Gudinde har tænkt sig de „Sønner“ som saa?
Formodenlig mere olympisk', formodenlig ikke saa smaa.
Men øjner Gudinden omsider
En enkelt, som Kaldelsen fik,
Da mærker man, Pallas er Kvinde;
Hun rødmer og sænker sit Blik.

Og træffer det atter den kaarne, da ve ham: i selvsamme Stund
Udødelig Længsel er tegnet med bævende Drag om hans Mund;
Han føler Indvielsen brænde,
Som var det ved Kys, i hans Blod,
Han øjner, han aander kun hende,
Maa styrte sig for hendes Fod.

Da er det, at Jomfruen vender sig kølig og værdig og gaar;
Bedøvet han bliver tilbage, en dødeligs er kun hans Kaar.
Det Blik er ham Feber i Blodet,
I Kamp skal hans Saar brændes ud.
Gudindernes Blikke de føles
Kun let af en overmæt Gud.

Han sværger en Ed i det stille. Eksamen vil ikke slaa til.
Han fæster sit Øje mod Bjerget, han vejer sit *kan* og sit *vil*.
Han føler, at Viljen maa støbes
I Erts, før hans Fod finder Plads;
Ak, liber aditus købes
Saa dyrt til det høje Parnas. —

Og Tycho og Galilei er mærket af denne Ild,
Og saaledes bliver en Dante og Michelangelo til,

En Shakespeare, Columbus og Byron
Og Ewald, om Du saa vil —
Men ingen Professor og Rektor
Ved nogen Højskole til.

Recitativ.

De store Idéer, som styrede Verden, —
„Skolen" har kun bearbejdet dem.
De store Kæmper, som led for Idéen, —
Skolen har stedse befejdet dem.
Fra Bethlehems Vuggen til Teologien
Er Vejen forfærdelig lang,
Og kom han, Messias, tilbage en Gang
I brusende, folkelig Frihedstrang,
Ren som den nyvakte Morgen —
Da véd man, hvor Skolen tog Kranse fra,
Tornekranse og Nagler og Søm.
„Bort med den farlige Frihedsdrøm!"
Og Skolen snapped hans Scepter
Og svang det fra Latiums-Borgen.

De slog — af Bisper og høje Prælater,
Af Munke og Degne og Kanniker smaa
En formelig Hær, „Guds egne Soldater" —
En Skanse om Lærdom, en Vold af Forstand;
Højlærd var ikkun den gejstlige Mand.
De danned lige til Dagen i Dag
En Garde for Aandens evige Sag,
Og hvo, som ikke i Garden var indmeldt,
Blev haanet, forfulgt, forkastet og domfældt:
Astrologus, Astronomus et Mekanikus,
Physiologus, Psykologus et Philosophus,
De store Kæmper, de ringere Mænd,
Lige til Syvende Kristjans Minister,
Skjaldenes Adams norsk-tyske Ven,
For ikke den sidste Doktor at nævne,
Som dreves til Spree-Staden hen; —
    Alma mater, Du haver
    Et mærkeligt Synderegister.

Blandede Soli og Kor.

Visselig staar Du ærværdig dér,
Alma mater,
Skuende over den store Hær
Af Aandens Soldater;
Visselig vifter din Fane god
Gennem de trange Tider,
Navne i Guld og Navne i Blod
Skrev Du paa Krønikens Sider,
Men i din inderste Hjerterod,
Alma mater, et Saar Du lod
Aabent for seende Øjne
I de sandhedssøgende Tider.

Er det med Hymner og Jubel og Fakler,
Panegyrik for de store Mirakler,
Som for de blinde og døve
Din Lærdom stedse lod øve —
Er det med sligt Du vil tjenes?
Alma mater, benægt det!
Alma mater, i Fald Du er stor,
Bøj da dit Hoved og søg imod Jord,
Ensidig traadte din Fod sit Spor,
Ensidig har Du forfægtet
Dit Maal; ja kom og benægt det.

Under det trælsomme, daglige Slid,
Under din granskende Grublen i Natten,
Glemte Du Tiden, den „rullende Tid“,
Panden skygget af Doktorhatten.
Digterne slog deres Lyrer af Guld,
Folket steg op som et Gravfund af Muld,
Folket og Digterne var Du ej huld,
De var for unge, for gammel var Du!
Sommerfuglstøv dem om Vingerne hang,
Syngende gik de, Du lider ej Sang;
Alma mater, Du komme i Hu:
Først den Gang Psyken forlod dem,
Bukked Du for og forstod dem.

Kløgtig Du er, Du leder ej vild,
Alvor med Lavrerne køler Dig Panden;
Ikke Du er som den flammende Ild,

Der driver i Kampen Manden;
Driver Du nogen til noget, nuvel,
Saa har det Sigte paa Borgerheld;
Højskolemyten fra Fortidens Nat
Vogter Du som en fortryllet Skat,
Vejer hver præget Dukat paa din Finger,
Hører, hvor dumpt den i Kisten klinger,
Mens Du om Natten den tæller.
    Alma mater, der gælder
En nyere Kurs over Landet;
Ude, hvor Kampen har bævet,
Er Skatten længst bleven hævet.

Ej er Du længer det samlende Skød,
Arne for Aanden, den store Kaserne;
Gaarden er øde, Skildvagten død,
Spøgelseagtig hans Spøgelseskridt
Tabe sig langt i det fjerne.
Aanderne hente ej Ild fra din Esse,
Hver i sin Smedie Vaabnene hvæsse.
Ud over hele det virkende Land
Graver hver Gartner, smeder hver Mand;
Digteren skænker sin egen Vin,
Tapper den ej af Horats's Latin.
    Alma mater er Enke;
    Det skulde vor Moder betænke.

Solo.

Sprængt er forlængst de pedantiske Baand,
    Stedet til Jorden den sorte Skole,
Tørst efter Viden er Samholdets Aand,
Den rummes ej mer i den Caudiske Kjole.
„Peblinger“ synge ej mer i Vor-Frue,
Lys over Land staar Frihedens Lue,
Lys er Studenternes Kittel,
Og *Doktor* hyppigst en Titel.

Jubelhymne.

Det gaar frem og ej tilbage,
Kan vi end ej stedse se det.
Nægt det, ras imod, belé det:
Tiden trodser hver en Klage;

Lad Dig ej af Larm bedrage,
Ej af Anatemers Torden;
Fri er Jorden,
Rig og stor,
Vi dens Børn og *den* vor Mo'r.

Her er Plads for hver, som tror
Paa sin Ret i Skabningskæden,
Ej Slaraffenlandets Eden
Under yppigt Palmeflor,
Heller ikke Helvedsheden,
Hvor de gule Tidsler gror,
Men et Liv i Arbejd, Beden;
Og vor Bøn skal være den:

Moder, styrk os; lad os Mænd
Føre Ploven gennem Furen
I den Lov, som Alnaturen
Lærer i sit simple Sprog.
Lad vor Kvinde, mild og klog,
Hælvten i vor Gerning virke;
Lad saa hver sin egen Kirke
Bygge, hvor han ønsker den.

Det gaar frem, og ej tilbage.
Vejens Maal blev ikke afsat,
Sidste Mand er end ej gravsat,
Slægtens Lov er *frem* at drage,
Aldrig, bitter, se tilbage,
Aldrig frygte Skyens Torden.
Vor er Jorden,
Her vi bor;
Fred med Huset, Fred paa Jord!

TIDSBILLEDER OG KARAKTERISTIKER

Circus maximus.

Tys! — det var Tubaens Lyd. —

Et Virvar af Latter og Snakken og Skænden,
Af Pegen og Vinken og Raaben og Renden,
Slængkysses Senden
Med romerske Haandfladers lynsnare Venden;
Den uhyre Summen, som Bikuben rummer
Fra Gulv og til Top:
Alt hører op,
Og den store Circus forstummer.

Kun i det fjerne, højest foroven,
Drøner en Larm, som naar Middelhavsvoven
Vælter sin Nakke for Skummet befriet.
Det er *plebs*, Proletarernes Tros,
Som slaas
Om Pladserne paa Galleriet.

De kom, de Tusinders Skare, her hid,
I Toga og Kappe, med Bræmmer og Snorer,
Salvede, glinsende Senatorer,
Ædiler og Præster og struttende Riddere,
Samt alle Klienterne og saa videre.
Somme med Haaret opsat i Lokker,
Skaldede nogle, nogle paa Sokker,
Væved' af Guldtraad og Ædelsten,
Og øverst Pøblen med bare Ben.

De kom, de ærbare romerske Kvinder;
Kun faa i Tallet. De sidde tilbage
Og tænke paa Republikens Dage.
Bænket langs Podiet sidder en Krans
I lange Geledder
Af skønne, frisered' og pynted' til Dans,
En Række af udsøgte Yndigheder,
Med sværtede Øjne og malede Kinder,
Blomsten af Blomsterne, som er til Fals.
Ved Siden, dækket af Lin til Hals,
De kridhvide Vestalinder. —

De kom for at se paa et Skuespil,
Men et, hvori det gaar drabeligt til,
Et Stykke, hvori man kan faa sig en Rus
— Oven paa Middag og Sus og Dus
Og Bægrenes Klang og Nattens Tummel —
I Blod og i Støv og i Vognenes Rummel.
Terents han morer dem ikke længer,
De lider alle af Overmættelse;
Hvem bryder sig vel om en græsk Oversættelse?
Æskylos er dem for tung i Kroppen
Og byder dem kun en Kulisse-Død.
Nej: hop! skal det gaa, paa de højeste Gænger,
Scenen skal farves blussende rød;
Pirring! er Raabet fra Gulvet til Toppen;
Det parrer sig godt med: Billetter og Brød!

Og Kejseren — Kejseren selv er til Stede
Og smiler doven til Folkets Glæde
Og skeler imellem til dem, der støjer;
Han véd, at hans Trone er bygget paa Løjer;
Saa længe der gøgles og Folket er med,
Saa længe staar Tronen trygt paa sit Sted. —

Og Kejseren læner sig frem paa sit Sæde
Og sender mod Carcernes Aabning et Blik;
Det fanges fra alle Bænke og Hynder.
Et Nik,
Og Tubaen lyder, og Legen begynder.

Saa suse de ind i den cirklede Ring
Fra den mørke Baas med et Mestersving
Med Hallo og Hop, med løftede Liner,
Svøben i Luften, hoverende Miner.
Firspandet snøfter, Linerne strammes,
Lænder og Nakker af Slagene rammes,
Benene ret i Luften ud,
Og Kusken oprejst og stolt som en Gud.

Rundt i Arenen. Slagene hagler
Ned over Ører, ind over Skagler;
Kusken strakt over Vognsmækken frem,
Hans Øje ruller, spændt er hvert Lem;
Fraade om Munden af alle de Skrig,
Sved over Panden og bleg som et Lig.

Nu skal der drejes om Meter-Søjlerne,
Armen er krummet, han samler Tøjlerne,
Kaster et Lynblik til Siden og ser
Det nærmeste Firspand ganske nær.
Han hører Kusken, — og Stemmen er hæs:
Ja, hvæs
Du kun saa meget, Du lyster;
Der er tusind Talenter paa Løbet sat,
Tror Du, din skabede Tigerkat,
Du kører om Kap med en Kryster?
En kun af os to, Du eller jeg;
Og Cæsar han holder paa *mig!*

Saa skærer han ind i den andens Vej.
Hej, var der noget, som sprang?
Han hører bag sig et hvinende Skrig,
Han véd, det er Kusken, som snubler.
Han vender sig ikke. Men næste Gang
Kører han over et lemlæstet Lig.
Og Circus maximus jubler.

Saa cirkle de rundt i det vilde Jag,
Og Støvet mørkner den lyse Dag;
Tummel og Brag
Og Eder og Jubel mod Himlen;
Svingen af Togaer for og bag,
Knyttede Næver og udstrakte Hænder,
Virvar, som aldrig ender;
Og Kejseren Centrum i Vrimlen.
De halse og jage og styrte af Sted,
Og alle ta'r Part i Striden. —
Det er et Folk, som skynder sig med
I Hast at faa Ende paa Tiden.

Androkles og Løven.

Hed som en Ovn,
Rødgul som Stenen, der brændes i Ovnen,
Trøstesløs tør som det Halm, hvormed Teglovnen næres,
Ligger den libyske Ørk
Som et Ler, der kan brændes til Tegl,
Men aldrig fortæres.

Her er Skyggen en Gæst,
Som man indbyder tidlig og silde;
Men den kostbare lader sig bede,
Kun sjældent han kommer.
Her er Vinter et Sagn. I den evige Sommer
Man fabler derom;
Og den fablende skynder sig bort, som han kom;
Ingen Hest, ingen Rytter; et Hovslag, en Røg,
Og en staalfodet Struds, og en Sandsky, som føg. —
Ørknen staar tom.
Men naar Natten har slaaet sit kølende Slør
Over de brændende Høje,
Over de glødende Vover,
— Naar Sandhavet sover;
Og naar Himlen slaar op fra det sortnende Blaa
Øje ved Øje —
Saa er Tiden for Løven paa Jagt at gaa,
Saa springer han efter Gazellens Kid
Og knuser dets Ryg under Kævernes Bid,
Saa er Sandet Dyrenes Tumleplads,
En Arena for Kattenes vældige Spring,

Med Elskovsstævner, med Jagt og Krig,
Flygtende Vildt og blødende Lig,
Kampen for Dagens Føde; —

Om Dagen er Ørknen en Ildovn,
Som brænder alt Liv til Døde.

Der vakler hen over det blændende Sand
En enlig Mand.
Han er nøgen, med friske Flænger i Brystet,
Om Ryg og om Skulder; Hænderne krystet
Vildt i hinanden;
Hans Øje søger mod Ørkenranden,
Og sænker sig atter, truffet
Af Solens svidende Brand.
Han er ene — kun fulgt af en vaklende Skygge,
Som krymper sig sammen og gør sig saa liden
Som mulig i Middagstiden.

Han var en Slave. Han kunde spille
Paa Cither og Fløjte, som Consulen vilde,
Kunde læse de græske Papyrus-Ruller
Højt ved Gilde, mens Skulder ved Skulder
De salvede Romere strakte sig dovne,
Mætte og hovne,
Og hørte med glinsende Øjne til,
Og klapped i fede Hænder
Ad Slavens Læsning og Spil.

Han var en Slave; stod højt i Gunst
Hos Proconsulen, hans Herre,
Som kunde for sine Bylder
Bruge hans Lægekunst.
Hans Gang var elastisk, hans Bryst var bredt,
Hans Mund tungsindig, hans Øje hedt;
Kunstnerens Ild i dets dunkle Lue,
Den tændte en Glød hos Consulens Frue.
Androkles her og Androkles der!
Hvor han end stod, saa var hun ham nær;
Mens Proconsulen laa paa sin Hynde,
Fristed hun Slaven til at synde.
Androkles syndede ikke. —
Da mørknedes hendes Blikke.

Hun klaged ham an — saa var Kvinders Skik
Fra Josephs Tid — for utugtige Blik.
De slæbte ham ud, endda han besvor
Sin Uskyld. Uskyld! en Slaves Ord!
De pisked hans Krop i blodige Flænger,
Da styred Slaven sig ikke længer;
Med Haan i sit Blik imod Husets Frue
Isønder han Strikkerne sled,
Huggede Bøddelen ned,
Og løb for sit Liv og lod dem true
Og raabe og sætte efter;
Han havde den flygtendes Kræfter,
Sin Manddom, sin Skyldfrihed.

Og lidt efter lidt hans Skygge gled
Ud over Sandet. Den frygted ikke
Længer de stikkende Blikke,
Som Solens rullende Øje
Sender mod Jorden ned.
Men Slaven slæbte sig frem med Møje,
Og dengang Solen, træt af at brænde
Leret i Ovnen, slukte sin Glød —
Da Dagen var naaet mod Ende,
Sank Slaven sammen som død.

Han drømte:

Det var i hans fagreste Ungdomstid,
I hans Frihedsdage de glade,
Hist paa den græske Ø,
Hvor Bølgerne bruse;
Hvor Templet sig spejler i vinblaa Sø,
Hvor i mørkgrønne Lunde, hvis Blade
Aldrig kan dø,
Storslægtens Ahner hensuse.

Dér sad han og lærte Cithren at slaa,
Af Fløjten at fremlokke Triller,
Vemod og Lyst paa en Gang,
Som Bølgerne gemme;
Om Manddom og Elskov han spilled og sang,

Og fra Bjerget, hvis evige Kilder
Gaa deres Gang,
Svared et Ekko hans Stemme ...

Han vaagned. Det toned endnu for hans Øre,
Da fik han en anden Stemme at høre.
Et Brøl af Smerte og Raseri.
Han saa' sig omkring med Angst;
Hans Drøm var forbi.
Han laa foran Svælget til en Hule,
Og fra Dybet ham stirred i Møde
To Øjne, grønlige gule.
Han tog til sit Hjerte, han følte det banke,
Som vilde det sprænge hans Bryst,
Han øjned et Gab med skinnende Tænder,
Og atter tordned den rullende Røst,
Og han saa' den uhyre Manke.
Han folded i kvælende Angst sine Hænder,
Med Dødens Sløvhed mod Jorden han saa' —;
Foran Ørkenens Konge Androkles laa.

Men ingen Pote med vældigt Slag
Slog ham i Kvag.
Da løfted han atter mod Dyret sit Øje
Og betragted Monarken nøje, —
Var det hans Sansers Bedrag?
Den vældige lagde sig for ham ned,
Krummed i Bugter den smidige Krop,
Lukked sit Gab, men spiled ham op
Sin Potes kløftede Flade:
Der sad med giftige Torne og Blade
En afreven Kaktus; og Blodet
Med Ædder af Saaret randt.

Androkles aanded af Døden op;
Saa greb han Poten og uddrog Tornen,
Og trykked med fast og kyndig Haand
Ædderen ud og Saaret forbandt;
Og da Monarken nu Lindring fandt,
Saa behaged det Kongen at slikke
Til Tak sin Badskær's Haand ....

Saa knyttedes mellem de to et Baand;
Det bandt i et Aar dem sammen.
Om Natten jagede Løven
Vildtet paa Bakkekammen;
Om Dagen de spiste det sammen.
De spiste og sov i den samme Hule,
Den nøgne Flygtning, den lodne, gule
Konge for Ørkenens Skarer.
Vilddyret sørged for Mad til sin Ven,
Androkles takked med Blik igen
Og klapped den bølgende Manke, —
Et Venskab, i Ord ej, i Tanke.

Og Maane skifted med Maane igen,
Da følte, trods alle Farer,
Slaven sit Hjerte banke;
Han længtes fra Hulen og Kødet det raa,
Kun Ørknen og Hulen og Løven han saa';
Vilddyret kunde det ej forstaa,
Men Slaven sukked og længtes: —
Mod Mennesker Mennesket hen.

„I Dag den trettende i August,
Vil Kejserens Statholder, Proconsul
Udi Afrika
— Om Varslerne Held ham bebuder —
Give til Ære for Cæsar og Guder,
Og til Fryd for de frie Quiriter,
En Fest.
Lælius Varro er Offerpræst.
Først kæmper Capuas Fægterskole
Mod dem fra Ravenna;
Og dernæst slippes fra Carcernes Gitter
En pragtfuld Løve og fire Tigre
Og nogle Dusin Hyæner.
En dødsdømt, som egenlig skulde
Være spist af Muræner,
En bortrømt Slave,
Androkles, skal have
Den Ære i Folkets Paasyn
At blive af Vilddyr ædt.
Ved Kraft staar Husbondens Ret. —

For øvrigt Festens Giver beklager,
At ikke for Tiden der haves
Nogle Kristne paa Lager." —

Hed som en Ovn
Er det uhyre Rum,
Hvor Plakaten omkring langs Bænkene render
Og gribes og slippes af svedige Hænder,
Og sluges, krydret af Vittigheder,
Som aldrig ender.
Her er kvælende hedt,
Og Skyggen en Gæst,
Som nødvendig maa med til Gilde; —
Nu hjælper det lidt;
Over Circus Solsejlet spændes,
Og paa lueforgyldte Trefødder Røgelsen tændes.
Endda er det hedt;
Men fra tusinde skjulte Kanaler
Gyder sig hen
Over Mængden en duftende Støvregn. Ah! hvor det svaler;
Begynd saa igen! —

En Pause. De slæber med Hager og Reb
Gabende Indvolde, Ligene ud;
Den, som stod oprejst før som en Gud,
Han ligger nu hist som en slagtet Stud.
Capua sejred.
Arenaen damper af Ofrenes Blod.
De har slaaet, til Ære for Cæsar og Guder,
Hinanden med Næver ihjel,
Stukket hinanden med Sværd i Struben,
Fanget hinanden i Net;
Nu fejer og river man Mordergruben
Og strør Sand paa hver mørkerød Plet.
Den frie Quiriter er langt fra mæt,
Gladiatorkamp er hans daglige Ret,
Nu kommer ekstra Desserten: en Fyr,
Der skal ædes af vilde Dyr.

Og i Pausen slappes de glubende Miner,
Og Damerne spiser Apelsiner.

Der er han, der er han! Arenaens Gitter
Lukker sig efter en nøgen Slave,
Og de Tusinde rækker sig frem og titter;
Det er, som naar Blomster, store og smaa,
For Vinden vender sig i en Have. —
Der er han, den dødsdømte Slave!

Statholderfruen ser fra sin Hynde
Igennem den slebne Ædelsten
Og nikker let med en lille Smilen
Til den unge Sprade, Ædilen:
„Mager som en Mynde,
Men for Resten plastiske Ben!"

Og med Haandklap hilser man Slaven dernede.
Han ser sig omkring ... han synes at lede ...
Men hen over Bænkenes Støv og Hede
Ikke et Blik, ej et eneste et,
Som tyder paa Mildhed, som gemmer paa Naade.
Fra Pøbeldrengens letfærdige, kaade
Træk til de iskolde Vestalinder:
Kun Fjender.

Da farves med Rødme hans blege Kinder,
Og Slavens Øjne de lue;
Han har set paa de forreste Bænke,
Med Ædilen, sin forrige Frue.
Han krummer den senede Ryg i en Bue;
Højt oppe den bølgende Mængde titter;
Det gælder jo dog hans Liv!
Hans Negl er fra Ørknen skarp som en Kniv;
Et Spring kun, et eneste hævnende Spring ......

Han vender sig lynsnart omkring;
Der aabnes for Dyrenes Gitter.

Og ved Lugten af alle de friske Lig,
De fugtige Spor, hvoraf Sandet er furet,
Styrter med gryntende Skrig
Hyænerne først ud af Buret.
Med blodunderløbne Blikke de skule
Til Slaven hen:

Han er ene; javist; og har ingen fæle
Vaaben og bruger vist ej sine Hæle;
Slunken er Mavernes Trommer;
Til Sagen altsaa! De spreder
Sig om ham, men samles igen. —
Kattene kommer.

Med fremskudt Bringe,
De gulhvide Poter ret ud i Luften,
Tigrene springe,
En efter en, paa Arenaen ind
Og viser det plettede Fløjelsskind;
De snuser foragteligt, vejrende Duften:
De kender Plebejercohorten derovre,
Ørkenens luskende Sjov're.

Endnu er Slaven ej set;
Det vældige Rum
Er ham Skranke.
Oprejst han staar, med Armene krystet
Foran paa Brystet,
Og venter paa Døden, som kommer,
Og hører sit Hjerte banke.
Da fanger hans Øre et Brum;
I en Brølen det ender,
Hvorunder Circus bli'r rystet;
Og sit Blik over Sandet han sender:
En Løve,
Stolt, med funklende Blik og med kongelig Manke.

Og Tigrene trække sig baglænds tilbage;
Det Syn det synes dem ej at behage.
Androkles og Løven er ene — de to;
Da ser han i Luften en udspilet Klo,
Og han folder i Bøn sine Hænder.
Men ingen Pote med knusende Slag
Slaar ham i Kvag,
Og da han nu løfter mod Dyret sit Øje
Og betragter Monarken nøje —
Er det hans Sansers Bedrag? —
Da lægger Løven sig for ham ned,
Krummer i Bugter den smidige Krop,
Lukker sit Gab, men spiler ham op

Sin Potes kløftede Flade,
Og Slaven skifter sit Stade,
Og knæler paa Stand hos den vældige ned:
Dyret og Mennesket kender
Hinanden som gamle Venner ......

Da lyder et Raab fra Bænke og Hynder,
Og Pøblen dundrer af alle Kræfter:
Naade!
Og den ved et Vidunder frelste Synder,
Med Dyret, som følger ham troligt efter,
Kaldes for Kejseren frem
At forklare den dunkle Gaade.
Og Slaven fortæller. Fortællingen springer
Som løbende Ild over Bænkene hen
Og til Galleriet sig svinger.
Og Circus drøner af Raabet igen:
Frihed for begge! Vivat
Løven, Androkles' Ven!

„Den syge Mand“.

Paris Febr. 77.

Hør Skovlenes Slag
I det blikstille Vand!
Se Tæpper og Flag
Over Dampyachtens Rand,
Spændt for at skygge
Fra Bak og til Brygge
Den hele Parade af krummede Rygge,
Som venter et Vink af en eneste Mand!
Hør Strengenes Stemmer
Med Ekko fra Land!
Paa Bakken er stillet et Spillemands Kor;
Intet Tamtam, som Nerverne skræmmer,
Vuggende Toner,
En dæmpet Tenor,
Tilpas for et Hoved, som Del af en Mand,
Der rummer en *Abdul Hamids* Forstand,
Og som bærer af alle de tyngende Kroner
Den tungeste vel.

Saluterne drøne fra Fort og Kastel.
Som skræmmet af Skuddene haster det lette,
Smidige Skib over Havbugtens Slette;
En flygtende Fugl.
Mod Siderne pisker de brusende Hjul:
To Vinger med blændende, bløde Fjer,
Og Halsen den rækker sig, sort som Blæk,
Ret op i Vejret, som stivnet af Skræk.
Er Faren da nær? —
Rundt omkring Bugten, hvor Øjet hviler,
Slumrer Naturen i Fred og smiler.
Men frygtsom haster den jagede Struds; —

Sultanen sejler paa Bosporus.

Sultanen hviler paa Tæpper og Puder,
Paa tyrkiske Tæpper og Panterhuder.
Dem arved han efter sin stakkels Broder,
Som troned tre Maaneders Tid paa dem
Og derpaa blev taget i Kost hos sin Moder
I hendes Hjem.
Den stakkels *Murad!* hans Tid var ej lang.
Det ligger nu til Familjen engang.

Sultanen ser over Rælingens Rand,
De martrede Øjne staar fulde af Vand:
Slaa op Parasollen! jag Lyset væk!
— Der er Rædsel over de dirrende Træk,
Der er haabløs Frygt i de hulede Kinder;
Og dog er der Vagt baade for og bag.
Men Sultanens Frygt er en egen Sag;
Han fik i Present paa sin Fødselsdag
Fem dejlige Tscherkesserinder.

Hvad Nytte, at blive kaldt Prins ved sin Daab,
Padischa ved Tronbestigelsen?
Hvad Nytte, at hedde de troendes Haab,
Bolværk mod Russerbekrigelsen,
En Frelser for Kassebesvigelsen?
Hvad Nytte, at Softaen raabte Hurra
I Pera den Aften, da Murad faldt fra,
Og Blaalys og Fyrværkeri blev brændt a'

Paa alle Moskeernes Tinder? —
— — — — — — — — — —
Fem dejlige Tscherkesserinder!

Fra Kaukasus' Dale en Blomsterkrans.
Fem Roser i Bundt, *én* Blomst for hver Sans,
Og Sultanen sansed ej længe.
Det gik i Serailet med Sang og med Dans
Og med Lyst i den gamle Gænge.
Sultanen visned, men Blomsterne ej,
Han vandred paa Forhaand de troendes Vej
Til Paradishavernes Glæder
Blandt Houris med luftige Klæder.
Han kendte ej Kunsten at slaa sig til Taal;
Salighed søgte han, straks, paa en Studs.
Salig han blev over Maade og Maal: —

Sultanen sejler paa Bosporus.

Sultanen støtter sit Hoved i Haand
Og mumler paa Murads Puder,
Mens Hovedet forover luder:
Zaïra, din Kjortel har løse Baand,
Gulhyndi, dit Øje har Hingstens Ild,
Asra, Du var mig for klog og snild,
Meli, Du gjorde mig gal og vild;
Sulejma, Dig lod jeg forgive!
Hvorfor vilde Du læse og skrive? —

Han vinker. Musikken tier deroppe.
Igennem Alléen af bukkende Kroppe
Nærmer sig Svogeren, *Mahmud Damad*
Og bukker, og Sultanen spørger ham ad:
Du, Mahmud, det Skib, som derude ligger,
Hvad hedder det? — Mahmud han bukker og kigger
Og svarer: Padischa, jeg skøtter
Ej stort om at bringe det Skib paa Talen,
Det ligger og venter paa ham, Generalen ...!
Padischaen knytter sin Haand og spytter:
Hovedet af ham Du hugger! —
Og Mahmud smiler og bukker.

Og atter spørger han: Mahmud, de Skibe,
Som ligger og hvæser med Damprørets Pibe,

Hvad er det for nogle, hvor skal de hen? —
Mahmud han bukker og kigger igen,
Løfter paa Taa sig og søger Balancen:
Padischa, nu endte just Konferencen,
De vantro Hunde de flytter! ...
Padischaen ryster sin Næve og spytter:
Hovedet af dem Du hugger! —
Og Mahmud smiler og bukker.

Og Sultanen synker tilbage paa Puden.
Saa løfter man Blikket fra Støvlesnuden,
De krummede Rygge de rette sig atter,
Man fatter,
At Faren er endt — for en Timestid.
Men hver en Læbe er kridende hvid.
Skræmt er de alle, Ministre, Eunucher,
Emirer, Vezirer og Mameluker.
Selv Paschaen skælver i al sin Puds.

Sultanen sejler paa Bosporus.

Han ligger og mumler og bider Negle:
Sejle, bestandig sejle!
De dumme Barberer vil bilde mig ind,
Mit Hoved har godt af den svale Vind;
Men naar man nu slet intet Hoved har ...!
Han skriger, og op sig til Panden ta'er,
Og retter sig atter, og mumler: Tys,
Lad Slaverne endelig ikke faa Nys ...
Og sukker: Sulejma, Du døde;
Hvem skal mig nu Livet forsøde? ...

Og atter glimter i Øjets Brand
En Anelse frem hos den martrede Mand
Om Kronen, han bærer, om Folk og om Land.
Mahmud! han raaber, Mahmud, min Ven,
Giv mig min *Midhat* tilbage igen!
Jeg vil sælge mit Sølvtøj og skaffe Brød
Til alle de Stakler, som lider Nød.
Jeg vil give Soldaterne Lønning og Sold
Af alle mine Penge i mit eget Chatol.
Det er raadent det hele, jeg véd det saa godt:
Jeg vil sælge mine Koner, mit kejserlige Slot.

Jeg vil flyve omkring fra By og til By
I Kaftan og Tøfler, som Lyn fra en Sky;
Jeg vil lytte til Klager og straffe hver skyldig
Og ikke tage Snak fra Ministrene gyldig.

Jeg vil sælge mine Koner, sælge dem *alle,*
Jeg vil sælge saagar mine kejserlige Stalde;
Der skal Ende paa al denne Jammer og Kval,
Jeg vil hænge hver Pascha, som stjal! —

Over Bosporus Søvinden frisker.
Og Mahmud han vender sig om og hvisker:
Min ærede Svoger er gal!

Stormagter!

Under Berliner-Konferencen 1878.

I.

„Allah, det skabtes Fader,
Har hængt paa Himlen Osmannernes Sol,
Har rejst paa Jord deres Kongestol,
Har smykt med Halvmaanens Segl Minareten —
Saa taler hans Tjener Profeten.
Allah er Russerhader,
Han skuer saa mørkt til den sorte Sø,
Men Allah, Osmannernes Fader,
Har ladet Halvmaanen dø! —

„Hvi sluktes ikke dens tvende Horn
I et Hav af dampende Blod?
Saa længe der vokser i Asien Korn,
Saa længe der findes i Osman Mod,
Saa længe der flakker i Ørknen Stammer,
Saa længe et Lyn i Koranen flammer:
Saa længe, o Islam, var Du vel værd
At omkomme Dig med dit eget Sværd!

Saa længe, o Islam, burde Du vel
Hen over dit gnavede Aadsel, det sidste,
En Kamp med Tartarerne friste,
Og bløde Dig, stum, ihjel!" —

De stod, i hundred, i tusindvis.
Om Dolma Bagdsche, dernede langs Kajen
Det sidste Døgn havde Tusinder Tyrke-
Hoveder afpælet Vejen.
De vented — som Tyrker alene kan
Vente — paa hvem? Paa en eneste Mand.
Hunger og Tørst, de følte dem ikke,
Træthed, hvad kom det dem ved? —
Og under de tusinde spejdende Blikke
Gennem Bosporus Dampyachten gled.

„Czarewna" stopper sin Hjulbølges Sluse,
Men inde langs Kajen Bølgerne bruse;
Menneskehavet med Menneskebølger,
Hoveder op efter Hoveder følger,
Kvindernes Slør som Skummets Liljer,
Hodjaens flagrende Silke-Mantiljer,
Softaens Kapper, saa sorte som Standen,
Stadsuniformer med Guldsnit i Randen,
Nøgne Arabere, pjaltede Jøder,
Stinkende Negre — og Rakket, som støder
Øverst paa Skrænten hinanden i Siden,
Med Buler og bulne Saar fra Striden,
Og allerbagest en huløjet Række,
Klæderne borte, Benene bare,
En Føde, som kunde selv Døden forskrække,
„De befriedes" flygtende Skare.

De venter; paa hvem? paa en eneste Mand.
Nu sætter Damperens Gig ham i Land.
Under de russiske Ræers Bemanding,
Fra Kejserens Yacht, fra „Czarewna",
Løber han ind under Breddens Landing;

Det er Osman, Helten fra Plewna.

Paa Trappen, som sænker sit gletscherhvide
Marmor i Bosporus' Bølge,
Stiger en Mand med Haand i sin Side
Men uden Sabel og Følge;
Glemte han Sværdet derude om Bord?
Er han en Fange paa Æresord?

Gaar han i Russernes Line?
Han venter sin Sabel, sit Hæderstegn,
Han købte sin Frihed i Kuglernes Regn;
Da red han i Spidsen for sine.
Hvad blev der af dem? Lig eller Saar;
Vaklende støtter han selv, hvor han staar —
En Styrtesø hen over Mængden gaar,
Og Osman, den blege, blusser,
Som hørte han Kuglerne hvine.

Det var ej en Brølen, det var ej et Skrig,
Det var, som om Tusinder Stridsmænds Lig,
Vakte ved Dombasunernes Brusen,
Rejste sig af deres Grave
Og kasted sig atter paa Jorden ned
Og græd for den genvundne Fane,
Profetens hellige Gave.
Det var som et Hav, der skiltes og gled
Mod Havet ned
Under Orkanens Susen —;
Der styrted en Strøm ned ad Bosporus' Bred,
Da Osman aabnede Slusen.

De krøb som Hunde, som Løver de sprang,
De trygled, de græd, de svor,
Og Knæene farved den haarde Jord
Med Blod, og Øjnene lyned;
De dirrende Læber kyssed hans Spor,
Halvt ud af Hovedet Øjnene hang,
Og alle saa hang de ved *ham*.
Var dette Tartarernes slagtede Lam,
Mandsmod og Modstand berøvet?
Var dette et Folk, som var traadt i Støvet? —

I Støvet laa de, men kun for *ham;*
Og Osman, Helten fra Plewna,
Tog sig til Siden og krummed sin Kno,
Og sendte et Blik — og vildt det lo —
Et eneste, ud mod „Czarewna".

II.

De siger, at Osman har solgt sig for Had
— Om ikke for Guld — til Tartaren,
For Skobeleffs Buk og for Middagsmad
Og Champagne i Teltet hos Czaren;
En Telegrafist, en Korrespondent,
Som altid véd, hvordan alt er bevendt,
Har Citybladet det Budskab sendt:
Osman har Uraad i Sinde!

Men Osman er Russernes Fjende.

Champagnen sprudler i Gurkos Telt
— Agurken er gemt under Bordet —
Paa Fransk tituleres den slagne Helt
— Derude ta'r Knutten Ordet —.
Osman taler kun Osmans Sprog,
Men et har han læst i en Lærebog,
Et Ord af en Franskmand, stor og klog:
Naar Seklet mod Enden lakker —

Har vi Fristater eller Kosakker!

Hvad Fristat er, kan han ikke forstaa,
Det staar ikke nævnt i Koranen!
Osman grunder og tænker derpaa,
Og henter til sidst Dragomanen.
Og Tolken forklared, og Tyrken bed
Sit Skæg og saa' baade op og ned,
Og sendte ham bort med en kort Besked:
Jeg forstaar ej et Ord, hvad Du snakker, —

Men jeg kender lidt til Kosakker!

Osman sidder i Czarens Telt,
Vil ej lade Saaret forbinde;
Lægen er kaldt til den „fangne Helt“,
Han træffer en Løve derinde.
Pak, Barber, dine Knive ind,
Og staa ikke der saa bleg om Kind.
Tør Du ej se mig i Øjnene ind? ....
Lægen har rejst sig og siger: —

Jeg er Fredens Mand, ingen Kriger!

Og Osman ser i hans frygtløse Blik:
Nuvel, Du er kold og modig;
Fejl var det første Syn, som jeg fik,
Din Kniv og din Kunst er jo blodig;
Men hvi er din Haand og din Kind da saa bleg? —
— General! her leges en rædsom Leg;
Dødsprocenterne steg og steg
I Forraadnelsesatmosfæren: —

Nu er Tyfus Herre i Hæren!

Man siger, at Osman derefter drak
Med Skobeleff Skaaler ved Bordet,
Og gav sig med Gurko — ved Tolk — i Snak
Og spared ikke paa Ordet.
Men hver Gang han saa' en russisk Transport
Af syge forlade det sprængte Fort,
Saa vendte han sig i Tavshed bort.
De smiled: hvor Osman dog ter sig! —

Han mumled: Allah, jeg ser Dig!

III.

Hardy har sagt det. Det sandeste Ord,
Som faldt over Citymagnaternes Bord:
„Vor Brøde er ej fra i Aar eller Fjor,
Den var da vel næppe bleven saa stor,
Vor Brøde er fjorten Aar gammel!"

Den spired af Brandenburgernes Spor,
Dengang de gik ind over Slesvigs Jord
Og diskede op med den „kære Bro'r"
— Spree og Donau i rørende Kor —
Paa Dybbøl, paa Danmarks Skammel.

Da burde Britten ved Brødrenes Kor
Bleven baade led og vammel.

Men nu, nu er *den* Sag gammel! —

Der staar en Klinte paa Dybbøls Top,
Den spired med Krigens Udsæd op,
Og Høsten den kom, og ingen sa'e Stop,
Man slog det i Glemmebogen.

Nu spirer den atter af Krogen.

Og nu er den bleven en Bulmeurt,
En Ufredens brændende Nælde;
Vi Danske, vi kender saa vel dens „Geburt",
Vi kunde dens hele Saga fortælle;
Evropa har glemt den, Evropa
Er gaaet i sin egen Fælde. —

Hardy har sagt det, og Hardy staar
Ved sit Ord som en Gentleman;
O Danmark, misundelsesværdige Land,
Det er al den Erstatning, Du faar!

IV.

Men har vor Baad kun en Mand ved sit Ror,
Saa holder vi os under Landet
Og træder i Fædrenes gamle Spor —
Hvad havde vore Fædre andet?

Til store Badutspring paa Sø eller Land
Var Dansken sjælden kapabel;
Til at ligge og slaas paa femten Fods Vand
Har vi altid en Jolle paa Stabel.

Og langer os Britten en Næve i Land
Og dækker med Jern vore Flanker,
Saa skal vi nok slaa som en Dannemand
Og smøre de russiske Skanker.

Med Sømænd vi synger dog bedst i Kor,
Især naar vi kan ikke andet;
Og er der en blegnæbet Rad om Bord,
Saa hiver vi ham i Vandet!

V.

Ret, Beaconsfield, nu lufter Du ud
I Lordernes Pudderparykker;
Den Tale, ved Gud,
Havde Orlogs Bud,
Og nu stævner Du selv som en Tredækker frem
At skære af Russernes Ryg en Rem,
Og viser Portene, Lem ved Lem,
Med de skinnende sorte Stykker.

Flag under Gaffelen! Undersejl op,
Rap Jer, Manne, dernede!
Brogene los, Pistolen af Strop,
Huggerten ud af sin Skede!
Ret aldrig før har I Dizzy*) set
Som Admiral i Mundering;
Med „Punch“ har I jublet i Kor og let;
Hvad rørte mig Eders Skamfering?
Trumfen i Bordet, Ruslands Bet! —
D'Israeli han er Poet.

D'Israelis Peerskab er splinternyt,
Der er intet Normannisk i Trækket,
Paa intet Hastings hans Blod har flydt,
Til Gengæld har han sit Liv udgydt
— Og sin Genius med — i Blækket;
Hans Tale har kæmpet fra neden sig op,
Til han stod over Peerskabets svimlende Top.
Ud over Verden hans Blik har set;
Det mødte Tartaren og satte ham Bet —
D'Israeli han er Poet.

Normannens Borge ved Kysten staar,
Normannens Ætling i Parken gaar,
Sin *Times* han faar
Det ganske Aar
Rakt af den pudrede Tjener;
Han læser om Priser paa Uld og Faar,
Kursen paa Kul han paa Fingrene kender,
Han farer sig op i de tynde Haar,
Og Bladet skælver i Lordens Hænder.

*) D'Israelis Navn i den engelske „Punch“.]

D'Israeli, som selv sine Ahner ej kender,
Som næppe sin Oldefa'rs Billed har set,
D'Israeli er Lordernes Herre, —
Lord Beaconsfield er Poet.

Hvor lærte den Skribler det stolte Sprog?
Hvor fik han det Lyn i sit Øjes Krog?
Han smækker jo i Konferencernes Laag
Og følger Vrøvlet til Graven,
Og stiger paa Kisten, selvkaldet, op,
Og holder for Diplomaternes Trop
— Uhørt i Bedemandshaven —
En Tale, som ryster hver Beafsteaks Krop
Og rumler i Portvins Maven.

D'Israeli fik Kaldet, og bruger sit Kald.
Han fødtes ej op i en Hestestald
Og lærte sig Reel til et Piskeknald,
Tog ikke Eksamen som Rævejæger
Blandt Mynder og Dogger og andre Hunde,
Herrernes Kæledægger.
Han nød vel sin Ungdom i fulde Drag,
Men det var i Byrons og Shelleys Lag,
Studerte ved Nat og sejled ved Dag;
Af Shelley han lærte de „gamle" at agte,
Af Byron han lærte den højere Kunst:
Sin Tids Krapyl at foragte.

D'Israeli har levet i Digternes Lag,
Har derfor den Glød i sit Øje,
Er brunet af Sydens brændende Dag
I de euganeiske Høje,
Har lagt sig blandt Paduas Bjerge til
Et eget Kast med sit Hoved,
Har holdt langt mer, end han loved,
Og spiller nu Solo-Spil.

Har pløjet Adrias Bølger om Kap
Med Stormen, som der kan blæse,
Har pløjet de gamle, hvor Shelley dem slap,
Og følger nu Tiden i Hælene rap,
For Tiden Teksten at læse
Trods sin bepunchede Næse.

D'Israeli, hvis Fædres Vugger stod,
Hvor Jordan krummer sin snevre Flod
Og ingen Hebræer har sejlet —
Han river Neptun sin Fork af Haand
Og raaber til Britternes Hvaler: *go on!*
Jeg har Lodskud; Grunden er pejlet!

Tohundredaarsdagen for Slaget i Køgebugt.

„Hvor er I henne, store og smaa,
I Havets stærke Svaner . . .?"

Smykt som til Fest — og rustet til Slag;
Fra den svimlende Hytte et Danebrogsflag,
Stort som et Merssejl at skue,
Paa Spejlet Farver, i Stævnen Guld,
Galeriet af alle Slags Snitværk fuld,
Kartoven blank som en Lue;
Kobryggen vrimler af skæggede Mænd,
Harnisk om Skulder, Huggert om Lænd;
Og over det hele, spændt som en Bue,
Sejldugene svulmende true.

Det er, som hørte man Hjerterne slaa
I Hast og i Lyst om Kap med det rige
Syn, som paa Køgebugts Vandene graa
Søger i Tiden sin Lige.
Der lagdes forvist ej saa megen Vægt
Paa Guld og paa Farver, paa Flag og Sejl,
Paa Løver i Stævn og paa Guder i Spejl,
Hvis ikke den solbrændte, arrede Slægt
Følte ved Kampen hin Halvguds-Berusning
Og fægted som Løver trefold kækt
Under „Svane"-Vingernes Susning.

Den gamle „Svane", den taklede Fugl,
Som lagde fra Orlogsværftets Skjul
Ud paa den aabne Bølge,
Den stod med sit brusende Vingefang,
Sit mægtige Bryst, sin mægtige Sang,
I Pagt med den vældige Vikingetrang
Og med Kæmpeætten i Følge.
Normannen skulde ha' bugnende Sejl
Og Lueforgyldning i Stavn og Spejl,

Livet var Kamp, og Kampen var skøn,
Hæder og Bytte var Sejrens Løn,
Saa vilde og Skuden man hædre.
At sejle ved Vand, som var kommen i Kog,
At lukke sig ind i et Støbestaals Skrog
Og gemme sig under en Blikdaases Laag,
Det kendte ej vore Fædre.

Og Køgebugts Slaget er saadan en Dans,
Hvor Døden rækker sin Kroningskrans,
En Fest, hvortil Kæmpen sig smykker.
Paa Bak og paa Hytte, langs Finkenet,
De stiller sig op til en Sværd-Menuet
Mens Sejler mod Sejler rykker.
End gemmer jo Aaren det hidsige Blod,
Som syded, hvor Jomsborg-Kæmpen stod,
Og Øjet lyner med Vikingemod
Om Kap med de skinnende blanke Stykker
Over Orlogsskibenes Brygger.

For dem er jo Kampen Kampens Maal,
En Død under Flaget den højeste Lykke,
En Søndagsfest denne Legen med Staal,
Og den eneste Sorg en Krykke.
De drog vel af Sted paa et Kongeord,
Men *det*, som gav deres Sejlen Art,
Og det, som gav deres Kugler Fart,
Og det, som hævdede Mandstugt om Bord
Og drev deres sejrende Hurra i Laget —
Det stammed fra Fædrenes vældige Spor,
Naar de traadte i Vikingeslaget. —

Saa slog de Slaget. Og højt i Dag
Man hejser ved Bugten det gamle Flag
Og hædrer med Sange og Taler
Den krigerske Slægt med sit stolte Mod,
Flokken, som segned, og Flokken, som stod
Om Kongen iblandt Admiraler.
Men andre Tider er kommet paa tværs,
Strøget er Stænger og Sejl og Mers;
Svanerne raadned i Havnen,
Kun Næbet er blevet i Stavnen.

Højt svæver i Dag, i Morgenens Gry,
Over Sortehavet en Damp imod Sky;
Det er Dampen fra „Lufti Djelils“ Vrag,
Som en Fugl paa spilede Vinger.
Og Fuglen styrter; — der ligger et Flag.
Puds, I Vandhunde! pas Eders Fag!
Om Czaren det Bytte I bringer:
Saa giver han Eder et Halsbaand paa,
Rusker Jert Øre og trykker Jer Taa
Med sin allernaadigste Finger.

De sendte en Pris i et Kræmmerhus,
For nogle Kopeker forbandet Snus
Imod en Kolos af Jern og Staal,
En Smedesvends Mesterstykke.
Saa stod det mod Himlen — et eneste Baal,
De fik ikke Tid til et eneste Skraal,
Det regned med Ben og med Rygge.
Kun Lodsen, den eneste Sømand om Bord,
Kom som et Menneske atter til Jord,
Og blev ønsket paa Russisk til Lykke.

Og Britten nøs, saa det kunde forslaa,
Dengang han døjed den pebrede Pris,
Og alle jamred de, store og smaa,
I Kræmmernes fede Avis.
Hver ærlig Sømand, som stod paa sit Dæk,
Følte det gløde sig under Saaler,
Og det er noget, en nok saa kæk
Sømand kun daarligt taaler.
Og Smedemestrene banded og svor
Torpedoen ned i den sorteste Jord;
Man skulde nu netop ruste til Tænderne,
Og saa var man færdig, og ned faldt Hænderne.

Men hver, som endnu har Sans for den Tid,
Hvor ingen Mekanikers skruede Vid,
Men Hjertet i Brystet og Næven paa Arm
Gav Sejrens Palme i Slaget,
Han føler sig blive saa ungdomsvarm,
Han føler det løfte sig højt i hans Barm,
Højt over Blikdaase-Braget:
Han takker den lille Torpedobaad,

Som vidste saa radikalt et Raad
Til at hjælpe hver Søgut af Faget.

Han tænker: de smaa har vel ogsaa Ret
Mod Pengemagnaternes store Kolosser.
Der kommer en Panser saa tyk og tæt;
Mod *os* kun lidet han „klodser“,
Vi haler blot Søminens Trosser.
Saa ryger den store ad Helvede til;
De smaa har vundet det ulige Spil,
Og Legen bliver dem lovlig dyr,
Alle de Folk med det store Paastyr;
Og saa maa vi atter tilbage
Til den gamle Svanesangs Dage.

Saa kommer der vel et Sekel paany,
Hvor Svanerne brusende sejler af By:
Skudernes Gang i det vigende Vand
Med Sejl under Raaen og Staget.
Og Øjet følger langs Rangskibets Rand
De solbrændte Gutter, Mand ved Mand,
Og Chefen øverst ved Flaget.
Det glimter langs Siden: den hvide Damp!
Hurra, det er atter den gamle Kamp;
Det er Tordnen fra Køgebugt Slaget.

Longobarder.

Er det vel Danmark, det signede Land,
Med Vippernes Guld over bugnende Sletter,
Brød for hver Tand,
Sul for hver Mand,
For Kæmperne kraftige Retter?
Nej, der er Drøjer i Rugen og Brand
Over Kornet i favndybe Pletter,
Jammer og Nød,
Skrig efter Brød,
Hvorhen Foden i Landet Du sætter.
Regn vil ej falde, Solen er rød,
Jorden slaar Revner dybt i sit Skød;
Hunger er Husbond og Vært over Land,
Dækker et Bord
Paa den gispende Jord:
For Ravnene stinkende Retter.

Og Aage og Ebbe lod stævne til Ting.
Vide omkring
Kom Mændene fra;
Kæmperne stod der saa høje.
Knæleddet krumt under Vaabnenes Tryk,
Sænket hver Pande, bøjet hver Ryg,
Hult laa det brændende Øje.

Saa mælede Ebbe: „Vor Nød er svar,
Marken er bar,
Folket maa dø;
Nu blive kun Ravnene fede.
Frelsen at øjne jeg er ej i Stand;
Jeg skuer hen over det bølgende Land,
Det ligner den vildene Hede!" —

De stod der med Blikkene sænket mod Jord.
Nøden var stor,
Det vidste de vel;
Men fik de ej andet at høre? —
De stod der med Spyd og med Økse ved Lænd,
De støtted ved Skjoldet, de raadvilde Mænd;
De kunde knap Vaabnene føre.

Da rystede Aage sin vældige Krop;
Paa Tingstenen op
Med Spydet i Haand
Han sprang og løfted sin Stemme:
„Ved Thor! nu bliver det aabenbart,
At her i Danernes Land har snart
Kun gamle Kærlinger hjemme!" —

Han strakte mod Solen den senede Arm:
„Skal Bugens Tarm,
Skal Vommenes Raab
Os lære, hvad vi har at gøre?
Jeg tænkte, at Panden endnu havde Ild,
Jeg mente, der endnu var Kæmper til,
Som lod deres Stemmer høre!

Hvad Gavn, at sulte tilsammen ihjel?
Der er dog Skel
Paa Kæmper og Folk;

Nuvel, saa maa Kæmperne spares.
Vi hugge de gamle og vanføre ned;
Kæmperne blive; af deres Sæd
Skal Ætten for Verden bevares!" —

Saa lød der et Gny over al det Ting.
Vide omkring
Klang Raabene fra;
Kæmperne stod der saa høje.
Knæledddet stramt under Vaabnenes Tryk,
Løftet hver Pande, rank hver Ryg,
Funklende vildt hvert Øje.

Gambaruk er Moderen,
Aages og Ebbes Moder;
Hun traadte, den stolte Kvinde,
Mellem de vilde Mænd:

„Bar jeg under mit Hjerte
Rædsler i Byrdens Tider?
Var jeg i Fødselsveer
Med Dyr af Tvillingekuld?

Diede her ved Brystet
Ulve med hvide Tænder?
Fostred jeg eder, Sønner,
Til Folkets Forlis?

Hunger har Landet slaget.
Er *I* med Vanvid slagne?
Rinder dog i eders Aarer
Kongeligt Blod!

Kongerne raade for Folket;
Dobbelt i Trængsels Tider.
Trælle kan sagtens styre,
Naar Vinden bær' med.

Hvide Haar over Issen
Var hidtil Hæders Mærke;
Vil I dem farve røde
Med skammeligt Blod?

Guderne gav deres Gaver,
Gav dem i Flæng blandt Hoben;
Vanfør Mand maa værges
Af stærkere Helt.

Aage og Ebbe, Sønner.
Fylk eders unge Skarer,
Far over Dyb paa Langskib,
Vind eder Guld og Navn!

Stoltere Maal, at vinde
Føden derude fra slagne,
Rige Fjende, end mæskes
Ved magtløse Frændes Drab.

Der styrer fra Danmark, fra Kæmpernes Land,
Hvor Heltene fødes til Hærtog og Farter,
Skjolde paa Rand,
En Flaade fra Strand
Med Snekker af alle Arter.

Tusinde Kæmper, Mand efter Mand;
De dele sig Verden i Parter.
Rigernes Nød
Rækker dem Brød,
Hvad agte de Romernes Garder?
Garderne synke, Øksen er rød,
Guldhaaret vajer med bølgende Lød;
Sejrende gaa over Flod, gennem Land,
Med et Rædselens Kor
Fra den rygende Jord.
Imod Syden de fri Longobarder.

Chr. Winther.

(Ved Digterens Jordefærd i Paris, December 1876).

Støvet krævede sin Ret,
Haanden sank fra Lyrens Strenge;
Gamle Digter, Du var træt,
Søgte Dig et Fristed længe.
Frankrig aabned Dig sin Favn,
Men i Seinestadens Have
Blev Du kun et fremmed Navn
Mellem tusind tavse Grave.

Dog hen over Graven gaar,
Som et Suk fra Søens Vove,
Hvisken om en evig Vaar
Mellem evig grønne Skove.
Det er Sukket fra en Kyst,
Som din Lyres Sangbund kender,
Det er Sællands Moderbryst,
Som sin Søn en Hilsen sender.

Det er Genlyd fra hver Streng,
Som din Mesterhaand berørte,
Genlyd fra den lyse Eng,
Hvor din Digtervej Dig førte.
Det er Lyd, som Fuglens Slag,
Kærlighedens Lovsangs Trille,
I den danske Sommerdag,
I de danske Toner milde.

Hvil Dig, gamle Digter, kun.
Dine Sange, evigunge,
Gaa i Nord fra Mund til Mund,
Leve paa vor Ungdoms Tunge.
Over alt, hvor Livets Sang
Lyder mellem Mand og Kvinde,
Rejser Hjertets varme Trang
Dybtfølt Dig et varigt Minde.

Harald Jerichau.
(Død i Rom, Marts 1878).

Jeg hører, at Harald Jerichau
Er gaaet paa Studierejser.
De fulgte ham udenfor Byens Porte,
Hvor Stenpyramiden knejser.
Ved Stenpyramiden staar Obelisker,
Sørgecypresser, som hegner
Stedet, mens Solens synkende Haand
Hieroglyfer paa Støtterne tegner.

De saa' — det var jo en Kunstnerflok,
I Billedsproget bevandret —
Hvorledes Skriftens glødende Linjer
Lidt efter lidt blev forandret.
Zinobers og Cadmiums højeste Lys
Blev saa forunderligt sorte;
Saa sagde de ham deres sidste Farvel, —
Og den unge Maler var borte.

Hvor er han henne? Hvor langt er han rejst?
Hvad agter han vel at male? —
Tys, Kammerater, kom her til Side;
Kun hviskende tør vi tale.
Han drager over de vide Sletter,
Bort imod Aftenrøden;
Campagnen har baaret hans Kunst over Daaben,
Campagnen har bragt ham Døden.

Malariasletternes smuldrende Sten,
Som Vedbenden slynger sig over,
Den stirrende Himmel med Fugletrækket,
Ørkenens rødbrune Vover:

Campagnen blev Kunstnerens ensomme Ven;
Det vildsomme, tusindaars Øde
Støbte sig for ham i Farver og Form,
Da hans alt her i Livet døde.

Malariens Febertaager har trængt
Hvert andet Billed tilbage,
Men et stod urørt, da Øjet brast,
Et solvarmt fra Ynglingens Dage.
Det Billed fulgte ham Dag og Nat
Over de øde Sletter;
Hævet det stod over hver en Dom,
Kendte hverken Manér eller Pletter.

Han var blandt de færreste vel i vor Tid,
Som voved sit Liv at leve
Paa Love, som Hyrdefolkenes Skjalde
I Guldalderrytmer skreve.
Men Guldaldertiden er længst forbi;
Idyllen i Gruset falder,
Og mellem Ruinernes smuldrende Sten
En Stemme fra Skyggerne kalder. —

Jeg synes, at Harald Jerichau
Er lykkelig fremfor de mange,
Som bygger i Stædernes evige Stad,
Men ej paa de evige Sange.
Hans Liv var kædet til Kærlighed;
Den kaldte paa ham, da han døde;
Den søger han nu paa sin Studierejse
I Aftenens evige Røde.

Zoologen Georg Winther og Marinemaleren C. Frederik Sørensen.

(†† i Januar 1879.)

Den store Færgemand har raabt sit Varsko!
Og Baaden, beget, løsned sig fra Stranden,
Og under Pust af Evighedens Brise
Gled Baad og Fragt og Færgemand af Sted.
Trindt under Land og Ø har Frosten standset
Med tommetykke Brædder Bølgens Vej,
Dens Bringes djærve Tryk og Skibets med,
Men *denne* Baad har aldrig Kulden sanset,

Bestandig blev dens Boug af Skummet kranset,
Dens Styrmand fandt bestandig „aabent Vande“. —
Hvor Døden styrer, har ej Modstand Sted.

Der mødtes to om Bord. Den ene ældet,
Skønt end ved Kraft, bygt som en Færgemand,
Et Barn af Havet, født ved aaben Strand,
Hvor Fiskerfolket har sit Fartøj tjældet;
Den anden ung, i fejrest Alder fældet,
En Forsker af de dybe, stille Strømme,
Aarvaagen stedse over Toften hældet,
At se den Slægt, som fødtes til at svømme.
De mødtes. Der blev ikke talt om Bord,
Det lider ikke Manden ved sit Ror,
Men af de tvendes Gensynsblik at regne:
De kendtes; de var Folk fra samme Egne.

De kendtes. Var ej Baaden deres Hjem?
Ej denne beget-sorte, tavse Snekke,
Hvor Vimplen tung igennem Luften glider
Og vifter evigt sit Farvel, Farvel!
Nej Fiskerbaaden under Hjemmets Strande,
Som løb af Stablen under Pigers Sange
Og døbtes under Lykke-Raab og Held;
De havde fælles Hus paa Bølgens Vande;
Fra Stævn til Stævn ud over Plankens Rande
En fælles Drift lod dem mod Lyset søge,
Mens Sol blev gul i Gry og rød i Kvæld.

Den ene søgte over Havets Vej
De tusind Vovers lunefulde Veje
Og lagde dem i Baand for Øjets: Stille!
Og mærked dem og gav dem atter fri;
Da tumled de sig over mangt et Billed,
Et Genskin kun af Elementets Verden
Og dog en Del af selve Elementet,
Ved Kunstnerhaandens Magt af Dybet hentet,
I Rang og Række med Naturen stillet;
De steg og faldt, snart planret, snart forvildet,
Og drog i Dans som Søstre i en Kæde
Med hvide Slør hen ad den vaade Sti.

Og Himlens høje Loft gav Plads for Skyer,
Som flagred, Fugle lig, hen over Sø,
Og Skibe dukked frem ind under Ø,
En Sejlerskare, som sin Dug fornyer,
Naar Vinden stiller, eller raadsnar tyer,
Naar Stormen farver begsort Kimingranden,
I sikker Havn hos Landets gæstfri Byer,
For ej at kastes masteløs paa Stranden.
Hvad over Hav og under Sky har Sted,
Det tog den ene i sin Søgen med.
Men Skudens Vandgangslinje var hans Grænse;
Hvad *under* var, blev ej hans Sag at ænse.

Som Kunstner saa' han. Men den andens Blik
Skar hidsig som en Dykand efter Bytte
Den øvre Flade, bed i Bundens Grøde
Imellem Sten med Næbets Saks sig fast;
Der skjulte Blikket al den travle Færden,
De skjulte Millioners stille Verden,
Hvor Fisken vimser og hvor Krabben kravler,
Hvor under Forskerøjet Verdner avler
En Verden, som ej nogen Kunstner saa',
Som *den* alene evner at forstaa,
Der, glemmende sig selv og Overfladen,
Begejstres for en Verden af „det smaa".

En Verden af det smaa! Lad Kunstnerøjet
Med Fantasiens Regnbufarvepragt
Kun se *sin* Verden: altfor ofte bragt
Blev dog i Offer noget, som var løjet.
Og Kunstens Kaperskib laa tidt fortøjet
Ved hine Øer, kendt fra Skipper-Ender.
Naar Geografen kom, var Øen fløjet.
Mod Verdensdybet Forskeren sig vender.
Der har han sig sit eget Tempelhus
I Ro for alle Vindes Kast og Sus.
Paa Overfladen hersker Storme vilde;
I Dybden gaar vel Strøm, men jævn og stille. —

Saa mødtes disse to i Færgens Baad.
Længst bar det bort til ubekendte Strande;
Men for Sejladsen kan de næppe frygte,
de to, som „søvant" blev paa Fjord og Hav.

Skal vi, som staar ved Stranden, dem beklage? —
Hvorfor? Er ej en *Søgen* blot det hele?
Er ikke Resultatet langt tilbage,
Om gammel eller ung vi rives bort?
Sit bedste Stempel Livet dem dog gav:
De *søgte* troligt. Uden Vemodsklage
Kan Danmark give dem en Krans at dele
Med Moderhilsen paa den fælles Grav.

Kr. Mantzius.
† 5. Juni 1879.

Du Graver, stands et Øjeblik dit Værk,
Læg Skovlen hen. —
De synger i Kapellet nu derinde;
Jeg kunde stedse daarligt Teksten finde
Der indenfor til bunden Melodi.
Jeg synger helst her ude i det fri.
Du, Graver, stands et Øjeblik dit Værk,
Og naar Koralens Toner er forbi,
Og naar de bærer ham herud i Haven,
Saa læg min Krans til ham derned i Graven;
Han var en Kunstner og en Hædersmand,
Han var et Hjertens Barn og en Bersærk,
Han var, hvad nu de færreste kan blive
Trods Høvl og Fil og sirlige Manerer ...
Du Graver, naar nu Følget her passerer,
Saa tag et Gravermaal af hver og en.

Jeg siger Dig, den Tid er snart forbi,
Hvor Kunsten gaar omkring ved højlys Dag
Saa stor og aaben, sikker paa sin Sag,
Saa kildefrisk, med Glæden saa fortrolig.
Du reder nu den mørke Syvfods Bolig,
Men alt det Væld af Liv og Poesi,
Af Lune og storladent Skælmeri,
Af Bulderbassens hjertevarme Sprog,
Af Stemmen, som slog Lyd i fjernest Krog,
Af Blikket, som har vakt saa vældig Latter —
Det dækkes ej af Kistens trange Laag,
Det vender atter
Tilbage til sit Udspring højt bag Sky,
Hvor Kunstens Mester troner evig ung
Og evig glad og stor og evig ny.

Du gamle Ven!
Du havde den „barnligt troende“ Sjæl.
Jeg spørger ej her, om din Tro var reel;
Kirken den tager Dig nok i sin Favn,
Kunsten Dig nævner ved Kælenavn,
Trods alle de Volter, Du slog den,
Trods al den Skræk, Du indjog den.

En troende var Du i Kunsten! Nu vel,
Det spørger jeg om, og den Tro var reel.
Halvt var Du Barnet og helt en andægtig,
Lødigt dit Præg, fuldtstemplet i Kanten;
Og som Stemmen var stor og mægtig,
Saa rummed din Kunst hver fyldig Gestalt;
Din skabende Evne med Marstrands faldt
Sammen og peged mod Skitsen,
Men aldrig imod Dilettanten.

Og ivrig i alt, en varmblodig Sjæl,
Du var Patriot til dit inderste Hjerte,
Du blanded med Danmark dit Haab og din Smerte;
Højt havde Du hulket den bitre Stund,
Da vi tabte saa meget ved Dybbøls Sund;
Og da Døden bredte Dig ud sit Lagen,
Da flaged de netop — paa Grundlovsdagen.

Dog ej som Biograf og med Kritik
— Sligt haded Du, maaske endog for meget —
Jeg rækker Kransen Dig her paa din Grund.
Jeg vil, forinden Panden helt er bleget,
Af Graven mane Dig. I Somrens Stund
Jeg kommer jo, hvor alting bugner vægtigt.
Sligt elsked Du. Naar Lyset farveprægtigt
Ombølged Hækker, Buske, stolte Træer,
Saa var Du Sorgen fjernest, Glæden nær,
Glad som en Gud, med Stempel paa din Pande
Fra Hellas med de varme, vinblaa Strande.

Kom, glade Du, Olympier i dit Liv,
Olympisk i din Kunst, naar Dityramben
Du bytted bort mod Studiet ved Lampen, —

Vi vil af Løvværk rejse os en Hytte
I Haven her og Knokkellæren bytte
Bort mod en elysæisk, livsglad Myte.
Her vil jeg til din friske Latter lytte
Og kranse Panden Dig med Vedbendkranse
Og lokke hid af levende og døde
En Skare, som vil høre Dig og le,
Mens Gratien fører op de lette Danse.

Da vil vi over Kirkegaarden se
Et Skær udstraale hist fra Glædens Hjem,
Den skønne, græske Glædes hvalte Hus;
Der tænder Bellman højt et Velkomstblus,
Og Glansen farver dine blege Kinder
Og fylder mig med dine Kunstnerminder,
Mens Sol gaar bag den danske Scene ned.

Kong Karl den Tolvte bæres over Grænsen.

(Til G. O. Cederströms Maleri).

Bløð og tavs er Bjergets Sti,
Sne over alle Fjælde,
Den gamle Jæger med Dreng og Hund
Vil Ørnen i Bakkerne fælde.

Som Prikken i Skiven er Ørnen at se, —
Saa knalder den gamles Skud.
Den gamle Jæger og Grænsevogter
Slettede Ørnen ud.

Nu rask over Nakken og hjemad Dreng! ......
Han tier og trækker til Side.
Der kommer et Tog, et sælsomt, tavst,
Ned over Fjældet det hvide.

Tys! ingen dæmpede
Felttrommers Slag,
Rigsfanen flagrer om
Hjørnet der bag,
Spiler sin Vinge mod Snehimlens Sky,
Bærer paa Vingen det evige Ry
Af den døde, som hviler paa Baaren.

Hvem er den døde? en simpel Soldat,
Som var Konge, medens han leved;
Større Saga om ingen Helt
Blandt større Helte bli'r skrevet.
Klog var han aldrig. Døden er klog;
Om Folk og Rige den freder;
Den lagde sin Haand paa et Hjerte, som slog
For hedt for en Folkenes Leder.
Døden var Skytte bag Fjældet i Nat,
Landet har mistet sin Konge,
„Gossarne" deres Fader;
Ned over gaar det, ned over brat,
Fylket i favndybe Rader.
Sneen er blød og Stenen er glat,
Trit for Trit bliver Foden sat,
Sneen er tavs, men Taaren,
Frossen til Is paa Kinden,
Røber den dyre Skat:
    Paa Børnenes Skuldre bliver Kong Karl
    Over Grænsen til Hjemmet baaren.

Tys! ingen dæmpede
Felttrommers Slag,
Rigsfanen spiler sin
Vinge der bag,
Dækker sin Krone bag Snehimlens Sky,
Vifter med Palmen for Sejrenes Ry
    Over Helten, som hviler paa Baaren. —

Blød og tavs er Bjergets Sti,
    Sne over alle Fjælde;
Den gamle Jæger og Grænsevogter
    Maa piblende Taarer fælde:

Du tog mine Sønner, Du lod mig kun en;
    Det var jo et Slag at friste.
Men kunde Du pege paa Pøjken nu,
    Jeg gav Dig, Konge, min sidste!

Du drog hvert Korn af dit fattige Land,
    Kun Barkbrød blev os tilbage.
Rejs Dig, Kong Karl! vi rækker Dig glad
    Vor sidste, orede Kage.

Ak Herregud: saa bæres Du der
Saa fattig i Vinternøden.
Men saadan en Konge har Svensken kær,
Som bæres af Folket i Døden!

Den franske Kone i Sorø.

(Dragonens Ven beretter).

Han kom fra Frankrige hjem,
Dragonen, da Krigen var omme;
Underkorporal var der dem,
Som mente, men nej sa'e somme.
Peter Knudsen ved tredje Kompagni
Havde ingen Snor paa sin Frakke;
At slaas han kaldte „at takke" —.
Se det var paa Fransk, skal jeg si'.

Jeg takker nu selv for min Part
Og bli'r, med Forlov, helst herhjemme;
Manegen er ikke noget rart,
Og Krigsfolk skal være saa slemme.
Peter Knudsen var ellers en Ka'l.
— Jeg kendte ham godt, maa I vide —
Som kunde baade hugge og ride
Saa godt som nogen Korporal.

Saa kom han da hjem, kan jeg tro
— Det gjorde der flere for Resten —;
Men Peter var bleven til to:
Han havde sin *Kone paa Hesten;*
En væver, fornøjelig en
Med Øjne saa sorte som Kullet;
Hun sprang som en Kat ned paa Gulvet
Og viste to nysselige Ben.

Fra Frankrige var hun. Naa ja,
Det var jo lidt langvejs borte
At ta' sig en Kone fra —
Vi undredes og, hvor han turde.
Men Peter var ikke ræd,
Og Løjtnanten hjalp dem med Sagen;
Nok er det, hun kom op paa Bagen
Af Hesten og travede med.

„Sandrine“ saa var hendes Navn.
Snart var det paa alles Munde;
Hun stræbte og gjorde Gavn,
Ja mer end forlanges kunde.
Fra Hjemmet var hun nok vant
Til blidere Kaar og Dage,
Men aldrig saa hørtes hun klage,
Hvor ondt hun i Verden det fandt.

Her var der kun ringe Kaar,
Hun kunde ej sidde som Frue;
Ja ofte var Nøden haard
I den fattige Indsidderstue.
Dog sled hun med trøstigt Sind
— Den Ting maa man lade Konen —
Og satte glad med Dragonen
Fem Smaafolk i Verden ind.

Saa sygned Dragonen hen,
Men Godtfolk saa' ham til Bedste;
Paa „Gaarden“ han havde en Ven,
Som gav ham at passe Heste;
Dem passede *Konen* endda;
Og Bæsterne kendte Sandrine,
De vrinsked i Spiltov og Line,
Saa saare hun sa'e: Se moa!

Saa fik han som Natvægter Post,
Han skulde passe paa Staden;
Men naar det var ondt Vejr og Frost;
Saa hented hun Peter fra Gaden,
Og trak selv i Mandens Mondur,
Og tabte ikke Humøret,
Men gik med Kabudsen om Øret
Og raabte sin hele Tur.

Og Aarene kom og gik.
Hun sled, det skal Herren vide,
Og da han sin Helsot fik,
Hun veg ikke fra hans Side.
De graved ham ned paa Dansk;
Vor Præst han bad ved hans Kiste,
Men hun var sig lig til det sidste,
Hun bad for sin Peter paa Fransk.

Dragonen han vandred forud;
Hun passed stadig hans Heste,
Og bad til sin franske Gud
Og sørged for Børnenes Bedste.
Saa døde den gamle Sjæl.
„Et Eksempel for *Jer*", sa'e Præsten.
Ja Tak, men jeg synes for Resten
Han kunde ha' nævnet sig selv!

Grøn Vinter.

Der stod i Kalenderen: Foraarsvejr,
Men man véd, Almanakken kan lyve;
Der holdtes et Krigsraad blandt Stork og blandt Stær
Om atter mod Syden at flyve.
De frøs jo, de arme Tyve.
Storken fik Snue af saadan at staa
I Snesjap foruden Galoscher paa,
Og Stæren blev gnaven og ganske graa
Af Næringssorg og af Kulde.
De snakked om, hvordan det dog skulde gaa,
Og om ikke fortrække man skulde!

De klagede alle og Bonden med;
Den Kulde volder saa stor Fortræd,
Rugen den rører sig knap af sit Sted;
Hvordan skal den komme i Vipper,
Naar Frosten om Natten dem klipper?
Og Vindene sused bestandig fra Nord
Og knuged bestandig den sukkende Jord,
Og hæmmed med Haardhed hvert spirende Spor,
Og lod knap den karrigste Smule
Til overs for Faar og for Fugle.

Da saa' jeg en Søndagformiddag
Langs Kirkegaardsmuren, hvor Solen faldt
Og Græsset til Live var vaagnet,
Lejret ved Grøften et sælsomt Lag,
Værkbrudne Stakler, en Snes vel i alt;
De fattige, „dem paa Sognet".

De slikkede Solskin paa Grøftens Kant,
De pirred i Jorden og lo, naar de fandt

En Smørblomst; de hitted paa alskens Tant,
De skuldred med Stok og med Krykke
Og blæste Vinden et Stykke.
Det var jo i Dag deres Udgangsdag,
Og derfor saa hejste de Glædens Flag;
De vilde — det var en selvfølgelig Sag —
Friheden standsmæssig hædre.
De Stakler, de kendte ej bedre.

Skjorten var grov, men vasket og ren,
Der var Lapper paa Frakke og Trøje,
Kroget af Gigten var Arm eller Ben,
Men de havde kun Solen for Øje
— Lidt kan jo Smaafolk fornøje —.
Varmed den ikke, saa skinned den dog;
Det lysned op i de møre Skrog,
De nynned i Kor, ja de sang endog:
Det klang over Kirkegaardsmuren.
Til Hverdag hed de kun „sølle Fjog" ; —
De var større i Dag end Naturen.

Solen den gemte sig bag en Sky,
Fuglene søgte for Kulden Ly;
De fattige sang der ved Haven.
Ved Dødningehaven, hvor Korsene staar,
De fattige sang om en evig Vaar,
Som trodser Vintren og Graven.

Ved danske Kunstneres Julegilde i Paris.

(Decbr. 1877).

Giv Plads for en Sang her ved Bordet,
Skønt ej den i Trykken er bragt.
Jeg udbeder atter mig Ordet
For hvad jeg saa ofte har sagt.
I raabte jo nok: Paradokser!
Naar fyndig jeg garved jert Skind;
Jeg vover mig dog blandt jer ind,
Thi — „Stemningen" vokser.

Af Skinke og Gaasesteg mætte,
I sagtelig Takt flød jert Blod;
I Vinen I drak Eder lette,
Thi Vinen i Frankrig er god.

Nu møder jeg straalende Blikke,
Den varme Debat er forbi.
Vi klinker, jeg taler, og I
Afbryder mig ikke.

Ved Bordet, som vi her er sat om,
Vorherre bevare mig fra
At rejse paany en Debat om
Bonnat eller *Ikke-Bonnat.*
Al Snak herom være forsvoret,
(Jeg finder, han pynter kun Lig,
Men standser af Hensyn min Krig;
Husk: Damer ved Bordet!)

Hvad stedse jeg søgte i Verden,
Hvor Kunstneren kom mig for Dag,
Hvad endnu jeg søger, det er den
Person, som i Kunsten staar bag.
Hvad kun som en dreven Tardini
Gaar højt, derpaa kaster jeg Vrag;
Det dumper i Søen en Dag.
Saa var ej Cellini.

I Krigen, som føres derhjemme
— En Strid, som kan blive fatal —
Man vil nok min Musa bestemme
Som nærmest moderne-real.
Den Definition er for flygtig;
Man glemmer: den brændende Sjæl.
Den Kunst var mig aldrig reel,
Som bare var „dygtig“.

Hvad her man ved Seinen kan *lære,*
Det lærte I jo paa en Prik
Og regned det højt for en Ære,
Naar Ros I af Læreren fik;
Men husk, der er Hjemkomstens Dage,
Og Hjemmet det trænger til *Mænd.*
Saa tænke I med mine Skænd
Paa Louvre tilbage!

I saa' sikkert stedse for nøje
Paa, hvordan dets Værker var „gjort“.

Om Farven er tynd i et Øje,
Det siger for Kunsten ej stort;
Det er ikke Knæet og Navlen,
Ej Muskulatur eller sligt,
Men Kunstnerens *højbaarne* Digt,
Som eviggør Tavlen ......

Nu dufter fra „Træet" paa Bordet
Den hjemlige Duft om vor Kind.
Jeg frafalder Æren af Ordet,
Thi Hjemmet ombølger mit Sind.
Jeg véd ej, om Sne eller Søle
Har klædet vor Mark og vor Skov,
Jeg véd kun, at vi — med Forlov —
Som „hjemme" os føle.

Nuvel, vi vil komme med Tiden
En Gang — vi er *Kunstnere* jo —
Som Riddere, hjemvendt fra Striden,
Tilbage til Folk og til Bo.
Men Adel forpligter: Bøj Knæet
Og sværg ved Jer Guldspores Hjul
At være, ved Vaar som ved Jul,
I *Toppen* af Træet!

Da de slettede Paragraffen ud.

Der sidder et Folk ved Bælt og ved Sund
Og ved Halvøens hundrede Fjorde,
Men længer at sidde og slaa sig for Mund,
Det er dog vist ej, som det burde;
Og skal vi end hviske og tiske i Krog
Og koge vor Harme som Sul under Laag,
Fordi vi er Smaafolk herhjemme:
Saa véd jeg, vi fik dog vort danske Sprog,
Og *det* er endnu dog ved Stemme!

Vidt blev det spurgt og langt blev det hørt,
Da det tordned om Sundeveds Strande;
Ikke en Finger har siden sig rørt
For vor Ret i de fremmede Lande.
Men tog de vor Ret, og af Naade os gav
Et Brev paa den Jord, hvor vi freded vor Grav
Fra sidst vore Faner gav Møde:

Vi sad dog i Stuen, om end den var lav,
Og *haabed,* og sang om de døde.

Kort blev der skrevet og kort blev det læst,
Da de sidst paa Papiret gav Møde;
Løfter omkuld for et Lune blev blæst,
Med et Mundsvejr blev Haabet lagt øde.
Og nu skal vi hviske og tiske i Krog
Og koge vor Harme som Sul under Laag,
Fordi vi er Smaafolk herhjemme:
Nej, nej, vi har faaet vort danske Sprog,
Og *det* tør vel hæve sin Stemme!

Thi synger vi op ved Bælt og ved Sund
Og ved Halvøens hundrede Fjorde;
Vi tog dog et Livtag saa mangen god Stund,
Vi tog vel et nyt, om vi turde.
Men kan vi kun knytte vor Næve i Smug,
Og fordres vor Arm til et fredeligt Brug
Og skal vi kun haabe og glemme: —
Vor Ret den staar skrevet paa Danebrogs Dug,
Har ej *paa Papirslapper hjemme.*

MUSIK OG TEKSTER

Ved en Fontæne.

Nattens Fest svandt hen,
Morgnen kom igen;
Blank dens Himmels hvalte Bue straaler.
I Fontænens Skaaler,
Hvor min Tørst jeg stilled,
Spejler Himlens Skjold
Sig af
Med et omvendt, gyldent, roligt Drømmebilled.

O jeg husker Nattens Fest.
Godsets Herre ved sit Gilde
Lod Fontænens Straaler spille;
Alle Regnbufarvers Fest.
Og det plasked, sprang og jubled,

Springets Straaler op sig kupled
I en Hvælving, høj og fri;
Tempelhvælving, bygt for Glæden,
Mens i Kæden
Godsets Ungdom lo og dansed,
Og Fontænen blev bekranset
Af et Pragtfyrværkeri.

Nattens Fest svandt hen.
Her jeg staar igen,
Kølig ved Fontænens stille Kumme.
Hvad dit Væld kan rumme,
Ak, det har jeg lært mig,
Men den Lærdom, Du
Mig gav,
Drikker jeg af Dig, før Springet har fortært sig.

Høstaften.

Luften sitred, da Solen gik ned;
At skilles gør saa bedrøvet.
Nu mørkner Løvet
Ved Søens Bred;
Løft Dig min Sang og hold Dig bered',
Den savnede vil vi besynge.
I Høstnatten falmer den duftende Krans,
Som Vaaren fik flettet af Blomsternes Klynge;
Høsten rækker en Tankekrans,
Men det er Blomster, som tynge.

De blev jo vædet af Aftenens Dug,
Af Skyens perlende Taare;
De blev ej fredet for Vindenes Suk,
Om og de blev fredet for Øksernes Hug,
Da Bøgen lagdes paa Baare.
Det blev et tungsindigt Blomsterkuld
Trods Formens Renhed og Farvens Guld;
De spired omkring den kløvede Bul,
De dufter af Muld,
Og de længes mod Solskin saa saare.

Løft Dig, min Sang, mod den sitrende Luft;
Den savnede vil vi besynge.

Lad Blomsternes Klynge
Kun mangle i Duft,
Lad Maanen staa bleg i den blaanende Luft;
Vor Sang har dog Kræfter tilbage.
Hvad Vaaren slængte for rundhaandet hen
I Tillid til Sommerens evige Dage,
Det samler Høsten. Og stærkest er *den*,
Som véd: der er kort kun tilbage!

Ved Smeltehytten.

..... Vær ikke bange, Veninde,
Kun en Minut vil vi standse vor Gang;
De Luer, som lyse derinde,
Lyde som alting en Lov.
Gerne som sydende Lava de sprængte
Ovnen og Hytten. — *Formen* dem tvang;
Og under kyndige Hænder de tjene
Menneskets store Behov.

Ild maa der, Ild maa der til for at skille
Slakkerne ud og det sodede Grus,
Ild maa der til, for at Formen kan fængsle
Lavaen i sit betryggende Hus.
Ak, denne Smelten af Ertsen i Ovnen
Har mig saa svidende Smerter forvoldt.
Lykkelig den, hvis Hjertes Metal kan
Udhamres „koldt“.

Vær ikke bange, Veninde,
Kun en Minut vil vi standse vor Gang;
Nu synker derinde
Luen, som tændte min Sang.
Sangen er din, om Du ellers forstod den;
Formen er kølet, Sangen er støbt.
Sig, tør Du tage imod den,
Om end i Ild den er døbt?

Naar Krabben bider.

Hun er hed af det hastige Løb;
I Galop gik det nede fra Stranden.
Man skal dog ikke straks give Køb,
Fordi Søren er lidt fra Forstanden.

Han kom just med Baaden, hun stod kuns og saa',
Hvad Sejl den vel kunde føre .....
Og naar Sejlet er rødt og Jollen er blaa,
Ja, hvad skal en Pige saa gøre?

Hun stod der, han kom og saa tog
Han en Krabbe, og saa var der Fare;
Og han raabte, mens Pigen hun jog
Gennem Sandet: Ja, ta' Dig i Vare!
Hun brugte sit Bentøj, han brugte sin Mund,
Saa slap hun da hjem inden Døre ....
Men Freden den varer vist blot for en Stund,
Og hvad skal en Pige saa gøre?

Hun er hed, hun er rød, hun er bleg,
Hun er frygtelig bange for Søren.
Er han gal, eller har han en Streg? —
Han vil ind, og nu sprænger han Døren.
Hun kender ham nok, han har ingen Gier,
Han véd nok, hvad Sejl han kan føre ....
Men naar Krabben bider og Ulken frier,
Ja, hvad skal en Pige saa gøre?

Over Barren.

Den skulde over Barren af Sted til Havs;
    Det er fejgt, det er snavs
    At være bange.
Men Barren er en Banke, som man maa passe paa;
Det brænder, det bryder; en Kende paa skraa:
    Du er væk. Det er hændt for saa mange.

Den damped gennem Søen, den duved, den sprang,
Der var Træk under Kedlen, i Hjulene Gang;
Ved Siden stod to rokkende Stager.
„Han springer, den Friskfyr. Halløj, Kammerat,
Vær ikke saa hidsig, løb ikke grassat;
Af Vejen for en aldrende Vager!" —

De fyred under Kedlen, og Røgen drev væk.
Det var, som jeg følte en Sjæl under Dæk,
En Ildsjæl, begærlig efter Kampen.
Og skræmte Fugle svirred fra Grundene op;

Det led imod Natten. Med Blink fra sin Top
Svandt Damperen væk under Dampen.

Den satte over Barren til Havs, af Sted:
    Vil Du med? saa kom med,
    Vær ej bange!
En „Barre“ er en Spore: lad Hesten blot forstaa
Den Ild, som besjæler, det Maal, Du vil naa',
    Og Grundene, som slugte saa mange.

Havets Sang.

Saa var Du kun den smukke, skøre Skal,
Konkyljen, som hen over Havet sejled;
Og jeg var Havet, hvori Du Dig spejled,
Og mine Vovers raske Tonefald
Bar Dig af Sted — og det var *mig*, som fejled.

Ja, jeg har fejlet — i, hvad jeg har troet
At høre stige fra Konkyljens Rum,
Mens andagtsfuld jeg ved din Side lytted.
Min Sang det var, som i din Skal har boet,
Min Voves Genklang lød; — selv var Du stum.
Nu har Du Havet mod en Have byttet.

Og Du vil ligge i et Blomsterbed,
Opvartet af galante Sommervinde,
Og dine skønne Farver vil man prise,
Og dadle Havet for dets Voldsomhed.
Men Havet har sig lært en liden Vise;
Den vil det synge paa sin vide Vej,
Og Du vil ligge i dit Bed og skinne.

Lig kun i Fred! Du ligger tørt og godt;
Og kommer der i Havets Øje vaadt:
Vær rolig! Visen handler ej om Dig.
Det vaade var kun egen Svagheds Minde.

Maanenat.

Min Nat har ingen Søvn. Hist bæver Havet
    Af al den dybe Glæde, Drømmen gemmer,
    Naar ved en snehvid Favn man Dagen glemmer
    Og alle Tvivl, som Dagen førte med.

Jeg kunde fængsle, Skib, Dig til dit Sted!
O hast ej saadan frem med løftet Vinge,
For dine mørke Skygger ind at tvinge
Imellem to, som drømmer og som glemmer.

Se kun, hvor Havet sig hos Maanen gemmer,
En Elsker, øm, imod sin Elskov tro.
De nytter begge Nattens korte Ro.
De véd, ak, altfor snart vil Dagen komme.

Og da vil Solen skele fra sit tomme,
Kyklopisk røde Øje til en Lyst,
Som skjuler sig og fra den skjulte Kyst
Paakalder Nattens Stund i Klager ømme. —

Men endnu er det Nat. Sølvhvide Strømme,
Sølvklare Toner bølge mig forbi.
Jeg kender den; jeg kan den Melodi!
Jeg martres af den, hver Gang jeg den nynner.

Thi denne Elsker, i sit Hjerte bly,
Vil en Gang springe fra de bløde Hynder
Med Angst og Gru. Man kaldte ham en Synder!
Spørg Maanen. Hvorfor gik den bag en Sky?

Til en Tilhørerinde.

Til en, som hørte, fra ham, som læste,
Tør dette Blad maaske finde Vej.
Min Tro paa Stille, selv naar det blæste
I Jævndøgnstider, jeg opgav ej.

Men mens jeg læste, der gik et Stormvejr
Med Bølger gennem mit aabne Sind.
Jeg laa paa Reden, og det en aaben;
Jeg saa' med Længsel mod Kysten ind.

Jeg saa' en Have med grønne Plæner,
Med Skygger over den gule Gang,
Med stille Hækker og med Fontæner,
Som højt i Solskinnet lo og sprang.

Rank som Fontænen, som Hækken stille,
Som Skyggen kølig, stolt paa sin Fod,
Af Freden vogtet, som Havens Vogter
En Marmorstøtte paa Plænen stod.

Jeg laa derude, jeg red for Anker, —
Ind over Haven mit Øje faldt;
Da var der Storm gennem Støttens Tanker.
Hvor dog de Storme kan hærge alt!

Den store Serenade i Venezia.

Hør, hvor Bølgerne skvulpe!
Hør gennem Natten, den stille,
Vandene gyde sig ud og ud
Som fra en ustandselig Kilde.
Evigt strømmer den boblende Flod
Igennem Patriciernes Gade;
Saa standser den, staar for en Stund og lytter: —
Der gives en Serenade.

Det er ej en enlig Elsker,
Kappeklædt i Gondolen,
Som lister sig ind, hvor Skyggen falder,
Med Cithren skjult under Kjolen;
Som griber med hvide, patriciske,
Ringbesaaede Fingre
Og lader under den legende Haand
De sølverne Strenge klingre.

Det er et Mandskor af Stemmer,
Som vugges hen over Vandet,
Med Nattens Alvor og Maanens stille
Smerte i Stroferne blandet;
Ej søger sig Sangen en leflende
Lyst i Patriciernes Gade;
Mandige, kølige Toner mødes
Og giver en Serenade.

Baadene ro frem.

Syng nu, mens Maanen svæver
Hen i det rene Blaa;
Et Smil om dens Læbe bæver,
Den synes vor Sang at forstaa.

Hvor kunde den ogsaa andet?
Spejdende lodder den Vandet
Og finder den dybe Bund.
Vor Sang har et Hjerte, vort Hjerte en Mund,
Vore Toner strømmer fra Dybets Grund.

Maanen sit Sølvlod sender
Ned i det vigende Blaa,
Imedens paa Fladen den tænder
Tusinde Lygter smaa.
Skinnende Lamper foroven,
Kølende Dyb under Voven:
Det er de syngendes Sang.
Vi hørte den fødes, fra Hjertet den sprang,
Vi saa' den leve sit Liv en Gang!

Enkelt Stemme.

Venezia har Bølgekor
Hen over Nattens Vove,
Men kender ingen Skove.
De Folk, som ror,
Det Folk, som bor
Bag Søjlerækker lange,
I tempelhøje Sale,
Har ingen Nattergale,
Kun Nattergalesange.

Kor.

Og Sangene lyder som Fuglens i Kvæld
Til Bølgernes boblende Tonevæld
Fra Adrias aabnede Sluse;
Paa Lidoens Strand, ved Paladsernes Mur,
Igennem Lagunernes nøgne Natur,
Du hører, som Kor af Aander,
Træernes Kroner suse.

Enkelt Stemme.

Og underligt blander sig Sangernes Røst
I disse forstenede Skove
Med Takten fra Havets Vove,
Sukket fra Nattens Bryst.

Paladsernes øde Rækker staa
Med Piller lig Træernes Stammer graa
Og spejler sig ned i det dybe Blaa;
Og Maanen sejler deroppe
Højt over Kronernes Toppe.

Venezia ruger paa Fortidens Brøst,
Det gemmer saa mangt et Minde,
Som tærer paa Livet derinde
Og klager med Havets Røst.
Men straalende stiger fra Dybets Grund
Paladser og Kirker mod Himlens Rund;
Luften deroppe er ren og sund;
Kuppelen løfter sin Pande
Højt over de mørke Vande.

Kor.

Og al den Glans og Storhed og Pragt,
Som svundne Sekler for Dagen har bragt,
Og som siden har ligget og blundet,
Da Storheden længst var forsvundet,
Den stiger om Natten ad Maanens Stige
Op fra det drømmende Æventyrrige
Med Sangens Kranse omvundet.

Og styrer af Sted i en lukket Gondol,
Som ikke kender til Dag eller Sol,
Som i flydende Sølv kun kan glide;
Den svæver over det dybe Blaa,
Fulgt af Søskende, store og smaa;
De lytter tyst ved dens Side
Igennem den døde Gade
Til den natlige Serenade.

Enkelt Stemme.

Der staar et Palads ved den boblende Flod.
I Mørket bunder den skjulte Fod;
Pælene rammedes ned i Grunden,
De sank og sank, til Fæste blev funden;
Nu bærer de Huset: nok, at det *staar,*
Om Kryb end og Kravl omkring Pælene gaar.
Øde ved Dagen, med stænget Port,

Det værger sin Indgang mod Solen;
Langs Søgræssets slimede Silkebort
Vugger ved Trappen Gondolen.
Gondolen ligner en trofast Hund,
Som bier sin Herre med Klage;
Der gaar som et Suk fra den ventendes Mund,
Men det kalder ej Herren tilbage.

Dog, falder fra Nathimlens Havbugt en Strøm
Af sølvkoldt Lys over Muren,
Og fyldes, som gennem en tonende Drøm,
Af Havets Brusen Naturen:
Saa staar der i Vinduets luftige Rum,
Ensom og stolt og bleg og stum,
Den Mand, som i Huset har hjemme,
Og lytter til Bølgernes Stemme.

Første Halvkor.

Syng da, mens alting tier,
Hæder og Had,
I de dødes Stad;
Syng om den Skjald, som fra Taagernes Hjem
Drog over Alpernes Ismarker frem,
„Syndet mod mer' end Synder selv",
Stolt som et Fjæld imod Himlens Hvælv,
Blød som en Dal med sit Blomstertæppe. —
Hans Dommere kendte ham næppe.
Han kendte kun halvvejs sig selv.

Andet Halvkor.

Vi kendte ham vel. Laa ikke hans Baad
Fortøjet ved denne Trappe?
Og saa' vi ham ej ved Gry og i Kvæld
Liste sig her i sin Kappe?
Uskyld hyller i Hætten sig ej,
Den dadelfri vælger den aabne Vej,
Hvor Formiddagslyset falder.
Hans Sange har levet en stakket Maj,
Hans Synd vil naa' hundred Aars Alder.

Første Halvkor.

Hans Synd? hvem nævner en Sangers Synd?
Den gøres vel hundredfold større

Af hver, som fra eget Lavvands Dynd
Har trukket sin Baad paa det tørre.
Vel saa' vi hans Barke med Lamper behængt
Med Kvinder og Vin inden Borde,
Og Skjalden som Sardanapal henslængt, —
Men husker I Herskerens græske Mø?
Længsel mod Lyset kan aldrig dø,
Hvor Livet har nedlagt saa rigt et Frø;
Og Skjalden gav Guden i Hjertet Æren
Og en Dag kom en Stemme til Orde.

Andet Halvkor.

En Stemme til Orde! Vi kender den nok,
Denne Selvforgudelses Stemme;
Næret den blev af den Karnevalsflok,
Som ved Herskerens Hof havde hjemme:
Kvinderne rendte fra Hus og fra Rok,
Pigerne sværmed med Vinløv i Lok;
Selv har han raabt paa sin „stolte" Sjæl
Og sendt os saa haanlige Blikke, —
Men vi, vi fandt hans Achilleshæl;
Den savner de Guder ikke!

Første Halvkor.

Ti dog, mens alting tier,
Hæder og Had,
I de dødes Stad.
Hvad der blev syndet, dømmer I ikke;
Tvæt Eder selv; I kan trænge dertil.
Tys! gennem Bølgernes skvulpende Spil
Hviskes et Navn; det staar, hvor I synker.
Se hvilket Ansigt; det kender ej Rynker;
Ser I den kærlighedsaandende Favn!
Den gemmer hans Billed og freder hans Liv,
Som Vandene gemmer og freder
    Teresa Guicciolis Navn.

Foraars-Symfoni.

(Allegro. Marche. Scherzo. Finale.)

Allegro.

Det har regnet i Nat;
Det var dertil, vi trængte.

Først aanded det køligt, og siden det stænkte,
Saa drev det med Fynd gennem Skyernes Sold.
Morgnen er kommen, og Luften er kold,
Men Solen vil snarlig skinne.

Der sidder en Fugl paa den knoppede Gren,
Den fløjter og lægger sit Hoved paa Siden;
Saadan en liden
Fornøjelig en,
Hvad *den* dog kan have i Sinde!
Den kalder paa Solen med Lempe og List,
Den véd dog, til sidst
Vil Vaaren sit Indtog holde;
Den klager ej over de skammeligt kolde
Tider bag Snedrivens fygende Volde,
Den glemmer saa hurtigt, hvad ondt den har døjet,
Den har kun den kommende Velstand for Øjet;
Den husker kun, at
Det har regnet i Nat,
Og den véd nu, at Solen vil skinne.

Saa bryder det løs over Skybankens Tinde.
Bag glimrende Straaler
Gaar Solguden frem;
Han misser og maaler
Med spørgende Øjne sit kommende Hjem.
Aa ja, denne Jord er slet ikke saa slem;
Naar *her* bliver luget
For Ukrudt og sligt,
Naar *hist* bliver ruget
Af Varmen, hvad Væden til Rette har lagt,
Saa svulmer det op som et jublende Digt.
Naar alle de Spirer for Dag bliver bragt,
Som Sneen har kuet,
Som Frosten har truet,
Saa blinker det broget, saa skinner det rigt,
Saa bryder det Hylster, saa sprænger det Dække,
Og tusinde Arme mod Skyerne række
I svingende Hænder en lysegrøn Hat:

Det har regnet i Nat;
Hurra, det er Foraar i Dag!

Marche (funèbre).

Jeg hører gennem Skoven en sælsom Melodi:
Din Tid er forbi!
Det rasler over Løvet,
Som ligger der fra Høst,
De nærmer sig og synger
Med dyb og dæmpet Røst,
Imedens Sørgetrommer sagte buldre.
De bærer Vintren bort paa deres Skuldre.

Paa Baaren under Lagen saa hvide som Sne
Et Lig er at se.
Der ligger han saa stille,
Den gamle Udaadsmand,
Han hærged, da han hersked,
Saa haardt sit stakkels Land;
Han tro'de vel, at slig en Færd var mandig.
Men strenge Herrer hersker ej bestandig.

Hans Svende er i Harnisk; som Hagl er deres Gang
Med Klirren og Klang.
De sorte Skyer følger
Som mørke Præstekor,
De mumle deres Bønner
Med Blikket vendt mod Jord;
De træder paa de sarte Anemoner.
Da lysner Solen gennem Skovens Kroner.

Og hele Skaren gyser. De fortne deres Trit
Med ilsomme Skridt.
Paa Skuldren vipper Baaren,
Og Knæene slaar Klik,
De trænger paa der bagfra,
Og — kun et Øjeblik —
Saa glider Byrden ud af deres Hænder;
Og bort igennem Skoven Skaren render.

Jeg hører gennem Skoven en sælsom Melodi:
Din Tid er forbi!
Der ligger Liget ene
Og synker langsomt ned,
Indhyllet i sit Lagen,
Hvor Bærerne de gled.

Og Jorden lægger Græstørv over Baaren,
Og alle Fugle synger: Plads for Vaaren!

Scherzo.

Saa følger Sommer med Solglans og glødende
Sanser i Kor;
Bakkus ved Kilden med Fanerne mødende,
Bølgerne blødende
Under de Draaber, der drypper til Jord.
Druen den spejler sig gylden i Kummen,
Biernes Summen
Minder om Honning og melder om Sødme.
Nymferne rødme,
Flygte til Skoven
Og skjule sig der.
Bakkus ved Voven
Klapper i Hænder og raaber: Følg efter!
Og Faunerne ler
Og forfølger af alle Kræfter.

Luften er svanger med Blomsternes Aande,
Bakkus ved Bægret gaar Faunen til Haande,
Bægret er Faunens, men Skaalen er *hans*,
Gudens, som svinger sin Tyrsus til Dans.
Tag nu, Du graanende Sanger, din Krans,
Tryk den om Tindingen, taal at den tynger.
Druer i Vedbenden tætte sig slynger,
Le kun og dans;
Tidsnok vil Tidsmaalet raabe sit: stands!
Vinen og Glæden forynger.
Hvad var din Visdom, om ikke Du kunde
Le med de sunde,
Elske med Ungdommen, lære af *den*?
Prøv kun, min Ven!
Vakler dit Knæ, jeg skal støtte Dig Gangen,
Dans, og lad Sangen,
Naar den i rytmiske Bølger sig slynger,
Lette din Sjæl for hver Tanke, som tynger,
Give Dig Ungdommens Livsmod igen.

Thi det er Sommer og Solen er skinnende,
Himlen er klar.

Intet om Ælde og Vintersøvn mindende,
Timerne rindende
Bort i en Drøm, som kun Ungdom den har.
Rejs kun, Du gamle, Katedret i Lunden!
Straks her paa Stunden
Samler sig Fauner og lytter til Talen.
Men lad Moralen
Blive derhjemme,
Gemme sig der.
Alvorens Stemme
Smager ej Skovlivets kritiske Kræfter.
Silvanerne ler,
Og Naturen gi'er Genlyd derefter.

Finale.

Og saa gik jeg til Søen ned
En dejlig Foraarsdag.
Og der stod Skoven alt bered'
At hejse paa den friske Bred
Sit nye Søndagsflag.
Og Fuglene de sang,
Og Bølgerne de sprang,
Og Blomster stod og lo langs alle Stier.
Og Himlen som en Klokke hang,
Og mod dens Hvælving slog en Klang
Af alle Jordens Foraarsmelodier.

Jeg smed min Hat i Luften op
Og smed mig selv paa Jord.
Min Hat den hang i Træets Top,
I Græsset strakte jeg min Krop,
Skjult af det rige Flor.
Jeg tænkte ej; jeg tvang
Hver Tanke ned og sang
Og lytted til Insekterne, som summed.
Jeg følte blot en mægtig Trang,
At smelte hen til Gavns en Gang
I Samklang med mig selv og hele Rummet.

Jeg kan ej male Søens Blaa
Og ikke Jordens Duft,

Og ikke Længslerne, som gaa
I Verden ud paa Maa og Faa,
Og ej den bløde Luft.
Min egen Sang og den,
Som gaar langs Søen hen
Og bølger op og ned langs Lysets Stier,
Den maler mer end Skrift og Pen; —
Og hvad er Vaaren andet end
En Krans af Duft og Lys og Melodier?

Efteraar.

(In modo d'una sonata).

Introduzione obligata.

Min Sang, min Sang!
Hæv Dig nu, baaren paa Hæderens Vinge,
Did, hvor en Gang
Jeg skued med Længsel i Øjet,
Da end jeg var ringe.
Mit Knæ er nu bøjet,
Bøjet mit Sind;
Hvad Modgangens Tider, de trange, ej mægted,
Mægter nu Du,
Hæderens Dag med dit Lys fra den straalende Tind.

Jeg har endnu Vaaben
At slaa Eder med;
Jeg lægger dem ned
Paa et indviet Sted,
Hvor de fredlyste Kildespring risle
Og Skoven staar stum.
Op da, min Sang,
Mod det evige Rum!
Som en løssluppen Dampsky, der hvirvler mod Solen;
Og Dampen er tusinde perlende Taarers samlede Sum.

Mod det evige Rum,
Hvor Sole er Stjerner, og Stjernerne Duggen i Enge,
Stiger min Sang.
Du spændte de Strenge,
Som nu over Lyrens Elfenbens Sangbund
Hvisker dit Navn.

Ak, giv mig en Gang kun,
Naar Rummet sig lukker og Stjernerne blegnende svinder,
Med Manddommens stærkeste Minder
At trykke din Haand
I en inderlig Tak: *før* Forliset jeg naa'de dog Havn!

Allegro appassionato.

Og da jeg var ung, *mig selv* kun jeg saa',
Jeg havde derinde saa meget at gøre
Og aldrig Rist eller Ro til at naa
Derud. Jeg blev inden Døre.
Der spejled sig, mente jeg, Verden af;
Javist, men jeg saa' ej, naar Døren blev lukket,
At Spejlet et udvisket Billed gav:
Det var Glasset i Varmen, som dugged.

Saa kom jeg da ud og Verden jeg saa'.
Den var, ak, saa stor; jeg stod saa betaget.
En Kæde med Led ved Led for mig laa,
Til den ene den anden sig haged;
Sulten og Nøden, det daglige Brød,
Kampen for Livet, *det* kæded dem sammen.
Et gribende Billed; den fælles Død
Danned om Dugen Rammen.

Jeg flygted tilbage, lod Døren dog staa
Paa Klem, og tog saa til Farver og Pensel.
Jeg maled Portræter af store og smaa,
En Kæde af Sygdom, af Sorg eller Skændsel.
Saa gik *Du* en Dag min Dør forbi
Og smiled og hilste som Budskab fra Glæden.
Jeg studsed og rødmed. Paa mit Staffeli
Kom *Kærlighed* øverst i Kæden.

Adagio con moto.

Naar Ilden var gaaet ud
Og mit Dagværk til Ende,
Jeg hented ej Brænde
før.
Hvorfor holde Ilden vedlige?
Hvem borger mig for, hvem kan sige,
Om ikke det hele er slukket,
Før Morgnen sin straalende Dør
Har for Livet, for Sangens de kommende Dage oplukket?

Ilden er længst gaaet ud.
Den brænder herinde,
Mit Hjertes Veninde,
nu.
Jeg vogter den varmende Lue,
Jeg sidder med Smil i min Stue;
Nætter vil komme og Dage,
Én vil der komme, hvor *Du*
Skal med Digtet, jeg skrev, paa min Gang som Vejviser drage!

Scherzo moderato.

Javel, jeg var en Spillemand
— Hej hop, paa glade Strenge —
Og jeg har føjtet vidt om Land
Og løbet langt og længe.
Fra Sol stod op til Sol gik ned,
Ind under Maanens Kølighed
Og Dagens hede Blikke,
Jeg sang og lo og græd derved –
Men paa en Sanger-Evighed
Tænkte min Taare ikke.

Var Sangen *god*, saa var det godt:
Jeg var som Fugl paa Kviste;
Men jeg har andre Veje traadt,
Maa andre Sange friste.
Nu ved jeg, hver Gang Sol gaar ned
Og Havets dybe Kølighed
Udslukker Dagens Blikke,
At jeg maa blive flittig ved —
Thi for en Kunstens Evighed
Skabtes jo *Fuglene* ikke.

Rondo infinito.

Ja, jeg har tænkt, og stundom med Skræk
— Skønt Du ved, jeg er stærk —
Naar jeg sad i ensomme Stunder:
Nu plukker de mig fra hinanden som Værk,
Sønderlemmer den kække Bersærk,
Stikker paany og paany i Træk
Deres Sonder i alle hans Vunder.

De lægger ham paa Dissekerbordet op!
— Ja Du véd, jeg er stærk,
Men jeg frygter dog deres Knive.
I Kampen jeg var jo en modig Bersærk,
Men bag efter kommer Kirurgernes Værk;
Ak, saa lad dog i Fred hans Krop,
Imens han endnu er i Live!

Du trykker min Haand. Jeg volder Dig Skræk;
Nuvel, jeg er stærk,
Og vi sidder ved Arnen tilsammen.
Jeg læser her om en gammel Klerk;

Han var nok en kronraget, vild Bersærk,
Og døde, og Fanden førte ham væk
Under Munkenes korsende: Amen!

Fem Hundred Aar. Saa grov de ham op,
Og saa skrev de et Værk,
Om hvordan han virked og leved.
Da var han bleven en stolt og stærk,
Ivrig og nidkær Herrens Bersærk;
Fanden var borte og „Brødrenes“ Trop;
Kun hans *Stordaad* tilbage var blevet.

Du trykker min Haand, men uden Skræk.
Ja, Du har gjort mig saa stolt og stærk,
Og vi sidde jo, Gudskelov, sammen.
Om fem Hundred Aar vil de skrive et Værk,
Og grave mig op som den gamle Klerk,
Og tage mit Liv i de *store* Træk.
Og saa synger „Brødrene“ Amen!

AKVARELLER UNDERVEJS.

Viribus unitis

(Indskriften paa Verdensudstillingsbygningens Hovedportal).

Wien. — Maj 1873.

Bag Wurstelprateren, Dyrehavsbakken,
Der ser Du en Mand med Flitter paa Jakken,
I Haanden en Briks, i Næsen en Skramme;
Det er en Gren af den gamle Stamme,
Som aldrig kan uddø, som stedse forynges,
Som altid er med, hvor Folk skal gynges;
Det er Narren, min Ven, det er Manden for det hele,
Spørg ham, han kender til alle Dele;
Han var Løvetæmmer, har trukket med Bjørne,
Han har vist frem baade Ræve og Ørne,
Han kender Verden fra Fjælebodssiden,
Og han har fulgt godt med Verden og Tiden.
Nu staar han her paa det sludfulde Hjørne,
Fjernt fra Løver og fjernt fra Bjørne;
Praterens Træ drysser Regnen paa Trøjen,
Stemmen er hæs. — Over Larmen og Støjen,

Over Publikums Latter ved Gyngen og Ballonen
Lyder dog skarp som en Ragekniv Tonen:
„Lige efter Næsen. Op med Skillingen.
Her gaar Vejen til Verdensudstillingen!“

Med hvirvlende Vande, med Skum og Skarn,
Stærk som en Mand, flygtig som et Barn,
Vild som en Tatertøs i Laser,
Som en Flygtning, der har smurt sine Haser,
Farer Donauen frem gennem Stepper og Skove,
Kender ingen Hvile, tør ikke sove,
Maa vælte og vælte den plumrede Vove,
Til Farten ender, til Havet det sorte
Slipper Flygtningen ind bag de brede Porte.

— — — — — — — — — — — — — —

En sælsom Flod. Det blinker dernede.
Søg, Du skal ikke forgæves lede;
Fra Skarnet, fra Slammet, fra Dyndet det bløde
Kan Du drage Guldet det glimrende røde:
Det kom fra Marken, fra Steppernes Hjorde,
Fra Flækker og Byer; — den store Horde
Træller jo troligt, saa Sveden driver,
Bonden saar og Oksen hiver,
Slægt paa Slægt giver Gylden til Gildet.
Og Floden har faaet, hvad Floden har villet.

Saa løb den af Sted med det klingende Bytte. —
Men ak, hvad kunde dens Krumspring nytte!
Man kasted en Dæmning i Praterens Have,
Tog høflig til Hatten og bad om en Gave;
Floden blev vred og vilde sætte over,
Da bandt man og basted de stædige Vover,
Og plukkede alt, hvad Floden havde hentet,
Og rejste saa Verdensudstillingsmonumentet.

Er det Babelsmyten fra Oldtidens Mørke?
Er det Kraftens Sæd fra Ægyptens Tørke,
Kraften fra hine Kolossernes Tider,
Der klækkede ud de stolte Pyramider?
Er det Vidne om noget, vi ikke kender,
Et Magtsprog over Millioner Hænder?

Eller er det blot saadan ganske uden videre
En Circus for alle Industriens Beridere?
Betyder disse flagrende Bannere noget,
Disse Farver og Vimpler i Farvetræk broget,
Denne Kejserkrone, der straaler imod Himlen,
Dette mægtige Tag, der skærmer over Vrimlen?
Eller er det et Skaktræk, det sidste paa Brædtet,
Førend Regnskabet bliver gjort op eller slettet?
Svaret er Fremtidens. Vi er kun Dagen.
Dagen kan fejle. Og dermed: til Sagen!

De dumpe, drønende Hammerslag
Lyde derinde.
At pudse og glatte er Høvlens Sag,
Men Høvlen bruger man ej i Dag;
Øksen lyder som Tordenbrag
Og Saven som hvinende Vinde.

Hulter til bulter, op og ned,
Raaben og Skrigen;
Kryben og Kravlen med Kalk og Ved,
Svimlende Højde; — sæt, at de gled:
Hundrede Alen faldt de da ned,
Trimlende oppe fra Stigen.

Tæpper og Tøjer, Farver og Glans,
Pragt uden Lige.
Slaverne søge til Lands og til Vands
Glimmer for Øjet, Stof for hver Sans;
Saa er man færdig; paa Toppen en Krans.
„Kom saa, — men helst dog de rige!“

Man venter og venter. Bag Praterens Træer
Staar Monumentet.
En enkelt Englænder her og der,
Men hvor er den hele fremmede Hær?
Wieneren trækker saa tungt sit Vejr:
„Jeg havde dog rigtignok ventet ....“

„Kan Regnen regne de fremmede væk,
Hvad du'r saa det hele?“
Saa lytter man spændt, og hører — et Knæk;

I Børsskibet sprang der en vældig Læk.
Selvmord, Fallitter, Forvirring og Skræk, —
Det er Byttet, som man skulde dele.

Det „Knæk“ det varsler nok større Brag,
Som følger bag efter.
Men lad det kun ramle! Den gode Sag
Den lærer sig nok at fare i Mag,
Og Fremtiden ler i den rensede Dag
Ad *disse* „Forenede Kræfter“.

„De vilde Bæster“.

Jeg slentred omkring i den hollandske By
Og kigged paa Huse, gamle og ny,
Jeg søgte for Regn i Kaféerne Ly,
Jeg snakked med Poul og med Pieter
Bestandig den brede, vandede Snak,
Flad som den Egn, hvor et Bjerg er en Stak —
Saa standsed jeg foran et Gitter.

Jeg havde jo ventet at træffe en Rest
Af *dem* fra Skyttelavsherrernes Fest,
Af *dem* fra den Kirke, hvor Rubens var Præst
Og hvor Rembrandt sang for i Koret.
Jeg havde dog haabet paa Glimt af den Kro,
Hvor Steen han dansed, Ostade lo
Og Teniers slog Trumfer i Bordet.

Jeg havde dog tænkt, ved at tage paa Slump,
At træffe, om saa det var kun en Stump
Af Kærnekarle som Ruyter og Trump,
Af alt, hvorom skrevet og læst er.
Forgæves. Kun Tamhed i smaat som i stort;
Saa standsed jeg foran Gitterets Port
Og læste: *De vilde Bæster.*

„Her maa Du da“ — raabte jeg — „ind og se,
Hvorledes Naturen endnu kan sig te,
Hvor Spottefuglen endnu kan le
Og Tigerkattene springe.

Her stiger vel endnu den Aand af sin Grav,
Som Rubens med Penslen som Tryllestav
Paa Lærredet vidste at tvinge.

„Her taler vel Kødet sit Kærnesprog,
Her sidder man dog ikke superklog
Og kvækker paa Fred i en hyggelig Krog,
Hvor alt som fejet og blæst er.
Her slaas vel de bredeste Sluser op,
Og Livsstrømmen skummer i jublende Hop —
Der staar jo: De *vilde* Bæster!“ ...

Men Tigerkattene laa som i Døs,
Og ingen Aber slog Gækken løs,
De sad og lysked sig dvask ved en Pøs,
Hvor Vandet lugtede ilde.
En Hun-Bavian gav sin Unge Ris,
Mens Hannen studered en gammel Avis
Og brugte en Kringle som Brille.

Og Løverne snorked og Bjørnene med,
Og Bøflerne gjorde slet ingen Fortræd,
Og Vildsvinet rørte sig ej fra sit Sted,
Men lod sig endogsaa beføle.
Og Ørnene hang med Næbet i Bur,
Og Nilhesten gik en gemytlig Tur
Rundt, rundt i det æltede Søle. —

Saa havde jeg nok. I den hollandske By
Jeg kigged paa Gader og Huse paany;
Jeg søgte mod Regn i Kaféerne Ly
Og snakked med Poul og med Pieter.
Og løste Billet til det næste Land,
At se, hvad man *der* mulig finde kan
Bag eller foran et Gitter.

Æneas.

I.

Murene faldt.
Med undertrykt Klage
Staar han en Stund
Og ser sig tilbage.

Paa alle den svundne
Herligheds Rester
Et dugvaadt Blik han
Ved Afskeden fæster. —

Han samled fra Gruset,
Hvad Mindernes Blik kan
Samle. Og Mod til
Vandringen fik han.

Han tog, hvad af Tabet
Endnu maatte reste.
Han tog af Ruinerne
Ud sig det bedste. —

Bort fra Trojas
Synkende Krater
Bærer Æneas
De høje Penater.

II.

Han havde sig bygget saa lunt et Hus
Og tættet dets Vægge, dets Ruder;
I Haven var Bede, i Gangene Grus,
Han drømte saa trygt til Træernes Sus
Om Aftnen paa bløde Puder.

Et stormfrit og hyggeligt Indsidderhjem
Med Gæster, velsete Fæller.
Paa Skorstenen tittede Storkene frem
Som Fredens Symboler; men *en* Ting var slem:
Han havde Krudt i sin Kælder.

Fra Skorstenen hæved sig Røgstøtten smukt.
Hans Naboer snused til Duften:
Suppe og Steg og Kage med Frugt;
Der er Ild under Gryden; og hvilken en Lugt ......
Og saa — saa fløj Huset i Luften.

Han vidste knap selv, hvorledes det kom;
Han stod paa Tomten og grunded.
Med Ilden bør man gaas varligt om;
Saa greb han sin Randsel — og den var tom —
Og gik, da han havde sig sundet.

Han havde lugtet det første Krudt
Og lært dets Fare at kende.
Saa drog han omkring, hvor der rigtig blev skudt.
Han var Soldat fra den samme Minut,
Som hans Indsidderliv var til Ende.

Til nogle derhjemme.

Tyrol 76.

Det er let nok at udpege Rifter og Spalter
Hen over de høje Klipper,
Saa let, som at se ved de store Gestalter
Der hvor Ideen glipper
Men I, der ruller
Af Sted som en Kugle,
Poleret, sleben og glat,
I smaa!
I har ingen Huller,
Ej heller en Smule
Hage, hvori man fat
Kunde faa.

Konkylje.

München 76. Januar.

Spærret og lukket af Frost og Sne,
En Fange i Byen af Papmaché
Blandt Dilettantismens Dukker.
Alperne blaa i den øde Natur,
Fastlandsvinter og Fastlandsmur; —
Mod Havet, mod Havet jeg sukker.

Var Vikingeblodet end aldrig saa tyndt:
Naar Savnet af Søen først er begyndt,
Saa skriger den nordiske Længsel;
Vil op og vil ud paa det gyngende Bræt,
Vil dykke sig dybt i det dyngende Skvæt,
Vil slaa Fyldingen ud af sit Fængsel.

Jeg støtter mod Kinden den knyttede Haand,
Det river og rusker i alle de Baand,
Som skamgnave Vikingeviljen.
Jeg finder ej noget forløsende Ord,
Der bringer den brusende Længsel om Bord, —
Da træffer mit Øje Konkyljen.

En Brevpresser, brugt til at holde Vagt
For alle de Fanger, som Togtet har bragt,
For Sangene født inden Døre.
Og Fangevogteren aabner sin Mund,
Læben vinker saa frisk og sund, —
Jeg holder den op til mit Øre.

Det suser og synger der inden i:
En Stump af den vældige Slagmelodi,
Naar Bølger bag Bølger knejse.
En frelsende, frihedsfødt Frontmelodi.
Jeg jubler den efter, jeg føler mig fri:
Oceanet er med mig paa Rejse!

Sommer i Gurre.

Juli 1876.

Solen er til Hvile, den slukte sit Lys;
Dagen vil sove.
Engene damper, der gaar som et Gys
Gennem Gurrevangs Skove.
Der sitrer et Minde paa hvert et Blad,
Som bøjer sig, tynget af Duggens Bad;
I Bunterad,
Mens Dampene tættes og skilles ad,
Staa Enge og Minder og Skove.
Og det løfter sig, suget af Glansen fra oven,
Det svulmer som Voven;
Det sænker sig ned,
Og der fødes et Digt
Ved Skovsøens dæmrende Bred.

Vidt har Du strejfet, Du raske Fod,
Traadt de forunderligste Veje;
Jeg har næsten haft en Tryllestav i Eje.
Jeg har suset over Sunde, fløjet over Flod,
Jublet ved den Tanke, at *der*, hvor jeg stod,
Var Hundreder af Favne til Jorden.
Jeg har svømmet og svælget i en Overflod,
Plyndret i Paladser og i Kræmmerens Bod —
Og nu vender jeg belæsset hjem til Norden.

Tusinde Tanker med Sydluftens Fart,
Men alle uden Love og Orden,
Som den Gang det hele var i Vorden.
Tanker som Byttet — den selvsamme Art,
Sammenrapset Rov, der vil spredes, saa snart
Fødderne atter finder Fæste.

Der blev kysset og klappet, blev spurgt og svart,
Blev givet og taget — det er dog saa rart
At elske sig selv som sin Næste!

Vidt har Du strejfet, Du raske Fod;
Mod Slutningen blev Du lidt mødig,
Nu kan Hvilen nok være nødig.
Jeg vil strække mine Lemmer ved Bøgetræets Rod,
Frede om min Tanke, saaledes som den stod
Spirende af Mødrenejorden.
I den sællandske Sommernats Overflod
Vil jeg svømme som en salig — og jeg vil gøre Bod
Som en Synder for min Glemsomhed mod Norden.

Kun dér, hvor Vuggens Gænger gik
I Takt til Ammens Sang,
Kun dér, hvor Moderhjertet fik
Erstatning i et Barneblik
For Natten lang,
Kun *dér* min Sang
Kan blive til fuld Musik.
Derude omkring paa den fremmede Jord
Lyder vel større og stærkere Ord,
Dybere Længsler og Sukke;
Men *vore* Længsler og *vore* Ord
Maa sættes i Sange af en, som bor
I det Hus, hvor han leged med Dukke.

Kun dér, hvor Skolen skrev sin Lov
I Rektors Protokol,
Kun der, hvor Folen slog sin Hov
Bagud i Vaarens grønne Skov,
Saa Stub og Knold
Fløj Pokker i Vold —
Kun *der* kan man trække for Plov.
Derude falder vel tungere Slag
Og tages for Livet vel drøjere Tag
Til Plovmandens Piskesmælden;
Men vi har jo ogsaa vor Gerningssag,
I *den* skal vi føle de Nakkedrag,
Vi fik som Dreng af Pedellen.

Kun der, hvor Ungersvenden stod
En Aften sejershed,
Kun der, hvor „hun“ ham knæle lod,
Og hvor han ydmyg gjorde Bod,
Kun *der* jeg véd
Om Kærlighed
At synge som Sanger god.
Derude blusser man dobbelt hed,
Derude sværger man større Ed,
Om just ej til større Nytte.
Der fødes dog ingen skønnere Sang
End der, hvor man fik for første Gang
Et Kys og gav Hjertet i Bytte.

Kun der, hvor Sommerdagens Glød
I Søen ej forsvandt,
Hvor Solen, som om den fortrød
Sin Afsked, over Havets Skød
Et Lysgevandt
Har lagt som Pant:
Den kommer som Morgenrød —
Kun *der* har Digteren Hus og Hjem,
Trods Vinteren lider af Koldbrand slem
Og Sommeren sjældent af Tørke.
I Syden lejer han Lejlighed,
Men Dagen er der for feberhed
Og Nætterne altfor mørke.

I den flimrende Nathimmels dæmpede Glans,
Med Taagernes Dans
Over Skovenes Krans,
Vil jeg prise da alt, hvad jeg udenlands
Har maattet saa smægtende savne.
Den hjemlige bløde og blide Natur,
Hvor ingen Fjældside løfter sin Mur,
Hvor ingen bevæbnet Bandit staar paa Lur,
Hvor Livet er sat som paa Mælkekur,
Vil som trofast Elsker jeg favne
Og give de ømmeste Navne.

Ja, jeg vil henrykt slynge min Arm
Om din Midie smidig og smækker;
Men — jeg har været i Slagets Larm
Og har Staal endnu i min Tanke:
Jeg maa være din Viljes Vækker.

Ja, jeg vil løse dit guldgule Haar
Og sno mig deri som i Lænke;
Men — jeg har levet paa Granskerens Kaar,
Jeg vil ikke blot kvinkelere:
Jeg vil lære Dig ogsaa at tænke.

Ja, jeg vil yde Dig al den Tribut,
Der skyldes din Skønhed og Ynde;
Men — jeg har selv sat for Legen Slut;
Der trænges til Alvor i Sagen,
Og Du trænger til at begynde!

Saa vil vi sætte os sammen hen,
Jeg vil synge Dig for mine Sange.
Elskeren bliver en trofast Ven,
Han er kølnet derude i Livet:
Du behøver ej blive bange.

Og Skoven bæver, og Vindens Dans
Gaar let som et Føl over Engen;
Nu ligger da Folket her til Lands
Og sover fornuftigt i Sengen.
Over Gurrevangen gik Solen ned,
Jeg aander den dampende Kølighed,
Men hvorfor bliver min Kind saa hed,
Hvorfor tænker jeg ikke paa Sengen?
Det bruser som fjerne Haves Musik,
Det griber i store Strenge.
I Gurre er ikke alt Romantik,
Ikke alt er taagede Enge.
Gid Dagen med Trommer og fuld Musik
Maatte træffe i Solbruddets Øjeblik,
Tvært imod Vane og gammel Skik,
Lysvaagen og oven Senge,
Det Folk, som har drømt saa længe.

I Jægerherberget.

Skub mig den Kande tilbage,
Ret saa, min Dreng, og begynd —;
Altsaa Kærlighed voldte Dig Plage?
I *din* Alder; det var jo dog Synd!
Du behøver for Resten ikke
At fortælle mig mere derom;
Ja, Du ser med saa spørgende Blikke, —
Kom nu, min Gut, lad os drikke,
Til Kanden er bleven tom!

Nu er jeg rynket og graa,
Og Pigerne ser ikke paa mig;
Det er saa ligefrem,
Alder med Alder vil gaa, —
Til Gengæld saa ser jeg paa *dem*.
Jægerens Øje er hvast,
Det er *gammelt*, man narrer det ikke;
Da jeg var ung .... naa, drik væk!
Har man skænket, saa skal man og drikke.

Nu er jeg gammel og graa.
Hvem har gravet de Rynker i Panden?
Tror Du: den springende Daa? —
Lad den springe, jeg giver den Fanden!
Tjent har jeg Herskabet tro,
Jeg har røgtet min Dont som den bedste,
Undt mig ej Rast eller Ro;
Det har sat mig den første Rynke. —
Pigerne satte den næste.

Alle de Piger, jeg ser,
Ingen af dem, ikke en,
Det vil jeg sværge, er værd
Al den Staahej.
Flygtig og springsk af Gemyt,
Kender de Ligevægt ej,
Vil kun bestandig det ny og lidt Fjas.
Selv om din Sjæl var af Guld,
De forraadte din Sjæl for lidt Stads.

Skub mig den Kande herover! —
Dreng, har Du Lov til at sidde
Maabende, som var det hele
Tabt med et Nu?

Skaal! Lad dem fjante og fjase,
Lad dem endogsaa bedrage. —
Hvem der var grøn, i din Alder,
Havde sin Ungdom tilbage,
Hvem der var uerfaren som Du! .....

Go ahead.

... Fortælle! om hvad? Naa, De mener en Stump
Af en Ende? aa ja da, lad gaa;
Jeg kan spinde Dem en, om De bare gi'er Tid
En Minut, mens jeg bytter min Skraa.
Jeg var ude som Baadsmand
Om Bord i en Bark,
Og Kaptejnen var Yankee
Og kaldte sig Clark
Eller Clifford, jeg husker ej ret;
Man skal bære det Navn, som man bedst passer til,
Og om Bord hed han kun: Go ahead.

Han var stiv som en Stang, han var haard som et Jern,
I en Storm var han først i sit Es,
Og han sejled sin Skude med Dækket i Vand,
Og til Vejrs for det fuldeste Pres.
Han var Karl for at sejle,
Det lader jeg gaa;
Men en Skipper skal mer, end som
Bare gaa paa;
Han skal svare til Fartøj og Fragt.
Og saa gik det ... ja, nu skal De høre hvordan,
Da Kaptejnen og jeg havde Vagt.

Kaptejn, vi maa mindske! — Lad staa over alt! —
Vi maa mindske! — Gaa Fanden i Vold;
Du har bedst af at lystre den Ordre, Du fik,
Hvis jeg ikke skal gøre Dig kold! —
Og han tog sin Revolver
Og peged dermed;
Saadan Pegen kan nemt gøre
Nogen Fortræd,
Og jeg vendte mig om og drev væk;
Men i selv samme Nu gik vor Stagfok til Søs
Og Topstangen ned paa vort Dæk.

Og i Byger kom Vinden, det kuled, det røg,
Og en Styrtesø rydded vort Dæk,
Og vi pressed og pressed, og Søen den stod
I Bjerge om Stævn og om Hæk.
Og Sejl slog vi under,
Og Sejlene gik,
Og Skuden hun hev, til hun
Slagside fik;
Og hvert Raad blev af Skipperen mødt
Med en Ed, til omsider vi kæntrede laa
Hen ad Vandet, og Skibet var dødt.

Der laa han og jeg nu i Søen og drev,
Vi to, hele Resten var væk.
Vi red paa en Stang, men Kaptejnen var bleg,
For hans Ryg havde faaet et Smæk.
Han klaged sig ikke,
Han tog kun min Haand
Og trykked den, førend han
Opgav sin Aand
Og svandt i det sydende Skvæt;
Og det sidste, jeg hørte, før Taget han slap,
Det var: Baadsmand — Farvel — go ahead!

Hen over en Valplads.

Det var aarle om Morgnen, de drog fra deres Hjem;
Under Lurens Jubeltoner med Lyst gik det frem,
Dugvæden laa
Over Vejkantens Straa,
Højt oppe i Luften slog Lærken.
Der faldt blinkende Glans fra Skybankens Top,
Solen stod op
Bag Morgenskyens Vold,
Forgyldte hvert Skjold
Og gnistred i hvert Led af Pansersærken.

Middagssolen brændte paa den smægtende Flok;
De var nu paa Retræten, de havde faaet nok;
Langs Vejen de laa,
Stirred mod det Blaa
Og ønsked sig Skyer for Solen.
Skjoldene var buled', Pansersærken smidt;

Haardt var der stridt,
Sværdene i Skaar,
Væskende Saar
Og røde Pletter ned ad Vaabenkjolen.

De laa til om Aftnen, til Engduggen faldt,
Saa rejste de sig mødige, og saa blev de talt.
Hælvten var der ej,
Den var vandret den Vej,
Hvorfra ingen vender mødig tilbage.
Mod Solnedgangen saa' de og tænkte paa den Sky
Fra Morgenens Gry,
Paa den skingrende Lur,
Paa Pansrets Politur, —
Og Aftenskyen hørte deres Klage.

I Paradiset.

Som af en Febersøvn var Jorden vaagnet.
Vildt havde Gløden Kæmpekroppen hærget;
En Kamp for Livet, hvoraf Livet var
Udgaaet sejrende til Slut af Dysten.
Igennem Millioner Nætters Øde,
En Gnist i den uendelige Nat
Og dog en Kæmpebrand med Miles Lysning,
Indsvøbt i Flammetaagers Dampgevandt,
Vor stolte Klode havde hvirvlet hen.
Gevandtet faldt. Det braged gennem Rummet;
Da styrted Vand mod Ild; en Kamp begyndte;
Tilbage til det skjulte drog sig Flammen,
Og atter blussed Kampen op igen.
Og Taagen spredtes, hvert et Brag forstummed,
Da laa der Hav og Land i Favntag sammen,
Og Solen deres Bryllupsdag forkyndte.

De voksed langsomt. Tomme kun for Tomme.
Af Havet, som et dovent Kæmpedyr,
En Fjældryg hæved sig, snart hist, snart her,
Og gisped tungt i Gryets svage Skær.
Da krummed sig langs Havets Dybder Kysten,
Og, følgende de rappe Vindes Spor,
Der svang sig op med lette Slag fra Dalen,
Mod Morgenhimlen med et Glædes Gys,

Som den, der vaagner efter Feberdrømme,
Højt stræbte Bjergets ungdomskække Pande.
Og Solen skinned paa de nye Lande,
Og alle Vinde, vuggende i Kor,
Fra Højden hilste den opstandne Jord.

Der laa den, dampende af Frugtbarheden
Der pibled, spired, mylred af dens Skød;
Ustandset Livets Kilder af den brød,
Og den blev smykket, som den aldrig siden
Er bleven smykt ved nogen Højtidsfest.
Rundhaandet var den Vært, som Bordet dækked,
Og der var Rum og Retter for hver Gæst.
En Strøm af rige Kræfter, rulled Tiden
Sin raske Bølgerække Lag paa Lag,
Og over alt, hvor Bølgens Aande rækked,
Det dufted som af Muld en Foraarsdag ...

Der var saa lunt, selv der hvor Skyggen faldt,
Hvor Kæmpebuskens yppige Gestalt
For Solen spændte sine Silkeskærme.
Der var et løvindhegnet, fredlyst Rum,
Og der var Vinden tavs og Fuglen stum,
Og intet Trin af Dyr sig turde nærme
Den Plads, som Dyrets Hersker havde søgt.
Og Løven kom med Spring, og stille stod,
Og trak sig baglænds, skamfuld, Fod for Fod
Bort fra en Lighed, som dens Blik ej taalte;
Og Antilopen studsed, da den maalte
Sin egen Ynde med, hvad her den skued: —
Hvor Solen dæmpet gennem Skærmen lued,
Paa Blomsterbolstre, trygt i Skyggen inde,
Laa sovende den første Mand og Kvinde.

Han drømte, Adam. Først som Barnet drømmer,
Om lyse Fnug, som gennem Luften svømmer,
Om Dyr, som kommer kælent, naar man kalder,
Om grønne Enge, Fugle smaa paa Grene,
Om Kilder og om blanke Glimmerstene.
Saa standsed Kilden. Fuglene fløj bort,
Og Bækkens Vande blev et Bækken sort,
Og underlige Dyr befolked Vandet.

Han saa' dem, levende, med Dyndet blandet,
Han saa' dem mylre, fare om og svømme.
Og Adam skælved let i sine Drømme.

Det bobled op, og Bækkens Bund sig hæved;
Dens Vande voksed, Dyrene med Vandet.
De drev omkring, og hvor et enkelt landed,
Der krøb det op og hagede sig fast.
De rejste sig, og Dyrehammen brast.
De havde Ben og Arme, Brystets Hvælv
Og Hoved. Adam gøs og saa' sig selv.

De maalte stumt hverandre; og saa tog
Den stærkeste fra Jord en Sten og slog
Den nærmeste for Panden, saa han segned.
Det var en Drøm. I Drømme Adam blegned.

De sloges alle. Vidt og bredt der lød
En Stønnen, og den meldte Saar og Død.
Snart veg for Køller Stenen, saa kom Buer
Og Pile, Lanser, saa kom Hjælm og Huer,
Og da jo Huen skulde kløves, kom
Et Sværd. De skifted trolig Vaabnet om,
Og stedse hed det: Fælde eller falde!
Det var en sælsom Slægt. De sloges alle.
Saa gik de fra hverandre bort i Flokke.
Der blev lidt Rum og Tid for andre Sager
End netop dem, hvorved man Livet tager
Fra den, som ej kan værge for sit Liv.

De bygged Bolig for dem selv og Viv,
De saa'de Korn og skar det med en Kniv,
De avled Frugter og de avled Sønner.
Da steg mod Himlen deres Sang og Bønner,
Og Himlen sendte, som til Tak for Sangen,
Trang, Tvivl og Nød og Sot, en Slump ad Gangen.

Og Slægten voksed, og dens Nød med den.
Dens Sygdom slog, hvor Sværdet før kun leged,
Dens Pinsler brøled, hvor kun før blev skreget,
Dens Kvinder visned, blege blev dens Mænd.
De jaged i et Kapløb sig til Døde
Om Rang i Flokken og om daglig Føde;

Blod randt i Strømme, bitre Taarer fløde,
Og Adam saa', hvor Hjernen maatte gløde,
Hvor Senen maatte spændes over Evne,
Før Munden mættet blev og Tørsten slukket
I den uhyre Livskamps Kæmpestævne.
Og Adam hørte rædselsslagen Sukket,
Som svæved over Millioner Lig ......

Han vaagned op af Drømmen med et Skrig,
Og saa' til Siden, der hvor Eva hvilte.

Hun sov. I Drømme hun til Adam smilte.

Turneringen.

Herolderne ud med Staven i Vejret;
Fanfarer; og Rækkerne fremad fo'r.
Da hvirvlede Sandet i Støvskyer op,
Og atter, som var det af Luften fortæret,
Det svandt uden Spor
For den susende Storm, i de dundrende Rækkers Galop.

De bøjede af, og de hilste med Lansen;
Trop forbi Trop
Arenaen rundt i to buede Veje;
Det var som en Skov, hvor Grenene viftende neje.
Næste Gang gælder det; fast i Jer Sadel,
Frankrigs Adel!
Næste Gang gælder det Dystløbsdansen.
Den skønneste Dames snehvide Haand
Rækker Jer, virket med gyldne Baand,
Tapperhedskransen.

Champfleur-de-Milan paa den venstre Fløj.
Om Livet smækker, i Sadlen høj,
Slank som en Kvinde.
Visiret er aabent, Du ser hans Træk;
Hans Blik er saa frejdigt som Skovens Bæk,
Der kruses af Foraarets Vinde.
Om Munden svæver saa fint et Smil,
Og Øjnene sende Dig Pil paa Pil,
Som baade kan læge og saare.
Han vil vel Kransen sig kaare.

Mandigt er Blikket, men spæd er den Haand,
Som tvinger den prustende Ganger;
Den fatted vel hellere Harpens Baand; —
Champfleur-de-Milan er Sanger.

Saa slog de Visiret for Brynene ned,
Og Gangernes Gummer om Bidslerne bed;
Saa red
De Herrer saa haardt mod hinanden.
Da bøjed oppe fra Bænkeranden,
Hvor Hertugen sad og Kampsenechalen,
De skønne sig frem og saa, hvor de stred.
Og mangen en Kind blev blussende hed;
En Skygge over et Øje gled. —
Da Rækkerne atter tilbage red,
Laa Sangeren ene paa Valen.

De løfted ham op. Han retted sig selv
I Vejret, og op mod Tribunens Hvælv,
Hvor Sejerherrerne Kampprisen fik,
Han sendte et eneste Blik.
Blegt var hans Ansigt, men ingen Mine
Meldte hans Græmmelse, røbed hans Pine;
Stolt gennem Hobens hoverende Larm,
Støttet paa trofaste Tjeneres Arm,
Tilbage til Teltet han gik.

Hans Hjælm var borte, hans Skjold var taget,
Han bar kun sig selv og sin Stolthed af Slaget:
Endnu han ejede Sangerens Evne,
Harpen han greb og Strengene slog,
Dem vidste han vel at føje.
Men den Gang Skumringen Dagen forjog,
Da sænked med Sorg han sit Øje.
Han havde ved Mændenes vilde Stævne
Mistet langt mer, end han selv turde nævne.

Han sad paa sit Leje, og Skumringen faldt,
Da stod i hans Teltdør en fremmed Gestalt.
„Gak bort, Du Smaadreng, Champfleur er ej her,
Det er kun en stakkels Sanger, Du ser.
Gak bort, Du Smaadreng; hvad vil Du herinde?
Den Ridder, Du søger, vil ikke Du finde;

Han misted sin Hjælm, dens prunkende Fjer,
Han misted sin Dame. Champfleur er ej mer!"

Da kasted den fremmede Kappen og skred
Hen til hans Leje og bøjed sig ned;
To Skælmer kigged af Øjnene ud,
Og Røsten lød fra en Kvinde:
„Min Ridder, I brede mig ud Eders Skrud.
En Slagsbroder søger jeg ikke herinde;
Og var I saa stærk som den vilde Stud,
I skulde mig aldrig vinde.
Ved Kampen delte jeg Kransene ud;
Her vil en Fletning jeg binde.
En Ridder i Rustning er stolt og skøn,
Men *Sangeren* større. Og her er hans Løn!"

Rødhuder.

Hvor alt dog omkring mig er stille,
Som Vand, der er gaaet af Kog!
Min Tekedel standsed sin Trille,
Den løfter ej længer sit Laag;
Det bruser ej længer omkring mig
I Lidenskabernes Sprog.
Jeg skruer min Lampe i Vejret
Og tager mig frem en Bog.

Jeg læser ved Lampen silde,
Her i min huslige Krog,
Om de amerikanske Vilde
En meget belærende Bog;
Hvorledes den mægtige røde
Stammes fordums Bestand
Er jaget omtrent til Døde
Af Østens den hvide Mand.

I Østens de frie Stater
Er Mændene Jern og Staal;
Med Whisky og Pest og Soldater
Forfølge de deres Maal;
Langt imod Vest er de drevne,
De Røde, til fjerneste Krog, —
Men i Østen er Børnene blevne;
De skiftede Klæder og Sprog.

De unge Rødhuder lærte,
— De nemmede hurtigt og let —
At Fædrene kun sig fortærte
I Kampen mod Tidsaandens Ret;
Saa graved de ned Tomahawken
Og jævnede Krigsstiens Spor,
Og saa blev de døbt i en Kirke
Og ansatte paa et Kontor.

Det er ikke længer den Race,
Som Stude fra Naboen stjal;
De lærte sig snart det Lovbud:
Vil Du have en Stud, saa betal!
De huser ej længer i Wigwam,
De bor paa en tredje Sal
Og gifter sig med en Datter
Af den forrige Principal. —

Saa kommer en Dag — en Vaardag
Med Pust i Kontoret ind.
Hvad er der paa Færde? hvad Aarsag
At blive saa ilter i Sind?
Den unge Forretningsmand kyler
Sin Pen, som om Skaftet var Ild,
Og rejser sig op og hyler. —
Han er Rødhud igen, han er Vild.

Derhjemme ved Suppen venter
Hans Kone og Børnene med.
Men Iltoget buldrer og jager
Mod Vesten af Sted, af Sted.
Paa sidste Station, hvor kun øde
Heder og Skov er at se,
Der kravler et Par Dusin „Røde"
Ud af en Pulmanns-Kupé.

Det er Købmænd og Handelsbetjente,
Læger, en Skrædder, en Smed,
Kunstnere, ej ubekendte —
De er alle kommen paa Gled;
De har Borgerskab alle derhjemme,
Er „agtede", hver i sin Stand;
De har lyttet til Foraarets Stemme -
De er Børn af den „røde Mand".

Undervejs har de skilt sig ved Frakken,
Deres Vest gik den samme Vej,
De har flænget Skjorten i Nakken,
Saa hindres Bevægelsen ej;
De har raget Kinden og Hagen,
De har malt sig med Okkersten;
En Bøffelhud slubrer om Bagen
Og „Moccasins" om deres Ben.

Der staar de, hver med sin Vadsæk,
Som gemmer den gamle Ham;
De ligner Ulven, som stikker
Til Skovs med det slagtede Lam.
De løfter et Skrig, et Krigsskrig,
Mens Dampvognens Pibe gi'er Ild;
Saa lader de staa over Marken
Ad Heden og Skovene til.

I Jernvejstoget man undres,
Man spørger, forlanger Besked,
Vil vide, om Fanden dem plager,
Og hvad disse Fyre vel hed?
Men Konduktøren for Toget
Gaar rolig langs Rækkerne hen:
Betyder slet ikke noget,
De kommer snart hjem igen!

Arc de Triomphe de l'Étoile.

Paris. Januar 1877.

Jeg kløved den brusende Menneskeflod
Vel en Mil eller saa, for at se
Den mægtige Bue, der løfter sig mod
Avenue de la grande Armée.
Jeg læste paa Muren de hundrede Navne;
De sad der som Valpladsens mættede Ravne;
De havde nok skreget sig hæse.
Som Ugler de nu med Næbene hang
Og aabned kun Øjet en sjælden Gang,
Og rokked i Takt til den dæmpede Klang
Fra Rudes Marseillaise.

Den dæmpede Klang fra det stolte Værk,
Som en Kunstner i Stenen har skabt! —
Hvad Nytte, om Tonen i Stenen var stærk,
Naar Folket sin Stemme har tabt?

Der staar jo en Gruppe ved Operahuset,
Af Dans og af Vin i en Hvirvel beruset,
Med Stemmer, som Evoë hvæse.
Der udenfor Templet et phallisk Kuld;
Derinde Præstinder, som synge for Guld,
Mens Scenen af nøgne Mænader er fuld,
En Meyerbeersck Marseillaise.

Triumfernes straalende Stjerneport,
Du har staaet en bitter Dag;
Hvi styrted Du ikke tilintetgjort
Ned over de vajende Flag?
De sorte Ørne med Kejserkroner,
De skingre i Øret med skærende Toner;
Du hører Trompeterne blæse.
Den fremmede Hær med de blonde Mænd,
Den kullede Greve i Spidsen for *den!* —
Og atter og atter og om igen:
den preussiske Marseillaise.

Du grunder vel over en lysende Dag,
Hvor den kommende Slægt skal se
Med Franskmænd fyldt, under trefarvet Flag,
Avenue de la grande Armée;
Hvor Stenen med alle de stolte Navne
Skal skrige saa lydt som Sejerens Ravne,
Med Toner, som ikke er hæse;
Hvor Ungdommen, rødkindet, hærdet og haard,
Mod Grænsen igennem Triumfbuen gaar,
Mens jublende lydt imod Hvælvingen slaar
Den franske Marseillaise.

Men stirrer Du da paa det fylkede Tog
Med Forventningens funklende Blik,
Saa giv dem paa Vejen et Kærnesprog,
Som selv Du af Rude det fik.
„Revanche“ alene kan lidet mægte,
Den tager de raaeste Lanseknægte.
Lad dem i Marmoret læse
Et Lovbud om Menneskets Ære og Ret,
Og lad dem saa gaa over Grænsen med *det*
Og synge paa hver en erobret Plet
Den store Marseillaise!

DØGNETS PSALMER

CORDELIA
Paatag bedre Klæder:
Den Dragt, Du bærer, er et Sørgeminde
om hine onde Timer. Læg den af!
Kong Lear. 4. Act, 7. Scene.

SANGE TIL EN SØSTER

Indgang.

Vidt har jeg flakket i Verden,
Her fæsted sig træt min Fod;
At tidt man sig taber derude,
Først ret jeg hos Dig forstod.
Og tog jeg paa Verdens Scene
Det glimrende Flitter for Guld:
Hos Dig har jeg fundet det rene
Metal i den hjemlige Muld.

Her staar Du med Cifre skrevet.
Af Guld har jeg hugget dit Navn
Og sat Dig en Støtte paa Stedet,
Hvor Baaden er kommet i Havn.

Lad Skumring og Taager saa falde:
Paa Sangens Bautasten
Staar luende lys for alle
Bogstaven pur og ren.

Jeg rejser Dig denne Støtte,
Dens Grund er mit Hjertes Muld;
Skyer kan sløre dens Tinde,
Men Navnet straaler i Guld.
Og glimred min Kunst end ofte
Mig selv og min Sang til Men:
Her var min Sang i Kofte,
Da den rejste Dig denne Sten.

I.

Jeg lægger alting for din Fod:
Mit stærke Haab, mit stolte Mod
Og min Erfaring fra de strenge Dage.
Jeg lagde alting i mit Spil,
Du føjed al din Ømhed til;
Jeg lægger Lyren for din Fod —
I den er Du; jeg har ej mer tilbage.

Bed mig ej glemme, hvad jeg led,
Da ene jeg mod alle stred.
De har i Lyren deres Flænger skaaren.
Dens Glans for stærkt i Øjet skar;
Men Tonen, som dens Strenge bar,
Den var for højt for deres Knive baaren.

Den fo'r i Vejret som en Fugl,
Da de faldt over Redens Skjul,
Da deres Knive strejfed Vingefjeren.
Jeg greb til Siden, drog mit Sværd;

Det var dog vel en Prøve værd,
Hvem der gik af med Sejren eller Æren.

Du drog mit Værge varsomt væk,
Min Heftighed Dig voldte Skræk:
Husk, Du har ikke Ret; husk, Du har fejlet!
Jeg slap og saa' i Luften op;
Højt under Skyens Solskinstop
Paa Flugt mod Syd en Skare Fugle sejled. —

Jeg lægger alting for din Fod.
Nu skal vi prøve Haab og Mod
Og min Erfaring fra de strenge Dage.
Jeg fulgte gerne Fuglens Vej. —
Jeg bliver her; jeg flygter ej;
Jeg kæmper her, hvor Slaget stod, —
Saa lad os se, hvor langt der er tilbage!

2.

Rundt omkring ved Søen
Stritter Sivets Ringmur;
Hælvten ligger fældet
I lange gule Rør.
Gule Rør som Lanser,
Knækkede Fanestager —

Ak, hvor er Standarten,
Silken fra før?

Stridsmænd komme langvejs
Fra med kostbart Bytte,
Hugge Lansestagen
Mellem de gule Rør,
Kende saa mange Viser
Om knækkede Bannerstager —

Ingen om Standarten,
Silken fra før.

Mosesækken gynger;
Blankt Vand under Dækket;
Aaen tømmer Kruset
I Søens dybe Kar;
Kan ej tømme Kruset,
Kan ikke Søen fylde —

Her har Tove levet,
Den Tove, som *var*.

Jægerfoden gynger
Over Hængesækken,
Under Aftenvinden
Skovsøens Glar.
Jægerbuen spændes
Imod de øde Skove —

Det var, det var mod Tove,
Det Pileskud bar.

3.

Jeg hører i Natten
Fra stille Skove
Et Raab, som af: hjælp mig,
Min Gud!
Jeg rejser mig, lytter,
Kan ikke sove,
Jeg kaldes, jeg kommer
Derud.

Jeg vækker i Natten
De slumrende Skove
Med hviskende Stemme:
Hvem der?
I Natten med Ret til
At tie og sove,
Staar søvntunge Buske
Og Træer.

Jeg ængstes, som var det
For meget at vove,
Jeg løfter min Stemme:
Hvem der?
Jeg lytter. Fra søvntunge,
Slumrende Skove
Spørger mig Ekko:
Hvem der?

Jeg iler i Natten
Fra stille Skove,
Jeg grubler, jeg grunder;
Min Gud!
Jeg lægger mig, lytter,
Kan ikke sove.
Hvem er jeg? hvordan ser
Jeg ud?

4.

Jeg hører dem alle sige
— Og Folk, som studered det rette —
At Livet ej slukkes med Læbens Pust,
At der er et Liv efter dette.
Jeg vilde saa gerne vide Besked
Om, hvor det var henne og hvad det hed,
Jeg vilde saa grumme nødig
Lide, hvad hidtil jeg led.

Jeg ved kun, at jeg er mødig,
At Byrden tynger min Skulder,
At spændt jeg betragted det Tærningkast,
Som Haanden paa Bordet ruller.
Jeg saa' efter Øjnene et efter et,
Med Panden i Sved og med Brystet hedt;
Jeg har efter „højest' Tærning"
Fortvivlet paa Bordet ledt.

Jeg kunde dog ende min Gerning.
Det lidet, jeg hidtil mægted,
Det var dog vel nok for at hævde den Plads,
Som ingen mig hidtil nægted.

Men saa kommer Tankernes hvad og hvor? —
Naar Gæsten drager af Værtens Gaard,
Han vil dog saa gerne vide
Den Vandring, som forestaar.

Ja, havde jeg *Dig* ved min Side,
Saa drog jeg i Natten den sorte,
Som Sejerherre med klingende Spil,
Ud ad de videste Porte.
Om ogsaa Fanfaren standsed og gik
Over til skingrende Pibers Musik,
Hvad gjorde det, naar ved din Side
Med stormende Hjerte jeg gik?

5.

Kan I vel give mig gode Raad,
Husraad, saadan som vore Fædre
Brugte dem! Nu har vi Videnskabsmænd.
Mon de kan hjælpe os bedre?

En kraftig Arm og en senet Ryg;
Den maatte vel bære det djærve Tryk
Af Brøde saavel som af Storværk.
De trængte ej først til en skreven Etik,
Til Stiver og Støtter af Ordværk.
Store i Dyder, store i Fejl,
Modet spændt som et Langskibs Sejl,
Brystet aabent for Vinden,
Med aabne Vunder til Valhal de gik,
Og med Odins Spydsod i Kinden.

Kan I vel sige mig gode Raad;
Har I monstro dem bedre
End dem, som de gamle Fædre
Brugte mod Livets Brod?

6.

Jeg tænkte at træde i Kirken ind,
Hvor Sjælemesser blev sunget,
Hvor Ruderne blomstred i Solens Skin,
Og Røgelsekarret blev svunget.

Der slog med et fra de tidligste Aar
En Længsel min Sjæl i Møde;
Jeg tænkte at læge de friske Saar
Ved en Andagtsstund hos de døde.

Men Døden var klædt i saa broget en Dragt,
Jeg kunde ej kende dens Mærker;
Jeg gøs for den Længsel, som havde mig bragt
Ind blandt de syngende Klerker.

Ud paa Gaden! fra Hvælvingen ud!
Lad Røgelsen blive derinde.
Søger sig Menneskets Længsel en Gud,
I Hjertet den vil ham vel finde.

Hvor Hjerterne bløder, hvor Hjerterne slaar
Samdrægtig i Fejl og Forsoning,
Der hilses ej Guden fra Korset i Gaar
I Dag med tredobbelt Kroning.

Der bløder han stedse, og stedse han staar
Bespottet, med bundne Hænder; —
Og en af Mængden til Guden gaar
Og sig selv i Mesteren kender.

7.

Misund mig ej den Krans, jeg vandt,
Ej Ærens mørkegrønne Vedbendblade;
Paa alfar Vej jeg den ej fandt,
Ej i en Bod til Fals ved aaben Gade.
Jeg skar min Haand med Rift ved Rift,
Da sammen jeg mig selv dens Blade plukked;
Det var ej nogen „stor“ Bedrift,
Jeg vandt den for et lille Skrift;
Det stilled mangens Tørst — *min* blev ej slukket.

Jeg bløder end af dybe Saar,
Som stammer fra den Krans, I mig misunder;
Jeg fandt et Folk, hvis gode Kaar
Ej dækker over Huldets skjulte Vunder,
Jeg fandt et Folk, saa lidet skabt
Til at oprette, hvad det fik skamferet,
Til Bod for alt, hvad der gik tabt;

Det Folk har glemt, at Tiden rapt
Løb fra det, mens det selv sig applaudered.

Jeg fandt det Folk, jeg havde glemt,
Og ved dets Hjertepulse spændt jeg lytted.
Ak, hvad jeg hørte, har mig skræmt,
Mit Øre gerne jeg mod Eders bytted.
Jert Øre finder alt saa sandt
Og skønt, med Fremtidsluft i Danmarks Have;
Mit Øre Tegn paa Tæring fandt.
Misund mig ej den Krans, jeg vandt,
Den plukked jeg paa Eders egne Grave.

8.

Min Kraft er brudt. Hvem bygger atter op?
Aa, bygge gør enhver i disse Tider,
Og Direktøren strunk i Spidsen rider,
En Humlebi for Arbejdssværmens Trop.

Jeg river ned mit Værk. De bygger op,
Og er saa runde, veltilfredse, glade;
Jeg bliver hjertesyg paa aaben Gade,
Hver Gang jeg møder Humlens vævre Krop.

Godmorgen, Humlebi! — Ih hvad, Godmorgen,
Hr. Gedehams; hvorfor saa tør og prikken,
Hvorfor ej mindre stor og mindre stikken? —

Hvorfor? har Du da aldrig kendt til Sorgen? —
Jo Gudbevares, men der er jo Honning,
Og jeg skal ud til Middag hos min Dronning ......!

9.

Vi lo jo før saa længe,
Og spandt paa Glædens Traad,
Nu kan vi sagtens trænge
En Smule til Graad;
Naar Graaden saa er standset,
Saa gaar vi ud og ser
Paa Stedet, hvor vi dansed;
Der danser vi ej mer.

Der sætter vi os stille
I Skyggen paa en Bænk,
Hvor Solens Straaler spille
Med tavlede Stænk.
At sidde selv i Skyggen
Og se, hvor Solen ler,
At glæde os ved Lykken,
Som *var*. Hvad vil vi mer?

Foroven skærmer Løvet
Mod altfor megen Sol,
Forneden tegner Støvet
En lysblomstret Kjol!

I Kjolen har Du danset,
Paa Blomsten har Du grædt;
Men Leg og Graad er standset,
Nu er mit Hjerte let.

10.

Hvorfor vække disse Minder?
Lad dem fare over Sø,
Lad dem, lig den Røg, som svinder,
Vifte, dale ned og dø.
Røgen er til Ilden bunden,
Ak, som Mindet til min Fejl,
Men, hvor Striben er forsvunden,
Toner højt mod Aftenstunden
Haabets solbelyste Sejl.

Se det nærmer sig. Nu kaster
Skibet Anker under Ø,
Peger med de slanke Master
Lodret i den blanke Sø.

Aftengløden langs dets Stævne
Spiller over Skrogets Bul;
Haabet selv har ringe Evne,
Ejer ingen Glans at nævne,
Laaner alt fra Solens Guld.

Hvorfor vække bitre Minder?
Lad os sejle over Sø;
Haabets Færgebaad forbinder
Mindets Strand med Drømmens Ø.
Kun i Drømmen er der Hvile,
Som der er i Aftnen Trøst;
Lad mod Sol og Haab os ile,
Hvor de gyldne Skyer smile,
Mod en ny og bedre Kyst!

11.

Der spilles et dundrende Stykke
Paa Verdensteatrets Scene;
Her fra min Krog, alene,
Jeg følger Tæppernes Fald,
Jeg hører Heltens Tirader
Som en Plaskregns larmende Skrald
Og Tordnen fra Kobberplader
Som Hestetrampen i Stald.

Der brøles fra Galleriet,
Der klappes fra første Parket,
Der kastes fra Diplomatiet
Paa Scenen en kostbar Buket;

Og Helten standser og bukker
Og farer i Teksten fort,
Imedens Statisterne dukker
I Baggrunden listende bort.

Paa Verdensteatrets Scene
Der vindes Blomster og Pris
Og Ros i det næste Morgen-
Numer af Dagens Avis.
I hele den vide Verden
Ej ringeste Trøst er skabt
For den, som i Kampen med Verden
Sig selv har i Kampen tabt.

12.

Jeg hørte — jeg laa selv og blødte ved Siden
Af Vejen — de kommende Trin af et Tog.
Til Trommernes Takt med Trofæer fra Striden
Forbi mig mod kommende Kampe de drog.

Med flammende Kinder, med flagrende Faner,
Trods Saar og trods Smerter de drog deres Gang;
Fra synkende Bavner mod lysende Baner
Til Trommernes Takt de marchered og sang:

„Vi hilser det ny under Tak for det gamle,
Vi ofrer det gamle som Bod for det ny;
Med Ungdom i Spidsen vort Tog skal sig samle
Og tælle hver Alder fra Land og fra By.

„Vi fordrer os Vejen helt over til Siden;
Vig Plads, eller følg med vort fylkede Tog.
Din Klage er enkelt, den rører ej Striden,
Den har ej Gehør, hvor de kommende drog!" —

Jeg veg, og jeg saa' mod de flagrende Faner;
Saa gik jeg bagefter min ensomme Gang.
Det lysned forud mod de gryende Baner;
Jeg gik efter Lyset. Jeg tav, og de sang.

13.

Din Guddom steg fra Piedestalen ned
Og satte sig til Bords og aad og drak
Med Per og Povl, og lo og kom i Snak
Endog med Ternen, som gik om og skænked.
Af Marmor stod han før saa stolt i Lunden.
Ak, tænkte Du, da Gudens Spøg Dig krænked,
Saa var det usandt med hans Herlighed,
Her har sin rette Tumleplads han funden! —

Vær rolig Du, som har i Gave bragt
Din hele Tro og Tillid for hans Fod;
Hvis Du ser efter der, hvor Guden stod,
Saa vil Du finde ham, som før, paa Pladsen.
Hvad var en Gud, om Piedestalen skulde
— Kun *den* alene — skille ham fra Massen?

Den Drik, som spildtes, pletter ej hans Dragt;
Paa Marmor bider Tiden kun — og Kulde.

14.

Jeg takker Eder, I kære Venner,
At I stod hos mig, dengang det kneb;
Jeg takker alle de kære Hænder
For Trykket, hvormed min Haand de greb;
Jeg skal ej glemme Familjeblikket,
De Taarer, Øjet mig nægted ej;
Mig var beskikket
En domfældts Vej;
Frifinder-Blikket
Jeg glemmer ej.

Jeg er saa rørt, at for Skælven næppe
Jeg kan Jer sende min Afskedstak ...
Titusind udsøgte Bambuskæppe
Og en Kantate af Av og Ak!
Hvis end som Skyldner I mig betragter
— Man kan dog drive sin Skyld for vidt —:
Gentag hvad sagt er,
Gentag det frit!
O jeg foragter
Jer. Vi er kvit.

15.

Tag imod mig, tag imod mig,
Se, jeg kommer for din Fod;
De forlod mig, Du forstod mig,
Du gav Kraft mit sunkne Mod.
Alle skød de paa der bagved,
Spaaed højt mit nære Fald;
Du gav Styrke af din Svaghed
I det Mod, som sejre skal.

Men før mine Stridsmænd atter
Føres skal i Rækker frem,
Dine Hænder ømt jeg fatter
Og med Kys bedækker dem;
Og jeg svinger mig af Sadlen,
Og jeg knæler for din Fod.
Lad kun Hoben raabe! Adlen
Den er *her;* vi er dens Blod.

16.

Kun trofast Kærlighed udslette kan
Den rustne Rand,
Som over Vaabenskjoldet her er faldet.

Nuvel, som Stridsmand griber Skjoldet jeg;
For trofast Kærlighed, mod dem, for Dig,
Jeg gaar i Kampen ud, hvor jeg er kaldet.

For hvert et Hug, som mærker Skjoldets Rand,
Mand imod Mand,
Jeg drejer Skjoldet og gaar fort i Striden.
Den jernbeslagne Skærm gi'r frejdig Klang,
Jeg skifter Hug og stemmer op min Sang; —
Og Rusten gaar vel af en Gang med Tiden.

17.

Lad Tiden gaa, lad Tiden gaa!
Ak, min tabte Lykke,
Hvi kunde jeg dog ej forstaa
Saa let et Regnestykke?
Af Uret vokser Ufred frem,
Og skal man bygge der sit Hjem
Og rejse sig sin Lykke,
Saa maa der skæres breden Rem
Af vore egne Rygge.

Jeg lægger mig i Linen frem,
Som Hesten, naar den strider,
Mens Skæbnen med sin Kørerem
Hudfletter mine Sider.

Paa Bukken stolt ad Vejen hen
Jeg hilste forhen Ven og Ven;
Da var det glade Tider.
Jeg tabte Tøjlen. Under den
Jeg selv for Læsset strider.

Lad Tiden gaa, lad Tiden gaa!
Jeg trækker Sten til Huse;
I Lykkens Sol, jeg kan forstaa
Man tør sig ej beruse.
Lad Tiden gaa; det gaar vel frem;
Og har jeg bygget op mit Hjem
Og rejst min tabte Lykke,
Saa hænger jeg min Kørerem
Paa Væggen som et Smykke.

AF REJSEPOSTILLEN

1.

Der laa den og lod sig af Solen beskinne,
Vejen derop imod Bjergets Tinde;
De svinged deroppe med Huer og Hatte,
    Knap kunde Vandreren fatte,
    At det var *ham selv* det gjaldt.
Der var flagrende Faner og Grønt og Baand;
Hvad Under, om Vandreren strakte sin Haand
Jublende op imod Kransen, som vinked,
Lavrernes fristende Gren?

Saa tav de — paa Tavsheden fulgte en Sten,
Flere, en formelig Regn, som faldt;
Og Vandreren standsed og tog til sit Ben,
Og ned over Bjerget han hinked.

Er det et Sinaï, spurgte han sig,
Hvor Loven paa Sten man skriver?
Er det Forsynet selv, som sidder deroppe
Og Ordrer sit Ombud giver?
Er det den store Retfærdigheds Lyn,
Som flammer bag Skyer sorte
Ned fra de vrede Bryn?
Eller er det kun Dommerens Skriver,
Som, medens Herren er borte,
Med Stumper af Tavlerne hiver? — ......

Maaske har jeg fortnet min Vandrings Gang
Lidt hastig, — nuvel da, jeg beder
Herren deroppe, at høre min Sang;
Den er vendt imod ham, ej mod Eder.
Saa sandt som min egen Svaghed og Brist
Jeg kender til Punkt og Prikke,
Jeg føler det Stenkast som „Tak for sidst", —
Som andet jeg føler det ikke.

Der løber i Sangerens hastige Blod
Saa stridende Strømme tilsammen;
Det er let nok at vise hans Overmod,
Men Modet er Ord af den samme Rod,
Og et maa man lade, at stedse jeg stod
Tæt op ad Offerflammen.
Jeg kasted mit Ved paa den blussende Ild,
Jeg har ikke skaanet mit Brænde,
Det maa jeg vel selv bekende;
Og gjorde end Varmen mig stundom vild
Og jaged mig Blodet til Panden:
Naar Hjertet er ungt, saa er Luen paa Spil;
Skæld kun paa Varmen, saa meget I vil,
Den fik *dog* ikke Bugt med Forstanden.

Et fik i Panden jeg banket mig ind
Ved denne Hagel af Stene:
At den, som sejler mod Strøm og Vind,
Han sejler bestandig *alene*.

Trods Hjertet, som luer, trods Barmen, som slaar
Om Kap med de havfødte Bølger,
Kun *jævnt* paa sin Vandring han Maalet naar;
Et Spring kan faa standsende Følger.
Det lærte I nylig den Vandringsmand
Paa Solskinsvejen mod Lykken:
At dæmpe sin Lue og lære Forstand
Af dem, som fægter fra Skyggen.

Og det er min Tak, og det er mit Ord
Til Skriverkarlenes samtlige Kor,
Som gav mig saa grundig Lektionen. —
Mod *ham*, som oppe paa Toppen bor,
Mod Hjerternes Herre, paa hvem jeg tror,
Mod Mesteren, hvorpaa min Kunst beror,
Nedstemmer jeg ydmyg Tonen.

2.

Sig, husker Du, der var en Mand,
Med brunrød Kind,
Med klare Øjnes stærke Brand
Og større Hjerte end Forstand,
Med Fejl — o ja, hvem har ej dem? —
Men ærlig Trit i Skoen frem;
Han vilde bygge sig et Hjem,
Han satte alt paa Værket ind, —
Sig, husker Du, der var en Mand
Saa tillidsfuld i Sind?

Nu kommer han fra Værket hjem
Med blegnet Kind;
Han gik — maaske — for lige frem,
Saa snubled han; der er jo dem,
Som bedre denne Kunst forstaar
At gaa, hvor Vejen Bugter slaar.
En afbrændt Tomt er nu hans Gaard,
Forkullet er hans eget Sind, —
Han satte altfor meget
Paa altfor lidet ind.

3.

Hun var for ringe til at fatte
Den Aand, som sled i hendes Aag;
Men til at dele alle Jordens Skatte,
I Fald han havde slæbt dem sammen,
Og til at sætte sig paa Kistens Laag,
Hvorunder Guldet dynged sig i Poser,
Og proklamere evig Fryd og Gammen,
Bekrans't med Roser,
Hun havde været, o ja, mer' end klog.

Hun var for lille til at række
Hans Pande, naar den knejste høj og klar,
Men stor nok til hans Mund med Kys at dække,
Og til at hviske Ting ham i hans Øre,
Som Manden altfor gerne kun vil høre.
Til Favntag var hun aldrig sen,
De kosted hende intet, *ham* hans Ro,
Hans Fred og næstendels hans Ære.
Han bar fra hende bort den Lære:
For at erhverve sig en Kvindes Tro,
Som købes for lidt Smiger, for en Dragt
Paa Moden — undertiden paa Kredit —
Bør man ej altfor stort et Offer bringe.
Hun bar fra ham hans koldeste Foragt —
Og saa en Medaljon og nogle Ringe.

4.

Men Rekonvalescenter
Har yderst fine Nerver, skarpe Sanser,
De ser paa Verden, som forbi dem danser;
Fra *den* de henter
En Livsfond, som de sætter ud paa Renter.
De kan ej danse med,
Dertil er Foden kommen ud af Trit,
Men i det Sted
De har et Overblik, et stort, et frit.

Og medens Hvirvlen drejer rundt og rundt,
Par efter Par, og mens man inklinerer,
Og smiler, bukker, vifter sig og sukker,

De sidder bag Orkestret og noterer
Med rolig Mine hele Valsen ned.
Al Verden danser træt sig, ør og hed; —
De sidder over — over Dans, Musik
Og Gøgl og korte Timers tomme Lyst.
Kun i et ubevogtet Øjeblik
De farer sig med Haanden under Bryst
Og trækker Vejret tungt. Et lidet Stik;
Det er det gamle Saar. Men det gaar over,
Og siden desto sødere man sover.

5.

Jeg fandt hende ikke. Og Solen steg,
Og Varmen sænked sig ned;
Middag blev det, en Middag
Saa stille, brændende hed.

I Haven ikke en Luftning.
Lodret med Læg ved Læg
Er Tujaen klippet, og Varmen
Er selv saadan lodret Væg.

Den flytter sig ikke. Ja prøv det blot!
Du slipper igennem ej;
Og dog er der Fodtrin over
Den røde, blændende Vej.

Hvad skinner derhenne i Gruset
Under den støvede Hæk?
Det er en styrtet Gudinde.
En Stormdag fik hun sit Knæk.

Stormen griber lidt ublidt fat;
Lynet og Tordenbuldret
Kender ej Skaansel mod Damer,
Hvis Grundvold en Gang er smulret.

Styrtet ligger, blandt Støv og Grus
Og træge, kravlende Biller,
Et Marmor og stirrer mod Solen
Med himmelvendte Pupiller.

Stakkels Gudinde, jeg dækker
Med Tørklædet her dit Blik;
Jeg kender mit Spor over Gruset,
Jeg kom, jeg saa' og — jeg gik.

6.

Ja, se ham kun, i Kreds med løftet Bæger
Og Latter tegnet omkring Mund.
Udskrivningspas han fik af sine Læger,
Og fra den Stund
Paany han søger alt hvad Hjertet kvæger.
Men mellem Skæmt og Skerts i Kredsens Rund
Og vingelette Ord igennem Stuen,
Han bygger ikke over Druen
Et virakrøget Tempeltag;
Et Bæger Vin er vel hans Sag
Men ingen Glemsels-Libationer.
Han drikker — og han hører fjerne Toner:
De Stempelslag,
Hvorunder Verdensmekanismen sig bevæger.

Fordi man strander med en Pæreskude,
Man skal ej raabe op: Til Hjælp, Gevalt!
Som om den hele Verden sammen faldt,
Som om en Orlogsflaade blev derude
Med Mand og Mus, Kompas og Flag og Klude.
Hvis man kan svømme, nu! saa svømmer man
Med kække Tag, med mandigt Mod i Land;
Hvis ikke — ja, saa bliver man derude,
Et Bytte for de stærke, tavse Strømme.
Men lad os trøste os; thi nu til Dags
De allerfleste har jo lært at svømme.

7.

Og saa — saa aander op mit Hjerte atter.
Jeg vaagner med den vaagnende Natur.
Ja det var svære, tordensvangre Drømme;
Jeg ser mig om, og endnu knap jeg fatter,
At Regnen faldt med Storm i stride Strømme.
Nys stod den blaagraa Sky, høj som en Mur,
Og hælded sig til Fald hen over Skoven;

Nu stiger hist, hvor Æthersvaner svømme,
En lille Fugl op mod den rene Luft,
Og Blomsten svælger i fornyet Duft,
Og gennem Engen klinger Kildevoven.

Jeg hilser Dig, Du Dag, som atter straaler!
Jeg drikker Sundhed mig af fulde Skaaler,
Som rækkes atter mig ved Livets Bord.
End blinker hist og her i Bygens Spor
En Taare mellem Engens Blomsterflor,
En tavs Tribut til Den, som karrig maaler
Hver dødelig hans Lykke til paa Jord.
Men bliver Lykken heller ej *saa* stor,
Som den har været: Solen er dog fremme,
Og Fuglen prøver jo paany sin Stemme; —
Og Solen tørrer, skal man se, hver Taare,
Og Stemmen kommer nok igen ad Aare.

8.

Fred med jert Støv!
I Digte og Sange,
Som nu lægges ned
I mit Folk.
Ungdom har kaldet Jer frem til Liv.
Hvad den blivende Ungdom har givet sit Stempel,
Det lever — jeg er ikke bange —
Og befrugter ved sit Eksempel.

Men selv i den flygtige, den, som forvitrer,
Jeg haaber der findes en Gnist.
En Gnist kan vække en Brand, som knitrer,
Naar blot man gi'er Luen Frist,
Saa peg kun, hvor Sangen har Lyde og Plet,
Hvor Digtet i Hindringer hildes!
Naturens Husholdning kender for Ret:
At intet aldeles spildes.

Forstaaelse søger jeg mig i jert Spor.
Den kan kun Sangeren finde,
Naar Børnene brydes derude
I Kamp med stridende Vinde.
Hans Fejl er arvet paa Børnene ned,
Men ogsaa den Styrke, hvormed han stred.

Saa fører de Kampen derud paa Gaden,
Fra Stuen ud over Landet og Staden;
Hvor selv han sig holdt for en Helt derinde,
Derude vil næppe saa stor han sig finde;
Og omvendt, hvor han en Synder sig troede,
Fordi han saa *ene* i Stuen boede,
Dér vinder hans Haab sig et Tilflugts-Rum
Ved det store *commune naufragium.*

Et *Menneske* netop, paa Menneskers Vej,
Han føler sig stedse! fortvivler ej,
Selv om hans Fod paa Vejen forvildes,
Thi Menneskegerningen bærer sin Ret
Og Hæder i sig trods Stænk og Plet;
I den ærlige Viljes dybeste Grund
Findes det Vink, hvormed Dommen formildes,
Og sandt er det Ord i Menigmands Mund,
At — hvor der handles, der spildes.

Fred med jert Støv!
I Digte og Sange,
En Del af et Liv,
Som er endt.
Saar har I hentet jer, Sporer fortjent:
Nuvel, I kan være den Rejse bekendt.
Forsoning og Fred paa den mødiges Vis
I søger, og søger med Rette:
Kun ikke Fred for *hver Pris!*

NYE SANGE VED HAVET

Sommer 1879.

Gensyn.

Vær hilset igen! —

Du travende Hest med din flagrende Manke,
Du vældige Kedel, som Stormhamre banke,
Du bølgende Mark, som af Bygerne mejes,
Du vippende Vægt, hvor Fregatskibe vejes,
Min kæreste Syssel, fortroligste Tanke,
Vær hilset igen!

Vær hilset, Du Hav med din gudfødte Styrke,
Vær hilset, Du Gud, som de modige dyrke,
— Vær hilset, Du Brudgom til smægtende Strande,
Du Ophav til Øer, til Næs og til Lande; —
Vi mødes igen!

Og synes Du stundom at splittes i Dunst,
At løses i Skum, at forgaa for din egen
Styrke: Du er dog evindelig stegen,
Lutret og renset, af Kræfternes Kamp.
Lænker Du bryder, af Jern som af Hamp,
Dæmninger springer Du spottende over,
Men der er lagt i de tumlende Vover
Lov for din Vælde, Lov i din *Kunst.*

Ej vil Du fattes og ikke retfærdig
Dømmes af dem, som paa Strandbredden slaar
Hænderne sammen i Angest og raaber:
Ve, i et Kaos det hele forgaar!
Nej, den, som lyttende lægger sit Øre
Did imod Striden, hvor haardest den staar,
Vil gennem Stormen og Styrtningen høre
Rytmernes Slag, som i Bølgerne slaar.

Alt synes opløst, Styrelsen borte,
Havet en tøjlesløs, brølende Horde,
Som gennem Dæmninger, Bomme og Porte,
Sprængte og knuste, styrter sig ud;
Masserne bølger, Hestene skummer,
Vaabnene fældes; Hurra og Skud; —
Men bag ved Rækkerne hører Du Trommer,
Rytmernes taktfaste, rullende Bud ....

Selv naar i maaneglansbævende Nætter
Bølgen derude fra søger sit Spor
Lydløs tilbage, og tøvende sætter,
Aandedrætsrøvet, Foden paa Jord,
Selv naar som Dødens din Stilhed er stor
Og kun en uhyre Tankegrav rummer:
Hører jeg Rytmernes dæmpede Trommer,
Anende, Hav, hvor din Lovgiver bor.

Lyse Nætter.

Paa Stranden skælver ej det mindste Blad;
Her ruller Søen sølvblank ud sit Bad,
Og Solnedgangen lejrer sig derover.
I Himlen smeltes ind de bløde Vover,
Du skuer mod uendelige Sletter
Af Barndomsminder uden mørke Pletter,
Vemodig glad: —
De lyse Nætter, ak de lyse Nætter!

Skænk mig —

Skænk mig, Du stolte Hav, din dybe Ro,
Hvorunder Verdner fødes og forsvinder;
Skænk mig din guddomsfødte, faste Tro
Paa Sammenholdet, som Korallens Bo
Med Menneskenes Arnested forbinder!
Da jeg i Stykværk kun det hele saa',
Da maatte jeg med Væmmelse foragte,
Med Had forfølge, eller blindt hen prise
Saa mangt et Værk, hvad nu jeg kan betragte,
Kold som din Bølge, under den Devise:
Det passer alting sammen i et hele!

At maale sig, Atomet, med en Sum
Af Milliarder i det store Rum,
Det var vel „Højhedsvanvid“ ; — men at dele
Den store Kæde, knække hist et Led
Og kaste sig med Had, med Kærlighed,
Med Afsky eller Hyldest ind i Striden:
Dertil, o Hav, er ingen født for liden.
Lær mig med dine Bølger frem at skumme,
Lær mig et Styrkens Had som dit at rumme,
Naar Dybets skjulte Rev dit Hjerte skar: —
Lær mig at hade, som jeg elsket har!

Anadyomene.

Ja, jeg har elsket. Hav, det skal Du vide:
Tungt lægger Byrder Du paa Mandens Skulder,
Ham, i hvis Aarer Oceanet ruller,

Ham, i hvis Side
Hjerteslaget slaar
Som de Bølger vide,
Der mod Polen gaar.

Ja, jeg har elsket. „Herfra disse Taarer,"
Salte som Skummet, ak men ej saa lette.
Vil Du mig dømme, huske Du dog dette:
Saltet forvitrer,
Men det levner Saar;
Taarerne forbitrer
Fremtids bedste Kaar.

Ja, jeg har elsket. Hav, din store Scene
Synes saa øde; kølig Bølgen ruller.
Se, over Bølgen blinker frem en Skulder.
Ve Dig, som ene
Langs med Stranden gaar!
Anadyomene,
Nøgen, for Dig staar.

Pirater.

Jeg grebes ej af Rædsel ved din Stemme,
Selv naar den lød som Fatums i mit Øre,
Men vel af Mismod ved, hvad jeg fik høre
Af Ferskvandscapitajnerne derhjemme.
Urokket lod jeg Bølgen føre Slag
Med drøje Baadsmandsnæver mod mit Hjerte;
Næve mod Næve, det er Vennelag,
Lad Søen slaa, den slog dog ej i Kvag!
Men der kom Rif-Pirater frem en Dag;
Stinkpotter kasted de fra sikre Krog,
Mens af et Havblik fængslet laa mit Skrog.
Et Bagholds-Overfald. *Det* sled mit Hjerte.

Ud fra dit Væld, det evige, det salte,
Som fra et Kæmpeorgels Pibespalte,
Der strømmer mod min Sjæl en Melodi
Med Pathos, Lune, Graad og Lattertoner,
Med bløde Fløjtetriller, skarpe Skrig
Og Mindeduft fra Sydens Blomsterzoner.

Jeg hylded aldrig Tidens Sans for Lig,
Jeg greb det evigfriske, evigsunde,
Selv naar jeg sygned under egen Vunde,
Og formed det i Kunst, og var saa fri
At byde Godtfolk det som Poesi.

De kaldte det for Døgnværk; disse Sinker,
Hvis eget tarvelige Husmandshus
Med lavt til Loftet og med støvet Rude
Er klinet op paa lutter Sand og Grus;
De har en Aalestanger-Jolle ude,
Som Døgnets Bølge hæver op i Dag,
For brat mod Glemselskystens nøgne Brinker
At kaste den i Morgen, knust som Vrag.
Jeg vil ej standse Bølgen i dens Fart
Ved selv at eksekvere disse Sinker;
Jeg giver Dig dem, Hav; besørg dem snart. —
Og saa min Tak til dem, der slog et Slag
For Poesiens — ej Poetens — Sag!
Der komme skal paa Havet vel den Dag,
Hvor Digterskibet hejser sine Flag
Og alle Rif-Pirater driver bag,
Mens Hjemmets Kyster Skibet: Held! tilvinker.

Jeg drømte.

Jeg drømte, jeg sejled saa sagtelig hen
Om Bord paa mit Skib over Havet det vide;
Bølgerne sprang ved min Side,
De førte mine Sange saa vidt.
Svøbt i min Kappe, agter ved Roret
Jeg laa; jeg var træt af at styre og styre;
Mandskabet sejled for Hyre,
Men mit var Skibet, — ja *mit.*

Selv havde jeg bøjet dets buede Planke;
For hver en Nagle, jeg drev i dets Tømmer,
Havde jeg følt min Hjertepuls banke;
Nu laa jeg ved Roret, — en Drømmer.
Jeg havde forglemt de skulende Blikke;
Styrmanden tilgav mig ikke,
At ej han var Skipper som jeg.

Kokken havde jeg ogsaa fornærmet
En Dag, da han brugte saa kæphøj Munden;
Jeg drypped den Fyr i hans eget Fedt,
Saa bandt han de andre den Løgn paa Ærmet,
At Skibet var slet fortømret i Bunden
Og vilde synke om lidt.

Og medens jeg drømte, og førend et Ord
Jeg kunde faa frem, var jeg smidt over Bord.
Bort fra Stedet med Skibet de fo'r;
Jeg hørte dem le og hovere.
Jeg svømmed; snart kunde jeg ikke mere;
Jeg øjned i Dybet dernede min Grav;
Det mørkned for Blikket. Saa blev jeg da *din;*
Saa fik Du mig, altopslugende Hav!

Jeg øjned paa Bunden, imedens jeg sank,
Hvor Tangskoven over Korallerne hænger
Og Muslingen hvælver sig blaalig-blank,
Et Leje, baaret af Strømmens Gænger.
Dér vugged sig Havfruen, svanehvid,
Med Smil som Barnet, med Lyst som en Kvinde;
Da tænkte jeg paa den forsvundne Tid ....
Nej, heller snappes af Dødshajens Bid,
End hvile paa Lejet hos hende!
At dø: nuvel, vi skal bort en Gang;
Som Søvnen i Jord er Søvnen bag Tang,
Men tommevis miste Forstand og Ære,
Daaret af Læbens Sirenesang,
Baaret af Havfruens skumbløde Fang,
Nej, saa lad mod Hajen det bære! —

Jeg saa' den graadige Menneskeæder,
Tangskovens Tiger, krumme sin Krop.
Alt skød den paa Byttet fra Bunden op,
Alt havde den lagt sig paa Ryggen til Bid, —
Da lød der et drønende: Hund, herhid!
Og en Trefork slog den for Munden,
Og som Lynet var Hajen forsvunden.

Der stod en Sømand med graasprængt Skæg
Fra Øre til Øre i filtrede Læg;
Et Sølvbaand Haaret om Tindingen bandt,
Brummende lo han, da „Hunden“ forsvandt.

Han aabned sin Mund, den var stor og bred,
Et Par Potter Saltvand svælged han ned;
Han spytted det ud og lo igen
Og brummed og nikked: „Goddag, min Ven!

„Jeg tænkte jo nok, at vi fik den Ære;
„Kun undred jeg paa, det saa snart skulde være.
„Saa han vilde kyse Dig, den Hallunk?
„Ja ja, han har faaet et ordenligt Dunk;
„Han skal altid bide — og stundom ihjel.
„Velkommen til Huse; Du kender mig vel?“ —

Jeg svared: „Min Tak, Eders Majestæt!“ ....
Han afbrød: „Spar dine Titulatser;
„Jeg véd nok, deroppe Kollegerne stadser
„Med sligt; men det kender vi ej hernede.
„Jeg ønsker velkommen Dig her i min Rede
„Uden Skrabud, som deroppe ved Hove;
„Vi tager Dig dér, hvor vi slap Dig sidst,
„Og takker — paa Sømands Tro og Love.

„Det glæder os ret, at se Dig saa frisk
„Hernede, hvor alting lugter af Fisk.
„En Landkrabbe tog vi Dig aldrig for,
„Det er sikkert; men Folk, som synger om Havet,
„Kan være mer eller mindre begavet
„Med Havets Kende, med Stemplet paa Panden;
„Du ligner jo formelig en af *vor'*,
„Du smager jo rigtig af Standen!
„Mig glæder det særlig, at ej Du vil kende
„Noget til — nok sagt Tøsen derhenne;
„Hun vil kun til Dumheder Folk forlede,
„Hun er rigtig en Sorg for os alle hernede;
„Hun er rent ud sagt vores „Smertens Barn“ ; —
„Enhver Familie har jo sit Skarn.
„Men nok! Velkommen endnu en Gang ;
„Jeg tænker, Du giver os straks en Sang!“

Jeg svared: „Jeg takker ... jeg takker Eder ...
„Men efter en Strofe forgæves jeg leder.
„Jeg skriver kun Sange *ved* Havet, forstaar De;
„*Paa* Havet til Nød, men ej naar jeg gaar i
„Havet til op over begge Ører.

„Jeg maa op i det fri, jeg maa føle en Planke
„Under min Fod eller under min Tanke;
„Desuden: — Jeg har en privat Mission;
„Der er nogle, som jeg vil banke ......!"

Han lo, den gamle Graaskæg, og gned
Sin Albu og stødte sin Fork i en Flynder:
„Ho ho, Du bliver jo ganske hed
„I Kammen; min Ven, Du est en Begynder!
„Jeg saa' jo det hele. Kan *de* genere
„Din Ro, de Fyre, saa si'er jeg ej mere;
„Saa passer Du endnu ikke for *os*,
„Vi Folk, som tager hver Ting med Lune
„Og møder med Smil det forlorne Tros,
„Som forsøger paa egen Haand at „neptune".

„Saa tager jeg Dig ved din Bukselinning
„Og laaner Dig her dette Baand om min Tinding
„(Det gør, at Du, selv usynlig, kan se)
„Og letter Dig op paa den faste Strand
„At se, hvad det Mandskab er blevet til,
„Som nu er naaet i Land.
„Vil *siden efter* dit Regnskab Du klare,
„Saa gør det, min Ven; men jeg tror mellem os:
„Du kan din Ulejlighed spare. —
„Det er kun for det *store,* man slaa's! ......"

Jeg følte mig løftet, jeg stod der i Land;
Saa sneg jeg mig efter hver enkelt Mand
Af Skibets Besætning, Styrmanden, Kokken,
Lige til Dæksdrengen sidst i Flokken.
Den tykkeste lejed sig Vogn og Heste,
Paa Kapervis vilde han Strandvejen gæste;
En tyndere gik til en Høkermadamme
Og fik hendes Ja og Butik med det samme.
Andre forsvandt i de snevre Stræder,
Hvor Hymen har Værtshus og Amor græder;
Nogle gik om i æstetiske Huse,
Hvor Pjattet har indsat sin tiende Muse;
En blev ved Dydens Dragoner Sergent; —
Den sidste, en Dæksdreng, blev kaaret
Til færøisk Repræsentant.

Og har jeg —

Og har jeg en skrøbelig Jolle blot
Tilbage med Aarer og Sejl,
Og er Ekvipagen end saa som saa
Med Rifter og Lapper og Fejl,
Og kan I end kigge mig Fejlene ud
Og tage paa Kornet mig hist og her
For Mundingen af et Salon-Gevær,
Mens selv I forsigtig Jer hytter: —
Min Jolle den staar dog vel nok for Skud
Af saadanne Vaaben og Skytter.

Plaf væk! saa længe og lystig I vil,
De Hagl er af maadelig Art;
Der skal dog en større Kaliber til
At standse min Baad i dens Fart.
Er Jollen end skør og kun saa som saa:
Jeg kender dens Fejl og dens Dyder.
Hvor Hjertet er stort, bliver Manglerne smaa; —
Plaf væk! Jeg sejler; I skyder.

Det er ikke Lune og Overmod.
O aned I blot, hvor der bor
En grundfæstet Tro bag de lappede Sejl,
En Ro ved det rastløse Ror!
Thi jeg og min Baad, og mit Mod og dets Grund,
Er nittet tilsammen, vi prøvede to,
Mens I, assureret for Gaard og for Bo,
Er splittet i tusinde Stykker;
Og *den* maatte være, som fandt Eders Bund,
En sjælden duelig Dykker!

Kølvand.

Naar fra Havstokken ud paa det vigende Blaa
For en Kuling, en passende frisk,
Imod Lande, som disig i Morgenen laa,
For at række en Kyst, som er grøn eller graa,
Efter Æventyrfangst eller Fisk —
For at prøve vor Baad, eller Maalet at naa,
Vi kløved den rullende Bølge:
Saa havde vi Kølvandets Fure
Agten for Roret i Følge.

Det pludred der bagved, det smaalo, det sang;
  Det var Hilsen paa Farten: Haløj!
  Og naar Stævnen med Hop over Søerne sprang,
  Og naar Sejldugen pressed den buede Stang
  Under Bougskvættets plaskende Støj —
  Og naar Baaden blev levende Liv paa en Gang
  Og favntog den vigende Bølge:
    Saa var Kølvandet agten for Roret
    Et lige saa levende Følge. —

Naar i Havdybet frem,
Som en kæmpende Hval,
Imod Søgang, mod Vejr og mod Vind
Dit Fartøj har brudt sig
En møjsom Kanal,
Hvor det akkurat passer med Siderne ind
Og maa afstaa hver Tomme for Resten til Søen,
Til den, der har Overtaget —
Naar den brydende Boug
Som et stønnende Bryst,
Mens Tømret i Siderne vaandefuldt knaged,
Har smagt denne Kæmpernes blandede Lyst:
At have en Vej sig opdaget —,
Saa hører Du agten for Fartøjets Ror
Kølvandets glade, gemytlige Kor:
  Det var Ret. Vi er med. Hejs kun Flaget!

Og Du vender Dig bort, uvillig, og ser
  Mod dit Sejl, mod den krummede Mast.
  Du har nok at bestille nu her og nu der;
  Der skal kigges paa Kortet for Grunde og Skær
  Og ta'es Vare paa Bygernes Kast —;
  Du maa spænde dit Mod som en Staalbues Fjer
  For at stævne den voksende Bølge:
    Og bag Roret er stedse dit Kølvand
    I stedse voksende Følge.

Det stiger der bagved med raslende Brag,
  Det bliver en „Slæbesø" bred,
  Og jo mer Du forstærker dit ilende Jag,
  Desto mer vil det løfte og taarne sig bag,
  Til det krummer mod Roret sig ned —,
  Da maa lynsnar ved Styret Du være bered',

Dreje af for den entrende Bølge:
Vogt Dig for Braadsø mod Bougen;
Men mest dog for *Kølvandets Følge!*

Bryd, Bølger, frem!

Bryd, Bølger, frem;
Fortæl mig Sagn om disse gamle Lande!
Nævn navnfri dem,
Som, slagne, steg i Land paa Hjemmets Strande! —

Vi synger om dem, som fra Slaget kom.
Ifald de gik langsomt, med sænket Pande,
Slukøret-vaklende, Minen from,
Saa tog man dem faderlig mildt under Armen,
Ledte dem frem
Til et Sygehjem,
Sørged for Kost og for Vask og for Varmen,
Gav Bouillon dem i Skaaler at drikke,
Spared paa Rødvin og Uldtæpper ikke, —
Og tog saa til Andagtsbogen
Og holdt dem ved Læsningen vaagen.

Thi mildt og goddædigt er Folkets Gemyt;
Paa „Stiftelser" mangler det ikke i Landet,
Naar blot Du til Gavns er syg og forknyt
Og ussel og mager og meget andet.
Det lindrer at lindre det stakkels Kræ,
Det gør jo saa godt i det følsomme Hjerte
At stille en Synder hans Vunders Smerte
Og — se ham til Gavns i Knæ.
Da føler man ret sin indre Mission,
Da vokser man selv i sin Overbevisning
Og sikrer sig ved denne Naadens-Bespisning
Synderens slemme Person.

Men anderledes, naar Gangen er fast,
Naar Ryggen er rank, skønt Vunderne bløde,
Naar Panden løftet og Øjnene hvast
Ser Mængden mandig i Møde; —
Den hører jo ikke hans stille Sprog:
Tabte jeg hist, saa flygted I her,

Fejled jeg her, saa synded I der;
Mennesker fødtes vi alle,
Mens vi lærer at gaa, maa vi falde! —
Den stimlende Mængde ser kun hans Hang
Til at holde sit Hoved i Vejret,
Om Gangen er nok saa besværet;
Folket kan nok lide støtte Mænd, —
Naar Døden har strakt dem ad Marken hen;
Men saadan en Fyr, som er overhalet
Derude til Søs, som har Slaget tabt,
Han skal ikke gaa, som en Danser skabt,
Han skal værsaago' lade sig køre
I Droske til Hospitalet!

O Hjemstavn, Havet fortæller ej nyt,
Naar det siger: stort er dit rige Gemyt! —
Du har tilgivet alt, hvad Sorg Dig har voldt:
At Sindet blev snævrere Dag for Dag,
At Snipper man skar af dit gamle Flag,
At Hjertet blev lunkent og koldt; —
Du har tilgivet alt, hvad man tilgive kan:
Mangel paa Evne, paa Mod, Forstand,
Paa Fremsynethed for By og for Land,
Paa kongelig Adel, som forhen Du dyrked,
Paa Kræfter, som skulde Dig styrket
Med Støthed og Stolthed i Længden: —

Men aldrig, at nogen raged,
Han være sig stor eller liden,
En Fingersbred blot over Mængden!

Vale!

Vel mig, vel Dig, at Havet har lagt
Sin Ring om vort lille Land!
Derude fra bliver dog stedse bragt
En Strøm til vor Strand,
Med Vink til hver Mand,
Og en Luftning, som rensende sender
Sine Bølger langt op i Land.
Ak, kunde vi alle blot føle, hvorledes
Foryngelsen kommer til Vanen, som fredes,
Til Fordom, som henne bag Ovnbænken hedes,

Til Bedstefa'ers Søvn paa hans Pude —;
Der er Kærne i Landet, men Kærnen er gemt
Bag en Skal; og ofte blev Haanden klemt,
Som forsøgte Skallen at knække. —
Havet har *Magten* derude
Til af Kærnen Spirer at vække.

Nyt vil der komme, som end ej er set,
Som smiler ad al denne „Autoritet",
Hvormed man vil Dæmninger bygge.
Lad saa Nyheden have sin Skygge!
Lyset har stedse sin Tjener i Følge,
Ren er selv ikke den klareste Bølge,
Men hvorfor bestandig ved Pletterne dvæle?
I gamle, er *I* da saa skinnende,
Pletfri, krystalklare Sjæle? —

I holder saa fast ved Jer Autoritet,
Men *hvem* har da *I* med Jer Ungdom belet
Og skrevet paa Brættet saa grov en Bêt? —
Nu sletter vi Spillet for Eder,
Mens paa Gulvet om Kridtet I leder.
Det gamle maa gaa! det er Havets Sprog;
I kan finde det i Eders egen Bog,
Om I ellers kan huske den længer.
En Ring har I slaaet omkring Eders Land,
Fast er den kædet med Mand ved Mand;
Ved den ene den anden hænger.
Men Havets Ring den kan vide sig ud,
Og den søger sin Kraft af det gamle Bud:
Der maa *Stofskifte* til for at leve.

Saa spild ej Jer Alderdoms Dage med Breve,
Med Skaaler, med Dokumenter og Tale,
For at vise, *hvem* der er Hoved
I Landet og *hvem* der er Hale.
Der er *et* Dokument, som altid slaar til
For at afgøre Trætten i Kræfternes Spil:
Hos hvem findes *Ungdommen?*

Vale.

LARS KRUSE

EN SKILDRING FRA VIRKELIGHEDENS OG — SANDETS REGIONER

(EFTERAAR 1879)

HR. PROFESSOR HEEGAARD

TILEGNET

Jeg sender Dem her min Tak for sidst;
Det var en Stormnat, øde og trist.
Husker De den? jeg husker den sikkert.
Da laante De mig en Stjernekikkert.

Hen over Himlen Skyerne jog,
Stormen suste og Regnen slog.
Paa Himlen var ikke en Stjerne at se. —
De gav mig en liden ABC.

Filosofien blev ikke sparet;
Stedse blev den os skyldig Svaret;
Men *Filosofen* han blev min Ven.
Glemmer De Natten, jeg husker den!

De glemmer vel Natten saa lidt som jeg;
Den blev mig en Del af den store Vej,
En Del af *Deres og* Sandhedens Sag.
Kan vi kun vente, saa bli'r det nok Dag.

FORORD

Idet jeg udgiver dette lille Skrift, ønsker jeg, netop fordi jeg selv lægger Vægten mindst paa dets kunstneriske Side, at klassificere det i Række med mit Rejseindtryk *„Derovre fra Grænsen"*.

Det var *kun* et Rejseindtryk, og den Gang, da det vakte Opmærksomhed for sig, var dets Forfatter den, som først og ikke mindst blev overrasket.

Opmærksomheden har sat Sporene efter sig, og nogle af disse have, som maaske bekendt, vendt sig imod Forfatteren. Saaledes gaar det med alt ufuldkomment.

Naar jeg nu ønsker at stille et andet lille Rejseminde op Side om Side med hint første, da maa jeg næsten gøre mit Forord til et Forsvar: Jeg beder, at man vil glemme Forgængeren, for at give Efterfølgeren frit Foretræde. Denne vil ikke søge Anbefaling hos hin — hvis der endnu er levnet ham lidt Opmærksomhed — men den vil pege hen paa en lille Ejendommelighed ved min Forfattervirksomhed, som jeg netop kunde ønske fremhævet her: min Søgen efter *Kærnen* i vort Folks forskelligste Lag (og ikke mindst hos den „menige" Mand), forenet med og udgaaet af en Indignation over, hvad der for mit Syn i det mindste viser sig som hult og tomt i de Lag, som en Gang var øverst, som sandsynligvis er det endnu i Dag, men som maaske ikke vil være det i Morgen.

Det er mit Haab, at jeg, ved Siden af de mere kunstnerisk bevidste Maal, jeg forfølger, under denne min Søgen omkring i det Folk, som jeg saa ganske tilhører, oftere vil faa Lejlighed til at udgive saadanne smaa improviserede Skrifter. Jeg haaber stedse til min gode Skytsaand, at Livet ikke skal give mig saa mange Skaller at knække, at jeg ikke skulde kunne finde Kærnen dér, hvor jeg søger den. Hvorledes den endelige Dom om min Forfattervirksomhed en Gang vil komme til at lyde, er mig i Øjeblikke, som disse, ligegyldigt. Jeg gaar en Aften eller en frisk Morgen ud ad en stille Lande-

vej eller langs en blæsende Strand. Jeg møder noget: en Mand — næste Gang maaske en Kvinde. Bagved Personen ligger en Idé, en Handling. Jeg giver Idéen eller Handlingen Cirkulering, idet jeg skildrer Personen. Jeg tager mit Stof, ligesom en Maler tager en Skitse ude i Naturen; han tænker i Øjeblikket ikke paa Maleriet i Ramme og paa Udstillingen. Jeg tog min Skorstensfejer dér, hvor jeg mødte ham. Han var hverken mere eller mindre end en *virkelig* Skorstensfejer. Her har jeg taget Lars Kruse — lige ud af Sandet og Vandet, hvor han hører hjemme.

Højstærede Publikum! Han er min Ven og min Helt. Jeg haaber, han maa blive Deres. —

I Novbr. 1879.

H. D.

LARS KRUSE

Mødet.

Naar det stunder mod Slut, naar det bærer mod Fald
I et Folk, som en Gang var et stort,
Saa vil Øjet og Øret bemærke et Tal
— Ej et ringe — paa Folk, som med Pomp og med Knald
Dundrer løs om, hvad selv de for Landet har „gjort“,
Hvad for Karle de var, hvilke Stormænd, —
Saa vil Bordet, som bugner af Glas og Servic',
Være Ekko for Talerens Lovsang og Pris,
Medens Opvarterskaren ærbødig
Besørger det nødige Bordrend.

Vi har tegnet det Tal os i Hjerterne ind;
Hele Folket kan snart jubilere.
Det er Skik nu; det følger som Regn efter Vind,
Naar Du først bliver gammel, forstokket og blind,
Naar Du vil eller kan ikke mere.
Om dit Hjerte, dit Sind i den hældende Dag
Suger Klarhed af alt, hvad som ligger der bag,
Bliver ædelt og stort, bliver grundigt og godt
Ved de Fejltrin, som Foden paa Vejen har traadt —
Hvem spørger om sligt? Overflødigt!
Her til Lands skal man blot blive *gammel*
For at rækkes Berømmelsens Skammel.

Men naar *sligt* bliver Mode, naar Aar efter Aar
Vi skal hilse og hædre en Mand,
Som har glemt, hvad han kunde, og intet forstaar
Af hvad Fremtiden vil, hvad en kommende Vaar
Med de brydende Spirer paa Markerne spaar,
Hvor alt Solen begynder at skinne;

Og naar Folket bestandig som flokkede Faar
Efter Hyrden i trippende Smaalunte gaar,
Og taaler hans Pisk og slikker de Saar,
Som bag Ulden man snærted' vil finde, —
Og naar Hyrden er aflægs og hinker sig frem
Og til sidst kan ej finde med Faarene hjem:
Mon *da* ikke Ulven vil komme,
Faarenes ældgamle Fjende? ......

Jeg har siddet paa Stranden en Aftenstund,
Da Mørket begyndte at falde,
Da Nattens Drabanter fra Taagernes Grund,
I Taagegevandter, med Stormhorn for Mund
Begyndte til Things at kalde.
Jeg spurgte, — og tavs blev de alle.
Jeg har siddet paa Stranden en Midnatsstund; —
I Stilheders Stilheds dybeste Blund
Laa Havkæmpen for mig med lukket Mund.
Jeg tøved, og voved at spørge.
Kun Dønningen hen over Revlen skar;
Jeg hørte dens Mumlen, men intet Svar.
Ak, saadan Stilhed kan bringe
Det lyseste Haab til at sørge.

Lad den tage os da, lad den sluge os raa,
Denne Fenris, som truer os, børstet og graa; —
Det kan hænd's dog, at Ulven forsluger sig paa,
Hvad der kun er en Mundfuld i Rovdyrets Kæver.
Den kan knase os sammen saa let som en Skal.
Ja lad *Skallen* kun knækkes, hvor *den* staar for Fald;
Det er Kærnen, hvorfor vi skal sørge.
Der er „Kærne" derude omkring blandt de smaa,
Og *den* skal vi søge, og den vil bestaa
Som et Vidne for Landet, naar nogen
Vil om Landet i Fremtiden spørge.

Hvad der ligger paa *Bunden* omkring blandt de smaa,
Forsømt og forglemt af Hr. Saa eller Saa,
Hvad der skjuler sit Liv i en lerklinet Vraa,
Hvor man tier til Ordbram og ej kan forstaa
Selv det bredeste Sving i Jer Tale,

Hvad der ordkarrig handler, i Tavshed gaar paa,
Det skal lydt som en Malmklokke svinge og slaa,
Naar forlængst Eders Læber, stumme og blaa,
Er forseglet med Dødens Dvale.

Det skal værge den Post, som I daarligt forstod
At ta' Vare paa, medens I leved;
Det skal holde den Skanse, som selv I forlod,
Det skal sone de Strømme af Ungdomsblod,
Som I ofred for Drømme, i Overmod,
Og bringe et Arbejdets Liv i Bod
For al denne Gildernes Nyden,
Hvis Lovbøger selv I har skrevet.
Det skal pege mod anden Slags „Gilde-Skraa" ; —
Der er Lovbøger skrevet, som *de* kan forstaa,
De Folk, der, i Kamp under Brændingens Hvælv,
Med en Aare til Sværd mod den rasende Elv,
Kan læse hverandre det Lovbud i Øjet:
„Du skal gøre din Pligt mod din Næste,
Som Du ønsker den gjort mod Dig selv!" —

Naar det stunder mod Slut, naar det bærer mod Fald
I et Folk, som en Gang var et stort,
Da vil Øjet med Glinsen bemærke et Tal
Paa en Flok, paa en støt, som ved Nødskuddets Knald,
Uden Tanke paa, hvad der af Stordaad bli'r gjort,
Vover Trøjen i Kampen paa Vandet, —
Saa vil Fjenden, om Landet bli'r bragt til Forlis,
Være *den,* der vil udtale Stordaadens Pris,
Mens han blotter sit Hoved ærbødig:
Vi har sét, *der er Helte i Landet!*

Solen var gaaet ned, Vinden var ved at lægge sig. Det plejer paa disse Højder at være Varsel om, at den vil tage fat igen til Morgenstunden med friske Kræfter. Nu fo'r de sidste Stød svagt gispende ud over den nøgne Flade, stødte mod en Hyttes Gavl, mod en Klit, faldt og blev liggende, idet de et Øjeblik viftede med en Dusk Marehalm, ligesom for at tilkendegive Stedet, hvor de hvilede.

Skagens Østerbys spredte Bygninger og Smaahuse begyndte at antage dæmpede blaaviolette og dæmpede brunligvarme Toner. Sandvejene mellem Husene flød bort som langsomme Aaløb i mere ubestemte Farver, de enkelte af Vind og Vejr medtagne Træer omkring

ved Plankeværkerne tegnede deres fine Silhuetter op mod den blanke Himmel, og denne Himmels Blankhed, som først havde været ligelig fordelt over den hele Bue, sank efterhaanden ned efter mod den nordlige Horisont, hvor den laa i et hensmeltet glødende Skær med en uforlignelig harmonisk Ro, som den, der har Tiden for sig og kan vente. Saa kom øverst oppe store, alvorlige Skyer sejlende frem, betragtede Skæret neden under, syntes, at det var smukt at se paa, og blev hængende, hvor de hang. Der var Stilhed over Landskabet, og Stilheden forstærkedes snarere end den afbrødes ved Havets dybe Aandedræt, ved denne mumlende Rullen, som er vort Hjertes eget Sprog, vi Sletteboer, Kystboer — Skagboer.

Det er det forunderlige ved denne nøgne Sandrevle, som kaldes Skagen — og enhver, som har gæstet Stedet med Modtagelighed og Forstaaelse, vil samstemme med mig i sit Vidnesbyrd — at man stadig, i Tankerne eller med Ageposten, vender tilbage til dette Sted, som synes saa forladt, saa øde, et saa lidet indbydende Asyl for os, Nutidens forvænte Vandringsmænd. Hvad er „Øde og Forladthed"? Jeg vil ikke minde om den store engelske Skjalds Ord, at man kan føle sig mere forladt midt iblandt den tumlende Vrimmel end paa de mest afsondrede Steder, i Ørknen, paa Havet. Skagen behøver ikke saa store Anbefalingsskrivelser ude fra. Kom herop, træd dine Sko fulde af Sand, omgaas denne haardføre, nøjsomme, prøvede Slægt, som synes groet ud af selve Sandet, en Marehalm, der drager Næring af Elementet, som den bekæmper; hør Havets Rullen, drik Luften ind i lange, styrkende Drag — og Du vil føle Dig befriet for Byrder, som tynger Dig, lettet for adskilligt overflødigt Rejsegods, udrustet til at gaa tilbage og tage fat, hvor Du slap. Og, med alt det er der ikke forklaret det mindste; intet er sagt, som ikke kunde være en Trivialitet, hvorover man rødmer, idet man udtaler den.

Thi Skagen er det uforklarlige, det forunderlige. Og selve dette er den allerstørste Trivialitet, og Du vil kunne finde den varieret i det uendelige i Dagbøger og Rejsebøger hele den cimbriske Halvøs Vestkyst over, — „fra Ejdrens Strand til Skagens hvide Banker".

Modtagelighed og Forstaaelse! — ja, *det* fordres her. Og har Du ikke disse to Ting, saa bliv, hvor Du er; bliv for Guds Skyld hjemme, thi din blotte Nærværelse her vil da krænke Stedets Guddomme, de ukendte Magter, for hvem de gamle, under Overgangen til det ny, rejste Støtter og henlagde Offer.

Der løber forbi den hyggelige og gæstfri Kro en Vej Nord i. Den drejer snart om ved nogle ældre grundmurede Bygninger og viser Øst efter ud over den store, nøgne Trekant, som midt i har det „gamle Fyr", der ligner et Borgtaarn, og i sin yderste Spidse har det ny Fyr, der ligner en Kæmpe-Fabrikskorsten. Om Dagen, i fuld Sol-

belysning, minder Landskabet om Pettenkofens, den ungarske Malers, glimrende Skildringer af Sandslettens skjulte Liv og Poesi. Vejen i Midten, med de dybe Hjulspor, svulmer dovent af Sted som et leret Vandløb, der er blevet sejgt under Solens Brændglas. Vejen taber sig i den mørke Hede; Telegrafstængernes realistiske Skønhedslinje fortsætter den antydelsesvis gennem smaa, blinkende Mosepytter ud til det slanke Fyr, der rejser sin Skorsten (uden Damp) som en fin, rødliggraa Dampsøjle ret op i Luften. Hvide, uldne Lammeskyer paa denne Luft; en enkelt Figur med en eller anden stærk Farve, metalblaa eller kraprød, paa denne Vej; maaske en Pindevogn, forspændt med en „Bøl", en Stud; stærkt, flimrende Lys, som ude over de yderste, svage Klitknolle taber sig i Duft; — og Billedet er færdigt.

Det anbefales herved vore yngre Landskabsmalere til nærmere Bekendtskab — maaske til et fortroligt Samliv, der vil vise sig at være frugtbarere i Længden end Omgangen med vore Kornmarker og Bøgeskove.

Men om Aftenen — en sen Juniaften — naar Solen er gaaet ned, naar Midsommernattens Skær har smeltet sine Farvetoner som et fjernt klassisk Musikstykke hen over denne Flade, naar al bestemmelig Farve viger bort fra Vejen og dens tilfældige Figur, naar ingen Pindevogn kører her, naar kun det gamle, hvide Fyrtaarn skinner frem som en Stump Folkevise, naar det ny er forsvundet, og en Stjerne staar i dets Sted, naar Lyngdækkets kompakte Mørke forneden og Skyernes klarere foroven spotter al Søgen paa en Pallètte, — saa kan selv Pettenkofens Kunst gaa hjem og lægge sig, til Sol staar op igen. Saa raader her en „Stemning", som selv den habileste Malerhaand kun kan forfuske, en Stemning, der ene giver sig hen paa Musikerens eller Digterens inderligste Bøn, naar han med varsom Haand løber over Strengene paa den store Harpe, vel vidende, at hans Spil kun kan blive et ledsagende Akkompagnement til Naturens egen Sommernatsromance.

Man tør næppe mere nævne Harper og Romancer. Jeg for min Part er den villigste til at medgive, at disse to Ting, som for halvhundred Aar tilbage havde god Kurs i Literaturen, i Mellemtiden ved den megen Brug har tabt i Virkning. Paa den anden Side — man er virkelig i Forlegenhed med at træffe Tonen overfor et saadant Landskab, som man ikke kan analysere Stykke for Stykke. Man træder ud af en Kro paa den Tid af Døgnet, hvor Dagen er ved at gaa over i Natten, og hvor Natten, i Følge Aarstiden, har Dagen i sig, som en kulørt Lampe har den lille, brændende Olielampe i sig. Naturstemningen virker saa godt som udelukkende paa Fantasien. De almindelige, de „ordinære" Sanser har trukket sig tilbage

i Beskedenhed; der er intet for dem at gøre. Man kan se; men *hvad?* Det er frugtesløst at angive en hel ny Farveskala, som Folk maa tage paa Tro og Love. Man *hører;* men hvad er det, man hører? En sælsom, fjern Susen, der lige saa godt kan komme fra Luften, som fra Havet, og som sandsynligvis kun er Ekkoet i Tankerne fra Tanken paa Havet, da man saa' det lægge sig til Ro. Man befinder sig i en Famlen for at finde Udtryk for det, der bevæger det fulde Hjerte, nu da alting hviler rundt omkring og intet gør Hjertet dets Overherredømme stridigt. Man kan gribe til at citere de store Mestere, laane deres mest ophøjede Tanker, for at nærme sin egen Tanke til det ophøjede; men det er altid farligt med slig Citeren. Hvem borger En for, at ikke Godtfolk kommer og siger: Du har givet din Pindevogn et Firspand for! — Man maa hellere age med en „Bøl", som er Ens *egen,* end have Staldetatens bedste Skimler til Laans.

Man kunde — naar man *kan* det — bryde Prosaens Form og tale i Vers. Upaatvivleligt vilde Stemningen løfte disse Vers og vugge dem, musikalske som Aftenvindens svage Sus, som Havets skvulpende Klage, bort over Landskabet, ud imod Horisontens dæmrende Skær. Ja, det kunde man gøre, og det var maaske den eneste Udvej. Men saa var jo Harpen der og Romancen; og man var gaaet i Kreds omkring sig selv — som man netop kan gøre det en saadan Juninat, udenfor Skagens Østerby, efter at man har forladt den banede Vej, og skraar over den øde Lyngfælled en halv Mils Vej for at komme ned paa Nordstranden og se Havet sove og Fiskerne trække Vod.

Det sidste var min Hensigt, efter at jeg havde begivet mig ene af Sted paa Vejen. Og saa var det, at jeg mødte den lille Mand.

Kære Læser, jeg vil straks berede Dig en Skuffelse. Min lille Mand har intet som helst at gøre med nogen „lille Mand" i noget som helst Æventyr. Du kunde billigvis tro det, eftersom jeg havde valgt Tid og Sted gunstigt for et saadant Møde. Men vi skriver atten Hundred og ni og halvfjers — eller syvti ni, hvis Du foretrækker det saaledes —, og om den lyse Nats Midnatsdæmring er nok saa æventyrlig, om Landskabet er nok saa øde, Klitrækken nok saa spøgelseagtig, Havets nære Strand nok saa meget i Lighed med en Kirkegaard: i *Æventyret* har denne lille Mand ikke hjemme.

Hans Stemme vilde straks have bekræftet dette. Medens han med korte, hurtige Skridt gik i Spidsen for sit Selskab — som ogsaa vilde ned til Nordstranden — og medens han snart hoppede over en Lyngtue, snart med et sikkert, altomfattende Blik undgik de Faldgruber, som Skumringen og Jordsmonnet lagde for ham og for os alle, saa talede han i et væk, som den, der er vant til at høre sig selv til alle Tider og paa alle Steder og frygter for, at Tavsheden kunde misforstaas, som om han ikke var „med". Hans Stemme havde den

korte, klangfulde Appel i sig som en Bordkniv, der slaas mod et Glas, og hvorefter der uden Undtagelse følger det bekendte: Mine Damer og Herrer! ...

Det lød besynderligt her mellem disse Omgivelser. Men endnu besynderligere vilde det have lydt, om han havde tiet stille. Han følte det, og derfor talte han; han havde Tilhørere, derfor gav han sig hen. I modsat Fald vilde han ikke gaaet her.

Jeg maa rette dette: „han gav sig hen". Han giver sig nemlig aldrig hen. Det er hans Styrke. Men hans mange, spredte Kundskaber, hans store Rutine i at faa dem til at virke som samlede, hans hurtige, lette Replik, hans mange Rejser, hans aktive Deltagen i alt, i Literatur, Politik, i kommunale, i alle mulige Ting, hans lidenskabsløse Elasticitet, hans hele, absolut „moderne" Væsen giver ham stedse det almennyttige Udseende af at være en Mand, der giver sig hen i alt. Og dette er *ogsaa* hans Styrke.

Han er vor aktive Lyriker. Hans Vers er hans Taler, de savner aldrig rytmisk Beaanden; hans Rim har ofte Pointer; og i selvfølelsesfuld Samstemmen med den gamle Goethes Udsagn, at de fleste gode Digte er Lejlighedsdigte, lader han sig aldrig skræmme ved den platte Mængdes Hentydning: Lejlighedspoet!

Men ogsaa Elegiker er han. Hvo, som vil tale til vor Tid og ikke tale for døve Øren, han kan ikke nøjes med den legende Sysselsættelse, som Jeg'et finder i Lyriken, selv om Rytmen er nok saa musikalsk og Pointerne springer nok saa friske ud af de spillende Rim. Thi sejler vi end ikke, som vor fælles store Digter mente, alle sammen bevidst omkring med „Liget i Lasten", saa har vor Tid dog slaaet sin store, synlige Revne tværs over Spejlglasset, og hver Gang vi passere os selv forbi og ser os selv i Spejl, saa deles vi paa højst irriterende Maade og paa de ubekvemmeste Steder, uden at vi selv kunne gøre det mindste derfor, undertiden igennem Hovedet, naar vi rager højt nok op, og ellers igennem Brystet eller Nederpartiet. Og ved at se os saaledes, skærer vi en Grimace, naar vi tror os alene, uden Vidner. Vi har ikke Raad til at anskaffe et helt nyt Spejl med ny Folie bagpaa, og endnu mindre har vi Mod til med et rask Slag at knuse det gamle.

Den lille Mand vilde ikke have rejst og virket saa meget og talt for eller talt med saa mange forskellige Personer, uden at jo Tidens fælles Brøst undertiden spejlede sig i hans Tale.

Det klæder ham, naar han bliver alvorlig og følelsesfuld, som det klæder en gammel Skønhed at sukke over sig selv. Der er noget af en Ærlighed deri, som anslaar medfølende og tilgivende Strenge hos Tilskuerne. Lad være, at den gamle Skønhed i sine unge Dages Koketteri har anstiftet nok saa megen Forvirring, har bragt nok saa

mange „til Fald“, som siden den Tid endnu ikke er naaede til Oprejsning: — naar man uforvarende stilles Ansigt til Ansigt med den fordums Skønhed og ser, hvor Tiden ikke har skaanet hende, saa bringes man selv til Skaansel, og man gaar sin Vej og siger ved sig selv: Du har gjort mig meget ondt, men Tiden har gjort Dig mere!

Desuden —; der ligger dybest inde, paa Bunden af den lille Mands Væsen, som man med nogen Mangel paa Korrekthed i Talebrug saa længe har kaldet hans Gemyt, en dump Vrede, en nagende Orm: Han har gjort alt for sin Tid; den har intet alvorligt gjort for ham. Kan være, at han har gjort for meget for den; vist er det, at den har gjort for lidt for ham.

Ogsaa af den Grund bøjer hans Tale tidt hen imod det elegiske. Og den vil gøre det endnu mere; thi han vil ikke kunne undvære dette, at gøre meget ud af alt, bestandig at gøre noget. Og Tiden vil kunne undvære ham, og den vil vise ham det, og han vil ende som Sørgespilforfatter; han vil skuffet og krænket trække sig tilbage til en eller anden Villa og dér forfatte en Tragedie over sin utaknemlige Samtid. Og da vil hans Nemesis komme over ham; thi Samtiden, som var saa vant til hans Løjer, at den egenlig aldrig ret kunde komme i Feststemning, naar han ikke var med, og kun tog hans Elegi som Dessert-Is efter Dyrestegen, den vil nu tage hans sidste Udbrud som Kraftessensen af hans Komik, den vil applaudere hans Tragedie som et Lystspil, en ret paa Spidsen stillet Farce, som en af hans egne Adepter i næste Søndagsnumer af Ugebladet vil analysere i en æstetisk Afhandling om det ophøjedes og det komiskes nære Slægtskab, og den lille Mand vil dø af et Hjerteslag som den sidste store Farceur.

Og dog har hans gode Gerninger for Landet, dem, som han selv forstaar at vurdere, været mange. Hans Synd er *én:* den nemlig, at have forplantet sig selv i en Række af nedad stigende smaa Mænd. Hans Synd er *den,* at han i en Aarrække har siddet inde med megen Magt uden at bruge den til andet, end til at skabe en Gentagelse af sig selv ude omkring i Folket; hans Synd er endnu stedse den, at han bestandig rejser omkring for at trykke sig selv i Haanden. Hans Synd er, at han har dræbt Begejstringen for visse store, usammensatte Spørgsmaal ude i Livet, og at han endnu stedse søger ud i Livet med bevingede Ord, som tænder Blus i svage Sjæle, Blus for intet, Blus for, hvad der ikke er værd at lægge Olie og Væge til. Han *var* et Lys for sig; han er blevet til mange paa Pundet. Underligt, om han ikke skulde ende al god Stearins Gang herhjemme og blive et Kirkelys, naar han bliver helt gammel.

Og spørger man mig: Hvoraf véd Du alt dette? saa svarer jeg:

Herregud, han gik jo her uden at vide af det og fortalte mig det alt sammen!

I Virkeligheden var min egen Tavshed eller Faamælthed en opmærksom Tilhører. Han havde fordærvet „Stemningen“ for mig; nu var jeg den, som gav mig hen i ham. Jeg lyttede, jeg anstillede Betragtninger, Prøve og Kontraprøve, alt imedens Tavsheden og Andagten inden i mig overfor Tiden og Stedet krympede sig under hans bevingede Ord. Han havde alt paa rede Haand, hvad der kunde siges om Stedet og om Tiden, om en Bemærkning, som faldt, eller om en, som vilde kunne falde. Jeg *tog* ham paa den Stemning, som han selv fordærvede for mig. Det var mig umuligt at lade en Gengældelse fare. Han fornærmede Naturen.

Jeg tog ham paa Naturen, som rummede os alle, medens vi gik her, og som talte saa myndig til ham, uden at han gav sig Tid til at ane det. Den halve Times anstrængte Marsch var endt; vi steg gennem de lave Klitrækker — en fuldstændig Kirkegaard i Midsommernatsbelysning — ned paa den store, brede Forstrand, som Nordsøen beskyller. Kun som Anelser kom Rullingen ind til os med dens store Sange om Ro og Højhed derude fra, hvor Hav og Luft mødtes, hvor Skyerne syntes at fortsætte sig ned igennem den blanke Flade, lige til Stedet, hvor vi stod. Det behagede den lille, aandfulde Mand at finde alt dette i sin Orden; men han var kommen vestfra i Dag og havde været paa Stranden og i Klitter lige fra efter Middagen. Det var *Fiskerne*, vi skulde finde her, dem, som trak det store Vod. Vi maatte skynde os; han skulde tilbage, skulde sove, skulde tidlig af Sted næste Morgen, skulde til Møde i Morgen for at støtte en Rigsdagsmand, skulde i Overmorgen undergrave en Jernbane, næste Dag grundmure en Vælgerforening, og samtidig skulde Naturskønhederne paa de betræffende Steder have deres Overhaling. Der var ingen Tid at spilde.

Jeg indrømmede stiltiende, at der i saa Tilfælde ingen Tid var at spilde, allermindst med Aandrigheder over Vesterhavet, — som han havde set en Gang før i Dag.

Der er blandt en vis Del af det rejsende England et gængs Udtryk: to do the Continent. Det er et meget betegnende Udtryk, og det faldt mig ind ved denne Lejlighed. Her gik jeg om Natten paa Stranden bag efter den lille, bevægelige Mand, som var kommen herop for at „gøre“ Skagen.

Den øvrige Del af vort Selskab var naaet en Strækning forud og var næsten visket bort fra Sandet i det usikre, skuffende Lys, som hviler over dette blege, afdøde Landskab paa denne Tid af Døgnet. Der var en Pause mellem ham og mig. Enhver, som kender denne Strand under disse Forhold, vil erindre, hvilke Besynderligheder der

kan falde En ind i den uhyre Tavshed af øde, forglemt og begravet Ro, som Stranden ruger over. Bag En kommer disse rullende, regelmæssige Aandedrag af Havet, der ende i en Hvislen eller et Suk. Ekkoet, som ligger og passer paa langs Klitrækken ligesom en Hospitalskone over en syg Mand, griber Sukket, Selvbekendelsers, Anklagers eller Truslers sidste Ord, og lader det mumlende gaa videre til et andet Ekko, en anden Vaagekone, derinde i Lyngheden. Her er en sælsom — „Akustik", vilde den lille Mand kalde det.

Uvilkaarligt vender man sig i Begyndelsen hvert Øjeblik om og ser, om ikke nogen følger efter En, om ikke der er nogen, som vil have En i Tale. Man er ikke langt fra at forfalde til det religiøse Fritænkeri i vore Dage, som hedder Spritismen, naar man gaar alene om Natten paa Skagens Nordstrand. Det gaar til Dels over ved Vanen, men, som sagt ......

Jeg fik den Idé, at det var vort eget Liv bag os, som manende spurgte os ud, og som, blandende sig med Fremtidens Idé foran os, drillende kredsede omkring vore Skridt og vilde have Besked.

Det faldt mig ind at spørge min Formand om noget lignende, som om, hvad han vel egenlig nærmest vilde tænke paa, hvis han gik her ganske mutters alene. Det ærgrede mig straks, at jeg havde gjort ham et saadant Spørgsmaal, som hans meget betingede Tilnærmelse til mig ingenlunde havde berettiget. Han svarede mig tørt med sin sonore, velbeherskede Stemme, at det aldrig faldt ham ind at gaa alene saadanne Steder. Hvad skulde han dér?

Nej. Hvad skulde han dér!

I det samme kaldtes der paa os forude. Vi mente, at det var Fiskerne, som endelig vare fundne, og forstærkede vore Skridt.

Det var imidlertid ikke Fiskerne endnu, men en Fisk; eller rettere, det var en død Delfin, Springer eller lignende, som laa der, skyllet op i Havstokken.

Vi stillede os op paa Vindsiden af den. Den lugtede ikke godt. Den lille Mand havde overfor denne „Aktualitet" straks nogle redegørende, klassificerende Ord ved Haanden, og Ordene endte i en Spøg. Det store, døde Dyr fik sin lille, levende Vits, og videre gik vi. Det hele var ikke megen Omtale værd, og er næppe denne Erindring værd, men jeg kunde allerede den Gang ikke bare mig for — i en vis Forbindelse med det forudgangne og med Tid og Sted og Personer — at forestille mig, hvilken Virkning en rigtig stor Hval vilde have gjort paa det samme Selskab. Jeg tænkte mig, at den rigtig gode, gammeltestamentlige Hvalfisk var dreven op her, og at vi netop havde overværet Profeten Jonas' Ilandstigning fra Uhyrets Svælg og havde hørt Begyndelsen af hans første, store Philippica. Hvad havde vi saa gjort?

Mon ikke den lille Mand, forberedt paa enhver Mulighed, selv paa den umuligste, var traadt ham i Møde, og ud af sit store Forraad af gængse Sprogkundskaber havde afpasset et Slags Hollænder-Engelsk, hvori han gjorde Profeten hans Fejltagelser indlysende: at vi ikke var Niniviter, at vi havde Statskirke med Konsistorium der dækkede os mod ethvert præsteligt Overgreb, selv en Profets, og at vi for Resten havde Øvrighed i Landet, der værgede Borgerne mod Overfald af fremmede.

Jeg hører den lille Mands høje, tydelige Stemme: Mynheer! ...... og jeg hører Selskabet omkring ham mumle bifaldende:

Ja, *han* kan!

Og saa fandt vi Fiskerne.

Nogle af dem drog, andre havde draget det store, tunge Vod. Det var svært Arbejde, og Udbyttet syntes denne Nat i det mindste ikke at svare til Anstrengelserne. Nogle af Folkene stod op, andre laa ned i Smaagrupper og pustede efter Arbejdet. De talte ikke meget sammen. De, der endnu vare i Arbejde, gik tavse, foroverbøjede, med Ryggen mod Havet, halende i det lange Tov ligesom Karreheste, fra Vandet tværs over den brede Forstrand helt op i Klitten, hvor de standsede, rettede den ømme Ryg og gik sindig, ganske som Karreheste, tilbage for at stille sig ind i Rækken igen og hale videre.

Vi traadte hen til dem.

Den lille Mand var straks klar med Spørgsmaal, omtrent som en Reporter ved et Væddeløb eller en Ildebrand: om Tovets Længde, om Fiskenes Mængde, om Vejr, om Vind osv. De saa' paa ham, men svarede ikke.

Han tog en Fisk op fra Bunken paa Stranden. Hvad var det for en Fisk? En stor Sild. Og denne? En lille Makrel. Og denne? En Smaatorsk. — Det hedder altsaa en lille Makrel og en smaa Torsk, ikke sandt? Og den lille Mand lo, og hans Selskab lo. Og Fiskerne stod og saa' paa ham. Og saa havde han sét dem trække Vod. Og saa var det „gjort".

Der er en Hovedstadsligegyldighed overfor simple Folk paa saadanne fjerne, øde Steder, som er ærlig, som aldrig spørger, aldrig giver sig Mine af en Interesse, den ikke rummer. Jeg skulde være den sidste til at gaa i Rette med den. Der er en anden Ligegyldighed i Hjertet, som spørger, som noterer sig et Par „Smaatorsk" op, og som er færdig med det hele paa ti Minutter.

Jeg ønskede, at jeg ikke var gaaet med for at „gøre" denne Strand.

Vi gik op igennem de blege Klitter imod Fyret. Jeg vendte mig og saa' Fiskerne som mørke Støtter staa ganske stille og se efter os. Saa tog de fat igen.

Jeg gik tilbage, bød Godaften og gav den nærmeste Mand en lille

Skærv til Brændevin „rundt". Disse Folk er de samme, som, naar vi en skøn Dag kommer tilbage fra England, hvor vi har overværet et Fedeskue eller raabt Hurra for Prinsen af Wales, og naar vi tilfældigvis for Taage eller Storm støder paa Revet derude, med Fare for deres eget Liv og med Familjens Forarmelse for Øje gaar ud og bjerger vort kostbare Liv, som hverken Politiken eller Literaturen eller vor egen Familje kan undvære. Ved *den* Lejlighed omfavner vi dem, skønt de rimeligvis er lige saa vaade som vi selv; — og vi glemmer dem, saa snart vi har faaet tørre Klæder paa.

Saa naaede jeg atter Selskabet. Jeg var forstemt, jeg havde Lyst til at komme frem med alt, hvad jeg havde paa Hjertet. Men hvorfor? til hvad Nytte?

Jeg pegede op til Lyscirklen omkring Fyrets Top og gav mine Meddelelser til Bedste om, hvor underligt det er at være der oppe under en Storm. Jeg fortalte om de Fugle, der komme flyvende i de mørke Nætter, sætte sig fast paa Gitteret omkring Kuplens Ruder og stirre, ligesom fasttryllede, ind imod Lyset, uden at tænke paa deres egen Sikkerhed. —

Ja, eller den Vildand, der kommer flyvende igennem det tommetykke Glas! lo den lille Mand. Det var en rigtig „And"!

Vi havde en besværlig Vej for os tilbage til Byen over den vildsomme Hede, og Blæsten var begyndt at rejse sig og var lige imod.

Den lille Mand var nu dygtig ked af det hele.

„Hør!" sagde han, da vi, asende os gennem det dybe Sand, standsede et Øjeblik for at trække Vejret. „Hvad bestiller De i Grunden her oppe? Man siger mig, at De kommer her ofte, og man fortæller, at De endogsaa har haft i Sinde at bygge et Hus her. *Her?*"

Og han saa' sig omkring, paa Himlen, paa Havet, paa Byen, som netop stak sine lave Tage op bagved den gamle Fyrbakke. Og han saa' atter paa mig og rystede paa sit livlige, karakteristiske Hoved.

Jeg svarede ham, at jeg ikke havde i Sinde at bygge noget Hus her — endnu i det mindste ikke. At jeg derimod tog hertil, hver Gang jeg vilde søge den store Ensomhed i Omgangen med den store Natur; at denne Ro heroppe, Havets umiddelbare Nærhed, og Omgangen med den haardt prøvede, haardt kæmpende, beskedne, nøjsomme og alvorlige Slægt af store Børn, som befolkede denne Natur, var en Kilde for mig til Foryngelse, til Tro paa Livets elementære Kræfter, et Korrektiv for mig, naar jeg maaske „anstukket" vendte mig bort fra Kulturens store Arnesteder, hvor de rigt udrustede og lykkeligere Naturer saa ofte svigte Idealiteten og grave deres Pund ned i et eller andet Bed af en vel vedligeholdt Have, sikre paa at ville høste Hyacinther og andre smukke Blomster hvert Foraar.

Det var i den dæmrende Juninats svage Skær, at vi arbejdede os

Side om Sidc hjemover. Lysningen tillod akkurat at se hinanden ind i Ansigtet og læse, hvad der stod skrevet. Jeg læste i den lille Mands kvikke, aandfulde Ansigtstræk, at han gik ved Siden af en ekscentrisk „Ideolog“, som nylig havde sagt en Taabelighed, — til Nød en Frase, som kunde staa i en Bog. Jeg tænkte til Gengæld paa min Side, at denne Mand med sin Aandslivlighed, sine Kundskaber, sin Magtstilling i Landet, som rejste saa meget, som nu sagtens agtede at „gjøre“ hele det jydske Kontinent, vilde kunne udrette saa overordenlig meget overfor enhver, der nu sukkede i en eller anden forgemt og forglemt Krog efter et hjerteligt, varmt og løftende Ord, at der var Tusinder, som ventede paa ham, medens han spiste til Middag med de hundrede, at denne „Middag“ var hans Livs Nemesis. Den havde ingen Aften efter sig.

Og da vi var kommen hjem, og da jeg havde ønsket Selskabet en rolig Hvile og Lykke paa Rejsen den næste Morgen tidlig, saa vilde Søvnen ikke ret komme til mig ovre paa mit lille Værelse, i hvis skagensiske Stilhed Havet gjorde sin Nærhed gældende. Jeg lagde mig, men Havet var der udenfor. Det kom skyllende, rullende, brusende, stedse gentagende det samme, evigt nynnende den Sang, der, usammenhængende i dens Sammenhæng, flettede sine Strofer ind i mine Drømme, og som om Morgenen stod lys og klar og skinnede mig ind i Øjnene med den gule Sol under de blæsende Skyer:

Vi gav Dig vore Gaver, vi gav Dig vort Maal,
Vi lagde i din Ungdom vort smidige Staal.
Syde maa vi alle,
Bruse maa vi alle, —
Kølnes maa vi ogsaa, om frem vi række vil.
Nu spørger vi: hvad brugte vore Gaver Du til?

Den store, nye Snekke, som glider af Havn,
Hvortil har den vel faaet den Dragehovedstavn?
Dragens Gab har Tænder,
Snekkens Mænd har Hænder;
Hænderne bør aldrig drage Alunshandsker paa.
Vi spørger Dig: hvi lod Du ej det store Bredsejl staa?

Der ganger udi Havet saa mange Slags Fisk;
Man bør ej stedse jage dem, der passer for en Disk.
Villing kan man have,
Torsk for kilden Mave;
Der lurer Haj i Havet, som Tigeren med Klo.
Hvi jog Du ikke Hajen og lod Villingen i Ro?

De Sildestimer springe, naar Torsken jager dem;
De store Hvaler springe imod Himmelbuen frem.
Spring med Hvalens Skare;
Lad de Smaafisk fare!
Højest Maal er bedste Maal. Saa sæt kun Livet til:
Den er vor Gave voksen, som Gaven bruge vil.

Jeg véd nu — saa længe efter — at jeg ikke var kommen til at skrive om Lars Kruse, hvis jeg ikke havde mødt den lille Mand om Aftenen og gaaet med ham om Natten paa Nordstranden.

Facit indignatio versus. Men endnu har Verset alene aldrig nedlagt sin Mand.

Kære Læser, berolige Dig! Lars Kruse vil dø, jeg vil dø; men den lille Mand vil Du beholde. Han holder ud med Dig, saa længe Du holder ud med ham. Og din Trofasthed er stor.

Stranden.

Hvem er det, som sætter paa Stranden ind,
Hvor Søerne bryde og bruse?
Hvem er det, som kommer for strygende Vind,
Med Saltvandet drivende ned over Kind,
Lammeskindshuen paa Sned over Øjet,
Oprejst ved Roret, foroverbøjet,
Maalende Brændingens Sluse?
Hvem er det, som sætter saa støt og saa kold
Med Baaden — hej, hop! — over Brændingens Vold?
Det er Lars Kruse.

Han kommer med Varer, med Fragt eller Fisk.
Hans Baad er i Søgangen kun som en Visk,
Men en Visk i to prøvede Hænder;
Den ene paa Roret, den anden for Brynet,
Saa gaar det, som var det Kommers kun og Spøg;
Og hurtig som Lynet,
Med Skvæt og med Røg,
Ta'er Baaden et Spring; et Stød imod Stranden —
Og Søerne tørne mod Rælingeranden,
Som vilde de Rælingen knuse.
De knuser ej Baaden; den staar dér paa Sandet;
En levende Kæde tog den af Vandet:
Velkommen tilbage, Lars Kruse!

Jeg stod om Morgenen paa Sønderstranden udenfor Byen og saa' ud over Søen.

Der blæste en stiv Paalandsvind, som ved Daggry maatte have været endnu stivere, at dømme efter det Hav, der stod. Jeg fulgte Brændingernes Gang over de tre Revler — de tre saa meget omtalte, saa frygtede Revler — den yderste, den mellemste, den sidste. Den yderste er egenlig et godt Stykke til Søs; jeg vil ikke her nævne Tallet paa Favnene; et saadant Tal siger dog ikke noget for dem, der ikke ere hjemmevante paa Stranden. Men mellem den yderste og mellemste er dybt Vand, hvor selv et større Skib mageligt kan tumle sig, indtil det støder paa den sidste og inderste Hindring; saa kender man i Reglen Skibets Skæbne. For øvrigt véd man, at Skibe kan have den samme Skæbne baade paa mellemste og yderste Revle. I sidste Tilfælde bliver Redningsforsøget i Baad det dramatiske Foretagende — med stigende Spænding og igennem flere Optrin — som er saa godt kendt paa denne Kyst, som for Beboerne bryder den lange Efteraars- og Vinterensformighed, som er en materiel Livskilde for dem, og som er deres moralske Livsnerve; thi man sætter Livet ind paa dette Spil.

Da der i det følgende vil blive talt en Del om disse Revler, anser jeg det for ikke ufornødent at dvæle lidt nærmere ved dem. Jeg vil komme tilbage hertil ved min Beskrivelse af „Stranden". Foreløbigt vil jeg blot have bemærket, at det her er *Sønderstranden,* hvorom det drejer sig. Forspillet begynder paa den mindst farlige, eller i ethvert Fald mindre frygtede Del af Kysten, den, som fra Skagens yderste, østlige Pynt, „Grenen" — Pegefingeren ud i Dybet — huler sig vestefter ind i den brede Aalbæksbugt, for senere at trække sig sydpaa ned til Frederikshavn og Hirsholmene. En stor, aaben Red, hvor de til Nordsøen bestemte Fartøjer kan ligge over for vestlige Storme.

Med Kuling og Storm af Sønden og Sydost ligger Skagens Sønderstrand aaben. Her kan da staa en mægtig Sø, og raadspørger man Kystlinjen fra Aalbæk og herop, vil man i en Del halvtbegravede, nu næsten forsvundne Vrag finde stumme Vidner nok, som pege tilbage mod Fare og Forlis.

Fare er her altsaa ogsaa paa denne Strand.

Jeg saa' ud over Søen fra den lille Klit, hvorpaa jeg stod. Nederst og nærmest paa Havstokken brød de sidste, fremadskydende Skummasser fra den inderste Revles Brænding. Dette Skum var skiftende graat, hvidt og gult, tungt af Sand; det lød hult, naar det knustes og maledes i frem- og tilbageskyllende Hvirvler hen over Sandet. Det løb over Rullesten. Naar Brændingen sugede Vandet, de hvide, slikkende Tunger, tilbage i sig, lød Vandets Gang over Grunden

som en Rallen ud af et stort Svælg. Naar Skummet atter skød frem, sydede det som mange Tusinde Flasker Sodavand, der flyder over.

Et Stykke Træ, et gammelt Rundholt eller lignende, der netop foretog nogle Svømmeøvelser ret ud for Stedet, hvor jeg stod, blev bestandig ført sydpaa af Ivandet, Strømmen, der drog parallelt med Kysten. Det kunde aldrig vinde Fodfæste; det tumledes, forsvandt, kom til Syne og var snart ført langt bort uden en eneste Gang blot at være kommen paa det tørre.

Jeg tænkte mig et Menneske i denne Situation.

Jeg gik længere ned paa Stranden, og klemte Hatten fast om Ørene.

Horisontlinjen sank, og Fladens yderste Begrænsning var nu omtrent den yderste Revles blinkende Skumbælte. Saa højt var altsaa Søen vokset derude. Udenfor Skumbæltet saa's af og til de mørke Dybvandssøer løfte deres krappe Toppe. De brød paa en helt anden Maade end den lange Brændingsvold. Ogsaa dér var Strøm, stærk Strøm, saa' jeg. Det blæste i Byger, og i Bygerne føg det fine Sand foran mig og mellem mine Fødder som den hvide Sne, og saa længe Vindstødet stod paa, var den inderste Brænding næsten udslettet, og jeg maatte holde mine Øjne paa Klem eller lukke dem ganske.

Man bliver ikke hurtig træt af dette Syn, om man end hurtig bliver gennemkold — endogsaa en Junimorgen. Hvorledes maa her ikke være en Vinterdag — eller en Vinternat?

Som jeg netop aabnede mine Øjne igen efter et stærkt Vindstød, forekom det mig, at jeg saa' Toppen af en Sejler fjernt ude. En mægtig Sky var i dette Øjeblik i Færd med at løfte sig: Vinden greb dens Pose og havde snart pustet den op til at dække den halve Himmelbue, med en hel Del Smaaposer i Følge rundt omkring, som Faldskærme, der sendes ud fra en Kæmpeballon. Ballonens Stof var gennemsigtigt. Solen brød med sine Straaler derigennem og kastede et blændende Lys brudt i uendelige, glimrende Smaafaçetter, ud over den urolige Flade. I dette Hav af rullende Sølvlava duvede et Fartøjs mørke Punkt op, for lige saa hurtigt at forsvinde, efterladende en blot flygtig Gisning og en Streg, der kunde være en Mast.

Jeg havde min Kikkert hos mig i Rem. Jeg rettede den ud mod det mørke Punkt, og da det atter var skjult for mig af Søerne, retirerede jeg tilbage op til min Klit.

Her saa' jeg, at jeg havde næsten hele Strandens Befolkning, mandlige saa vel som kvindelige, omkring mig. Det forekom mig sælsomt, saa meget mere, som jeg kendelig sporede Uro i Gemytterne og ikke mindst hos Kvinderne. Disses Gemyt er blødt, paafaldende blødt for denne Strand at være. Jeg havde hørt, at det skulde være saa; nu fandt jeg det bekræftet.

Jeg betænkte mig paa at spørge, hvad der var i Vejen. Jeg brugte atter min Kikkert. Nu saa' jeg, at Sejleren var en Fiskerbaad. Sejlet paa den agterste Mast var strøget. Den havde Smakken og en lille Stormklyver spilet, og den satte øjensynlig Kursen ret ind paa Land for Vejret.

Den maatte altsaa høre hjemme her.

Jeg vendte mig om. Nogle af Kvinderne, som stod mig nærmest, havde røde Øjne; en enkelt græd. Mændene stak Hovederne sammen; en gammel tyssede paa Kvinderne. Jeg hørte, at man ventede tre Baade hjem med Fragt sydfra. Hvor var de to henne?

Medens nogle opkastede Formodninger herom, f. Eks. om, hvorvidt de to var bleven i Aalborg eller havde søgt ind til Frederikshavn eller til „Holmene", rykkede efterhaanden den samlede Styrke, Mænd og Kvinder med de yngre foran, ned efter paa Stranden. Dette skete i en vis Orden, som efter en fælles, stiltiende Aftale, der havde — maaske Aarhundreders — Hævd paa sig.

Jeg fulgte efter. Nu saa' Fiskernes øvede Øjne, og mine bevæbnede, tydeligt Baaden derude, hvorledes den ligesom løftede sig ud af en Sø, stod stille et Øjeblik og kørte derpaa frem, halvt begravet i Skum og Skvæt, medens den lagde sig snart paa den ene, snart paa den anden Side, og dog stadig fulgte den rette Linje. Vi saa' Folkene om Bord i den, men kunde endnu ikke i den store Afstand skelne Trækkene.

Paa en Gang var det, som om den forandrede Kurs; en mægtig Sø havde formodenlig indhentet den og truede med at „skage" den rundt. Manden ved Roret rejste sig med den ene Haand paa Rorpinden, den anden pegende som til en Kommando. Et Udbrud undslap Folkene omkring mig. En Styrtesø havde truffet Baaden; vi saa', hvorledes den næsten blev begravet under Vandmassen; den girede og løb op i Vinden; — et nyt Udraab — og atter havde den Kurs og løb pilsnart frem paa den brydende Sø. Den var kommen over yderste Revle.

„Hvem styrer den Baad?" raabte jeg ude af mig selv, aldeles glemmende den „sejge" Ro, som denne Strand paabyder.

„Det er *Lars Kruse!*" lød Svaret ved Siden af mig.

Og nu sprang alle frem og ned i Havstokken. Fra nu af var det kun Sekunder, som udgjorde Tiden; og knap det.

Op kom Baaden med den brunrøde, tjærede Stævn og det hvide Skum under sig, de to Smaasejl dyngvaade fra øverst til nederst og Folkene om Bord lige saa vaade. Frem skød den som en Væddeløbshest; Manden ved Roret stadig oprejst, med en uforlignelig Ro og Kulde over sig. Nu satte den over mellemste Revle, blev drejet en lille Kende til Siden, blev ligesom halet tilbage, kom atter højt

op, og syntes formelig som et klogt Dyr at lede sig det Sted ud i Landingen, hvor Søen i næste Sekund ikke vilde bryde. Jeg saa' Rormandens Øjne under hans Lammeskindskabuds, en saakaldet „Helsingørs-Hue“. De gik, uden at Hovedet drejede sig, som en Maages, skarpt iagttagende fra Øjekrog til Øjekrog og fæstede sig derpaa lige ret ud, som kunde de ikke rives fra deres Stilling. Et højt Raab af Mændene paa Stranden. Søstøvler, som kom ud over Baadsiden; et lille Stød; en Skyllen og Brusen af skummende Vand, som møder en Hindring; et kort, friskt Hiv ohøj! og halvt baaret, halvt trukket af Strandens Befolkning, kom Baaden ud af sit Element helt op paa Sandet, med Vandet hidsigt forfølgende i Hælene paa sig. Skødet blev revet fra Klyveren; Smakken lod man staa og skøtte sig selv, og ud af Baaden steg Lars Kruse, vaad til den inderste Trevl, lige saa lidenskabsløs som Baaden selv, og besvarede i de kortest mulige Ord Kvindernes Spørgsmaal, om de to andre Baade, til alles Beroligelse.

Saa gik Kvinderne hjem opover, og man spredtes i det hele taget snart, paa en tilfældig, slentrende Maade, lidt hurtigere end man var kommen. En Kone, der maaske saa' ældre ud, end hun havde Aar til — en hyppig Egenskab paa denne barske Strand — var traadt hen til Baadens Fører og vekslede nogle Ord med ham. Man sagde mig, at det var Lars Kruses Kone. Der var ingen Omfavnen, maaske akkurat et Haandtryk — skønt jeg tror det ikke engang —; det var, som om denne Hjemkomst var den naturligste, mest dagligdags Ting af Verden. Da jeg gik nærmere, saa' jeg imidlertid noget tindre i Konens Øje — og noget tilsvarende i Mandens. Saa gik de to ligeledes hjem efter, idet han med sin dybe, tydelige Stemme, pegende ned ad sig, gjorde den selvfølgelige Bemærkning, at han trængte til at skifte.

En halvgammel Fisker, som stod ved Siden af mig, svarede paa min Henvendelse til ham om den lille Episode omtrent følgende:

„Ja, det er vor Lars Kruse. Skulde *han* ikke komme i Land, hvem skulde saa?“

Jeg mærkede mig Udtrykket: *vor* Lars.

Baaden var altsaa kommen i Land. Dér stod den, tømt for sit Indhold, med Vandet endnu drivende af sig, med blanke, tjærede Sider, med Vandet larmende bag sig, som vilde Søen have fat en Gang endnu i den og prøve baade Over- og Undertag med den.

Jeg kommer nok; giv bare Tid! syntes Baaden at sige. Og saa strøg en af de store, graa Torskemaager hen over den, vendte i Flugten og syntes at besé den. Muligvis kendte Fuglen — som vist var en rigtig gammel Maage — Lars Kruses Baad, og vidste, at den

altid kom tilbage, hver Gang den var gaaet ud, og at den baade kunde vugge paa Vandet og flyve hen over det, ligesom Maagen selv.

Jeg tog min Bog frem og gjorde nogle Rids deri. Men det er koldt saaledes at staa stille paa den blæsende Strand. Det forekom mig ogsaa, at Vinden var i Færd med at trække sig østover til Nord. Jeg bestemte mig for at gøre den store Tur langs Stranden, rundt om „Grenen", for at se, hvorledes der saa' ud paa *Nordstranden*, ned ad Højen, Gammelskagen, til.

Baade optrukne i Rad med Masterne pegende frem efter eller hældende cver til Siden; smaa, fladbundede Pramme med Dræg, Ankre og opskudte Trosser omkring sig. Stejler til Garn paa de lave, vissengule Klitter, nogle Tage af Bygninger bag Klitterne, og allerbagest Fyret. Det er Ensformigheden af Sønderstranden, set østefter. Det evige, væltende Bølgeslag kanter denne Kystlinje med sine tre hvide Skumrækker. Disse Rækker brydes hist og her hvert Øjeblik og fremvise grønligklare eller mørke Skygger, der lige saa hurtig forsvinde og vige Pladsen for Skummet paany.

Med denne Vind er der af og til en Sejler at øjne derude; de fleste vogte sig imidlertid og staa langt til Søs over ad svenske Skærgaarden til. Med denne Vind — og mere og mere, jo nordligere den trækker sig — er der et andet Syn, som jeg nu snart har for Øje.

Jeg har arbejdet mig langs den fygende Strand omtrent ret ud for Fyret. Jeg søger Dækning i en lille Klit, og jeg har den store, øde, vilde Flade for mig.

Hen over en af det sidste Højvande ligesom gennempløjet Sandrevle, der bliver smallere og smallere ud efter, skyller de brydende Søer. To Haves Vande mødes her og styrte, af en vis ubændig Sømands-Glæde over Mødet, i hinandens Arme tværs over den lave Dæmning. Disse Favntag kan man iagttage mange Hundrede Alen langt ude i Dybet. Hvor koldt end Dybet er og har Ord for at være: Mødet og Favntaget er varmt nok. Brændingen fra Syd styrter frem og træffer midtvejs Brændingen fra Nord. Ingen vil vige; der er Honnør med i Spillet; det skal vise sig, om Østersøen er blevet brak af al det meget Flodvand, om den har Kræfter nok i sig til at kunne tage det op derovre paa den anden Side med den norsk-britiske Kammerat, som paa sin Side ikke har noget imod en „Omgang" efter alle Kunstens Regler. Saa sætter Sø imod Sø, omslyngende hinanden, drivende hinanden op til den yderst mulige Højde, og plasker atter skummende og larmende ned for at begynde Legen forfra. Langt, langt ud i Søen staar Skumsøjlerne i Vejret, brydes over, rives bort af Vinden, damper op igen paany — som om en Snes Hvaler havde sat hinanden Stævne her for at se, hvem der havde

de kraftigste Lunger og ret kunde blæse den hele, vide Verden et Stykke.

Denne Sandrevle er Skagens „Gren". Den er efter Omstændighederne krum eller lige; den kan danne en hel Halvbue, og den kan i stille Vejr ses som en stiv, udstrakt Pegefinger, hvorover ganske smaa, uskyldige Søer skvulpe og frembringe det optiske Bedrag, at Spidsen bevæger sig. Den er ved Højvande — som i Dag — næsten skjult lige fra Begyndelsen af under Brændingen; den kan forandre sig paa en Dag, ja paa kortere Tid; den har for Øjeblikket dannet ligesom en Ø derude, med sejlbare Bælter. En malende Strøm gaar omkring den; haarde, livsfarlige Ture, uendelig trættende, slidende Ture have Fiskernes Baade at melde om her udefra; den kan undertiden være kantet med Vrag og Vragstykker. Men man maa skynde sig, hvis man vil se dem; de forsvinde hurtigt.

Her er saa øde, saa blæsende koldt, saa tomt for Baade og Mennesker, som her overhovedet kan være. De store, hvide Maager, med de stengraa Vinger, de citrongule, stærke Næb, de klare, haarde, modige Øjne, ynde denne Gren at hvile sig paa, at løbe, baskende med Vingerne, frem og tilbage paa, at kredse hen over med skarpe, skingrende Skrig. De store, geléagtige Gopler, „Brændvablerne", som Fiskerne kalde dem, drive omkring her i det frem- og tilbageskyllende Vand. Man ser hist og her i Havstokken en kolossal Rokke, tøjret ved formelige Dræg af Fiskerne, da de drog det sidste Vod derude. Ogsaa den store Havflab, Fiskernes og Garnenes svorne Fjende, ligger her og skvulper i Vandet med sin slaskede Krop og drages med Døden, medens den aabner det uhyre Gab, der kan sluge de mange Fisk paa en Gang.

Med Undtagelse af denne Rokke og denne „Flab", med Undtagelse af de stedse kampfærdige Maager og den altid indifferente Gople er alt dyrisk Liv som uddødt her. Brændingen buldrer og drøner; Sandet fyger ikke herude; alt er vaadt, overgydt af Skummet, der ligger som bævrende Bomuldstotter paa det faste Sand, flyver som Fnug igennem Luften, eller staar i Fontæner derude over Revlen.

Søen vælter sig, smudsiggul, graa og tung af Sandet inde under Land; dyb grøn og dyb blaa derude. Solen blinker ned igennem Skyerne. Omtrent tre Kvartmil til Søs ses Toppene af det nye Fyrskib, som advarer for Skagens Rev. I Sandhed en udsat Station!

Herude er Revet, Skagens Rev. Jeg gjorde en Gang en Tur i Baad derud i Magsvejr, og jeg glemmer aldrig det Indtryk af storladen Vælde, af streng Majestæt, som Dønningen efterlod, idet den faldt og steg mod den umaalelige Horisont. Skagens smalle Landstrimmel var skjult for os, og kun Fyret ragede op som en Obelisk i en

Ørken, der er forsvundet ved en Vandflod, en Ørken, hvis Pyramider er skyllede væk, og hvis Sfinkser ligger paa Bunden med en Ankerkætting om Halsen.

Skagens Rev hører ogsaa med til „Stranden“. Det er undergivet samme Historie, samme Love. Paa dette farlige Rev lukker utallige Sømænd deres Øjne. Dets Graadighed efter Bytte er næsten lige saa stor som Søfolkenes Skræk for det. Mange Skibe, uendelige Værdier, mangt et dybt savnet og kostbart Menneskeliv er gaaet tabt her. Under livsfarlige, næsten æventyrlige Redningsforsøg fra Strandens, Befolkningens Side, er mangen en Mand bleven reddet fra den visse Død, og ved nogenlunde gunstigt Vejrlig er mangen en god Skude bleven bragt af Grunden. Men hvor mangen skjult og ukendt Saga har ikke de mørke, stormfulde Nætter at fortælle fra denne Grund? Fortællinger, der er henvejrede for Vinden ligesom de ubesvarede Nødskrig, ligesom de Menneskers Skæbne, hvorom Fortællingen handlede.

Jeg meddeler her, som et kort Vink i denne Retning, at der ved en Observation fra Skagens Fyr under en Storm ved højlys Dag i Løbet af en halv Time blev iagttaget to Sejlere, som kom indenfor Revets Omraade, stødte, knustes, sank og forsvandt, uden at der var menneskelig Mulighed for at bringe dem Hjælp, uden at der nogensinde hørtes eller spurgtes noget til dem eller fra dem.

To Sejlere i Løbet af en halv Time og ved højlys Dag!

Hvad gaar her saa ikke for sig om Natten?

Jeg rejste mig fra min Klit, kastede et sidste Blik ud over Revlen og Revet, og steg ned paa Nordstranden, hvor jeg havde gaaet med den lille Mand sidste Nat.

Hvilken Forskel fra om Natten!

Ikke Ly, ikke Læ skabt. Borte var Stilheden, som afføder Syner og Drømme. Kold og nøgen som Livets Prosa selv, afklædt ethvert dæmrende Skær, umedgørlig som Virkeligheden, laa denne Strand og føg med sit Sand og gav sig hult under Brændingens dundrende Slag. Om den lille Mand havde opbudt al sit Ords Kunst, hele sin Stemmes Styrke: han vilde ikke være bleven hørt fem Skridt borte, og jeg vædder paa, han havde hurtig søgt Dækning i Fyrmesterboligen, hvor en gæstfri Modtagelse vilde være ham sikret paa Forhaand.

Vinden var nordlig. Jeg raadførte mig med Skyerne, som nu kom flyvende lavt nede. Solen blinkede ikke længer igennem dem. Det hele Landskab blev efterhaanden iklædt en jævn, graa Ensformighed; det var, som om det trak Regnkappen paa for at afvente enhver Mulighed. Op imod den graa Ensformighed stod Brændingen saa meget hvidere; den skar næsten i Øjnene, og det var et haardt,

usympatetisk hvidt, hvori Nuancerne kun fremkom ved det fine, fygende Sand, naar Vindstødene kastede sig over en Klit og gav sig til at bruge det store Bor.

Det blæste en halv Storm.

Jeg arbejdede mig vestover, ned imod Gammelskagen, i daglig Tale kaldet Højen.

Hvilken Sø, hvilken Brænding her stod; og det var ved Midsommertide!

Jeg skal ikke sige noget ondt om vor danske Sommer. Den maa høre saa ofte ilde, fordi den stedse skuffer os. Det er maaske vor egen Fejl; hvorfor lade vi altid vore Digtere fortælle os om vor skønne, danske Sommer, og hvorfor tro vi disse Folk paa deres Ord i saa Henseende, da vi dog i saa meget andet reservere os mod deres Digtning?

For Skagens Vedkommende tror man ikke paa nogen Sommer; til Nød paa den Sol, der skinner en halv Dags Tid. Man har jo intet Korn, som skal modnes heroppe, ingen Straahatte og lyse Kjoler, som skal ud og luftes. Man tror paa det haandgribelige; paa en *god* Stranding f. Eks.; — og for Resten paa, at Vorherre sørger for sine.

Det gør han ogsaa paa en iøjnefaldende Maade, som kunde bringe mangen en Hovedstadstvivler til at repetere sin Katekismus om igen. Han udruster denne Strands Befolkning med en sejg Resignation, med et lige saa sejgt Mod i Farens Stund, og for øvrigt med varme, uldne Klæder og store Søstøvler. Disse Ting ere fornødne for at leve her; — og man lever her.

Forsynet sætter altid Pris paa Folk, som kan hjælpe sig med lidt. De store, styrende Magter forsyner denne Befolkning med de fornødne verdslige og gejstlige Embedsmænd, driftige Købmænd og en god Gæstgiver. Resten overlader det store Forbundsraad deroppe bag Skyerne til Tilfældigheder, til Strandingskommissionærerne, til Redningsbaadens faste Mandskab og til Dykker- og Bjærgningsselskabets lige saa faste. Alt i Følge den urgamle Lov, at den enes Død er den andens Brød!

Hvilket Hav her stod!

Der var snart ikke længer Tale om at gaa paa Stranden; thi Stranden, som i Nat laa saa bred, saa fremkommelig og fast, blev paa mange Steder slugt op og slikket væk af Brændingens højt opskyllende Vandmasser. At blive revet omkuld af disse er sikkert ensbetydende med at være fortabt, især naar den „levende Kæde“ ikke øjeblikkelig er ved Haanden. Strømmen maler og koger her og drager sig — og alt med sig — i rivende Fart ned langs Kysten. Den inderste Revles truende Brændingsvold er saa nær, saa ganske nær. Hvert

Øjeblik kæntrer den tunge Masse, styrter frem, ruller sig sammen, stødes op paa Stranden, hales tilbage, syder, brøler, raller og raaber, som skete der et Mord hvert Øjeblik, og som om den ufølsomme Klitrække hvert Sekund blev anraabt om at være Vidne til Ugerningen.

Stranden sitrer. Man staar oppe i Klitten og ser, blændet, bedøvet, med en Angst og en egen Vellyst i Angsten ud over denne milelange Niagara. Man føler en Trang til at raabe, til at kaste sig ned, til at bede, skrige, til at ville ud i dette Vand, som griber efter En og forvirrer Ens Tanker. Man er ør, man har en Rus af dette Skuespil, som man overværer alene, og som intet Ophør har og ingen Begyndelse synes at have haft.

Brændingen er her saa høj og Klitrækken saa lav, at der ikke er Tale om nogen Oversigt over Havet. Man ser en Gang imellem den mellemste Revles Brænding oven over den inderste. Om den yderste Revles Fare, om den Sø og det Braad, som staar derude, kan man kun danne sig en Forestilling ved Sammenligning. Men naar pludselig en Blinken bag en mørk Ryg skinner frem langt derude og forsvinder, medens en lang Fygen betegner Stedet, hvor Styrtesøen sank, saa gaar der et uvilkaarligt Sæt igennem En. Man mærker, at man har Nerver og Fantasi, og at denne Fantasi er „med".

Det er Legeværk paa Sønderstranden i Sammenligning med Alvoren her.

Og saaledes ser „Stranden" ud helt ned til Højen. Og denne Strand, hvis Trekant dannes af Punkterne Højen, Skagens Vesterby og Fyrskibet ude paa Revet, er Lars Kruses og hans Kammeraters Tumleplads.

Vi er i Junimaaned, det blæser kun en halv Storm; her er ingen grundstødte Skibe, ingen Redningsbaad, der kører i Galop, forspændt med alle de Heste, man kunde overkomme, hen over Lyngheden og Sandet. Jeg har intet Sensationsstykke at byde; jeg har kun malt et Landskab, en lille Studie, der kan tjene til Støtte for min Læsers Fantasi.

Kære Læser i Hovedstaden! Mit lille Skrift vil sandsynligvis se Lyset i November eller December Maaned. Lad os sige December. Vær da saa venlig, inden Du lægger Dig til Sengs en Aften, at lukke dit Vindue op, forudsat at det ikke rives fra Dig af den blæsende Vind, der pisker Regnen eller Sneen mod Ruden. Du har maaske været i Teatret og sét et kønt Stykke af en yndet Forfatter; eller Du har været paa en Restauration eller i Selskabsværelser hos en elskværdig Familje. I alle Tilfælde svæver maaske endnu Lys og smukke Ord og livlige Ansigter og alt sligt Dig for Øjnene, og ingen Toner skurre Dig i Ørene, — allermindst fra Scenen, hvor man er saa

omhyggelig for Dig. Se nu op mod den bælgmørke Nattehimmel, hvor Maanen er gaaet bort fra, da Regnen forjog den, og da Gaslygterne for Resten af Natten kunne erstatte den. Modtag et Indtryk af Gaslygternes Flamme, der vifter op og ned og stundom trykkes helt flad imod Brænderen. Lyt efter Vindens Tuden og Regnens Slag, se de vaade, dyndede Stene, og hør Træerne omme bag Hjørnet rasle med Grenene. Tænk Dig saa — Du kan gerne lukke Vinduet igen — at Du er paa Skagen, hvor der ingen Lygter er; at Du hører en Uro inde i Stuen ved Siden af, at nogen kommer ind og siger noget, som Du ikke ret forstaar; at der bliver Røre omkring Dig, at man kommer og gaar, indsvøbt i Oljetøj eller Kavajer, at Du selv, iført noget lignende, træder udenfor, hvor Vinden hyler, Regnen pisker og Havet dundrer, som var det Artillerisalver.

Du spørger, men ingen har Tid at svare. Man skynder sig, Du skynder Dig med, og nu hører Du af en eller anden, iblandt en forvirret Spørgen efter Heste, efter „hvor han staar?“ ... véd man noget? ... hvad, spiller Kommissionæren L'hombre? ... laan mig et Uldtørklæde! osv. — nu hører Du ligesom tilfældigt Ordet „Stranding“ nævne.

Maanen har arbejdet sig frem for en lille Stund af den Regneller Haglbyge, der netop sender Dig en sidste Hilsen lige i Ansigtet. Du klemmer Din Wendrich jun.'s Stormhue fast om Ørene og Hagen, saa at akkurat Næsetippen stikker frem, og Du følger med Folkene omkring Dig.

Vinden og Havets tiltagende Torden hindrer Dig næsten i at tale, saavel som i at høre. Du aser i Sandet; af Vejen! Varsko! brøles der. Heste kommer, Drenge sidder paa dem, Skagler slæbe efter dem, Kuske med Piske, Fruentimmer, Børn, Folk med en Tresse paa Kasketten, alt er paa Benene, og alt af Sted tværs over Lyngheden. Kun øjner Du ikke ret mange Fiskere; de er allerede langt i Forvejen.

Maanen gaar bort. Alle aser, snubler, bander, knalder sig frem med Piske bag efter Hestene, som bedst kunne se og bedst finde Vejen. De er nok vante til Turen. Hvorledes Turen gaar, aner Du næppe; lige saa lidt véd Du, hvorhen Du kommer. Det gaar til, som ved et Bombardement, som i Krigen, som ved fjendtligt Overfald. Blot af Sted!

Atter er Maanen fremme. Et lille Skur ude i Klitten. Dørene paa vid Gab; den ene smelder i Vinden. For Fanden, hold paa den Dør! Stands Hesten for S—! Frem, frem, Folk! — Gud være med os! Ja, de har skudt derude! ... Frem med Baaden; høj! Det er Embedsmændene, der raaber stærkest. Det er altid de nidkære Embedsmænd, der er ivrigst. Men det er Fiskerne, der skulle vove Trøjen.

Man glemmer saa let den lille Forskel. Fiskerne har allerede halet Redningsbaaden ud af Skuret; de raabe lidt og lystre en, som slet ikke siger noget, i det mindste ikke hørbart. Baaden er sat paa Hjulene; den er højt oppe over Mængden; Hestene er for; Piskeknald; Hurra, Haløj, hiv væk! Og ned gaar det igennem Klitten, ud paa den oversvømmede Forstrand, hvor Brændingen ruller og brøler og synes i den sparsomme Maanelysning at ville rive alt over Ende, Baad og Heste og Folk. Men Heste og Folk kender Stranden, og af Sted gaar det et langt Stykke, indtil der pludselig standses.

Der gives et Tegn, Hestene spændes fra. Det er umuligt at høre noget. Skummet staar Dig i Øjnene og Tordenen ruller. Du spejder ud over det vilde Hav; Du ser intet; endnu mindre hører Du disse „Nødskrig", hvorom Du maaske har hørt eller læst. Det er kun ved ganske enkelte Lejligheder, hvor Skibet staar helt inde i Landingen og Vinden er ret paa, at Du faar denne Tilgift med. Du ser intet derude over den høje, væltende Brænding, som i dette Halvmørke forekommer Dig endnu højere. Du bliver uhyggelig, hvad Du ikke allerede var i Forvejen. Dog jo, nu ser Du, under et Maaneglimt, en mørk Masse rage frem over Brændingen langt ude. Hvis Du har gode Øjne, kan Du maaske se en Mast eller halvanden, og Skumsøjler, der uophørlig stige op fra Dybet og vandre hen over Masterne.

Du ser, at Baaden skydes ud paa Vognfadingen, medens de høje Hjul grave sig ned i Sandet og Vandet. Du ser mørke Skikkelser bænkede i den, usædvanlig svære over Brystet, hvor Redningsbælterne sidde. Du ser agter ved den høje Overbygning en oprejst Skikkelse, som giver Vink med Armen.

I dette Øjeblik maaler Du med en undrende Gysen den mørke, uophørlig skiftende Brændingvold, der kaster en dyb, dyb Skygge ned for sig, og hvorigennem eller hvorover Baaden skal ud.

Du begriber ikke, hvorledes den *kan* det. Og jeg begriber det lige saa lidt som Du, skønt jeg en Gang har sét, at den kunde det.

Og atter bliver det mørkt ....

Og da det lysner, ser Du en Baad, som akkurat vipper op med Agterstævnen højt i Vejret over en Sø for at styrte sig ned imod den næste.

Baaden saa' ganske lille ud. Og dog er den stor; og der er store Mænd med store Hjerter om Bord i den.

Det er vor Ven Lars Kruse, som gaar ud. Og han gaar *kun* ud, naar der er overhængende Fare. Og han er til Dato kommen tilbage igen hver Gang.

Manden.

Hvem er det, som ror gennem Brændingen ud,
Hvor Søerne bryde og bruse?
Som slider af Haanden den barkede Hud,
Og, vaad til den inderste uldne Klud,
Døgnvis i Baaden paa Toften sidder
Og aldrig spørger om noget, som hedder
Hvile og Føde til Huse?
Hvem giver sin Søvn og sit Sul en god Dag,
Naar blot han kan række det dødsdømte Vrag? —
Det gør Lars Kruse.

Han kommer med Varer, med Livets Fragt
Tilbage fra Døden, hvor Hjælpen blev bragt
I en Nød, som kun Hjælperne kender.
Han staar dér ved Roret, med Haanden for Brynet,
Rolig og kold — mellem Liv og Død.
Og, hurtig som Lynet,
Paa Søen, som brød,
Ta'er Baaden et Sæt og skurer mod Stranden. —
Han lander. Man vinker: Der staar alt en anden
Skude, som Søen vil knuse!
Han ser paa sit Mandskab; han peger fra Sandet
Derud imod Vraget: Saa ta'er vi det andet? ...
Javel; vi gaar med Dig, Lars Kruse!

Ja, saaledes gik det. Det er en stor Historie. Det er mange Fortællinger i *én*, og denne ene vejer til i Vægtskaalen. Der gaar ikke mange paa Pundet af den Slags.

Det klinger som en Saga i disse sløje Tider. Lars Kruse har selv været Sagaskriver, og jeg vil i det væsentlige holde mig til hans egen Beretning, den, han har dikteret en ung, talentfuld Maler, hvem Portrætet foran i disse Blade skyldes.

Ogsaa en anden ung Maler, der en Tid har opholdt sig paa Skagen, og som nærer en levende Kærlighed til Stranden og dens Helte, skylder jeg Tak for hans Interesse i denne Sag.

Skagen er i de sidste Aaringer blevet et Asyl for Malere. Det er, som man ser, *Ungdommen,* der knytter sig til den store Natur og til de storskaarne Mennesker i den. Og det forekommer mig at varsle godt baade for Ungdommen og dens Kunst.

Stranden og Manden! I Grunden er det ensbetydende. De to ere uopløselig knyttede til hinanden. Det gaar her i Ordets bogstavelige Forstand saaledes, at hvor den ene holder op, tager den anden fat.

De burde derfor gaa under en Fællestitel; men denne lille Bog skal have sine Kapitler, og jeg vil unde min Læser Tid til at puste efter den sidste Scene, hvor Lars gik ud.

Og derpaa vil jeg lade ham selv fortælle.

Hans Meddelelser begynde med denne Overskrift.

Beretning

over endeel Skibe, som ere strandede i stormende Vejr i kortere eller længere Afstand fra Skagen, hvor jeg ved Guds Bistand tilligemed Flere med Livsfare har reddet Besætningen.

A. Redningsforsøg i vore Fiskerbaade.

Jeg vil her indskyde som karakteristisk for min Helt, at dette A. ikke er efterfulgt af noget tilsvarende B., som var at vente. Under denne sidste Afdeling skulde være anført alle de Foretagender med den paa Stedet stationerede Redningsbaad og det til samme hørende faste Mandskab, hvis Formand Lars Kruse har været i en Række Aar. Men hvad enten han nu, som ikke er nogen Sjældenhed blandt vor Fiskerbefolkning, ikke ret har samme Tillid til Regeringens Baad som til sin egen og sine Kammeraters, eller han — hvad der overfor *ham* maaske træffer Sagen nærmest — ikke synes, at der er „presserende Fare tilstrækkelig“ ved en Kamp med Elementerne i den store, sikre Baad, bygget udelukkende paa Redning og udrustet med al mulig Beskyttelse for Mandskabet: saa meget er vist, at han selv med Forkærlighed dvæler ved, hvad han og hans tapre Kammerater har udført i „vore Fiskerbaade“. Af de mangfoldige Redningsforetagender i den „officielle“ Baad medtager han kun dem, som man kunde kalde kombinerede Forsøg med begge.

Lars Kruse er født omkring Aaret 1830. Et af de første Redningsforsøg med Fiskerbaad har han selv anført med Dato Oktober 1848. Han er begyndt tidlig, som man ser.

Han fortæller selv derom saaledes:

(1848 i Oktober Maaned) strandede en engelsk Skonnertbrig paa Revet med stærk Storm af V. Nordvest. Vi bemandede straks tre Baade med 24 Mand og medtog 1200 Favne Line; vi førte dem fra Land og ankrede op et Stykke Sønden for Skibet. To af Baadene roede igennem Brændingen, kom til Skibet, reddede Besætningen og kom lykkelig tilbage til den tredje Baad, som laa med Linerne. Nu blev vi halede til Land; ro kunde vi ikke mod den svære Sø, og to Aarer havde vi knækket ved Skibet. For vort Foretagende fik vi en Pengebelønning af den danske og en af den engelske Regering, og hver Mand en *Medalje i Sølv*. Skibet blev Vrag. —

Man ser, der er en ønskelig Korthed i Meddelelsen. Men Fore-

tagendet ligger ogsaa langt tilbage i Tiden. Senere bliver han mere detaillerende i Beretningen. Som ganske ung Knøs er han altsaa dekoreret med „Fortjenstmedalje“. Og man er just ikke rutten med den Slags Ting fra engelsk Side.

Derpaa følger en Redning 1849, sidst i November, paa Nordsiden af Stranden i rygende Storm af Øst. Skibet er ligeledes engelsk og bliver ligeledes Vrag. Til de øvrige Besværligheder kommer ogsaa den Ubehagelighed, at Redningsfolkene maa i deres vaade Tøj opholde sig 24 Timer i Karantæne, da Skibet var kommet fra en „smitsom Plads“. — „Men saa var vi fri, og tjente 10 Mark for at sidde de 24 Timer.“ —

Der meddeles ikke, om nogen blev forkølet efter den „Sidden“. Rimeligt er det ikke.

Nr. 3 er atter en engelsk Skonnert. „Inden vi var Halvvejen hjemme med det reddede Mandskab, var Skibet i Splinter.“

Nr. 4 er et større Numer, et kombineret Numer. Her begynder Fortælleren at male med flere Pensler i Lærredet. Jeg gengiver den hele Saga.

Russisk Skonnert, strandet cirka 1 Mil Vest for Byen paa Søndre Side, med orkanagtig Storm og Sne af O. Sydost. December. Dato og Aarstal huskes ikke.

Vi var 8 Mand, som tog en Baad her fra Byen og løb mellem Revlerne for Vejret op til Strandingsstedet. Paa Vejen maatte vi uafbrudt øse, da vi idelig overskylledes af Braadsøerne, men naaede lykkelig Skibet. Da der ingen Folk var at se, kastede vi vore Dræg, for at holde os ved Skibet. Først efter længere Raaben kom Folkene til Syne, og i et Nu havde vi dem nede i Baaden, da de ikke var helt forkomne; og vi naaede lykkelig Land med hele Besætningen og løftede Baaden op paa Strandingsstedet.

Komne i Land, fik vi af Folk, som stod paa Stranden, Besked, at et Skib var strandet en halv Mil længere Syd paa, men da det allerede var mørkt, var der intet at udrette den Dag. Vi maatte nu tilbage til Skagen, hvilket var meget besværligt, da vi var gennemblødte, havde Støvlerne fulde af Vand og det haarde Vejr lige i Ansigtet.

Den Stranding, som blev os meldt, da vi kom i Land, var en hannoveransk Skonnert. Medens vi endnu, om Aftenen, gik hjem langs Stranden, aftalte vi med hverandre at forsøge at komme ogsaa denne Besætning til Hjælp. Vi purrede ud om Morgenen Kl. 4 efter at have samlet friske Kræfter. Nu havde vi absolut Lyst til at prøve dem paa et nyt Foretagende. Vi var tre Mand fra Østerby, Resten fra Vesterby, og vi skulde efter Aftale møde hos Peter Kruse. Imedens jeg gik udenfor Huset i Mørket og ventede paa de andre, kom-

mer der en fremmed Mand med en Stok i Haanden og spørger mig, om P. Kruse bode dér. Jeg svarer Ja, og spørger ham, i hvad Ærinde han kommer dér saa længe før Dag. Jeg kendte Manden og vidste saa omtrent hans Ærinde; men jeg vilde dog spørge. Han svarede mig ikke, men gik ind, saa snart Døren blev aabnet; og jeg fulgte bagefter. Det var et Bud, som Konsulen sendte, da han havde hørt, at vi have bjærget Russerne. Nu vilde han lade os vide, at der *ikke* var gjort noget Forsøg med den stationerede Redningsbaad, der befandt sig ved Strandingsstedet. Det varede en Timestid, inden vi kom fra Byen, da der var nogle af den forrige Dags Mandskab, som ikke kunde mere. Hvorfor vi maatte tage nye Folk.

Jeg vilde ikke vente paa disse. Jeg kommanderte Fremad! Frosten nødte os til at gaa rask for at holde Varmen, men Stormen var os i Ryggen.

Sneen var nu ophørt, og det var Maaneskin hen over Stranden. Klokken 6 var vi ved vor Baad, som vi straks begyndte at sætte i Søen. Det gik ogsaa godt hermed, men det nye Mandskab kom ikke; det var jo først blevet purret, da vi forlod Byen.

Efter at vi havde gaaet lidt frem og tilbage ved Baaden, kom den ene Mand. Han raadede os til at vente, til det blev lyst, for ikke at løbe paa Vrag, hvoraf der stod flere paa denne Strækning. Strandfogeden sagde det samme. Men jeg sagde Nej; hvad vi skulde gøre, det skulde gøres straks; og vi burde efter min Mening være ved Strandingsstedet akkurat lige førend det blev lyst.

Saa roede vi da ud over de to Revler og lensede, ligesom om Eftermiddagen, mellem Revlerne med vor Baad. Og alt gik godt, indtil vi kom i Nærheden af Skibet.

Folkene stod oppe i de læ Vant; thi Skroget var allerede helt under Vand. Straks efter faar vi Øje paa Redningsbaaden, som er ved at sætte fra Land.

Ja, kom Du kun! tænkte jeg.

Da vi nu er nær ved Skibet, kommer Redningsbaaden roende over Revlen indenfor os. Vi kaster vort Dræg, og skal lige til at have fat i de skibbrudne, da den store Redningsbaad, som havde kastet sit Dræg omtrent paa samme Sted som vi, og ikke ta'er Afstanden i Agt, kommer løbende med en Braadsø tværs paa vor Bagbords Laaring og knækker tre Bord i vor Baad og Roret tværs over og tvende Aarer; og stort Skrig i Baaden høres.

Henrik Madsen raaber da til mig: „Aa Herre Gud, hvor er min Fa'er?“ nemlig Mads Henriksen, som tillige med mig stod agter i vor Baad med udstrakte Hænder for at tage mod Stød, da Redningsbaaden kommer ned paa os.

Han, Mads, bliver ved Stødet kastet baglænds ud over den ene Side af Stævnen, jeg over den anden.

Jeg op og ind igen og vil stadig skyde Redningsbaaden fra os; thi Vandet strømmer allerede ind til os gennem den knuste Stævn, og Redningsbaaden hænger fast i os.

I det samme kaster en stor Sø os los fra hinanden.

Jeg blev hængende ved Forenden af Redningsbaaden, og Redningsfolkene, som var beskæftigede med at aabne Ventilerne for Vandet om Bord, havde nok ikke synderlig Lyst til at slæbe mig ind i Baaden igen. Med Hænderne havde jeg fat i Stævnens Pullert; men jeg gled mere og mere ned i Vandet, og til sidst var jeg saa tung, at jeg var lige ved at give los og befale min Sjæl Gud i Vold.

Da kommer der ud over Rælingen to kraftige Karle og tager fat. Men det var slet ikke mig, det gjaldt. *Min* Tur var ikke kommen endnu. Kun mærkede jeg, at jeg blev meget lettere.

Det lykkedes mig nu at faa mit forrige Tag med Hænderne; og saa kom endelig min Tur. De to samme Folk kom og gav mig en Haandsrækning, og fik hevet mig ind over Rælingen.

Da jeg kommer ind i Baaden og skal se mig om, saa staar min egen Broder dér ved Siden af mig. Det var ham, som havde hængt bag i Naken paa min Trøjekrave og gjort mig saa forskrækkelig tung. Han var sprungen til i det samme, som Baadene skiltes, og saa maatte han jo holde fast ved noget for ikke at drukne.

Det var nu det.

De andre ovre i vor egen Baad maatte gaa forud, for at holde Lækken saa meget som mulig over Vandet. De kom ogsaa lykkelig i Land $^{1}/_{8}$ Mil længere Syd paa.

Nu skulde vi i Redningsbaaden — thi dér var jo nu vort Logement — først se at faa Forbindelse med de skibbrudne, som vistnok maa have set paa alt dette med bange Øjne.

Det medtog lang Tid, men endelig fik vi da tre Mand af dem over i Baaden. Den fjerde blev staaende oppe i Vantet med Ansigtet vendt mod Land.

Saa beordrede Baadføreren mig til at gaa op og hente ham ned fra Vantet; men dette var nu umuligt for mig med Storstøvlerne fulde af Vand og saa udmattet, som jeg var, af at hænge saa længe i Hænderne alene, og oven i Købet med en Mand paa Ryggen.

Baadføreren gik da selv op efter Manden i Vantet. Det var Kaptajnen; han stod øverst oppe ganske stivfrossen.

De var nemlig alle fire før Sammenstødet af Baadene krøbet helt ned, saa langt de kunde komme ad Riggen. Men da vi blev paasejlede, skreg de meget sørgeligt, de Stakler. Nu maatte de, med Kold-

brand i Hænder og Fødder, tilbage til deres Plads igen højere oppe.

En Mand var af Styrtesøerne skyllet over Bord. De tre fik vi som sagt over i Redningsbaaden. Men Kaptajnen kunde Baadføreren ikke faa bragt ned; han maatte nøjes med at fastgøre en Ende om den stivfrosne Mand.

Vi halede alle Mand i Linen, men han deroppe stod som fastgroet i Rigningen. Saa var der intet andet at gøre end at kappe Linen og ro i Land med de tre, som trængte haardt til Lægehjælp.

Da vi kom i Land og var bleven forenede med Folkene i vor, den sønderslaaede Baad, saa' vi et underligt Syn derude paa Vraget. Kaptajnen slap nemlig Vantet med Hænderne, og hang nogle Minutter i sine Fødder, favnende op efter sig, som vilde han have fat igen. Men saa gik Fødderne los, og han faldt i Søen og drev Syd paa.

Havde vi blot haft en Baad, der var brugelig til Roning, saa havde vi prøvet paa at bjærge ham. Nu maatte vi sørge for at bjærge os selv og de tre Stakler, som vi havde hos os, tilbage til Skagen.

Det var ikke saa lige endda. Stormen rasede lige imod, Frosten var haard, og alle var vi gennemblødte fra øverst til nederst. Kristen Madsen, som var med i Redningsbaaden, var gaaet med Skibsfolkene op i Klitten i sit Hjem. Ham kunde vi ingen Klæder faa hos; men han overlod os en Flaske Brændevin for Betaling. Vi søgte da hen til hans Nabo lidt Østen for, og dér blev vi hjulpne, og jeg fik til Eksempel et Par Underbenklæder og et Par Strømper, som rigtignok var nær slidte. Men de var dog alligevel bløde saadan at have ved Benene; og tør Halm i Storstøvlerne fik vi ogsaa, og nu var vi helt vel tilpas, og Turen gik til Skagen, som vi naaede ved Aften.

For dette Foretagende fik vi hver fire Mark af Konsulen. Regeringen betalte Skaden paa Baaden, samt Dræg og Line. —

Jeg, for mit Vedkommende, kan ikke nægte mig Fornøjelsen af at gentage denne Passus:

4 — skriver fire — Mark for et Døgns næsten uafbrudte Anstrengelser, i Livsfare, for at frelse tre Mænds Liv!

I Sandhed, det er just ikke Dusøren, der skal drive disse kække Folk til Værket. Naar en Familjefader i Hovedstaden spiser til Middag med Kone og et Par Børn paa et offenligt Sted, giver han Opvarteren noget lignende i Drikkepenge. —

Efter Hannoveraneren kommer en norsk Brig „Oscar", hvorfra Mandskabet ved Nattetid i en forrygende Snestorm og med farlig Strøm bliver bjærget under særlig store Anstrengelser. Herfor — som for flere af de foregaaende Forsøg — tilflyder der Lars Kruses Fiskerbaad en Belønning af vedkommende Regering. Disse Belønninger blive stadig nævnede, men deres Størrelse bliver ikke anført.

Beskedenhed er maaske Grunden. Undertiden nævnes de, som „en liden Pengebelønning".

Nr. 7 er det danske Barkskib „Stille", der ligesom Nordmanden strander paa Revet i en rygende Storm med Hagl og Sne.

Flere Baade gaar ud; Lars's er den første. Redningsbaaden søger at støtte Foretagendet, men Stormen og Søen er saa svær, at Baadene ikke formaa at ro i Land igen, men maa hales ind ved Tove og stærke Liner.

Der følger flere Redningsforsøg, men det mest skæbnesvangre, og det, som for Lars Kruses Vedkommende er blevet hans mest lysende Daad, var den Gang, da den svenske Brig „Daphne" den 27de December 1862 strandede i stærk Storm af V. Nordvest med svær Sø og Strøm paa Skagens Nordside.

Navnet „Daphne" har en hel Saga efter sig paa Skagen.

Det har fremkaldt det eneste kunstneriske Mindesmærke paa Stedet, et Relief i Sandstensramme, indsat i den lille Kirkes søndre Mur, hvorved den kunstneriske Evne har været ringere end den gode Vilje, men som dog for de lidet forvænte Naturbørn heroppe, saa langt fra Kunst og Kultur, paa en smuk, naiv Maade kan bevare Mindet om Mandsdaad og ægte, uforfalsket Kristenkærlighed igennem de kommende Slægter.

I Sandstensomfatningen findes indhugne disse Ord af den gamle Evangelist, som mere end nogen anden lagde Vægten paa Følelsen og Hjertet: Ingen haver større Kærlighed end denne, at En sætter sit Liv til for sine Venner!

Med disse Ord som Valgsprog vil Lars Kruse en Gang kunne risikere den store Baadfart, hvorfra ingen Baad vender tilbage, for at fortælle om et Hvor eller Hvordan.

Begivenheden, med dens tragiske Katastrofe, ikke mindre end det hensynsløse, fast æventyrlige Mod, som derved lagdes for Dagen, fortælles i sin Simpelhed saaledes hos Lars:

Saa snart Strandingen var meldt, begav jeg mig til Nordstranden med to andre Mænd. Da vi kom til Stedet, saa' vi, at Redningsbaaden allerede laa paa læ Side af Skibet. Baaden havde dog ingen Forbindelse med Skibet, og Søen brød i et væk over den. Den daværende Byfoged kom og bad mig tillige med flere tage en Vogn og hente en Fiskerbaad, som stod paa Stranden en Fjerdingvej borte, Øst for Strandingsstedet. Da Folkene ved Redningsbaaden, som var gaaet i Land efter det forgæves Forsøg, saa' at vi nærmede os paa denne Maade og havde noget i Sinde, gik de ud igen. Den ene driver jo altid den anden frem. Fire af det faste Mandskab gik fra Redningsbaaden efter det første Forsøg, og fire andre traadte frivillig i deres Sted. De kom da ogsaa godt ud anden Gang over Revlerne og fik

Forbindelse med Skibet. Men da de haler ind imod Skibet, og allerede har faaet en af Skibsbesætningen ned i Baaden, kæntrer denne i en overmægtig Sø.

Straks løb vi til, som stod omkring vor Fiskerbaad paa Stranden, og gav os til at sætte ud. Men der sprang saa mange i Baaden, at den fyldtes endnu paa selve Havstokken med Vand, og inden vi fik den lænset, var det hele forbi derude med Redningsbaaden. To Mand kom levende i Land; alle de andre drev ind som døde med Undtagelse af en Mand, som havde faaet Redningsbæltet revet af sig, og saa den ene af Skibsfolkene, som de havde frelst ned i Baaden. De to kom aldrig til Syne mere.

Af disse Folk, som druknede dér lige for vore Øjne, vare de 7 Familjeforsørgere. Og man véd jo, hvad det betyder for os paa Skagen.

Saa snart vi paa Stranden var kommen os en Smule af at se paa denne store Ulykke, blev der affyret Raketter, som ogsaa bragte Forbindelse til Veje med Skibet. Men Besætningen derude syntes ikke at kende til Anvendelsen af Raketten og Linen, eller de var saa forfærdede over det skete; det blev, nok sagt, til ingen Nytte.

Nu gjorde Ejermændene til den Baad, jeg havde hentet, og som var fra Vesterby, et Forsøg. Jeg gik ikke med den Gang; thi der var mer end nok, ja altfor mange, som vilde ud.

De naaede ikke ud. De tørnede imod den Trosse, som ved Raketten var bragt ud til Skibet, og fik ved denne Lejlighed en Mand af Skibsfolkene, som entrede ned ad Trossen, ind i Baaden til dem. Nu var de lige ved at kæntre, men fik vendt Baaden i sidste Øjeblik og naaede Land.

Straks gik de hjem; de havde nok; og Aftenen faldt paa.

Jeg, som tænkte paa at gøre et Forsøg, stod da og talte med flere derom. Ingen havde dog ret Lyst. Til sidst fik jeg dog 2 Mand fra Højen og 6, foruden mig selv, fra Skagen samlede til Foretagendet.

Saa gik vi ud, kom lykkelig over Revlerne og kastede vore to Dræg paa Siden af Skibet, omtrent dér, hvor Redningsbaaden var kæntret. Jeg befalede nu Folkene at holde godt fast i vore to Drægliner for ikke at komme for nær til de styrtede Master, der laa et Par Favne i Læ af os. Som sagt, saa gjort.

Straks faar vi tre Mand, nemlig Kaptajnen, hans Søn og en Mand til ned i Baaden hos os; men i det samme tvinges Baaden i den malende Strøm paa Siden og skal til at kæntre.

Det var just i det Øjeblik, da Solen gik under, og der hørtes Jammerskrig i Baaden, og Kaptajnen laa og bad med foldede Hænder, og i Forstyrrelsen slipper de to Mand den agterste Drægline, som de skulde holde i for ikke at komme Vraggodset for nær. Det var nu en

Guds Lykke, at de gjorde det. For, idet de slipper, rejser Baaden sig op paa ret Køl; og det havde den ikke gjort af sig selv, om ogsaa vi alle Mand var sprungen op i den luv Side for at tvinge den; hvad vi allerede forsøgte paa.

Saaledes gaar det tidt, at man i Forstyrrelse gør det rette; men undertiden kan det jo rigtignok ogsaa slaa fejl.

Vi fik de tre bjærgede Folk bragt agter i Baaden og laa for det ene Dræg svajet op med en Line paa Skibet. Altererede var vi, og vi turde ikke lægge helt ind til Skibet, men vi raabte til Folkene om Bord, at de skulde stikke Linen om Livet paa sig og springe i Søen. Men de vovede ikke at gøre det. De skreg ynkeligt og jammerligt, da vi endelig forlod Skibet for at søge Land. Vore Dræg og Liner mistede vi.

Nu kunde der ikke udrettes mere, førend Maanen kom op hen ad Kl. 10. Vi trængte alle haardt til Mad og Drikke og tørt Tøj, og vi løftede Baaden op og gik til Byen. De to Mænd fra Højen gik hjem med mig, og jeg sagde dem, at jeg ikke kunde faa ud af min Tanke, at vi jo ogsaa skulde bjærge Resten af Besætningen.

Da vi havde vederkvæget os, gik jeg ind til vor gamle Købmand og Gæstgiver Brøndum og bad ham laane mig tvende Dræg, hvad han ogsaa straks gjorde. Liner havde jeg selv, og nu gik Turen paany til Nordstranden.

Da vi kom dertil, var Klokken henved 10, og Maanen skinnede just frem over de lave Skyer og varslede os Lykke til Foretagendet, hvilket jeg ogsaa selv ventede. En Baad var der allerede paa Stedet. Den var kørt derud fra Højen, og Forbjærgeren var ved Baaden med en Mand af hvert Selskab, i alt henved halvhundred Mand. De var ved at sætte Baaden ud, men saa snart Forbjærgeren saa' mig, sagde han, at det var bedst, at Lars Kruse kom til med de Folk, som han havde med sig fra Byen, da vi nok bedst kendte til det fra om Eftermiddagen.

Naa; vi sprang i Baaden, og alle de halvhundred Mand skød os fra Land og raabte Held og Lykke! da vi gik igennem Søen. Vi kom rask over Revlerne, og ingen af os tænkte nu længer paa den Fare, vi havde været i for nogle Timer siden. Vi kom paa Siden af Skibet; vi kendte jo dets Stilling, og intet havde forandret sig heri, og heller ikke Strøm og Sø; den sidste var maaske taget lidt af. Vi bjærgede de øvrige af Besætningen, kom lykkelig og vel tilbage, og da vi var i Landingen, tog hele Strandens Befolkning os og løftede os højt op paa Land med et stort Hurra! —

Saa vidt Lars Kruses Meddelelse om denne Begivenhed.

Jeg vil blot bede, at man for Oversigtens og Værdsættelsens Skyld tager denne Stranding for sig igen i dens Hovedlinjer.

Der meldes Stranding. Redningsbaaden med dens faste Folk, hvortil Lars altsaa den Gang ikke hørte, møder paa Stranden og gør et forgæves Forsøg. Imidlertid har Lars Kruse hentet en Fiskerbaad. Derved opfordres Redningsfolkene til at gaa ud igen. Baaden kæntrer, dens Besætning drukner i deres Paasyn, som staar paa Stranden, og som ikke kan faa Fiskerbaaden hurtig nok ud, da kun altfor mange vil med for at frelse Kammeraterne. Man kan tænke sig, hvilket Indtryk en saadan brat Død af mange iblandt de dygtigste Folk paa Stedet efterlader sig.

Saa gøres der, under det umiddelbare Indtryk af Skræk og Bestyrtelse, et nyt, forgæves Forsøg med Fiskerbaaden. Lars bliver i Land; Baadens Ejer vil selv styre. De ere lige ved at kæntre i den forfærdelige Sø óg Strøm, og Baaden vender tilbage med uforrettet Sag.

Lars Kruse faar 8 friske Mand med sig og gaar ud. De bjærger tre af de skibbrudne, men kæntrer i Braadsøen og skal lige til at gaa til Bunds, da Baaden ved et Tilfælde rejser sig. Nu griber Angsten selv dette Hold af Slagkæmper, og de gaar i Land. Det er, som om Havet i Dag ikke kan faa Ofre nok. Lars erklærer selv, at de var „altererede“ dengang, og han har siden fortalt, at han allerede havde befalet sin Sjæl Gud i Vold. Imidlertid: han har ikke saa snart faaet fast Grund under Fødder igen, førend han beslutter at frelse de endnu om Bord værende paa Vraget. Man styrker sig med Mad og Drikke, med nye Dræg og Liner, og da Maanen staar op, staar Lars og hans Folk igen paa Stranden lige overfor Brændingen og Revlens Bytte derude. Han gaar ud igen og bjærger hele Besætningen, og han „løftes med Hurra højt op paa Land“, da han vender tilbage.

Der er endnu en lille Biomstændighed, som er værd at tage med. Ingen af disse Folk, som her vover Livet og som lægger ligefrem Hestekræfter til ved Arbejdet med at ro op imod Søen, har været i Seng den sidste Nat. Det er tredje Juledag, at „Daphne“ strander. Anden Juledag samles hvert Aar de forskellige Fiskerselskaber hos deres respektive Formænd. Der bliver da talt, sunget og skaalet den meste Del af Natten. Det er kun denne ene Gang om Aaret, at disse Mennesker ret slaar sig løs. Saa strander Skibet, og Skagboerene maa som sagt uden forudgaaende Søvn og Hvile lægge alle Kræfter til, og maaske endnu et Overskud.

Jeg har ved Lejlighed prøvet at tage en Aare med i disse Baade her paa Kysten; selvfølgelig ved dagligdags Ture og i nogenlunde Magsvejr. Jeg kan erklære, at Baad og Aare ligne hinanden, og at begge fordre en Ryg og en Arm; som ikke just ligger for et Hovedstadsmenneske.

For denne Daad blev Lars Kruse tilkendt Dannebrogstegnet; hvorom nærmere i det følgende. Han fik ikke denne Orden og har ikke faaet den senere. Han fik derimod Sølvmedalje af den danske Regering, og han og hans Folk fik en Pengebelønning hver af den svenske Regering.

Hans 10de Redningsforetagende med Fiskerbaad er en engelsk Brig, som strandede paa Revet. 800 Favne maa de ro ud imod den svære Sø, og da Baaden fyldes med Vand og er synkefærdig, maa de tilbage i Land, løfte Baaden og *bære* den — ikke ulig de gamle Normanner — fra Sydsiden over paa Nordsiden af Stranden, og derpaa atter ud i Kamp med den voldsomme Sø. En anden Fiskerbaad kommer til og assisterer dem. Arbejdet er svært; Folkene derude paa Vraget maa springe i Søen og hales om Bord i Baadene med Liner. „Vi naaede endelig, begge Baade, i Land med hele Besætningen, paa Kaptajnen nær, der stod højt oppe i Vantet og bandede og var beruset. Ham kunde vi ikke faa med os; men senere paa Dagen, da vi havde hvilet og skiftet Tøj efter den strenge Tur, gik vi ud og hentede ham. Nu havde Ydmygheden faaet Plads hos ham; og vi fik ham ned i Baaden og i Land.“ —

Det er kort og godt, og — overordenlig betegnende for disse brave Folk. Man tager ikke alene de af Rædsler, af Sult, af Koldbrand viljeløse Stakler fra Vragene; man tager dem endogsaa *mod* deres Vilje, berusede, dyriske under Overanstrengelsen eller Haabløsheden, og fører dem fra Døden tilbage til Livet — og maaske til Afholdenhed.

Atter kommer en dobbelt Redning. Det er den 11te og 12te. En hollandsk Skonnert er strandet Nord for Skagens Fyr med Storm af Vest, Tykning og høj Sø: —

Da Strandingen blev meldt, længe før Dag, tog jeg en Fiskerbaad fra Byen og sejlede, til vi kom ud for Fyret paa søndre Side. Her gik vi i Land, da en af mine Folk vidste Besked om, at der var en Fiskerbaad ved Strandingsstedet. Vi gik da tværs over Land, satte Baaden, som stod der, i Søen, og roede ud over Revlerne til Skibet. Det lykkedes under store Besværligheder at faa hele Besætningen over i Baaden, og tillige Kaptajnens Hustru og tvende Børn. De skreg, de smaa Stakler.

Redningen medtog længere Tid paa Grund af Mørket og den høje Sø. Da det dagedes lidt, kunde vi skimte Folk, som løb langs Stranden og vinkede med Lanterner og raabte højt. Jeg anede ikke, at det var mig, de mente, og vi forblev derfor ved vort Arbejde, til vi havde faaet det sidste Menneske ned i Baaden. Saa roede vi i Land.

De, der raabte, var mine egne faste Redningsfolk, som vilde lade mig vide, at der var en Stranding c. 1 Mil Vest for Højen, og de

kunde ikke komme af Sted med Redningsbaaden, da jeg havde Nøglerne til Skuret i Lommen for det Tilfælde, at vi ikke kunde komme Hollænderne til Hjælp med vor egen Baad. Nu gik Turen sporenstregs ad Redningshuset til, medens nogle tog sig af de skibbrudne og førte dem til Byen. Men da vi kom til Skuret, havde Folkene allerede brudt Portene op, og var allerede langt borte med Baad og Heste.

Jeg bag efter, saa stærkt jeg kunde, ad Højen til; og i Klitterne naaede jeg da Vognen med Redningsbaaden og mange Folk med den. Da vi var kommen til Højen, kunde Hestene ikke mer, og vi maatte spænde et Par til foruden; thi i Galop maatte det gaa den lange Vej ad Stranden, for at Hjælpen ikke skulde komme bag efter. En af mine Folk, som havde været forude ved Strandingsstedet, kom nu til og sagde, at der var Folk endnu derude paa Vraget, men Skibet var stærkt truet. Vi piskede paa de arme Dyr, og vi løb og skød paa og gjorde os den muligste Flid; men da vi omsider naaede Strandingsstedet, var Skibet sønderslaaet.

Jeg kunde dog se tre Mand siddende paa et Vragstykke derude. En Fiskerbaad fra Højen med samt Redningsbaaden fra Kandestederne var der paa Pladsen. Den sidste havde alt gjort et forgæves Forsøg, og dengang var endnu hele Besætningen paa Vraget. Nu stod de og løftede Baaden ud igen, da vi kørte forbi dem. Men straks gjorde vi Folk fra Skagen Holdt, og tog vor Baad af Vognen og satte den i Søen. Da kom Formanden for den anden Redningsbaad og hans Folk hen og sagde: Naa, det er Lars Kruse! Og de hjalp os at skyde vor Baad ud, men sagde tillige til mig, at det var umuligt at redde disse tilbageblevne.

Men forsøge det *vilde* vi, og vi kom ogsaa lykkelig over alle Revler ud til Vraget. Der var nu kuns en Mand tilbage af Besætningen. Han sad paa et Stykke af Dækket i en bøjet Stilling. Vi trode ham død, da vi raabte flere Gange til ham, forinden vi kunde se, at han rørte sig, mere end netop hvad Søens Bevægelse frembragte. Det gjaldt da om, hvorvidt vi kunde holde os saa nær ved den Stump Vrag, hvortil han havde fastgjort sig, uden at risikere, at Baaden blev knust af de omdrivende Vragstykker, som satte haardt ind paa os og enkelte Gange blev hængende i vor Ankerline.

Med megen Anstrengelse holdt vi os dog saa nær ved ham, at vi kunde tilkaste ham en smækker Line, som var saa heldig at falde lige over Hovedet paa ham. Derpaa raabte vi, at han skulde gøre Linen fast om sig, hvilket han ogsaa gjorde; thi der var nu kommet ligesom Liv i ham ved det, at han saa' os og vore Anstrengelser.

Men endnu kunde vi ikke komme til at hale ham til os, fordi Enden af Trossen i Faldet havde faaet fat i de knækkede Dæksplan-

ker og sad deri som i en Skruestik. Dette mærkede han dog selv, førend han gjorde sig løs fra Vraget. Med venstre Haand holdt han sig fast; den højre Haand stak han i Lommen og drog en Kniv op, som han puttede i Munden og vristede Bladet op paa med Tænderne; og saaledes kuttede han Linen over, som sad fast i Vraget. Hvoraf man kan se, at det gamle Ord har Ret, som siger: God Kniv i rette Tid redder mangen Sømands Liv!

Nu skulde vi netop til at hale ham til os, men da kommer der et svært Stykke af Skibets Køl skydende op og lægger sig tværs over vor Drægline. Saa maatte vi stikke en ny Line i Enden af den anden, og drive saa langt bort, som Linen vilde række, inden vi kunde blive klar af dette Vragtræ. Endelig halede vi atter op til ham, og jeg raabte: Giv los! hvilket han ogsaa gjorde, idet han nu holdt Tampen af Linen i venstre Haand og havde surret Linen flere Gange rundt under Armene. Og saa fik vi ham endelig gennem Vandet op og ind i Baaden.

Jeg lagde ham straks paa Maven over en Tofte, da han var bleven fuld af Søvand, medens vi halede ham til os, fordi han stedse havde sin Kniv imellem Tænderne. Og jeg døjede nok med at vriste den ud af Munden paa ham, saa fast bed han i den.

Vi stak nu vore Dræg fra os, og satte mod Land, hvilket vi lykkeligt naaede med den sidste Mand paa Vraget.

Det var Skonnertbriggen „Ann“ af Aberdeen, og den strandede 8de Maj 1867 tre Fjerdingvej Vest for Højen, og den var straks efter bare Pindebrænde.

Disse Lars Kruses Beretninger interessere mig — jeg vil ikke fragaa det — netop ved hele deres Jævnhed i Foredraget, ved den sikre Hensætten af Detaillerne, ved den Ro og tillige Højhed over Stilen, som for mig har noget Homerisk ved sig. Selv de ensformig tilbagevendende Ord og Stedbetegnelser støtter, synes mig, denne Sammenligning. Men andre kunde jo synes anderledes, og jeg skal ikke sætte en mere fordringsfuld Læser paa nogen længere Taalmodighedsprøve. Idet jeg for øvrigt henviser til den af Indenrigsministeriet aarlig udgivne, trykte „Beretning om vort Redningsvæsens Virksomhed“, vil jeg kun tillade mig at afrunde disse Skildringer af min Vens mangfoldige Redningsforsøg med hans sidste „Indberetning“ af yngst Dato, som direkte er tilstillet mig. Det forekommer mig at være en smuk Afsked med Billedet af denne, endnu i sin fulde Kraft og menneskevenlige Mission virkende Mand fra den fjerne Strand.

Hans Brev lyder saaledes:

„Den 10de Oktober 1875. Klokken Et om Natten blev jeg purret ud af nogle Mænd her fra Byen, som mente, at der maatte være

et Skib strandet paa Nordsiden af Skagen, hvor der saa's Nødblus. De spurgte, om jeg havde Lyst at følge med paa Nordstranden?

Jeg var færdig med det samme, og stak kun Nøglen til Redningshuset i Lommen, i paakommende Tilfælde, hvis vi ikke skulde kunne komme ud med nogen Fiskerbaad.

Vi begav os paa Vejen til Nordstranden, i alt 7 Mand. Vinden var Sydost med rygende Storm og Bælmørke.

Da der ingen Baad fandtes ved Strandingsstedet, vidste jeg, at der stod en paa Nordre Side af Revet, og derfra vilde det blive lettest at ro Baaden ud i Læ af Revet, da der var svær Sø paa Land.

Vi 7 Mand begav os derud, skønt vi havde en Fjerdingvej at gaa, og vi satte hurtig Baaden i Søen og rode over Revlerne, hvilket gik saa vidt godt; og nu gik vi for Vejret væk uden Master og Sejl op til Strandingsstedet, hvor vi kastede vore Ankerdræg lidt Nordost for Skibets Agterende. Men herfra kunde vi ikke faa Forbindelse med Skibet, da Strøm og Storm var paa det højeste, og i dette Bælmørke og i de svære Braadsøer, som overskyllede Skibet. Der var derfor ikke andet for os at gøre, end at lette vore Dræg og se at komme nærmere til Skibet. Vi tog da Dræget, og nu rode vi, alle Mand og med vore yderste Kræfter, over en hel Time, for at føre Dræget syv eller otte Favne længere op imod Vind og Strøm. Endelig kom vi dog saa nær, at vi fik fat i en Lodline, som Folkene tilkastede os, og hvorpaa de havde stukket en tyk Trosse. Denne halede vi til os i Baaden, og saa blev der sat tre af vore kraftigste Mænd til at holde Baaden fri for at tørne. Den syvende Mand skulde styre Baaden ret i Søen.

Men saa kommer der en voldsom Sø og kaster Baaden langs Siden af Skibet helt forud under Ankeret, saa vi straks tænkte, at vi var knust. Men vi slap dog med Baaden fuld af Vand; hvorpaa vi lensede den og takkede i vort stille Sind Vorherre, at vi slap med Skrækken.

Nu begyndte det at dages, og det satte nyt Liv i os, og hver Mand paa sin Post, og vi halede os ind til Skibets Styrbords Laaring, hvor Besætningen havde klynget sig sammen.

Men atter kommer der en forfærdelig Sø, saa voldsom, at Baaden stod ret op paa Enden, og alle Aarerne blev kastet ud, skønt de laa i en halv Alen høj Jerngaffel. Til al Lykke kom ingen af os til Skade, men travlt fik vi med paany at lense Baaden for Vandet og med at bjærge Aarerne, som laa langt Agten for os.

Da vi var færdige hermed, holdt vi Skibsraad, hvad vi nu skulde gøre. Men da jeg har hørt fortælle, at alle gode Gerninger skulle prøves tre Gange, saa siger jeg: Lad os forsøge det tredje Gang med!

Og saa bandt vi alle vore Aarer sammen med Lodlinen, og kastede dem udenbords, at de hverken skulde tage Skade selv, eller skade os ved at ramle om Hovedet paa os; og nu var det høj lys Dag.

Saa halede vi igen ind imod Skibet, og fik Besætningen ned i Baaden, paa 2 Mand nær. Saa fik vi atter en voldsom Sø, som kastede os langt fra Skibet, og Forbindelsen gik fra os, og meget Vand kom i Baaden.

Atter lensede vi Baaden, men nu var vi aldeles udmattede og de, som stod ved Linerne, havde store Huller i Hænderne, og imidlertid saa' vi Redningsbaaden blive kørt ned til Stranden.

Saa vender vi da Baaden for at søge Land. Men da vi er et Stykke Vesten for Skibet, bliver vi ramt paa den yderste Revle af en Braadsø, som kastede mig fra Roret og slog vore Roertolle itu og knækker Aarer, og fylder Baaden med Vand.

Men til vor Lykke førte samme Sø Baaden saa langt indenfor Revlen, at den næste Sø ikke naaede os med sin fulde Kraft, men dog gik over Baaden agter. Og nu raabte jeg til de bjærgede Skibsfolk, at de skulde springe forefter i Baaden, saa at Vandet kunde dele sig. Da blev der alvorlig taget fat med Pøse og alting, for at lense os; ellers havde vi kæntret.

En Baad blev nu hurtig sat i Søen inde paa Stranden og bemandet med Folk for at komme os til Hjælp, medens vi laa herude og lensede os; men vi kom dog i Land heldigt, og saa snart jeg var kommen paa Stranden, løb jeg ned til Redningsbaaden, som stod $^1/_8$ Mil længere Øster paa. Undervejs mødte jeg Opsynsmanden, som ventede paa mit Komme og spurgte mig, om der var flere Folk om Bord i Skibet.

Jeg svarede ham: Javel er der 2 Mand endnu derude, og vi skal saa hurtig som mulig ud med Redningsbaaden!

De var allerede ved at sætte den i Søen, da jeg kom derned, og nu gik jeg tillige med to af mine Folk, som havde været ude med mig om Natten, af Sted med Baaden. Vi kendte jo bedst Stillingen af Skibet og alt det andet, og trods det haarde Vejr fik vi da ogsaa bjærget Kaptajnen og Styrmanden derude og kom lykkelig i Land med dem.

Men denne Redningstur medtog ti Timer.

Og jeg tror nok, at man tør kalde det livsfarligt for sit eget Liv.

Ved Fiskerbaaden fik vi skænket 10 Rigsdaler hver af Danmark." —

Lønnen.

Man banked en Dag paa Himmerigs Port. —
Giv Tid, go'e Venner; jeg kommer, jeg kommer!
St. Peter søgte i alle sine Lommer,
Saa fandt han omsider det store Knippe,
Og hinked til Døren, og lukkede op; —
Dér stod foran Porten en ventende Trop.

St. Peter bukked, og bukked igen:
Standspersoner, fornemme Mænd.
Først en Herre med Nøgle paa Bag;
Han maatte ind — en selvfølgelig Sag.
St. Peter frittede ikke engang
Om Adkomstbeviset, Entrébilletten;
Han bukkede dybt og tog til Kasketten, —
Han skotted til Bagen, hvor Nøglen hang.

Den næste var en med Guldsnit paa Kraven,
Han gik med en synlig Bor'mester i Maven;
Øjet var fromt, men Munden bister,
Han følte sig næsten som en Minister.
St. Peter veg ham den snevre Gang.
En Dannebrogsorden paa Opslaget hang.

Og saaledes gik en anseelig Flok
Forbi den gamle, bekendte St. Peter,
Indtil han brød af med et kort: Det er nok!
Da var der kun Folk med Frakker tilbage,
Hvis Knaphuller mangled enhver Slags „Hage".

St. Peter vilde just lukke igen,
Da saa' han tilfældig til Siden hen.
Der stod en gammel, graaskægget Fyr,
Hvis Jakke var knappet stramt over Brystet.
Han syntes at vente. St. Peter lysted
Gerne i Døren en lille Passiar.
Han spurgte den ventende, hvem han var.

Aa, jeg er just ikke stort! var Svaret;
Og havde jeg vidst, det gik saadan til,
Saa havde jeg hellere Vejen sparet.
For Resten er vi nok af samme Stand?
Jeg er af Næringsvej Fiskermand! —

St. Peter rynkede Brynet lidt.
Respekt, min Ven; her spøger vi ikke!
Hvor kan ellers *Du*, som er saadan klædt,
Vente at blive for Herskabet stedt?
Det er lige netop, at *de*, som er gaaet
For nylig derind, har Adgang faaet! —

Den fremmede aabned med rolig Mine
Sin tyndslidte Jakke: Hvis Dingeldangel
Gør Sagen, saa har Du blot at befale! ...
Kanske kan jeg *nu* faa den Gamle i Tale? —

St. Peter stirred: Guds Død og Pine!
I har nok været i mange Batailler?
Tre — fire — fem ja seks Medaljer;
Brystet er fuldt. — De er vist General? —

Den anden lo: Bliv nu ikke gal;
General! ... nej, aldrig i Verdens Rige.
Brystet er fuldt, det er sikkert nok;
Ingen skal noget paa Modet sige.
Folk har jeg reddet i massevis,
Folk fra Drukning og fra Forlis.
Men Frakken er tynd; jeg har Gigt i Armen.
Jeg knapper min Frakke, — saa holder jeg Varmen! —

St. Peter aabnede Døren og hvisked
Ham ind i Øret: Hør, Kammerat;
Majestæten — forstaar Du — betroed mig, at
Han længtes en Gang efter *selv* at være
Den, som belønned Folk efter Ære.
Det er sket en Gang; Han har taget derinde
Et Kors fra den ene og hængt paa den anden.
Maaske — hvem kan vide — at Du er Manden
I Dag, naar Han tæller den sjette Medalje.
Men tys, kom ind, jeg maa lukke Døren.
Her render, ser Du, saa megen Kanalje! ...

Den Mand, hvem jeg har tilegnet disse Blade, og med hvem jeg en stormfuld Høstnat gjorde en for mig lærerig Spadseretur, vilde upaatvivlelig have været tilfreds med at have gjort Lars Kruses personlige Bekendtskab. Ellers vilde disse Blade heller ikke være blevet tilegnet ham.

Jeg erindrer, at der imellem os faldt en Ytring som: Vi ville aldrig lade os blænde af disse Herrers Retorik, af deres Fraser, af deres Stillen sig selv til Skue som dem, hvem Samfundet skylder væsenlige Forpligtelser. De ere ikke saa „store“, naar man ser dem nærmere efter. Navnlig tænker jeg mig dem altid i Negligé om Aftnen, lige førend de gaar til Sengs. Da ville Dhrr. vistnok være at faa i Tale, som man siger. Det er de færreste, som er Helte i Underbenklæder!

Jeg tror for Lars Kruses Vedkommende at kunne indestaa for, at han vil være ens, hvor og hvordan man tager ham. Væk ham op, just som han er falden i den sødeste Søvn oven paa Dagens møjsommelige Gerning; hvisk ham blot de Ord: Stranding — Livsfare! i Øret, og han vil staa paa Gulvet i samme Nu, klar til at gaa ud og kæmpe med Døden — om det saa skulde være i Underbenklæder.

Han er en fuldstøbt Mand, han er en Helt; og han har jo — Gudskelov —, som man har set, Kammerater hele Kysten over. Der er da noget, som en øjeblikkelig Tvivl om vor Tid og dens Slægt kan ty hen til og finde Rygstød hos. Der er en Slægt, en Race af Mennesker i vort lille Land, kastet hen midtvejs mellem to golde Have, som ligger inde med megen Kærne. Og iblandt disse Mennesker er Navnet Lars Kruse det, som betegner Slægtens højeste moralske og fysiske Udvikling, og som tillige er dens typiske Udtryk. Han er en Person i og for sig og tillige Racens Fællesmærke.

Hos ham er den Idé, der stærkere og svagere besjæler alle disse prøvede, men naive Gemytter, blevet, hvad man kunde kalde: hans fikse Idé.

Man er saa vant til at gaa lidt af Vejen for den Slags Idéer, til kun med Forbehold at ville godkende dem. Ja, jeg nægter ikke, man er berettiget til at spørge sig for i Tide, inden man indlader sig med Indehaverne. Jeg husker fra Hannover en stakkels rig Englænder, som hos en daværende Kunstner saa' et Maleri af en meget smuk ung Kvinde. Kunstneren paastod, at det var et „idealt“ Billed; han havde malet det ud af Hovedet efter et flygtigt Indtryk paa en Promenade. Englænderen købte det, og mente absolut, at dets Original maatte kunne findes, og han var fast bestemt paa i saa Tilfælde at gifte sig med den vedkommende unge Dame, — hun være sig hvem som helst. Det var *hans* fikse Idé. Den stakkels rige Englænder tilbragte to Aar med at gennemsøge hver Krog af det gamle Kongerige Hannover, stadig med Billedet hos sig. Endelig en Dag finder han den, som han mener maa være Originalen. Han frier, han faar et Ja; Brylluppet staar. Han fører sin Brud hjem til sit Hotel og — bliver gal, idet han ser Maleriet paa Væggen.

Naar i Modsætning hertil en Idé, som helt og holdent har be-

mestret sig en Mand, kommer utallige Mennesker til Gode; naar Personen er bleven en Samfundsbeskytter, der ikke jager efter et „ideelt“ Billed, for med Magt at knytte det til sin egen Vilje; naar han snarere glemmer sig selv for andre og bruger sin Vilje udelukkende i Menneskekærlighedens store Tjeneste: saa synes det, som om de høje Magter, hvem selv Havets Voldsomhed er underlagt, tog særligt Kig paa denne Mand og gjorde ham endnu ivrigere i Tjenesten ved at indgive ham en urokkelig Tillid til egen Sikkerhed dér, hvor han raader over saa mange Liv.

Paa en saadan Maade maa vel den næsten hensynsløse Iver, i Forbindelse med en enestaaende Dødsforagt, forklares, der karakteriserer alle Lars Kruses Redningsforetagender. Alligevel er han helt igennem saa meget af et Menneske, at han — ligesom Heltene hos Homer — ikke betænker sig paa at vedgaa Angst i Øjeblikket, naar Døden brøler, naar Brændingen styrter sig over ham. Han er for lidt af en Fantast til at være blind eller døv for Faren.

Naar den menneskelige Ærgerrighed virker saa velsignelsesrig og bærer saa hyppig Frugt, som den ses at gøre paa denne golde Strand, saa bliver den en Dyd.

Lars Kruse foretrækker absolut den større Bedrift i den større Fare ved sin egen og Kammeraternes mindre beskyttede, undertiden maaske tarveligt nok udhalede Baad. Naar Valget staar til ham, saa gaar han altid ud i en Fiskerbaad, fremfor i Stationens Redningsbaad. Som dennes faste Formand har han haft mange og drøje Ture nok, men han overlader Ministeriets trykte Aarsberetning at bringe disse til Kundskab i videre Kredse; sine Venner fortæller han kun om de farefulde Ture i egen Baad, og han synes i de senere Aar efterhaanden at have koncentreret sin Virksomhed ved privat Initiativ derhen til, at han *kun* gaar ud, naar der er øjensynlig Fare for Livet — saavel for deres, som sidder paa Vraget, som for hans eget og hans Stalbrødres i Baaden.

En saadan Mand er, som man kunde vente det, æret og agtet af Standsfæller og Kammerater. Man giver sjælden sine Følelser Luft i bestemte Ord eller Ytringer paa Skagen. Men naar saadanne falde ved enkelte, højtidelige Lejligheder blandt Fiskerbefolkningen, da udtales Lars Kruses Ros tydeligt nok; hvortil ogsaa kommer, at hans daglige Liv indenfor dets snevre, ensformige Grænser, mellem de fire Vægge og ude paa Stranden, er eksemplariskt, frit for de Lyder, der undertiden næsten af Nødvendighed kunne raade dér, hvor Klimaet er barskt og Arbejdet stundom fordrer overmenneskelige Anstrengelser.

Lars er en ansét og afholdt Mand blandt sine Ligemænd, for saa vidt dette Lighedspunkt lægges nedefter i det sociale Lag, hvoraf

Formanden for Redningsbaadens faste Mandskab i de stedlige Autoriteters Øjne ikke synes at kunne hæve sig, selv ikke ved en Række af heroiske Handlinger. Kan være, at han har, eller har haft, Misundere blandt sine Stands- og Kaldsfæller: han er, lige saa lidt som nogen anden, beskyttet mod de menneskelige Kaars Uregelmæssigheder. Hvor der er saa mange lysende Egenskaber til Stede hos en Mand, vil der visselig ogsaa findes Skinsygens eller andre „Sygers" Skygge omkring ham. Men, sælsomt nok, denne Skygge synes at pege op efter gennem de sociale Lag paa Stedet, og det har faaet Udseende af, at en og anden af de lokale Autoriteter, hvis egen Iver og Nidkærhed muligvis fordunkledes af den simple Fiskermand, paa sin Side i det mindste ikke har anvendt hele sin Iver for at forjage en Sky, der har formørket en Del af Redningsheltens virksomme Liv og undertiden er forekommet baade ham og hans nærmeste, at staa i et Misforhold til glimrende Bedrift og til saavel Udlandets som Hjemlandets Tilkendegivelse af Tilfredshed med udvist Bravour og Konduite.

Jeg er ikke den, der her ransager Hjerter og Nyrer. Efter min inderste Overbevisning, der deles af saa mange andre, er Lars Kruses Hjerte „prøvet Guld". Muligvis er vedkommende stedlige Autoritets Nyre et mindre prøvet Metal. Dette lader jeg henstaa, idet jeg ikke i mindste Maade tvivler om, at en blot forbigaaende Berøring af de faktiske Forhold vil hos vedkommende Autoritet kunne udvikle den resterende Varmegrad i Iver efter at dele Ret og Skel mellem alle, — uanset, om denne Gemyttets synkende Termometerstand kan bortforklares ved Stedets ugunstige Vejrforhold, afsides Beligghed, etc., etc.

Lars Kruse gemmer i en lille Syæske fem eller seks Medaljer med Baand af forskellige Nationers Farve og er endvidere Ihændehaveren af et Diplom som Æresmedlem af det store franske Redningsselskab. Han har, som alt bemærket i det foregaaende, ved mange Lejligheder for sig og sine Kammerater modtaget Pengebelønninger af Regeringer og af private; nogle af disse ere — i vore Øjne i det mindste — latterlig smaa; andre kunde maaske kaldes passende — i Modtagernes Øjne nemlig, og overfor disse brave Folks Kaar og Fordringer til Livet.

Men større Rolle end Medaljer, Diplomer og Pengegaver spiller paa denne afsides Strand og i disse Menneskers Bevidsthed Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Det er nu saa engang; og i Grunden ganske rimeligt og ganske kønt. Man synes i vore mere og mindre „menige" Sfærer endnu for Tiden at holde det simplere Sølvkors fortrinsvis i Ære; og ikke uden en vis Kulsviertro knytter man til dets Uddeling en Fortrøstning til, at vedkommende ogsaa i alle Maa-

der, ved personligt Mod eller personlige Fortjenester, har gjort sig værdig til at bære Ordenen. Ridderkorset stiller man sig maaske lidt mere tvivlende overfor — maaske *for* tvivlende. Men det hænger jo ogsaa højere oppe.

Nok er det, at Uddelingen og Modtagelsen af det ovennævnte Udmærkelsestegn sætter Gemytterne i Bevægelse her oppe saa fjernt borte fra Hovedstaden og Regeringens Glans; og især maaske, naar det er længe siden, at noget saadant er forefaldet, eller naar man mener, at der ved en og anden Lejlighed har været den gode, gamle danske Anciennitet eller andet lignende menneskeligt med i Spillet.

Da Meddelelsen om „Daphnes" Stranding og Lars Kruses Bedrifter ved samme Lejlighed udbredtes gennem Bladene, blev vor Helt uden Indstilling udnævnt til Dannebrogsmand. Udnævnelsen, altsaa gennem det paagældende Ministeriums Initiativ, stod nogen Tid efter at læse i „Regeringens Blad" ; altsaa sendte Venner og Kammerater paa Skagen Bladet og Lykønskninger op til Norge, hvor Lars dengang laa med et Fartøj. Han kom tilbage. Der var intet Dannebrogstegn. Han forhørte sig hos den lokale Øvrighed. Ordenen var sendt tilbage med en vedføjet, kort Skrivelse. Lars Kruse var ikke nogen „ærlig" Mand!

Hverken han eller hans Kammerater havde indtil da nogen Anelse om, at han ikke var det. Men Fiskere ere kun Fiskere, og Øvrighed er Øvrighed, selv saa langt borte, Norden for Lov og Ret, som man siger. Hine kunne fejle; denne aldrig. Der maatte altsaa „være noget om det med Lars" ! og nu begyndte for den daadkraftige, noget indesluttede, ærekære Mand et attenaarigt Martyrium, der drog den dybe Fure i hans Pande under Lammeskindshuen og lagde sig over hans Hus og Hjem, over hans eget og hans nærmestes Gemyt. Man véd, hvorledes sligt kan gnave og pine iblandt Hovedstadsfolk, hvor dog saa mangt og meget i det hastig pulserende Liv er lige saa mange Afledskanaler for Opmærksomheden, henvendt paa den enkelte. Men paa denne forholdsvis menneskefattige Strand, med de faa Begivenheder, og det snevrere, daglige Samliv, — paa denne Strand æder sligt sig ad den lige Vej, direkte ind i en stolt Mands Sjæl; og hemmelig Misundelse, og en og anden gammel Trætte, og Naturbørnenes Mangel paa Evne til at tage let paa Tingene, alt bidrager til, at Saaret stedse bløder — om end den barkede Næve er klemt med et Jerntag derover.

Der kom nye Medaljer. Den store Redningsmedalje i Sølv netop i Anledning af „Daphne". *Den* maatte han nok bære; og han maatte ogsaa bære en fransk og en tysk, foruden de foregaaende engelske. Dertil var han „ærlig" nok. Og Fiskerne udnævnte ham, som deres første og paalideligste og mest ædruelige og mest behjertede Mand,

til Hædersposten som Formand for Redningsbaaden. Og den indesluttede og dybt krænkede Mand drog Høst efter Høst og Vinter efter Vinter, ved Maanelys og i bælmørk Nat ud paa Havet for at gøre sit Navn elsket af og uforglemmeligt for alle Nationers Sømænd og Sømændenes kære i Hjemmet. Han søgte maaske, netop under Livsfaren, at dulme Smerten derinde, samtidig med at den ham iboende Drift ikke tillod ham at blive under Tag, naar Stormen tilraabte ham sit: Kom og kæmp med mig!

Men lige meget hjalp det. Ordenen kom ikke til Skagen igen. Og Lars Kruse, som rimeligvis er den stolteste Sømand, det mest ridderlige Hjerte, den mest prøvede Haand fra Blaavandshuk til Limfjordsindløbet ved Hals, han har ikke fortjent sit Hæderstegn, han er ikke nogen „ærlig“ Mand, han har maattet se Standsfæller af langt mindre, ja rent omdisputerlig Fortjeneste blive hædret fremfor sig selv, og naar han har spurgt, saa har en og anden svaret ham: Du kan jo dog vel nøjes med Medaljerne, bitte Lars! —

Jo, han har fortjent sit Hæderstegn! og: Nej, han kan ikke nøjes! Dette ene staar i absolut Strid med det andet.

Men jeg fører ingen Retssag, jeg fortæller kun min Helts Historie. Her er da den Begivenhed i hans Drengeaar, som, fremdraget af den lokale Autoritet fra en Forgængers Journal, har forbitret en Mands Liv fra hans treogtredivte Aar indtil Dagen i Dag, uden at det endnu i dette Øjeblik er faldet andre end Lægfolk og paa Skagen halvt fremmede ind at grave Historien op — netop til Lars's Retfærdiggørelse.

I det Herrens Aar 1844 sejlede fire Drenge, deriblandt den daværende 15 Aar gamle Lars Kruse, i en Baad ud paa Revlerne udenfor Skagens Strand. De opdagede paa Bunden et Stykke „Blaatræ“, Farvetræ, som de tog med sig i Land, og i deres juridiske Uskyldighedstilstand forsømte de at melde deres Fund paa Toldkontoret, og solgte siden efter Træet til en Bonde, som takserede Fundet til 28 Skilling i „danske Penge“ og gav dem 7 Skilling hver for deres Fund. Det faldt ingen af Drengene med en Tanke ind at betragte Sagen anderledes end, som om de havde taget en stor Fisk derude paa Revlen og afhændet den til den tilfældige Køber. Lars Kruses Ord har jeg, i det mindste for hans eget Vedkommende, herfor, og det er en Mand, hvis Ord er ham en Helligdom.

Drengene var glade over deres 7 Skilling og tog ikke i Betænkning at fortælle om denne heldige „Fisk“. Blaatræet laa paa Bondens Loft, og dér kunde det rimeligvis være blevet liggende til evige Tider i samme Forglemmelse som den lille Historie, men — Retfærdigheden vaager, og vaager dobbelt paa Skagen, hvor den maa passe nøje paa, for at den ikke skal aldeles udslukkes af Mangel paa Næ-

ring. En af Drengene tjente hos en Mand; denne Mand fik en Dag noget at gøre med Øvrigheden, Tjenestedrengen maatte vidne imod sin Husbond, og nu erindrede denne pludselig Blaatræet, og dette blev til et „Fund“ for vedkommende Autoritet. De fire Drenge blev kaldt for Retten; den daværende Øvrighed havde maaske en vis Lighed med vor gamle Bekendt, Birkedommeren hos Hostrup. Han syntes at sætte Pris paa at være en, som „kunde faa Folk til at bekende“. Drengene benægtede ikke; først nu erfor de, at de var strafskyldige, ɔ: ad en lille Omvej. Lars erindrer, at Forhøret omtrent gik for sig saaledes. Birkedommer Krans: I tog altsaa Blaatræet derude paa Revlen og solgte det og fik 7 Skilling for det hver? Drengene: Jo! Birkedommeren: Nuvel, et Stykke Blaatræ til 28 Skilling er ikke meget værd; men jeg sætter, at I havde fundet, i Stedet for Træet, en Jernkasse med Guldpenge i, saa havde I naturligvis handlet ligedan; I havde ikke meldt Kassen for Toldvæsenet; I havde beholdt den; I var maaske stukket af med den efter at have delt den. Aa, jeg kender Jer; I er de ugudeligste, de mest vanartige smaa Skælmer her i denne ugudelige, mest vanartige By i Verden; — men jeg skal vise Jer ... osv. osv. Rottingen blev bragt frem, og de fire unge Skagensrygstykker fik sig indprentet til yderligere Overvejelse Birkedommer Krans' Forhørslogik.

Dette er Historien. Ikke sandt: vi betragter den som en Farce, en Scene i et Lystspil, som var vor Hostrup værdig?

Men Lystspillets Ekspositionsscene har, i det mindste for den ene af de handlende Personer, faaet en kun altfor alvorlig Afslutning.

Eller vil der maaske komme en anden og glædeligere?

Der vil maaske komme en anden. Vist er det, at *selv om* en saadan Barndomsforseelse kan lovhjemles ved et Bogstav til Straf for den paagældende, saa er Forseelsen saa ringe og Straffen ligger saa langt tilbage, og endelig er der sonet saa tilstrækkeligt i et langt og uforholdsmæssigt daadrigt Liv efter Straffen, at Spørgsmaalet „ærlig“ eller „uærlig“, „sagesløs“ eller „straffet Person“ for den paagældendes Vegne kun i saa smaa, fjerne, udenfor Landevejen liggende Forhold kan opstaa og kan blive af afgørende Betydning i en Mands Liv.

Men det *er* opstaaet og det *er* blevet af Betydning, og derfor hører det med i Skildringen af denne Strands Forhold og denne Mands Liv.

Jeg har alt en Gang forhen bemærket, at jeg ingen Retssag fører paa min Klients Vegne. Jeg fortæller kun min Helts Historie for hans og mine Landsmænd. I en „Virkelighedsskildring“ bliver Detaillerne af Betydning. Jeg maa da se paa denne Sag i dens Detailler.

En Mand af Folket fødes og opvokser paa en fjern Strand, deltager i denne Strands strenge og haardføre Liv, kæmper for Udkommet, kæmper mod Strøm og Brænding, redder Menneskeliv i hundredevis, er agtet og æret af sine Ligemænd, og udfører endelig en — selv i disse Folks Øjne — glimrende Bedrift, hvorved pludselig det i hans Øjne store, fjerne, ophøjede: Regeringen, udstrækker sin Haand og viser ham det Hæderstegn, som man sætter højest iblandt hans Ligemænd og Medkæmpere. Haanden tages ligesaa pludselig bort. En mindre, men paa disse Steder ingenlunde lille Autoritet skyder den store Haand væk, og Manden erfarer i sit tre- eller fire og tredivte Aar, just som han staar i sin bedste og fuldeste Kraft, at der er et Tryk i Verden, som er stærkere end Søens, en Magt, der er mere ubønhørlig end Brændingens, og som lægger en tung Haand paa hans Skulder og siger til ham: Du er ikke nogen ærlig Mand, Lars! Han modtager Slaget, som han tidt har modtaget Søens Slag. Han er en Mand. Han retter sig, men der er fra nu af en Skygge over hans Øjne, i hans Pande en Fure, som han søger at skjule udad til ved stadig at bære den uldne Kabuds klemt fast om Panden. Overfor Hustru og Børn hjælper ingen Kabuds. De ser, hvorledes den stærke Mand lider i Tavshed. Han indvier fra nu af sit Liv, bortsét fra Pligterne mod de nærmeste, til en eneste fortsat Kamp mod Elementerne. Hver Gang han i den rygende Storm, fra det redningsløse Vrag har friet Mænd, Kvinder og Børn ud af den visse Død, og hver Gang Takken fra disse Øjne og Læber, det heftige, inderlige Tryk af disse mange Hænder har sagt ham: Du er en brav Mand! saa er der faret ham et Stik igennem Hjertet; thi paa hans Fødestrand, blandt hans Kaldsfæller, overfor de stedlige Myndigheder hedder det: Du er en uærlig Mand! Og naar han, i Lighed med Kammeraterne, vil tage til den nærmeste Købstad for som fri Mand i et frit Land at opfylde sine Borgerpligter, saa møder han igen dette Tryk, denne Magt i Skikkelse af den stedlige Myndighed, der siger ham, at han ingen borgerlige Rettigheder har: Du er en straffet Person, Lars!

Og han gaar hjem fra Valgurnen som en Mand, der har modtaget et Slag i Ansigtet. Og han kan ikke gengælde det.

Han begynder at gruble. Han er, som alle disse Folk langs denne Kyst, et loyalt og stilfærdigt Gemyt. Han farer ikke op i Hidsighed, endnu mindre tænker han sig en Uretfærdighed hos sine foresatte. Den blotte Tanke paa sligt bringer ham til paany at søge Søen og Farerne som den eneste, forbigaaende Befrielse for det Kryds af stridende Tanker i hans Hjerne, som hans simple, enfoldige Forstand ikke kan klare.

Han forstaar ikke, at Ømhed over Loven kan være saa stærk i en

Øvrighedspersons retsbevidste Bryst, at *den* alene er Foranledning nok til at grave en saa forsvindende Sag ud af en Forgængers Forretningsregister, og at denne Ømhed netop bringer Sagen frem paa *det* Tidspunkt af en Mands Liv, hvor dette Liv skal hædres eller — plettes for stedse. Paa de lange Fisketure, under Fragtfarterne og under Hjemmearbejdets ensformige Timer gaar han til Bunds i de ubetydeligste Omstændigheder, der kunde bringe noget Lys frem i det meget Mørke. Han finder endelig noget, et Møde, et tilfældigt Sammenstød, netop ved Hjemkomsten fra et voveligt Redningsforsøg, mellem ham og den „lokale" Individualitet, der bestandig gaar igen. Lars Kruse har vovet Livet derude for at bringe Dødens hjemfaldne Bytte i Land. Han vil ikke have noget at gøre med den forretningsmæssige Anbringelse af dette „Bytte" — her en strandet Kaptajn — i de af Autoriteterne bedst anbefalede Hænder. Lars Kruse bærer sig ad ligesom hine ideelle Løver i de arabiske Sagn, der nøjes med Æren af at have *jaget* Byttet, og som overlader dets videre Skæbne til Ørknens Schakaler.

Og om dette end er en Lignelse, der just ikke træffer blidt oppe i hin Sandørken, og om Lignelsen end maaske er altfor litterær for Lars Kruses Vedkommende, saa er det ikke desto mindre sikkert, at en lignende Forestilling er faret igennem den stolte og uafhængige Mands Hoved. Og den har styrket ham i hans egen Følelse af at være en overlegen Natur, som øver Menneskekærlighed for Menneskekærlighedens egen Skyld; og han faar ved denne Lejlighed et Syn paa Omgivelserne, der følger ham videre i den næste attenaarige Kamp, som han fører med sig selv, med sin Græmmelse og med Revlerne derude, under Bevidstheden om sin Mission, under denne hans fikse Idé — hvad man vil kalde det.

Han har nu paa sin Side ogsaa *fundet* noget: et Holdepunkt for hans Antagelse, at der dog er et og andet, som forklarer det forhen uforklarlige, Autoritetens Mangel paa Iver i den simple Mands Livs- og Æressag. Fra nu af, gennem Resten af de lange, med Arbejde og Daad betegnede atten Aar, bærer han bestandig Haabet oppe, at der dog kan komme en Lejlighed, hvor Trykket kan blive taget fra ham.

Haabet beskæmmer ikke sin Mand! Henimod Slutningen af Ventetiden er der en eller anden, ligegyldig hvilken, der ganske tilfældig giver den med Verden ukendte Mand paa den fygende Sandrevle et Vink om, at der er noget i Verden, som kaldes Æresoprejsning, og som enhver dygtig og hæderlig stræbende Person kan „søge" om.

Lars Kruse greb Pennen og søgte.

Hvorledes han søgte, og til hvem han henvendte sig, er af mindre Betydning. Størst Betydning for ham selv fik det, at den „lokale"

fornam, at der var Alvor og delvis „Verdenskundskab" bag Ansøgningen. I Mangel af andet Svar meldte sig en Dag en Udsending i Lars Kruses Hjem og traf Strandens Ridder og Helt ved sit Arbejde. En Seddel blev overrakt ham, hvorpaa stod skrevet, at Ansøgningen om den begærede Oprejsning for L. K.'s Vedkommende *ikke* behøvedes, da saadant var overflødiggjort allerede for længe siden ved Loven af den og den Dato 1868.

Lars Kruse læste Seddelen om igen, og saa' op paa Udsendingen.

Jeg er altsaa en ærlig Mand?

Fuldkommen!

Og jeg har været det den sidste halve Snes Aar, og maaske længer?

Hm! Ja—a ......

Der gik et stort, lyst Smil over den „ærlige" Mands djærve Træk, og da Udsendingen under nogen Forlegenhed, og med Hilsen fra vedkommende, udbad sig den skæbnesvangre Seddel tilbage, da forstærkedes Smilet hos den saa længe og saa haardt prøvede Mand, og med en Gestus af uendelig Lettelse, parret med overlegen Ro og Højhed, pegede han med sin venstre imod Døren, medens hans højre stak det lille Papir ned paa det uldne Bryst og trak Tørklædet godt til Rette derover.

Farvel og hils! —

Og saa? — *Lønnen?* spørger man ...... Blev han saa Dannebrogsmand? ......

Højstærede Læser! Du, som har vist min Helt den Opmærksomhed at have gennemløbet disse Blade, hvori Du ikke har funden, hverken nogen romantisk Roman eller nogen realistisk Novelle, og som maaske er bleven noget skuffet derved: Dig vil jeg svare med en Henvisning til en lille Artikel, som jeg for nogen Tid siden læste i et af de store, engelske Verdensblade, og oven i Købet et illustreret. Det var paa den Tid, da man ovre i Kanalen lagde Fundamentet til det nye Eddystone Fyr. Der blev i Artiklen fremhævet den ledende Ingeniørs Genialitet og Energi, personlige Mod og Snarraadighed ved dette vanskelige og farlige Foretagende. Men ved Siden af den ledende Overherre blev netop en mere „jævn" Mands lige saa store Mod, Snarraadighed, Foragt for Faren i Brændingen og Kendskab til de stedlige Forhold under disse Farer, fremhævet i maaske endnu stærkere Træk. Den var ret engelsk, ret angelsachsisk simpel og smuk, den Artikel, og ved denne „Havets Arbejder" randt mig straks min Ven Lars Kruse i Hu, og jeg følte med Stolthed, at vi havde Mænd af Folket, som kunde maale sig med de bedste blandt den engelske Race.

Snart vil det nye Eddystone knejse over Vandene og være en lysende Afviser for Grundenes Farer, paa samme Tid som Støtten vil være et lysende Mindesmærke om menneskeligt Snille, parret med menneskelig Udholdenhed og Sætten Livet ind paa et Foretagende.

Men selv Eddystone er ikke altid Frelser for Havets Vrede og Vælde. Der kan hænge Vrag og Menneskeliv paa dette Rev, og Kystens prøvede Befolkning derovre fra Stenkulsøen maa da ud i deres Baade og tage Kampen op dér, hvor Fyrtaarnet glippede.

Dette ledte min Tanke, og dernæst min Søgen, hen paa hele den store Litteratur af engelske Bøger om Redning fra Søen, som jeg under forskellige Titler, alle under Fællesmærket *the Life-boat*, kunde huske fra mit Ophold i Storbritannien, og som, at dømme efter Lejebibliotekets Eksemplarer, var slugt med Begærlighed af det engelske Publikum. Jeg læste igen nogle af disse Bøger, men — jeg foretrak den simplere Artikel i Journalform. Den virkede mere direkte paa min Sympati, maaske netop fordi den henstod uden nogen væsenlig novellistisk Kunst, i Modsætning til Bøgerne, hvoraf de fleste vare Noveller, og mange romantiske nok.

Skulde jeg maaske her have grebet fejl?

Jeg tror det ikke. Man vil rimeligvis tro mig, naar jeg siger, at det skulde have været mig den letteste Sag af Verden, at støbe Indholdet af dette lille Skrift om i mindst tre Fortællinger af spændende, melodramatisk Stigning, med Helt og Heltinde, Effekt, og navnlig en rørende Sortie.

Maaske havde jeg *derved* snarere opnaaet det, som jeg ønskede opnaaet for Lars Kruses Vedkommende: den endelige Løn for hans arbejdsomme Liv, Glæden oven paa den lange Ydmygelse.

Og dog — jeg er ikke vis paa det. Thi i den Form, hvori han her præsenteres min Læser, uden Tildigtning og uden Omskrivning, er jeg i det mindste nogenlunde sikker paa at have givet *ham selv*, saaledes som han er og saaledes som han viste sig for mig, tillige med hans egen Modsætning i vor litterære og industrielle Verden.

Her er han. Jeg har skaffet ham den Løn, jeg formaaede — foruden den, som hans Liv bærer i sig selv — ved at udbrede hans Navn i videre Kredse end netop Hjørring-Amt og Skagens Sogn. Det er Dig, min Læser, sammen med et Par Tusind andre, som skal sørge for, at han bliver dekoreret.

Og hvis han ikke bliver det, saa er Skylden ikke min; og saa er han alligevel den samme, som han er: — min Ven og min Helt. Og jeg haaber at kunne sige: min Læsers!

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE

ET ÆVENTYRDIGT

(FORAAR 1880)

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE

Første Sang.

Der var en Gang en fattig Mand
— En meget, meget fattig Mand —
Som leved med sin Kvinde
Dybest i Skoven inde.
Vorherre kan ej skaffe Brød
Til alle dem, der lider Nød;
Men Børn — nu ja, de kommer
Ved Vinter som ved Sommer
I fattigst Hjem, i lavest Hus,
Hvor sprukkent Fad og klinket Krus
Knapt yder daglig Føde;
Og Børnene de har endda,
Vorherre vide maa hvorfra,
Kinder saa æblerøde.

Den rige Dame græmmer sig
Saa tidt i pragtfuld Stue,
Og tænker, mens hun kæmmer sig:
Hvorfor blev jeg dog Frue?
Hvorfor bær' Ringen jeg paa Haand,
Naar stedse jeg som Liljevaand
I Spejlet skal mig skue? —
Saa tænker mangen Frue.

For mange hist, og her for faa —!
Men skulde man til Klager lytte,
Saa gik man undervejs i Staa,
Og nok derom: i Skoven laa,
Med Gavlen sunken ind paa skraa
Og Væggen spækket ud med Straa,
En faldefærdig Hytte.

Dér sad i Høst, en Aften vild,
Familjen om en Brænde-Ild
Og varmed sig ved Arnens Lue,
Mand, Kone, Børn i samme Stue.

Hans Brændehuggerøkse laa
Slængt hen det første, bedste Sted;
Tavs var han, tavs var Konen med:
For der var svarlig Nød i Huset,
Og tomt stod Fadet, støvet Kruset —;
Naar ingen vilde fylde det,
Hvad hjalp det saa at skylle det?

Og Kvaset knitred, Kviste faldt
Som røde Fjer i Asken ned,
Hvor hver en enkelt Gnist blev talt
— Men ganske, ganske sagte —
Af Børnenes Geled.
De sad i Kreds om Ilden dér,
Fem vakre, voksne Pigebørn,
Og tørred deres vaade Klæ'r, —
Og Fa'r tog til sin Pande
Og gav sig til at bande.

De ældre blev lidt skræmt derved,
Den yngste stirred stadig ned
I Asken for sin smalle Fod;
Hun stirred i en gylden Flod,
Som rulled tyst sin Vove
Imellem gyldne Skove.
Fra Stammerne med et det var,
Som skinned frem et Øjepar ...
Hun hørte ej den Regn, som slog,
Ej Stormen, som om Gavlen jog;
Hun gav ej Agt paa Mo'r, som brast
I Graad, hun holdt sin Tanke fast
Ved Arnebaalets Brænde,
Og lod sin Fader skænde.

Hun var ej god, hun var ej slet,
Hun var, hvad man paa saadan Plet,
Hvor ingen Fristelser slaar ned,
Kan blive til i Ro og Fred.

Hun sad den Vinter lang og spandt;
Dog ej ad Gangen længe.
Med Vaaren vaagned hun og fandt,
At Verden var saa stor og skøn,
Og Kilden klar, og Busken grøn,
Og friske Skovens Enge.
Saa vogted hun Familjens Ko
I Skoven, og hun sang og lo —
Hun vidste dertil selv ej Grunden,
Men slog dog aldrig Laas for Munden.

Naar Sommeren led, og naar Varmen faldt
Over Skoven med summende Myg og Fluer,
Saa bar hun et Skørt — og det var nok alt —;
Hun kunde ej døje de bølgende Luer:
De flimred imellem de tætte Stammer,
De flimred hen over de mossede Tuer,
Og inderst i Skoven, hvor Varmen stod stille
Og Mosset gled ned i den rislende Kilde,
Dér havde Pigen sig fundet
Et skyggefuldt Badekammer.

Dér spejled de Stammer sig gamle og graa
Ned i det Vand, hvori Pigen laa;
De kunde ej tænke, og tænkte ej heller;
En Gubbe, en tohundredaarig, han gælder
For intet; — hun laa der og hviled paa Armen
Og plasked og havde det dejlig
Køligt i Middagsvarmen.

Hun stirred i Vejret mod Grenenes Loft.
Dér hang hendes Skørt; hvor var det dog groft
Og gammelt og lappet! Som saadan hun laa,
Var det først ret, hun Lapperne saa'!
Tidt havde hun hørt sin Moder sige,
Der fandtes i Verden Folk, som var rige.
Hun vidste ej ganske, hvad Ordet betød, —
Med Hagen i Haanden sit Hoved hun brød;
Imidlertid Haaret om Skuldrene flød
Og bugted sig ud og ind med den hvide,
Blideligt rundede, vuggende Side,
Og lagde sig blødt om det blanke Knæ,

Og danned en Ramme af Ibentræ,
Kysk om et Kunstværk, som, hvis det var hugget
I Marmor, hvad eller i Kobber stukket,
For ikke at nævne: i Farver malt,
Kunde mangfoldige Gange
Skoven med Skovhugst betalt.

Saa laa hun en Stund i drømmende Tanker
Og letted til sidst sine Pusselanker.
Om Varmen end nok saa meget svider,
Saa bliver dog Vandet koldt omsider.
Hun rejste sig, støttet til Stammen den graa,
Og kasted et Blik paa maa og faa
Omkring sig, og tænkte paa Ordet „rig“ —
Og snapped sit Skørt med et lille Skrig ...
Det var, som om nogen i Skoven
Bag Træerne paa hende saa'.

Hun fo'r af Sted. Til sidst hun fandt sin Ko;
Den laa og tygged Drøv i vanlig Ro
Og vifted bort med Svansen Myg og Fluer.
Hun saa' hen over Græssets grønne Tuer,
Og mønstred sky de tætte Skovens Stammer,
Men der var intet — intet — og hun lo.

Dog søgte hun ej mer sit Badekammer.
Og snart kom ogsaa Høstens gule Blad,
Og Løvet skiltes efterhaanden ad;
Det lysned op i Underskovens Planter.
Og Fuglene, de muntre Musikanter,
Holdt op at spille.
Alt blev saa stille,
Og Pigens Ko gik hen og blev lidt mager,
Men Pigen selv var lige frisk og fager.

En slank, en syttenaarig Dejlighed.
Derhjemme klaged stedse Fa'r og Mo'r;
Og Søstrene? — nu, Søstre, véd man sikkert,
Har stedse haft den yngste skarpt i Kikkert:
Er *hun* den smukkeste? Nej hør nu blot ...!
Hun blev ej smigret just. Og det var godt.

En Dag, den sidste Høstdag, som var mild,
Hun traadte ud af Hyttens trange Stue.
Dér straaled Skoven, som af indre Ild
Opglødet, i en purpurgylden Lue.
Hun skulde bringe Frokost til sin Fa'r,
Da blev en liden, yndig Fugl hun var;
Den hopped, flagred, hopped og stod stille,
Som om den Pigen med sig lokke vilde.

Den lokked hende ogsaa, til hun kendelig
Var bleven træt og varm;
Saa fløj den endelig.
Højt bølged hendes unge Jomfrubarm,
Og Øjet lyste, hendes Kinder glødede
Om Kap med Skovens Guld; — hun vilde sætte sig,
Da skræmtes hendes Øre ved en Larm
I Krattets Aabning — Is blev hendes Blod —
En Bjørn, en vældig, hvid, for hende stod.

Hun var alene. Og man kan vel gætte sig
Til hendes Tanker ved et saadant Møde.
Hun saa' sig alt for Labbens Kløer bløde ...
Men Bjørnen stod, som var den groet til Stedet,
Og sendte hende kun et sælsomt Blik,
Et ømt, vemodigt brændende, som fik
Den stakkels Piges Hjerte til at banke —
Dog ikke *blot* af Skræk.
Det var en sær, en fast umulig Tanke;
Og dog:
Hun havde sét de samme Øjne før!

Og som hun tænkte saa, var Bjørnen væk.

Med Vindens Hast hun naaede Hyttens Dør.
Hvad er der, Barn? — Hun kunde intet sige,
Men da hun søgte, stammende, forvirret,
At skildre Mødet, stod de dér og lo:
En Bjørn? Sig heller, at Du saa' en Ko! ...

Og Brændehuggeren, — da han kom hjem,
Og havde faaet vaadt ej heller tørt,
Og da han havde dette Møde hørt,

Saa fo'r han hidsig op og slog i Bordet:
Bjørn eller Ko! Gid Fanden vilde
Mig ved et Par af mine Tøse skille!

Saa sad de dér om Ilden. Det var silde.
Igennem Skorstenspiben Stormen jog
Med stadig Buldren. Det var vildt derude,
Og klamt og trist og trykket var det inde.
Da lød det, som om en mod Gavlens Rude
Tre Slag med meget haarde Knoer slog,
Og Fa'r stod op og til sin Økse tog:
Hvem der? Men intet Svar, kun vilde Vinde.

Og Fa'r gik ud. Han mangled ikke Mod.
Der udenfor en Bjørn i Natten stod.
Hvad vil Du?
„Jeg vil hente mig en Brud!"
Din Brud?
„Javist, din yngste, smukke Datter,
Som længe laa paa Sinde mig!" —
Du fatter
Vel nok, min gode Bjørn, man kan ej gi'
Sin Datter til enhver, som gaar forbi! —
„Hvormeget vil Du ha?" —
Aa, Du betaler!
Det er en anden Sag: ti Tusind Daler! —

„Jeg prutter ej; jeg byder ti Gange ti!" —
Hm! vent et Øjeblik! ...
Og Fa'r gik ind:
Hej, Mo'r, jeg maatte være døv og blind,
Ifald jeg lod slig en Lejlighed gaa fra mig! —
Men kære Mand, saa sig, hvad gaar der a' Dig? —
Her vendte han sig til den yngste hen:
Der er en Bjørn derude, som vil ha' Dig!

Saa brød det ud med Graad, og saa med Skænd.
Dér stod den unge Pige, og man haler
I hende, og hun beder, og man taler;
Og Mo'r vil ej, og Mo'r vil nok; og Fa'r
Han bander og har til alt det Svar:

Ti Gange ti er hundred Tusind Daler!
Betænk: en Bjørn, som saa gentil kan vise sig,
Han vil dog — nej for Fanden ikke spise Dig;
Det var for dyr en Steg! — Her græder Mo'r. —
Hold op at flæbe! Tænk Dig, Barn, hvor stor
En Lykke Du kan bringe over Huset.
Nu skal der aldrig mangle Øl i Kruset,
Og vi skal mindes Dig hver Dag ved Bordet!
— Og bede for Dig! raaber Søskendkoret —.
Ja! sukker Mo'r, saa er det Himlens Vilje,
At jeg dog skulde faa den Taft's Mantilje;
Vær lydig, Barn; gør som din Fa'r han vil.
Vorherre lægger nok sin Naade til! —

Saa blev det afgjort, og Farvel man sagde,
Og der blev grædt, og kysset endnu mere.
Saa kom hun udenfor, men da hun lagde
Sin Haand paa Bjørnens Pels, og da hun saa'
I Øjet Bjørnen, hun med et forstod,
At det var *den*, som havde sét paa hende.

Og Bjørnen spurgte: „Pige, har Du Mod?“ —
Hun svared: Ja, jeg har! — „Saa sæt Dig op!“ ...
Og bort det gik i susende Gallop
Igennem Mulm og Regn og Nattens vilde Vinde.

Her kommer en Bjørn gennem Skoven frem;
        Plads, Plads for dens Løb!
Om Stormen end suser, om Regnen end slaar,
Om spærrende Klipper i Vejen staar:
                Den giver ej Køb,
                Den sætter i Løb
Tværs over Klippernes brusende Bække,
Ret over Kløfternes gabende Sprække.
Plads for den Bjørn, som er ude i Nat!
Og som bærer paa Ryggen sin dyreste Skat!

Og hver Gang et Træ med et drønende Brag
Til Jorden er styrtet og ligger dér bag,
Og hver Gang et Svælg i et eneste Spring
Er taget, den drejer sit Hoved omkring
Og spørger om Pigen endnu er ved Mod? —
Hun nikker og klemmer dens Pels med sin Fod.

Den er ude i Nat, den vældige Bjørn;
Det gaar over Sten, gennem Moser og Tjørn
Rovfugle skrige, som skræmmes i Vejret,
Spøgelser vige, som svæve om Kæret,
Vildbassen rejser sig søvndrukken op
Og styrter af Sted med sin børstede Krop:
Hinder og Hjorte,
Mikkel og Morten,
Alle ta'er Flugten, som kom der en Torden;
Dagtravl er Livet i Skov og Krat.
Den er ude, den vældige Bjørn i Nat ...

Men lidt efter lidt gennem Skyerne brød
Maanen og gav sig saa mildt til at lyse.
Da var det, som Vindene sammen fløød
I klagende Mumlen og pakked sig hjem,
Og Vejen blev mindre og mindre
Besværlig, hvor Bjørnen drog frem.

Og lidt efter lidt drog Nathimlens Blaa,
Det dybe, det rene, hen over Skoven,
Og Stjernerne mylrede frem foroven;
Paa Træer og Buske forneden de laa.
Og Kilderne tyssed
Paa Rovfuglenes Skrig,
Og Grenene dryssed
En Glimmer saa rig
Langs Vejen, hvor Bjørnen den straalende Nat
Drog hjem til sit Slot med sin dyreste Skat.

Anden Sang.

Og da de kom for Bjørnens Slot
— Det raged saa stort over Skoven —
Da var der alt tændt Lys og Blus
Forneden som foroven.

Paa vid Gab Porten stod, men ingen Schweizer
Med Sværd i Sølvgehæng var Æresvagt,
Og ingen Tjenerflok i Porten bukked;
Paa vid Gab hele Slottet var oplukket;
Men intet Liv — kun Dødens tavse Pragt.

Ad blanke Trapper gik i Hast det op,
Hvor Marmorpillen stod paa Marmorflisen
Og spejled Buen som i stille Vand;
Og Faklens Skær paa dette Vandspejl svømmed:
Til Pigens Hjerte Blodet voldsomt strømmed:
Det var umuligt vist paa sligt at gaa! —
Men Bjørnen traadte fast og let derpaa.

Sal efter Sal i øde Rækker laa .
Igennem alle iled Bjørnen hastig,
Indtil den standsed ved en liden Dør
Med Guldforsiringer, hvor Blomster slynged
Sig ud og ind, mens Fugle paa dem gynged.

Op sprang den liden Dør: En hvælvet Stue,
Men mindre end de tavse, øde Sale;
Fra Loftet gød sig ned saa mild en Lue,
Mat rosenrød, som farved Væggens Silke
Og Gulvets tykke, fjederbløde Tæppe.

At træde herpaa Pigen voved næppe.
Hun saa' i Stuens ene Krog et Bord,
Dækt kun for en, med gyldne Fade smaa,
Med Frugt i Skaaler, Blomster over alt,
Krystalkarafler, hvori Vinen spilled
Blodrød og grønlig klar og mørkegylden.

En Stol med Skammel var for Bordet stillet.

Og modsat Bordet, ud fra Væggen stod
En pragtfuld opredt Seng med blegrød Himmel.
Hvorfra som Skyer Silkeforhæng gled
I rige, dybe Folder lydløst ned,
Bevogtere af Søvnens Hvile
Og Drømmens Hellighed.

Og Bjørnen taled: „Sæt Dig, spis og drik!“ —
Den saa' paa Pigen med det samme Blik,
Vemodigt brændende, som mellem Skovens Stammer;
Den føjed sagte til: „Og sov!
„Her er mit Gæste- og dit Brudekammer.“

Hun satte sig. I samme Nu forsvandt
Den hvide Bjørn. Hun saa' mod Døren hen:

Det er dog Synd ...! Hun vilde kaldt —
Men hun betænkte sig igen:
En Bjørn er kun en Bjørn, om nok saa blidt
Og nok saa ømt den ser paa unge Piger!
Og atter Blodet op til Kinden stiger,
Da hun betragted, hvad paa Bordet stod.
Saa tog hun Mod
Til sig, og gav sig til at spise.

Hun havde aldrig set et sligt Service,
Og aldrig forhen Vinens Sødme smagt.
Hver Ting, hun ønsked, af sig selv blev lagt
For hende, og saa snart hun følte Tørst,
Højt Vinen i de slebne Glas blev skænket,
Saa Skummet stænked
Og fristed Øjet ved sin Perlepragt.
Dér sad hun med sin sunde Appetit,
Af Vejens Længde skærpet, og hun undred
Sig først ved hver en Mundfuld, hver en Slurk.

Lidt efter lidt,
Saa fandt hun alting, som det skulde være,
Den unge Pige.
Thi der er intet,
— Det er en gammel Lære —
Hvortil sig Mennesket saa snart kan vænne,
Som til det ny og til det underlige.

Kan hænde,
Hun havde siddet endnu meget længer.
Men vakt til Dristighed ved Stuens Varme
Og Spisens Krydderi og Vinens Glød,
Hun maalte Stuen med et fast, et prøvende,
Et Kvindeblik, kun liden Tid behøvende
For netop *det* at finde, hvad det søger.

Hun saa' paa Væggen Lysets Straaler spille
I noget ... ja, det var just i et Spejl,
Et højt, fra Gulv til Loft. Hun rejste sig
Og gik derhen, og sig i Spejlet saa'.

Dér stod hun i sin gamle Klædning graa,
Det lille Skørt, som stumped over Anklen,

Et Liv, som længst for Brystet var for trangt,
Det rige, brune Haar sat op med Kam,
Og hvilken hæslig en! — I pjusket Ham
En Fugl, saa smuk, som Skovens Bur den har,
En syttenaarig Dejlighed, men bar
Og blot for gode, nye, smukke Klæder.

Hver fattig Skønhed, som for Spejlet træder
Og aner her, for første Gang, hvor smuk
Hun er, har vist som denne lille Pige
Udstødt det samme, dybe Hjertesuk:
Kan ingen sige
Mig, hvormed jeg skal pynte mig?

Det ligger dybt i Kvindesjælens Bund;
Det ligger dér som Ærens Tørst hos Manden,
Som Brøndens Billed, naar man over Randen
Frembøjet set sit eget kære Selv;
Det findes sikkert, som paa Himlens Hvælv
De faste Stjerner, som i Havet Vrag
Og Advokater i en Arvesag.

Hun saa' sig om. Og som om hun blev stukket
Af Skovens Myg, hun stødte ud et Skrig ...
Men Døren? — Jo, den var forsvarlig lukket —;
Saa klapped hun i sine Hænder smaa: —
Der hængte over Ryggen paa to Stole
En yndig snehvid ... noget som en Kjole.

Straks klædte hun sig af og tog den paa.
Som Havets Skum om Baadens slanke Sider,
Saa sluttende og dog saa blød,
Saa gennemsigtig den om hende laa.

Nedskaaret var den dybt hen over Barmen,
Og fri var Skuldren, blottet Armen,
Med Kniplingssløjfer helt til Foden ned
Den som en Florslavine
Til Gulvet skred
Og laa som Snefnug paa det bløde Tæppe.

Hun saa' i Spejlet sig, og rødmed helt
Undseelig. Men bort, den stygge Kam!

Hun kasted den og løste Haarets Knuder.
Da faldt den rige Strøm, i Floder delt,
Til begge Sider ned; men Hælvten laa
Som Slanger over Skulderhvælvets Puder.

Hun ledte efter mer'. Der var ej mer.
Saa var hun træt, og sig i Sengen lagde
Med Kjolen paa. En Stemme hende sagde
— Thi Kvindesnillet træffer altid Sagen —
At denne Kjole var
For Natten, ej for Dagen.

Og mens hun laa og følte lutter Silke
Og fine Bolstre for sin spæde Haand,
Og saa' paa Draperiets svære Baand
Med gyldne Kvaster, kom hun til at tænke
Paa Hytten hjemme, paa sin Fa'r og Mo'r
Og sine Søstre. Derpaa angst hun fo'r
Op med en Gysen. Hvad mon Bjørnen vel
Nu tænkte? Skulde hun nu slaas ihjel,
Isønder rives af dens skarpe Tænder ...?
Hun folded da til Bøn de smalle Hænder
Og bad Vorherre, han dog vilde vise hende
Den Naade, først den næste Dag
At lade Bjørnen spise hende!

Men da der stadig ingen kom til Døren,
Og Kamret stadig lystes op af Luen
Fra Loftet med det varme, røde Skær,
— Skønt rigtignok hun syntes mere dæmpet —
Sin Angst med Kækhed hun tilbage kæmped.

Dér laa hun snehvid i sin Silkeseng.
Uskyldig som en Fugl, ren som en Due,
Hun trængte ej til nogen Æresvagt,
Hun kendte Æren ej, saa lidt som Brøde;
Hun tænkte kun paa næste Morgens Møde
Med Bjørnen, og i Fald hun leved end —
Paa, hvordan det med Kjolen skulde gaa;
Den var dog lidt for tynd; maaske der laa
En anden! eller — ak — om hun den gamle,
Den stygge, skulde atter om sig samle! ...

Og mens hun laa og tænkte saadan, hørte
Hun Toner af en fjern og sød Musik,
Som efterhaanden Stemmer med sig førte.
Et Kor af Kvinder. Tydeligt fornam
Hun, medens Lyden som fra Loftet svang
Sig ned, hvad disse blide Røster sang:

Brudehymne.

Salige Stund,
Som alle gode Magter
Skænker dit Liv nu, og skænker kun én Gang.
Barndommens Blund,
Dit Maal tilendebragt er!
Kvinden vil vaagne — da fatter hun vor Sang.

Lyd, som ej vor Læbe
Mægter at udtale:
Fryd, som kunde dræbe,
Var den ej saa sød —
Alt vil Du erfare,
Tavs vil Du bevare
Lykken gennem Livet,
Mindet til din Død!

Salige Stund,
Naar Drøm og Vaagen blander
Bølgerne tilsammen og højt mod Sjælen slaar,
Som et Hav, hvor Baaden
Ængstes for at flyde,
Og med Klagelyde
I navnløs Lyst forgaar.

Ren er Alterluen,
Om den heftigst brænder;
Haanden, som den tænder,
Er ingen jordisk Haand.
Vær kun Offerduen.
Aanden ser din Gave;
Elskov er ej lave
Drifters løste Baand.

Salige Stund,
Nej Du er Livets Lue,
Pustet, det stærke, paa én Gang Drift og Lov.
Dræb i dit Blund
Kun denne liden Due!
Kvinden vil vaagne, hvor kun en Fugl hun sov.

De tav. Men efter fulgte der et Spil,
Hvorunder Øjnene hun lukked til,
Som blev af bløde Bølger bort hun baaren.
Af Vemod følte hun paa Kinden Taaren;
Men da hun atter saa' sig om,
Var Stuen mørk — og nogen kom
Med lette Trin igennem Stuen.
Hun skjalv som Skovens svage Blad i Høst,
Da hørte hun en dyb, men venlig Røst
At hviske: Du min Brud! — Hun følte Mindelsen
Af Hænders ømme Tryk — og saa et Kys,
Saa varmt som nogen Brudgom det har givet —
En Arm hun følte slynge sig om Livet —
Saa tabte hun Besindelsen.

Den næste Dag hun vaagned op, bedøvet,
Som af en Rus, som af en Feberdrøm;
Hun følte sig Forstanden halvt berøvet,
Hun greb og tog i Tæppets Silkesøm
Og saa' til Siden sig — da brast en Strøm
Af hede Taarer frem fra Øjets Sluse;
Nu mindedes hun alt, nu gav hun Agt
Paa denne Stue, hvortil hun blev bragt;
Hun skjalv for denne gaadefulde Magt,
Som havde delt med hende dette Leje; —
Hun vidste Raad ej, kendte ingen Veje
At fri sig. Var da Bjørnen hendes Mand?
Var Manden Bjørn? — *Et* kendte hun og vidste,
At hun var ej den samme som i Gaar.

Hun græd, som skulde hendes Hjerte briste.

Hun var alene. Graaden — det forstaar
Sig selv — maa høre op en Gang og Sorgen

Hun var alene, men et lydt: Godmorgen!
I Møde hende klang. Hun saa' sig om.
Der hang et Bur fra Loftet ned, det høje;
I Buret sad en søgrøn Papegøje.

Den hang der ej i Gaar, nu hang den der.
Det lød helt frisk: Godmorgen lille Ven!
Hun smiled gennem Taarer til den hen;
Saa fandt hun et Par Tøfler, ganske bitte,
Af Silke, hvide — ja naturligvis.
Hun prøved dem; de passede præcis;
Og ud af Sengen steg hun. Milde Himmel!
Hun blev ved Synet ganske svimmel:
For Sengen, over Stole, paa et Bord
Der laa en Vrimmel,
Et Overflødighedens Væld, et Flor
Af Linned, Strømper, Kjoler, Baand og Piber,
Af Spidser, Blonder med og uden Striber,
Af Pudderkaaber, Shawler, lange Slør,
Af alt, som altid Naade fandt
Hos alle unge Kvinder —
Og øverst hun en lille Seddel finder:

„Min Brud — med Morgenhilsen — hendes Bjørn.'

Som naar en Skare vinterblege Børn,
Der nys om Arneilden kukkelured,
Af Sneens Vold i Hytten indemuret,
Den første Foraarsdag i Marken gaar
Og pludselig paa Blomster Øje faar
Og med en Iver, Travlhed uden Lige,
Sig skynder med at plukke — saadan gik det
Med Bjørnens Brud, den unge Pige.

Hun glemte al sin Sorg, og Taaren standsed
Paa Kinden, og mens knap af Fryd hun sansed,
Besaa', befølte, valgte hun og plukked
Hver Blomst, hvert Stykke af det rige Flor,
Indtil hun kranset som en Majbrud stod,
En yndig Blomst, den smukkeste blandt smukke.

Hun trak de hvide Silkestrømper om
Den lille Fod og bandt dem hurtig
For Knæet med et Baand, et lyserødt.

Hun syntes selv, at Synet var saa sødt;
Men hastig dæktes det af alt det rene,
Kridhvide, rullede og strøgne, pæne
Behov for Kvinder, som man Linned kalder,
Og som, om end det ej i Øje falder,
Maa være hvidt som Sne og rent som Dug —
Hvad hjælper ellers det, at man er smuk?

Og da hun saadan stod fra Top til Taa
I Undertøjet og sig selv besaa',
Og fritted Spejlet, om det ej var nydeligt?
Saa kom det store Spørgsmaal — det er tydeligt —
Om Kjole! Hvilket Stof, og hvilket Snit,
Og hvilken Farve? Dette Valg, bestridt,
Bekæmpet, ændret efter mit og dit
Og hins og dennes lunefulde Ho'de,
Som nok er det, man har benævnet: Mode.

Hun valgte og hun prøved om igen.
Her var Kuløren hende lidt for skrigende,
Og hist for dunkel. Efter Farven, stigende
Fra lillablaa igennem violet
Til purpurrød og grøn som Papegøjen,
Hun tog til Snittet. Hist var hende Trøjen
For snever skaaret ind, hist posed Barmen,
Her hindredes Bevægelsen for Armen,
Hist Slæbet var for kort, og her for langt,
For fyldigt Livet hist, og her for trangt;
Saa valgte hun en Kjole, en, der sad
Som støbt om Barmen og om Skuldrens Blad,
En lys, men ikke hvid, ej graa, ej blaa,
En Mellemting imellem alle Ting.
Et Stof med bitte Rosenknopper paa,
Med Skærf, som over Hoften fyldigt faldt,
Et Draperi, som om de stolte Lemmer
Sig svøbte underdanigt og som hvisked,
Hver Gang hun satte sig, hver Gang hun gik,
Om Ungdom og om Ynde og om Skønhed
Med hundred' ganske sagte Pagestemmer.

Saa stod hun paaklædt dér ret som en Dronning,
Nej, som en ung Prinsesse, der kan blive det;
En Brud den første Morgenstund. Beskrive det,

Hvo det formaar! I Haaret glimted Stene
Med Glans som Stjerner, naar mod Frost det tegner;
Men mat som Stjernen, naar mod Gry den blegner,
Var hvert et Smykkes Glans mod Øjets Blik,
Da det i Spejlet ved et Spørgsmaal fik
Bekræftelse paa Hjertets dybe Suk:
Er jeg ej ung og yndefuld og smuk?

Om Bjørnen havde været her, den havde
— I Fald en Bjørn kan knæle — knælet ned:
Saa stolt, bevidst og sikker hun nu skred
Ad Gulvet hen med Tindren i sit Øje.
En Sommerfugl, et kostbart, sjældent Smykke,
Sig vugged let paa Barmens Bølgehøje
Og syntes i en Duft af Vaaressenser,
Som strømmed ud fra Haarets rige Fang,
At aande frit, som den, der ikkun ænser
Sol, Dag og Lys og liflig Fuglesang.

Men der kom ingen Bjørn. Og Dagen led.
Hun havde kun den grønne Papegøje.
Den kunde dog kun for en Stund fornøje
Med sit „Godmorgen", med den samme Snak.
Saa blev hun sulten; Bordet alt stod dækket,
Hun satte sig, hun spiste og hun drak.
Hun rejste sig, tog paa en anden Kjole,
Af anden Farve, og den første slængtes
Unaadigt hen.
Og Aftenen faldt paa,
Og Luen tændtes oppe under Loftet;
Hun havde ej til Nadver Appetit,
Thi hun begyndte
— Ja hvorfor nægte det? — at ængstes.

Og atter i sin Silkeseng hun laa.
Hun sænker Kinden i de bløde Puder;
Og Lyset dæmpes; borte er nu Luen.
Hun hører disse Fodtrin gennem Stuen,
Et Ansigt — hun kan føle Aanden — luder
frem over hendes. Som et Løv hun skælver,
Hun skrige vil, og kan dog ikke skrige.
Hun trykkes til et Bryst, som fast sig hvælver;
En Stemme hører hun, en dyb og klar,

En Røst, som ømt til hendes Hjerte trænger
Min egen dyrebare, gode Pige! —
Hun lytter; og snart lytter hun ej længer;
Hun spørger stammende ... Et Kys er Svar.

Den anden Morgen vaagned hun og saa'
Til Siden sig — og skuffet stod hun op
Og klædte langsomt, tankefuldt sig paa.

Hun ænsed Spejlet knap, knap hvad der laa
Af nyt og smukt igen paa Bord og Stole;
Hun greb og tog den første, bedste Kjole.

Hun ønsked Luft, hun ønsked sig at sole
I Dag og Lys. Den ækle Papegøje!
Hun aabned Døren, og for hendes Øje

Laa der en Række Sale, lyse, høje,
Med Marmorsøjler, hvide, sorte, røde,
Men, ak, i deres Pragt saa tavse, øde.

Det er et Slot, hun tænkte sig, for døde!
Og hastig greb hun for sin Fod og tog
Sit Silkeslæb og gennem Slottet jog,

Indtil en Luftning frisk mod hende slog
Og vifted Haarets nøddebrune Masse.
Se, det er noget, som for mig kan passe,

Et Barn af Skoven! — Paa en bred Terrasse
Hun stod, og kunde knap for Glæde agte
Paa Synet. Vidt og bredt en Have strakte

Med Plæner sig, hvorover Solen bagte,
Med skyggefulde Lunde, hvor en sød
Musik af muntre Fuglestruber lød,

Med Vandspring, som i Vejret kraftig skød
De tykke Straaler og tilbage skummed
I Skaaler, som en liden Indsø rummed.

Her var det ikke Høst. I Luften summed
Det sommerligt med hine tusind Lyde,
Som kun en ægte Junidag kan byde,

Som Blomster, Bier, Sol og Lys kan yde,
Og hvorved den, som over alle Ting
Naturen elsker, kan sig henrykt fryde.

Hun steg i Haven ned og satte sig
I Skyggen af en Busk ved en Fontæne,
Hvis Støvregn svaled mildt den hede Plæne.

Her kom de Fugle, pudsede og pæne,
For end en liden Gang de Vinger lette
At pynte og paa et og andet rette,

Som var forglemt ved første Morgentvætte. —
Og som hun her i Skyggen sad saa stille
Og saa' i Solen Springets Straaler spille,

Hun maatte, fast hun ej bekende vilde
Sin Længsel, vugge sig i bløde Drømme,
Som Fuglekvidret gjorde dobbelt ømme.

Hun hørte først Fontænens sagte Strømme.
Og dernæst blanded sig i Vandets Klang
Den travle Fugleskares Sommersang.

Fuglene.

I Fugle deroppe,
I Fugle dernede,
Som kvidre og hoppe
Og sanke til Rede,
Som fløjte, som pippe,
Som bade og nippe
I Badet til Bølgen, der favner jert Bryst:
O syng dog om Kærligheds liflige Lyst!
Det bedste, vi kender,
Er Elskov og Sang
Om Elskov, — vi er nu kun Fugle engang.

Lad Uglemor præke
Med Glar for sit Øje:
Fy skam jer at dægge
Og næbbes saa frit!
Aa Uglemor, Jøsses,
Om Valget var dit,
Du vilde nok kysses
Med god Appetit!

Men ser Du, det er nu med Elskov engang:
Den passer som Solskin til Sommer,
Den passer for os, som vi passer til Sang,
Man tvinger den ikke; den kommer:

Som Vaardagen efter den Vinter saa lang,
Som Sky ud af Luften, fra Klokkerne Klang,
Som Sol op af Havet, som Blomster af Vang
Den kommer, den kommer, den kommer!

Sæt derfor, Du gamle,
Kun Brillerne paa:
Du vil Dig kun samle
Andægtige faa.

Misund os, Du golde,
Og gaa saa din Vej!
Paa Livet vi holde;
Det dræber Du ej.

Vi bygge deroppe,
Vi bygge dernede,
I Træernes Toppe
Og Græsset vor Rede;
Vi synke og stige,
Og stedse vi hige
Mod Lyset og Livet med jublende Bryst.
Ja, syng kun om Kærligheds liflige Lyst!
Vi leve for Dagen —
Men Dagen er lang
I Elskov og Sommer og Solskin og Sang.

Saaledes sang de muntre Musikanter.
Hun sad og lytted, indtil Solen sendte
Mod Stedet Straaler ned, som lodret brændte;

Da fløj de Fugle væk, og Sangen endte.
Men Pigen efter Fuglesværmen skred.
Som Fuglene hun søgte Kølighed,

Og havde gerne, afklædt, dukket ned
I en af disse svale Marmordamme,
Hvis ej hun frygted for at staa til Skamme,

Om nogen kom forbi just i det samme.
Der var ej Grund til Frygt, det er vel sandt,
Thi over alt i Haven, til hvad Kant

Hun lod sit Øje svæve hen, det fandt
Ej nogen. Men det er dog saa sin Sag
Midt i en Have og ved højlys Dag

At gribe ind i Skovens Nymfers Fag.
Nu var hun mere bly end før i Skoven;
Nu tænkte hun: Hvor var jeg dog forvoven

Den Gang! Og var det blot en Fugl foroven,
Som fra sin Kvist nyfigen paa mig saa',
Jeg véd, jeg vilde nu af Skam forgaa! —

Hun styred Kursen mod et Krat, som laa
Midt i en Eng, omkranset trindt af Skov,
Hvor Hjorten, vuggende den slanke Bov,

Knap klipped Græsset med den skarpe Klov
Og dansed over Engen hen for Vinden,
Imens i Krattets Lysning frygtsom Hinden

Det skønne Hoved løfted imod Fjenden,
Og saa', det var en Kvinde kun, som kom,
Og blev og stod og maalte med saa from,

Ja næsten søsterlig en Spørgen hende,
At Pigen nærmed smilende sig Krattet
Med udstrakt Haand, som traf hun en Veninde.

Og Hinden fæsted sine Øjne paa
Den unge Kvinde. Dyrets tavse Sprog
Var den Musik, som Hjertet kan forstaa:

Hinden.

Sig, saa' Du ham, min kongelige Ven,
At sejle mellem Skovens Stammer hen,
Som var hans Vej for hver en Hindring banet;
Som var en Sky han gennem Luften blaa,
Som om ej Jorden under Kloven laa,
Som var han selve Edderfuglen graa,
Der stryger lydløst over Oceanet?

Hvor tidt jeg saa' min kongelige Ven,
Det Syn mig lokker, stedse nyt, igen;
Jeg maa af Krattet frem hans Flugt at følge.
Og ser jeg fjernt ham under Skovens Træer
At sejle — o saa husker jeg, hvor nær
Han var mig, og hvor han mig havde kær:
Og Hinden maa sit Blik af Længsel dølge.

Hvor langt han gaar, min kongelige Ven,
Jeg véd, han søger til vort Stævne hen,
Naar Solen daler og naar Duggen falder;
Thi Hjort og Hind, som hvert et Jordens Dyr,
I Elskov deres Kærlighed fornyer,
Og til dens Lyst som til en Kilde tyer,
Hvis sagte Stemme stedse paa dem kalder.

Og ser jeg Dig, min kongelige Ven,
En Gang at vakle saaret til mig hen
Og synke blødende omkuld i Græsset,
Da véd jeg, at med Dødsskrig i sin Røst
Vil Hinden byde frem sit bløde Bryst
Mod Jægerstaalet, som af grusom Lyst
Imod min kongelige Hjort blev hvæsset! —

Her sank den unge Pige ned i Knæ;
Og liggende hun blev i Krattets Læ,
Mens Hinden søgte springende sin Herre,

Til Solen havde paa sin Flamme-Kærre
Det store Bueløb tilendebragt,
Og Skyggen havde sig paa Engen strakt;

Da fo'r hun op, af dybe Drømme vakt,
Og som en Hind hun gennem Haven løb
Mens Knæet trommed imod Silkens Svøb.

Hun standsed ikke undervejs. Det gik
Som Dans til Fløjters og til Luths Musik;
Og Døren naaede hun, hvor Blomster slynged

Sig ud og ind, mens Fugle paa dem gynged.
Med Hast hun drejed Dørens gyldne Slaa,
Af Iver hun sin lille Finger klemte;

Hun aabned Døren — og hun glemte
For lutter Længsels Fryd at lukke den.

Tredje Sang.

Saadan svinder Dagene saa lange,
Saadan svinder Nætterne, de korte;
Mange Gange
Ønsked hun at bytte om de to:
Mindre Ensomhed og mindre Ro
Medens Solen over Himlen smiler,
Længer Frist i Nattens tavse Bo,
Hvor kun altfor hurtig Timen iler.

Hver Gang Lyset dør i hendes Kammer,
Kommer en og lægger sig hos hende,
Og hun stammer
Spørgsmaal frem, som faar kun Kys til Svar.
Det er ej en Bjørn, den Ting er klar.
Men hvem er det da? Tys, hun faar tie.
Et hun véd, at hun en Husbond har,
Øm og fyrig. Saa faar Resten bie.

„Jeg maa sætte Dig paa denne Prøve,"
Siger han og kysser hendes Hænder;
„Vil vi røve
Straks det Slør, som dække Guden til,
Da staar Kærligheden snart paa Spil;
I vor Tro alene maa vi hylde
Længe, usét, Guden, før han vil
Vise sig i al sin Glans og Fylde!"

„Ak, jeg fatter ej den dunkle Tale,"
Hvisker hun med Kinden mod hans Læber.

„Som i Dvale
Lever jeg hos Dig i dette Slot;
Dog er jeg tilfreds med alt, naar blot
Jeg hos Dig, i dine Arme hviler.
Dagen er for lang, det véd Du godt.
Natten altfor hurtig for mig iler!"

Svaret lød. „Din Tale netop røber,
At Du er saa ung endnu, Du søde.
Hjertet køber
Lykken kun sig for bestandig Tid
Ved at vogte paa sig selv med Flid,
Ved igennem Prøver smaa at sejre:
For de fleste staar den længste Strid,
Hvor Triumf de straks har villet fejre!" —

Men hun slynger Armen om hans Nakke,
Og hun knuger ham med stille Smilen:
„Tag til Takke
Med mig som en Blomst, der staar og gror.
Paa dit Solskin kun mit Liv beror,
Kun dit Smil, ej Skyggen kan jeg nemme."
Og hun kysser bort hans Alvorsord,
Under Favntag dør hans Varselsstemme.

Hun længes i de høje Sale,
Hvor Ensomhed
Gør hende ked
Af alt, og hvor hun ej kan tale
Med nogen om
Sin Kærlighed;
Hun længes daglig efter Hjemmet, hvor
Hun navnlig vil fortælle til sin Mo'r,
Hvor godt hun har det,
Godt hun bor,
Og al den megen Fryd og Herlighed.

I Afstand, véd man, alting vokser;
Saa vokser Hjemmet
Og derved.
Til Elefanter bliver Okser,
Til Guld forgyldt
Elendighed;

Nu ser hun alt i Hjemmet godt og smukt,
Hun synes spore Arnens vante Lugt,
Men — o — med hvilken Duft i Næsen!
Hun længes, gør hun, hjem, det lille Væsen.

Hvor var dog Søstrene i Grunden, aa,
Saa hjertensgode, Par om Par!
Og Mo'r saa from og kær og sød og rar,
Og tænk saa Fa'r,
Om end — naa, naa —
Han kunde skænde, hvilken *Mand* han var!

Ja hér laa Sagen. De var Mennesker ...
Om Bjørnen aldrig saa opmærksom er,
Han gaar paa fire, ej paa to;
Og gav hun end om Natten bort sin Tro,
Hvad skulde hun ved Dagen derom tænke? —
Hun følte, hun var fri — men med en Lænke.

Hun længtes med en slig Ubændighed.
Til sidst hun følte al sin Glæde
Og al sin Rigdom som Elendighed,
Og gav sig bitterligen til at græde.
Med et stod Bjørnen der. „Tør af din Graad!
Barnagtig er Du, men jeg véd vel Raad;
Jeg skal Dig følge selv til Hjemmet, jeg,
Men lov mig først en Ting, og glem den ej!

Du love mig af al din Evne,
At staa imod
Din Mo'r især,
Naar hun vil Dig til Skrifte stævne
Og fritte Dig
Om *hvem* jeg er.
Du lade aldrig Dig forlede til
At sætte for et Kvinderaad paa Spil,
Hvad Du har vundet,
Hvad Du har fundet,
Og hvad Du, først naar Du har tabt det, vil
Forstaa, mens Savnet blodig Du begræder!"

Hun loved; han letted
Paa Bagen hende op,
Saa gik det paa Rejsen
I susende Gallop.
Og Træerne nejed,
Hvor Bjørnen drog forbi,
Og Vindene fejed
Gennem Skoven dem en Sti.

I Foraarets Klæde
Stod Skoven, hvor de drog;
Med Majgrønt i Haanden
De Buske mod dem slog.
Det var nok for Spøg kun,
Dog følte hun det som
Et: Husk paa dit Løfte!
En Mindelse derom.

Og Egernet sad der
Og rasped paa sin Skal,
Med Øjne, som skinned
Saa blanke som Metal;
De skinned saa klare,
At hun slog sine ned: —
Husk paa! Ta' Dig 'vare;
Jeg véd nok, hvad jeg véd!

Saa gik det, saa drog de,
Saa nærmed de sig hjem;
Hvor slog hendes Hjerte,
Jo længer de drog frem!
Da standsed hendes Bjørn:
Hertil og længer ej;
Hold af mig, husk paa mig! ...
Saa løb den sin Vej.

Der var vel af Dagen
Endnu den halve Rest;
Hun tog dog ej Stien,
Ej Vejen, som var næst.
Hun tøved, hun vanked
Herhid og herhen,
Og Blomster hun sanked
Og kasted dem igen.

Som delt af en Længsel,
Der skar i hendes Bryst,
Hun stod midt i Vaaren
Og tænkte dog paa Høst.
Hun tænkte paa Bjørnen,
Hun saa' mod Himlens Hvælv;
Ja, alle vil vi hjælpes,
Før vi hjælper os selv.

Hvad er det, som kigger i Skovbrynet frem,
Hvor Krattet er ryddet og Stammerne fældet?
Det er jo ej længer det Indsidderhjem,
Af Armod før Tiden forkrøblet og ældet;
Det er ej den Knaldhytte skruttet og skæv,
Som næppe en Ræv,
Ja knap nok en Maar tog til Bolig; —
En Bygning der staar,
En knejsende Gaard,
Med Lader og Længer,
Med Haver og Vænger,
Og op af den midterste Skorsten
En Røgstøtte hæver sig rolig.

Den Røg er et Sindbilled, morsomt at se:
Har Raad til at vente;
Hvortil denne Hasten?
Har Penge paa Rente
I gode, bekendte,
Statsprivilegerede Banker.
Og lugt, skal Du smage!
Til Middag der vanker
Steg, Fisk og den dejligste Kage. —

Her drives nok Handel med Tømmer en *gros,*
I Fald man kan tro
De Stabler af Brædder og Sparrer og Lægter
Og Planker, som under Kontrol af en Vægter
Og Pladshunde glubske, i Front og i Flanke,
Ej ulig en Række af Forter
Om Gaarden sig hegnende sanke.
Her lever en Mand, som har Penge paa Lommen.
Dér gaar han jo selv, med Signeter paa Vommen,
For hele Bedriften den ledende Tanke
I stortærnet Vest og i Reussere blanke,
Med Flipper, som Ørene knibe,
Og ryger sin Merskumspibe.

Som Skorstenens Røg er Røgen fra Piben.
Du læser i Striben,
Som svinder i Skoven
— Værdig og langsom og nødig —
At Manden er mægtig og hoven.
Al anden Forsikring er overflødig:
Betragt denne Mine,
Alvorlig og tvær;
Betragt dette Øje
Med Magtens Begær;
Betragt denne Mund: Kom mig ikke nær!
Jeg bider enhver,
Og jeg bider til Døde;
Og skal jeg i Retten gi' Møde: —
Jeg har Raad at betale hver Bøde!

Han standser og taler med sin Forvalter,
Som viser en Bog ham med lange Spalter.
„Hvad ser jeg? Det Regnskab stemmer jo ikke;

Her mangler en Skilling!“ — Med Ulveblikke
Han taler om al denne „slappe Aand“,
Som stammer fra alle de slappe Baand.
„Jeg kommer nok snart til at tøjle Bedriften.“
Og dermed citerer han Ord af Skriften,
Og slaar omsider den bukkende
Stakkel Bogen af Haand. —

Saa ruller en Vogn gennem Skovvejen frem
Og holder for Tømmergrossererens Hjem.
Det er Amtmanden selv i egen Person
Med Provsten ved Siden i samme Sæde.
Goddag min Kære! Ak hvilken Glæde
At se Dem bestandig saa rask og saa flink! —
Tre Karle springe paa Husherrens Vink
Og sætte til Holstensvognen, den høje,
En Stige, og begge Herrer med Møje
Hjælpes til Jorden — for begge er svære;
Og Provsten især maa man bære,
For Provsten har Podagra.

Naa, gæt saa engang, hvorfor vi er kommen!
(Her dasker sig Amtmanden munter paa Lommen).
De kan ikke gætte, min bedste! Ja ja,
Naar først jeg har faaet Kavajen a' ...
Men hvad? De har Gæster i Deres Stue! —
Ih, det var jo morsomt; — den kære Frue —
Geburtsdag — Naar bare vi ikke generer! ...
Ærbødigst, min Frue, jeg gratulerer!

Og Provsten rømmer sig: Herrens Naade
Er frugtbar og rig som den kære Sol ...
Maa jeg saa takke Dem for en Stol! —
Og alle snakke, og alle er glade;
Man drikker Geburtsdags Chokolade.

Dér sidder Fruen med Kappe paa,
Med gule Roser og Hagebaand blaa;
De røde Hænder hun gerne skjuler,
Men piller af Kjolen dog Fintbrødets Smuler;
Og Kjolen er Atlaskes, sort og svær;
Thi Fruer skal kendes paa deres Klæ'r.

Hun sidder stiv i en højrygget Stol
Og taler med Provsten, men siger ej meget.
Hvo meget taler, tidt meget røber;
Den tavse sjældent i Fælden løber.
Og Fruen tager sin Mund i Agt,
Men hører alt, hvad der bliver sagt.

Der sidder de Døtre, Par om Par.
Kærester alt de trende sig har:
Unge Landmænd med Gaarde og Grunker
Og dernæst en Jagt- og Ridejunker.
Den fjerde og ældste hos Amtmanden sidder;
Ugift han er, og i Sognet det hedder,
At alt han har gaaet paa Friersko længe
Til Pigens ja — eller Faderens Penge.

Man snakker og drikker og bringer paa Tale
Omegnens nyt, den sidste Skandale,
Til endelig Amtmanden griber paa Bordet
Sit Glas (thi Vinen er skænket om)
Og tager i denne Familjefest Ordet,
Og siger, at Grunden, hvorfor han kom
I Dag og sad nu i denne Stue,
Var ikke alene, for Husets Frue
At hædre ved egen og Provstens Nærværelse —
Nej, der var en særlig Naadens Beskærelse
Højt fra de allerhøjeste Steder,
Som Ombud af hvilken han herved glæder
Sig selv til at tage i Brystlommen ned
Og lægge paa Bordet ...
Og herved gled
Et Ordensbaand frem over Amtmandens Finger,
Og et Kors hen ad Borddugen klinger.

Se det var en Glæde. Selv Husherren taber
Et Øjeblik Ansigtets Eddikemine
Og kysser sin Kone: Min Karoline!
Og trykker Amtmandens Haand, saa han ømmer sig,
Og bukker for Provsten, som rejser og rømmer sig,
Og ta'er, før den værdige selv begynder,
Til Ordet og spørger: Men hvad kan det være,
Hvorved jeg har gjort mig fortjent til
Saa stor og uventet en Ære?

Og Amtmanden siger: Betænk, min kære:
Den store Bedrift, Deres rige Virken
For Sognet og Amtet, mod Løsgængeriet,
For Fattighuset, for Hospitalet ...!

Ja, siger Provsten, og saa for Kirken!

Saa tømmer man Glasset endnu en Gang.
Og derpaa de Herrer sig anbefaled;
Og lidt efter lidt tog alle væk
— Pigernes Kærester, tre i Træk —.
Og Husets Herre fandt Stuen for trang
Og gik sig en Tur i Skoven,
Hvor Aftenvindene svaled.

De svale Foraarsvinde
I Aftnen bleg til Hvile gaar,
Kilderne hører man rinde,
Dampen paa Engene staar:
Paa Kviste, som knækker, paa Mosset, som sukker,
Vandrer den forrige Brændehugger,
Og tænker paa Amtmandens Tale,
Og stryger bag Øret sit Haar.

Ja, Arbejdet — blot man kan vente —
I Verden sin Løn dog faar!
Han tænker paa, hvad han fortjente
I Fjor, og hvad nu i Aar.
Han tænker, medens han saadan gaar,
Mindst paa den Datter, som skaffed ham alt;
Da ser han paa Vejen en lys Gestalt. —
For Bjørnebruden han staar.

Hun kaster sig til Brystet
Af Faderen med Glædesnavn; —
Lidt kølig bliver hun rystet
Bort fra den tærnede Favn.
„Du krøller mig Kraven! Se saa, vær nu stille!" —
Hun tier, man hører den rislende Kilde;
Hun vandrer forknyt ved hans Side
Hjem til sin Fødestavn.

I Stuen er Lysene tændte;
Og Søstrene springe fra Stolene op
Ved Stemmen den velbekendte,
Og snurret hun blir som en Top;
Og kysset bliver hun, saa det har Art,
Og Spørgsmaal bliver der gjort i en Fart,
Om Bjørnen, om Kjolen, „om mange hun har
Som den?" Hun staar dér og leder om Svar.

Saa træder Mo'r i Stuen
Og kysser ømt sin Datterlil;
Men Mo'r er blevet til Fruen,
Trods hun det skjule vil.
Der mangler for Datteren noget — ja noget ...,
Hun staar i sin Rejsedragt, kostbar og broget,
Og føler, som Stemmen i Halsen
Vilde for Graad klappe til.

Fjerde Sang.

Midnat er slaaet,
Huset til Ro;
Søstrene dreves i Seng, kan jeg tro,
For at finde fornødne Kræfter
Til Dagen, som følger efter;
Og Dagens Dont er at klæde sig paa
Og til Bys paa Visit med Kæresten gaa;
Hvorfor slide sig op, naar man rig er,
Og har Raad til at holde Piger?

Midnat er slaaet,
Fa'r er til Ro.
Herren og Fruen har valgt sig, de to,
Enhver sin Seng og sit Kammer;
De er over den Alder, som flammer:
De er over de Aar med Spøg og med Tant,
Hvor man Fryd hos hinanden i Hvilen fandt;
Manden skal tænke i Ro paa Bedriften,
Og Fruen skal læse i Skriften.

Midnat er slaaet,
Huset til Ro;

Fra Stalden hører man Hestenes Trampen,
Men ellers er alting stille
Omkring over Gaard og Bo.
Hos Fruen skimer paa Bordet Lampen:
„Nu kommer den Stund, vi ville
Tale fornuftigt, vi to!“
Der sidder hos Moderen Bjørnens Brud,
I Skødet Hænderne skifte;
Og Fruen ta'er til sin Lommeklud,
Og nu skal Datteren skrifte.

„Ak ja,“ saa sukker den gode Mo'r,
„Det glæder mit Hjerte, hvor godt Du bor,
Ja mer end Du tror —
Og dernæst at Bjørnen har vist sig
Saa nobel og ikke har spist Dig.
Og naar Du er tavs, min kære Datter,
Saa véd Vorherre, jeg fatter
Et Løfte og kan respektere
Din Tavshed — jeg siger ej mere ...
Men ser Du, her staar i min gode Bog
Saa mangt et slaaende Tankesprog;
Der staar, at en Datter skal være
Sin Moder lydig med Ære.
Forstaar sig: en Hustru har Pligter mod Manden“
— Her nærmer sig Tørklædet Øjeranden —
Men jeg er jo ikke“ — her sænker
Sig Stemmen — „for Alvor sikker ...
Jeg mener, Du véd dog med Vished ej —
Gud fri os saa vel for den Ondes Vold
Og forlad mig, hvad her jeg tænker!
Men sæt nu, den Mand, i hvis Arme Du ligger,
Min Datter, maaske var en Trold! ...

Du tier bestandig, slaar Øjnene ned;
Du græder; Du siger han *er* en Mand!
Du taler, mit Barn, som Du har Forstand.
Mændene — aa — Du kender dem ikke.
De kaster paa os forelskede Blikke,
Og alt er saa sødt og saa rart i Begyndelsen;
Saa kommer for Hustruen Moderforkyndelsen.
Da ser han hos Kvinden den første Lyde;

Thi Manden vil stedse befale og byde,
Og Kvinden skal stedse taknemlig yde
Sin Skærv til hans Lyst,
Mens under sit Bryst
Hun bærer en Kilde til Glæde,
Men ogsaa til Uro og Angst.

Og Timerne rinde og Tiderne gaa,
Saa kommer de smaa,
Og de græde.
Og Manden, i hvem hun en Bejler saa',
Øm og opmærksom, varm og ærbødig,
Ham maa hun nu dømme — skønt nødig —
Som egenkærlig og raa.
Det kommer deraf, min kære Pige,
At ingen, mens endnu er Tid, vil sige
Et Ord os i Øre ...
Dog tys, Du skal høre —
Men ryk nu din Stol herhen ved min Side —
Hvad ingen før Dig fik at vide!

Dengang jeg kom til din Bedstemoder,
— Da var Du just lige til Verden født —
Og klaged mig saare
Med Suk og med Taare,
Da saa' hun, den gamle, kun paa mig og lo:
Ja jo — min Tro! —
Jeg bad og jeg græd, omsider hun svared:
Hvad ligger der Nød vel,
Hvad Kæremaal har Du?
Fem Børn har Du født ham,
Den yngste saa smuk er
Som nogen, hvad græder Du for da og sukker?
Du klager: Du har det saa haardt derhjemme,
Han taler kun til Dig med ondt i sin Stemme;
Han skælder, Du sukker, han slaar Dig, Du græder,
Du ønsker Dig død tidt! — Fra hundrede Steder
Jeg hørte det samme; jeg tav kun dertil:
Thi Børnene — sig kun saa meget Du vil —
De vidned imod Dig: Du elsker ham end!

Hvad er da hans Ord Dig, hans Slag eller Skænd? —
Ha ha; kun en Taabe

Som Du kunde haabe,
Der gaves for *Dig*, hvad blandt Tusind
Der gives maaske kun for en.
Vorherre blandt Hjerterne Kærlighed saa'r!
Javist; og Spiren er *dobbelt* til Stede —
Men Tiden den gaar,
Og Tiden er haard,
Den hader al Yppigheds Glæde.
Du finder af Udsæden endnu tilbage
Ên Spire, som vokser i Armodens Bo: —
Og Du, Du vil græde og klage,
Fordi der ikke er to!

Dog — jeg er en gammel, erfaren Mo'r.
Paa Kærligheds Lykken jeg ikke tror,
Endsige, naar kun hos den ene
Som skuffende Blændværk den bor.
Nej, *er* man i Nød, saa skal Sandheden frem! —
Her søgte hun op i sin Kistes Gem
Og gav mig et Lys med Fyrtøj til,
Og kvad, hvad her jeg Dig kvæde vil:

„Staa op ved Midnatstide,
Slaa Lys, og stir saa mæt Dig paa
Den Mand, som ved din Side
De mange Tider laa.
Ej sandt, det er en herlig Skat!
Hvor havde Du dit klare Øje henne?
Paa dette Ler har Livet sat
Et Mærke, som i Sjælen vil Dig brænde."

„En Træl af sine Lyster,
En Trold, som kun af Magtens Ret
Og Styrkens Lov sig bryster; —
Har Du vel tænkt Dig det?
O nej, Du gav dit Hjerte hen:
Og Kvinden bær' Forstanden i sit Hjerte.
Han gav Dig Favnetag igen;
De koster intet ham, men Kvinden Smerte."

„Dér ligger han og drømmer.
Om hvad? Om Tro og Kærlighed? —
Jovist! Om al det Tømmer,
Som han skal hugge ned.

Han slæber Byrder! klager han; —
Hvortil fik vel den Klods de Lemmer svære?
Vi skulde se den stærke Mand,
Om han et Barn ved Hjertet skulde bære!"

„Før han fik Lysten slukket,
Som brænder i hans Kød og Blod,
Saa krøb han, mens han sukked,
Som Hunden for vor Fod.
Som Bejler sprang han for et Ord —
Nu sidder mæt og doven han ved Grøden
Og slaar paa Troldevis i Bord,
For han er nødt at skaffe Kvinden Føden."

„Rejs Dig kun fra hans Side,
Og stir Dig ved mit Lys kun mæt
Paa ham for alle Tide:
Saa sker ham kun hans Ret;
Saa kan Du tumle denne Skat,
Saa vil dens Glans dit Blik ej blænde længer; —
Kun den er fri, som føler, at
Han ej til nogens Gunst og Gave trænger!"

Saa taled hun til mig. Jeg tog hendes Lys
Og Fyrtøj, men længe der gik, før jeg turde
Forsøge. Jeg syntes, jeg ikke burde,
— Aa ja, man er svag, man er Kvinde,
Man er vant til at vandre i Blinde.
Men da Du var væk, og da Rigdommen kom,
Saa tænkte jeg: Nu eller aldrig hans Dom! —
Og nu er jeg rolig som aldrig før,
Og nu kan jeg lukke for ham min Dør
Og høre ham bede og høre ham brumme,
Det rører mig ikke den mindste Krumme.
Jeg véd, hvad jeg véd, og jeg læser i Skriften,
Jeg passer mit Hus, og han passer Bedriften,
Og alting gaar snorlige, ret og præcis; —
Det er Ægtestand paa fornuftig Vis!

Og nu med Hensyn til Dig, min Datter,
Saa véd Vorherre, jeg fatter
Din Tavshed og kan respektere
Et Løfte — jeg siger ej mere ...

Jeg raader Dig ikke til noget, Gud fri mig!
Men et er sikkert: det viser sig snart,
Om ikke Du dog er den narrede Part.
Hvad nemlig Bjørnene anbelanger,
Som jeg, din Mo'r i mit Liv har kendt,
Da tro mig, saa vidt som jeg Livet forstod
Og høsted dets dyre Lære:
De hørte ej op med at være
Bjørne, fordi at Natten faldt paa —
Nej tværtimod!" —

Og Datteren staar der i Døren —
For tredje Gang ønsked sin Mo'r hun Godnat;
Hun letter og sænker den tøvende Fod;
Da drejer hun sig paa Tærskelen brat
Og gemmer sit Blik: „Hør, sig mig, Du —
Har Du det Lys og Fyrtøj endnu?" ...

Som delt af en Længsel,
Der skar i hendes Bryst,
En Morgen i Skoven
Hun hævede sin Røst.
Hun kaldte paa Bjørnen,
Hun saa' mod Himlens Hvælv;
Ja, alle vil vi hjælpes,
Før vi hjælper os selv.

Hun vil ikke dvæle
Saa meget som et Døgn
Endnu dér, hvor Hellig
Er værre end som Søgn;
Hun ser kun derhjemme
Den klammeste Forstand; —
Dog bæver hendes Stemme,
Da hun kalder paa sin Mand.

Da deler sig Busken,
Da brager Skovens Tjørn,
Hun ser for sit Øje
Igen den hvide Bjørn;
Hun nikker, hun skælver,
Hun klapper den i Hast: —
Det var, som om Taarer
Af Bjørneøjet brast.

Hun tøved; den letted
Paa Bagen hende op,
Saa gik det paa Rejsen
I susende Gallop.
Og Træerne nejed,
Hvor Parret drog forbi,
Og Vindene fejed
Gennem Skoven dem en Sti.

I Foraarets Klæde
Stod Skoven, hvor de drog;
Med Majløv i Haanden
De Buske mod dem slog.
De husked nok Løftet;
Hun huskede det med.
Men bort med de Buske;
Af Sted blot, af Sted!

Hvor slog hendes Hjerte,
Jo længer de drog frem;
Hun greb efter Vejret,
Da de naaede deres Hjem.
Saa spurgte Bjørnens Blikke:
Har Du været mig tro?
Hun nikked: Tvivl kun ikke! —
Saa gik hun til Ro.

Femte Sang.

Der udenfor i Slottets øde Park
Er Nat; en Midnat, højtidsstor og stille
Og maanelys; og Springets Straaler spille
Med dæmpet Rislen mod det dybe Blaa,
Og synes som en drømmerisk Musik
I sine egne Toner at forgaa,
Med Vemod i sit eget Væld at tabes,
For atter med et Tilløb, sølvklart, stærkt,
I Vellyd strømmende paany at skabes.

Der udenfor i Slottets øde Have
Staar Maanen over Skoven gul og rund
Og vaager som en Fe ved Søvnens Leje,
Og fjerner hver en Mislyd fra det Blund,
Som den vil skænke al sin Røgt og Pleje.
Dér sover Fuglen tryg bag Bladets Tag,
Og hviler ud til Sangens travle Dag
Og sparer paa sin Strubes Fløjtetrille —;
Der skal jo nogen kvidre her paa Jord;
Ja Herregud, den Dont er ikke stor,
Men Fuglen er jo ogsaa kun saa lille.

I Krattet, dér hvor Maanestriben falder
Og lyser dobbelt klar ved Skyggens Mørke,
Og drager Tanken med sig paa en Alder,
Som kaldtes gylden, fordi Guldet ej
Udmarved Jorden med sin Goldheds Tørke,
Men hvor en Freds og Skønheds rene Luft
Forstærked Træets Frugt og Blomstens Duft —
I Krattet, omsvøbt af et virket Slør
Med Stjernens Glans i Duggens Perleøje,
Dér hviler Hjort og Hind, som Minde om,
At alle Væsner fra et Eden kom,
Hvor Had og Tvedragt var et ukendt Ord,
Hvor Livets Kilder vælded af en Jord,
Uplettet af det brede, røde Spor,
Som haarde Guder tvang de vrede Mænd
Og svage Kvinder, gennem Tiden hen
Af Tidens Nød betvungne, til at pløje.

I slig en Nat er Jordens Rige delt
I tvende Verdner: en, der er forsvunden,

Men som faar Liv og i en dejlig Kvindes
Gestalt, med Sagnets Sølvmors Slør omvunden,
Med Foden strakt og Fingren lagt paa Munden,
Opsøger sig Endymion
Og giver hen til Elskov sig i Lunden.
Da bølger Stemmer gennem Duggens Bad,
I Kildens Vover høres Aander hviske,
Der stiger Røster, klokkerene, friske,
Fra Væsner, som bebo den blanke Aa,
Hvor Ellekonen pusler sine smaa
Og Alfen danser paa den spæde Taa —;
En Verden lever, elsker, jubler, ler
I Skov, paa Mark, i Engen og i Lunden;
En anden ligger under blytung Vægt
Paa Lejet henstrakt, under Søvnen bunden.

Og denne anden — det er Dagens Rige.
En Gang var Bro imellem begge lagt,
Og Mennesker og Aander kaldtes Lige;
De havde Blod til fælles, fælles Magt.
Da favned Skovens Gud den brune Pige,
Mens Luften skjalv af Sang og Strengespil;
„Da var der Kæmper her paa Jorden til."

Nu sover han, den store Skabnings Herre.
En Kæmpe er han; hør, hvor Kæmpen snorker!
Om Dagen slider han, alt hvad han orker,
Om Aftnen standser han den tunge Kærre
Og slænger hen i Krogen Pisk og Tømme.
Han sove vil, og han vil ogsaa drømme.

Hvad er hans Drømme? Hvilket Spørgsmaal! Han,
Som har sig underlagt Jord, Luft og Vand,
Og bragt System og Orden i det hele,
Og rettet Værket i dets mindste Dele,
Som tager Viv og avler Børn og dør
Og graves ned, som det sig bør og hør,
Som har sig gjort en Gud i eget Billed,
En Ordens Gud, der holder Haanden over,
Lig Nattens Vægter, Verden naar den sover,
(Om Dagen kan hans Gud til Gengæld sove),
Som har sig pansret ud med tykke Love
Til Tryghed for sig selv, til Skræk for andre,

Som stedse kun den slagne Vej vil vandre,
(Med mindre Sidevejen er Gevinst), ...
Hvad skulde vel hans Drømme være? Mindst
Af alt den broget-løse Fabel,
Som spøger slig en Maanenat paa Engen.
Han er det, som han er, endog i Sengen;
En Kæmpe er han, men en respektabel.

Dog sælsomt slynger Livet ud og ind
Paa alle Væsners Væv det store Spind;
Der farer Hænder — hvem forstaar den Gaade? —
I Spolen og forstyrrer Værkets Traade.
Og Mønstrets Billed, det, som alt er vorden,
Forskyder sig. Hvor blev den skønne Orden?

Den store Skabnings Herre kaared sig
— Sit Ve og Vel han stedse vaager over —
Til Søvnens Gud en Engel, som *kun* sover.
Nuvel, sov sødt, Du gode smukke Engel,
Bøj Dig, lig Blomsten paa den sarte Stængel,
Til Jorden kun; den trænger tidt til Dig.

Men for hver Engel, som er smuk og god,
Der findes to, som staar paa fjendtlig Fod
Med Blomsterduft og sarte Blomsterstilke.
En Engel er der, klædt i højrød Silke,
Med Plirren i det mørke, spodske Øje;
Han nærmer sig med Urter mellem Fingre,
Skarntyde-Blad og giftig Bulmeurt,
Og strør dem over Sengens Hovedgærde,
Og fjerner sig og trykker Døren til —
Og ler der udenfor med Kattens Latter.

Da rejser Tyven sig aarvaagen op,
Hvor Ærligheden gik om Kvæld til Ro;
Da vaagner Mordlyst i en hellig Krop,
Den blide Haand faar Leopardens Klo.
Da gløder Attraa over Kyskheds Leje,
Og Mand og Kvinde søger Mørkets Veje
For at fuldbyrde, hvad om Dagen kun
De tænkte sig, i Nattens trygge Stund.
Da vaager Svig og Træskhed og Foragt
For svorne Eder, hver en lyssky Magt.

Og Svaghed er den Gud, som alle dyrke,
Mens Lidenskaben raser i sin Styrke.

Men kommer Dagen — fluks gaar alt igen
I Orden paa de gamle Pladser hen.
Og derfor Mennesket om Natten dømmer:
Det er den Stund, hvori man sover
Og — ja maaske — en Smule Nonsens drømmer!
— — — — — — — — — — — —

Der udenfor i Slottets øde Park
Stod Maanen over Skoven stor og rund,
Og søgte som en mild og venlig Fe
At holde hver en Mislyd borte,
Som kan sig snige ind i Drømmens Stund,
Benyttende de dybe Skygger sorte.

Ak det er svært. Om Natten aldrig er
Saa tavs, den har dog Klagelyde,
Og mange bitre Stemmer bryde
Sig Vej og trænge pludselig fra Skyggen
I Lyset ud. Et halvkvalt Skrig. Hvorfra?
Med hvilken Ret? af hvilken Grund? —
Et Gisp, en liden Piben fra en Mund,
Som skjuler sig og, skjult, dit Øre saarer. —
Der er en evig Gaade bag dit Blund,
O tavse Nat, som isner hvert et Mod.
Derfor staar Maanen op saa tidt i Blod
Og smiler til os ned saa tidt bag Taarer.

En liden Faarekylling sad og peb
Et Steds. Hvem har en Faarekylling sét?
Man ser den ej, man hører kun dens Stemme.
Ad Navnet, Faar og Kylling, har man lét,
Men aldrig ad dens Piben; *den* har hjemme,
Hvor Angst og Knugelse og Tvivl og Tanker
Paa mørke Magter tumles som et Skib
I Havets store, gaadefulde Dyb,
Mens Døden spiller som en graadig Haj
Og støder Snuden mod de skøre Planker.

Den peb, den liden Orm, igennem Natten.
Og Maanens Taare glimted mellem Græsset,
Hvor Ormen sad. Det var en vægtig Taare;
Men Ormen havde sét den altfor tidt,
Og peb og peb. I saadan Nattestilhed
Én enkelt Tone bliver til en Magt.
Svært er det, at faa den til Tavshed bragt,
Thi spilled end et helt og fuldt Orkester
I rene, bløde, store Harmonier: —
Én Mislyd kun! og Harmonien tier.
Din Lod er stundom tung, Musikkens Mester.

Da løfted sig med et fra Buskens Blad
En Stemme med saa høj og klar en Trille,
Som gennem hele Tonerækken løb,
At Faarekyllingen gav Køb
Og tav beskæmmet stille.
Det var en Nattergale-Han, hvis Kvad
Blev baaret over mod den lune Rede,
Hvor Hunnen sad og vaaged hos de smaa.
En af dem havde nok i Duggens Bad
Forkølet sig; ved Moderbrystet laa
Den lille syge. — Moderbrystet har
Vel Hjertets Røst, men *Stemmen* den har Fa'r:

Nattergalen.

Jeg mindes end den vellugtfyldte Nat,
Da Vinden havde foldet Vingen sammen.
  Op over Bakkekammen
Gled Maanen langsomt fra det tavse Krat.
Jeg mindes denne Strøm af Rosenaande —
  O søde Duft, Du bølger mig forbi
  Endnu, og som i hedest Elskovsvaande
  Jeg sænker mig beruset, tabt deri.

Det var min Ungdoms første, stolte Nat.
Indviet blev ved den jeg til at tyde
Med Genklangstoner alle Elskovs Lyde,
Som, vakt til vældigst Liv, forgaa saa brat.
Jeg skjalv af Stolthed: I min Røst var givet
En Magt, hvorved jeg over Verden bød;
Jeg syntes, at jeg kendte nu for Livet
Det Tryllesprog, som vækker selv en død.

Jeg drak den Magt, jeg suged ind det Sprog
Af tvendes fugtigbløde, blanke Blikke.
En Have var der; i dens Krog
De sad — de skælved —; ak, jeg voved ikke
At flytte mig paa Kvisten, hvor jeg sad.
Han knæled ned, hun strøg hans Kind, han bad;
Hun drog ham til sig, og sin Haand hun lagde
For Læben ham. Hun drak, som jeg, hans Blik;
Med Hjertet hørte hun, hvad Øjet sagde.

Det var et Sprog, som bølged over Luer;
Mit Bryst blev brændt til Glød ved denne Ild.
Hun hæved og hun sænked Brynets Buer;
Mit Hjerte grebes af en Hvirvel vild;
Jeg følte mig som Ørnen højt paa Randen
Af Fjeldet; — da jeg atter saa' derned,
Da var de *et*, tæt slynget i hinanden.
Jeg fløj derfra; jeg sang om Kærlighed.

Jeg sang mig til en Brud. Stolt var hun, skøn,
Saa skøn som nogen Fugl, hvis Fjedre skinne.
Højt leved jeg som Skovens frie Søn; —
Dybt var mit Fald; jeg havde valgt i Blinde.
Den stakkels Nattergal med Næbet hang;
Da kom der andre Toner i dens Sang,
Da tænkte jeg paa alle dem, der lide.
Jeg sang mig til en trofast Hjertenskær;
Hun sidder hos de smaa paa Reden dér.
Jeg korter hendes Vagt ved Nattetide.

Jeg slaar mit Blik imod det dybe Blaa.
Jeg er kun fattig Fugl i Fjedre graa,
Men der er Magt og Rigdom i min Stemme.
Du store Nat, Du er mit Vidne paa,
Jeg klæber ej ved Reden og de smaa,
Nej over Verden skal min Stemme gaa,
At lære andre, hvad jeg selv
Har lært derhjemme.

Stig op, min Trille, gennem Luftens Hav.
Svøm som en Perle gennem Ætrens Vover:
Skin, brist og dø:
Jeg véd, af Perlen flagrer ud et Frø,

Jeg véd, af Frøet spirer andre Perler,
Ufødte Sanges Kor, som endnu sover.
Jeg er en liden Fugl, skabt til at dø;
Hvad klager jeg derover?
Min Sang vil gynge gennem Tidens Sø,
Indtil den række Kærlighedens Ø,
Højt over alle Tiders, alle Stormes
Hjemsøgte Strandbreds skumbedække Vover.
Alverden længes did, men ingen naa'r
Saa langt. Kun Længslen ene mægter bryde,
Hvor vrede Bølger skyde,
Sig Vej; og Længsel er jo Fuglens Sang.
Den drikker Dug af Øens stille Vang,
Den aander Luft fra Fjeldets rene Skove;
Saa gaar det atter over Dybets Vove
Tilbage til den taarefyldte Jord.
Lyt da! Hvor lavt og glædesløst Du bor,
Hvor fattig og forladt Du end Dig tror:
I Sangen vil Du høre hine Toner,
Hvis Lov gaar som et Baand igennem alt,
Hvis Trøst er Dug fra rige, varme Zoner,
Som lindrer dér, hvor bitrest Taare faldt.
Al-Kærlighedens Lovsang hører Du,
Fjernt som et Hav, der lægger sig til Ro,
Igennem Nattergalens faste Tro
Paa det, der samler Livets Millioner.

I Slottet er der Nat. Alt er saa stille,
Saa dobbelt øde i den tavse Stund.
Igennem Buevindvets hvalte Rund
Paa Salens Marmor Maanens Straaler spille,
Og gyldenkantet staar den slanke Pille.

En luftig Dis, et blaaligt Drømmeskær.
De høje Sale synes som en Skov,
Forstenet; men igennem Stenens Verden
Det svæver, bølger, lever fjernt og nær.
Der træder fra de virkede Tapeter
Mænd, Kvinder, Dyr, en Nattens Verden frem;
Det øde Slot er svundne Slægters Hjem;
Og svundne Slægter give hyppigt Møde
Og spøge, naar vi tro'de længst dem døde.

Her jager Ridderen den slanke Daa
Igennem Skov og Krat. Her jages selv
Han af sin Dame. Hvem kan sligt forstaa?
Han er en Riddersmand fra Top til Taa,
Har Mod i Bryst, hans Pilskud aldrig fejler; —
Selv er han anskudt. Hej, hvor Hesten stejler!
Han vil nok ride fra sig selv og Tiden.
Det gaar ej. Tæm Dig selv og spor ej Hesten. —
Man ser det: Du er en forsmaaet Bejler.

Her drager man i Leding, her man sejler;
Her fisker man, her flaar man Oksens Hud.
Her driver Patriarken Hagar ud
I Ørknen, medens Sara triumferer; —
I Telt, i Hus den stærkeste regerer.
Her synder David, her Susanna ej.
Her leder Stjernens Skin tre Kongers Vej
Hen til en Moder, som har redet Seng
I Krybben for en liden, dejlig Dreng,
Hvis Øjne lyse selv som Himlens Stjerner.
Her sidder Drengen, vokset op til Mand,
Mild, klog og skøn imellem tvende Terner,
Hvoraf den ene skøtter, hvad hun kan
I Huset, mens hun paa den anden skænder,
Som gyder over Mandens nøgne Fod
En kostbar Salve mellem hvide Hænder.
Her hænger Manden, naglet til et Træ;
Et Kors han danner, som Tapetet deler
I tvende Felter. Paa det ene skeler
En skummel Præst; men paa det andet staar
En Moder, som sig vildt for Brystet slaar.

Saa gaar en Sky for Maanen. Da den smiler
Paany, dens Øje med en Stirren hviler
Paa — ja hvad er det? Staar der ej en Kvinde,
En herlig voksen, af en Kunstner skabt,
Og synes i et Syn saa ganske tabt,
At hun for andet ej har Sans og Sinde?
Et Æble paa en Gren. Et Æble kun!
Men se, hvor spidser sig den røde Mund;
Og se, en Slange titter frem bag Løvet!
Hun staar, som var hun Viljens Magt berøvet.

Gaa bort! Ak nej, i Tæppet vævet ind
Bestandig Blikket over Grenen glider.
Det Syn sig flytter ej med Maanens Skin,
Det er, vil være der til alle Tider.
— — — — — — — — — — — —

Saaledes bølger i et natligt Liv
De virkede Tapeter. Maanen skinner
Og flytter sig; saa veksle disse Minder
Og Billeder; ét bliver, ét forsvinder.
Og Væveren, som drog de høje Sale
Med disse Tæpper, han har at befale! — — —

Lys ligger ud mod Haven denne Række
Af Pragtgemakker. Men hos Bjørnen inde,
Hvor Søvnen længst har slaaet op sin Bo,
Tør intet Lys, ej heller Maanen, skinne.
Dybt Mørket er, og dyb er Søvnens Ro; —
Da springer frem en Gnist, og Læber to
Med hørligt Aandedræt paa Gnisten puster.
Et Tønder fanger Liv, og Gnisten vokser.
Man ser en Mund. Hver Gang den trækker Vejret,
Adskilles Læberne og viser frem
To Rader Tænders tætte, hvide Blankhed,
Saa skimtes der en Haand, saa tvende Hænder;
En Lue blusser, Haanden tænder
En liden Lysestump ved Glødens Lue: —

I al sin yppigt runde, bløde Slankhed
Der staar i Natdragt Slottets unge Frue.

Dér staar hun, Bjørnens Brud. Og Lyset skælver
I Haanden; — over Væggen skælver Skyggen.
Den skønne Arm er blottet helt,
Saavel som Brystet og den runde Skulder,
Og Haarets Masser, over Panden delt,
Til begge Sider i en Strøm nedruller.
Hun er den samme skønne, unge Kvinde,
Som stod for Spejlet her i Kamret inde.

Den samme? — Nu! maaske er hun en anden:
Der ligger Skyer lejret over Panden,

Og Sjælen synes i sin smukke Bolig
At føle fremmed sig, urolig, tung ...
Hun er en lille Smule ældre bleven,
Og dog maaske endnu *for* ung.

Hun staar et Øjeblik af Frygt og Kulde
Bevæget til at tænke: Skulde
Du ikke puste Lyset ud igen?
Hun er begyndt en Gang og — hun er Kvinde;
Hun maa fuldbyrde, hvad hun har i Sinde.

Hun bøjer over Sengen sig. Dér hviled
Hun nys hos den, som nu hun vil forraade.
For Lyset skærmer hun, og Haanden ryster.
Nej; hendes Mo'r har Ret. Nu ingen Kryster!
Nu eller aldrig Lys i denne Gaade! —

Det Udraab: Kryster! sig, hvem husker ej,
Hvor tidt det peged mod den fejle Vej,
Hvor tidt vor Vej ved det blev skæbnesvanger?
Man tror derved at fri sig for et Net
Af delte Viljer; — Nettet fanger
Os netop ved hint Ord. Os sker vor Ret;
Vi bliver, hvad vi netop ej vil være.
Saaledes Verdens Gang er.
Men bagklog er, som al Erfarings Lærdom,
En dyrkøbt Lære.

Hun fjerner Haanden, Lyset strømmer ud.
Dér hviler — og hun standser: Store Gud!
Bedøvet staar hun dér ved Sengens Rand, —
Dér hviler hendes Mand.
Han *er* en Mand.

Ung, skøn og ædelbaaren, kongelig.
Der staar at læse paa den stolte Pande
Et Herredømme over Folk og Lande;
Paa Buen, som de faste Læber danne,
Der staar at læse Mildhed, som er klog;
I hvert et Træk der staar et aabent Sprog,
I Hagens Kløft og over Øjets Laag.
Paa denne Søvn har Sjælen sat et Stempel,
De Herrer Prinser til et smukt Eksempel.

For Synets Adel bæver hun tilbage
— Man ser just ikke Prinser alle Dage,
Og *saadan* Prins er noget dobbelt nyt —;
Og derpaa, som om Ild blev hende gydt
I hver en Aare, bøjer hun sig over
Sin *Mand* —; det er jo hendes Mand,
Han, som dér sover.

Hun glemmer Prinsen, som man glemmer Guldet,
Naar Guldet er ens eget og man har'et.
Al Fryd, som bagved Tvivlen blev opsparet,
Som vilde hengi' sig, men voved ikke,
Af Frygt for dog at træffe noget — noget,
Hvortil ej Læben vilde forme Sproget,
Alt, hvad tilbagetrængt og nu af Brødens
Bevidsthed dobbelt pustet blev i Glød,
Med Flammer frem af hendes Hjerte brød.
Paa Kinden stod et Skær som Morgenrødens,
Og Stuen bølged rundt for hendes Blikke.

Hun saa' en mejslet Guddom for sig ligge.
Hun glemte Prinsen; kun en Mand hun saa',
Som med sin Arm ind under Nakken laa.
Skabt som en Gud han var og skøn som faa,
Og han var god, det kunde hun forstaa.
Hvorledes Tanken hvælved dette Rum
Til Bolig for sin Verden, hvilken Strid
Der laa bag dette Smil (hans Søvn var blid) —
Hvorledes Bjørnen kom til disse Lemmer —
Hvad Gaade denne Gud i Hjertet gemmer —
Om Natten har en større Ret end Dagen —
Hvad der er Biting her, hvad Hovedsagen —
Hun spørger ej, hun tænker ej derpaa.
Med blottet Bryst, strakt paa det hvide Lagen,
Han hviler ung og stærk og skøn som faa.

Hun glemte alt: sin Moders Raad, hans Ord.
For første Gang hun skuer Guders Spor,
Som det blev aftrykt i den ædle Jord,
Da Leret vandt sig Ret ved Skønheds Love.
For dette Syn hun Livet vilde vove.
Og Synet er ej dødt. Vist ej: hun véd,
Hvor denne Gud er varm i Kærlighed.

Hun maatte kysse ham. Hun maatte stille
Sin Læbes Tørst. Saa komme, hvad der vilde!

Og hun bøjer sig over ham. Ve! han er vakt;
Hun har dryppet af Lyset, som Haanden holder.
Er det Smerten, det brændende Talg forvolder,
Eller Synet af hende,
Den skælvende Kvinde,
Som bringer hans Mund til at bæve,
Og som krymper den kridhvide Skjortelinning
Under et Greb af hans Næve? —

Han er Mand, og det brændende Talg er vel ikke
— Om end det kan svidende stikke —
Den Smerte, som saarer ham mest.
Han er ung, han er ædel, og fast han tror
Paa den Kvinde, som gav ham sit Løfte, sit Ord, —
Han er den, som han er, og han vaagner og finder
At hun, som var skønnest af alle Kvinder,
Er kun, som Kvinder er flest.

— Der er Smerter, som brænde, hvor brændende Ved,
Hvor det flammende Hus, om det styrtede ned,
Ej kunde saa pinefuldt saare; —
Der er Kval i en eneste Taare:
Naar den træder i Øjet som Tusinders Sum,
Medens Læben for Skrigene lukker sig stum,
Da flyder der sydende Bly i din Aare,
Din Sjæl er Torturkamrets Rum. —

Hans Blik bliver vildt, hans Arm bliver krum;
Han vil slaa hende. — Nej, han er Mand.
Og Armen synker; kun Brystet truer; —
Da dæmpes i Blikket de vilde Luer,
Og Sorgens og Medynks Taare
Sitrer paa Øjnenes Rand:
„Gaa bort; gaa rolig, hvorfra Du kom!
Din Kærlighed skulde vel gjort mig from
Og helet mit Sind, som var delt saa længe, —
Jeg kunde vel dertil trænge.
Dog, nu er den Drøm forbi.

Da vildt jeg strejfed ved Dagen om
Og saa' Dig ved Kildevoven
— Du mindes den Dag i Skoven —,
Da bandt mig din Skønheds tryllende Magt;
Ja! sagde jeg, først under Lænker lagt
Kan Bjørnen tjene sig fri!
Det var din Skønhed; ved *den* blev jeg vundet;
Din Trofasthed skulde mig bundet, —
Men nu er den Drøm forbi.
Gaa bort; gaa rolig, hvorfra Du kom!
Gaa til din Fader, den slugne Ulv;
Gaa til din Moder, den valne Padde;
Lær dine Søstres leflende Pjat.
Slægten er syg, og Verden er tom;
Kærlighed, som man har fablet om: —
Du har dræbt den i denne Nat!" — —

Hun knæled, hun bad, hun greb ham fat.
Strengt stødte han hende til Side.
Men! raabte hun, skal jeg da stedse lide?
Skal aldrig mere forenes vor Vej ...?

Han saa' paa hende, han svared:
„*Du* raader derfor, *jeg* ej!"

Og han udstrakte Haanden. Da lød der et Sus,
Som af Storme, der tørnende træffe hinanden.
Skrigende pressed hun Haanden for Panden;
Murene stønned, Bjælkerne knaged,
Gulvet bølged og Væggene braged.
Kulsort Nat. Da det daged,
Paa Jorden, den nøgne, hun laa.
Til Vanvid forvildet omkring sig hun saa':
Borte var alt, baade Slot og Mand ...

Halvnøgen sad hun og ene
I et fremmed, et ukendt Land.

Sjette Sang.

Ingen Sol, ej Dagskær, ikke Nat.
Det er Døgnets døde Stund, forladt
Af det mindste Haab, som melder, at
Det maaske kan blive Dag en Gang.

Mørke Heder, et forkuet Krat
Uden Kilder, uden Fuglesang,
Som om Lysets glade Liv fortæller.
Vilde Klipper, skifergraa og kolde,
Som en stormet Fæstnings øde Volde. —

Hvilken trøstesløs, fortvivlet Egn!
Dybe Kløfter, hulet af en Regn,
Af en Syndflod skulde fast man tro.
Stride Strømme uden nogen Bro,
Søer, hvori Vandet evigt syder,
Hvor ej nogen Fisk mod Fladen skyder,
Paa hvis Skrænter ingen Blomster gro.

Som til Døden viede Geledder
Skride blege Skygger tungt forbi
Kløften, hvor den unge Kvinde sidder;
Og det klynker, jamrer eller skriger,
Og de favne mod det tomme hen,
Som de vilde styrte mod en Ven,
Der bestandig deres Favntag viger.

Andre jage, uden Fred og Hvile,
Lukt mod Strømmen, og langs Bredden ile,
Som om Blikket søgte sig en Bro.
Der er ingen. Saa tilbage atter!
Frem paany! Og med en Afsindslatter
Om igen, foruden Rast og Ro.

Nogle komme, smykkede med Kranse,
Skue Søen, juble højt og standse,
Styrte sig saa fra den stejle Skrænt.
Op de dukke, jammerlig forbrændt; —
Knap er Skriget langs med Søen endt,
Førend nye Skygger, smykt med Kranse,
Skue Søen, juble højt og standse,
Styrte saa, hvor Dybets Ild er tændt ...

Men den unge Kvinde springer op.
Bort herfra; ud hvor den mørke Hede
Synes om Forglemmelse at frede,
Synes Værn mod alle hine Luer,
Synes med de hundred Tusind Tuer
Dødens store, tavse Kirkegaard!

Og paa Heden ved en Busk hun staar.
Se, der sidder bleg, med lange Haar,
Stirrende mod Luften frem en Yngling.
Rolig er han, smuk, men o, hvor bleg.
Var han ogsaa med i hines Leg?
Spørg ham ad! Han sukker. Sorg ham tynger.
Hør, hvor han om Heden for Dig synger:

Junkeren.

Jeg gik mig ud paa Heden
Den brune at staa;
Hejsa kom og dans nu
Paa Hæl og paa Taa!
Dansen lyder langt ud i Heden.
Dér mødte jeg en Jomfru,
Da Mørket faldt paa:
Hr. Junker, I er spraglet,
Hr. Junker, jeg er graa,
Hr. Junker, vi er frie Folk paa Heden!

Hun slog sig i de Hænder,
Hun stamped med sin Fod,
Hun vugged sig i Hoften
Paa Stedet, hvor hun stod,
Hun kasted sine Tøfler langt i Heden;
Hun kasted med sin Nakke,
Højt Brystet stod i Sky;
Aldrig saa' jeg slig en Dans
I Kongens smukke By,
Aldrig blev der danset, før paa Heden.

Jeg mente, at en Jomfru
Kun havde Hænder to.
Fire var i Luften
Over Heden.
Hun græd for lutter Længsel,
Bag Taarer hun lo.
Hr. Junker, nu gaar Solen ned bag Heden!

Hr. Junker, om I red nu
Til Andalusiens Land,
Aldrig saa' I Øjne
Med saadan kulsort Brand,
De brænder som den brune Lyng paa Heden.

Hr. Junker, jeg maa danse,
Og dansed jeg mig gal!
Hr. Junker, jeg er Dansen selv,
Som jeg fra Himlen stjal,
Da Pintsesolen opgik over Heden!

Hr. Junker, hvorfor bærer
I Daggert ved jert Laar?
Sno ind med Silkelidser
Jert lange, lyse Haar!
I staar, som var I Jomfru her paa Heden.
I Aaren siver Mælken
Fra jeres Moders Bryst;
Jer Kind har ingen Blussen,
Jert Øje ingen Lyst;
Jeg døber Jer i Blod, som Barn af Heden! —

Jeg rørte ej den Jomfru,
Skønt svarlig var min Lyst;
Saa svandt hun ud i Luften
Over Heden.
Men Dansen kan jeg huske;
Jeg ser det høje Bryst.
Hej, kom! Nu danser Junkeren paa Heden.

Ej kyssed jeg de Læber,
Ej favned jeg det Bryst,
Dog blev det til et Møde
Imellem Lyst og Lyst;
Et Afkom blev af Dansen ud i Heden.
Et stille Barn blev hos mig
Med Øde i sit Blik,
Med Længsel i sit Øje;
Og hvor min Fod end gik,
Dér danser for mit Syn den brune Hede.

Hun vandred bort; hun vandred langsomt frem;
Hun flytted Fod for Fod. Hvorhen, hvorhen?
I Sangen laa en Sygdoms døde Gnist;
Naar Stormen pusted paa den, vilde den
Da ikke fange Liv til sidst? —
Hvor skulde hun vel fly? Hvorhen, hvorhen!

Tilbage! hvor? Til Hjemmet! hvilket Hjem?
Var hendes Moder med det onde Raad,
Var hendes Fader med de kolde Blikke,
Var hendes Søstre med den løse Tale:
Var det et Hjem? — Sig Gud at anbefale
Hun vilde gerne, men hun voved ikke.

Hvor var desuden han?
Hun skulde sikkert aldrig spurgt saadan,
Om ej fra Skolen som en gammel Mand,
Men noget uklar for et Barns Forstand,
Han stod for hende nu. Tilmed i Bønnen
Der stod, at han var streng. Men Sønnen? — Sønnen!
Ja han var mild og god; og hvis hun kunde
Ham møde, vilde hun ej gaa til Grunde;
Det vidste hun, thi ingen han forskød.

Men ak, han var jo død.

De fæle Præster og Kong Pontius
Pilatus havde slaaet ham ihjel;
Det vidste hun. Nu mindedes hun vel,
At atter han af Døden var opstanden.
Men hvor og hvem var han da saa?
Var ikke han en anden,
End da forfulgt han vandred om blandt Stakler
Og gjorde for de fattige Mirakler,
Som den, der kender bedst hvor Skoen trykker?
Mon ej han nu blev streng, just som sin Fader,
Der straffer tidt, men sjældnere forlader? —

Man ser, hun hildedes i hine Løkker,
Som snæred mangen, der paa meget tror.
Man ser, at hendes Kundskab var ej stor
Paa det, hvoraf saa mangen øser Trøst
I Stormens Tid, naar Skæbnen holder Høst.
Dog tog hun Sagen ærlig, uden Skrømt; —
Hun kunde selv ej for,
At hendes Skolegang var saa forsømt.

Dér stod hun, vidste ud ej eller ind.
I saadant Øjeblik er Kvindens Sind
Et Skib i Drift foruden Styrmænds Følge;

Hvo, som befarer netop Strømmens Bølge,
Har ofte taget det som sikker Prise.
Hun saa' tilbage sig og øjned ham,
Der sang den vilde Vise.

Han nærmed sig. Med fugtig bløde Blikke
Han taled om sit Savn og om sin Smerte,
Han sagde: „Pige, Du fik og et Hjerte.
Del det med mig; vær mig en Søster;
I Savn og Længsel var jeg alt din Broder.
Naar to, paa søskendvis, hinanden trøster,
Da glæder sig Naturens store Gud,
Og vi har vundet os en fælles Moder!" —

Hun rakte ham sin Haand. Han trykked den;
Men var det og en Broders Haandtryk? — næppe!
Han peged ned mod Hedens brune Tæppe:
„Kom lad os sidde sammen!" Og de sad.
Hans varme Aande følte hun. Han bad
Om Broderkysset! O, det kommer an
Paa, hvad man beder Kvinden om, hvordan,
Og om man netop vælge kan det Ord,
Som ej gør Gunsten alt for stor,
Som aabner Hjertet, og som lukker Tanken.

Hun bøjed sig — ej uden Hjertebanken —
Imod ham. Se, da fo'r hun op,
Som stukket af en broddet Bi, og stødte
Ham fra sig. Pigens skræmte Øje mødte
Et hastigt Blik, som — ja, hvem husker ikke,
Hos Mænd, hos Kvinder, et af hine Blikke,
Der *ligne* netop, hvad de aldrig *ere*,
Der skabe Kærlighedens Guddomslære
Saa bitter Modstand ved at drage den
I Dyndet ned, et hæsligt Vrængebilled
For Smudsets Hob, hvis Drift, utilfredsstillet
Af alle Lyster, løfter fræk-fortrolig
Sit Slægtraab imod Elskovs høje Bolig.

Hun fløj af Sted som den, i hvem der bor,
Trods jordfødt Skrøbeligheds fælles Mærke,
En evig Rædsel mod det dybe Spor
I Dyndet af de slappe Sansers Trælle.

Var før hun svag: her var hun dog den stærke;
Var hun i Nød: ej skulde større Nød
Om større Fald for hendes Fod fortælle.
Hun var blandt dem, som brødefuld dog tror
Paa Kærlighed, som paa den største Magt,
Der fordrer højest Offer her paa Jord.

Syvende Sang

Der sidder en gammel Kvinde,
Myndig og klog paa sin Fædrenegaard,
Hvor tusindaarige Ege
Som Skel om Markerne staar.
Den Bygherre var nok en gammeldags Mand,
Grundigt og godt! var hans Mærke;
De Mure trodse saa stærke
Tidens gnavende Tand.

Hun vaager, den gamle Kvinde,
Trods Ansigtsfurernes talende Skrift,
Over det ringeste Arbejd
I Gaardens store Bedrift.
Skøndt Sneen i Haaret har filtret sig ind,
Hun savner ej Ungdommens Kende:
Hedt Blodet mærkes at brænde
Bagved den runkne Kind.

Som Ørnens er hendes Blikke,
Dog taler de andet end Ørnens Sprog:
Tidt Overbærenhed løfter
De skyggende Øjnes Laag.
Det Blik, det fortner det ganske Værk;
Flinkt glider Dagen til Ende.
Den Husstand maa vel erkende,
At kærlig Fasthed gør stærk.

Til Gaarden er kommen en Pige.
Paa Hedemarken hun fandtes en Dag;
Men hvordan hun dér var kommen,
Ja det blev kun Pigens Sag.
Fortumlet, forrevet, med blødende Fod
Man bar hende frem for den gamle.
Hun bød: „Lad Barnet sig samle!“
Og ene man Pigen lod.

Hvad siden de tvende taltes,
Det spurgtes ej over den øvrige Gaard,
Men Pigen blev bragt til Arbejd,
Og Donten var streng og haard.
Hun sattes blandt Tyendet lavest ned,
Den groveste Gerning hun skøtted.
Hun sled og hun slæbte. Det nytted
Kun lidet, hun græd derved.

Hun rensed Køkken og Bryggers,
Med Kluden hun fjernede Støv og Smuds,
Og lærte taalmodigt at tie,
Naar Fadebursternen var studs.
Saa førtes hun ud paa Hovmarkens Jord,
Dér maatte hun hyppe og hakke;
Hen over den yppige Nakke
Gik Luftens hærgende Spor.

I Foraarets kulende Vinde
Med Skørtet kiltret for Knæet hun staar,
Huden skaller om Halsen,
Haanden har Vabler og Saar.
Saa kommer en Skylle; den sortnende Sky
Strømmer til Jorden og væder
Med Isnen den ivriges Klæder.
Hun taaler det uden at kny.

De bløde, forkælede Lemmer
De hærdes til struttende Sundhed og Kraft;
Hun føler fra Fod til Isse
Blodets nærende Saft.
Hun hæver, hun sænker den brunede Arm:
Sommerens Sæd skal lægges,
At Marken af Frugter kan dækkes
Ved Jordens velsignede Barm.

Saa staar hun en Dag derude.
Omkring hende Foraaret jublende ler;
Da hører en Fugl hun fløjte,
Men ikke hun Sangeren ser.
Den fløjter, den synger om Fortidens Stund:
„Jeg kender en Prins, som Du kender!“ —
Paa Kinden en Taare render
Ned om den bævende Mund.

Dog fluks har hun Værktøjet grebet;
Med Fasthed hun jager de Minder paa Dør,
Og Værket gaar raskt fra Haanden,
Om ej det er gaaet før.
Med Smil i sit Øje den gamle ser,
Mens hen over Marken hun skrider,
Til Pigen. „Ej ej, det glider!“
Hun raaber og vinkende ler.

Saa vige de vaarfriske Dage
For Sommerens Varme saa liflig og lind;
Den gamle kalder ad Pigen;
Hun træder i Storstuen ind.
Og dér af den gamle en Gave hun fik
— Hvad var det? — en gylden Hakke.
Hun véd ej, hvordan hun skal takke;
Hun sænker mod Gulvet sit Blik.

„Jeg véd nok,“ saa mæler den gamle,
„Hvad Fuglen paa Marken har sunget Dig for,
Men lytte til løse Fugle,
Den Lov den er ikke *vor;*
Her gælder det bøde med redelig Daad, —
Ved Hakken Du samlede Kræfter,
Saa lad den Dig tjene herefter;
Med Tiden da kommer vel Raad!“

Og Kornet paa Markerne modnes;
Da spredes de Piger med Seglen i Haand
Over de bugnende Agre;
De skære, de lægge i Baand.
Den unge Kvinde gaar fremmest i Flok,
Hun mejer og lægger paa Skaaret,
Og tørrer sig Sveden af Haaret,
Som filtres i fugtig Lok.

Da ser hun en Fugl over Kornet;
Den fløjter og spiller med Læmpe og List,
Den synger: „Jeg bringer dig Hilsen
Fra Vennen, som Du haver mist'!“
Hun standser, hun sænker den blinkende Kniv;
Et Blik hun mod Sangeren sender, —
I Hjertet det stikkende brænder:
O kunde jeg lade mit Liv!

Saa hører hun bag sig den gamle:
„Ret saa; man maa puste paa Arbejdet ud!"
Og Pigen fornemmer om Panden
En duftende Lommeklud.
Hun suger dens Vellugt, den kvæger saa sød,
Hun føler en Haand at glide
Ømt over den bankende Side:
„Mit Barn, Du er endnu for blød!" —

Da svinger hun Seglen i Haanden,
Hun skærer og lægger paa Skaaret og sno'r,
Og vil ikke lade sig standse,
Før Solen er længst under Jord;
Og tidligst af Flokken om Morgenen op
Hun springer, hvor Kornet skal bindes,
Og sidst iblandt alle hun findes
Paa Læssets højtgyngende Top.

Og Markerne blive saa nøgne,
Og Fattigfolk sanker blandt Stubbene Straa;
Da kaldes i Kammerset Pigen
Ind for den gamle at staa.
„Se nu har vi faaet vor Sæd under Tag;
Streng' er jo Høstens Dage;
Nu vil jeg som Terne Dig tage
Omkring mig til Gavn og Behag!"

„Men først vil jeg række Dig Lønnen.
Af Arbejdet Lønnen, saa Arbejd igen; —
Se her er en Segl, som er gylden;
Du lægge til Hakken den hen!
Hvo redelig graver og redelig saa'r,
Vil Høstens Velsignelse finde;
Nu ville vi lære herinde
At styre den store Gaard!" —

Og Jævndøgnsstormene suse,
Og Skyen daler og Solen gaar væk,
Og Sneen vælter sin Drive
Højt over Vejenes Hæk.
Da snurrer Rokken og Væven slaar,
Kister og Skabe fyldes,
At Julen kan standsmæssig hyldes
Over den hele Gaard.

De klirrer, de store Knipper,
I Ternens travie, betroede Haand;
Hvo Huset styrer, hun bliver
En allestedsspøgende Aand.
Men ej tør hun huse et hævnende Sind
Fra dengang, hun selv maatte lide;
Alt skal hun se og vide,
Men være for Smaafejl blind.

Og Ilden buldrer i Ovnen,
Og Lampen kaster i Stuen sit Skær;
Dér sidder Fruen med Regnskabs-
Bøgerne, en og hver.
Den gamle læser den unges Tal,
Og nikker imedens hun skærmer
For Lyset; og saaledes nærmer
Sig Aaret det store Fald.

Den dybe Vinternat sit Nytaarsny
Har tændt, og grønligt Frostens Stjerner blinke.
Da aabnes Husets Dør, og frygtsom, sky,
Paa Tærsklen Ternen staar, med Haanden lagt
I uvis Tøven om den kolde Klinke.
De nøgne Træers Grene skyde sig
I Skyggenet hen over Sneens Flade,
Der lig en stivnet Sluses frosne Skum,
Af Maanen vakt, i Glansen lydløst strømmer.
Alt hviler ellers, under Søvnen strakt,
Og Jorden ligger stille dér og drømmer
Om Løvtag under Træets visne Blade,
Om Sommer under Vintrens Nattevagt.

Dér staar hun stirrende, som om hun saa'
I Nattens Syner, hvori Trøst der laa
For Sukket, som det fulde Bryst bevæger.
Og Maanen smiler. Se, da hopper frem
En Ravn paa Sneen, kulsort mod det hvide.
Den stryger Næbet over Vingens Side
Og borer atter det i Sneen dybt,
Som om den vilde drikke
En kølig Slurk sig af et iskoldt Bæger.

Og Pigen taler til den:

Sig frem, fortæl, Du sorte Ravn:
Hvor er min Herre henne?
Og bærer Du ikke omsonst dit Navn
Som Visdommens Fugl,
Som Gaadernes Fugl,
Du maa vel hans Hjemsted kende!

Og kender Du det, Du sorte Ravn,
Som færdes og flyver saa vide:
For Snevand jeg giver Dig bedre Gavn!
Jeg skænker Dig Vin,
Jeg rækker Dig Vin,
Den dyreste Du maatte lide! —

Og Ravnen svarede:

Du lokker ej, Pige, den sorte Ravn
Med Vin fra din Madmoders Kælder;
Jeg drikker ej Snevand foruden Gavn:
Jeg tørster af Blod,
Jeg længes mod Blod.
Skænk i! og et Svar det gælder. —

Hun tog til Bæltet, tog i Hast en Saks
Og skar i Armens Aare sig. Og straks
Sprang Blodet frem, og ned i Sneen drypped.
Da hopped frem den slugne Ravn og dypped
Det brede Næb i Blodet. Fuglen drak
Hver Draabe, og saa fløj den bort, men sang
I Flugten dette Ravnekvad til Tak:

„Ravnen hugger aldrig
Ravnens Øje ud" —
Saa præker de dumme Mennesker,
Som kro sig af deres Gud.
Ravnen er en Røver,
Sin Frændes Bryst han kløver
Og hugger hans Pandehud.
Krig er hans Løsen, Strid er hans Bud;
Hvorfor pynte med fremmede Fjer ham ud?

Ravnen er en Vismand.
Den Piges Blod han fandt
Sødest, som ej var en Jomfrus;
Min Putte, taler jeg sandt?
Ravnen er en Kriger,
Galant mod smukke Piger.
O ve, den Elskovs Tant! —
Østen for Sol og Vesten for Maane
Dér bor han, hos hvem Du ønsker at daane!

Hun gik paa Stedet for den gamle ind
Og kasted ned sig. Under hede Taarer
Hun bad, besvor; hun maatte did,
Langt bort til ham! Den Magt, som Hjertet saarer
Med overmægtig Længsels skarpe Bid,
I Sjælen drev sin Tand. Som Markens Kid
For Løven slængt hun laa dér for den gamle.
Og krampestrakt, med Sitren i hver Finger,
I Bølger Barmen, Pigens Øre lukt
Var for det Ord: „Mit Barn, Du maa Dig samle!"

„Jeg er jo hans!" hun raabte, „Bjørnens Brud,
Hans, Prinsens Brud; ja mere nu end før,
Ti Tusind Gange mere er jeg hans.
Mit Kød, min Sjæl, hver Fiber, hver en Sans
Nu raaber om Barmhjertighed!" — Og atter
En Skælven af det skønne Legem ...
Her
Den gamle ved sin Favn den unge fatter:

„Jeg kunde vredes. Vreden er dog ej
Det rette Ord. Jeg ynkes kunde,
I Fald jeg ikke kendte fuldt den Vunde,
Hvorunder nu Du bløder. Selv jeg sendte
Den sorte Ravn af Sted for Dig at friste,
Men ej jeg vidste,
Dit Saar var end saa aabent. Nu! mit Barn
Dit Saar vil læges; — lad blot Tiden gaa.
Hos *mig* Du lærer at forstaa,
Hvorledes Tiden, ordnet efter Love,

Vil dæmpe hver en Storm. Bag trygge Skove
Vil Vandringsmanden finde Ro; hvad ej
Han finder ude paa den vilde Vove,
Hvor Skær og Skibsvrag tegner Strømmens Vej!" —

Men Pigen sled sig løs: „Hvem er da Du,
At ikke Du den unges Hjerte kender?
Begrav det under Pligters tunge Jord,
Dæk det med Taalmods Værn mod Stormens Spor, —
Det sprænger alle Baand, og højt det brænder
I klare Flammer, naar det tror
At fange mindste Vink fra ham, fra ham,
For hvem, ved hvem, hos hvem det ene kender
Den Salighed at dø
Som for en Gud det hvide Offerlam!

Hvem er Du, skønt din Klogskab er saa stor,
At Du paa Fred og evig Hvile tror
For den, hvis Ansigt end har ingen Rynke?
Jeg kunde ynke
Dig selv, Du gamle, hvis min Ungdom ej,
Taknemlig for din Omhu paa dens Vej,
En Skyldner var Dig med en Gæld for Livet.
Dog: kun Station paa Vejen har Du givet!
Jeg kan ej standse her, saa lidt som Du
Kan fatte mig, det føler klart jeg nu;
Thi hvem og hvad er Du? det halve kun, —
Men Sjælen vil det hele, vil det alt,
Naar den bær' Elskov i sig, ung og god og sund!" ...

Her rejste sig den gamle. Høj og rank
Hun stod med Lysnen i den store Stue.
Hun saa' ej vredt. Hen over Brynets Bue
Drog fredsæl Venlighed og Ro og Klarhed
Som trende Søskende, der aldrig skilles.
Hun smiled. Saadan smiled vel den Gud,
Om hvem de skønne Børnesagn fortælle,
At paa hans Bud
De stride Vande stilles; —

Hun stod dér, selv en Gud paa jordisk Vis,
Og majestætisk ved sin store Ælde.

„Du nævner Livet!“ taled hun. „Min Magt
Og min Begrænsning har Du dermed sagt.
Jeg er, hvad alt Du blev, ved her at være
Hos mig i Lære,
Og hvad Du skulde blevet helt og fuldt
Ifald der ej var Grænser for mit Rige,
Ifald der ej var Haab og Længsler til,
Som fra min trygge Gaard, Trækfugle lig,
Bort imod andre Verdners Hjemsted hige.

Jeg ser det, med vort Samliv er det endt.
Din Tak jeg tager, men jeg vender den
Imod Dig selv. Din Løn har Du fortjent.
Se her, et gyldent Æble. Løn for Taalmod,
For huslig Færdighed og huslig Ynde.
Du drager bort. Jeg breder selv min Hynde
Paa Bænken, og jeg tænker da paa Dig.
Dog, husk, hvad Du er bleven til ved mig!
Om højt Du bæres nu paa fjerne Vover:
Man tør ej springe Mellemledet over.
Der er en Lov
For Sø, for Mark, for Heden og for Skov;
Der er en *bunden* Livets Harmoni,
Som Den maa prøve først,
Der slukke vil i Evighedens Kilder,
Hvor stærkest Vældet bruser, Læbens Tørst,
Og være paa de store Baner *fri*.

Der er en Markvej — mærk! — som man maa gaa,
Før man kan Øst for Sol og Vest for Maane
Den store Længsels Maal for Livet naa'!“

Hun klapped spøgende den unges Kind
Og vedblev: „Bort Du skal paa Vandring drage,
Men mine Sønner skulle Dig ledsage;
Hvis ikke, frygter jeg, Du vender snart
Og uden Held tilbage.
Du har i Skole gaaet her. Ifald
Du ser i Spejlet Dig, Du vil vel finde
Lidt Forskel mellem denne ferme Kvinde
Og hin, som fandtes ude paa min Hede.
Om Tegn til Rynke skal Du ikke lede;
De *er* der alt. Dog er Du smuk endda;

Men Kvindens Skønhed stammer ogsaa fra
En Kilde, som Du endnu ej har prøvet.
Her har fra Skurevisken Du, fra Støvet,
Ved møjsomt Arbejd svunget selv Dig op.
Slidt har Du med din unge, sunde Krop,
Til Yppighedens glatte Ham
Er af Dig faldet.
Men Du maa se paa Livet fra en Top;
Fra Højden maa Du Tordenbygen følge,
Højt over Dunsterne og over Skraldet. —
Sin *modne* Skønhed maa hver Kvinde dyrke
Ved vidt at strække Øjets Rækkekreds:
Da kan hun følge Manden i hans Styrke
Og tækkes ham — langt over de Halvtreds!" —
— — — — — — — — — — — — —

Og den venlige gamle den unge drog
Ind til sit Hjerte. Hvor varmt det slog,
Det fik da Pigen at vide.
Saa pakked de Guldstadsen varsomt ind;
Den gamle kyssed den unge paa Kind:
„Og nu skal Du op at ride!"

Hun kaldte. Da lød der en susende Vind;
I Gaarden ind
Sprængte en Rytter og holdt der;
Og han sagde til Pigen: „Du sætter Dig op;
Men først i Pelsværk fra Taa til Top,
Thi vidt over Verden det koldt er!" —

En Staalhue bar han, med Skind om Rand,
Jernklædt var han, den skæggede Mand;
Et Pilekogger paa Bagen.
Det rasled om Rytter, fra Hest det klang;
For Saddelknappen han Pigen svang:
„Hej!" raabte han saa: „til Sagen!" —

Vældig frem de red,
Som en Sky, der glider,
Stor og mørk og bred,
Over Fjeldets Sider;
Dybt da Skoven nejed
Dér hvor Hesten fo'r,
Ranke Træer svajed
Efter Hovens Spor.

Bække brused, Floder bølged.
Trav-i-Trav gaar Farten frem,
Uvejrsskyer danner Følget,
Skyer har sit Spjæld paa Klem.
Gennem Sprækken farer Lynet;
Rytteren han rynker Brynet,
Rejser sig i Bøjlen op:
Fremad Ganger, i Gallop!

Og af Sted, medens snart under Torden og Lyn
Hele Himlen i Kaos sig vælter,
Gaar det fremad, og bort i et ravende Syn
Styrter Landskabers brogede Bælter;
Men fra Rytterens Arm
Under Bulder og Larm
Skuer Pigen til Jorden og taler:
Jeg betror uden Frygt
Til din Kraft mig, din Kløgt,
Men — lidt længere ned! ...
Og de daler.

Og hun ser de store Stepper
Mellem Klipper, mellem Skove,
Hvor en Vildheds Aand har lejret
Sig og lagt sig til at sove.
Under Søvnen løfter brune,
Nøgne Arme Tæppets Flig; —
Der staar Skarer op i Vaaben,
Ud paa Heden, frem til Krig.

Høje Raab og Skrig,
Vildmand Vildmand fælder;
Marken dækt af Lig;
Ingen Ynk der gælder.
Den, som Sejer vinder,
Driver til sit Telt
Dyr og fangne Kvinder
Fra den faldne Helt.

Se hvor Skaren Skarer avler.
Børn omkring i Skarnet kravler,
Folen jager rundt om Engen,
Hvor i Spydkast øves Drengen.

Brune Flokke, stærke Mænd,
Lød paa Brystet, Kniv ved Lænd,
Stolte Miner, Blod i Øjet,
Men i Teltet, sammenbøjet,
Sidder Trællekvinden.
Ar af Svøbens Snært om Kinden,
Blikket flakker vildt som Vinden,
Hundens Øje, Slavens Røst —
Pattebarnets Ulvetænder
Bider i det spændte Bryst.

Midt i mørke Klippeskove
Højt fra Tørvesøens Vove
Hæver sig et Offersted:
Blodbesmurte, mønjemalte
Gudedukkers Læbe griner,
Medens Præsters lovbefalte
Bøddelskare Fangen piner.

Offersteder, Rettersted:
Dybt fra Søens Brønd det sukker,
Skoven sig om Rædslen lukker —
Guden tier nok dermed.

Og saa suser den frem som en Græshoppesværm,
Denne Flok, som har Præster og Guder,
Som har Trælkvinder hjemme, har Teltdugens Skærm,
Har Heste og Vaaben og Huder,
Men ej Ro paa de skindbredte Puder.
Og den tænder sig lysende Baal paa sin Flugt,
Og med mødende Mænd faar den lettelig Bugt:

Der gaar knusende Lyn fra dens Klinge.
Og den raner sig Land, og den rydder sig Jord,
Og den sætter sig fast og i Bygninger bor
Og la'er Offer af Jorden sig bringe.
Men hvor ryddet og fredet end Landet ser ud:
Der er altid et Sted, hvor en mønjemalt Gud
Af Præsterne rækkes sin Føde;
Og hvor højt over Teltet end Bygningen staar:
Kvinden sig træller til Døde; —
Der er Teltliv i Herrernes Gaard.

Og saadan ride
De to over Jorden;
Fra Højden skuer
Pigen derned.
Hun øjned det større,
Hun aned det mindre, —
Saa spurgte hun Rytteren,
Hvad han hed?

Han ryster paa Hovedet;
Frem han peger,
Hvor knejsende Bjerges
Blaanende Rygge
Sitre mod Luften
I Zigzagstreger:
Did skal vi hen! —
Hun spørger ham hastig:
Er Maalet dér?
Skal dér jeg finde
Min tabte Ven?

Men Rytteren svarer:
En Kvinde spørger
Om altfor meget
Paa samme Gang!
Bag hine Bjerge
Venter min Broder;
Men Vejen til Maalet
Er endnu lang.

Hvor aldrig jeg kommer,
Dér rækker min Broder;
Hans Hest har Vinger,
Hans Aande varmer,
Legende nyder han
Alle Goder:
Lys er hans Vej!
Du glemmer mig snart
For den næste Rytter;
Men Du var modig, —
Det glemmer jeg ej!

Fra Bjergenes Solside jager en Struds
Ned ad den vældige Skrænt, som i Varmen
Gløder med Druer og rødmer med Roser; —
Lyst ligger Landet, en Have for Bjergenes Fod.

Og Strudsen bærer paa Ryggen en Yngling;
Han trykker i Favnen den modige Pige.
Han ler, og med straalende Blikke han peger
Ud over Haven: for Skønhed et duftende Rige.

Hun løsner hans Arm, og han smiler og siger:
Min Broder fra Øst har nok jaget Dig Kulde
Dybt i din Barm, at ikke Du taaler
Varmen, som vifter med Glød fra det brændende Syd?

Hun svarer stilfærdig den blussende Yngling:
Jeg taaler vel Varmen, som ikke Du kender;
Men alt, hvad jeg ejer, en anden tilhører.
Tal! tør jeg lægge det trygt i Rytterens Hænder? —

Han rødmer og nikker. Hun stirrer mod Jorden:
Byer af Marmor og mørkgrønne Lunde,
Templer paa Højene. Sange fra Dalen
Stige mod Templet og mætte den lyttende Luft.

Hvidklædte Mennesker mylre mod Templet;
Hjerter i Offer og Blomster i Gave
Bringes Gudinden, som nøgen og herlig
Knejser, et blændende Marmor i Marmorets Have.

Solen forsvinder. Med Fakler bli'r Natten
Lysnet; da skingrer i Hymnernes Jubel
Skærende Lyd, og bag Marmorgudinden
Skyder et Kryb, en hvislende Slange, sig frem.

Marmoret styrter, og Morgenen kommer.
Se, paa det nedbrudte Fodstykkes Rester
Troner en Kvinde; Jomfru med Moderens
Blik, som paa Drengen i Favnen hun straalende fæster.

Jubel og Hymner. De stime med Virak,
Vokslys og Blomster, at hædre de tvende.
Alle saa synge de Bønner til Drengen:
Men de har Øjnene vendt mod den dejlige Mø. —

Og Ynglingen nikker og nynner: O Skønhed! —
Men Pigen hun øjner, da Strudsen forstærker
Farten, et Syn, som i Hjertet hun gemmer:
Bagved Gudinden staar Bødler og sortklædte Klerker.

Hun synes, at Rytteren,
Ør af den sødlige
Duft fra Jorden,
Mattes i Blikket; —
Flugten bli'r lav.
Hun ser ham i Øjet:
Du kender ej Maalet,
Ej under Roser
Skal graves min Grav!

Østen for Sol og
Vesten for Maane
Huser min Herre;
Did søger min Flugt.

Kald paa din Broder,
Førend min Aande
Kvæles af Røgelsers
Kvalmende Lugt! —

Med blytunge Blikke
Han svarer: Du smukke!
Gerne jeg førte Dig
Ned i mit Rige,
Kaldte mig din.
Dog, jeg maa lyde.
Fluks imod Vest da!
Ak, hvilken Fest, ja,
Hvis Du var min. —

Hør det buldrer, hør det hviner!
Dampen sig af Røret piner,
Skriger som en løsladt: fri! —
Men der er en Jammertone
I den Frihedsmelodi.
Evig Hasten, evig Jagen,
Raslen, Susen, Drønen, Bragen,
Skumplen, Støden; blot af Sted!
Penge, Penge! det er Sagen;
Den, som ingen har, han bliver
Bagud, kommer ikke med.

Ad de blankpolérte Skinner
Fremad! Alt det fjerne svinder
Og det nære bli'r til Røg;
Hjernen ør af al den Støj.

Over Floder, gennem Bjerge,
Højt til Vejrs og under Jord,
Hvor en Bande sorte Dværge
Trak den blanke Skinnes Spor,
Ingen hviler, ingen nyder, —
Fartens Dæmon vil Tribut;
Fra dens Kæmpelunger lyder:
Myre, pas paa hver Minut!

Piben skingrer, Buldret standser;
Myrer kravle ud og ind,
Og af Sted paa Flugten danser
Atter Vestens Hvirvelvind.
Pigen føres med paa Flugten,
Træt i Tanken, bleg om Kind;
For det ny hun mangler ikke
Øjet — men det glade Sind.

Denne Række tunge Vogne,
Forspændt med en Hest af Staal,
Vil den kunne føre hende
Til den store Rejses Maal?
Og hun spørger rundt omkring
Dem, som føres med i Toget;
Men de le og svare noget,
Som hun ikke ret forstaar.

Dette Grinebidersprog,
Denne slappe Maskemine,
Nu og da et: Død og Pine,
Jeg skal af og tjene Mønt! —
Hun kan ikke blive klog
Af de Godtfolks løse Tale:
Om de aarevis var gale,
Eller nu først er begyndt.

En har Bibler i sin Lomme
Og Notérbog paa sit Bryst;
Regnestykker, isprængt fromme
Udbrud af en tykmæl't Røst.
Han noterer Kul og Kaffe,
Silketøjer og Tobak,
Samt Avancen, de kan skaffe,
Mens han sukker Ve og Ak!

Men de fleste le ad alting
Med et stille, fedtet Smil,
Mens de bruge Næstens Skulder
Til at tage sig et Hvil;
Og til Hvilen kan de trænge,
Disse trætte Maskemænd,
Som skal tjene mange Penge,
Som skal fare saadan hen.

Der er et, som alle raabe.
„Solidarisk" er det Ord;
Det gi'er Klang i hele Toget,
Genlyd ad det slidte Spor.
Solidarisk! Du kan flytte
Skuldren din til Ryggen min,
Naar Du vil til Gengæld støtte
Pungen min med Hjernen din! —

Der er Kvinder med i Toget;
Pyntet klædt er lav og høj:
Manden maa dog ofre noget
Paa sit bedste Legetøj.
Og de pludre, le og snakke; —
Det er Stadsen, som man syr
–Ordensstads–til Mandens Frakke;
Den er net, men ofte dyr.

Er de unge, kvikke, smukke,
Saa er Sagen ligefrem:
De bli'r Mandens Pyntedukke,
Manden den, som klæder dem.

Ej de nævnes dog Slavinde:
Der er Lov og Ret i Land;
De er Mandens Tjenerinde, —
Undertiden Husets Mand.

Hedder det, at dele Mandens
Arbejdsgerning: mange Tak!
Være Hjertets og Forstandens
Halvdel: det er følsom Snak!
Er de gamle, venneløse —
Nu! der er en Gerning skøn:
Drage Poge op og Tøse
Imod Kost og Ugeløn ...

Saadan stønner Toget fort,
Saadan larmer det og buldrer;
Mænd med Faner staar og skuldrer,
Byer stige, Skove vige,
Til i Farten alt bli'r lige,
Til i Røg det svinder bort.
Ør og træt den kække Pige
Holder mod sin Svimmel Stand,
Til hun intet Holdepunkt,
Ingen Hvile for sin Tanke,
For sin Længsel finde kan.

Og hun spørger Togets Hest,
Som bestandig fly'r mod Vest:
Ligger Maalet ad din Bane?
Peger Manden med sin Fane
Didhen, hvor jeg længes til? —
Men den løbske Hest slaar Ild
Med sin Hov mod Skinnens Spor,
Og den pruster: Véd jeg, hvor
Folk vil hen, som gaar med mig?
Et kan jeg kun raade Dig:
Vig min Bane, søg min Bro'r;
Se, han suser frem fra Nord!

Og hun steg,
Baaret af Nordvindens vældige Vinger.
Op gennem Luften hun svæved, til Jorden
Laa som et udbredt Tapet kun, hvorpaa den
Dristigste Spøg af en Kunstner har udgydt
Planløse Billeders Mønster i vekslende Spil.

Støjen dernede fra døved ej Øret
Længer. Den blev under Toner begravet,
Toner af stigende Magt, af en evig
Strømmende Højhed og Vælde.
Det bar over Havet.

Op fra det svulmende Dyb, som hver larmende Jorddel
Knytter til Jorddel, men kun med en Bro for den kække,
Op fra de frejdige Bølger, som aldrig lod lægge
Aag sig paa Nakken, end ikke for Spøg blot engang,
Op fra den bølgende, liljebedækkede Vang
Steg imod Luften til Pigen en svulmende Sang:

Bølgerne.

Naar Lande mod Lande raser i Kamp,
Naar Jorden blir hyllet i mørknende Damp,
For Livet et Dødningelagen:
Da lysner det op
Over Bølgernes Top; —
Vi gemmer herude paa Glimtet, som varsler
Det kommende Liv gennem Dagen.

Naar Skrig efter Rov, naar Fyrsters Begær,
Om end kun en Røst fra ravende Troner,
Brøles fra Svælget af tusind Kanoner,
Og Folkenes Øre blir døvet;
Naar Vanvid er Hersker for Støvet: —
Da stemmer vi op vor ældgamle Sang;
„Frihed!" den hedder; dens hamrende Klang
Slog som et Sværd gennem Slægternes Gang,
Og Verden blev varm ved dens Toner, —
Den hverver sig Menneskehjerter
Til Fremtidens evige Hær.

Hjerternes Hær under Frihedens Fane!
Op! vi skal varsle din gryende Bane:

Frem imod Afguder, malet paa Dug,
Hugget i Marmor, tilbedt i Smug,
Udraabt paa Gader og Stræder, —
Skilte, som skræmmed de gode,
Naar Skalke de tjente til Hæder.
Frihed for Manden, som styrer sin Vej
Støt imod Skraalernes hæse Staahej;
Frihed for Kvinden, som sælger sig ej,
Som jævnbyrdig sætter sin Ære
I Manden en Hjælper at være.
Frihed for begge i Aand, ej i Ord,
Frihed, som Brug af de levende Kræfter,
Ikke den Dug, som paa Stangen man hæfter;
Frihed for hver, som i Stillestandstid
Paa det evige Bølgeslag tror.

Bølger vi ere, vi skylle fra Nord.
Sundest og renest er Luften deroppe,
Kølig og stærk. Over Bølgernes Toppe
Svæver en Aand.
Lagde den vældige Verden i Baand
Forhen, og var som et Lyn han at skue:
Nu staar der Fred over Brynenes Bue;
Fri er hans Fart over Vandene hen:
Frihed han vil for Landenes Mænd.
Stormed han forhen med Hui og med Hast:
Nu er hans Vingeslag roligt og fast;
Tid vil han bruge for Maalet at naa', —
Vi rullende Bølger vil ligesaa.

Bølger vi ere; vi følge hans Flugt,
Ydmyge, anende kun hvor han styrer;
Sange vi synge til samstemte Lyrer:
Lystrer en enkelt ej Taktslagets Tugt,
Da mørknes den Styrendes Øje.
Men naar vi følge hans Vingeslag nøje,
Da bliver Blikket som Nordstjernens Blink.
Bølger vi ere, vi følge hans Vink
Bort imod Maalet, det ubekendte,
Varslende Verden om Frihed —
Naar Verden har Tid til at vente!

Hun hælded sig op til Nordvindens Bryst:
„Skal jeg fare med Dig saa vide?" —
Han svared: „Saa vide kommer Du ej,
Jeg sætter Dig af paa den halve Vej!"
Hun spurgte: „Ligger da Maalet dér?
Skal dér jeg møde min tabte Ven?" —
Nordvinden smilede til hende hen:
„Du er en standhaftig Pige!
Lyt! jeg skal give Dig Rejse-Besked,
Sige Dig, hvad om din Ven jeg véd;
Men om Du har Maalet med Maalet naaet,
Det kender jeg ikke saa lige.
Mange det er her i Livet gaaet,
At Skibbrud i Havnen de led ...!"
„Fortæl blot!" sagde den kække Pige,
„Fortæl Du mig blot, hvad Du véd!"

Ottende Sang.

Der ligger et Land saa fjernt fra hvert andet,
Saa ganske for sig;
Det ligger — Gud véd hvor langt over Vandet,
Det ligner ej noget, som forhen Du saa',
Og dér synes Tiden at være
Gaaet med Uhret i Staa.
Dog lever der Godtfolk, og Godtfolk der dør;
Boliger findes der; Mad og Drikke,
Træer og Marker og Faar og Kør —
Men spørger Du mig: Hvad hedder da Landet?
Jeg svarer: Jeg véd det skam ikke!

Navnet! Ja hvad gør Navnet til Sagen?
Natten er Nat, og Dagen er Dagen,
Bækkene løbe til Søen ned,
Skyggen er kølig, og Solen er hed;
Man lever i Landet som andre Steder,
Maaske med den Forskel i Folkenes Sæder,
At medens man andetsteds snakker for to,
Saa tager man dér i Landet
Alt med den yderste Ro.
For alt, hvad der ægger, og alt, hvad der driller,
Og alt, hvad der banker paa Døren og stiller
Det Spørgsmaal: om nogen er hjemme?

Man vogter sig som for den slemme.
Tys! ingen Mindelsers Stemme!
Det gælder for alt sig at skaane ...

Og Landet det ligger Østen for Sol
Og Vesten for Maane.

Paa Stranden, som skinner med Grus og med Sand
Og lader for Faarenes nøjsomme Tand
Græsset i Smaaduske vokse,
Dér ser man to Faar og en Okse.
Bag Dyrene øjnes en Vogterdreng;
Den Hyrde har redt sig i Sandet en Seng;
Dér ligger han nu og tænker,
Mens Bølgen paa Strandbredden stænker.

Han tænker; — paa hvad? ja Vorherre maa vide
Paa hvad; thi han røber det ikke;
Døsige ere hans Blikke,
Lukt er hans trevne Mund.
Dog *det* er just Landets fornemste Skikke:
Det viser *den dybere Grund.*

Langs Stranden vandrer en Kvinde
Med Bylt under Armen og spejdende Øje;
Hun standser ved Hyrden og peger
Ind mod de grønnende Høje.
Bag Højene rager et Slot med sin Gavl;
Solen skinner paa Tagets Tavl;
Hun spørger: „Min Ven, hvem bor dér?" —

Han ligger i Sandet og glor dér.

Omsider strækker han sindig sin Krop:
„Hvorledes? Du skulde ej kende,
— Her rejser han sig over Ende —
Hvem der paa Slottet bor?
Ih nu! der bor,
Med samt hendes Mo'r,
Prinsessen, som er saa uhyre klog,
Som kan alle mulige døde
Og næsten tre levende Sprog.

Der er ej i Slottet den mindste Krog,
Uden der findes en opslaaet Bog,
Og alle kan hun dem læse ..."

„Ej!" siger den fremmede Kvinde,
„Saa véd jeg Besked om hende,
Saa er hun Prinsessen med Strømper blaa
Og med Glar for sin lange Næse!

Saa huser hun hos sig i Slottet en Prins;
Hun vogter ved Dag og ved Nat ham,
Og Blades og Bøgers skimlede Retter
Paa Bordet saa haver hun sat ham;
Saa tror han, at Verden er lakket mod Slut,
At alle sig haver imod ham forbrudt;
Saa synker mod Bordet hans Hage; —
Men *hun*, som har spundet i Nettet ham ind
Og dryppet ham Gift i hans syge Sind,
Hun vil om trende Dage
Til Mand den drømmende tage!

Dog, Hyrde, som ligger og strækker Dig dér,
Jeg siger Dig: Kampen er Kampen værd;
Livet raader med evigt Pust,
Havet er stedse med Bølger krust;
Slumrer end Fladen stille,
I Dybet dog Strømmene spille.
Naar Kærlighed kommer og banker paa,
Da er der ej Sag for de Strømper blaa,
Da gælder kun Hjertets forsonende Sprog;
Hvem er da klog?
Det skal vi se:
Du Hyrde, jeg kunde for lutter Lykke
Ad Dig og Prinsessen le!" —

Og Hyrden stirrer: „Naa, *det* maa jeg sige ..."
Der vandrer med Bylten den smilende Pige;
Fra Stranden ad Højen mod Slottet hun gaar,
Men Hyrden gaber og strækker
Sig ned bag de græssende Faar.

Blæk paa Fingren, Støv i Haaret,
Næsen langt for Munden baaret,
Flad for Brystet, ranglet, tør,
Paa Altanen staar Prinsessen
I den aabne Vindvesdør:
Hvem er denne Kvinde hist?
Hvad vil Tøjter her for Porten?
Hvilken Frækhed, hvilken Plage!
Har jeg ikke ti, ja fjorten
Gange sagt ... Hejda! ... Hvad nu? —
Svarer hun? ... Hun siger: Du! ...
Har man nogentid kendt Mage?

Hun vil tage Tjenest'. Aa!
Nej, jeg kender disse Streger.
Men hvad er der nu? Hun peger
Paa en Bylt. En gylden Hakke!
(Her Prinsessen spidser Mund).
Et arkæologisk Fund? —
Hør, kom op, jeg vil dog snakke
Lidt med Dig ......!
Hun kommer op.
Og Prinsessens visne Krop
Skælver; hendes Haand befamler
Hakken. Hun er ivrig Samler,
Kan ej dy sig:
„Vil Du fly mig
Den for — tag kun Munden fuld!
Jeg maa ha' den; den er ægte,
Drevet Arbejd' lødigt Guld;
Jeg vil ej Værdien nægte!" —

„Ej for Sølv og ej for Guld
Sælger jeg min dyre Skat;
Den er ikke noget „Fund",
Al den Stund
Jeg har trællet for den længe.
Tjent mig til den har jeg. Penge
Vejer ikke op min Skat.
Den betales med en Nat
Hos din Prins. Ja stir kun paa mig,
Men forstaa mig:
Denne Pris, hvad eller ingen;
Ærlig Handel, det er Tingen!"

„Nej nu har jeg aldrig ...! Skammer
Du Dig ikke? Hvilken Kækhed
Uden Mage, hvilken Frækhed
Uden Maal og uden Grænse ...!
Ej Bluførdigheden ænse ...!
Saadan ganske mirnix, dirnix
Sove i min Brudgoms Kammer!" —

„Frækhed — Skam! Du dømmer ej!
Ej for Sølv og ej for Guld
Sælger jeg min dyre Skat.
Den betales med en Nat
Hos din Prins. Ja eller Nej?"

Her Prinsessens Øjne misser
Med en from og fornem Mine:
„Godt! Jeg véd, at Du og dine
Skal ham ej i Garnet faa.
Der skal Engle hos ham vaage,
Skærme for hans Øjenlaage.
Videnskaben fordrer Offer,
Offer har jeg bragt den før:
Giv mig Hakken! Men i Morgen
Jages Du med Skam paa Dør!" —

Natten er kommen. I Drømme han sidder,
Bøjet over Bordet, som for Bøgernes Vægt
Stønner. Selv sukker han, Prinsen, som gransked
Haabløs efter Haab hos den henfarne Slægt.

Støvet ligger tykt over Bøgernes Blade,
Haanden ligger træt paa de prentede Ark;
Pløjet har han Skrifternes Jord uden Hvile:
Brak ligger Bordet som en usaaet Mark.

Lyset har krummet sin Tande og synes
Læse ham en Tekst; — han er døv, han er blind:
Lærdom uden Hjerte er Jord uden Varme,
Verden er en Ørk uden Solkuplens Skin!

Luk Dig fra Lyset, men sluk saa din Lampe;
Livstræt er Fyrsten kun Tiggernes Drot.

Intet er Liv, hvad i Liv ikke fejled,
Skøgen har sit Solskin, men Du kun dit Slot! —

Intet han øjner og intet han ænser;
Haanden, som i Søvne, han udstrækker kun,
Og af et Bæger han nipper, naar lønligt
Mindet vækker Liv om den fastklemte Mund.

Ind træder Pigen. Mod Bordet hun iler,
Synker dér paa Knæ ved den drømmendes Skød;
Øjet er stort, men af Taarer det mindskes;
Ak, er dette Gensyn i Liv eller Død? —

Haanden hun griber; hun føler dens Tryk ej;
Blikket er glansløst og Panden er bleg;
Navne hun ham giver, de kæreste, bedste;
Munden er en eneste haardtdraget Streg.

„Granske," han mumler, „ja, ud maa jeg granske,
Kølig, hvad der aldrig var Ildsluer værd;
Tvivlen! dit Panser skal passe mig ganske,
Troen var et farligt, et tveægget Sværd."

„Ræk mig, Prinsesse, det iskolde Bæger,
Bland mig stærke Draaber; gør Drikken kun streng.
Vin for hver Taabe! Malurt mig kvæger.
Tag mig saa! jeg passer vel snart for din Seng." —

Pigen hun skælver, og Haanden hun knuger;
Ak, hun kunde haft den saa tryg i Behold!
Følesløs synker den, vædet af Taarer;
Taarerne er hede, men Haanden er kold.

Morgenen er der. Prinsessen hun kommer;
Haanen ler i Øjet og Stemmen, men før
Ordet er udtalt, stolt over Gulvet
Pigen skrider gennem den vidtaabne Dør.

Det er den tredje Nat. I Kamret staar
Hos Prinsen Pigen. Hun har givet bort
Sit Segl, sit Æble, alt hvad hos den gamle
Som Løn hun fik, for her at kunne friste
Det sidste Tærningkast. Det er det sidste.

Hun véd det, véd, at hun maa Prinsen miste,
Hvis ej i Nat hun bryde kan den Dvale,
Som byder over ham. Hun har ej mer
At skænke bort. I Gaar, i Nat
Hun bad, besvor ... hun kan ej bringe ham
I vaagen Tilstand. Kun i Søvne kan,
Og evig om den samme Sag, han tale.

„Prinsessen" — mumler han — „Prinsessen er
Ej smuk, ej ung, hun daarer ikke Øjet;
Men hun er klog paa Livets store Skrift,
Hun leder Manden hen imod Bedrift,"
— Her falder slap hans Haand hen over Bordet —
„Hun lægger paa hans Tunge Klarhedsordet,"
— Her mumler han en Hoben vildsomt Tøj —.
„Den anden var saa smuk; men Skønhed løj,
Da Styrken tro'de den. Ve mig, jeg brænder!"

Mod Bægret rækker han med begge Hænder;
Da griber Pigen om den bedske Drik
Og slaar den væk; — i samme Øjeblik
Opklares Prinsens taagesløret Blikke;
Han ser paa hende, men endnu
Han kender hende ikke.

Paa Lænestolens Arm hun sætter sig,
Hans Hænder tager hun og ser ham ind
I Øjet med saa ømt og dybt et Blik,
Som prøvet Kærlighed alene ejer:
„Hvad har man gjort Dig dog? Den stygge Drik
Har jo formørket disse klare Øjne.
Tal; kender Du mig? Blot et Ord til Svar! ..."

Han mumler og til Panden op sig ta'er;
Han ryster paa sit Hoved; intet Svar.
Da river hun, i Hjertets bitre Nød,
For Brystet Kjolen, Linned, alt til Side,
Og trykker mod sin Barm, den marmorhvide,
Hans Hoved. „Føl da!" raaber hun, „det Hjerte,
Som længe nok har Straffen maattet lide;
Føl, hvor det banker trofast for en død,
Som det til Live kalde vil, saa sandt
Som det i Livet selv for Kærligheden
Tilbage sig igennem Prøver vandt!" —

Det var et Sprog; han kendte det og lød
Dets Stemme. Og dér sad hun paa hans Skød.
Han saa' paa hendes Ansigt, og han smiled.
„Jeg tæller dine Rynker," sagde han.
Hun lo og gemte sig: „Du slemme Mand!"
Han følte hendes Haand: „Du lille Stakkel,
Du har nok brugt Dig!" Og hun lo: „Ja bedre
Jeg har vel brugt min Tid end Du!" —
Og dermed saa' hun hen til Bordet.
Han fulgte hendes Øjne ej, men holdt
I Armens Længde hende fra sig:
„Hvor Du er smuk," han hvisked, „smuk som Skoven,
Naar Høstens første Dag med Kunstnerhaand
Har den berørt! Hvor Du er skøn som Voven,
Der fra en Foraarsbæk er mundet ud
I Havet, og nu føler sig som Hav!"
Han favned hende heftigt, og de tav
En Stund. „Nuvel!" og her sin Haand hun lagde
For Munden ham: „Du maa ej sige det,
Men ... finder Du mig ... kan Du virkelig
Mig elske, som Du *nu* mig for Dig ser?" —

Han rejste sig, gik til Alkoven hen
Og slog de svære Forhæng vidt til Side:
„Min Hustru!" sagde han. „Med dette Ord
Jeg svarer Dig paa alt, hvad Du vil vide.
Hvad Du har maattet gennemgaa og lide,
Jeg tør ej tænke mig. Tilgiv mig her,
At jeg for hastig den Gang var, at ej
Jeg agted paa, hvorledes Barnet
Endnu med Kvinden hos Dig brødes,
At overbærende jeg ikke drog
Dig til mig, men med Vrede jog
Dig bort. Du fejled, o men jeg betog
Mig Retten til at være den, som dømmer.
Her har jeg siddet som en skranten Drømmer
I Garnet hos ... Nok, nok derom!
Godt, at Du har holdt ud; godt at Du kom! —
I moden Kærlighed vi to nu mødes.
Ved Lejet bøjer Knæ jeg her for Dig:
Jeg har den svage været, Du den stærke;
Sæt nu paa Mødet Kvindens bedste Mærke,
Tilgivelse. Jeg beder: tilgiv *mig!*"

Hun iled til ham: „Nej, og atter nej!
Et er vi nu. Det var vi aldrig blevet,
Om ej i Skæbnens Bog min Vej blev skrevet,
Som den er gaaet, og om ej din Haand
Det var, som bød mig drage den alene.
Lad Kvinden tale længe nok om Hjertet
Fra Ungdom af alt færdigt til at elske,
Om Følelsernes Kilde,
Der leder sikkert ind i Mandens Strøm,
Blot ved at risle roligt hen
Imellem Blomster, under Grene: —
Hun bliver ham en Elskerinde øm
— Maaske — men aldrig Viv ham eller Ven,
Før borte fra ham hun har Livet levet
Og følt dets Tugt og tjent dets Sold
Og kan dets Renter give ham igen.
En Blomst, en Due, disse skønne Ting,
Hvorom der fables, mens der byttes Ring, —
O ja, det klinger smukt; men Kvinden er
Ej Blomst, ej Due: Menneske hun er.
Tag mig som saadan! Elsk mig, styrk mig, led mig
Som den, jeg er, og den, Du er; men bed mig
Ej om Tilgivelse. Alt har jeg glemt:
Et — at jeg elsker Dig — kun véd jeg!"

Morgenen kommer. Prinsessen hun banker
Paa Døren. Ja lad hende banke!
Døren er stængt med forsvarlig Slaa;
Hun faar vel igen til sin Moder gaa,—
Nu vil der en Prædiken vanke!
Og Prinsen han ler. „Min Hustru staa op!
Solen er højt over Bakkernes Top,
Prinsessen er alt oven Senge.
Nu ville vi klæde os sirligt paa; —
Lad hende kun vente saa længe! ..."

Solen skinner i Kammeret ind.
De ere saa glade, saa ungdomskaade.
„Hør sig mig, Du Bjørn — om Forladelse Prins —
Hvor gaar det vel nu med den mørke Gaade?
Du skulde jo været ved Morgenens Skin
En Bjørn og løbet i Skoven ind ...?"

„Buh!" siger Prinsen. Hun skriger og ler. —
„Nej, Bjørnen ham ser Du aldrig mer!" —
„Aldrig?" — „Nej aldrig!" — „Hvorledes? fortæl!" —
„Jo ser Du, Prinsessen har slaaet
Med Bøgerne rent ham ihjel.
Han sad her i Nætter og lange Dage
Og tænkte sig dum og læste sig tam,
Saa var der ej mere Vildskab tilbage,
Og saa ..."
„Saa blev Bjørnen et Lam?" —

Og atter lo de. For Spejlet hun staar
Og ordner i Hast det bølgende Haar:
„Hvad om vi lukked et Vindu op
Og kasted de støvede Bøger ned —
Der er vel en Brønd i din Gaard?"

„Jeg beder," han sagde, „om Skaansel for dem;
De har dog hjulpet saa langt mig frem;
Lad dem kun ligge og mugne
Her i Prinsessens Hjem.
Har *Du* end Øjne og Ører, som gør
Dig Bøgernes Hjælp overflødig:
Tro mig, her kommer saa mange des fler',
Som haver dem haardelig nødig!"

Saa banked det igen, og stærkt, paa Døren.
Og Prinsen lukked op, og ind i Stuen
Tren Moder med sin Datter, begge blege
Af Angst og Raseri. Den gamle var
En værdig Moder til en værdig Datter:
Støv, Snustobak og Øjeglas og Næse
Og Vissenhed i højeste Potens.
Hun gav sig til at hoste og at hvæse
Og raabte „Tøjte!" højt paa Græsk, imens
Prinsessen tog sig Teksten for at læse
Sin Ægtemand in spe. Det kan nok hænd's
Der vanked.

Prinsen stod og lo
Og skotted til sin Hustru; stum, med Øjet
Opspilet, stirred hen hun paa de to;

Da løfted Prinsen Haanden op og sagde:
„Tys, det er nok!" og derpaa lagde
Han Haanden paa sin Rejsepult og taled:

„Jeg har, Prinsesse, Jer det Løfte givet
At vorde Husbond Jer for hele Livet,
Ifald I paa min Bryllupsdag
Mig vilde vise — blot en ringe Tjenest'.
Jeg har kun forhen let berørt den Sag;
Imidlertid: I husker den vel end?
Nuvel? Jeg har fra mine Rejsetider
Lagt til mit Bryllup hen
Her i min Pult en Bryllupsskjorte; men
Jeg ser nu, der er kommen Pletter paa
Det fine Linned — her i Brystet ser I!
Lidt Særling er jeg jo, og jeg har lovet
Mig selv med Ed højtidelig, at *den*
Kun skal mit Brudgomsløfte faa,
Som vasker disse Pletter af igen!" —

Prinsessen skæved til sin Moder hen.
Den gamle svared: „Ej, hvad vil det sige!
Løb ud, min søde Pige,
Og kom tilbage her paa Stand
Med Sæbe, Kumme og med Vaskevand!"

Prinsessen løb og kom og sæbed ind
Det fine Linned, skylled det og holdt
Det tæt for Næsen op, og sagde: „Se,
Her har min kære Hr. Gemal sin Skjorte
Saa ren som Sne!" —

„Nej," sagde Prinsen. „Tre
Var Pletterne tilforn; nu er der seks,
Og de er meget, meget sorte!" —

„Hvad?" snærrede den gamle Heks,
„Kan ej min Datter, saa kan jeg dog se ...!"
„Ja, se kun!" sagde Prinsen. Og hun saa'
Paa Tøjet. Der var Pletter nok derpaa.

Hun svared sledsk: „Min kære, rare Prins,
De véd, at Lærdom følges sjældent ad
Med ydre Praksis. Vær nu mild til Sinds,
Og lad en Moder hjælpe paa sin Datter.
Det er dog ikke Vaskerkonen, som
— Det véd jeg — i Prinsessen mest De skatter!“

Og Prinsen smiled: „Prøv det da, min kære!
De vil jo dog min Svigermoder være;
Gør kun for Deres Datter her Besked!“ —

Den gamle tog og sæbed ind og gned
Det fine Linned, skylled, sæbed, sled
Og vasked, pjasked, gned og skylled atter,
Og saa' imellem til sin blege Datter,
Og turde ikke tage Tøjet op
Af Vandet, thi jo mer hun sled og hev
I Skjorten, desto sortere den blev.

„Nu nok!“ brød Prinsen ud, og vredt han rev
Fra Heksen Tøjet, folded Skjorten ud
Og lo: „Du milde Gud!“ ...
Han rakte Tøjet til den tavse Brud;
Hun dypped det i Prinsens Vandfad ned
Og tog det op, og hvidt som Sne det gled
Hen over hendes arbejdsvante Haand.
Hun kyssed Halsens Linnings kendte Baand;
Tre Kys hun Brystet gav, og med et Blik,
Et ømt, et talende, hun rakte
Sin Husbond frem den dyre Bryllupsskjorte. —

Da var Prinsessen med Fru Moder borte.

Men han slog Kappen om sin Hustrus Skulder,
Og op igennem Luftens Bølger gled
De tvende, og et Tog af Skyer skred
Hen under dem, men uden Stormes Sus
Og Tordners Bulder.

Tyst var der, hvor det glade Par drog frem,
Men da hun spurgte ham, hvorhen de drog,

Saa svared højt han, og hans Ord de slog
Med Ekkos Genlyd over Skoven:
Hjem, hjem!

Fra Marken steg en Duft af moden Korn
Og blanded sig med Græssets Krydderaande
Fra Kildevoven.
Alt stak bag Højen Maanen op sit Horn,
Og Taagen vugged sig til Dans paa Vang,
Da bares mod dem frem en liflig Sang.

Det var en Nattergal; — *saa* lød dens Toner:

Min Lov gaar som et Baand igennem alt,
Min Trøst er Dug fra rige, varme Zoner,
Som lindrer dér, hvor bitrest Taare faldt.
Al-Kærlighedens Lovsang hører Du,
Fjernt som et Hav, der lægger sig til Ro,
Igennem Nattergalens Tro
Paa det, som samler Livets Millioner.

PEDER TORDENSKJOLD

ET NATIONALT DIGT I SYTTEN SANGE

(EFTERAAR 1880)

DEN DANSKE OG NORSKE SØMAND

TILEGNET

— „Nu er vel de fleste af de da levende døde, dog blusser i mit Bryst en brændende Nidkjærhed, efter ringe Evne, at fremme mit Fædrenelands og Sprogets Ære.“

CASPER PETER ROTHE

(Fortale til Forfatterens Levnetsbeskrivelse af P. T. Decbr. 1772).

PEDER TORDENSKJOLD

Indledningsdrapa.

Nu, da det pæne, det pynteligt smaa,
Breder sig yppigt og blomstrer i Landet,
Nu, da det djærve maa søge sin Vraa
Og bide Forbitrelsen i sig,
Da ej det tør bide paa andet;
Nu, da det kraftige kaldes det raa,
Og Tiden sit Alenmaal henter
Fra Dværge, som den kan forstaa.

Nu, da vi længst har slidt Oldtiden op
Og puttet dens Helte og Kæmper i Skabet:
Madding, som brugtes med afgjort Held,
Saa længe som Folket blev medet
Og flinkt over Maddingen gabed —
Nu, da vi har det saa rart og godt
Og sidder og traller gemytlig som Barnet,
Og klipper os „Mænd“ af kulørt Papir
Og trækker det friske i Skarnet.

Nu, da vi sover — en Mattelsens Søvn
Oven paa knuste Forhaabningers Dage,
Og ingen har Mod eller Evne
At tage det tabte tilbage,
Nu, da vi ret som et Vrag under Strand,
Nagleløs, falder i Stumper og Dele,
Og Maagen raaber sit Nødskrig
Og Kragen sit: „Skidt med det hele“.

Nu — ak min Musa, hvor bærer det hen!
Hvad vil din Stemme? har Maagen ej skreget?

Slug kun din Hulken og sid paa din Strand
Tavs, dér hvor Vragstumpen bliver
Udvasket, skyllet og bleget.
Snart er vel Storvasken endt, kan jeg tro,
Snart er i Sandet det sidste forsvundet,
Saa vil der komme Aarhundreders Ro,
Og af Døden opstandet bli'r Stumpen
Paa et fremmed Museum fundet. —

Dog: det har været et pynteligt Skib,
Pyntelig stort, i Stævnen en Løve,
Skinnende Stykker i Portenes Gab,
Bjørne paa Bakken, paa Skansen en Stab
Helte, saa stolte som nogen,
Hvem Nordhavet satte paa Prøve.
Kuglerne pløjed i Planken sig ind,
Riggen blev slidt af den ruskende Vind,
Mændene faldt og Tømrene knaged:
Pyntelig vajed dog Flaget.

Ret som en sjælden, en Æventyr-Fugl,
Blodrøde Vinger og kridhvid i Brystet,
Fulgte det flagrende Skibet paa Vej
Højt over Dækket og Hytten og Røstet;
Tavs, uden Skrig, som et Vartegn foroven,
Svævede Fuglen med Varsel i Flugten,
Slog med sin Vinge og spiled sit Næb,
Naar den indaanded Krudtrøgs-Lugten.

Under dens Vinger voksed en Slægt,
Under dens Vartegn mylred Bedrifter
Frem gennem Nat, gennem Nød, gennem Skrig,
Gennem Splinternes gabende Rifter.
Sagaen tegned paa Tavlen dem ned,
Folket har slugt de ærværdige Skrifter;
Folket er blevet af Læsningen ked,
Thi Folket ... ja, Tiderne skifter.

Gemt er, saa siger man, Sagaen blot.
Nej den er *glemt:* den mangler jo Brugen,
Sandheden, Livet. I Stedet er traadt
Smaathakket Ondskab, gemytlig Passiar,
Kævl over Øl og Vrøvl ved Cigar,
Alvor i Smørret og Rugen.

Smørret og Rugen: Respekt for de to!
Det er vor Nerve og det er vor Kilde;
Men vi har lagt os i Smørret til Ro:
Det er *derfor,* vort Folk er saa lille. —

Havet, som maner, Havet, som slaar
Stedse sin Kno paa vor tætklinte Rude,
Vuggen, hvis Gænger evindelig gaar,
Mindende Slægten om Ungdommens Aar,
Kæmpetids-Drøn om vor Pude:
Havet vi glemte derude.
Lunken mod Søen, som raabte: parat!
Strøg vi paa Tavlen, hvad Havet vi skyldte;
Luften med Raab for vor „Landsoldat“,
Vor egen, vor tapre, vi fyldte.

Vel var han værd, at man tog saa paa Vej:
Mandelig stod han og mandig han blødte,
Men som vor „egen“ vi kender ham ej
Dybt nok tilbage, hvor Mindet
Rejser sin ristede Støtte;
Stavnsbunden, hværvet, en Hund for en Nar,
Som paa sit Tysk kommanderte Kadencen,
Blødt under Fanen vor Landsoldat har, —
Men sent først i Folke-Falanksen.

Fødelandsværnet, vor stridbare Slægts
Urgamle Hjem, Du fribaarne Flaade!
Det var jo Dig, som fra Myternes Tid
Med din Saga til Helgoland naaede;
Enten det bar for en strygende Bør
Ind gennem Fjenden til Haandmængets Møde,
Eller Du laa paa den aabne Red,
Lænket som Doggen til Huset, og bed
Fra Dig og sejrende døde!

Folkelig var Du af Fødsel og Vækst;
Aldrig kom Hofkryb og stramme Lakajer
Op paa din Skanse, hvor Vinden
Bort det forlorne fejer.
Aldrig dit Sprog var „Darauss'ernes“ Tekst;
Tampen paa Dansk eller Norsk var parat;
Junkeren taalte, som Katten, ej Vandet,

Junkeren holdt sig paa Landet
Og banked paa Tysk sin Soldat.

Gasten i Top og Kaptajnen paa Dæk
Kendte hinanden som to Kammerater ,
Begge begyndte de som Akrobater,
Ên var den Bølge, som bar dem,
Og én den, som skylled dem væk.
Ên var den Ed, hvormed begge gik paa,
Ens deres Køje og ens deres Skraa;
En maatte lystre, den anden befalte,
Men ét var det Sprog, som de talte. —

Fødelands Flaade, om nu Du er graa,
Hamret af Jernet, et underligt Skue,
Halvt under Vandet, med Skorstene paa
Og i Vommen en gloende Lue:
Ældgamle Flaade, Dig vies min Sang!
End har Du dog Kammerater, som flyde
Stolt over Vandet med vingespændt Fang —
Om de end ej har Brev paa at skyde.

Flaade og Hav, i Kamp eller Fred, —
Medens min Sang, i vort Fødelands Øde,
Maner en lysende Helt fra de døde
Frem over Nordhavets skvulpende Red:
Eder min Musa har troligt for Øje,
I giver Trøst i det tvivlende Sind,
Medens den skyfødte, fribaarne Vind
Rejser de rullende Høje.

Mærket, som *I* har i Krøniken lagt,
Maa dog vel jage os Blodet til Kinden;
Styrken, som *I* har til Slægterne bragt,
Kan dog vel ikke henvejres for Vinden;
Mane I maa dog en Gang vel til Vagt
Om, hvad der rester, forinden vi synker
Helt i en Døs under Dødslinets Dragt
For Skæbne-Medusaens stivnende
Smil bag de stenhaarde Rynker.

Men har I pustet i Landet et Liv
Atter til Daad fra vor Kævlen og Dvasken,

Rejst til en virkelig Prøve vor Kiv,
Eller gravet den dybt under Sindenes
Flammende Fredsbaal i Asken:
Da skal det kendes i Landet omkring,
Hvordan en Verdenshavs-Bølge sig vælter
Ind gennem Sunde og Fjorde og Bælter,
Rensende, friskende kold; —
Da skal der fødes i Norden
En ny *Peder Tordenskjold.*

Barndoms Skilderi.

En Raadmand udi Trondhjem, Johan Wessel ved Navn,
Havde af Børn sig atten, til Ære som til Gavn;
Moderen Maren Schøller, af den Schøllerske Æt;
Begge døde de gamle, i Dyd og i Ret.
Der maatte vel stundom strides med saadan Børne-Flok;
Alene det af *faa* dem, er, som bekendt, ej nok.

Dog selve det at sætte i Verden saadant Kuld,
(Halv Dusin af Døtre, Sønner Dusinet fuld')
Dertil skal baade Helsen, god Lykke og godt Huld.
Det var vel dér paa Landet ej noget uhørt Fald,
Men saadan var det andensteds, som her berettes skal.

Hr. Wessel fo'r paa Rejser med eget Købmandsskib,
Da kom han med en Kaper, en Franskmand, i Beknib;
Det var i Krigens Tider, den spanske Succession,
Til St. Malô han førtes for Entring og Kanon.
Hvad mest man har paa Hjerte, man sværest dølge kan;
Det spurgtes snart i Byen og rundt omkring paa Land:
Der kommet var en fremmed, en før, ansélig Mand
Med *atten* Børn derhjemme! Man vilde knap det tro.
Franzosen er ej saadan; han nøjes med de to.

Saa løb man for at se ham; de fleste gav Entrée.
Vor Raadmand gned sin Albu og gav sig til at le;
Og da man havde set ham og Løbet var forbi,
Saa kunde han købe Skuden, sig selv og Mandskab fri.

Derhjemme var blandt Flokken Peder Wessel Nr. ti.
Aldrig stod et Slagsmaal, han skulde jo deri.

For Bogen som for Bænken han røbed liden Nemme,
Men mere for at komme i al Fortræd og Klemme;
Saalunde sled han Tiden, men sled og sine Klæ'er,
Saa Faderen lod gøre ham Bukser udaf Læ'r.

Man véd nu, sligt blandt Drenge knap regnes for en Pryde,
Og Peder svor, hans Fader snart skulde det fortryde.
I Hast vor Knægt udfinder en Udvej og Spilop:
Paa en Skærsliberkærre med Bagen af sin Krop
Han satte sig, mens Hjulet de andre drejed rundt
Og drejed det saa flittigt, til Bagen gjorde ondt.
Saa hopped han fra Stenen. Det stod kuns paa et Nu,
Og da var Bagen blodig, men Bukserne itu.

Mens sligt vel har sin Moro for den, som hører dette,
Saa mored det ej Faderen. Han gik helt streng i Rette
Med Knægten, at han arted saadan fra Slægten ud,
Og sendte, for at kue ham, til Byens Skrædder Bud.

„Hr. Mester, *min* er Hvalpen, men min er ogsaa Skammen;
„Tag I ham i Jer Lære, den maa I vel forstaa.
„Han river alt isønder, lær I ham at sy sammen;
„Jert Alen-Maal behøver I ej at spare paa!“ —

Saa maatte Peder følge, trods det han græd og bad.
Han sad paa Skrædderbordet og syede Sting i Rad.
Han græd de stride Taarer, dog græd han ikke længe,
Han tænkte paa sin Ære og paa de andre Drenge;
Hvad langt han skulde kaste, han rimpede kun kort,
Og hvad han skulde øge, han klipped ganske bort.
Saa fik han Tamp af Mester; det Skrædder-Maal det bed,
Men Peder tog om Maalet og sprang af Bordet ned,
Og rendte ud paa Gaden, hvor Sneen den laa højt,
Og tog en dygtig Sne-Boldt og trykked den ret drøjt,
Og langed ud sin Mester, hvor Næsen møder Brynet,
En saadan Tak for Tampen, en saadan en i Synet,
At Syn og andre Sanser den arme Mand forgik; —
Og endt var Skrædderiet fra samme Øjeblik.

Da rejste Majestæten i Norge just det Aar,
Og *Frederik den fjerde* (som af sig selv forstaar)
Havde sig af Tjenere en Hoben og Lakajer,
Og én iblandt saa mange helt lettelig sig grejer.

I dette Anno Domini, Aar 1704,
Vor Peder var en vever, en trettenaarig Spire;
Han slumped med i Følget, var alles Spas og Fryd,
Men da man kom til Danmark, fik Piben anden Lyd.
I Lommen ej en Styver, ej Moders Sjæl han kendte,
Og hvis han kom tilbage, der var kuns Hug i Vente.

Saa fik han Plads som Tjener hos Kongens Skriftefader
Og rendte Bud og Ærind i Residentsens Gader.
Det var jo rare Sager, hvad dér han fik at se,
Dog droges mest til Havnen han efter Klokken tre;
Der kom det faste Mandskab fra Holmens Vagt derovre:
Tømmermænd og Smede, Sejlmagere og Sjovre;
Og Underofficerer i Spidsen gik med Sabler,
Ober-Kanonerer og Baadsmænd og Konstabler;
Det kunde Knægten lide; han tænkte: stod Du blot
Blandt saadan Standspersoner, saa stod Du ganske godt!

Saa skrifted han sin Længsel for Kongens Skriftefader,
Og næste Dag han rendte ej mer i Byens Gader;
Højt bankede hans Hjerte, og Blus stod paa hans Kind,
Da han som Lærling tegnedes blandt Holmens Mandskab ind.

Og her han lærte Sømands-Haandteringen fra Grunden,
Og gik paa lange Rejser, indtil han blev befunden,
Som Jungmand først, og siden som virkelig Matros,
Og endelig som Sø-Kadet, for værdig til slig Ros:
„Man finder Peder Wessel som for Etaten dannet,
„Han er til Sømand skaaren og ej til noget andet;
„I Kuling og i Uvejr, ved Morgen og ved Nat,
„Han klatrer rask i Riggen og tager muntert fat
„I alt hvad forefalder, om det er nok saa drøjt,
„Og intet Sejl ham hænger og intet Tov for højt.
„Hvis ej han brækker Halsen — som tidt er Udsigt til —
„En Pryd for hele Standen han sikkert blive vil."

Med saadan Ros forsynet, han sejlede just hjem
I en Ostindiefarer og kom for Bergen frem;
Dér spurgte de den Tidende, ved Jævndøgn Anno Ti,
At Krigen var erklæret og Freden forbi.

Indefrossen.

Den Vinteris har ligget
Paa Christiania-Fjord
Saa trykkende, saa hvid og saa længe;
Dog trykkes ikke Byen,
Dens Handel staar i Flor,
De norske Købmænd fattes ikke Penge.

Der holdes Juleballer
Og Nytaars-Kalas,
Og mangen Rus til Hjemmet bliver baaren;
Det hjælper ej, der prækes
Mod al det Liv og Fjas —
Man holder tappert ud til hen paa Vaaren.

Skal ikke Sindet fries
For alle tunge Baand,
Naar Sneen vælter massevis fra Skyen?
Skal Glæden ikke netop
ta' Foden i Haand,
Naar Kaptajn-Løjtnant Wessel er i Byen?

Han ligger indefrossen.
Han lider det just ej,
Dog Isen har han ikke lært at smelte;
Men alle unge Hjerter
De tøer paa hans Vej; —
De er nu en Gang varme, disse Helte.

De unge, kække Jenter,
Og Konerne med,
De pynter sig i deres bedste Fjedre.
Den unge Søhelt bedes
Fra Sted og til Sted.
Hvad gør man ej for Landsmænd at hædre?

Han bukker, og de rødmer,
Han beder om en Dans,
Kan hændes, at han beder om lidt mere;
Et Kys maaske? De gives
Kun sparsomt der til Lands,
Men Wessel han er vant at hazardere.

Han er just ej saaledes,
Som Slægten efter ham
Har gjort ham til i Kontrafej og Sange;
Lidt mere af en Viking,
Og meget mindre tam.
For Damer har han aldrig været bange.

Han tager med paa Vejen
De skønnes Tribut.
„Hel artig“, melder Sagnet, „han sig viser
Mod Damerne den Vinter;
Han sparede sit Krudt,
Men tog ved Entring mange smukke Priser.“

Hans liden Snav er byttet
Mod Løwendahls Galej,
En Letfregat paa atten blanke Stykker.
Med *den* har han vist Svensken
Saa grundig Vintervej, —
Nu ligger den ved Oslo gamle Brügger.

Ved Brüggerne der véd man
Er Værtshuse nok,
Hvor indefrosne Søfolk finder Varme;
I saadan et var samlet
Af Wessels Folk en Flok,
Som slog en Slurk i deres slunkne Tarme.

Mens Chefen er til Gilde,
Er Folkene i Land, —
Fregatten ligger sikkert nok fortøjet;
Og Kruset vandrer flittigt,
Saa stort som en Spand;
Det skjuler Næsen helt og næsten Øjet.

En Borgermand betaler;
Til Gengæld vil han ha'
En „Ende“ — og han ser sig rundt om Bordet.
Der er en gammel Baadsmand,
Som nikker et Ja!
Og vender Spanden, før han tager Ordet.

Han kigger under Kruset
Og sætter det igen,
Saa alle Stob og alle Brikker hopper:
Den Medicin er ikke
Saa ilde, Hjertensven,
Den kan kurere indenfra for Lopper!

Saa visker han sig Skægget
Og rømmer sig, imens
Der falder Stilhed rundt i Skænkestuen:
Om Peder Wessel er jeg
At tale nu til Sinds!
Og hver Mand stryger sindig af sig Huen. —

Baadsmanden fortæller.

Han var ej mer end nitten Aar
Og Sø-Kadet af Rang,
Da mødtes vi paa „Ormen" ;
Det var den første Gang.
Jeg tjente da for Tømmermand
Og saa', ved første Syn, at han
Var bygget til at bære
Hvad Skyts det skulde være.

Vi sejled sammen dette Togt,
Og ud og ind vi fo'r,
Og Chefen han var Styrmand
Og bedste Mand om Bord.
Kadetten og den lille Snav
De passed ind i samme Lav;
Men da hans Togt var ude,
Han maatte bytte Skude.

Der var i Langesund en Mand,
Hed Jørgen Pedersen,
Han var og er og bliver
Min rigtig gode Ven:
Han gjorde atter Ormen klar
Det næste Aar, da Wessel var
Som Løjtnant vendt tilbage
Med Halsklud under Hage.

Paa „Postiljonen", en Fregat,
Han havde nemlig tjent
Imens, men dér var Wessel
Kun maadelig bevendt.
En saadan Fyr — forstaar I nok
Er ligesom en Skive-Blok;
Den maa ha' stadig Smøre,
Om den sin Gavn skal gøre.

Han var ej født som Vente-Per
Med Konneksioner bag,
Han gad ej konvojere
Og sejle tyndt i Mag;
Det kunde, mente han, enhver,
Som var og kaldtes Sekretær.
Han gad nok avancere,
Men ej som Peder Flere.

Der maatte noget staa paa Spil
Og noget gaa paa Kant;
Jo højere, des bedre
Han Spillet immer fandt;
En Orm ham stedse nagede,
Og Løwendahl han plagede;
Saa fik han „Ormen" atter.
„Sej!" raabte han. „Det batter!"

Om Nytaarsdagen, Anno tolv,
Vi løb til Fladstrand ned,
Og straks igen til Sverig
Og ind paa Elvsborgs Red.
Dér drilled vi en svensk Fregat;
Den vilde have Snaven fat,
Men „Ormen“ fra den smurte,
Som vi bestandig gjorde.

Og siden løb vi ud og ind
I hver en Krog og Vig
Og førte med de svenske
Paa egen Haand vor Krig.
Snart var vi hist, snart var vi her,
Og bragte Fjenden i Gevær
Og snapped bort hans Lodser
Og banked hans Matroser.

Vi jaged Svenskens Hukkerter,
Skønt vi var kun de smaa,
Vi tog hans Rokkebaade,
Hvor bedst de var at faa.
Til sidst saa var der intet mer
At ta'. Og hvor der intet er,
Dér siger Præsten Amen!
Saa løb vi hjem til Drammen.

Og saa fik Visen anden Lyd,
Og Ormen gik sin Vej,
I Stedet kom Fregatten,
Vor Løwendahls Galej.

Og Wessel fik en lang Instruks,
Den lød, han skulde sejle fluks;
Og Chefens Øjne skinned,
Som om de var fortinned'.

Han kaldte os paa Skansen frem
Og læste op sit Brev;
Det faldt jo noget langværts,
Hvad Herrerne de skrev,
Men Meningen var ganske klar:
Vi skulde ta' hvad Svenskens var,
Og banke ham saa længe,
Vi kunde sammen hænge!

Det gjorde vi paa bedste Vis
Og af et ærligt Sind,
Og den, som ej kan se det,
Maa være meget blind;
Hver Planke og hver Bolt om Bord
Kan sande disse mine Ord, —
Dér ligger jo Fregatten
Saa stolt, som en kan ha' den.

Og som den ligger dér og ser
Paa andre Skuder ned,
Og ønsker blot at fare
Ud paa en aaben Red:
Saa banker der i Chefens Bryst
Et Hjerteslag med samme Lyst;
Gud la' det længe banke!
Det er min simple Tanke.

Mellem Dragoner.

I Marts, da Isen just var brækket op,
Og Vandet koldt, og Vejret ikke mindre,
Brød Wessel ud. Kun Is kan Wessel hindre.

Om Luftens eller Vandets Kuldegrad
Han spørger ej. Naar blot hans Skib kan flyde,
Er han til Sejlen klar og til at skyde.

For Torekow, paa Grænsen mellem Skaane
Og Halland, duved op han med Fregatten.
Dér kasted Anker han og laa om Natten.

Den næste Dag bemanded han Chaluppen.
Han havde spændt sin Kaarde omkring Kjolen,
Men havde ikke taget med Pistolen,

Som ellers var hans trolige Gelejder;
Af hvilken Omgang aldrig han blev ked.
Han var en Mesterskytte, som man véd.

Hans Folk var, som han selv, kun let bevæbnet.
En havde med sin Økse, en en Pike;
Man vented sig en Rotur — Fjender ikke.

Han satte Kursen lige ret mod Land,
I Haab ved Trusel eller ved en Skilling
At kunne spørge nyt om Fjendens Stilling.

Han sprang i Land. Der laa den lille By
Med sine lave, rødstensrøde Hytter.
Han standsed. Holdt der ikke hist en Rytter? ...

Aa hvad! En Rytter mer, en Rytter mindre!
Det gaar til Lands vel, som det gaar om Bord:
Man kan jo stole paa sin Skudes Ror

Og løbe væk fra Fjenden, hvis man ej
Kan magte ham. *Helst* holder man ham Stangen; —
Men nødig fler' end to om en ad Gangen!

Og Wessel kommanderte fremad Flokken;
Selv løb han forud i en saadan Fart,
At han var skilt fra Baadens Mandskab snart.

Det var hans Skik; han kunde ej gaa langsomt.
Han løb og sprang, og som han var i Springet:
For Djævlen! raabte han. Han var omringet.

Dragoner her og der, paa alle Sider.
Staa! raabte de. Staa! skreg han; Notabene
Til sine Folk, som lod ham dér alene.

De vendte fluks, da Rytterne de saa'.
Bort i Chaluppen de fra Stranden roede
Og efter Chefen som Kameler gloede.

Da bed han sig i Læben, og med Kaarden
I Haanden snurred rundt han som en Top,
Og løb tilbage. Hej, det var Galop.

Galop paa Liv og Død. Galop dér bag ham.
De svenske Heste kunde ogsaa springe,
Og Rytternæven svang den nøgne Klinge.

Tre var de Karle, som paa Stranden kasted
Foran den kække Søgut Hesten om
Og raabte pustende: Hej, Dansker, kom!

Fly hid jer Dyrendal, Hr. Officer.
For Tusend! giv Jer, og vær ikke galen! —
Og Klingen lyned, Hesten svinged Halen.

Der stod han, Peder Wessel, en mod tre.
Han slog en Bule harmfuld sig i Hatten:
Velan; her er min Kaarde. Kom og ta' den!

Den forreste Dragon i Skægget smisked
Og rejste sig i Sadlen med et Buk,
Og strakte Haanden frem og — fik et Hug,

Som gennem Handsken skar, saa Haanden dingled.
Av! brøled Rytteren og tog paa Vej,
Men Wessel lo og raabte: Den Gang ej!

Og som en Hjort, der jages gennem Skoven
Og bøjer let og smidig af, saa snart
En Hindring standse vil den lige Fart,

Saa fo'r han ind iblandt og rundt omkring
De skræmte Dyr, som stejled dér paa Sandet,
Og med et højt Hurra sprang han i Vandet.

Det kendte han. Med Kaarden mellem Tænder
Han vaded ud, saa langt han mægted bunde,
Og svømmed saa, det forteste han kunde.

Han svømmed, men de svenske Heste ej.
For dem nok Badetiden ej var kommen;
De vendte om, da Vandet naaede Vommen.

Hans lange Haar drev efter ham derude;
Det blev en Skive, da med sure Miner
Hestfolket løsned deres Karabiner.

Han dukked ned og dukked op igen;
Til sidst man kun som liden Prik ham skimted
Og Kaarden, som i Solen stedse glimted.

De roede ham i Møde med Chaluppen
Og fik ham hevet ind og bragt om Bord.
Han rysted sig, men mæled ej et Ord.

Vaad som han var, han peged blot mod Masten.
Dér fik hans Folk, hvad der var vel fortjent;
Og Chefen taled saa, da alt var endt:

I løb jer Vej. I selv maa bedst afgøre,
Om ej et Hug var bedre af en Sabel,
End Tamp for Masten af min Skibs-Konstabel.

Men hver sin Lyst. Jeg takker nu min Gud,
At Liv og Førlighed jeg har beholdt, —
Skønt, jeg maa sige, Vandet var lidt koldt! ...

Paa Kanoner og Pokaler.

Den Nordsø vælter sit mørke Vand
Og skyller forbi Kap Lindesnæs;
Der vugger en Skude med Sejl paa Rand,
Den syner som en af de vilde Gæs;
Den nejer med Stævnen, den vipper med Spejlet;
Aldrig en kækkere Vildgaas har sejlet
Hen over Bølgernes Vej —

Og det er Wessel om Bord i Fregatten
Løwendahls Galej.

Og se! hvor Kimingen graaner let
Og Bølgen drejer sit tunge Hjul,

Dér stiger bagved de hvide Skvæt
En anden Sejler, en anden Fugl;
For revet Kuling de tvende skyder
Af Sted over Søen, som friskere bryder
Med hulende Bølgedrag —

Og Wessel staar paa sin Skanse og kigger
Efter den fremmedes Flag.

Og Solen lider saa smaat mod Hæld
Og gyder i Havet sit gule Skær.
Da Klokken er halvgaaen seks saa vel,
De tvende er kommen hinanden nær.
Den fremmede toner en engelsk Stander
Og engelsk Flag; men Wessel han bander
Den Ed, som han lider bedst: —

Nej, Fanden annamme mig, tror jeg ham ikke.
Gutter, nu skal vi til Fest!

Sieur Wessel viser et hollandsk Flag,
Han gemmer sit eget til rette Stund,
Og Krudt og Kugler til glatte Lag
Er lagt igennem Kanonens Mund;
Med et staar Røgen i rundede Borde
Ud fra den fremmedes Laaringsporte,
Det engelske Flag er væk —

I Stedet spiller de gule Tunger
I blaat fra den vippende Hæk.

Filur! saa fik Du din Mund paa Gled;
Konstabel, tre Skud; giv Agt, brænd løs!
Til Dæks med Hollænderkluden, hiv ned!
Hejs Kongeflag op og den røde Gøs!
Og Wessel raaber: Hej Gutter, mærk jer,
Om ogsaa den fremmede nok saa stærk er,
Vi stikker dog vel ikke a' ...?

Og hundred Struber fra for til agter
Ham svarer: Gaa paa! Hurra.

Saa brændte de løs, saa langed de ud
Med alle Kanoner og Musketteri,

Og pyntet blev baade Skrog og Klud,
Kun sjældent gik Kugler og Knipler forbi;
Saa bares der Raab med Eder i Følge
Paa Engelsk, paa Svensk og Norsk over Bølge,
Men højest Kommandoen lød:

Sej, Løwendahls Gutter, for Kongen og Flaget
Vi slaar nu paa Liv og Død!

Saa fulgtes de tungt i den hule Sø
Med Undersejl op, i hvirvlende Damp;
Som hidsede Hunde, der rasende gø,
Saa hørtes de under den vilde Kamp;
Saa bed de og flænged hinandens Sider;
Den stoute, som staar der, den trufne, som vrider
Sig under det væskende Saar —

Alle saa har de kun samme Tanke:
Til Døden, for Sejer vi slaar!

Og den Gang Solen sig lagde til Hæld
Bag Sommernattens det lyse Skær,
Og Klokken var halvgaaen ti saa vel,
Da brased den fremmede fuldt sine Rær;
Mens Ilden slaar af hans aabne Porte,
Han trækker sig bort, som han ikke burde —
Da raabes der: Gaar Du din Vej?

Og det er de danske Gutter, som prajer
Fra Løwendahls Galej.

Sieur Wessel smiler saa bredt dertil,
Han lider helt gerne sit Mandskabs Mod,
Saa lader han sætte, hvad trække vil,
Og atter langs Dækket der flyder Blod:
De sparer ej Krudtet i Arkeliet,
Det knitrer og knalder af Musketteriet
Igennem Kanonernes Brag —

Men endnu skelnes i Glimtet derovre
Fra Hækken den fremmedes Flag.

Saa falder Natten, og Kampen dør.
Hver bøder bag Mørket sit Tab i Løn,

Men næppe har Morgenen kastet sit Slør,
Saa kaldes hos Wessel paa Skansen til Bøn.
Først Bibelens Davre — saa Brændevinen,
Og Chefen læser i Andagtsminen,
At begge Dele gør Gavn: —

Nuvel, mine Gutter, en blodig Godmorgen
I Guds og i Kongens Navn!

Og tredje Gang i den hule Sø
Med Undersejl op, i hvirvlende Damp,
Som hidsede Hunde, der rasende gø,
De styrted sig ind i den vilde Kamp;
De pynted hinanden det bedste, de kunde,
Til Rig og til Skrog var én gabende Vunde:
Saa fik de sig lidet at dy; —

En Kende de hviled og Hullerne stopped,
Og saa tog de fat paany.

Men da de kom sammen den fjerde Tørn
Og dænged hinanden paa Haandskud nær,
Hver Skude ligned en plukket Ørn,
Og Vandet syned af Fuglenes Fjær;
Og Krudtrøgen hvirvled og Stykkerne braged,
Og Wessel han kigger derover mod Flaget:
Ja bi Du kuns en Minut! —

Da springer til Chefen Konstablen og melder:
Kaptajn, det skorter paa Krudt!

Du primer, Konstabel, ved Tordenens Gud! —
Kaptajn, Gud bevare for Løgn min Mund:
Om mere der er end til fire Skud,
Saa hæng under Nokken mig op som en Hund! —
Og Wessel han bider sin Læbe, og knuger
Mod Brystet sin Raaber, imedens han sluger
Den Mundfuld, der kom ham paa tværs; —

Vred staar han paa Skansen og hugger i Luften
Med Raaberen Kvart efter Ters:

Saa op da med Roret; Trompeter, her!
Far over i Jollen og læg ham om Bord,

Og bed ham, saa sandt han har Flaget kær,
At fly mig lidt Krudt paa mit ærlig' Ord;
Bedrøver mig meget, jeg ikke kan entre,
Men Søen er hul, jeg vil nødig kæntre
Og rage om Bord i hans Stavn; —

Du hilser fra Wessel, og spørger til Gengæld
Om Chefens og Skudens Navn!

Og sig ham, Trompeter, han slog som en Mand,
Det skal jeg bedyre med Haand og Mund,
Og kunde jeg slæbe ham med mig i Land,
Jeg gjorde det fluksens af Hjertens Grund;
Men vil han mig møde, naar Tid er gaaet
Og atter jeg Lod og Karduser har faaet,
Saa skifter jeg Vind ham og Sol —

Og vil han et Glas paa min Hytte drikke,
Saa er han min Gæst paa Parol!

Da saa' man de tvende Chefer at staa,
Enhver paa sin Skanse, med Raaber for Mund,
Og fredeligt Skuderne sammen laa,
Som nyssens sloges af Hjertens Grund;
Saa svang man Pokaler med Hurra i Følge,
Og raabte paa Engelsk og Norsk over Bølge,
Og Vinen den funklede rød —

„Paa Gensyn“ var Skaalen, og Glassene blinked
Og svandt dybt i Nordsøens Skød.

Og se, hvor Kimingen graaner let,
Og Bølgen drejer sit tunge Hjul,
Dér duver nu bort bag de hvide Skvæt
Mod Nord og mod Øst en vingeskudt Fugl;
Med vaklende Stænger to Sejlere skyder
Af Sted over Søen, som toppes og bryder
Med hulende Bølgedrag —

Og Wessel staar paa sin Skanse og kigger
Efter den fremmedes Flag.

For Fiscalen.

Nu blev der et Røre blandt alle Parykkerne,
Blandt samtlige smaa Misundelser;
Den hinkende Klaffer kastede Krykkerne,
Den havde nu fundet „Begrundelser“ :
En Pebling har sprunget os alle forbi;
Hvad kan han? en Smule Fribytteri,
Som gælder ej mer i Etaten;
Nu springer han alle Hensyn til Staten
Og til Majestæten over;
Man tænke: den Tyveaars-Hvalp han vover
At tage det op med sin Overmand,
Uden endda at være i Stand
At slæbe ham hjem som Prise;
Og for sin Frækhed til Gavns at vise,
Saa drikker han Fjenden til paa Pokalen, —

Nej, *nu* skal han Kronedød for Fiscalen!

Og de, som har Kongens Øre,
De tuder saa længe deri,
Til Kongen lader sig røre
Og skriver: Beordre vi
Vor Kapitajn-Lieutenant Wessel paa Stand
At rappelleres fra Norriges Land
Og svare for Retten med samt sin Fregat,
Hvorlunde han udi den hafte Combat
Har holdt sig til Sø-Artiklernes Bud;
Og dermed sker Vores Villie.
Befalende Eder Gud!

Saa skrev de og skrev og stævned ham ned,
Og Wessel gav Møde. Da blev der en Glæde
Blandt alle hans Fjender — og de vare mange —
Men Vennerne var jo lidt bange.
De gav ham det Raad: Far sagtelig frem!
Wessel han slog med Haanden ad dem;
Hans Ansigt tog paa at lyse:
De skulde kuns lidet ham kyse!
Og Wessel gik frem med sin Skibs-Journal:
Kom an, Hr. Fiscal;
Nu leger vi Tampen brænder,
Men se til, hvor Legen ender!

Saa skrev de og skrev og protokollered
Og krydsforhørte og Svaret notered,
Vidner blev førte,
Ed deponeret,
Udsagn blev hørte,
Intet mankered,
Og Akterne voksed til Vognmandslæs, —

Da var Peder Wessel først ret i sit Es.

Han syntes, han stod om Bord i sit Skib
Og havde Kanoner og Sejl at regere,
Han syntes han var i Beknib
Og skulde sig flinkt retirere:
For Sejl og Kanoner han mødte kun Penne,
De Herrer de sad dér med Alvorsmine —
Da brugte han sig behænde
Og fired paa Varpets Line;
Og alt som han fired, et Slag han slog,
Og sejrende ud af Actionen sig drog;
Og Sø-Fiscalen blev rød i Kammen
Og stænked en Klat i sin store Bog,
Og Herrerne stak udi Retten
Hviskende Ho'derne sammen.

Men Sø-Fiscalen sit Indlæg gjorde:
Hvorledes dog Monsr. Wessel turde
Saalunde skalte med Kongens Gods,
Og eksponere sit Skib mod Fjenden,
Og ikke ta'e Fordel af Vinden
Og retirere betids sig bort?

Item saa var det Etaten en Tort
At høre bestandig den samme Bravade
Om alt det Mod, som saa lidet nytted;
Og havde ham end Majestæten beskyttet,
Saa var den uværdige Gasconade,
Den med at drikke til Pægls med sin Fjende,
For grov til at kunne kvitteres; —
Man burde ej længer fare gelinde:
Og bør Monsr. Wessel derfor mulcteres,
Og videre, til han vil lære
Lidt mere forsigtig at være,

I Følge et Hundred og to og firs
I Loven at degraderes! —

Da tog Peder Wessel til Pennen og skrev
De Herrer i Ober-Krigs-Retten
Et saalunde lydende Brev:

Jeg sender Fiscalen min Hilsen og samtlige Herrer,
Høje og velbaarne Mænd; — min Dom staar for Stund.
Skælm giver mer end han har, jeg er kuns en simpel
Søgut, jeg fører det Sprog, som mig Nidkærhed lægger i Mund.

Ringe jeg skulde kun føle mig selv mod Fiscalen, om ikke
Netop hans Visdom var klejn — at sige til Vands;
Tog jeg Bestik efter *ham,* ja saa burde jeg sikkert
Sættes i Mulct, men det gaar nu forskelligt til Søs og til Lands.

Ilter jeg er; ja maaske: men naar Æren man slaar for og Flaget,
Saa maa man passe sit Snit; thi Æren er rap.
Kom jeg Fiscalen paa Siden — og han var min Fjende —
Maalte jeg først ej hans Klyds, men tog straks i Fyren et Nap.

Sloges han da som en Karl, og jeg kunde ham ej kujonere,
Hvorfor da ej salutere og drikke hans Skaal?
Ja hvis en *saadan* han var, og han bravt havde fægtet,
Gjorde han ej for et Glas eller to vel det emsige Skraal.

Sømand jeg er og Soldat: jeg skriver mod Godtfolk ej Acter;
Skulde jeg skrive mod nogen, det blev vel mod ham,
Som, naar en Snav eller Hukkert, endsige Fregatskib,
Er ham af Kongen betroet, gør det betroede Skam.

Item hvad angaar den Skade, jeg nys i Attaqven har faaet,
Da staar jeg ved, at Kanonen hun haver sin Vægt,
Samt er et sligt Instrument, som saa temmelig lader
Se, hvor det træffer en Mast eller Mand, sin alvorlig' Effect.

Sluttelig holder jeg for, at hvad Hr. Fiscalen belanger,
Burde vedbørlig han næses for slig Occasion,
At ej en brav Officer for Fremtiden udi det mindste
Frygter for Bogstaven mer end for baade Skib og Person! —

Saadan han skrev. *Hvordan* det blev læst
I Retten, ja derom intet forlyder;
Men lige med et var Actionen som blæst
Bort, og intet i Vej'n.
Wessel blev udnævnt til Orlogs-Kaptajn —

Det blev nok Fiscalens Snyder.

I Chaluppen.

Kong Karl er kommen fra Tyrkens Land —
Ved Sadlen hans Støvler hænger.
Stralsund vil han holde trods Mord og Brand —
Stralsund kan ej holde sig længer;
Det hagler med Jern, det sner med Bly,
Og Dansken er alt i den ydre By;
Kong Karl maa fly —
Haardt Sverrige til ham trænger.

Og Wessel staar paa sin ny Fregat,
Den har han fra Svensken taget;
Den hvide Ørn fik han haardelig fat,
Nu bærer den Dannebrogsflaget;
Han sattes paa Vagt for Kongen at ta'e,
Tre Skibe skulde han med sig ha';
Hvor bliver de a'? —
De kniber nok ud af Laget.

Decembertiden til Søs er slem —
Aa ja, man kan have den bedre!
De Sinker, de luner nok Redens Gem —
Da vover jeg Ørnens Fjedre!
Saa spejded han Dage og Nætter i Træk,
Men Hjælperne holdt ham bestandig for Gæk;
Kong Karl slap væk —
Thi Heldet vil Helten hædre.

Kong Frederik sad udi Pommerland,
Og han lod de andre skyde;
En Konge maa holde sig borte fra Brand
Og Mord, for Folket at fryde;
Han sad i sit Telt i sit Hoved-Kvartér
Og saa' paa sit Kort og sin Stabsofficer:
De skyder ej mer? —
Nej, Sire, Kong Karl han fly'de!

Men Wessel fik Breve og kongeligt Bud
Til Hovedkvarteret at bære,
Thi smykked han sig i sit bedste Skrud,
Da han skulde have den Ære;
Saa lod i Chaluppen han ro sig i Land,
At hilse paa Kongen, samt deribland' —
Han var jo Mand
For sligt — sig en Gunst at begære.

Dér sad han saa kæk i sin fulde Stads,
Som om han til Bryllup var buden,
Med opkrempet Hat og med blankt Kyrads,
I Galla til Støvlesnuden;
Og agter i Baaden hos Wessel befandt
Hr. Løwenørn sig, General-Adjutant,
Og — det er sandt —
Adskillige Herrer foruden.

Chaluppen slingred, og Wessel lo
Og tog til sin Daase blandt andet:
Den skænked mig Kongen! De Herrer maa tro,
Min Pris er forsvarligen blandet;
Mod Søsyge hjælper Carotten-Râpé,
Og se disse Stene paa Laaget — ja se! ...
Da, ak og ve,
Fo'r Daasen af Haanden i Vandet.

Men hurtig som Lynet bag efter han sprang, —
Kom op med et arrigt: For Fanden!
Og dykked forgæves Gang efter Gang —
Da hev de ham ind trods hans Banden.
Dér sad han, og ærgerlig tænkte han paa,
Hvor snart selv en kongelig Gave kan gaa —
Men Herrerne saa'
Den ene stum paa den anden.

Adelsmand.

„Fri er jeg som Fuglen under Sky,
Og jeg gaar lige paa som Havets Bølge:
Majestæt! der er ej Krudt og Bly,
Hvorfor jeg skulde som Poltron mig dølge.

Majestæt! jeg lever af den Luft,
Som bølger stedse om Jer høje Naade,
Men hør et Ord: der er saa mangen Schuft,
Som spinder mod mig sine Rænke-Traade.

Majestæt! den Hvide Ørn jeg tog,
I Flugten greb jeg Fuglen under Vinge;
Stændig jeg med Ørnen siden jog;
Nu hugger Fuglens Næb i Svenskens Bringe.
Majestæt! jeg er en fattig Gut,
Der bejler stedse til Jer høje Naade:
Gør mig til Kommandør-Kaptajn til Slut
Og lad mig slaa med Eders Nordsøflaade!" ...

Men Svaret det blev et andet,
End Wessel havde sig tænkt;
Kongen han sad i Teltet,
Haardt af den hidsige trængt;
Og Kongen tog til sin Daase
Af Guld, med Stene om Kant,
Og sagde: „Du tabte den sidste,
Ifald man beretted mig sandt!"

„Omstændelig, skal Du vide,
Jeg følger din hele Færd;
Du øder, hvad man Dig skænker,
Du kaster med Penges Værd;
Du kaster vel, skal man fornemme,
Dig selv med det første bort —
Men vogt Dig, Wessel, for saadant,
Det blev mig den værste Tort!" —

Og Helten stod dér med Hatten
I Haanden og Øjet mod Jord,
Og bed sig i Læben og kunde
Ej finde et eneste Ord;

Da følte han noget falde
Ned i sin Hattepul;
Det tynged, han tog det og vejed
Det meget sigende Guld.

Og Kongen rakte ham Haanden
Og smilede naadigt dertil:
„En Konge kan ikke gøre
Alt hvad han ønsker og vil;
Men hædre han kan en frimodig,
Som viste sig brav og bold —
Naa! byd mig en Pris af Jer Daase,
Hr. Kapitajn *Tordenskjold!*" —

Paa Knæ den modige tumled
Og famled mod Kongens Skød,
Og rejste sig atter, mens Blodet
Op gennem Kinderne brød:
„Hvad Sa... Majestæt, tilgiv mig,
Men hedder jeg Tordenskjold,
Saa skal jeg nu dundre og lyne
Svensken Fanden i Vold!"

Tordenskjolds Flagsang.

Og atter paa sin hvide Ørn han fo'r
Og lo i Luften frem, mens han betænkte,
Hvad Kongen med et saadant vægtigt Ord
Til saadan liden Snusedaase skænkte;

Han følte Ørnen blive dobbelt stor,
I Farten spile dobbelt ud sin Vinge; —
Nu skulde han, og for sig selv han svor,
Til Kommandør — ja Skoutbynacht — det bringe:

Fri stander jeg
Som fri Mand paa min Skude,
Kongen er med mig,
Jeg er Adelsmand;
Lad nu de Hunde
Kun i Krogen tude:
Aldrig at bide
Var de ret i Stand.
Første Vers er ude,
Wessel er begravet,
Evig sover han —

Men Wessel er en Spøgefugl,
Han gaar igen ved højlys Dag paa Havet.

Stig af dit Dyb,
Af Kølvandsfurens Striber;
Elsk mig og styrk mig,
Hjertensven og Bro'r;
Bland Dig i Vinden,
Som i Riggen piber,
Støt mig i Bygen,
Vaag ved Skudens Ror.
Hjælp hver Gang det kniber!
Det har Wessel kunnet,
Mens han var om Bord —

Og jeg skal være evig Dig
indtil mit sidste Timeglas forbundet.

Herre, min Gud,
Mod Dig er jeg kun ringe
Stakkel, som trænger
Til Din Assistens;
Tag mig og Ørnen
Naadig under Vinge:
Faar jeg et Grundskud,
Hold mig Skuden læns!

Saa skal jeg nok bringe
Det til noget meget,
— Admiral kan hænd's —

Thi jeg og Peder Tordenskjold,
Vi to har endnu ej for noget veget.

Og mens han saadan stod og tænkte paa,
Hvorlunde Fremgang nok han skulde faa,
Og mens han som et Barn gentog bestandig
Det dyrebare Ord, det nye Navn,
Saa lyste der en Ild, og det en mandig,
I Øjets Ørneblik; op til sin Favn
Han syntes, at han kunde Verden knuge;
Han maatte ret med Vold det Udraab sluge,
Som fra det altfor fulde Hjerte brød; —
Saa slog han ud med Haanden, og han talte
Til Flaget.
Som en Sang hans Tale lød:

Jeg vil slaa for min Konge og slaa for mit Flag,
Det vil sige: at slaa for den gode Sag;
Saa lærte jeg fra jeg var ganske liden,
Og *den* ABC har jeg brugt hele Tiden.
Skrædderdreng var jeg,
Det staar jeg ved,
Tordenskjold er jeg,
Wessel jeg hed:
Saa faar den ene vel dække den anden.
Jeg frygter min Gud, og gi'er Fjenderne Fanden.

Jeg har tjent mig fra neden op til mit Flag,
Jeg har gaaet i Skole i Kuglernes Lag;
De mener jo nok, jeg er ikke dannet:
Kom kuns, I Pedanter, herud paa Vandet!
Lange Tabeller
Bruger vi ej
Dér, hvor det gælder
Dig eller mig;
Medens *I* slog paa Papiret Slaget,
Har Fjenden jeg fejet i Land — eller taget.

Jeg vil stævne de Godtfolk hid for mit Flag,
Som forlanger Mirakler hver eneste Dag;
Jeg har nok forvænt Jer ved første Lekse:
En ærlig Sømand han kan dog ej hekse.
Fanden annamme mig,
Gaa eders Vej!
Hvem skulde skamme sig,
I eller jeg?
Tog jeg en Prise, ja saa tav I stille —
Jeg hørte Jer kun, naar det gik mig ilde.

Det er derfor, jeg føler mig bedst ved mit Flag,
For jeg hører Jer ej under Stykkernes Brag;
Der er mere Raison i min mindste Pjece
Af Jern, end der er i jer fineste Næse:
Har kun mit Dæk jeg
Ryddet til Slag,
Har over Hæk jeg
Hejset mit Flag,
Og vil Vorherre saa læmpe ved Blæsten —
Saa skal jeg nok klare mig selv for Resten!

Dynekilen.

Det lyder som et Sagn, som en længstforstummet Sage
Fra Dideriks og Videriks og Barbarossas Dage;
De gamle Pergament-Skrin, berørt af Troldmænds Stav,
Udspy Kong Artus' Kæmper af deres mugne Grav:
De flokke sig, de tygge
Paa Skægget, mens de skygge
For Brynet med den Jernhaand, som længst var mat og kold —
De vækkes op ved Lynet fra Peder Tordenskjold.

Er det da ej et Æventyr, en Ammestue-Sage?
Betænk: i Falbeladernes og Bukkelhaarets Dage,
Da som en Papegøje man pludred Tysk og Fransk
Og Bonden var et Asen og Herren udenlandsk,
Da Folkets største Glæde
Var se paa Hoffet æde,
Og dengang Ludvig Holberg paa Sproget retted Stil —
Da slog hin Trondhjems Viking sit Slag ved Dynekil.

Der stander udi Asien et Fjeld med bratte Sider,
Som Solen med et Ildkys af sine Læber svider;
Dér mejsled Ørknens Konger i dunkel Kileskrift
For Seklers Karavaner saa mangen mørk Bedrift;
Og Granskeren gi'er Møde
Og læser om de døde,
Mens Karavanen mumler frem sit: Allah! giv os Regn. —
I Norden taler Fjeldet foruden Billedtegn.

Der er en Krog i Norden imellem tvende Lande,
En Vig, hvor Havet fjæler sig med sine kolde Vande,
Dér brummer Vinden over den vaade Bølges Grav:
Den synger Sjælemesser for mangen Kæmpe brav,
Og Bølgerne de springe,
Og Fjeldets Sider klinge,
Som klang der ud af Stenen en Æventyrbedrift. —
Kom, Sømænd, lad os læse den Dynekileskrift!

Kong Karl, den Heltekonge, vil Norges Klipper gæste
Med Tusinde af Stridsmænd og Hælvten af Heste;
For Fredrikshald han lægger sig, — den Sten er ham lidt haard;
Af Stenen slaar han Gnister, men trægt det Arbejd' gaar.
Saa er hans Bud og Vilje:
Kom snarlig, min Flotilje,
Fra Gothenborg med Kugler og Krudt og Proviant!
Og Flaaden drog paa Veje, — men Maalet ej den fandt.

Strömstjerna hedder Føreren, — han hed nok nylig Knappe.
Kong Karl har fæstet Stjernen paa hans borgerlige Kappe;
Med Adelskaaben svor han at dække Havets Strøm
Og Flaaden med; — men Klæder kan rives paa et Søm:
Og Tordenskjold gør Sejl, han;
Han er saa haard en Negl, han;
Han svor at rive til sig alt Krudt og Proviant; —
I Dynekilen laa det; *dér* Tordenskjold det fandt.

Det var en Julimorgen ved Sverigs Kyster golde,
Og Solens Globus rulled op bag Taagebankens Volde;
En liden Luftning rejstes, saa let en Morgenvind,
I Løvens Gab den peged, mod selve Døden ind:
Belyst af Dagens Lue,
Hvor bratte Klipper true,
Hvor der er knap Passage for hundred Alen Vand,
Blank bored Havets Kile sig dybt i Fjendens Land.

Dér ligger han, Strömstjerna; dér fandt han sig et Gemme;
Paa Svensk man har det „roligt", man føler sig saa hjemme;
Den halve By har været den Nat til Bryllupsstads,
Om Bord hos Flaadechefen er Resten til Kalas:
„Stenbocken" er en mægtig
Stykpram, hvor Chefen prægtig
Beværter hver, som mangled ved Byens muntre Fest; —
Her byder Tordenskjold sig — ubuden — selv til Gæst.

Han lover sig en Mundfuld, en dygtig, kan man tænke.
Blandt svenske Flaadens Borde han agter sig at bænke;
Der er to Snese Skuder i alt, med stort og smaat,
Halvdelen er armeret — *den* smager dobbelt godt;
Selv mægter han at byde
Kun over syv, som skyde,
Men disse syv har Tænder, som nok kan gøre Gavn;
Spist har de før hos Svensken; — her er de, nævnt ved Navn:

Fregatten Hvide Ørnen; — den bytter han ved Gildet
Med Hjælperen, en Stykpram, som Mesterrollen spilled;
Saa kom den raske Vindhund, og Grip hed dens Kaptajn,
Og hvad han greb, det holdt han, i tættest Kugleregn;
Og saa kom Kaptajn Tønder —
Just heller ingen Flynder;
Enbenet med sit Træben han garvet er som Bark;
Og endnu to Galejer, og sidst kom Noahs Ark.

Det var en Julimorgen, og Tordenskjold han pejled
Det snevre Sund, mens sagtelig hans Skuder fremad sejled;
Han skrev nys Majestæten et Brev: Jeg er en Mand,
Enfoldig — men jeg elsker mit fattig' Norges Land!
Bestandig la'er han raade
Sit Hjertes Tænkemaade;
Og som han er behjertet, og der just er god Vind:
Saa sætter lige lukt han i Dynekilen ind.

Hans Folk om Bord paa Flaaden er nye Gaster alle;
Frivillig gav de Møde, saa snart han hørtes kalde;
Blandt menig Mand hans Navn er en god og gangbar Mønt,
Og klinge gør Metallet og slides aldrig tyndt;
Men Ørnens gamle Drenge,
Som fik saa mangen Flænge
Om Kap med Skrog og Rejsning, med Tømmer og med Klud,
Dem skaffed gode Klæder han; — de gamle var slidt ud.

Saa stævner han i Spidsen, begærlig efter Striden,
Og da han er Fregatten, den Vindhund, klods paa Siden,
Saa raaber han til Grip: om han ogsaa var parat
At tage denne Morgenstund med Svensken en Dravat,
Og være med at spille
Paa Hakkebræt til Gilde,
Og pudse Stjernen inde paa Strømmen rigtig klar? —
Ja; vi har Dagen for os! var Kammeratens Svar.

Og Dagen kom med Opsang af Piber og af Trommer;
Det snevre Hul derinde knap Gæstebudet rummer;
Og „Vreden" og „Bellona" dem gælder første Skaal;
Snart strømmer Drueblodet, iskænkt til bredfuldt Maal;
Men Svenskens Krigsgudinde
Hun famler som i Blinde,
Hun kan ej ret faa Sværdet ud, det volder hende Mas; —
Dyrt købte Svensken ofte sit Hang til Kalas.

Dog er desaarsag ikke for Haanden han en Sinke,
Han kan en Skaal besvare med andet end at klinke,
I Bordet kan han trumfe, saa Glas og Flasker gaar
Ad undas, medens Haanden paa Kaardefæstet slaar;
Og Kaarden kan han trække
Og falde ud og dække
Sig som en vaabenøvet og mandig Kavaler. —
Og da var Klokken noget over fem og tre Kvarter.

Saa kom to fulde Timer, hvor Svensken var i Aande,
Hvor „Vreden" gik „Bellona" helt punktligen til Haande,
Hvor Sjöblads „Stenbock" stødte og brugte sine Horn,
Hvor „Kastor" og „Ulysses" tog Dansken paa Korn,
Hvor „Pollux" og hvor „Bjørnen"
Faldt i med „Hvide Ørnen",
Hvor „Hekla" og „Proserpina" lod høre Helveds Brag,
Og „Hektor" og „Achilles" var enige den Dag.

Det var to lange Timer, hvori kun Dansken haled
Og hev i Spil og Aarer, som Førerne befaled;
Det var to Prøvens Timer paa koldt Vand i Blod,
Paa Sømands Disciplin, paa Soldatens største Mod;
De tykke, tunge Pramme
— Og Ørnen med det samme —
De skulde slæbes fremad, thi der var fattig Vind,
Og lægges paa Musketskud under Fjendens Ildsvælg ind.

Og Gutterne ved Spillet sank døde ned som Fluer,
— Der lød ej Hurraraaben, og svunget blev ej Huer —
Langs Aarebænkens Rader faldt Vittigheder ej,
— De svenske Kugler baned sig saa blodig en Vej; —
Men dér hvor Gasten rørtes
Af Dødens Haand, *dér* hørtes
Et Suk, en Tænderskæren, og saa en Ed — lidt plat —:
Den Onde ta'e i Svensken, naar først vi faar ham fat!

Og midt i Kugleregnen, i Damp og Røg og Bulder,
Ses Tordenskjold paa Dækket saa tæt og bred om Skulder,
Hans Øje som en Musvaag paa Byttet fast er vendt,
Brunrød er Pandefuren og Aaren staar spændt;
Da spiller Blikkets Flamme,
Han ser de svære Pramme
Med deres Bredsid' svajet tæt op mod Fjendens Ild:
Nu da, Gud være lovet! nu, Gutter, slaar *nu* til!

Da slog de, saa hvert Ribben i Svenskens Sider knaged,
Kanonerne de brøled og Plankerne de braged,
Stangkugler fo'r og Knipler og Skraa og Søm og sligt,
Som lod Effecten kende: man laa jo ganske digt;
Og Tordenskjold laa tættest
Paa Fjenden, hvor han lettest
Og varmest kunde Maden servere fra sin Kok; —
Og noget over Middag fandt Svensken, det var nok.

Strömstjerna var den første, som løb sin Vej fra Fadet,
Men Kniven lod han ligge paa Bordet, vendt med Bladet
Mod Sejerherren. Saadan en Stjerne han er snild:
Sin Løjtnant lod han sætte om Bord paa Skuden Ild;
Han vilde ogsaa rende,
Men Grip tvang ham at vende
Og vise sig, hvor Lunten til Krudtet vel var lagt;
Og saa blev Lunten slukket og ved Lugen sat Vagt.

Dér laa Kong Karls Flotilje og røg af alle Porte,
Og Folkene var skudte, og Førerne var borte;
Og Grip og Tønder hasted omkring, hvor Ilden brød
Og Lunter hang tre Tommer knap fra den visse Død.
Vorherre dem forundte
At snappe mangen Lunte;
Dog sprang et Skib i Luften med samt en Søkadet, —
Men han kom ned paa Benene, for saadan en er let.

Saa varped man og slæbte og haled ud af Sundet
Med alt hvad flyde kunde, til Mørket var oprundet;
Igennem Natten lysned dog Skud den hele Vej;
Til Dørs de Gæster fulgtes, Skrabud der mangled ej;
Men lige meget: Hullet
Var tomt: paa Dansegulvet
Der rested ej en Jolle; man medtog hvad som helst:
Og saa var Slaget vundet — og Norge var frelst!

Det klinger som et Sagn, som en længstforstummet Sage; —
Men Slægten bør se fremad og ikke did tilbage;
Det Blod, som her i Strømme blandt nære Stammer flød,
Det voldte bitre Smerter i Nordens Moderskød.
Og dog ta'er Klippeklangen
Bestandig Hjertet fangen:
Paa Mindets Esse nitter Sagnsmeden i vor Favn
For evigt sammen Tordenskjolds og Dynekilens Navn.

I Strømstad.

Hør Du, Grip, sagde Tordenskjold,
Fanden i Vold
Med Parykkerne!
Dér haver de givet mig Snus i min Næse,
Selv Kongen har ladet mig Teksten læse,
Fordi jeg lod Gothenborg staa, hvor den stod,
Og ej lod den splittes for Stykkerne.

En Dannemand slaar
Som bedst er hans Agt,
Kongen han lider mig, véd jeg, saa vel,
Men Gabel ønsked mig før skudt ihjel,
Ja hængt og parteret i Stykker,
Forinden jeg blev Skoutbynacht; —
Fanden i Vold med de stive Parykker! —
Jeg blir det, som jeg har sagt.

De ønsked nok helst, jeg tog Sverig og Karl
Til Prise med et og det samme Skud,
Og førte dem med mig til Holmen
Med Buk og med sirligt Skrabud.
Gud véd, jeg tog dem saa gerne begge,
Naar blot jeg dem kunde paa Siden lægge:

Men Sverig er Klipper og Træer og Jord,
Og Karl han kommer jo aldrig om Bord.
Havde jeg blot ham paa Vandet,
Saa skulde vi se noget andet! —

Aa ja, sagde Grip, saa var Krigen forbi,
Saa kunde vi trække i Stads-Liberi,
Og gaa paa de høje Hæle,
Og for Kisselinkerne kæle;
Saa stak vi vel Reb i de gamle Eder,
Og stilled til Thevand i lange Geleder,
Og glemte vort saltede Norsk-og-Dansk,
Og snøvled Madam! gennem Næsen
Til Hoffets Fruer paa Fransk! —

Hør Du, Grip, sagde Tordenskjold,
        Fanden i Vold
        Med de Dele!
Nu skal, paa Parol, jeg betro Dig det hele:
Jeg tænker ret nu paa en ny Affære,
Og Du skal min Følgesvend være.
Vort Krudt er i Aar vel saa godt som i Fjor,
Og Kugler og Knipler dem ta'er vi om Bord.
Kong Karl i Norge vil atter ind;
Saa ville vi sætte for hannem en Pind.
I Fjor hedte Pinden en Dynekil':
        Strømstad den hedder i Aar.
Men først min Dessein vil jeg sætte i Stil
        Og Parykkerne alt rapportere,
At ikke det sker, som paa Elfsborgs Red,
Og andre Steder, hvor stedse det hed,
Paa Omsigt jeg lod det mankere.
Naa! svar mig saa, tror Du det gaar? —

Som Tordenskjold spørger, han Svaret faar.
Den Grip er ej af de mange Ord;
Saa tog de tilbørlig Forsyning om Bord,
Og lagde tre Orlogsskibe paa Rad,
Med Stykpramme, hele og halve Galejer,
Ud fra Reden ved Frederiksstad;
Og Tordenskjolds Stander fra „Lolland“s
Top over Bølgerne vajer.

Men Vinden den blæste ham hart imod,
Og Prammene sejled kun Fod for Fod;
Arken Noah og Hjælperen med,
De luntede begge saa tungt af Sted;
Og Strømmen vidste det saadan at mage,
At ogsaa Galejerne blev tilbage.
Saa stod han alene med Skibene ind
Gennem Strømstads Gab imod Strøm og Vind.

Han er vokset fra sidst — han er Kommandør,
Har Guldmedalje, paa Brystet at bære;
Baandet er blaat, en kongelig Ære,
Og vokset med al denne Hyldest og Ros
Er ogsaa hans Mod og hans Evne: —
Men Strøm og Vind kan han ikke stævne,
Om ogsaa han stamper i Dækkets Planker,
Da Tiden bliver ham lang.
Han burde maaske slaa Strømstad af Tanker; —
Men nu ligger han der engang!

Strømstad hedder den liden By,
Som laaner af Tordenskjolds Vunder sit Ry;
Fra Norges Grænse knap tvende Mile,
Den skyder sig just som en Dynekile
Ind mellem Klipper og Holme og Skær; —
Men Fjorden har Rum for en Flaade,
Og Byen har Hus for en Hær.
Kong Karl har kastet sit Øje derpaa,
Og dette Øje, det véd man,
Er vant at slaa Gnister af Stenen.
Saa trylled en Fæstning han frem over Scenen;
Der voksed i Læ bag den skærmende Klippe
Af Ildrør et truende, tredelt Knippe,
Kanoner og Mørsere, store og smaa;
Og Kongen sagde til Gjerta:
Se her, min Bro'r, skal Du staa!

Kong Karl har givet sin Ordre til Gjerta,
Den haarde Hugaf, Generalmajoren:
Du dækker med Garden Byen og Fjorden,
Du dækker dem, eller Du dør!
Saa lagdes der rundt paa Holme og Øer
Grenaderer, prøvede Veteraner,

Som voksede op under Løvens Faner
Og skyer, som han, hverken Ild eller Vand,
Som fulgte hans Spor paa de blodige Baner,
Og aldrig tog fat med Læmpe,
Som nu med Kongens jævnbyrdige Mand,
Med Nordsøens Viking om Æren —
Og helst nok om Sejren vil kæmpe.

Dér ligger da Strømstad en Julinat.
Men Nattens den drømmende Stilhed er borte;
Dog er der ej Bryllup og intet Kalas,
Hr. Gjerta han taaler ej saadan Spas.
Kanonerne strække de Mundinger sorte
Frem over Værnet paa Laholms Ø,
Lig lænkede Hunde, som vaage og gø.
Skarpt gennem Natten den Gøen lyder:
Mod Orlogsskibet til Maals man skyder,
Og Kuglen vander for Lollands Bov
Og hilser saa flittigt fra Gjerta,
At ej han paa Vagten sov!

Den Nat gik over, og Dagen med.
Vinden hun rørte sig ej af sit Sted;
Strømmen løber af Fjorden ud —
Der spurgtes endnu ej fra Prammene Bud.
Med trende Skibe mod tre Batterier
— Karolus, Prins Karl og Prinsesse Ulrika —
Det gaar dog, min Død! ikke an;
Ja var jeg blot Vindens og Strømmens Mand —
Men se, rundt om Fjorden, paa Veje og Stier
Mylrer Soldater fra Fjeldene ned,
Som kendte de til min Forlegenhed! ...

Og Tordenskjold stamper i Dækket;
Han er bister, skummende vred.
Dog, Noah i Arken er med om Bord,
Og Grip saa kalder han sig.
En Pram er en Pram, har kuns liden Forstand,
Men naar blot dens Chef er en Hædersmand,
Saa haler man ud, man varper og ror;
Den modige stedse sig grejer.

Hr. Grip har givet sit ærlige Ord —
Ham følger de fire Galejer
Til „Lolland“, hvor Tordenskjold venter
Og Raads-Flag paa Toppen vajer.

Ja, Kommandøren har Krigsraad sat:
I Herrer, den Hjælper er lovlig plat,
Flad i sit Hjerte og flad i sin Bund;
Vi ligger og spilder den gode Stund.
Vil Strømstad vi vinde, saa maa vi ej nøle,
Den ledige kan sig saa nemt forkøle.
Skal rask vi ta'e fat, eller løbe vor Vej?
Skal vi slaas eller sejle: Ja eller Nej? —

Det Spørgsmaal, det faldt jo paa Tordenskjolds Dæk;
Thi toge de Herrer til Pen og Blæk
Og skrev deres Ord i Betænkningen ned,
Kort og fyndig: De blev, og de stred!
Og Skibspræsten læste for Flaaden en Bøn,
Og sagde til Chefen: Min unge Søn,
Gud gav Dig dit Liv; vil Gaven han hente,
Saa gør Dig bered' ved hans Sakramente!
Og Tordenskjold knæled andægtig. Saa lod
Han Blodflaget hejse. Og Slaget stod.

De slog for Strømstad en Julinat,
Og Klipper og Holme de skjalv under Slaget;
Haard var den Hilsen, og haardt tog de fat,
Men her havde Svensken nok Overtaget.
De Skibe de ligge foruden Vind
Og vende mod Fjenden Næserne ind,
Og hver Gang en Trosse de fik bragt ud,
Saa bristed de Varp for de Svenskes Skud;
Og Dækkene bliver af Kuglerne fejet,
Til endelig Lolland, Tordenskjolds Skib,
Mod Fjenden med Siden er svajet.

Da gik det Dig ilde, Karolus, der oppe
Med Gjertas Soldater paa Klippernes Toppe;
Da spilled de Skibes Kanoner imod Dig,
Til atter og atter dit Mandskab forlod Dig;
Lavetterne vælte, Kartoverne springe,
Og Gjerta maa selv, Veteranen den graa,
    Fugtle med dragen Klinge
    Veteranerne til at gaa paa.

Da farer dit Krudtmagasin med et Brag
I Luften, mens netop det gryer ad Dag,
Og Tordenskjold staar ved sin vaklende Mast:
Hej, Gutter, staar fast!
Karolus, dér brast
Dit Værge! — Men Skæbnen bag Skyen
Har rullet sit Tærningekast.

Hr. Grip, som flittig holdt Fjenden varm,
Maa trække sig ud fra Grunden;
Noah fik splintret sin højre Arm,
Og Arken fik Huller i Bunden;
En Eftermand bliver ham hurtig funden:
Kun en Minut,
Saa ligger han skudt;
Skudt bliver alt, hvad paa Dækkene staar,
Thi Solen er oppe, og Svenskens Kugler
Durk gennem Skibene gaar.

Saa raaber han, Kommandør Tordenskjold:
Fanden i Vold,
La' os faa dem af Vejen!
Rask, Kammerater,
Søværns-Soldater,
Følg mig, saa gaar vi i Land!
Saa springer han selv som den første Mand
Om Bord i Sophia, Galejen;
Men da han er Stranden paa Stenkast nær,
Da rejser sig mod ham en formelig Hær,
Og Gjerta han raaber: Giv Agt, læg an ...!
Det var *ham,* som kom Dansken i Vejen.

Da blev der en Myrden; det strømmed med Blod.
Alt blev skudt ned, hvad paa Fartøjet stod;
Og Tordenskjold delte Soldaternes Kaar: —
For første Gang mærket med gabende Saar,
Han takked sin Gud, han slap bort i en Baad
Og kom til sit Flagskib tilbage;
Og nu er de dyre, de gode Raad; —
Det Strømløb havde sin Hage.

Han blødte saa stærkt, som han bløde kunde.
Dog, hvad er ham Blodtab og svidende Vunde?

De tvende Galejer han lod jo derinde,
Bestrøget af Skud fra den sejrende Fjende.
Han *maatte* jo ha' dem;
De *skulde* ej ta' dem;
Det var paa hans Ære saa styg en Plet. —
Da melder sig villig en rask Kadet.

Kadetten kom lykkelig ind og ud: —
Da virked Kadettens Eksempel.
I Fartøjet sprang de, og Aarernes Stempel
De brugte, og haled Galejen ud.
Men højt paa dens Hyt, en Skive for Skud,
Et Maal for det svenske Musketteri,
Sprang udi Paradis-Liberi,
I Adams-Kostumet en Skipper.

Og det er den djærve Elias Wulff,
Som staar dér og svinger sin Kaarde
Og brøler utrolige haarde
Skældsord til Fjenden i Land:
Saa sigt dog engang paa en Dannemand,
Og træf — om I ellers er dertil i Stand!
Sigt ham paa Navlen
Og træf ham i Bagen!
Skriv saa paa Tavlen,
At Strømstads-Dagen
Havde *ét* Bytte at vise:
Og det var en Mand, som undte Jer ej
Engang sin Skjorte til Prise! —

De skød og de skød; men den modige slap,
Hvor meget de svenske Skytter
End mod hans Knap maatte hige.
Da hørte man Tordenskjold, blødende, sige:
Større vi er end vor sejrende Fjende; —
Tvi den fordømte Fortræd!
Men Æren er frelst — og Skibene med;

Og nu vil jeg la' mig forbinde!

Om Bord paa Hukkerten.

Hvem sejler under den svenske Val
Decembernatten saa lang?
Hvem ejer den liden Hukkert vel
Med Raa paa sin eneste Stang?
Hvem huser om Bord i den tømrede Stue,
Hvem ligger, hvor tusinde Farer true,
Som laa han i sødest Behold?
Hvem bryder sig Pokker om Svensken? —
Det gør Peder Tordenskjold.

Og Søen brummer sin gamle Sang
Om Hukkertens Stævn og Hæk,
Og Vinden sætter sin Fløjte for Mund
Og spytter sin Trille væk,
Og Manden ved Roret faar Munden paa Gang,
Han synes den Hundevagt bliver saa lang,
Han skifter sin Skraa og nynner
Med Søen og Vinden om Kap.

Saa mangen en Vise, saa mangt et Stev
Om Dannemarks Heltestand
Paa Flaaden vanker fra Mund til Mund,
Og mest blandt den menige Mand;
Hvem Visen har gjort, fik man aldrig høre,
Men er der en Sang, som altid faar Øre,
Trods Baadsmandstampens Kontrol,
Saa er det den Vise, som Rormanden nynner
Om ham, Peder Tordenskjold:

„Peder Wessel var hans Navn
Alt ifra sin Fødestavn;
Skrædder skulde han gerne være;
Pyt! sa'e Peder og løb af Lære:
Stuen er trang, Søen er vid,
Dér skal jeg staa min Læretid!"

„Om hvordan han lærte dér
Melder Svensken fjernt og nær;
Peder vidste saa ganske nøje
Hvad der gaar til paa en banket Trøje:
Svensken er lang, Trøjen er blaa ..."

Hej lad dog den Vise en Ende faa,
Du spinder den altfor lang! —
Det er Kommandøren, som staar der og skræver
I Kobryggens smalle Gang.
Og Rormanden op til Sydvesten ta'er,
Men Tordenskjold sparer ham selv for Svar,
Han synger Verset til Ende;
Han kender den Vise saa vel.

Saa kigger han ind til Nathusets Fyr.
En Streg til Luvart! — en Streg! —
Saa gisser han sig til Fartøjets Fart:
Vinden hun bliver ret østen snart;
Ved Daggry maa vi den svenske Val
Et Par Streger nærmere lægge,
Om Anholt vi over vil strække! —

Og Kommandøren han sætter sig ned,
Belyst af Kompaslampens Lue;
Det er, som en Skygge, en flygtig, gled
Over Mundens trodsige Bue:
Misundelse; ja! min Aktivitet
Den har de Herrer for fuldtvel sét,
Den hover dem ikke derhjemme;
Og nu skal jeg kaldes til Kongens By
Og føres i ny Slags Klemme!

Det er *den* Vise, det gamle Stev,
Det evige et og det samme:
De sidder og piber i Musehuller,
Men haver ej Saar eller Skramme;
Om noget jeg evner, saa raaber de: mer!
Om meget jeg vover, straks Fejler de ser; —
Jeg voved dog Pelsen for Strømstad
Paa mine Galejer og Pramme!

Naa! lad mig kuns miste Kommandoskab,
Og lad dem kuns hyle om Død og Tab:
Til kort kan jo komme den bedste Sag,
Den bedste Raison kan fejle.
Skal atter i Kølvandslinje jeg gaa,
Og kan jeg ej længer paa egen Haand slaa —
Jeg skal baade slaa og sejle
Under det gamle Flag!

Saa synger jeg op under Stykkernes Brag, —
Det vil de vel ikke forbyde;
Og vist skal min Konge fornemme den Dag,
Hvor Tordenskjolds Navn i et Hædersslag
Fra Sundet til Norge skal lyde;
Thi Tordenskjold tager Revanche for sidst;
Den brænder min Sjæl som en Brand: —
Jeg skriver kanske som en Cancellist,
Men jeg snakker, Gudsblod! som en Mand! —

Og Hukkerten staar gennem Natten hen
Sin Kurs under svenske Val; —
Imedens saa ville vi kigge paa den,
Som gaar dér paa Heltens Befal;
Den haver en Ladning af Jern i sin Bug
Samt alt, hvad der hører til Heltens Brug,
Og saadant er ikke saa ringe;
Selv er den et lidet, skrøbeligt Trug,
Men dens Fører har Malm i sin Bringe.

Og som det er Tordenskjolds vældigste Tag,
Som snart paa dens Planker skal tages,
Saa ville vi nævne hver liden Sag
Om Bord, mens det midlertid dages;
Den Hukkert at se til er kendelig tam,
Men glubende Vildt er deri:
Først Kommandør Tordenskjold selv, og med ham
Hans hele Menageri.

To Ulve, en Rævefamilje med Børn;
De laa nu i Rummet dernede,
Men agter i Hytten laa Heltens Bjørn,
At Herren ej skulde sig kede;
Saa tidt som han var i lidt daarligt Humør,
Saa stilled han op imod Hyttens Dør
Sin Bamse, sit thrønderske Frændskab,
Og gav med Pistolen mod Ørerne Ild; —
Bamsen den brummed sagtmodig dertil:
Den vidste, det var kuns i Venskab.

Saa findes om Bord Kommandørens Tøj:
Et pynteligt engelsk Service
Af Tin; og Brokade, en Stabel saa høj,
For Kenderes Blik en Delice;

Og Kunstsager er der, helt rare at se,
Og Kasser med Penge, hen imod tre
Gange ti Tusind Dalers Salær
For Heltens Meriter — og dertil hans prægtige
Samling af Skydegevæhr.

Hans Mandskab? — ja Mandskabet var jo ej stort:
Omtrent en Snes Mand, alt i alt;
Hans Hovmester Hartz, og hans Skriver Hr. Kurt —
Han tog dem saadan, som de faldt;
Og som Kommandøren er Grand-Seigneur,
Sit eget Orkester han med sig før' —
Det blæser Fanfarer i Slaget,
Og Spillemænd er det af Faget.

Den ene slaar Pauke, seks blæser, tru-trut,
Trompet; to Lakajer foruden;
En halv Snes Matroser, — og saa er det Slut
Med Dyr og med Folk dér paa Skuden.
Saa glider da Hukkerten sorgløs sin Vej
Igennem den natlige Ro;
Men Tænderne, Skudens Kanoner, bør ej
Forglemmes: — der er ikkun to!

I Formiddagsvagten, da Bamsen sin Tur
Paa Dækket just tænker at ta'e,
Man øjner en Sejler; han er vist Filur!
Hvad vil han? hvor kommer han fra?
Han kommer fra Winga, til Warberg han gaar,
Men om han ej andensteds vil ...?
Jo, nu har han set os; han vender og staar
Herned; — han har Jageren til!

Mig tykkes, jeg kender den Fyr fra i Fjor! —
Fregat! — ja jeg tænkte det nok.
Hej, Gutter, skær ud i den Læsejlsblok —
Han bliver os lidt for stor.
Aha; han kan skyde! Det kunde *vi* med,
Om ellers vi agted derpaa;
Men bedre at kvitte unødig Fortræd —
For denne Gang er vi de smaa! —

Saa pynted de Hukkerten artigen ud
Med alt, hvad som Vinden kan fange;
Fra Dækket til Toppen hang Klud ved Klud;
Hun hvislede frem som en Slange;
Dog var hun ej „Ormen“, hin raske Snav,
Den havde saa vist haft et større Jav; —
Og svenske Fregatten kom skummende klods
For Vinden; og Tordenskjold raabte:
Nuvel; vi maa bie og slaas!

Og med sine tvende Kanoner han skød,
Og hejsed i Toppen sit Flag;
I Gensvar en artig Godmorgen han nød
Af Fjendens det fulde Lag;
De Kugler en Vej gennem Hukkerten fandt
— Til Ulvenes Hylen og Gøen, —
Og Trommen blev lige med et vakant,
Da Paukeren plumped i Søen.

Spil op, Musikanter! Tordenskjold bød.
Trompeter! slaa væk paa Trommen! —
Og fluks med sin Riffel en Svensk han skød,
Som stod dér og viste ham Vommen;
Og atter han modtog Fregattens Lag,
Og atter saa skød han en Svensk i hans Bag
— Og næsten sig selv i sit ivrige Jag,
Da Flinten kom ind i hans Frakke; —
Og lod saa sit engelske Tin-Servic'
Til Skraa for Kanonerne hakke.

Da undredes Svensken. Fregatchefen tren
I Røstet med Raaber for Mund:
Stryg Flaget, for Djævlen! hvad er Du for en,
At her Du vil skydes i Bund? —
Men Tordenskjold tyssed paa Spillemandsbanden:
Du taler om Djævlen: aa ja, saa min Sandten,
Blandt Svensken han gaar for min Fa'er;
Thi Tordenskjold er jeg, og ta'er Du *ham* fangen,
Saa er Du en Satan til Kar'!

Saa slog Peder Tordenskjold Kryds efter Kryds
Med Hukkerten, hullet og liden,
Og snart var han tværs for Fregattens Klyds,
Og snart var han omme paa Siden;

Hans Tjenere laded', han selv lagde an
Og skød med sin Riffel Mand efter Mand
Blandt Fjendens forfærdede Skare;
Og hver Gang en Svensker blev truffet og faldt,
Lød Paukers og Horns Fanfare.

Dog, ulige Leg er en farlig Leg
I Længden, det skal man vel kende,
Og Hukkerten girede Streg efter Streg
Og mægted knap længer at vende;
I Rummet laa Ulvene ynkelig skudt
— De Ræve sig vidste at hytte —
Mens Bjørnen paa Dækket stod trolig til Slut
Hos Herren, den Mesterskytte.

Den rysted sin Pels, hver Gang Splinterne fløj,
Og virred med Øret mod al den Støj —
Den var jo kun vant til Pistoler;
Den saa' lidt forbavset langs Dækket ned,
Hvor en af Orkestret i Døden sig vred
Og Resten blæste, saa Angstens Sved
Randt over de tressede Kjoler.

Da gik gennem Vinden den svenske Fregat.
Paa Skansen med Raaber for Munden
Stod Chefen; og atter tog Traaden han fat,
Men denne Gang høflig, forbunden: —
Hr. Tornskjøld, nu er vel for Æren bragt
Tilrækligen Offer — ja mere;
Og tør jeg vel mig som Hans Æresvagt
Til Gøtheborg nu gratulere? —

Men Tordenskjold kasted sin Riffel til Kind; —
Med Fingren ved Aftrækkerkrogen
Han raabte: Som Fange — til Gøtheborg ind —
Nej aldrig skal Du eller nogen ...!
Og Riffelen knalded; — et purpurrødt Væld
Sprang hist fra Fregatchefens Bryst.
Det var blandt de Skud, som var værdig en Tell
Og som bær' gennem Sekler sin Røst.

Og ud Kommandøren med Haanden slog:
Fanfarer og Hurra der klang;

Men Svensken vendte, og bort han jog; —
Han havde vel *nok* denne Gang.
Og Tordenskjold tørred sin glødende Pande,
Hvor Krudtslam og Sved sad i buede Rande,
Og saa' paa sin Bamse. Den skutted sig blot:
Det er s'gu dog heldigt, han skyder saa godt!

Karl den tolvtes Skygge.

Højt paa Klippens Kyst, hvor Bølgen bryder
Og med Isslag glatter Murens Fod,
Hvor et snedækt Næs i Havet skyder,
Staar en ensom Gran paa enlig Rod;
Rank og stolt, af hver en Sejler kendt,
Vokset op i Kamp med vilde Vinde
Knejser Granen paa den nøgne Skrænt,
Ret som fordred ud den selv sin Fjende;
Nordsøbølgen gaar,
Vinterstormen slaar:
Stedse deroppe den ensomme Vagt vil Du finde;
Der skal jo gives *det* Træ, som just trives i Strid.
Skæbnen kan knække det af; men Skæbnen har Tid.

Kommen er til Norge Helten atter.
Sluppet undervejs af Dybets Gab,
Tordenskjold i Næven Roret fatter;
Han vil ind for Havari og Tab.
Land han søger dér, hvor Granen staar,
Bag om Næsset kaster han sit Anker;
Ude kuler Vinterstormen haard;
Bødes skal nu Skibets Rig og Planker;
Da, da gaar et Gny
Over Land og By:
Hjertet i Brystet af Uro ham svulmende banker; —
Trindt som en Susen i Naaleskov Budskabet lød:
Landet er frelst fra Forlis. Kong Karl han er død!

Over Havet hen, hvor Bølgen bryder,
Furet under Slag af Stormens Plejl,
Tordenskjolds Fregat, som jaget, skyder
For et overvættes Pres af Sejl;

Nytte vil han selv som første Mand,
Snild og fyrig, uden Tid at spilde
Dette Budskab om hans frelste Land,
Til Forfremmelse saa kvik en Kilde.
Vintrens Sol gaar ned;
I en Blodrand bred
Vælter sig tungt under Næsset de Bølger saa vilde; —
Men som en flosset Standart, hvori Stormvinden slaar,
Grantræet mørk imod Himlen paa Fjældbuen staar.

Tordenskjold paa Dækket vendt mod Solen
Læner sig til Masten tankefuld,
Skummets Stænk han agter ej paa Kjolen,
Skvættets Styrtning ej i smeltet Guld;
Han har sét det blanke Dæk saa tidt, —
Det er Saltvand, véd han, intet andet;
Det gi'er Væde, saadant Bølgeridt —
Nej, hans Øje hænger hist ved Landet;
Der er noget i
Dette Maleri,
Noget, — han véd ej, hvorlunde hans Tanker bli'r blandet; —
Nys kun sin Ivrigheds hidsende Stemme han lød:
Nu maa han tænke paa Karl og hans voldsomme Død.

Se, da synes han af Havet stiger
Stolt og rank en kæmpevoksen Mand,
For hans Øjes Lue Solens viger, —
Op han vokser over Næssets Rand;
Bag ham jager Sky hen over Sky,
Som Kanonskud over øde Sletter,
Skarer storme frem og frem paany
Med et Blink af tusind Bajonetter;
Som om Narvas Sand
Føg hen over Vand,
Vælter sig Stormskridtets Strøm og mod Himmelen sætter; —
Tordenskjold svimler ved Synet, hans Aande bli'r kort.
Da synker i Solen Havet, og Synet gaar bort.

Atter stiger han, den ranke Kæmpe,
Tusmørk-Skygger storme paa ham ind;
Storm og Skyggers Anløb kan han dæmpe,
Men ej Ilden i sit stolte Sind;

Som af indre Brand fortært i Gløð
Lyser han, en Bavne højt paa Fjældet,
Spreder Glans om Lande ved sin Død;
Ildaand over Nordsø-Bølgevældet.
Tordenskjold ser til:
Er det Blændværksspil?
Har jeg ej Vidner om Bord, han i Skansen blev fældet? —
Kommer Du dér nu som Aand ifra Graven til mig:
Vel da, Kong Karl; kom om Bord! jeg har Faldreb for Dig.

Karl den tolvte over Havet skrider,
Nærmere mod Skibet — ganske nær;
Og en Susen slaar omkring hans Sider:
Han er ene, selv en vældig Hær;
Kronen, den hvis Guld han aldrig bar,
Med sit Tryk afgnaved Pandehaaret;
Magtens Sødme ej, dens Byrde svar
Nød han, — og nu gaber Pandesaaret.
Ridderligheds Drot,
Kongen uden Slot,
Slagmarkens Æventyr-Søn af en Vingehest baaret,
Landevejsfyrsten, som Fred end i Døden ej fik,
Fæster paa Nordsøens Viking sit prøvende Blik.

Og det var, som Mundens Streg fik Mæle,
Som om vildt det lyse Øje lo:
Hvorfor spaltes ligedanne Sjæle?
Hvorfor var vi *sammen* ej, vi *to?*
Nu bli'r Nordens Hædersbane glat,
Jævn for Konger smaa i Ramsefølge;
Over Manddom lukker sig en Nat:
Kampens Bro'r! Dig skal den ogsaa dølge.
Verden ældet blev,
Mens vor Ungdom skrev
Love dens sygnende Slægt over Land, over Bølge; —
Ungdommen taler af os; dens Tid er forbi.
Tordenskjold, ræk mig din Haand; thi følges maa *vi!* —

Over Skibets Boug sig Søen kaster;
Tordenskjold af Drømme farer op:
Styrmænd, sæt et Sejl endnu! — det haster!
Død og Helved, hjemad i Gallop!

Bort han jager, hvor til Stormens Slag
Bølgen hasper af de hvide Tene,
Medens højt imod den sunkne Dag
Granen knejser stolt og mørk og ene.
Men ved Lysets Skær
Sidder Chefen dér
I sin Kahyt ved Kanonens den skalkede Luge: —
Snak om en Ting! jeg vil nytte det heldige Kast;
Norsk er det Tømmer, jeg har i mit Spryd og min Mast!

Natten efter for Monarken staar han.
Frederik den fjerde har ham hørt;
Rundt omkring paa Slottets Gange gaar man
Hviskende: hvad mon der har ham ført?
I sin Stol Monarken, sunket ned,
Medens Skuldren skyder op sin Bue,
Mumler: Gud, din store Miskundhed ...!
Og de matte Øjne fanger Lue;
Over Vestens Baand
Kongens spinkle Haand
Famler og trommer paa Brystvattets toppede Tue:
Stort er, wahrhaftig, det Bud, som Du haver os bragt;
Her er Vor Haand; Du kan kysse den — som Skoutbynacht!

Marstrand!

Ved Brokkens den gamle, ærværdige Bo'
Paa Toldbodens knudrede Vej
Lød Trampen af Støvler og Klapren af Sko
Og lystige Stemmers Staahej:
Pib op nu til Faldreb, Du Krofa'r derinde!
For Kinafolk staar man gemenlig paa Pinde;
Og er Kommandant Du, saa burde Du vel
Besvare Salut fra dit faste Kastel!

I Døren staar Værten, benævnt „Kommandant“,
Og maaler den fremmede Flok;
Og som han dem pæne i Klæderne fandt,
Saa gi'er han et Nik, — det er nok;
Saa braser de ind i den røgede Stue,
Og Værten ta'er af sig den fedtede Hue,
Og hoster og spytter: Ehem, aa ja,
Hvorfra er I kommen? og hva' skal I ha'?

Hvorfra vi er kommen? Fra Kina præcis;
Og hva' vi skal ha'; — sikken Fisk,
Som ej kan forstaa, at begribeligvis
Det drejer sig her om en Pisk.
Fem Aar har paa Kina vi brugt til at lære,
Hvorledes man skal dem behandle og bære,
Og gi'er Du os en nu, saa lang som vi vil,
Saa skal Du faa Smæld af vor Hyre dertil!

Men borte i Krogen dér sidder en Fyr,
En gammel og rynket og brun;
Han agter kuns lidt paa det glade Paastyr,
Hans Sind er som lukt med Kapsun:
Man ser, at han hører til Orlogsstanden,
Og ræd for et Krus er vel ikke Manden,
Men mangen en Gast, som han skaaled med før,
Tog nylig Reisauss ad den store Dør.

Sej, gamle derhenne; hva' gnaver Du paa?
Ryk hid og ta' fat, hvor vi ta'er!
Naa naa da, Du kan vel en Spøg forstaa? ...
Javel kan jeg det! er hans Svar;
Men ser I, jeg tjener just Kongen for Tiden,
Og nylig saa fik jeg et Hold her i Siden:
I skraaler saa højt om Kina, — nuvel,
Jeg holder min Mund om Marstrands Kastel! —

Hva' Marstrand! Du kører os helt i Ring,
Naar Du kommer fra saadan et Sted;
Nej, saa er Kineserne slets ingen Ting;
Men op, Kammerat, nu dermed! —
Ja, frem med en Ende; la' Manden fortælle!
Hej Krofa'r, det skal Botleriet gælde!
Paa Bordet med Flasken, og op med din Told;
Vi ta'er os en Pisk nu paa Tordenskjold! —

Den gamle han tier; saa ser han sig om:
— De synes, han skeler saa sært —
Ja nok kan jeg slutte, fra Kina I kom
Og har foran Skansen ej lært;
Naar saadan et Navn bli'er nævnet i Stuen,
Saa er det en Flynder, som sidder med Huen
Paa Ho'det og spiller den raske Gut! ...
Og Ho'derne blottes i samme Minut.

Om Tordenskjold skal jeg fortælle? — aa ja:
I skulde fast skamme Jer, I,
At saadan en Tid I var borte herfra
Og kommer — naar alt er forbi.
Jeg selv, som jeg sidder, var ogsaa derinde
Blandt alle de gule; men straks jeg fik Minde
Fra Hjemmet, at Svensken var raabt i Gevæhr,
Saa løb jeg min Vej — for at melde mig her.

Hvad er vi da til, naar Krigen er løs
Og Hjemmet har Brug for vor Arm? —
Javist, det er sandt, den kinesiske Tøs
Har Ord for at holde en varm;
Og sandt er det og, man kan tjene sig svære
Kontanter i Varmen, — men *den*, som la'er være
Og heller slaar til for sit fattige Land,
Han regnes dog vel for en bedre Mand?

Og hvad er en Sømand, naar Kræmmerens Pung
Og Hyrerne er hans Bestik? —
I Brystet slaar Hjertet paa den, som er ung,
Men ej i hans Bukseflk'.
Det ligner ej stort, at de gamle fortæller
De unge om Orlog i Værtshus og Kælder;
En Ende I ønsker om Tordenskjolds Kamp:
Ja spandt jeg Jer en, — saa blev den af Hamp!

Vi sidder i Brokkens den gamle Bo',
Og her er til Kivsmaal ej Sted;
Og brøle sig hidsig, det kan jo hver Ko,
Og nu skal jo Svensken ha' Fred; —
Paa Gaden dér ser I de Kællinger løbe,
Dér kan I om Krigen en Vise Jer købe,
Dér findes paa Prent, hvem vi slog ihjel,
Dér faar I for to Skilling Marstrands Kastel.

Dér smælder de Bomber, dér knalder de Skud,
Det hele det gaar som en Visk,
Og Tordenskjold klæ'er sig apartig ud
Og falbyder selv sine Fisk;
Og dér gaar han rundt som en Bjørnetrækker
Med Utfall omkring i Matrosernes Rækker;
Og Obersten gi'er sig, den snavs Kommandant —
Og mærkeligt nok, det er altsammen sandt.

Men det, som er kendt af hver Skomagerdreng,
Det tager jeg ej i min Mund;
Og nu kan I søge Logis Jer og Seng
Og sove — for Søvnen er sund;
Dog, hvad der er skænket, det skal man vel nyde:
Her har I et Leve, og højt skal det lyde
— I lægger vel til det nødvendige Skraal —;
Det er Marstrands og Admiral Tordenskjolds Skaal!

Gæstebudet.

I.

Vinternat i Residensen:
Luften raa og klam,
Og der lugter bag om Børsen
Slemt af Havnens Slam;
Hængelygten svajer der, hvor
Gadens Pytter staar;
Vægtren raaber, medens Holmens
Taarnur langsomt slaar:

Ti! — helt silde da om Stunder;
Byen ret som død.
Smaa og store ligger længst i
Morpheus milde Skød;
Kun hvor Vinhusdørens Skodder
Aabner sig tilpas,
Ses en sen Jeronimus, som
nikker ved sit Glas.

Det er *Freden,* som har bragt hans
Fartøj her paa Grund:
Krigens nære Ende, som nu
Er paa alles Mund.
Værten vil ham hjemad hjælpe
Over Knippelsbro,
Da — da glimter det i Natten.
Hør! de skyder jo!

Hør igen! — det er Kanoner.
Herren fri os vel!
Vægter! er det Svensken, som vil
Skyde os ihjel? —

Vægtren er der alt tilrede,
Svarer til sit Navn:
Aa, det er blot Fest hos Torden-
skjold paa Christianshavn!

2.

Der er Fest, det er sikkert og vist.
Der blir Liv efterhaanden i Gaden,
Og et Vindue hist
Og en Gadedør her
Smækkes op, og man raaber: Alarm! i Gevær!
Er Fjenden mon nær?
Hvor er Ilden? Hov, Vægter, hvor er den? ...
Der er Støj over halve Staden.
Der gaar ridende Bud,
Man faar Slufferne ud,
Men Vægtren han brøler saa højt som en Stud:
Godtfolk, gaar hjem! det er silde!
Og lad Tordenskjold holde sit Gilde!

Der er Begkrans og Blus i den Gaard,
Hvorfra Skuddene glimter og knalder; —
Christianshavn dette Aar
Sig en Rystelse faar,
Fra Gesimserne Kalkstykker falder,
Og i Ruderne rundt er der Skaar.
Ja i Abraham Lehn's meget prægtige Gaard
Er man ret som i Abrahams Skød; —
Residensen laa nylig som død:
København fra de døde opstaar.

Men deroppe i Festsalen Tordenskjold slaar
Paa sit Glas, og han ser langs ad Bordet:
Jeg er Herre og Vært i min Gaard! —
Og Kanonerne ta'er ham paa Ordet;
Og han hæver i Haanden Pokalen, —
Der er dybt til dens Bund,
Der er Fest om hans Mund,
Han er prægtig at se, Admiralen, —
Og han drikker af Hjertens Grund.
Mine Herer, det Glas
Har en statelig Plads
I min Samling af kostbare Sager;

To Potter det tager,
Og finde man skal
Min første Fregat paa det dyre Krystal;
Det er ligesom Skibet min Velynders Gave:
Grev Løwendahl leve, den ædle, den brave!

Og saadan gaar Skaalerne fort,
Og man ser paa de blussende Kinder,
At ingen har stukket sig bort
I et Krumholt, hvor ingen ham finder;
Der er Gæster fra Sø og fra Land:
Der er Grip, der er Ployart og Tønder,
Der er Budde, den sindige Mand,
Som i Aften ved Glasset sig skynder;
Der er Hoffolk, ja der er saagar
En Gesandt, som Lord Carteret hedder,
Og ved Tordenskjolds højre han sidder, —
Man bør hædre en slig Dignitar.

Der er Damer; — nuvel, det kan hænd's,
De er ikke saa ganske af „Vælten“,
Men Ungkarl og Viking er Helten,
Og han lever som en Ekscellens'.
Han er trofast og god, han er tapper og stor,
Han forguder sin Konge, sin Ære, sit Flag;
Som et Barn paa Vorherre han tror, —
Men Helgen er ikke hans Fag.
Han har aldrig gjort Fordring paa nogen Titel
Af Munk, af Trappist eller Engel, —
Han er rent ud sagt i de skønnes Kapitel
Ganske lidt af en Bengel.

Der er jo fra Krigen et temmeligt Spring
Til Freden og fredelig Idræt, —
Det var ej for Helten saa lige en Ting
At sætte sig straks hen ved Væven
Og slaa den med borgerlig Islæt;
I Krigen dér løber den Skytte saa rap
Fra Haand og i Haand med Klip og med Klap,
Og selv om en Traad over Spolen slap,
Saa tages det ikke saa nøje, —
Men sidde paa Holmens den hvide Gaard,
Hvor Rendingen støver og Bommen slaar
Og Skamler og Skafter støje —

Nej: det er ej noget, som Helten forstaar,
Og selv om han gør det — paa kongeligt Bud —
Saa kniber han helst fra den Vævning ud —
I Byen han vil sig fornøje.

Thi gaar han til Ober-Staldmesteren hen:
Hr. Viereck, jeg bliver saa svimmel
Af al denne Sidden og Sidden igen —
I har saadan nydelig Skimmel!
Saa gaar det til Hest i et pynteligt Ridt —
Paa Ridebanen at sige;
Og slingrer han end i Begyndelsen lidt:
Til Slut han sidder dog lige.
Som Sømand Balancen han snarligen holer;
Saa rider de Herrer i tressede Kjoler
Og stikker til Rings og skyder til Maals
Efter Mohrens Hoved med Heltens
egne, berømte Pistoler.

Hver Aften buden til festligt Lag
I Adelens prægtige Stuer,
Paa adelig Vis gør han Nat til Dag
Og opvarter Frøkner og Fruer;
Dog: om end de skønne helt tydelig sukker
For Helten, og om han end smiler og bukker,
Og kysser paa Haand,
Og faar Sløjfer og Baand,
Og gerne fik Hjertet og Pengene —
Saa bliver han dog ikke hængende.

Sin *Frihed* den holder han højt i Pris;
Helst holder han Gilde derhjemme:
Saa lader han Damer af føjeligt Nemme
Traktere paa allersplendideste Vis,
Og saadan et Gilde la'er høre sin Stemme
Til Ruders og Flaskers Forlis.

3.

Hør, de snakker, ler og raaber,
Gæstebudet er paa Højden;
Hvad ej Talen har i Længden,
Har den sikkerlig i Drøjden,

Og som ved en Brand med Gnister
Regner det med Løjer ned, —
Selv Gesandten, engelsk-bister,
Kommen er ret godt paa Gled.

Værten animerer alle;
Glas blir svungne, Flasker falde —
Nye fluks i deres Sted;
Budde synger — imod Vane —
Tønder galer som en Hane;
Ikkun Kold, den brave Tjener,
Er paa Gildets Glidebane
Tavs og maadeholden med.

Hør nu, Admiral, nu maa De
— Raaber en, som alt har Glorie —
Gi'e til Pris en god Historie;
Tag den sidste, den er bedst!
Den fra Majestætens Taffel,
Hvor der blev servert med Vaffel;
Den vil smage os i Aften
Her ved denne libre Fest! —

Tordenskjold han nikker: Hør da!
Nys jeg var hos Majestæten,
Og paa Højden var just Fêten —
Justement som her hos mig;
Det var ellers rent privatim —
En Snes Kavalerer kun;
Kongen midt for Bordets Rund;
Ved hans højre dér sad *jeg*.

Talen faldt — nu ja: paa mig,
Om hvordan jeg kunde klare
Stedse mig af hver en Fare,
Paa en nok saa snever Vej.
Kongen smiler da og slaar
Ham til venstre paa sit Øre,
Raabende: Slig skal Du gøre!
Videre den Kindhest gaar! —

Og saa gik den Taflet rundt.
Hede sad de dér i Kammen,

Men de smiled allesammen,
Trods den Lussing gjorde ondt;
De var nok forhippet paa,
Hvordan mig det skulde gaa,
Om jeg ogsaa slog min Tur?
Jeg sad rolig som en Mur.

Men dengang jeg havde faaet
Min — og den var lovlig drøj —
Spytted jeg i Næven — pøj —
Rejste mig og raabte: Klar
Til at vende! og saa drev jeg
Ham til højre en igen:
Tordenskjold har altid Svar;
Tak for sidst, min gamle Ven!

Majestæten lo og lo,
Til han Taarer fik i Øjet,
Og han gned sig helt fornøjet
Over Vristen med sin Sko.
Der blev ret en artig Støj.
Alle lo, som var tilstede;
Kun min Ven paa højre Fløj,
Han var lige ved at græde! —

4.

Saa dundred over Bordet
    Kavalerernes Bas,
Mens Damerne faldt i med Diskanten;
    Da raaber En: excuse me!
    Og slaar paa sit Glas,
Og det er ham, Lord Carteret, Gesandten.

Hans Pande viser Punktet,
    Hvor Rus og Forstand
Bestride vil hinandens Herredømme,
    Men han er Diplomat jo
    — Og han er Engelskmand —
Og vant at lægge Tanken i Tømme.

Nu beder han at tilgi'e,
    Han taler paa sit Sprog,

Men Dansken falder uvant ham paa Tunge:
    Han tømme vil et Bæger
    — Det sidste — for saa klog
Og tapper Mand, som Helten, den unge.

Men netop saadan Ungdom,
    Dens Klogskab og Mod,
Bør stedse holdes øvet under Ave;
    Og derfor var en Rejse
    Vist overmaade god —
Især hvis England Æren maatte have!

Her smiler Diplomaten
    Og føjer skæmtsom til:
En Lady blandt mit Slægtskab Eder venter;
    Jeg tvivler ikke paa det,
    Hun anstaa Eder vil —
Med firsindstyve Tusind Pund i Renter! —

Hej, raaber Admiralen
    Med Skalken om sin Mund:
Gudsdød, saa vil dèn Lady's Skaal vi drikke!
    Og Hurra og Kanoner,
    Og Glasset tømt til Bund —
Men en af Festens Damer drikker ikke.

Hun kaster sig til Favnen
    Af Værten, imens
Hun truer ham med Biden og med Nappen;
    Da styrter Kold i Salen:
    Admiral, Ekscellens —
Hans Majestæt er udenfor paa Trappen! —

Der bliver Dødens Stilhed,
    Men Tordenskjold gaar
Til Døren med de rigtforsirte Fløje;
    Og begge to paa vid Gab
    Med egen Haand opslaar
For Kongen han, mens alle dybt sig bøje.

Dér staar da Majestæten —
    Han kom fra Taffel nok;

Den Glans i Øjet skal man sikkert kende.
Den kniplingsdække Haand om
En guldknappet Stok; —
Stærkt støder han i Salens Gulv med denne.

De udadhvælved' Øjne
Omkring i Stuen ser —
De standser ved den skinsyge skønne:
Ej, der er Vor Actrice!
Han smiler, han ler; —
De andre Damers Øjne blive grønne.

Nuvel da! taler Kongen,
Hr. Vice-Admiral,
Han faar vel dæmpe lidet sine Toner,
Hvis ikke jeg skal røgte
Min kongelig Befal',
Og selv fornagle Tordenskjolds Kanoner!

Vi gav Dig dem at bruge
Og lade høre sig
Til Tider — men Du har ej lært at spare;
Og skal Vi vælge mellem
Vor Nattero og Dig,
Vi ta'er vor Nattero og la'er Dig fare.

Jeg ser Dig nødig rejse,
Som tidt jeg haver sagt,
Men viltert Barn er vanskeligt at bænke;
Vi giver Dig Lord Carteret
Til Sauvegard og Vagt —
Saa kan han lægge Dig i gylden Lænke!

Alt har Vi hørt. Nu gaar Vi;
Nej, følg os ikke ud:
En Vært bør ej forlade sine Gæster! —
Saa rækker han til Haandkys
Sin Haand: Vor Gunst med Gud! —
Et Afskedsblik han paa Actricen fæster.

Og Tordenskjold han stod dér
Forvirret og rød,

Og bed sig i sin Læbe med et Blik saa
Fortrædeligt, at Gæsterne
En efter en ham bød:
God rolig Nat, Hr. Admiral! — og gik saa.

5.

Stille han staar dér i Salen alene tilbage,
Endt er hans Gæstebud, svundet hans gode Humør;
Udenfor suser Sydvesten, paa Gaden det tør;
Snesjappets Vand kan han høre fra Render og Tage.

Se, da opdager hans Øje i Krogen den skønne,
Hende, som nys gav den Scene: — hun rækker en Haand
Frem, mens hun pynter paa Livstykkets Sløjfer og Baand;
Øjet er ildfuldt; det vil vel den ildfulde lønne.

Nej, han er kold, han er adspredt, det kan hun forstaa.
Kvinder dog stedse vil alt til det sidste forsøge;
Tordenskjold afbryder vredt: har ej Lyst til at spøge!
Tavs imod Døren han peger, og vinker et: Gaa!

Ene han sætter sig, krummer sin Haand et Par Gange,
Griber fortrædelig efter Pokalen paa Bord.
Skænd paa et Barn, og det straks forurettet sig tror.
Faa er saa store som han, men forkælet er mange.

Og af den fyrige Vin i Pokalen han hælder;
Ej dog hans Gane den væder, og Læberne ej,
Thi paa sit Glas ser han Løwendahls kække Galej, —
Meget hans første Fregat ved det Syn ham fortæller.

Tankefuld stirrer hans Blik paa det slebne Krystal.
Nej, de har Ret; det er *mig*, som er bleven et Asen,
Rigtig en Ferskvandsmatros, en Suder, en Brasen.
Fanden annamme mig! ende det maa og det skal.

Sikken et Liv! iblandt aflægs Pedanter at skrive
Ovre paa Holmen om Kød og Kartofler og Flæsk,
Alt hvad Matroser kan æde; — jeg skrev heller Græsk,
Eller ved Rambuk tog Dagløn og Kost for at hive.

Tænke sig: ride til Rings overskrævs paa et Kræ,
Som render rundt paa en Plads, hvor man stadig maa vende;
Skyde til Maals — ja man skulde knap Tordenskjold kende —
Efter en Morian, som er endda kun af Træ.

Nej, der er Slut. Denne Sløsen maa have sin Ende;
Heller — om saa skulde være — med et gaa til Bunds;
Hvert Kreatur fik sit enkelte Timeglas kuns; —
Rask skal det gaa! Vel mødt, hvad der end maatte hænde!

Saa sprang han op og paa sin Tjener kaldte,
Og Kold kom ind og foran Helten gik
Med Lys i Haand til Herrens Sengekammer.
Dér vendte Tordenskjold sig efter Skik
Og saa' sig om. Langs Væggene der laa
Og stod og hang en Samling skønne Vaaben;
Kyradser, Brynjer, skinnende og blaa
I Lysets Skær; hollandske Fugleflinter,
Og franske Kuglebøsser; smaa Pistoler,
Og store med; rigt damascerte Klinger
Med snørklet Greb; og disse Klinger peged
Som Lyn ad Væggens mørke Tæpper ned.

Dem saa' han paa, og barnlig glad derved,
Han lod sin Tjener pusle Sengen, medens
Han selv ophægted sin Paradekaarde,
Som i Gehænget havde sig forviklet.
Han tog den, trak den ud og den besaa'.
Et lidet Smil omkring hans Mundvig laa:
Saa skal med Dig jeg nu paa Rejser gaa,
Hvor Sværdhug falder ej, men hvor man fin
Og glat og sleben, just som Dig maa være!
Nu ja, et Menneske maa meget lære,
Og lærer man det ej, saa er man vis
Paa ... Av for Pokker! Du er spids! —

Og dermed slængte han den over Stolen,
Og lod sin Tjener hjælpe sig af Kjolen.

Snart laa han i sin store Himmelseng,
Stor som et Linjeskib, med Galleri
Og højtudskaaret Snitværk; og Sparlagnet

Fra Baldakinen, rødt og hvidt i Striber,
Nedgød sig for og bag
Ret som et Dannebrog, et Kongeflag.

Og snart man hørte dybe Aandedrag.
Ung, sund og stærk, og vel med Vin forsynet,
Laa Helten dér, og ikkun kort det vared,
Før Søvnens Haand strøg blødt ham over Brynet.
Men Kold, den brave Tjener, slukked ej
Sit Lys endnu og trak sig ej tilbage;
Han tog sin Herres Klæder og besaa'
Dem med en Hovedrysten; — der var Pletter
Fra Vin og Vokslys og fra Madens Retter.
Og Kammertjeneren gned væk derpaa.

Imellemstunder han til Sengen saa'.
Uroligt Vice-Admiralen laa;
Paa Ryggen først, saa kasted han sig om
Paa Siden; og et kraftfuldt Haandled kom
Til Syne, og hans Haand i Skjorten rev.
Højt stønned han i Søvne — — —

Og det blev
Til sidst den tro Betjent uhyggeligt.
Han mumled frem et Vers — et ret opbyggeligt —
Og derpaa, da det ikke hjalp endnu,
Han vækkede sin Herre.
Tordenskjold
Fo'r op og greb til Siden sig i Angst,
I Dødsens Angst, og raabte højlydt: Kold! —
Naa, det er Dig! Ak, Kold, jeg drømte fælt:
Jeg syntes, jeg var kommen i en Bod,
Hvor udenpaa at læse skrevet stod,
At her en Lindorm vistes frem for Penge.
En Slyngel var det — jeg vil la' mig hænge —
Som viste frem den Slange, thi han lod
Den stikke mig her lige under Hjertet;
Og lige indtil nu har Biddet smertet;
Ak, Kold; det var en Drøm, men Drømme kan
Til Virkelighed blive. Tror Du ej,
Jeg er en mærket Mand? ...

Den gode Tjener tyssed paa sin Herre,
Som paa et Barn; og atter sov
Den kække Søgut ind. Da tog Forlov
Sig Tjeneren og redte sig et Leje
I Krogen hist, — hvornæst han Lyset slukked,
Og bad en Bøn for Herren, mens han sukked.
Og Natten gik sin Gang ad vante Veje,
Til ind igennem Kamrets høje Vindu
Med alle de smaa Ruder Skæret trængte
Fra Morgnens blege Gry.
End steg ej nogen Lyd fra Kongens By,
Ej Dagens Larm og Liv og travle Færdsel,
Til Viceadmiralens Leje op.
Men ned fra Baldakinens høje Top
Sparlagnets røde-hvide Kongeflag,
Et Dannebrog, de dybe Folder sænkte,
Som svøbte det sig om en Sarkofag:
I Morgnens Skær, som bærer Dødens Mærke,
Laa Helten dér og sov, den unge, stærke,

Et Marmor saa' han ud i Marmorsøvn.

Tilbageblik.

Da sloges man altsaa i Norden; —

Længst var jo Griffen stækket,
Som havde med Snillets brodérte Kaabe
Purpurets Dumheder dækket;
Lænket til Klippen, den mægtige
Grubled over de vægtige
Grunde til Dommen saa uhørt streng; —
Han fandt dem ikke; han voved vel ej
At søge sit Fatum i Kongens Seng.

Nu sloges man atter i Norden.
Man vidste vel næppe hvorfor.
To unge Konger i Stolen:
Regeringen kaldte de *vor*.
Vi kede os — det er en kongelig Grund,
Og Krig er et kongeligt Bud.
To Hanekyllinger hoppede ud;

Den ene blev kongelig Hane,
Den anden, rank som en Fane,
Blev Nordens vældigste Kongeørn,
„Tordenens skægløse Gud“.

For Resten i Krigen ej Spor af *Idé*.
Den ene havde en skøn Porte-épée
Og skønne Klæder med gyldne Tresser;
De skulde vises for Hoffets Prinsesser;
Og store Støvler og Kaarder, Kyradser,
Saalunde som for en Krigsmand passer,
Og Krigsfolk nok til at stikke deri:
Generaler, Majorer, Grever, Baroner
Med Adelsskjolde og Adelskroner,
Menschenschrecks-Karle med Eder og Banden,
Med Von'er i Enden og Bukler i Panden —
Et velassorteret, tysk Kompagni,
Som skulde i Marken, før Tid var forbi.

Den anden havde de „Gossar blå“,
Selv havde han avlet dem;
Sverig var Moder til Kuldet,
Ild var den Brudeseng.
Det var nok det eneste Leje, han søgte;
Streng som en Jomfru han aldrig nød
Kongernes Forret i Rige og Land:
Med Kvinderne aldrig han spøgte.
Hans slette og rette Soldaterforstand
Bragte ham liden Lykke i Livet,
Men Evighed efter hans Død.

O lad os ej ligne de Konger sammen,
Nej, *Wessel* han passer nok bedre i Rammen.
Tordenskjold varper mod Vinden sig op
Og mødes med Karl under Ærens Top;
De fødtes af Faren, de stred kun for Æren,
To Vikingekonger for Flaaden og Hæren.
De hører ej med til Historiens „Fyld“,
De øver Bedrifter for Manddommens Skyld,
Som var det den simpleste Sag paa Jorden
At leve blandt Lyn og dø under Torden;
Og Karl, som sover paa Skansens Rand
I Skildvagts Kappen med Sværd ved Siden,

Og Wessel, der svømmer som Ternen paa Vand
Og dykker til Bunds undertiden!
De adles begge af Verdensaanden,
De fødes ej med Diplomet i Haanden.
Saa vidt deres Ørneflugts-Vinger strække,
Saa vidt er de kronede Hoveder begge, —
Og brydes en Gang for Folkenes Dom,
Under kommende, vældige Slægters Strid,
Kongernes Kroner og Adelens Skjolde:
De to vil Kronen beholde
Gennem Myternes evige Tid.

Da Danmark-Norge, hvor Kæmpernes Slægt
Skød sine kraftige Skud fra Stammen,
Er sunket for Enevoldstrykket sammen,
Da Bonden er bleven en fredløs Træl,
Som Herren kan tærske for Morskab ihjel,
Da Hælvten af Landet er suget til Døde
For at skaffe de fremmede Slughalse Føde,
Da Hoffet og Hæren, fortysket til sidste
Lakaj, bliver ved Lakajer at friste,
Da Flaaden, støvet af Snustobak,
Med stive Parykker i øverste Ende,
Har tabt, fra Rangskib til mindste Smak,
Det sidste kriger'ske Kende,
Da Landet for Prunk og Pedanteri,
For Snyltegæster i Stuer og Sale,
Maitresser paa Tronen og smudsig Kabale
Og Naaders og Raaders Spytslikkeri,
Er lige paa Nippet at krybe i
En Abekat-Ham med sin Hale —
Da skyder en Vikingeskikkelse op
Fra Havet og viser sin hærdbrede Krop,
Og raaber paa Norsk: om Danmark
Endnu er at faa i Tale?

Og Kongen han vaagner blandt sine Maitresser.
De høje Herrer de ryster Parykkerne.
Støvet staar over Silken og Smykkerne:
Hvad er dog det for „Excesser" ?
Om „Raahed" man mumler, om „Fusentast",
Om at „sætte den Karl i Bøjen fast",

Men lykkeligvis har Kongen Øre
For Friskhedens Stemme bag Forhæng og Døre;
„Damerne“ lider desuden gerne
En ny opdukkende, mandig Stjerne,
Som vækker blandt Desmer og Patchouli
En Luftning af Storm og Fribytteri.
Og Kongen smiler og Damerne sukker,
Misundelsen blegner, Parykkerne bukker.
Den frejdiges Mod er ham Mur og Vold
Mod Fjenden derude som Fjenderne hjemme;
Og snart skal Alverden til Gavns fornemme:
At Wessel blir adlet som Tordenskjold.

Men alt tilforn har Bedrifter han øvet,
Som nok kunde løfte hans Navn fra Støvet
Og sætte det højt over Hoffets Himmel
— Uden endda at gøre ham svimmel.

Man ser en liden, usselig „Orm“,
En Dæksbaad, krybe fra Klippernes Spalte
Og vove sig ud til en Fart paa det salte,
Hvor graadige Fiske vil bide.
Snart klæber der Blod ved Ormens Side,
Men det bliver Fiskenes Blod.
Den vokser, den vider sig ud til en Slange,
Den følger sin Førers stigende Mod,
Og Føreren stammer fra Flokken,
Som sloges paa „Ormen hin lange“.
Den unge Helt over Havet haster
For bugnende Sejl og buede Master;
Han iler til Kamp, som andre til Dans;
Krigens Skjoldmø han tager i Favn
Og svinger af Sted, til Lands som til Vands,
Ind ad en Fjord og ud af en Havn,
Sin Dame med Kæmpekræfter,
Og knuger lidt ublidt Gudinden,
Naar ej hun vil give efter.
Den skønne lider da og sin Danser;
— Kvinden vil føle den stærkes Arm,
Vil heller hvirvles forpustet-varm,
End sidde som Bænkepryde
Under Tonernes lokkende Lyde. —
Hun laaner den kække sit skærmende Panser.

Kuglerne flyve hans Bryst forbi;
Og træffe de ham omsider,
Saa varer det næppe Uge og Dag,
Før atter paa Søen han rider.
Han kan ikke fældes af ærligt Bly.
Det er, som om Heltens straalende Ry
Skræmmed i Løbet de svenske Skud,
Naar de tage ham til deres Maal.
For Niddingehaand gaar hans Livslys ud;
Paa Snigmordervis, med Forræder-Staal
Han fældes mod Ærens og Tvekampens Bud.
Dog, ligegyldig for Staal eller Bly,
Saa længe han lever, trodser han Døden.

Ingen giver sig Liv paany,
Ingen Undtagelser gælder: —
For Tordenskjold ikke heller.
Og, som han følte den knappe Tid,
Der undtes ham her af de store histoppe,
Saa skynder han sig fra Strid til Strid,
Styrter som Maagen paa Jagten
Fra Bølge til Bølgetoppe
Og la'er sig i Farten ej stoppe.
Og Farten føder hans kække Humør,
Den giver hans Kind hin sunde Kulør,
Den lægger ham Lunet i Øjet
Og gør hans Hjerte som Barnets
Let opbragt og let fornøjet.
Det hele er ham i Grunden en Fest.
Hos Livet buden som Æresgæst,
Han viser, han véd at sætte
Paa slig en Opmærksomhed Pris.
Han fører sig op paa statelig Vis:
Da Krudtet og Søen og Tiden og Vinden
Forbyder ham længer med Fjenden at slaas,
Saa drikker han Skaaler med Fjenden.

Helst byder han Elementerne Trods;
For Landet og alle Parykkerne fri,
Han føler sig bedst paa Søen,
Men kan, naar han skal — som et ægte Geni —
Haandtere sin Mund og sin Gaffel
Husvant ved Herrernes Taffel.

Af intet bragt i Forlegenhed
Han bruger den samme, staaende Ed
Ved Hoffet og blandt sine begede Børn,
Og er han en Dag i Kalotten vred,
Og har han ej andet Selskab,
Saa gaar han ind i Kahytten
Og snakker Norsk med sin Bjørn. —

Han maatte blive, hvad alt han blev,
Forinden Nornen ham Orlov skrev,
En mytisk Heros, en Sagahelt
For Folket paa begge Sider
Af Øresunds snevre Bælt.
Hans Navn, som bær' Elementerne i sig,
Forsvinder ved Heltens Død som Lynet:
Man ser det flamme; man skygger for Brynet;
Her slog det ned; nu er det forbi!
Men Ophavs-Funken, som lyste deri,
Naturkraften, bliver tilbage;
Den tænder paany den gamle Sage;
Paany vi hører, hvor Drønene ruller
Ud over Havet, fra Bred til Bred:
En Sky, et Glimt og et Bulder, —

Det er Tordenskjold, som slaar ned.

INDHOLD AF FJERDE BIND

RANKER OG ROSER. EN SAMLING SANGE

	Side
Ouverture	
Sommerdag	7
Sakuntala	9
Farlige Drømme	9
Til Vaar	10
Første Afdeling	
Den farende Svend	11
Holla, i Kroen derinde!	12
Jeg er kun det skøre Kar	14
Saa Du Knøsen, som strøg forbi	15
Kom hid, I Mænd!	16
Vug, o Vove	17
Vær hilset, i Damer	18
Nu er Aftnen lys og lang	19
Den Spillemand snapped Fiolen	20
Du retter tidt dit Øjepar	21
Jeg bærer den Hat, som jeg vil	22
De svajed og svinged	23
Anden Afdeling	
Piazzale Michelangelo	24
Vogt paa dit Øje	24
Rosenrøde Drømme	25
Og jeg vil drage	26
For fuldt Orkester	27
Solo i Salen	27
Ad kendte Veje	28
Korai	29
Dyvekes Viser	
I Bergen	30
Paa Sælland	33
Efterspil	
Hilsen	37
Inde i Skoven	38
Børnelærdom	39
Foraar om Vintren	39
Simpel Sang	40
Paa ædel Stok gror ædel Vin	40

POUL OG VIRGINIE UNDER NORDLIG BREDDE 45

UNGDOM I DIGT OG SANG

Til Bjørnstjerne Bjørnson 127

I PANSER OG PLADE
Ungdom. Den gamle Mesters Syn 131
Islandsfarten før og siden 136
To Ballonbreve til Morgenbladet
1. Brev: Klein i Reykjavik 138
2. Brev: Festen paa Thingvoldene 141
Plimsoll 145
Det ny Nationalteater. En Epilog 147
I Høst 150
Et Sendebrev 152
Den sidste Skanse 157
Svar til Morgenbladet 159
Et Opraab 161
Rimbrev til Esrom Sø 165
Pejling 172
Hilsen efter Festen. (Til Bjørnstjerne Bjørnson) 173
Ved Universitetsjubilæet. Juli 1879 175
TIDSBILLEDER OG KARAKTERISTIKER
Circus Maximus 183
Androkles og Løven 186
Den syge Mand 194
Stormagter! 198
Tohundredaarsdagen for Slaget i Køgebugt 206
Longobarder 209
Christian Winther 212
Harald Jerichau 213
Zoologen Georg Winther og Marinemaleren C. Frederik Sørensen 214
Kr. Mantzius 217
Kong Karl den Tolvte bæres over Grænsen 219
Den franske Kone i Sorø 221
Grøn Vinter 223
Ved danske Kunstneres Julegilde i Paris 224
Da de slettede Paragrafen ud 226
MUSIK OG TEKSTER
Ved en Fontæne 227
Høstaften 228
Ved Smeltehytten 229
Naar Krabben bider 229
Over Barren 230
Havets Sang 231
Maanenat 231
Til en Tilhørerinde 232
Den store Serenade i Venezia 233
Foraars-Symfoni 237
Efteraar 242
AKVARELLER UNDERVEJS
Viribus unitis 245
„De vilde Bæster“ 248
Æneas 249
Til nogle derhjemme 251
Konkylje 251
Sommer i Gurre 252
I Jægerherberget 256

Go ahead 257
Hen over en Valplads 258
I Paradiset 259
Turneringen 262
Rødhuder 264
Arc de Triomphe de l'Etoile 265
DØGNETS PSALMER
Sange til en Søster 267
Af Rejsepostillen 276
NYE SANGE VED HAVET
Gensyn 283
Lyse Nætter 285
Skænk mig 285
Anadyomene 285
Pirater 286
Jeg drømte 287
Og har jeg — 291
Kølvand 291
Bryd, Bølger, frem! 293
Vale 294

LARS KRUSE. EN SKILDRING FRA VIRKELIGHEDENS OG SANDETS REGIONER
Mødet — Stranden — Manden — Lønnen 301

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE
ET ÆVENTYRDIGT
Første Sang 355
Anden Sang 362
Tredje Sang 377
Fjerde Sang 385
Femte Sang 391
Sjette Sang 403
Syvende Sang 409
Ottende Sang 426

PEDER TORDENSKJOLD
ET NATIONALT DIGT I SYTTEN SANGE
Indledningsdrapa 443
Barndoms Skilderi 445
Indefrossen 448
Baadsmanden fortæller 450
Mellem Dragoner 451
Paa Kanoner og Pokaler 454
For Fiscalen 459
I Chaluppen 462
Adelsmand 463
Tordenskjolds Flagsang 464
Dynekilen 467
I Strømstad 472
Om Bord paa Hukkerten 479
Karl den tolvtes Skygge 485
Marstrand! 488
Gæstebudet 491
Tilbageblik 502

HOLGER · DRACHMANN

POETISKE SKRIFTER

FOLKE-UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

24. HEFTE
PRIS 50 ØI

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K.